

OMGEVINGSVERORDENING PROVINCIE UTRECHT

ONTWERP – 17 MAART 2020

2.3 Activiteiten in het openbaar

- 2.3.1 Algemene bepalingen 16
- 2.3.2 Activiteiten met woonschepen, vaartuigen, andere drijvende voorwerpen, haringaanlegplaatsen 16
- 2.3.3 Demping van oppervlaktewaterlichamen 18

3. ONDERGROND EN BODEM 20

3.1 Grondwaterbeheer 20

- 3.1.1 Algemene bepalingen en instructieregels 20
- 3.1.2 Activiteiten met grondwater 20

3.2 Grondwaterbeschermingszones 20

- 3.2.1 Algemene bepalingen en instructieregels 20
- 3.2.2 Beschermingszones in waterwingebieden 20
- 3.2.3 Beschermingszones in grondwaterbeschermingsgebieden 20
- 3.2.4 Beschermingsvrije zones 20
- 3.2.5 Overige bepalingen 20

INHOUDSOPGAVE

REGELS	9
1. ALGEMEEN	10
1.1 Inleidende bepalingen	10
1.2 Indieningsvereisten	10
2. WATERSYSTEEM	12
2.1 Omgevingswaarden en monitoring regionale keringen en wateroverlast	12
2.2 Instructieregels	13
2.2.1 Water en ontwikkelingen	13
2.2.2 Zoetwatervoorziening	14
2.2.3 Waterbeheerprogramma	14
2.2.4 Legger	15
2.2.5 Peilbesluit	15
2.2.6 Locaties zwemwater in oppervlaktewater	15
2.3 Activiteiten in wateren	16
2.3.1 Algemene bepalingen	16
2.3.2 Activiteiten met woonschepen, vaartuigen, andere drijvende voorwerpen, havens en aanlegplaatsen	16
2.3.3 Demping van oppervlaktewaterlichamen	18
3. ONDERGROND EN BODEM	20
3.1 Grondwaterbeheer	20
3.1.1 Algemene bepalingen en instructieregels	20
3.1.2 Activiteiten met grondwater	20
3.2 Grondwaterbeschermingszones	20
3.2.1 Algemene bepalingen en instructieregels	20
3.2.2 Activiteiten in waterwingebieden	22
3.2.3 Activiteiten in grondwaterbeschermingsgebieden	23
3.2.4 Activiteiten in boringsvrije zones	26
3.3 Grondwaterverontreiniging	28
3.3.1 Instructieregels	28
3.3.2 Grondwatersanering	28
3.4 Grondverzet en rommelterreinen	30
3.5 Gesloten stortplaatsen	32
4. BEREIKBAARHEID EN MOBILITEIT	33
4.1 Bereikbaarheid	33
4.2 Provinciale wegen	33

4.2.1 Algemene bepalingen en instructieregels	33
4.2.2 Regels over activiteiten provinciale wegen	34
4.3 Lokale spoorwegen	38
4.3.1 Algemene bepalingen en instructieregels	38
4.3.2 Regels over activiteiten lokale spoorwegen	39
4.4 Vaarwegen	39
4.4.1 Algemene bepalingen en instructieregels	39
4.4.2 Regels over activiteiten vaarwegen	40
4.4.3 Regels over activiteiten vaarwegen varende ontgassen	41
4.5 Luchthavens	41
4.6 Externe veiligheid basisnet	41
4.7 Geluid provinciale wegen	42
4.8 Ontgrondingen voor infrastructuur en waterstaatswerken	42
5. ENERGIE	43
5.1 Wind, zon en biomassa	43
5.2 Transformatorstations	44
6. NATUUR	45
6.1 Natura 2000, Natuurnetwerk Nederland, Groene contour, Ganzenrustgebieden en weidevogelkerngebieden	45
6.1.1 Algemene bepalingen en instructieregels	45
6.1.2 Regels over activiteiten Natura 2000-gebieden	48
6.2 Houtopstanden en kleine landschapselementen	48
6.2.1 Instructieregels houtopstanden	48
6.2.2 Regels over activiteiten houtopstanden	48
6.2.3 Regels over activiteiten beschermde kleine landschapselementen	50
6.3 Faunabeheer en wildbeheer	50
6.4 Flora- en fauna-activiteiten	53
6.4.1 Aanwijzing vergunningvrije flora- en fauna-activiteiten	53
6.4.2 Beoordelingsregels omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteiten	55
6.5 Invasieve exoten, bestrijding Aziatische duizendknopen	56
7. CULTUURHISTORIE EN LANDSCHAP	57
7.1 Werelderfgoed	57
7.2 Cultuurhistorische hoofdstructuur	58
7.3 Kwaliteit van landschappen	58

7.4 Regels over activiteiten landschap	59
8. LANDBOUW	60
8.1 Agrarische bedrijven	60
8.2 Bodembewerking veengebied	61
9. WONEN, WERKEN, RECREËREN	62
9.1 Stedelijke functies in landelijk gebied	62
9.1.1 Bestaande en nieuwe stedelijke functies landelijk gebied	62
9.1.2 Uitbreiding woningen en bedrijventerreinen in landelijk gebied	64
9.2 Stedelijke functies in stedelijk gebied	65
9.3 Recreëren	67
9.4 Stiltegebieden	67
9.4.1 Algemene bepalingen en instructieregels	67
9.4.2 Regels over activiteiten stiltegebied	68
9.4.3 Overige bepalingen	71
10. UITVOERING EN PROCEDURES	72
10.1 Schadevergoeding	72
(10.2 Coördinatie)	72
(10.3 Handhaving en uitvoering)	72
(10.4 Coördinatie uitvoering en handhaving)	72
10.5 Overgangsbepalingen	72
10.6 Slotbepalingen	73
BIJLAGEN	75
Bijlage 1 Begrippen	76
Bijlage 2 Overzicht informatieobjecten	82
Bijlage Parameters en frequentie van bemonstering en analyse van te infiltreren water	88
Bijlage Modelborden grondwaterbeschermingszones	89
Bijlage Lijst verboden activiteiten in grondwaterbeschermingsgebieden	90
Bijlage Lijst niet-toelaatbare voor het grondwater schadelijke stoffen	91
Bijlage Tabel hoeveelheidsdrempel voor stoffen	93
Bijlage Uitzondering vergunningplicht andere soorten	95
Bijlage Wezenlijke kenmerken en waarden	96
Bijlage Berekenen compensatieopgave ontwikkeling van groot openbaar belang	98
Bijlage Eiland van Schalkwijk	100
Bijlage Mobiliteitstoets	103
Bijlage Cultuurhistorie	104
Bijlage Kernkwaliteiten Landschap	115
Bijlage Luchtvaartterrein	117
Bijlage Toegelaten borden, spandoeken, vlaggen, informatiezuilen en vergelijkbare objecten	119

TOELICHTING	123
Algemene toelichting	124
wettelijke basis verordening	124
provinciaal belang	124
Toelichting op regels	127
1. ALGEMEEN	127
1.1 Inleidende bepalingen	127
1.2 Indieningsvereisten	128
2. WATERSYSTEEM	128
2.1 Omgevingswaarden en monitoring regionale keringen en wateroverlast	128
2.2 Instructieregels	129
2.3 Activiteiten in wateren	133
3. ONDERGROND EN BODEM	137
3.1 Grondwaterbeheer	137
3.2 Grondwaterbeschermingszones	138
3.3 Grondwaterverontreiniging	145
3.4 Grondverzet en rommelterreinen	147
3.5 Gesloten stortplaatsen	149
4. BEREIKBAARHEID EN MOBILITEIT	150
4.1 Bereikbaarheid	150
4.2 Provinciale wegen	151
4.3 Lokale spoorwegen	155
4.4 Vaarwegen	156
4.5 Luchthavens	158
4.6 Externe veiligheid basisnet	158
4.7 Geluid provinciale wegen	158
4.8 Ontgrondingen voor infrastructuur en waterstaatswerken	158
5. ENERGIE	159
5.1 Wind, zon en biomassa	159
5.2 Transformatorstations	160
6. NATUUR	161
6.1 Natura 2000, Natuurnetwerk Nederland, Groene contour, Ganzenrustgebieden en weidevogelkerngebieden	161
6.2 Houtopstanden en kleine landschapselementen	164
6.3 Faunabeheer en wildbeheer	166
6.4 Schadebestrijding en vrijstellingen flora- en fauna-activiteiten	169
6.5 Invasieve exoten, bestrijding Aziatische duizendknopen	172
7. CULTUURHISTORIE EN LANDSCHAP	173
7.1 Werelderfgoed	173

7.2 Cultuurhistorische hoofdstructuur	175
7.3 Kwaliteit van de landschappen	176
7.4 Regels over activiteiten landschap	176
8. LANDBOUW	177
8.1 Agrarische bedrijven	177
8.2 bodembewerking veengebied	179
9. WONEN, WERKEN, RECREËREN	179
9.1 Stedelijke functies in landelijk gebied	179
9.2 Stedelijke functies in stedelijk gebied	185
9.3 Recreëren	188
9.4 Stillegebieden	189
10 UITVOERING EN PROCEDURES	192
10.1 Schadevergoeding	192
(10.2 Coördinatie)	193
(10.3 Handhaving en uitvoering)	193
(10.4 Coördinatie uitvoering en handhaving)	193
10.5 Overgangsbepalingen	193
10.6 Slotbepalingen	194
Toelichting op Bijlage 1 Begrippen	195
Toelichting op Bijlage Toegelaten borden, spandoeken, vlaggen, informatiezuilen en vergelijkbare objecten	198

KAARTEN			201
Hoofdstuk 1	Algemeen	kaart 1	202
Hoofdstuk 2	Watersysteem	kaart 1 t/m 4	203-206
Hoofdstuk 3	Ondergrond en bodem	kaart 1 en 2	207-208
Hoofdstuk 4	Bereikbaarheid en mobiliteit	kaart 1 t/m 3	209-211
Hoofdstuk 5	Energie	kaart 1	212
Hoofdstuk 6	Natuur	kaart 1 t/m 3	213-215
Hoofdstuk 7	Cultuurhistorie en landschap	kaart 1 en 2	216-217
Hoofdstuk 8	Landbouw	kaart 1	218
Hoofdstuk 9	Wonen en werken en recreëren	kaart 1 t/m 4	219-222
Hoofdstuk 10	Uitvoering en procedures	-	-

REGELS

1. ALGEMEEN

1.1 Inleidende bepalingen

Artikel 1.1 Begripsbepalingen en informatieobjecten

1. Bijlage 1 Begrippen bij deze verordening bevat begripsbepalingen voor de toepassing van deze verordening.
2. Bijlage 2 Overzicht informatieobjecten bij deze verordening bevat een overzicht informatieobjecten voor de toepassing van deze verordening.

Artikel 1.2 Meet- en rekenbepalingen

[Gereserveerd]

Artikel 1.3 Schakelbepaling

1. In deze verordening en de daarop berustende bepalingen wordt onder een omgevingsplan mede verstaan:
 - a. een projectbesluit; en
 - b. een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit.
2. In deze verordening en de daarop berustende bepalingen wordt onder motivering op een omgevingsplan mede verstaan de toelichting op de besluiten, bedoeld in het eerste lid.

Artikel 1.4 Normadressaat

Aan de regels over activiteiten in deze verordening wordt voldaan door degene die de activiteit verricht. Diegene draagt zorg voor de naleving van de regels over de activiteit.

Artikel 1.5 Ontheffing instructieregel

1. Gedeputeerde staten kunnen op basis van een integrale afweging van provinciale belangen ontheffing verlenen van een instructieregel.
2. Gedeputeerde staten kunnen aan de ontheffing voorschriften verbinden als dit noodzakelijk is vanwege de betrokken provinciale belangen.

Artikel 1.6 Hardheidsclausule

1. Gedeputeerde staten kunnen op basis van een integrale afweging van provinciale belangen met een omgevingsvergunning afwijken van andere regels dan instructieregels, als dit nodig is voor het realiseren van een project of plan dat onevenredig wordt belemmerd door deze regels.
2. Gedeputeerde staten kunnen aan de omgevingsvergunning voorschriften verbinden als dit noodzakelijk is vanwege de betrokken provinciale belangen.

Artikel 1.7 Experimenteergebied of innovatie

1. Om experimenten in een gebied of innovatieve ontwikkelingen een kans te geven, kunnen gedeputeerde staten ontheffing van instructieregels verlenen.
2. Een ontheffing van de instructieregels kan alleen worden verleend als:
 - a. projecten die zijn gericht op verbetering van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving niet kunnen worden gerealiseerd onder de geldende regelgeving; en
 - b. nadat door een gemeente(n) of waterschap(pen) en provincie een gezamenlijk kader en daarbij behorende werkwijze is vastgesteld; of
 - c. er sprake is van nieuwe technologische ontwikkelingen.

Artikel 1.8 Ruimte voor experimenten

Een omgevingsplan dat betrekking heeft op het gebied Eiland van Schalkwijk kan regels bevatten:

- a. die activiteiten mogelijk maken die voldoen aan de voorwaarden, genoemd in de pijlers één tot en met zeven in de Bijlage Eiland van Schalkwijk; en
- b. over woningbouw tot een maximum van 250 woningen.

1.2 Indieningsvereisten

Artikel 1.9 Algemene gegevens bij een melding

Een melding wordt ondertekend en bevat ten minste:

- a. de aanduiding van de activiteit;
- b. de naam en het adres van degene die de activiteit verricht;
- c. het adres waarop de activiteit wordt verricht; en
- d. de dagtekening.

Artikel 1.10 Algemene gegevens bij het verstrekken van gegevens en bescheiden

Als gegevens en bescheiden worden verstrekt aan het bevoegd gezag, worden deze ondertekend en voorzien van:

- a. de aanduiding van de activiteit;
- b. de naam en het adres van degene die de activiteit verricht;
- c. het adres waarop de activiteit wordt verricht; en
- d. de dagtekening.

Artikel 1.11 Aanvraag ontheffing instructieregels

Bij een aanvraag om een ontheffing van instructieregels worden de volgende gegevens en bescheiden verstrekt:

- a. de instructieregels waarvan ontheffing wordt aangevraagd;
- b. een onderbouwing van de aanvraag om ontheffing; en
- c. als de ontheffing wordt aangevraagd vanwege een aanvraag om een omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit: deze aanvraag en de daarbij verstrekte gegevens en bescheiden.

Artikel 1.12 Aanvraag toepassing hardheidsclausule

Bij een aanvraag tot toepassing van de hardheidsclausule worden de volgende gegevens en bescheiden verstrekt:

- a. als de toepassing van de hardheidsclausule wordt aangevraagd vanwege een aanvraag om een omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit: deze aanvraag en de daarbij verstrekte gegevens en bescheiden; en
- b. een onderbouwing van de aanvraag tot toepassing.

2. WATERSYSTEEM

2.1 Omgevingswaarden en monitoring regionale keringen en wateroverlast

Artikel 2.1 Oogmerk omgevingswaarden en monitoring regionale keringen en wateroverlast

De regels in deze afdeling zijn gesteld met het oog op het waarborgen van de veiligheid en het voorkomen of beperken van wateroverlast.

Artikel 2.2 Omgevingswaarden regionale keringen 1 op 10

1. Voor dijktrajecten geldt als omgevingswaarde de gemiddelde overschrijdingskans waarop een dijktraject moet zijn berekend. Voor **dijktraject 1 op 10** geldt de gemiddelde overschrijdingskans van 1 keer per 10 jaar van de hoogste waterstand waarop het dijktraject moet zijn berekend.
2. De omgevingswaarde is een resultaatsverplichting.
3. Aan de omgevingswaarde wordt voldaan met ingang van 1 januari 2030.

Artikel 2.2a Omgevingswaarden regionale keringen 1 op 30

1. Voor dijktrajecten geldt als omgevingswaarde de gemiddelde overschrijdingskans waarop een dijktraject moet zijn berekend. Voor **dijktraject 1 op 30** geldt de gemiddelde overschrijdingskans van 1 keer per 30 jaar van de hoogste waterstand waarop het dijktraject moet zijn berekend.
2. De omgevingswaarde is een resultaatsverplichting.
3. Aan de omgevingswaarde wordt voldaan met ingang van 1 januari 2030.

Artikel 2.2b Omgevingswaarden regionale keringen 1 op 100

1. Voor dijktrajecten geldt als omgevingswaarde de gemiddelde overschrijdingskans waarop een dijktraject moet zijn berekend. Voor **dijktraject 1 op 100** geldt de gemiddelde overschrijdingskans van 1 keer per 100 jaar van de hoogste waterstand waarop het dijktraject moet zijn berekend.
2. De omgevingswaarde is een resultaatsverplichting.
3. Aan de omgevingswaarde wordt voldaan met ingang van 1 januari 2030.

Artikel 2.2c Omgevingswaarden regionale keringen 1 op 300

1. Voor dijktrajecten geldt als omgevingswaarde de gemiddelde overschrijdingskans waarop een dijktraject moet zijn berekend. Voor **dijktraject 1 op 300** geldt de gemiddelde overschrijdingskans van 1 keer per 300 jaar van de hoogste waterstand waarop het dijktraject moet zijn berekend.
2. De omgevingswaarde is een resultaatsverplichting.
3. Aan de omgevingswaarde wordt voldaan met ingang van 1 januari 2030.

Artikel 2.2d Omgevingswaarden regionale keringen 1 op 1000

1. Voor dijktrajecten geldt als omgevingswaarde de gemiddelde overschrijdingskans waarop een dijktraject moet zijn berekend. Voor **dijktraject 1 op 1000** geldt de gemiddelde overschrijdingskans van 1 keer per 1000 jaar van de hoogste waterstand waarop het dijktraject moet zijn berekend.
2. De omgevingswaarde is een resultaatsverplichting.
3. Aan de omgevingswaarde wordt voldaan met ingang van 1 januari 2030.

Artikel 2.2e Omgevingswaarden regionale keringen 1 op 1250

1. Voor dijktrajecten geldt als omgevingswaarde de gemiddelde overschrijdingskans waarop een dijktraject moet zijn berekend. Voor **dijktraject 1 op 1250** geldt de gemiddelde overschrijdingskans van 1 keer per 1250 jaar van de hoogste waterstand waarop het dijktraject moet zijn berekend.
2. De omgevingswaarde is een resultaatsverplichting.
3. Aan de omgevingswaarde wordt voldaan met ingang van 1 januari 2030.

Artikel 2.3 Omgevingswaarden Slaperdijk

1. Voor het gebied **handhaven huidig profiel** gelden de volgende omgevingswaarden:
 - a. het handhaven van het profiel dat op 1 september 2008 aanwezig was; en
 - b. het afsluitbaar maken van de doorgangen in de Slaperdijk, waaronder die in het Valleikanaal ter hoogte van de Rode Haan.
2. De omgevingswaarden zijn een resultaatsverplichting.

Artikel 2.4 Monitoring omgevingswaarden regionale keringen

Het waterschap is belast met de uitvoering van de monitoring voor de omgevingswaarden, bedoeld in de artikelen 2.2 tot en met 2.3.

1. De monitoring vindt plaats door meting en berekening in overeenstemming met bijlage PM (*landelijke regeling nog niet beschikbaar*) van de Omgevingsregeling.

Artikel 2.5 Omgevingswaarden wateroverlast binnen de bebouwde kom

1. Met het oog op de bergings- en afvoercapaciteit waarop regionale wateren worden ingericht, geldt voor het gebied van een gemeente binnen de bebouwde kom waar feitelijk bebouwing, hoofdinfrastructuur of spoorwegen aanwezig zijn in het beheergebied van het waterschap, als omgevingswaarde een gemiddelde overstromingskans van 1/100 per jaar.
2. Voor het overige gebied binnen de bebouwde kom in het beheergebied van het waterschap geldt als omgevingswaarde een gemiddelde overstromingskans van 1/10 per jaar.
3. Bij de beoordeling of een gebied als bedoeld in het tweede lid voldoet aan de omgevingswaarde, kan een gedeelte van de oppervlakte van het gebied van ten hoogste 10% buiten beschouwing worden gelaten.
4. De omgevingswaarde is een inspanningsverplichting.

Artikel 2.6 Omgevingswaarden wateroverlast buiten bebouwde kom

1. Met het oog op de bergings- en afvoercapaciteit waarop regionale wateren worden ingericht, geldt voor het gebied van een gemeente buiten de bebouwde kom waar feitelijk hoofdinfrastructuur en spoorwegen aanwezig zijn in het beheergebied van het waterschap, als omgevingswaarde een gemiddelde kans op overstroming van 1/100 per jaar.
2. Voor het gebied van een gemeente buiten de bebouwde kom waar glastuinbouw en hoogwaardige land- en tuinbouw aanwezig zijn in het beheergebied van het waterschap geldt als omgevingswaarde een gemiddelde kans op overstroming van 1/50 per jaar.
3. Bij de beoordeling of een gebied als bedoeld in het tweede lid voldoet aan de omgevingswaarde, kan een gedeelte van de oppervlakte van het gebied van ten hoogste 1% buiten beschouwing worden gelaten.
4. Voor het gebied van een gemeente buiten de bebouwde kom waar akkerbouw aanwezig is in het beheergebied van het waterschap geldt als omgevingswaarde een gemiddelde kans op overstroming van 1/25 per jaar.
5. Bij de beoordeling of een gebied als bedoeld in het vierde lid voldoet aan de omgevingswaarde, kan een gedeelte van de oppervlakte van het gebied van ten hoogste 1% buiten beschouwing worden gelaten.
6. Voor het gebied van een gemeente buiten de bebouwde kom waar grasland aanwezig is in het beheergebied van het waterschap geldt als omgevingswaarde een gemiddelde kans op overstroming van 1/10 per jaar.
7. Bij de beoordeling of een gebied als bedoeld in het zesde lid voldoet aan de omgevingswaarde, kan een gedeelte van de oppervlakte van het gebied van ten hoogste 5% buiten beschouwing worden gelaten.
8. Voor bebouwing die is gelegen buiten de bebouwde kom, geldt de omgevingswaarde van het omringende landgebruik, bedoeld in het eerste tot en met zevende lid.
9. De omgevingswaarde is een inspanningsverplichting.

Artikel 2.7 Monitoring omgevingswaarden wateroverlast

1. Het waterschap is belast met de uitvoering van de monitoring voor de omgevingswaarden, bedoeld in de artikelen 2.5 en 2.6.
2. De monitoring vindt plaats door bepaling van de bergings- en afvoercapaciteit van de regionale wateren in de actuele toestand door metingen, berekeningen en modellen volgens:
 - a. een door gedeputeerde staten beschikbaar gestelde leidraad; of
 - b. een door het waterschap, in overleg met gedeputeerde staten, te bepalen methode.

2.2 Instructieregels

2.2.1 Water en ontwikkelingen

Artikel 2.8 Instructieregel vrijwaringszone regionale waterkeringen

Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen **vrijwaringszone regionale waterkering** bevat regels die de waterkerende functie beschermen en voorzien in een vrijwaringszone aan weerszijden van de waterkering.

Artikel 2.9 Instructieregel waterbergingsgebied

1. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen **Waterbergingsgebied** bevat geen regels die ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving toestaan die in strijd zijn met de waterbergingsfunctie, tenzij die

ontwikkelingen plaatsvinden op basis van bestaande uitbreidingsrechten ter plaatse van de al aanwezige functies.

2. De motivering op een omgevingsplan bevat een beschrijving van het door de gemeente te voeren beleid ter zake en de wijze waarop met het waterbergingsbelang is omgegaan.

Artikel 2.10 Instructieregel overstroombaar gebied

1. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen **Overstroombaar gebied** bevat regels die rekening houden met overstromingsrisico's. Binnendijs is dit van toepassing op kwetsbare en vitale objecten en woonwijken en bedrijventerreinen. Buitendijs is dit ook van toepassing op individuele woningen en bedrijven.
2. De motivering op een omgevingsplan bevat een beschrijving van het door de gemeente te voeren beleid ter zake en de wijze waarop met het overstromingsrisico is omgegaan.

2.2.2 Zoetwatervoorziening

Artikel 2.11 Instructieregel rangorde bij waterschaarste Amsterdam-Rijnkanaal en Lek

1. Bij waterschaarste of dreigende waterschaarste geeft het waterschap, gelet op de verdeling van het beschikbare water over de maatschappelijke en ecologische behoeften, bij de verdeling van het beschikbare water vanuit het **Amsterdam-Rijnkanaal en de Lek** wat betreft de in artikel 3.14, eerste lid, onder c, van het Besluit kwaliteit leefomgeving bedoelde behoeften, achtereenvolgens prioriteit aan:
 - a. het verwerken van industrieel proceswater; en
 - b. de tijdelijke beregening van kapitaalintensieve gewassen.
2. Bij waterschaarste of dreigende waterschaarste geeft het waterschap, gelet op de verdeling van het beschikbare water over de maatschappelijke en ecologische behoeften, bij de verdeling van het beschikbare water vanuit het Amsterdam-Rijnkanaal en de Lek wat betreft de in artikel 3.14, eerste lid, onder d, van het Besluit kwaliteit leefomgeving bedoelde behoeften, achtereenvolgens prioriteit aan:
 - a. de waterkwaliteit in stedelijk gebied;
 - b. beroepsvaart;
 - c. akkerbouw;
 - d. beregening sportvelden;
 - e. grasland;
 - f. recreatievaart; en
 - g. natuur, voor zover het niet gaat om het voorkomen van onomkeerbare schade.
3. Bij waterbehoeften buiten het gebied van het waterschap zijn het eerste en tweede lid van overeenkomstige toepassing.

Artikel 2.12 Instructieregel rangorde bij waterschaarste Neder-Rijn

Bij waterschaarste of dreigende waterschaarste geeft het waterschap, met het oog op de verdeling van het beschikbare water voor het aanvoergebied vanuit de inlaat Grebbesluis in de **Neder-Rijn**, bij het beheer van de regionale wateren wat betreft de in artikel 3.14, eerste lid, onder d, van het Besluit kwaliteit leefomgeving bedoelde behoeften, voor de regionale wateren achtereenvolgens prioriteit aan:

- a. doorspoeling in geval van een milieu-incident of vanwege de volksgezondheid;
- b. beroepsvaart;
- c. doorspoeling van stedelijk gebied ter verbetering van de waterkwaliteit of ter bestrijding van stankoverlast;
- d. akkerbouw en vollegrondstuinbouw;
- e. sportvelden en greens;
- f. beregening van gras- en maïsland;
- g. recreatievaart; en
- h. overige natuur, voor zover het niet gaat om het voorkomen van onomkeerbare schade, met inbegrip van maatregelen die nodig zijn voor het realiseren van de doelstellingen van de kaderrichtlijn water.

2.2.3 Waterbeheerprogramma

Artikel 2.13 Instructieregel inhoud waterbeheerprogramma

1. Het waterbeheerprogramma bevat in ieder geval:
 - a. de beschrijving van de bestaande toestand van watersystemen waarover het beheer van het waterschap zich uitstrekt;
 - b. het beleid voor het beheer van de watersystemen, gericht op de aan de watersystemen toegekende functies en doelstellingen;

- c. een beschrijving van de maatregelen met prioriteitstelling en fasering, die nodig zijn om de gestelde doelen te realiseren of de geconstateerde knelpunten op te lossen; en
 - d. een raming van de kosten van de gedurende de planperiode te nemen maatregelen, een overzicht in de dekking van de kosten en een indicatie van het verloop van de op te leggen heffingen in de planperiode.
2. De motivering op een waterbeheerprogramma bevat een onderbouwing waarin ten minste zijn opgenomen:
- a. de aan het waterbeheerprogramma ten grondslag liggende afwegingen en uitkomsten van de verrichte onderzoeken; en
 - b. een overzicht van de strategische doelstellingen in het regionaal waterprogramma, die worden gerealiseerd door het uitvoeren van de maatregelen, bedoeld in het eerste lid, onder c.

2.2.4 Legger

Artikel 2.14 Instructieregel legger waterstaatswerken

De legger bevat in ieder geval:

- a. het lengteprofiel en de dwarsprofielen van de primaire en regionale waterkeringen en het profiel van vrije ruimte;
- b. de dwarsprofielen van de oppervlaktewaterlichamen die door het waterschap worden beheerd; en
- c. een omschrijving van de ondersteunende kunstwerken en de bijzondere constructies die deel uitmaken van de primaire en regionale waterkeringen en van de oppervlaktewaterlichamen die worden beheerd.

Artikel 2.15 Vrijstelling verplichtingen inhoud legger

De in artikel 2.39, eerste lid, van de wet bedoelde verplichtingen om in de legger vorm en constructie te beschrijven, gelden niet voor:

- a. waterbergingsgebieden; en
- b. oppervlaktewaterlichamen die in de legger zijn aangeduid als C-wateren.

2.2.5 Peilbesluit

Artikel 2.16 Aanwijzing gebieden peilbesluit

Het waterschap stelt binnen **verplichte peilbesluitgebieden** één of meer peilbesluiten vast voor de oppervlaktewaterlichamen in gebieden waar het waterschap onder normale omstandigheden de wateraanvoer en waterafvoer kan beheersen.

Artikel 2.17 Instructieregel inhoud peilbesluit

- 1. Het peilbesluit bevat de begrenzing van het gebied waarbinnen de oppervlaktewaterlichamen gelegen zijn waarop het peilbesluit betrekking heeft.
- 2. De motivering van een peilbesluit bevat een onderbouwing waarin ten minste zijn opgenomen:
 - a. de aan het besluit ten grondslag liggende afwegingen en uitkomsten van de verrichte onderzoeken;
 - b. een aanduiding van de veranderingen van de waterstanden ten opzichte van de bestaande situatie; en
 - c. een aanduiding van de gevolgen van de te handhaven waterstanden voor de diverse betrokken belangen.

Artikel 2.18 Actuele peilbesluiten

Het waterschap draagt zorg dat een peilbesluit actueel is en in ieder geval is toegesneden op veranderingen in zowel de omstandigheden ter plaatse als de aanwezige functies en belangen.

2.2.6 Locaties zwemwater in oppervlaktewater

Artikel 2.19 Instructieregel locaties zwemwater in oppervlaktewater

- 1. Voor een op grond van artikel 3.2 van het Besluit kwaliteit leefomgeving aangewezen **zwemlocatie** is, in overeenstemming met deze, een locatiehouder bekend die gelegenheid biedt tot zwemmen en baden op de zwemlocatie en gedurende het badseizoen verantwoordelijk is voor zorg en maatregelen voor een veilige en hygiënische zwemlocatie die redelijkerwijs tot diens verantwoordelijkheid kunnen worden gerekend.
- 2. De locatiehouder van een locatie zwemwater:
 - a. treft maatregelen op grond van de resultaten van het jaarlijkse, conform de Handreiking fysieke veiligheid zwemmers in oppervlaktewater uitgevoerde, veiligheidsonderzoek om de veiligheid te waarborgen of te verbeteren;
 - b. draagt er zorg voor dat de maatregelen worden getroffen op basis van het zwemwaterprofiel die redelijkerwijs tot diens verantwoordelijkheid kunnen worden gerekend;

- c. voert periodiek voldoende beheer en onderhoud uit gericht op de veiligheid en hygiëne voor de bezoekers;
- d. draagt er zorg voor dat maatregelen worden genomen, die redelijkerwijs tot zijn verantwoordelijkheid kunnen worden gerekend, als er naar aanleiding van de monitoring uitgevoerd door de waterbeheerder van het oppervlaktewater zwemwaterverontreinigingen worden vastgesteld;
- e. voert periodiek voldoende onderzoek uit naar de omstandigheden in en om de zwemwaterlocatie die een negatief effect kunnen hebben op de veiligheid en hygiëne van de bezoekers;
- f. draagt zorg voor adequate sanitaire voorzieningen voor de bezoekers;
- g. draagt er zorg voor door middel van afbakening van een veilige zwemzone dat bezoekers veilig kunnen zwemmen en niet in aanraking kunnen komen met andere vormen van waterrecreatie die de veiligheid van de bezoekers in gevaar kunnen brengen;
- h. dult, op aangeven van de provincie, en met het oog op gevaren voor de veiligheid en hygiëne van de bezoekers, tekens bij de zwemlocatie om bezoekers te informeren over een waarschuwing, negatief zwemadvies of zwemverbod;
- i. houdt voldoende toezicht op de veiligheid van de zwemmers gedurende de uren dat de zwemlocatie is opengesteld voor het publiek, voor die locaties waarvan de toegang afgesloten kan worden voor de bezoekers en/of waar entree wordt geheven aan de bezoekers voor het gebruik van de zwemlocatie; en stelt bij onverwachte situaties die negatieve gevolgen kunnen hebben op de kwaliteit van het zwemwater of de gezondheid en veiligheid van de zwemmers de provincie zo snel mogelijk hiervan op de hoogte.

2.3 Activiteiten in wateren

2.3.1 Algemene bepalingen

Artikel 2.20 Oogmerk

De regels in deze afdeling zijn gesteld met het oog op het behoud van landschappelijke, natuurwetenschappelijke, cultuurhistorische en archeologische waarden.

2.3.2 Activiteiten met woonschepen, vaartuigen, andere drijvende voorwerpen, havens en aanlegplaatsen

Artikel 2.21 Toepassingsbereik

1. Deze paragraaf is van toepassing op activiteiten met woonschepen, vaartuigen, andere drijvende voorwerpen, havens en aanlegplaatsen in het **Gebied woonschepen**.
2. Deze paragraaf is niet van toepassing op woonschepen met een ligplaats in de woonarken- en woonschepenparken.

Artikel 2.22 Omgevingsvergunning woonschepen

1. Het is verboden om zonder omgevingsvergunning een woonschip ligplaats te laten nemen, te ankeren, af te meren, anderszins in het water te plaatsen of te houden.
2. Het is verboden om bij een woonschip een aanlegplaats en daarmee verband houdende oever- en afmeervoorzieningen te maken of te hebben, als:
 - a. het woonschip in strijd met het eerste lid is afgemeerd;
 - b. voor het woonschip een omgevingsvergunning met oeverbeleid geldt; of
 - c. voor het woonschip een voorschrift als bedoeld in artikel 2.24, zesde lid, aan de omgevingsvergunning is verbonden.

Artikel 2.23 Vrijstelling woonschepen

Het verbod, bedoeld in artikel 2.22, eerste lid, geldt, met uitzondering van woonschepen waarvoor een omgevingsvergunning geldt op basis van type- of oeverbeleid, niet voor:

1. woonschepen bij lig- en aanlegplaatsen, die als zodanig in een omgevingsplan zijn aangewezen, als:
 - a. dat omgevingsplan voldoet aan artikel 9.4; of
 - b. de woonschepen voldoen aan de maximale maatvoering, bedoeld in artikel 2.24, tweede lid, onder a; en
2. één woonschip in een jacht- of bedrijfshaven, dat daar in gebruik is als verenigingsaccommodatie.

Artikel 2.24 Beoordelingsregel omgevingsvergunning woonschepen

1. De omgevingsvergunning, bedoeld in artikel 2.22, eerste lid, wordt alleen verleend voor:
 - a. woonschepen op ligplaatsen, waarvoor op de datum van inwerkingtreding van deze verordening al een ontheffing gold op grond van de Verordening bescherming natuur en landschap provincie Utrecht 1996, de Landschapsverordening provincie Utrecht 2011 of de Verordening Natuur en Landschap provincie Utrecht 2017; of

- b. woonschepen op ligplaatsen die als zodanig in een omgevingsplan zijn aangewezen.
- 2. De omgevingsvergunning wordt alleen verleend als:
 - a. de lengte, breedte en hoogte van een woonschip, met inbegrip van een eventueel in het verlengde van de lengterichting van het woonschip, dan wel aan de waterzijde van het woonschip, aangelegd terras, respectievelijk ten hoogste 30 m, 6 m en 4 m zijn;
 - b. de onderlinge afstand tussen twee woonschepen tenminste 5 m bedraagt; en
 - c. bij woonschepen in een uiterwaard: de aanlegplaats op de oever minimale voorzieningen heeft en het woonschip het uiterlijk heeft van een varend voormalig binnenvaartschip.
- 3. De maten worden gemeten waar zij, met inbegrip van al hetgeen vast aan het woonschip verbonden is, boven of onder water het grootst zijn en de hoogte wordt gemeten vanaf de waterlijn.
- 4. Bij het vaststellen van de maten blijven stuurhutten, masten, lichtkoepels, schoorstenen, antennes en andere ondergeschikte onderdelen buiten beschouwing.
- 5. Gedeputeerde staten kunnen in bijzondere gevallen afwijken van het tweede lid.
- 6. Gedeputeerde staten kunnen aan een omgevingsvergunning het voorschrift verbinden dat deze na afloop van de geldigheidsduur niet meer zal worden verleend aan dezelfde of een andere vergunninghouder of voor hetzelfde of een ander woonschip.
- 7. De toepassing van het eerste tot en met zesde lid kunnen gedeputeerde staten het type- of oeverbeleid betrekken.
- 8. De gemeente en het waterschap of een andere toepasselijke waterbeheerder, zijn adviseur voor de omgevingsvergunning, tenzij de aanvraag om omgevingsvergunning betrekking heeft op eigendomsoverdracht van een bestaande omgevingsvergunning of verlenging van de periode waarvoor omgevingsvergunning is verleend.

Artikel 2.25 Verbod voorwerpen

- 1. Het is verboden een voorwerp, anders dan een woonschip of woonark, ligplaats te laten nemen, te ankeren, af te meren, of anderszins in, op of vlak boven een water te plaatsen of te houden.
- 2. Het verbod geldt niet voor drijvende voorwerpen aangemeerd op plaatsen waarbij een van de verkeerstekens E.5 tot en met E.7.1 van bijlage 7 bij het Binnenvaartpolitiereglement en bijlage 7 van het Rijnvaartpolitiereglement zijn geplaatst.

Artikel 2.26 Omgevingsvergunning vaartuigen en boatsavers

- 1. Het is verboden om zonder omgevingsvergunning:
 - a. een vaartuig, anders dan een woonschip of woonark, ligplaats te laten nemen, te ankeren, af te meren, of anderszins in, op of vlak boven een water te plaatsen of te houden.
 - b. een boatsaver in een natuurlijke inham op eigen terrein ligplaats te laten nemen, te ankeren, af te meren, of anderszins in, op of vlak boven een water te plaatsen of te houden.
- 2. Het verbod in het eerste lid onder a geldt niet voor vaartuigen aangemeerd op plaatsen waarbij een van de verkeerstekens E.5 tot en met E.7.1 van bijlage 7 bij het Binnenvaartpolitiereglement en bijlage 7 van het Rijnvaartpolitiereglement zijn geplaatst.

Artikel 2.27 Vrijstellingen vaartuigen en voorwerpen

Het verbod, bedoeld in artikel 2.26, geldt niet voor:

- a. vaartuigen en voorwerpen in jacht- of bedrijfshavens en waterscoutinglocaties;
- b. vaartuigen en drijvende voorwerpen, die worden gebruikt bij het vervoer van uitsluitend bedrijfsmiddelen, voor zover zij tijdelijk voor het laden en lossen van die bedrijfsmiddelen worden afgemeerd;
- c. één open vaartuig met een maximale lengte van 7 m bij een direct aan het water gelegen erf, mits er geen gebruik wordt gemaakt van onderdeel d;
- d. één vaartuig, of één boatsaver met inliggend vaartuig, in een insteekhaven binnen een direct aan het water gelegen erf, als voor de insteekhaven een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 2.29 is verleend en mits het vaartuig of de boatsaver met inliggend vaartuig volledig binnen de begrenzing van de insteekhaven past;
- e. één vaartuig bij een direct aan het water gelegen erf in de periode 1 april tot en met 30 september, voor zover het aanmeren dient voor het zo spoedig als redelijkerwijs mogelijk is in- of uitladen, of vaarklaar maken van het vaartuig voor recreatief gebruik;
- f. het tijdelijk afmeren van vaartuigen voor het laten in- of uitstappen van passagiers bij horecagelegenheden, die als zodanig zijn aangewezen in een omgevingsplan; en
- g. historische vaartuigen, die hetzij als varend monument, hetzij als historisch casco zijn ingeschreven in het register van de Federatie Varend Erfgoed Nederland en in goede staat van onderhoud verkeren, bij aanlegplaatsen voor historische vaartuigen, die als zodanig in een omgevingsplan zijn aangewezen.

Artikel 2.28 Beoordelingsregel partyschip

Een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 2.26 kan worden verleend voor ten hoogste één partyschip bij een als zodanig in het omgevingsplan aangewezen horecagelegenheid, mits het vaartuig voldoet aan een landschapsplan, waarin zowel het partyschip als de aanlegplaats op landschappelijke aspecten positief zijn beoordeeld.

Artikel 2.29 Omgevingsvergunning havens en aanlegplaatsen voor vaartuigen en voorwerpen

Het is verboden om zonder omgevingsvergunning (insteek)havens of aanlegplaatsen en daarmee verband houdende voorzieningen, zoals steigers, meerpalen en vlonders, te maken of te houden, of als zakelijk gerechtigde dan wel gebruiker van een oever toe te laten of te gedogen dat (insteek)havens of aanlegplaatsen en daarmee verband houdende voorzieningen op of aan de betreffende oever worden aangelegd.

Artikel 2.30 Vrijstelling havens en aanlegplaatsen voor vaartuigen en voorwerpen

Het verbod, bedoeld in artikel 2.29, geldt niet voor:

1. aanlegplaatsen en daarmee verband houdende voorzieningen in jacht- of bedrijfshavens en waterscoutinglocaties;
2. één aanlegsteiger met maximaal twee meerpalen per direct aan het water gelegen erf, mits deze aanlegsteiger:
 - a. geen grotere oppervlakte heeft dan 7,20 m²; en
 - b. geen afbreuk doet aan het karakter van een eventueel aanwezige natuurlijke of natuurvriendelijke oever.

Artikel 2.31 Omgevingsvergunning insteeikhavens

1. Een omgevingsvergunning voor een insteeikhaven wordt alleen verleend als:
 - a. de haven is of wordt uitgegraven in een erf, waarbij per erf slechts één insteeikhaven is of wordt uitgegraven;
 - b. een dubbele insteeikhaven op de grens van twee naast elkaar gelegen erven ligt;
 - c. de haven dwars op de vaarweg aangelegd wordt of aansluit op de cultuurhistorische verkavelingsrichting van sloten en waterwegen in het achterliggende landschap, tenzij het bevoegd gezag op het gebied van waterveiligheid gemotiveerd aangeeft dat een insteeikhaven dwars op de vaarweg op de betreffende locatie niet mogelijk is;
 - d. lengte en breedte van een enkele insteeikhaven ten hoogste 8 m en 3,25 m bedragen;
 - e. een dubbele insteeikhavens niet in de lengterichting van de vaarweg ligt;
 - f. lengte en breedte van een dubbele insteeikhaven ten hoogste 8 m en 6 m bedragen.
2. Als op grond van het eerste lid, aanhef en onder c, de haven wel dwars maar niet loodrecht op de vaarweg kan worden aangelegd, kan een geringe afwijking van de lengtemaat worden toegestaan.

2.3.3 Dempen van oppervlaktewaterlichamen

Artikel 2.32 Toepassingsbereik

1. Deze paragraaf is van toepassing op het in het **gebied dempen oppervlaktewaterlichamen** geheel of gedeeltelijk dempen van oppervlaktewaterlichamen.
2. Deze paragraaf is niet van toepassing op het dempen van een oppervlaktewaterlichaam krachtens een onherroepelijke omgevingsvergunning voor een ontgrondingsactiviteit op grond van artikel 5.1, eerste lid, onder c, van de wet, als de activiteiten plaatsvinden op het perceel waarop de vergunning betrekking heeft.

Artikel 2.33 Specifieke zorgplicht

Degene die een oppervlaktewaterlichaam geheel of gedeeltelijk dempt en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit kan leiden tot nadelige gevolgen voor de belangen, bedoeld in artikel 2.20, is verplicht:

- a. alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen,
- b. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken, en
- c. als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt, die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.

Artikel 2.34 Omgevingsvergunning dempen

Het is verboden om zonder omgevingsvergunning in het gebied dempen oppervlaktewaterlichamen geheel of gedeeltelijk oppervlaktewateren te dempen, tenzij de activiteit is toegelaten op grond van de artikelen 2.35 en 2.36.

Artikel 2.35 Toegelaten activiteiten bij infrastructurele werken en werken van groot maatschappelijk belang

1. Voor het uitvoeren of onderhoud van infrastructurele openbare werken en werken van groot maatschappelijk belang wordt alleen gedempt als:
 - a. het peilscheidingen van het waterschap betreft;
 - b. de activiteiten plaatsvinden binnen het uitvoeringsgebied van een vergund bestek; of
 - c. de werken zijn aangewezen in het omgevingsplan.
2. Voor onderhouds-, herstel-, bouw- of sloopwerkzaamheden op bouwpercelen wordt alleen gedempt als het bouwperceel is aangewezen in het omgevingsplan.
3. De activiteiten duren niet langer dan noodzakelijk.

Artikel 2.36 Toegelaten activiteiten bij agrarische percelen

1. Op agrarische weide- en akkerpercelen wordt alleen gedempt voor het aanleggen van verbindingen tussen die percelen.
2. Bij het aanleggen van verbindingen tussen de percelen wordt:
 - a. de onderlinge verbinding tussen de percelen door dammen ingericht;
 - b. de verbinding maximaal 5 meter breed, gemeten vanaf maaiveld in de lengterichting van het afgedamde oppervlaktewaterlichaam tussen de aansluitingen van de dam op de oorspronkelijke oever;
 - c. niet dusdanig veel verbindingen aangebracht dat dit een onaanvaardbare aantasting oplevert van de belangen, bedoeld artikel 2.20.

3. ONDERGROND EN BODEM

3.1 Grondwaterbeheer

3.1.1 Algemene bepalingen en instructieregels

Artikel 3.1 Oogmerk

De regels in deze afdeling zijn gesteld met het oog op het beschermen van de kwaliteit van het grondwater en het vervullen van de functies van grondwaterlichamen.

Artikel 3.2 Instructieregel melden, meten en registreren grondwateronttrekkingen

1. Een waterschapsverordening regelt dat de informatieverplichting, bedoeld in artikel 3.1, eerste lid, van de bruidsschat waterschapsverordening, geldt voor onttrekkingen of infiltraties van meer dan 12.000 m³ per jaar en voor tijdelijke onttrekkingen of infiltraties van in totaal meer dan 12.000 m³.
2. Het eerste lid is niet van toepassing op wateronttrekkingsactiviteiten als bedoeld in de artikelen 6.34, eerste lid, onder b en c, en 16.3 van het Besluit activiteiten leefomgeving.
3. Het waterschap verstrekt aan gedeputeerde staten uiterlijk op 31 mei van elk jaar of, bij beëindiging van de onttrekking, binnen vier maanden na die beëindiging:
 - a. gegevens die op grond van het eerste lid worden verkregen; en
 - b. een overzicht van de vergunningen en meldingen op basis waarvan het onttrekken van grondwater of het infiltreren van water plaatsvindt.

Artikel 3.3 Instructieregel onttrekkingen voor menselijke consumptie

1. Met het oog op de verplichtingen op grond van artikel 7 van de kaderrichtlijn water regelt het waterschap in ieder geval dat:
 - a. de locaties en debieten van de onttrekkingen van grondwater voor menselijke consumptie bekend zijn;
 - b. de eigenaar van een onttrekking van grondwater voor menselijke consumptie, voor zover dagelijks meer dan 10 m³ water wordt onttrokken of water wordt onttrokken ten behoeve van meer dan 50 personen, het ruwwater monitort volgens de methoden en parameters uit tabel II en tabel IIIC van het Drinkwaterbesluit voor de eerste keer bij aanvang van de onttrekking en vervolgens ten minste elke zes jaar een meting en analyse van een beperkter parameterpakket, afhankelijk van de uitkomsten van de eerste en daaropvolgende metingen en de verwachte risico's;
 - c. de eigenaar van de onttrekking van grondwater voor menselijke consumptie voor aanvang van de winning een risicoanalyse van de omgeving van de onttrekking uitvoert; en
 - d. de gegevens, bedoeld onder a tot en met c, uiterlijk binnen vier maanden nadat ze zijn verkregen aan gedeputeerde staten verstrekt.
2. Het eerste lid is niet van toepassing op onttrekkingen als bedoeld in artikel 16.3 van het Besluit activiteiten leefomgeving.

3.1.2 Activiteiten met grondwater

Artikel 3.4 Afwijking vergunningplicht kleine bodemenergiesystemen

1. In afwijking van artikel 3.19 van het Besluit activiteiten leefomgeving is in het **gebied kleine open bodemsystemen** geen omgevingsvergunning vereist voor het aanleggen of gebruiken van een open bodemenergiesysteem als de hoeveelheid grondwater die wordt onttrokken niet meer is dan 10 m³/u.
2. Het eerste lid geldt niet voor het aanleggen of gebruiken van een open bodemenergiesysteem dat gelegen is in een interferentiegebied, opgenomen in het omgevingsplan.

3.2 Grondwaterbeschermingszones

3.2.1 Algemene bepalingen en instructieregels

Artikel 3.5 Aanwijzing grondwaterbeschermingszones

1. **Grondwaterbeschermingszones** bestaan uit **waterwingebieden**, **grondwaterbeschermingsgebieden**, **boringsvrije zones**, **beschermingszones oppervlaktewaterwinning**, **100-jaarsaandachtsgebieden**, **kwetsbare strategische grondwatervoorraden** en **matig kwetsbare strategische grondwatervoorraden**.
2. **Waterwingebieden** bestaan uit het **waterwingebied Bethunepolder**, **waterwingebied Bethunepolder waterleidingkanaal** en de **overige waterwingebieden**.

Artikel 3.6 Oogmerk grondwaterbescherming

De regels in deze afdeling zijn gesteld met het oog op de bescherming van het grondwater in verband met de winning daarvan voor menselijke consumptie.

Artikel 3.7 Instructieregel ruimtelijke bescherming grondwater

1. Een omgevingsplan voor locaties binnen een **waterwingebied, grondwaterbeschermingsgebied, boringsvrije zone, beschermingszone oppervlaktewaterwinning of kwetsbare strategische grondwatervoorraad** laat geen activiteiten toe die een risico vormen voor de grond- en oppervlaktewaterwinning voor menselijke consumptie.
2. De motivering van een omgevingsplan bevat een beschrijving van het door de gemeente te voeren beleid ter zake en de wijze waarop het waterwinbelang in acht is genomen.

Artikel 3.8 Instructieregel toepassen verwijderingsvariant in waterwingebieden en grondwaterbeschermingsgebieden

1. Een omgevingsplan bevat de regel dat het saneren van de bodem wordt uitgevoerd volgens de saneringsaanpak verwijderen van verontreiniging, bedoeld in artikel 4.1242 van het Besluit activiteiten leefomgeving, in:
 - a. **waterwingebieden**; en
 - b. **grondwaterbeschermingsgebieden** op locaties waar sprake is van een grondwaterverontreiniging boven de tussenwaarde.
2. Een omgevingsplan bevat de regel dat maatwerkvoorschriften kunnen worden gesteld over het eerste lid.

Artikel 3.9 Instructieregel parkeren Bethunepolder

1. Een omgevingsplan staat parkeren van motorrijtuigen in **waterwingebied Bethunepolder** uitsluitend toe in perioden van drukte in verband met zomer- of winterrecreatie.
2. Een omgevingsplan voor locaties binnen waterwingebied Bethunepolder bevat voor het parkeren van motorrijtuigen regels die het waterwinbelang beschermen.

Artikel 3.10 Instructieregel aanleggen van een begraafplaats of uitstrooiveld

1. Een omgevingsplan verbiedt het aanleggen van een nieuwe begraafplaats of uitstrooiveld, genoemd in de Wet op de lijkbezorging, of een dierenbegrafplaats in een **grondwaterbeschermingsgebied**.
2. Een omgevingsplan stelt, met betrekking tot het hebben of uitbreiden van een bestaande begraafplaats, uitstrooiveld of dierenbegrafplaats in een grondwaterbeschermingsgebied, regels ter bescherming van de kwaliteit van het grondwater met het oog op de openbare drinkwaterwinning.

Artikel 3.11 Instructieregel matig kwetsbare strategische grondwatervoorraad

Een omgevingsplan dat betrekking heeft op een **matig kwetsbare strategische grondwatervoorraad** houdt rekening met de bescherming van de kwaliteit van het grondwater met het oog op de drinkwaterwinning.

Artikel 3.12 Zorgplicht grondwater

1. Degene die in een **grondwaterbeschermingsgebied** een activiteit verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de bescherming van het grondwater in verband met de winning daarvan voor menselijke consumptie, is verplicht:
 - a. alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
 - b. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en
 - c. als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.
2. De zorgplicht houdt in ieder geval in dat, wanneer er sprake is van een direct optredende of dreigende verontreiniging van het grondwater, gedeputeerde staten onmiddellijk op de hoogte worden gesteld.

Artikel 3.13 Plaatsen borden waterwingebieden en grondwaterbeschermingsgebieden

Het drinkwaterbedrijf plaatst langs alle openbare wegen, spoorwegen en vaarwegen die toegang geven tot een **waterwingebied** of een **grondwaterbeschermingsgebied** of daaraan grenzen, op of bij de grenzen van dat gebied borden waarvan het model is vastgesteld in Bijlage Modelborden grondwaterbeschermingsgebieden bij deze verordening.

3.2.2 Activiteiten in waterwingebieden

Artikel 3.14 Verboden activiteiten waterwingebied

1. Binnen een **waterwingebied** zijn de volgende activiteiten verboden:
 - a. een milieubelastende activiteit als bedoeld in hoofdstuk 3 van het Besluit activiteiten leefomgeving;
 - b. het toepassen of aanwezig hebben van een (potentieel) schadelijke stof;
 - c. het aanbrengen van een constructie of uitvoeren van andere werkzaamheden op of in de bodem;
 - d. het op of in de bodem brengen van mogelijk schadelijke stoffen, waaronder het toepassen van grond en baggerspecie, het gebruik van meststoffen en het uitstrooien van as;
 - e. het schuin boren onder een waterwingebied, uitgevoerd vanaf een locatie buiten het waterwingebied;
 - f. het toepassen van uitloogbare materialen; en
 - g. het gebruiken van een locatie als parkeerterrein of voor evenementen.
2. Als een (potentieel) schadelijke stof worden in ieder geval aangemerkt:
 - a. een zeer zorgwekkende stof, zoals vastgesteld door het RIVM;
 - b. stoffen opgenomen in de Nederlandse Richtlijn Bodembescherming 2012, deel 3, bijlage 2, stap 5, 'De stoffenlijst';
 - c. stoffen met een schadelijke werking op de smaak of geur van het grondwater en mengsels en verbindingen waaruit dergelijke stoffen in het grondwater kunnen ontstaan en die het grondwater ongeschikt voor menselijke consumptie maken; en
 - d. gewasbeschermingsmiddelen en biociden.

Artikel 3.15 Afwijkende regels toegelaten activiteiten waterwingebied

Het verbod, bedoeld in artikel 3.14, eerste lid, geldt niet voor:

- a. het winnen van grondwater voor menselijke consumptie met alle daarvoor noodzakelijke activiteiten;
- b. reguliere bodemwerkzaamheden, zoals groenonderhoud en tuinieren, die de beschermende bodemlagen niet aantasten;
- c. het toepassen van strooizout ten behoeve van de gladheidsbestrijding;
- d. het aanwezig hebben van stoffen die nodig zijn voor het functioneren van motorvoertuigen, motorwerktuigen of bromfietsen;
- e. het vervoeren van stoffen in afgesloten en vloeistofdichte tanks of in een deugdelijke gesloten verpakking, als deze afdoende zijn beschermd tegen invloeden van weersomstandigheden en op zodanige wijze dat geen gevaar voor verspreiding of verstuiwing bestaat;
- f. het hebben of gebruiken van geringe hoeveelheden stoffen, anders dan gewasbeschermingsmiddelen of biociden, bij woningen en andere gebouwen, voor normaal gebruik, als deze bewaard worden in een deugdelijke verpakking en afdoende zijn beschermd tegen externe invloeden;
- g. het op of in de bodem brengen van dierlijke meststoffen als gevolg van beweiding;
- h. de aanleg van verharde of onverharde paden voor niet-gemotoriseerd vervoer;
- i. werkzaamheden in de bodem, gericht op behoud van de natuurfunctie of ten dienste van extensieve recreatie; en
- j. aanleg en onderhoud van kabels en onderhoud van leidingen.

Artikel 3.16 Meldingsplichtige activiteiten waterwingebied

1. Het verbod, bedoeld in artikel 3.14, eerste lid, geldt ook niet voor:
 - a. het toepassen van grond of baggerspecie met een kwaliteit die voldoet aan de achtergrondwaarde;
 - b. civiel- en bouwtechnische werken nodig voor regulier beheer en onderhoud van bestaande bebouwing, infrastructuur en waterbeheer;
 - c. het verspreiden van baggerspecie die vrijkomt bij regulier onderhoud van watergangen, over het aangrenzend perceel met inachtneming van het met inachtneming van paragraaf 3.2.26 van het Besluit activiteiten leefomgeving;
 - d. het onderzoeken en saneren van de bodem met inachtneming van paragraaf 3.2.23 van het Besluit activiteiten leefomgeving.
2. Het is verboden de activiteiten, bedoeld in het eerste lid, te verrichten zonder dit ten minste vier weken voor het begin ervan te melden.
3. In aanvulling op artikel 1.9 bevat de melding een verantwoording dat de activiteit geen schade toebrengt aan de bodem en het zich daarin bevindende grondwater.

Artikel 3.17 Vrijstelling riolering Bethunepolder

Het verbod, bedoeld in artikel 3.14, eerste lid, geldt niet voor het aanleggen en in stand houden van rioleringen in **waterwingebied Bethunepolder waterleidingkanaal** die aansluiten op bestaande rioleringen.

Artikel 3.18 Vrijstelling gebruik kunstmest Lexmond, Woerden en Vianen

Het verbod, bedoeld in artikel 3.14, eerste lid, geldt niet voor het gebruik van kunstmest in **waterwingebieden Lexmond, Woerden en Vianen**.

Artikel 3.19 Algemene regel bestrijdingsmiddelen en glyfosaat Bethunepolder

1. Het is in het **waterwingebied Bethunepolder** verboden bestrijdingsmiddelen voorhanden te hebben, in voorraad te hebben of toe te passen.
2. Het verbod geldt niet voor het in een besloten ruimte voorhanden hebben, in voorraad hebben of toepassen van een geringe hoeveelheid van een bestrijdingsmiddel, als dit:
 - a. zonder bewerking kan worden toegepast;
 - b. dient of gediend heeft voor normaal gebruik ter plaatse of afkomstig is van normaal gebruik binnen een gebouw;
 - c. bewaard wordt in een deugdelijke verpakking; en
 - d. afdoende beschermd is tegen weersinvloeden.
3. Het verbod geldt ook niet voor de toepassing van glyfosaathoudende bestrijdingsmiddelen voor het bestrijden van de onkruiden grote brandnetel, ridderzuring, akkerdistel en ruwe smele in grasland, indien deze toepassing plaatsvindt:
 - a. als bestrijding met niet-chemische middelen redelijkerwijs niet kan worden geveerd;
 - b. volgens de onkruidbestrijdingsmethode;
 - c. door een deskundige met een licentie als bedoeld in de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden;
 - d. als de weersomstandigheden dat toelaten en de hoogte van het gras redelijkerwijs geen beletsel vormt om de onkruiden aan te strijken zonder het gras te raken; en
 - e. met inachtneming van een afstand van tenminste één meter tot geulen en greppels en tenminste twee meter tot sloten.

Artikel 3.20 Meldingsplicht glyfosaat Bethunepolder

1. Het is verboden in **waterwingebied Bethunepolder** tijdens een groeiseizoen glyfosaathoudende bestrijdingsmiddelen overeenkomstig artikel 3.19, derde lid, toe te passen, zonder dit ten minste vijf werkdagen voor het begin ervan te melden.
2. Een melding betreft niet meer dan één groeiseizoen.

Artikel 3.21 Informatieplicht glyfosaat Bethunepolder

Ten minste 24 uur voor het begin van de activiteit, bedoeld in artikel 3.20, wordt het betrokken drinkwaterbedrijf telefonisch geïnformeerd.

3.2.3 Activiteiten in grondwaterbeschermingsgebieden

Artikel 3.22 Verboden activiteiten in grondwaterbeschermingsgebieden

Het is verboden in het **waterwingebied Bethunepolder** en in een **grondwaterbeschermingsgebied** een milieubelastende activiteit uit te voeren, bedoeld in de lijst verboden activiteiten in bijlage Verboden activiteiten in grondwaterbeschermingsgebieden.

Artikel 3.23 Verbod opslag van schadelijke stoffen in grondwaterbeschermingsgebieden

1. Het is verboden in een **grondwaterbeschermingsgebied** een niet-toelaatbare voor het grondwater schadelijke stof voorhanden te hebben als bedoeld in bijlage Niet-toelaatbare voor het grondwater schadelijke stoffen bij deze verordening.
2. Het verbod geldt niet voor een kleine werkvoorraad van maximaal 25 liter of kilogram
3. Het is verboden een potentieel voor het grondwater schadelijke stof voorhanden te hebben, als de hoeveelheid meer is dan:
 - a. in geval van een giftige of anderszins schadelijke stof genoemd in bijlage Niet-toelaatbare voor het grondwater schadelijke stoffen bij deze verordening: de in die bijlage aangegeven hoeveelheid drempel; of
 - b. in geval van een andere potentieel voor het grondwater schadelijke stof:
 - i. maximaal 5 m² per opslageenheid bij een tot vloeistof gekoeld gas of een vloeistof; en
 - ii. maximaal 5.000 kilogram per opslageenheid bij een viskeuze of vaste stof.
4. Bij het voorhanden hebben van een potentieel voor het grondwater schadelijke stof met een hoeveelheid die minder is dan de hoeveelheid, bedoeld in het derde lid, worden bodembeschermende voorzieningen en maatregelen toegepast die de hoogst mogelijke vorm van bescherming bieden. Hieronder wordt in ieder geval verstaan dat opslag bovengronds en boven een vloeistofdichte bodemvoorziening plaatsvindt en dat processen of overslag boven een vloeistofdichte of vloeistofkerende bodemvoorziening plaatsvinden.

Artikel 3.24 Verbod boren en grond- of funderingswerken in grondwaterbeschermingsgebieden Bethunepolder, Bithoven, Bunnik, Cothen, Groenekan, Linschoten, Zeist en waterwingebied Bethunepolder
Het is verboden in de **grondwaterbeschermingsgebieden Bethunepolder, Bithoven, Bunnik, Cothen, Groenekan, Linschoten, Zeist** en in **waterwingebied Bethunepolder**:

- a. boorputten op te richten, in exploitatie te nemen of te hebben met een boordiepte van 40 meter of meer onder maaiveld; en
- b. boringen of grond- of funderingswerken uit te voeren of te hebben op een diepte van 40 meter of meer onder het maaiveld, met inbegrip van schuine boringen, uitgevoerd vanaf een locatie buiten de grondwaterbeschermingszone.

Artikel 3.25 Verbod boren en grond- of funderingswerken Amersfoort-Berg, Doorn, Langerak, Soestduinen en Woerden
Het is verboden in de **grondwaterbeschermingsgebieden Amersfoort-Berg, Doorn, Langerak, Soestduinen en Woerden**:

- a. boorputten op te richten, in exploitatie te nemen of te hebben met een boordiepte van 3 meter of meer onder maaiveld; en
- b. boringen of grond- of funderingswerken uit te voeren of te hebben op een diepte van 3 meter of meer onder het maaiveld, met inbegrip van schuine boringen, uitgevoerd vanaf een locatie buiten de grondwaterbeschermingszone.

Artikel 3.26 Verbod boren en grond- of funderingswerken Driebergen, Leersum en Rhenen
Het is verboden in de **grondwaterbeschermingsgebieden Driebergen, Leersum en Rhenen**:

- a. boorputten op te richten, in exploitatie te nemen of te hebben met een boordiepte van 10 meter of meer onder maaiveld; en
- b. boringen of grond- of funderingswerken uit te voeren of te hebben op een diepte van 10 meter of meer onder het maaiveld, met inbegrip van schuine boringen, uitgevoerd vanaf een locatie buiten de grondwaterbeschermingszone.

Artikel 3.27 Verbod boren en grond- of funderingswerken Beerschoten
Het is verboden in **grondwaterbeschermingsgebied Beerschoten**:

- a. boorputten op te richten, in exploitatie te nemen of te hebben met een boordiepte van 30 meter of meer onder maaiveld; en
- b. boringen of grond- of funderingswerken uit te voeren of te hebben op een diepte van 30 meter of meer onder het maaiveld, met inbegrip van schuine boringen, uitgevoerd vanaf een locatie buiten de grondwaterbeschermingszone.

Artikel 3.28 Vrijstellingen boren of grond- en funderingswerken in grondwaterbeschermingsgebieden

De verboden, bedoeld in de artikelen 3.24 tot en met 3.27, gelden niet voor:

- a. boorputten voor de controle van het grondwater voor de openbare drinkwatervoorziening;
- b. het oprichten en hebben van boorputten voor het onttrekken van grondwater voor een noodvoorziening;
- c. bronbemalingen;
- d. het onderzoeken of saneren van de bodem in het kader van paragraaf 3.2.23 van het Besluit kwaliteit leefomgeving;
- e. sonderingen;
- f. ontgrondingen in het kader van paragraaf 16.2.2 van het Besluit activiteiten leefomgeving;
- g. grondwerken, voor zover bij verwijdering van de grond het bodemprofiel zodanig wordt hersteld dat tenminste dezelfde beschermende werking van de bodem ontstaat als voor de grondwerken; en
- h. funderingswerken, voor zover daarbij uitsluitend gebruik wordt gemaakt van:
 - i. grondverdringende gladde geprefabriceerde palen zonder verbrede voet;
 - ii. in de grond gevormde palen waarbij een hulpbuis wordt gebruikt die niet plaatselijk verbreed is en grondverdringend wordt ingebracht; of
 - iii. schroefpalen.

Artikel 3.29 Vrijstelling horizontaal gestuurde boringen

1. Het verbod, bedoeld in artikel 3.25, geldt niet voor het realiseren van horizontaal gestuurde boringen in de **grondwaterbeschermingsgebieden Amersfoort-Berg, Doorn, Langerak, Soestduinen en Woerden**, als andere werkmethoden aantoonbaar niet toepasbaar zijn:
 - a. onder watergangen, waarbij de diepte van de watergang vanaf maaiveld groter is dan 2 m; of
 - b. onder kruisingen van belangrijke (spoor)wegen.
2. Bij het realiseren van de horizontaal gestuurde boring wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

- a. de diepte van de onderkant van de boring is niet dieper dan 10 meter onder het maaiveld;
- b. de milieuhygiënische bodemkwaliteit ter plaatste van het in-/uittredepunt overstijgt de achtergrondwaarde niet;
- c. indien het boortracé een ernstige bodemverontreiniging passeert of doorboort, worden afdoende maatregelen getroffen om verspreiding tegen te gaan;
- d. de boorvloeistof wordt samengesteld met schoon leidingwater;
- e. de boorvloeistof bevat voldoende bentoniet om uitwisseling met de ondergrond zoveel mogelijk te voorkomen. Hierbij wordt het gebruik van additieven zoveel mogelijk beperkt;
- f. de vrijkomende grond wordt niet zonder bodembeschermende maatregelen opgeslagen of verspreid over het perceel; en
- g. indien de horizontale boring voor de aanleg van een riool is, wordt de mantelbuis voorzien van verklikkers die een zodanige werking hebben dat bij een eventuele breuk de inhoud van het riool aan het maaiveld uittreedt via deze verklikkers.

Artikel 3.30 Verbod aanleggen van een buisleiding

1. Het is verboden in een **grondwaterbeschermingsgebied** een buisleiding voor het transport van gasen, olie of chemicaliën of een leiding voor het transport van elektriciteit die wordt gekoeld met olie of chemicaliën, aan te leggen, te vervangen of te verleggen.
2. Het verbod geldt niet voor aardgasleidingen.
3. Het verbod geldt ook niet als met een risicoanalyse van een deskundige overeenkomstig de handreiking "Publicatiereeks gevaarlijke stoffen" is aangetoond dat de kans op grondwaterverontreiniging door dat vervangen, veranderen of verleggen gelijk blijft of kleiner wordt ten opzichte van de daaraan voorafgaande situatie.

Artikel 3.31 Verbod energietoevoeging en -onttrekking in grondwaterbeschermingsgebieden

1. Het is verboden in een **grondwaterbeschermingsgebied** werken tot stand te brengen of activiteiten te verrichten met als doel het direct of indirect warmte of koude aan de bodem te onttrekken of toe te voegen.
2. Het verbod geldt niet voor een open bodemenergiesysteem voor een innovatief duurzaamheidsproject, als is aangetoond dat een significante bijdrage geleverd wordt aan het verbeteren van de grondwaterkwaliteit door een koppeling te realiseren tussen duurzaam gebruik van bodemenergie en de gekozen saneringsaanpak.

Artikel 3.32 Verbod meststoffen in de bodem brengen

1. Het is verboden in een **grondwaterbeschermingsgebied** meststoffen op of in de bodem te brengen.
2. Dit verbod geldt niet voor het op of in de bodem brengen van:
 - a. dierlijke meststoffen; en
 - b. anorganische meststoffen, compost of kalkmeststoffen als bedoeld in het Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet.

Artikel 3.33 Verbod diepinfiltratie

Het is verboden in een **grondwaterbeschermingsgebied** afstromend hemelwater via diepinfiltratie in het grondwater te lozen.

Artikel 3.34 Meldingsplicht

Het is verboden de activiteiten, bedoeld in de artikelen 3.28, onder g en h, 3.29, tweede lid, 3.30, tweede lid, 3.35 en 3.36, te verrichten zonder dit ten minste vier weken voor het begin ervan te melden.

Artikel 3.35 Algemene regel buitengebruikstelling boorput

Bij buitengebruikstelling van een boorput in een **waterwingebied** of **grondwaterbeschermingsgebied** laat de eigenaar of exploitant binnen twee weken daarna die boorput afdichten door een gecertificeerd en erkend bedrijf conform BRL SIKB 2100/2101.

Artikel 3.36 Algemene regel verwijdering van heipalen

Bij verwijdering van heipalen in de **grondwaterbeschermingsgebieden Amersfoort-Berg, Doorn, Langerak, Lexmond, Soestduinen en Woerden** en in de **boringsvrije zones Langerak en Lexmond** wordt het ontstane gat zoveel mogelijk afgedicht met bentoniet.

Artikel 3.37 Algemene regel lozen afstromend

1. Bij het lozen van afstromend hemelwater in een **grondwaterbeschermingsgebied** of **waterwingebied Bethunepolder** wordt mogelijke verontreiniging van het grondwater zoveel mogelijk beperkt.

2. Aan het gestelde in het eerste lid wordt in ieder geval voldaan als de Leidraad Afkoppelen Provincie Utrecht wordt gevolgd.

Artikel 3.38 Algemene regel aanleggen parkeerplaats

1. Bij het aanleggen of hebben van een parkeerplaats voor motorrijtuigen in een **grondwaterbeschermingsgebied** wordt mogelijke verontreiniging van het grondwater zoveel mogelijk beperkt.
2. Aan het eerste lid wordt in ieder geval voldaan als:
 - a. er sprake is vloeistofdichte bodemvoorziening; of
 - b. de Leidraad Afkoppelen Provincie Utrecht wordt gevolgd.

3.2.4 Activiteiten in boringsvrije zones

Artikel 3.39 Verbod mijnbouwactiviteiten in boringsvrije zones

Het is verboden in een **boringsvrije zone** mijnbouwactiviteiten te verrichten als bedoeld in artikel 3.320 van het Besluit activiteiten leefomgeving.

Artikel 3.40 Verbod boren en grond- of funderingswerken in boringsvrije zones algemeen

Het is verboden in **boringsvrije zones Bilthoven, Blokland, Bunnik, Cothen, De Meern, Eempolder, Leidsche Rijn, Lexmond-Noord, Linschoten, Nieuwegein, Vianen en Vianen-Panoven**:

- a. boorputten op te richten, in exploitatie te nemen of te hebben met een boordiepte van 40 meter of meer onder maaiveld; en
- b. boringen of grond- of funderingswerken uit te voeren of te hebben op een diepte van 40 meter of meer onder het maaiveld, met inbegrip van schuine boringen, uitgevoerd vanaf een locatie buiten de boringsvrije zone.

Artikel 3.41 Verbod boren en grond- of funderingswerken in boringsvrije zones Amersfoort-Koedijkerweg, Rhenen en Woudenberg

Het is verboden in de **boringsvrije zones Amersfoort-Koedijkerweg, Rhenen en Woudenberg**:

- a. boorputten op te richten, in exploitatie te nemen of te hebben met een boordiepte van 10 meter of meer onder maaiveld; en
- b. boringen of grond- of funderingswerken uit te voeren of te hebben op een diepte van 10 meter of meer onder het maaiveld, met inbegrip van schuine boringen, uitgevoerd vanaf een locatie buiten de boringsvrije zone.

Artikel 3.42 Verbod boren en grond- of funderingswerken in boringsvrije zones Langerak en Lexmond

Het is verboden in de **boringsvrije zones Langerak en Lexmond**:

- a. boorputten op te richten, in exploitatie te nemen of te hebben met een boordiepte van 3 meter of meer onder maaiveld; en
- b. boringen, grond- of funderingswerken uit te voeren of te hebben op een diepte van 3 meter of meer onder het maaiveld, met inbegrip van schuine boringen, uitgevoerd vanaf een locatie buiten de boringsvrije zone.

Artikel 3.43 Verbod boren en grond- of funderingswerken in boringsvrije zone Veenendaal

Het is verboden in de **boringsvrije zone Veenendaal**:

- a. boorputten op te richten, in exploitatie te nemen of te hebben met een boordiepte van 30 meter of meer onder maaiveld; en
- b. boringen, grond- of funderingswerken uit te voeren of te hebben op een diepte van 30 meter of meer onder het maaiveld, met inbegrip van schuine boringen, uitgevoerd vanaf een locatie buiten de boringsvrije zone.

Artikel 3.44 Verbod boren en grond- of funderingswerken in boringsvrije zone Tull en 't Waal

Het is verboden in de **boringsvrije zone Tull en 't Waal**:

- a. boorputten op te richten, in exploitatie te nemen of te hebben met een boordiepte van 55 meter of meer onder maaiveld; en
- b. boringen of grond- of funderingswerken uit te voeren of te hebben op een diepte van 55 meter of meer onder het maaiveld, met inbegrip van schuine boringen, uitgevoerd vanaf een locatie buiten de boringsvrije zone.

Artikel 3.45 Verbod boren en grond- of funderingswerken in boringsvrije zone WCB Nieuwegein

Het is verboden in de **boringsvrije zone WCB Nieuwegein**:

- a. boorputten op te richten, in exploitatie te nemen of te hebben met een boordiepte van 60 meter of meer onder maaiveld; en
- b. boringen of grond- of funderingswerken uit te voeren of te hebben op een diepte van 60 meter of meer onder het maaiveld, met inbegrip van schuine boringen, uitgevoerd vanaf een locatie buiten de boringsvrije zone.

Artikel 3.46 Vrijstellingen oprichten van boorputten en uitvoeren van grond- of funderingswerken in boringsvrije zones

De verboden, bedoeld in de artikelen 3.40 tot en met 3.45, gelden niet voor:

- a. boorputten voor de controle van het grondwater voor de openbare drinkwatervoorziening;
- b. het oprichten en hebben van boorputten voor het onttrekken van grondwater voor een noodvoorziening;
- c. bronbemalingen;
- d. het onderzoeken of saneren van de bodem in het kader van paragraaf 3.2.23 van het Besluit activiteiten leefomgeving;
- e. sonderingen;
- f. ontgrondingen in het kader van paragraaf 16.2.2 van het Besluit activiteiten leefomgeving;
- g. grondwerken, voor zover bij verwijdering van de grond het bodemprofiel zodanig wordt hersteld dat tenminste dezelfde beschermende werking van de bodem ontstaat als voor de grondwerken; en
- h. funderingswerken, voor zover daarbij uitsluitend gebruik wordt gemaakt van:
 - i. grondverdringende gladde geprefabriceerde palen zonder verbrede voet;
 - ii. in de grond gevormde palen waarbij een hulpbuis wordt gebruikt die niet plaatselijk verbreed is en grondverdringend wordt ingebracht; of
 - iii. schroefpalen.

Artikel 3.47 Vrijstelling horizontaal gestuurde boringen in boringsvrije zones

- 1. Het verbod, bedoeld in artikel 3.42, geldt niet voor het realiseren van horizontaal gestuurde boringen in de **boringsvrije zones Langerak en Lexmond**, indien andere werkmethoden aantoonbaar niet toepasbaar zijn:
 - a. onder watergangen, waarbij de diepte van de watergang vanaf maaiveld groter is dan 2 meter; of
 - b. onder kruisingen van belangrijke (spoor)wegen.
- 2. Bij het realiseren van de horizontaal gestuurde boring wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:
 - a. de diepte van de onderkant van de boring is niet dieper dan 10 meter onder het maaiveld;
 - b. de milieuhygiënische bodemkwaliteit ter plaatste van het in-/uittredepunt overstijgt de achtergrondwaarde niet;
 - c. indien het boortracé een ernstige bodemverontreiniging passeert of doorboort, worden afdoende maatregelen getroffen om verspreiding tegen te gaan;
 - d. de boorvloeistof wordt samengesteld met schoon leidingwater;
 - e. de boorvloeistof bevat voldoende bentoniet om uitwisseling met de ondergrond zoveel mogelijk te voorkomen. Hierbij wordt het gebruik van additieven zoveel mogelijk beperkt;
 - f. de vrijkomende grond wordt niet zonder bodembeschermende maatregelen opgeslagen of verspreid over het perceel; en
 - g. indien de horizontale boring voor de aanleg van een riool is, wordt de mantelbuis voorzien van verklikkers die een zodanige werking hebben dat bij een eventuele breuk de inhoud van het riool aan het maaiveld uittreedt via deze verklikkers.

Artikel 3.48 Meldingsplicht

Het is verboden de activiteiten, bedoeld in de artikelen 3.46, onder g en h, en 3.47, te verrichten zonder dit ten minste vier weken voor het begin ervan te melden.

Artikel 3.49 Verbod energietoevoeging en -onttrekking in boringvrije zones

- 1. Het is verboden in een **boringsvrije zone** werken tot stand te brengen of activiteiten te verrichten met als doel direct of indirect warmte of koude aan de bodem te onttrekken of toe te voegen op een diepte lager dan de grenzen genoemd in de artikelen 3.40 tot en met 3.45.
- 2. Het verbod geldt niet voor een open bodemenergiesysteem voor een innovatief duurzaamheidsproject, als is aangetoond dat een significante bijdrage geleverd wordt aan het verbeteren van de grondwaterkwaliteit door een koppeling te realiseren tussen duurzaam gebruik van bodemenergie en de gekozen saneringsaanpak.

3.3 Grondwaterverontreiniging

3.3.1 Instructieregels

Artikel 3.50 Oogmerk

De regels in deze afdeling zijn gesteld met het oog op het beschermen en verbeteren van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen en het beschermen van de kwaliteit van de bodem.

Artikel 3.51 Instructieregel waterschap grondwateronttrekking

1. Het waterschap regelt dat het uitvoeren van een wateronttrekkingsactiviteit, inhoudende het onttrekken van grondwater door een daarvoor bestemde voorziening, niet kan leiden tot een significante verplaatsing van een verontreiniging in de bodem.
2. Het eerste lid is niet van toepassing als de verontreiniging onderdeel is van een programma waarin een gebiedsgerichte aanpak is vastgelegd en daarin is geregeld in welke mate verplaatsing van een verontreiniging in de bodem mag plaatsvinden.

Artikel 3.52 Instructieregel programma gebiedsgerichte aanpak grondwaterverontreiniging

1. Een programma gebiedsgerichte aanpak grondwaterverontreiniging is gericht op:
 - a. het zoveel mogelijk voorkomen van de risico's van verspreiding van verontreiniging buiten het aangewezen gebied;
 - b. het zoveel mogelijk verminderen van de vracht van de verontreiniging; en
 - c. de bescherming van bestaande en beoogde functies van, in en op de bodem binnen het aangewezen gebied.
2. Het programma wordt vastgesteld door gedeputeerde staten.
3. Het programma bevat in ieder geval de volgende gegevens:
 - a. de doelstellingen van de gebiedsgerichte aanpak binnen het beheergebied en de maatregelen die ter verwezenlijking hiervan worden genomen;
 - b. de termijn waarbinnen deze doelstellingen zullen worden verwezenlijkt;
 - c. een beschrijving van de verrichte onderzoeken;
 - d. de wijze waarop het plan past binnen het omgevingsplan, het regionale waterprogramma en het waterbeheerprogramma;
 - e. een begroting van de kosten van de sanering en een overzicht van de daarvoor beschikbare middelen;
 - f. de wijze waarop belemmeringen voor een doelmatige gebiedsgerichte aanpak zullen worden weggenomen; en
 - g. de verontreinigingen in het grondwater binnen het aangewezen gebied.
4. In het programma wordt rekening gehouden met de gevolgen van de gebiedsgerichte aanpak voor locaties die daarvan geen onderdeel uitmaken, en worden zo nodig voorzieningen opgenomen om voor die locaties optredende gevolgen te monitoren en maatregelen om dan in te grijpen.
5. Het programma kan betrekking hebben op gevallen van ernstige verontreiniging waarop op grond van artikel 3.1 van de Aanvullingswet bodem Omgevingswet het recht zoals dat gold voor het tijdstip van inwerkingtreding van die wet, van toepassing is.

3.3.2 Grondwatersanering

Artikel 3.53 Toepassingsbereik

Deze paragraaf is van toepassing op het saneren van verontreinigd grondwater en op het verrichten van activiteiten ten gevolge waarvan een geval van verontreinigd grondwater wordt verminderd of verplaatst.

Artikel 3.54 Melding grondwatersanering

1. Het is verboden verontreinigd grondwater te saneren zonder dit ten minste vier weken voor het begin ervan te melden.
2. Een melding bevat:
 - a. een vooronderzoek bodemonderzoek als bedoeld in artikel 5.7a van het Besluit activiteiten leefomgeving;
 - b. een verkennend bodemonderzoek als bedoeld in artikel 5.7b van het Besluit activiteiten leefomgeving;
 - c. een nader bodemonderzoek als bedoeld in artikel 5.7d van het Besluit activiteiten leefomgeving;
 - d. een beschrijving van de te treffen saneringsmaatregelen en een motivering van de keuze voor deze maatregelen;
 - e. een beschrijving van de effecten die met de maatregelen worden beoogd, waaronder een aanduiding van de terugsaneerwaarde;

- f. een beschrijving van een andere methode om de beoogde effecten te bereiken, voor het geval de maatregelen niet tot die effecten zouden leiden; en
 - g. een beschrijving van de nazorgmaatregelen die naar verwachting moeten worden getroffen.
3. Ten minste vier weken voordat de activiteit op een andere manier wordt verricht dan overeenkomstig die gegevens, wordt een melding gedaan.

Artikel 3.55 Verstrekken gegevens en bescheiden locatie en startdatum grondwatersanering

1. Ten minste twee weken voor het begin van de activiteit worden aan gedeputeerde staten gegevens en bescheiden verstrekt over:
 - a. de begrenzing van de locatie waarop de activiteit wordt verricht; en
 - b. de verwachte datum van het begin van de activiteit.
2. Onverwijld na het wijzigen van de begrenzing of de verwachte datum van het begin van de activiteit, worden de gewijzigde gegevens verstrekt aan gedeputeerde staten.

Artikel 3.56 Verstrekken gegevens en bescheiden uitvoerder en milieukundige begeleider

1. Ten minste vijf werkdagen voor het begin van de activiteit worden aan gedeputeerde staten gegevens en bescheiden verstrekt over:
 - a. de naam en het adres van degene die de werkzaamheden gaat verrichten; en
 - b. de naam en het adres van de natuurlijke persoon en de onderneming die de milieukundige begeleiding gaan verrichten.
2. Onverwijld na het wijzigen van de naam of het adres, worden de gewijzigde gegevens verstrekt aan gedeputeerde staten.

Artikel 3.57 Uitvoering van de activiteit grondwatersanering

1. Met het oog op het beschermen en verbeteren van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen en het beschermen van de kwaliteit van de bodem wordt de activiteit zodanig verricht dat:
 - a. het risico van verspreiding van verontreinigende stoffen zoveel mogelijk wordt beperkt; en
 - b. nazorgmaatregelen en gebruiksbependingen zoveel mogelijk beperkt kunnen blijven.
2. De activiteit wordt verricht door een onderneming met een erkenning bodemkwaliteit voor BRL SIKB 7000 en begeleid door een onderneming met een erkenning bodemkwaliteit voor BRL SIKB 6000.
3. De activiteit wordt verricht overeenkomstig de beschrijving van de te treffen saneringsmaatregelen, bedoeld in artikel 2.54, tweede lid, onder d.
4. Als blijkt dat de maatregelen niet tot de beoogde effecten zullen leiden, wordt de activiteit verricht overeenkomstig de andere methode om de beoogde effecten te bereiken, bedoeld in artikel 3.54, tweede lid, onder f.

Artikel 3.58 Verstrekken gegevens en bescheiden evaluatie grondwatersanering

1. Na afronding van de activiteit wordt zo spoedig mogelijk een evaluatieverslag opgesteld volgens BRL 6000. Het evaluatieverslag bevat in ieder geval:
 - a. een beschrijving van het resultaat van de milieukundige begeleiding bestaande uit processturing met daarbij in ieder geval een opsomming van bijzondere omstandigheden die zich tijdens de activiteit hebben voorgedaan;
 - b. een beschrijving van de resultaten van de milieukundige begeleiding, indien van toepassing, bestaande uit verificatie van het eindresultaat van de activiteit;
 - c. als na de activiteit nog verontreiniging in het grondwater aanwezig is en daardoor beperkingen in het gebruik van de bodem noodzakelijk zijn: een beschrijving van deze beperkingen; en
 - d. als na de activiteit nazorgmaatregelen nodig zijn: een beschrijving van deze nazorgmaatregelen.
2. Het evaluatieverslag wordt ten hoogste vier weken na het beëindigen van de activiteit aan gedeputeerde staten verstrekt.
3. De eigenaar, erfpachter of gebruiker van het grondgebied waar na de activiteit een verontreiniging in het grondwater aanwezig is gebleven, neemt de beperkingen in het gebruik van de bodem in acht die zijn beschreven in het evaluatieverslag.
4. Met de uitvoering van de nazorgmaatregelen is belast degene die de activiteit heeft verricht, dan wel degene die daartoe is aangewezen in het evaluatieverslag.

Artikel 3.59 Maatwerkvoorschriften activiteit grondwatersanering

Maatwerkvoorschriften kunnen worden gesteld over de artikelen 3.54 tot en met 3.58.

3.4 Grondverzet en rommelterreinen

Artikel 3.60 Oogmerk

De regels in deze afdeling zijn gesteld met het oog op het behoud van landschappelijke, natuurwetenschappelijke, cultuurhistorische en archeologische waarden.

Artikel 3.61 Toepassingsbereik

1. Deze paragraaf is van toepassing op het in het **landelijk gebied**:
 - a. storten van stoffen of inrichten van een stortplaats;
 - b. ophogen of egaliseren van gronden; en
 - c. inrichten of hebben van een rommelterrein.
2. Deze paragraaf is niet van toepassing op:
 - a. een rommelterrein dat in geen enkel seizoen zichtbaar is vanaf een voor het publiek zichtbare plaats; en
 - b. stortplaatsen die zijn aangewezen in een omgevingsplan of zich bevinden in een gebouw.

Artikel 3.62 Specifieke zorgplicht

Degene die stort, een stortplaats inricht, gronden ophooft of egaliseert of een rommelterrein inricht of houdt en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit kan leiden tot nadelige gevolgen voor de belangen, bedoeld in artikel 3.60, is verplicht:

- a. alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen,
- b. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken, en
- c. als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt, die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.

Artikel 3.63 Verbod rommelterreinen

Het is verboden in het landelijk gebied een rommelterrein in te richten of te hebben, tenzij de activiteit is toegelaten op grond van de artikelen 3.65 tot en met 3.70.

Artikel 3.64 Omgevingsvergunning storten, ophogen en egaliseren

Het is verboden zonder omgevingsvergunning stoffen te storten, een stortplaats in te richten of gronden op te hogen of te egaliseren, tenzij de activiteit is toegelaten op grond van de artikelen 3.65 tot en met 3.70.

Artikel 3.65 Toegelaten activiteiten bij infrastructurele werken en werken van groot maatschappelijk belang

1. Voor het uitvoeren of onderhoud van infrastructurele openbare werken en werken van groot maatschappelijk belang wordt alleen gestort, opgehoogd en geëgaliseerd als:
 - a. de activiteiten plaatsvinden binnen het uitvoeringsgebied van een vergund bestek; en
 - b. de werken zijn aangewezen in het omgevingsplan.
2. Voor onderhouds-, herstel-, bouw- of sloopwerkzaamheden op bouwpercelen wordt alleen gestort, opgehoogd of geëgaliseerd als het bouwperceel is aangewezen in het omgevingsplan.
3. De activiteiten duren niet langer dan noodzakelijk.

Artikel 3.66 Toegelaten activiteiten bij agrarische percelen

1. Op agrarische weide- en akkerpercelen wordt alleen gestort en opgehoogd voor:
 - a. het aanleggen van rijpaden op die percelen; of
 - b. het ophogen of egaliseren van agrarisch gebruikte weide- of akkerpercelen.
2. Op of onmiddellijk aangrenzend aan een agrarisch bouwperceel wordt alleen een stortplaats of rommelterrein ingericht als dat noodzakelijk is voor een doelmatige agrarische bedrijfsvoering.
3. Bij een stortplaats of rommelterrein is het te storten of opgeslagen materiaal afkomstig uit het eigen agrarisch productieproces of bestemd voor de verwerking in dat productieproces.
4. Bij een stortplaats of rommelterrein is het aanwezige materieel benodigd voor het eigen agrarisch productieproces.
5. Op een stortplaats of rommelterrein zijn rijkuiten, sleufsilo's en hooi- en kuilgrasballen afgedekt of gewikkeld in plasticfolie.
6. Op een stortplaats of rommelterrein ligt niet meer dan één hoop grond van maximaal 50 m³.
7. In het landelijk gebied binnen natuurnetwerk Nederland of Groene contour worden gebruikte weide- en akkerpercelen niet opgehoogd of geëgaliseerd.
8. Voor het ophogen en egaliseren van agrarisch gebruikte weide- en akkerpercelen binnen het landelijk gebied buiten natuurnetwerk Nederland en Groene contour geldt dat:

- a. alleen grond, heideplagsel en bosstrooisel wordt gestort;
- b. grond wordt gestort volgens het principe zand op zand, klei op klei en veen op veen;
- c. bij verspreiden en egaliseren de aardkundig, archeologisch of landschappelijk waardevolle terreingedeelten, zoals laagten en geulen, in stand worden gelaten; en
- d. de opgehoogde percelen na inklinking van de opgebrachte laag niet meer dan 10 centimeter hoger liggen ten opzichte van het oorspronkelijke maaiveld van de dichtstbijzijnde naastgelegen niet opgehoogde percelen.

Artikel 3.67 Toegelaten activiteiten bij normaal onderhoud van oppervlaktewaterlichamen

1. Als baggerspecie vrijkomt uit normaal onderhoud van oppervlaktewaterlichamen wordt deze baggerspecie alleen gestort, geëgaliseerd en gebruikt om op te hogen als:
 - a. losse plantenresten bovenaan het talud van het oppervlaktewaterlichaam worden neergelegd;
 - b. het oorspronkelijke maaiveld met niet meer dan 10 centimeter wordt opgehoogd;
 - c. de baggerspecie niet wordt gestort op gronden die in agrarisch natuurbeheer zijn; en
 - d. de baggerspecie gelijkmatig over de oever van een perceel, dat gelegen is naast het oppervlaktewaterlichaam, wordt verspreid, waarbij aardkundige waarden en archeologisch of landschappelijk waardevolle terreingedeelten zoals laagten en geulen in stand worden gelaten.
2. In het landelijk gebied buiten natuurnetwerk Nederland en Groene contour wordt alleen bagger in een baggerdepot gestort als:
 - a. het depot niet is of wordt aangelegd op een locatie, die in de kwaliteitstgidsen landschap van de provincie Utrecht als open of extreem open is aangeduid;
 - b. het depot voor inklinken maximaal 1,50 meter hoog is ten opzichte van het laagste naastgelegen maaiveld;
 - c. de kaden tenminste 2 meter uit de slootkant worden aangelegd en zowel eind juni als in november worden gemaaid;
 - d. het perceel waarop het baggerdepot zich bevindt na ophogen, inklinken, verspreiden en egalisatie maximaal 10 centimeter hoger ligt dan het oorspronkelijke maaiveld van de dichtstbijzijnde naastgelegen niet opgehoogde percelen; en
 - e. na inklinken, dan wel maximaal na 3 jaar na de activiteit, de bagger en de om het depot opgeworpen kaden gelijkmatig worden verspreid tot 1 meter uit de oever van het oppervlaktewaterlichaam, waarbij aardkundige waarden en archeologisch of landschappelijk waardevolle terreingedeelten zoals laagten en geulen in stand worden gelaten.

Artikel 3.68 Toegelaten activiteiten bij een viaduct, ecoduct, faunapassage of planmatige inrichting en ontwikkeling van een natuurterrein of ecologische zone

Voor een takkenril, stobbewal en broeihoop nabij een viaduct, ecoduct of faunapassage of planmatige inrichting en ontwikkeling van een natuurterrein of ecologische zone worden alleen grond en baggerspecie, met inbegrip van blad, takken, stobben en boomstronken gestort als:

- a. de beheerder van het betrokken natuurterrein of de ecologische zone heeft ingestemd en dit is vastgelegd en verantwoord is;
- b. de grond en bagger een maximale hoogte van 1 meter boven het maaiveld hebben;
- c. de ecologische meerwaarde vanuit provinciaal of gemeentelijk beleid wordt aangetoond;
- d. het gestorte element onderdeel uitmaakt van een ecologische zone of daarbij aansluit; en
- e. uitsluitend gebiedseigen materiaal wordt gebruikt.

Artikel 3.69 Toegelaten activiteiten bij takkenwallen en takkenrillen

Voor een takkenwal of takkenril, anders dan bedoeld in artikel 3.67, wordt alleen takhout gestort als:

- a. de wallen en rillen worden aangelegd tegen de buitenrand van een houtopstand;
- b. het gebruikte takhout afkomstig is van die nabije houtopstand;
- c. aanwezige of potentiële natuurwaarden op deze manier worden versterkt;
- d. de wallen en rillen aan de voet maximaal 1 m breed zijn en een maximale hoogte van 1,50 m hebben gemeten vanaf het maaiveld; en
- e. de wallen en rillen geen stobben of boomstronken bevatten.

Artikel 3.70 Toegelaten activiteiten in tuinen, parken, landgoederen of sportaccommodaties

In een tuin, park, landgoed of sportaccommodatie wordt alleen grond gestort voor een wal of grondlichaam als:

- a. een landschapstype dat aan de stortlocatie grenst niet wordt doorkruist of onderbroken, tenzij dit aanvaardbaar is vanuit cultuurhistorische overwegingen;
- b. aanwezige bomen niet in het grondlichaam komen te staan;
- c. de wal of het grondlichaam wordt ingepland met een gebiedseigen beplantingsmengsel; en

- d. de wal of het grondlichaam maximaal 2 meter breed is en een maximale hoogte heeft van 1 meter gemeten vanaf het maaiveld.

Artikel 3.71 Melding

1. Het is verboden de activiteit, bedoeld in artikel 3.66, eerste lid, onder b, te verrichten zonder dit ten minste twee weken voor het begin ervan te melden.
2. De activiteit wordt binnen vier weken na aanvang afgerond.

3.5 Gesloten stortplaatsen

Artikel 3.72 Oogmerk

De regels in deze paragraaf zijn gesteld met het oog op de bescherming van het milieu.

Artikel 3.73 Toepassingsbereik

Deze paragraaf is van toepassing op activiteiten op **gesloten stortplaatsen**.

Artikel 3.74 Omgevingsvergunning activiteiten op gesloten stortplaatsen

Het is op een gesloten stortplaats verboden zonder omgevingsvergunning:

- a. een bouwactiviteit te verrichten;
- b. een milieubelastende te verrichten; of
- c. een boom of houtopstand te kappen.

Artikel 3.75 Indieningsvereisten omgevingsvergunning gesloten stortplaatsen

Bij een aanvraag om een omgevingsvergunning op een gesloten stortplaats worden de volgende gegevens en bescheiden verstrekt:

- a. een beschrijving van de activiteit;
- b. een tekening met de locatie van de uit te voeren activiteit; en
- c. een beschrijving van de maatregelen die genomen worden om beschadiging van de voorzieningen ter bescherming van de bodem te voorkomen.

Artikel 3.76 Beoordelingsregels omgevingsvergunning gesloten stortplaatsen

De omgevingsvergunning voor een activiteit op een gesloten stortplaats wordt alleen verleend als wordt voldaan aan de volgende criteria:

- a. er worden maatregelen genomen die strekken tot het in stand houden en onderhouden, het herstellen, verbeteren of vervangen van voorzieningen ter bescherming van de bodem;
- b. voorzieningen ter bescherming van de bodem worden regelmatig geïnspecteerd; en
- c. de bodem onder de stortplaats wordt regelmatig onderzocht.

Artikel 3.77 Omgevingsplanactiviteit gesloten stortplaatsen

Een omgevingsplanactiviteit die plaatsvindt op een gesloten stortplaats is een omgevingsplanactiviteit van provinciaal belang.

4. BEREIKBAARHEID EN MOBILITEIT

4.1 Bereikbaarheid

Artikel 4.1 Instructieregel bereikbaarheid

1. Een omgevingsplan waarin nieuwe ontwikkelingen zijn voorzien waarborgt dat knelpunten in de bereikbaarheid niet toenemen en bij voorkeur afnemen.
2. De motivering op het omgevingsplan bevat:
 - a. een beschrijving van het aantal verplaatsingen die deze nieuwe ontwikkelingen tot gevolg hebben;
 - b. een beschrijving van de wijze waarop het plangebied wordt ontsloten voor de verschillende vervoerwijzen;
 - c. een analyse of er door het aantal verplaatsingen knelpunten op het omliggende (regionale) verkeers- en vervoersnetwerk voor de diverse vervoerwijzen kunnen ontstaan; en
 - d. een analyse of de bereikbaarheid door de beoogde ontwikkelingen wordt verslechterd en of de reistijd significant toeneemt.
3. Indien uit de analyse blijkt dat er mogelijk sprake is van verslechtering van de bereikbaarheid of toename van knelpunten op het omliggende verkeers- en vervoernetwerk, wordt een mobiliteitstoets, genoemd in Bijlage Mobiliteitstoets, uitgevoerd. Binnen deze mobiliteitstoets worden mogelijke oplossingen voor de geconstateerde knelpunten uitgewerkt, waarbij ook realisatie en financiering van deze maatregelen aan bod komen.

Artikel 4.2 Instructieregel behoud provinciale OV-netwerk

1. Voor zover een omgevingsplan voorziet in nieuwe ontwikkelingen die het **provinciale OV-netwerk** belemmeren, wordt het belang van de instandhouding en uitbreiding van dit OV-netwerk in acht genomen.
2. De motivering op een omgevingsplan bevat een beschrijving van de wijze waarop het provinciale OV-netwerk in acht is genomen.

Artikel 4.3 Instructieregel behoud provinciaal bereikbaarheidsnetwerk

1. Voor zover een omgevingsplan voorziet in nieuwe ontwikkelingen die het **provinciaal bereikbaarheidsnetwerk** belemmeren, wordt rekening gehouden met het belang van de instandhouding en uitbreiding van dit bereikbaarheidsnetwerk.
2. De motivering op een omgevingsplan bevat een beschrijving van de wijze waarop rekening gehouden is met het provinciale bereikbaarheidsnetwerk.

Artikel 4.4 Instructieregel behoud regionaal fietsnetwerk

1. Voor zover een omgevingsplan voorziet in nieuwe ontwikkelingen die het **regionaal fietsnetwerk** belemmeren, wordt rekening gehouden met het belang van de instandhouding en uitbreiding van dit regionaal fietsnetwerk.
2. De motivering op een omgevingsplan bevat een beschrijving van de wijze waarop rekening gehouden is met het regionaal fietsnetwerk.

4.2 Provinciale wegen

4.2.1 Algemene bepalingen en instructieregels

Artikel 4.5 Oogmerk provinciale wegen

1. De regels in deze afdeling zijn gesteld met het oog op het behoeden van de staat en een doelmatige en veilige werking van een provinciale weg voor nadelige gevolgen van activiteiten op of rond die weg, waartoe ook het belang van verruiming of wijziging van die weg behoort.
2. Taken en bevoegdheden op grond van deze afdeling kunnen ook worden uitgeoefend met het oog op de volgende belangen in het gebied waar de provinciale weg is gelegen:
 - a. het beschermen van landschappelijke en aardkundige waarden;
 - b. het beschermen van ecologische waarden en natuur;
 - c. het beschermen van cultuurhistorische en archeologische waarden; en
 - d. het beschermen van recreatieve en toeristische belangen.

Artikel 4.6 Instructieregel bouwwerken bij provinciale wegen

Voor zover een omgevingsplan voorziet in het realiseren of wijzigen van bouwwerken binnen het **bepalingengebied bouwwerken provinciale wegen**, wordt rekening gehouden met het belang van de instandhouding en uitbreiding van de provinciale weg.

4.2.2 Regels over activiteiten provinciale wegen

Artikel 4.7 Toepassingsbereik

1. Deze paragraaf gaat over activiteiten in het **beperkingengebied vrij zicht provinciale wegen** en het **beperkingengebied beheer provinciale wegen** die nadelig zijn voor de belangen, bedoeld in artikel 4.5.
2. De artikelen 4.9 tot en met 4.30 gelden niet voor activiteiten door of namens de wegbeheerder in het kader van de aanleg, de wijziging of het beheer van een weg of de regeling van het verkeer over die weg.

Artikel 4.8 Specifieke zorgplicht

1. Degene die een activiteit verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de belangen, bedoeld in artikel 4.5, is verplicht:
 - a. alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
 - b. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en
 - c. als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt, die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.
2. Deze plicht houdt in ieder geval in dat:
 - a. het veilig en doelmatig gebruik en de instandhouding van wegen wordt verzekerd;
 - b. het gebruik van de weg, in overeenstemming met haar bestemming als openbare weg, wordt verzekerd;
 - c. het vrije zicht wordt verzekerd;
 - d. werkzaamheden op een zodanige wijze worden uitgevoerd dat hieruit geen schade voor de weg kan ontstaan;
 - e. geen vaste stoffen of voorwerpen in het **beperkingengebied beheer provinciale wegen** worden gedeponeerd, anders dan bij werkzaamheden ten behoeve van kabels en leidingen;
 - f. het **beperkingengebied beheer provinciale wegen** niet wordt verontreinigd met voor het verkeer of de weg hinderlijke of schadelijke vloeistoffen of beplantingsresten;
 - g. beplanting langs de weg in een zodanige conditie wordt gehouden dat zij geen gevaar of hinder vormt voor de weggebruikers en geen schade veroorzaakt aan de weg;
 - h. borden, spandoeken, vlaggenmasten, handelsreclame en licht- of geluidgevende voorzieningen op een zodanige plaats of wijze worden aangebracht dat de veiligheid van het verkeer niet in gevaar wordt gebracht;
 - i. aanleg of wijziging van de provinciale weg alleen geschiedt door of namens de wegbeheerder; en
 - j. alle passende maatregelen worden genomen om ongewone voorvallen en de nadelige gevolgen daarvan te voorkomen als bedoeld in artikel 19.1 van de wet.

Artikel 4.9 Omgevingsvergunning veranderen van bermsloten

Het is verboden zonder omgevingsvergunning bermsloten te dempen of af te dammen of de afvoercapaciteit daarvan te wijzigen in het **beperkingengebied beheer provinciale wegen**.

Artikel 4.10 Omgevingsvergunning uitwegen

1. Het is verboden zonder omgevingsvergunning de volgende activiteiten te verrichten in het **beperkingengebied beheer provinciale wegen**:
 - a. het hebben of maken van een uitweg naar de provinciale weg;
 - b. het maken van wijzigingen aan een bestaande uitweg naar de provinciale weg;
 - c. het veranderen van het gebruik van een bestaande uitweg naar de provinciale weg van particulier naar bedrijfsmatig gebruik; en
 - d. het intensiveren van het gebruik van een bedrijfsmatige uitweg ten gevolge van een verandering van de bedrijfsvoering.
2. Het eerste lid is niet van toepassing op verkooppunten als bedoeld in artikel 4.13.

Artikel 4.11 Omgevingsvergunning duikers, goten, peilbuizen, afrasteringen en andere werken

1. Het is verboden zonder omgevingsvergunning duikers, goten, peilbuizen, afrasteringen en andere werken te hebben, op te richten, aan te leggen, te wijzigen of te verwijderen in het **beperkingengebied beheer provinciale wegen**.
2. Het verbod geldt niet voor:
 - a. het aanleggen, plaatsen, in stand houden, slopen of verwijderen van kabels en leidingen in de zin van de Telecommunicatiewet en voor laag- en middenspanning elektriciteitskabels, met inbegrip van het bouwen, in stand houden en slopen van bouwwerken die daarmee samenhangen en het aanleggen,

- plaatsen, in stand houden en verwijderen van werken die geen bouwwerken zijn, die daarmee samenhangen, voor zover voldaan wordt aan de artikelen 4.19 tot en met 4.30;
- b. het maken van lasgaten en huisaansluitingen voor de watervoorziening, de energievoorziening of de telecommunicatie als daarvoor geen verhardingen van de weg worden opgebroken of gekruist; en
- c. het plaatsen en hebben van gedenktekens.

Artikel 4.12 Omgevingsvergunning borden en vergelijkbare objecten

1. Het is verboden zonder omgevingsvergunning borden, spandoeken, vlaggenmasten, handelsreclame, kunstuitingen, licht- of geluidgevend voorzieningen of vergelijkbare objecten te hebben, plaatsen of wijzigen in het **beperkingengebied beheer provinciale wegen**.
2. Het verbod geldt niet voor:
 - a. tijdelijke verwijsborden die kort voor en tijdens een evenement geplaatst worden; en
 - b. verkeerstekens en onderborden als bedoeld in artikel 14 van de Wegenverkeerswet 1994.

Artikel 4.13 Omgevingsvergunning standplaatsen en verkooppunten

Het is verboden zonder omgevingsvergunning de volgende activiteiten te verrichten in het **beperkingengebied beheer provinciale wegen**:

- a. een standplaats voor handel of bedrijf in te nemen en te hebben; en
- b. een verkooppunt voor het leveren van energie aan voertuigen of andere goederen in te richten en te hebben.

Artikel 4.14 Omgevingsvergunning evenementen

Het is verboden zonder omgevingsvergunning in het **beperkingengebied beheer provinciale wegen** een evenement te houden waarbij maatregelen nodig zijn om de doorstroming van het verkeer en de verkeersveiligheid te borgen op de provinciale weg.

Artikel 4.15 Specifieke aanvraagvereisten omgevingsvergunning

1. Bij een aanvraag om een omgevingsvergunning voor een activiteit als bedoeld in deze paragraaf worden de volgende gegevens en bescheiden verstrekt:
 - a. de kilometrering en het wegnummer van de locatie waar de activiteit plaatsvindt;
 - b. de datum en het tijdstip waarop de activiteit wordt begonnen; en
 - c. de duur van de activiteit.
2. Bij een aanvraag om een omgevingsvergunning voor het bouwen, aanleggen, plaatsen, in stand houden, slopen of verwijderen van kabels en leidingen, zijn de aanvraagvereisten de vereisten, bedoeld in artikel 4.19, tweede lid.

Artikel 4.16 Meldingsplicht gedenktekens

1. Het is verboden gedenktekens te plaatsen in het **beperkingengebied beheer provinciale wegen** zonder dit ten minste vier weken voor het begin ervan te melden.
2. Het gedenkteken wordt onder voorwaarden door de provincie ter beschikking gesteld en wordt alleen in overleg met de directe nabestaanden geplaatst.

Artikel 4.17 Meldingsplicht tijdelijke verwijsborden

1. Het is verboden in het **beperkingengebied beheer provinciale wegen** tijdelijke verwijsborden kort voor en tijdens een evenement te plaatsen zonder dit ten minste twee weken voor het begin ervan te melden.

Artikel 4.18 Meldingsplicht lasgaten en huisaansluitingen

1. Het is verboden in het **beperkingengebied beheer provinciale wegen** de in artikel 4.11, tweede lid, onder b, genoemde lasgaten en huisaansluitingen te hebben, leggen of wijzigen zonder dit ten minste drie weken en ten hoogste twee maanden voor het begin ervan te melden.
2. Een melding bevat de kilometrering en het wegnummer van de beoogde ligging van de lasgaten en huisaansluitingen.
3. Ten minste drie weken voordat de activiteit op een andere manier wordt verricht dan overeenkomstig die gegevens, wordt een nieuwe melding gedaan.
4. De melding met alle daarbij behorende stukken zijn tijdens de werkzaamheden op het werk aanwezig. Op verzoek van het bevoegd gezag wordt deze melding onmiddellijk getoond.

Artikel 4.19 Meldingsplicht telecom en laag- of middenspanning elektriciteit kabels en leidingen

1. Het is in het **beperkingengebied beheer provinciale wegen** verboden de volgende activiteit te verrichten zonder dit ten minste vier weken voor het begin ervan te melden: het aanleggen, plaatsen, in stand te

- houden, slopen of verwijderen van kabels en leidingen in de zin van de Telecommunicatiewet of laag- en middenspanning elektriciteitskabels, met inbegrip van:
- a. het bouwen, in stand houden en slopen van bouwwerken die daarmee samenhangen; en
 - b. het aanleggen, plaatsen, in stand houden en verwijderen van werken die geen bouwwerken zijn, die daarmee samenhangen.
2. Een melding bevat:
- a. voor het aanleggen of plaatsen van een kabel of leiding:
 - i. een beschrijving van de soort kabel of leiding;
 - ii. een beschrijving van de wijze van aanleg van de kabel of leiding;
 - iii. de kilometrerings, het wegnummer en de ligging van de kabel of leiding en van objecten die daarmee samenhangen op tekening;
 - iv. bij een leiding onder druk: een berekening van de erosiekrater;
 - v. als een gestuurde boring wordt gebruikt: een boorplan; en
 - vi. als wordt geboord bij de fundering van een viaduct: een beschrijving van de invloed van de boring op de fundering;
 - b. voor het in stand houden van een kabel of leiding:
 - i. een beschrijving van de werkzaamheden aan de kabel of leiding; en
 - ii. de kilometrerings en de ligging van de kabel of leiding en van objecten die daarmee samenhangen op tekening; en
 - c. voor het slopen of verwijderen van een kabel of leiding:
 - i. een beschrijving van de wijze van verwijderen; en
 - ii. de kilometrerings en de ligging van de kabel of leiding en van objecten die daarmee samenhangen op tekening.
3. Ten minste vier weken voordat de activiteit op een andere manier wordt verricht dan overeenkomstig die gegevens, wordt een nieuwe melding gedaan.
4. De melding met alle daarbij behorende stukken zijn tijdens de werkzaamheden op het werk aanwezig. Op verzoek van het bevoegd gezag wordt deze melding onmiddellijk getoond.

Artikel 4.20 Gegevens en bescheiden: start van de werkzaamheden telecom en laag- of middenspanning kabels en leidingen

Ten minste vier weken voor het begin van de activiteiten, bedoeld in de artikelen 4.16 en 4.19, worden de volgende gegevens en bescheiden verstrekt aan het bevoegd gezag:

- a. de verwachte datum en het verwachte tijdstip waarop met de activiteit wordt begonnen; en
- b. de verwachte duur ervan.

Artikel 4.21 Gegevens en bescheiden: uitgevoerde werkzaamheden telecom en laag- of middenspanning kabels en leidingen

Binnen ten hoogste twee maanden na afloop van de activiteit, bedoeld in artikel 4.19, worden revisietekeningen met x-, y- en z- coördinaten en maatvoering vanuit vaste punten verstrekt aan het bevoegd gezag.

Artikel 4.22 Ontgravingen telecom en laag- of middenspanning kabels en leidingen

1. Een ontgraving wordt:
 - a. beperkt tot een zo klein mogelijk profiel en onafgebroken uitgevoerd;
 - b. op dezelfde dag dat deze wordt gemaakt, gedicht met de uitkomende grond of aangevoerde grond met vergelijkbare hydrologische en texturele eigenschappen;
 - c. niet verricht tussen een half uur voor zonsondergang en een half uur na zonsopgang;
 - d. niet verricht bij slecht zicht van minder dan 200 meter door mist, sneeuwval of andere omstandigheden.
2. De gesloten bekleding of verharding van de weg wordt niet opgebroken.
3. De afwatering van de weg wordt niet belemmerd.
4. Overtollige grond en puin worden onmiddellijk afgevoerd.
5. Bij het vervangen van bestaande kabels of leidingen worden de kabels en leidingen die buiten gebruik worden gesteld, verwijderd.
6. Het aanwezige wegmeubilair en de kadasterstenen en grenspalen worden niet verwijderd, anders dan na overeenstemming met het bevoegd gezag.
7. Belendende percelen en landwegen blijven toegankelijk.
8. Verkeersmaatregelen worden getroffen die voldoen aan de CROW publicaties 96a en 96b werken aan de weg.

Artikel 4.23 Ontgravingen telecom en laag- of middenspanning kabels en leidingen

1. Voor de start van de ontgraving wordt het gras over de volle werkbreedte gemaaid.

2. De grond wordt in drie lagen van gelijke dikte teruggebracht en afzonderlijk vast gestampt. Het aanvullen onder het grondwaterpeil geschiedt alleen met de uitkomende grond indien deze grond uit zuiver zand bestaat. De bovenlaag is humusarm en wordt, in overleg, zo spoedig mogelijk na de afwerking ingezaaid met graszaadmengsel B3.
3. Bij buiten de weg gelegen open verhardingen wordt de aanvulling op de overeenkomstige wijze met zand, of zo nodig met cement, gestabiliseerd. Direct onder deze verhardingen wordt tenminste 0,40 m schoon zand aangebracht.
4. Indien verontreinigde materialen worden aangetroffen wordt het bevoegd gezag hierover direct geïnformeerd.
5. Na beëindiging van de werkzaamheden worden de taluds vanaf de slootbodem over de volle hoogte opnieuw opgezet. De constructie van de taluds wordt in overleg met het bevoegd gezag bepaald.
6. Aan de oppervlakte komende constructiedelen van de leiding en markeringen ter aanduiding van de leiding komen op gelijke hoogte met het oppervlak van de verhardingen of de bermen.

Artikel 4.24 Ontgravingen telecom en laag- of middenspanning kabels en leidingen en beplanting

1. Beplanting wordt bij de uitvoering van de werkzaamheden zowel boven- als ondergronds niet beschadigd. Binnen een straal van 10 x de stamdiameter, gemeten op 1 meter boven het maaiveld, rondom bomen worden geen graafwerkzaamheden verricht. Binnen de kroonprojectie van bomen worden graafwerkzaamheden handmatig uitgevoerd. Wortels dikker dan 25 millimeter in diameter worden in geen geval verwijderd.
2. Ontgravingen binnen de wortelzone worden zo snel mogelijk aangevuld en verdicht. Ontgraven wortels worden beschermd tegen uitdrogen, vorst en beschadiging. Binnen de wortelzone van beplanting wordt geen werkterrein ingericht en wordt geen materiaal opgeslagen.

Artikel 4.25 Ligging van de telecom en laag- of middenspanning kabels en leidingen

1. Een telecom en laag- of middenspanning kabel of leiding wordt gelegd:
 - a. 1,5 meter buiten de verharding van de weg;
 - b. als de kabel of leiding parallel aan een bermsloot wordt gelegd: op een afstand van ten minste 1,5 meter vanaf de insteek van de bermsloot;
 - c. als de kabel of leiding parallel aan een talud wordt gelegd: op een afstand van ten minste 1,5 meter vanaf de teen van het talud; en
 - d. als de kabel of leiding parallel aan een geleiderailconstructie wordt gelegd: op een afstand van ten minste 1,5 meter vanaf die constructie.
2. De afstanden worden gemeten tot aan de dichtstbij gelegen zijde van de kabel of leiding.
3. Het vlak, gelegen onder een helling van 1:3 uit de onderkant van de verharding of de fundering, wordt niet doorsneden.
4. In de berm van de weg is de gronddekking boven de kabels en leidingen ten minste 0,6 meter.
5. Als een kabel of leiding kruist met een bermsloot, is de gronddekking boven de kabel of leiding ten minste 1,0 meter.
6. Waar kabels of leidingen boven een duiker komen te liggen of een persleiding kruisen en de voorgeschreven gronddekking niet kan worden verkregen, worden zij over bij maatwerkvoorschrift te bepalen lengte in mantelbuizen gelegd.
7. Wanneer het niet mogelijk is om buiten de wortelzone een kabel of leiding aan te leggen, wordt een mantelbuis onder de wortelzone aangelegd met een gestuurde boring.

Artikel 4.26 Kruisingen van de telecom en laag- of middenspanning kabels en leidingen met gesloten verhardingen

1. Bij een kruising van een telecom en laag- of middenspanning kabel of leiding met een gesloten verharding wordt:
 - a. een roest- en zuurbestendige mantelbuis gebruikt; en
 - b. een gestuurde boring toegepast.
2. De kabel of leiding wordt zoveel mogelijk loodrecht op de as van de gesloten verharding aangelegd.
3. Als de boring bij een kruising mislukt, wordt:
 - a. de mantelbuis niet teruggetrokken;
 - b. een nieuwe kruising gemaakt; en
 - c. de in het weglichaam achtergebleven mantelbuis geheel opgevuld met Dämmert en aan beide zijden waterdicht afgestopt.
4. Indien vanwege constructieve aard geen mantelbuis kan worden toegepast, is op de constructie de NEN 3650 van toepassing. Aangevoerd wordt dat de leiding onbeschadigd is aangebracht.

Artikel 4.27 Afstanden bij boren van de telecom en laag- of middenspanning kabels en leidingen

1. Bij een boring is de afstand tussen de bovenkant van de verharding en de bovenkant van de leiding of kabel ten minste 0,9 meter.
2. Een boring wordt op ten minste 5 meter afstand van een andere kabel of leiding verricht.

Artikel 4.28 Mantelbuizen bij telecom en laag- of middenspanning kabels en leidingen

1. Het intredepunt en het uittredepunt van een mantelbuis, van waaruit wordt geboord, liggen ten minste 1,5 meter buiten het weglichaam.
2. De lengte van een mantelbuis bestrijkt ten minste een spreidingszone onder 45 graden vanuit de zijkant van de wegconstructie.

Artikel 4.29 Noodreparatie aan telecom en laag- of middenspanning kabels en leidingen

Bij een noodreparatie wordt de verharding pas opengebroken als het voor herstel benodigde materiaal op of nabij het werk is aangevoerd.

Artikel 4.30 Verzakkingen en beschadigingen van telecom en laag- of middenspanning kabels en leidingen

Gedurende twee jaar na de datum van uitvoering van de werkzaamheden worden optredende verzakkingen en beschadigingen in de verharding van de weg hersteld.

Artikel 4.31 Verwijderen of verleggen van werken en objecten

1. Met het oog op het belang van verruiming of wijziging van een provinciale weg worden bouwwerken, werken die geen bouwwerken zijn of andere objecten, waarvoor geen omgevingsvergunning op grond van deze paragraaf is vereist, verplaatst of verlegd als die een belemmering vormen voor de voorbereiding of uitvoering van de verruiming of wijziging van die weg door of namens de wegbeheerder.
2. Als, ondanks een redelijke poging daartoe, met de rechthebbende op het bouwwerk, het werk dat geen bouwwerk is of het andere object geen schriftelijke overeenstemming is bereikt over de termijn waarop dat bouwwerk, werk of object wordt verplaatst of verlegd, stelt het bevoegd gezag die termijn bij maatwerkvoorschrift vast.

Artikel 4.32 Tijdelijke borden bij evenementen

1. Met het oog op een veilig en doelmatig gebruik van de weg zijn tijdelijke verwijsborden alleen kort vóór en tijdens een evenement aanwezig.
2. De borden zijn niet groter dan 1.00 meter bij 1.00 meter.
3. De borden worden binnen 24 uur na afloop van het evenement verwijderd.
4. Er worden niet meer dan twee borden bij elkaar op een locatie aangebracht.
5. De borden worden geplaatst in de onverharde buitenberm op een afstand van ten minste 2.50 meter uit de kant van de verharding.

Artikel 4.33 Uitsteken van beplanting

1. Met het oog op een veilig en doelmatig gebruik van de weg steekt beplanting boven het **beperkingengebied beheer provinciale wegen** hoger dan 4,50 meter boven de verkeersbanen en fietspaden uit en hoger dan 3 meter boven voetpaden uit.
2. In aanvulling op artikel 1.4 geldt het eerste lid ook voor de rechthebbenden op de beplanting.

Artikel 4.34 Maatwerkvoorschriften of vergunningvoorschriften

1. Een maatwerkvoorschrift kan worden gesteld, of een vergunningvoorschrift als bedoeld in artikel 5.35 van de wet kan aan een omgevingsvergunning als bedoeld in deze paragraaf worden verbonden, over de artikelen 4.6 en 4.22 tot en met 4.28, met uitzondering van bepalingen over meldingen.
2. Met een maatwerkvoorschrift of een vergunningvoorschrift kan worden afgeweken van de artikelen 4.22 tot en met 4.28, tenzij anders is bepaald.
3. Een maatwerkvoorschrift wordt niet gesteld als over dat onderwerp een voorschrift aan een omgevingsvergunning als bedoeld in deze paragraaf kan worden verbonden.

4.3 Lokale spoorwegen

4.3.1 Algemene bepalingen en instructieregels

Artikel 4.35 Oogmerk

De regels in deze afdeling zijn gesteld met het oog op het behoeden van de staat en werking van een lokale spoorweg voor nadelige gevolgen van activiteiten op of rond die spoorweg, waartoe ook het belang van verruiming of wijziging van die spoorweg behoort.

Artikel 4.36 Aanwijzing beperkingengebied lokale spoorwegen

Het **beperkingengebied lokale spoorwegen** bestaat uit een kernzone en een beschermingszone.

Artikel 4.37 Instructieregel beperkingengebied lokale spoorwegen

1. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen **beperkingengebied lokale spoorwegen** laat:
 - a. geen nieuwe gebouwen toe; en
 - b. geen wijziging van de functie van gebouwen toe die de hinder van geluid, trillingen, elektromagnetische straling of emissies van koper- of ijzerslijpsel, veroorzaakt door de lokale spoorweg, doen toenemen.
2. Ontheffing van het eerste lid kan alleen worden verleend, als maatregelen worden genomen om de hinder van geluid, trillingen, elektromagnetische straling of emissies van koper- of ijzerslijpsel, veroorzaakt door de lokale spoorweg, nu en in de toekomst te voorkomen.
3. Ontheffing van het eerste lid wordt niet verleend voor bestaande gebouwen die getransformeerd worden tot geluidgevoelige gebouwen waarvan de binnenwaarde hoger is dan 33 Lden.

4.3.2 Regels over activiteiten lokale spoorwegen

Artikel 4.38 Toepassingsbereik

Deze afdeling gaat over activiteiten in het **beperkingengebied lokale spoorwegen**, die nadelige gevolgen kunnen hebben voor de belangen, bedoeld in artikel 4.35.

Artikel 4.39 Uitzondering vergunningplicht beschermingszone

Het verbod, bedoeld in artikel 9.48, eerste lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving, om zonder omgevingsvergunning een activiteit in een beperkingengebied met betrekking tot een lokale spoorweg te verrichten, geldt niet voor activiteiten in de **beschermingszone**, met uitzondering van:

- a. het bouwen en in stand houden van bouwwerken en het plaatsen en behouden van objecten, met inbegrip van bomen, met een hoogte die groter is dan de kortste afstand van het bouwwerk of object tot de bovenleiding;
- b. het planten en behouden van bomen waarvan de kroon binnen een afstand van 5 meter vanaf de bovenleiding kan groeien;
- c. het gebruiken van een ladder, hijskraan of hoogwerker met een hoogte die groter is dan de kortste afstand van de locatie waar de hijskraan of hoogwerker wordt gebruikt tot de bovenleiding;
- d. het uitvoeren van heiwerkzaamheden;
- e. het uitvoeren van graafwerkzaamheden met een diepte van meer dan 1/10 van de afstand tot buitenste spoorstaaf;
- f. het onttrekken van grondwater; en
- g. andere activiteiten die van invloed zijn op het lokale spoor.

Artikel 4.40 Aanvraagvereisten omgevingsvergunning

In aanvulling op paragraaf 7.1.7 van de Omgevingsregeling, worden bij een aanvraag om een omgevingsvergunning de volgende gegevens en bescheiden verstrekt:

- a. een zichtlijnenanalyse;
- b. een uitvoeringsplan waarin wordt aangetoond dat de baan veilig berijdbaar is tijdens en na de werkzaamheden;
- c. als een boring of persing wordt verricht: een werktekening en een kraterberekening; en
- d. als graaf-, hei- of bronneringswerkzaamheden worden verricht: een monitoringsplan.

4.4 Vaarwegen

4.4.1 Algemene bepalingen en instructieregels

Artikel 4.41 Oogmerk

1. De regels in deze afdeling zijn gesteld met het oog op:
 - a. de instandhouding en de bruikbaarheid van vaarwegen en de bijbehorende werken; en
 - b. de veiligheid en het vlotte verloop van het scheepvaartverkeer op vaarwegen.

2. Taken en bevoegdheden op grond van deze afdeling kunnen ook worden uitgeoefend met het oog op de volgende belangen in het gebied waar de vaarweg is gelegen:
 - a. het beschermen van landschappelijke, cultuurhistorische en aardkundige waarden; en
 - b. de natuurbescherming.

Artikel 4.42 Toedeling vaarwegbeheer

1. Het vaarwegbeheer van de **provinciale vaarwegen** berust bij gedeputeerde staten.
2. Het vaarwegbeheer van de **vaarwegen AGV** berust bij het dagelijks bestuur van Waterschap Amstel, Gooi en Vecht.
3. Het vaarwegbeheer van de **vaarwegen HDSR** berust bij het dagelijks bestuur van Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden.
4. Het vaarwegbeheer van **vaarwegen Gemeente Utrecht** berust bij burgemeester en wethouders van de gemeente Utrecht.
5. Het vaarwegbeheer van **vaarwegen Gemeente Amersfoort** berust bij burgemeester en wethouders van de gemeente Amersfoort.
6. Het vaarwegbeheer van de **Amstel** berust bij gedeputeerde staten van Noord-Holland.
7. Het vaarwegbeheer van de **Linge** berust bij het dagelijks bestuur van Waterschap Rivierenland.
8. Het vaarwegbeheer van het **Merwedekanaal** berust bij gedeputeerde staten van Zuid-Holland.
9. Het vaarwegbeheer van **Singel te Woerden** berust bij burgemeester en wethouders van de gemeente Woerden.
10. Het vaarwegbeheer van **Drecht-West** berust bij het dagelijks bestuur van het Plassenschap Loosdrecht e.o.
11. Het vaarwegbeheer van **Kerkvaart/Danne** berust bij burgemeester en wethouders van de gemeente Stichtse Vecht.

Artikel 4.43 Vaarwegonderhoud door vaarwegbeheerder

1. De vaarwegbeheerder draagt zorg voor het onderhoud van de vaarweg. Het onderhoud omvat:
 - a. het behouden of realiseren van de vaarwegdiepte en vaarweghoogte, zoals vastgesteld in het Besluit minimaal benodigde doorvaarthoogten en het Besluit minimaal benodigde vaarwegdiepten;
 - b. het in goede staat houden of brengen van oevers, oevervoorzieningen en kunstwerken; en
 - c. het schoonhouden van de vaarweg.
2. Ontheffing van het realiseren van de vaarweghoogte wordt alleen verleend als bij de bouw van een vaste brug redelijkerwijs niet aan die vaarweghoogte kan worden voldaan.

Artikel 4.44

[Gereserveerd]

4.4.2 Regels over activiteiten vaarwegen

Artikel 4.45 Toepassingsbereik vaarwegen

Deze paragraaf gaat over activiteiten in het **beperkingengebied vaarwegen**, die nadelige gevolgen kunnen hebben voor de belangen, bedoeld in artikel 4.41.

Artikel 4.46 Specifieke zorgplicht vaarwegen

1. Degene die een activiteit verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de belangen, bedoeld in artikel 4.41, is verplicht:
 - a. alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
 - b. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en
 - c. als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.
2. Deze plicht houdt in ieder geval in dat:
 - a. geen stoffen of voorwerpen in het **beperkingengebied vaarwegen** worden gebracht die schade toebrengen aan de vaarweg of de veiligheid en het vlotte verloop van het scheepvaartverkeer;
 - b. houtopstand zo wordt onderhouden dat geen hinder voor de scheepvaart wordt veroorzaakt; en
 - c. bij het verrichten van activiteiten geen belemmering of hinder voor de scheepvaart wordt veroorzaakt.

Artikel 4.47 Omgevingsvergunning voor een beperkingengebiedactiviteit vaarwegen

1. Het is verboden zonder omgevingsvergunning in het **beperkingengebied vaarwegen** de volgende activiteiten te verrichten:

- a. het veranderen van de loop of de vaarwegdiepte van de vaarweg;
 - b. het aanbrengen, hebben, veranderen of verwijderen van werken of objecten; en
 - c. het aanbrengen, hebben of veranderen van een ligplaats of afmeervoorziening.
2. Het verbod geldt niet voor activiteiten door of namens de provincie in het kader van het vaarwegbeheer.

Artikel 4.48 Intrekking vergunning beperkingengebiedactiviteiten vaarwegen

Het bevoegd gezag kan de omgevingsvergunning intrekken, als:

- a. in strijd met de omgevingsvergunning of de daaraan verbonden voorschriften wordt gehandeld;
- b. de bij de aanvraag van de omgevingsvergunning verstrekte gegevens zo onjuist of onvolledig zijn, dat op de aanvraag een andere beslissing zou zijn genomen als bij de beoordeling daarvan de juiste gegevens bekend waren geweest;
- c. de omstandigheden aanmerkelijk zijn gewijzigd; of
- d. gedurende twee jaar geen activiteiten zijn verricht met gebruikmaking van de vergunning.

4.4.3 Regels over activiteiten vaarwegen varende ontgassen

Artikel 4.49 Verbod ontgassen

Het is de vervoerder en de schipper in het gebied Verbod varende ontgassen verboden een ladingtank met restladingdampen van de volgende stoffen vanaf een binnenschip op een **vaarweg** te ontgassen:

- a. benzeen (UN-nummer 1114);
- b. ruwe aardolie met meer dan 10% benzeen (UN-nummer 1267);
- c. aardoliedestillaten N.E.G. met meer dan 10% benzeen of aardolieproducten N.E.G. met meer dan 10% benzeen (UN 1268);
- d. brandstof voor straalvliegtuigen met meer dan 10% benzeen (UN 1863);
- e. brandbare vloeistoffen, N.E.G. met meer dan 10% benzeen (UN 1993; en
- f. koolwaterstoffen, vloeibaar met meer dan 10% benzeen (UN 3295).

Artikel 4.50 Minimumconcentratie restladingsdampen

Van een restladingladingsdamp als bedoeld in artikel 4.49, is sprake bij een concentratie van die damp in de ladingtank groter dan of gelijk aan 10% van de onderste explosiegrens.

Artikel 4.51 Voorafgaande belading

Het verbod, bedoeld in artikel 4.49, is niet van toepassing als kan worden aangetoond dat:

- a. de drie voorafgaande ladingen in de desbetreffende ladingtank niet bestonden uit stoffen als genoemd in dat artikel; of
- b. de desbetreffende ladingtank bij de voorafgaande belading voor meer dan 95% gevuld was met een andere stof dan bedoeld in dat artikel.

Artikel 4.52 Veiligheidsredenen

Het verbod, bedoeld in artikel 4.49, is niet van toepassing, wanneer het ontgassen plaatsvindt:

- a. voor drukverevening die om veiligheidsredenen moet plaatsvinden;
- b. tijdens of na een calamiteit met het binnenschip, als het ontgassen om veiligheidsredenen noodzakelijk is.

4.5 Luchthavens

Artikel 4.53 Instructieregel luchtvaartterrein en Buffer luchtvaartterrein

- 1. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen **Luchtvaartterrein** bevat geen regels die voorzien in nieuwvestiging van een luchtvaartterrein voor gemotoriseerde luchtvaartuigen.
- 2. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen **Buffer luchtvaartterrein** bevat geen regels die voorzien in nieuwvestiging van een luchtvaartterrein voor gemotoriseerde luchtvaartuigen tenzij uit onderzoek is gebleken dat de geluidsbelasting onder de grens, genoemd in de Bijlage Luchtvaartterrein, blijft.
- 3. De motivering op een omgevingsplan bevat een onderbouwing en de onderzoeksresultaten waaruit blijkt dat aan de voorwaarden is voldaan.

4.6 Externe veiligheid basisnet

Artikel 4.54 Veiligheid rond basisnet

[Gereserveerd]

Artikel 4.55 Ontheffing externe veiligheid

[Gereserveerd]

4.7 Geluid provinciale wegen

Artikel 4.56 Oogmerk

De regels in deze afdeling zijn gesteld met het oog op het beschermen van de gezondheid.

Artikel 4.57 Aanwijzen wegen waarvoor een geluidproductieplafond geldt

Voor alle openbare wegen in beheer bij de provincie worden geluidproductieplafonds vastgesteld.

Artikel 4.58 Instructieregel geluid vanwege provinciale infrastructuur

1. Voor zover een omgevingsplan betrekking heeft op locaties gelegen binnen de **geluidscontour van provinciale wegen**:
 - a. zijn nieuwe geluidgevoelige gebouwen in het **Landelijk Gebied** toegestaan tot een geluidsbelasting van 61 Lden op de gevel;
 - b. zijn nieuwe geluidgevoelige gebouwen in het **Stedelijk Gebied** toegestaan tot een geluidsbelasting van 65 Lden op de gevel;
 - c. zijn bestaande gebouwen die getransformeerd worden tot geluidgevoelige gebouwen alleen toegestaan als zij een binnenwaarde van maximaal 33 Lden hebben.
2. De motivering op een omgevingsplan bevat een onderbouwing waaruit blijkt dat aan de voorwaarden is voldaan.

4.8 Ontgroningen voor infrastructuur en waterstaatswerken

Artikel 4.59 Oogmerk

De regels in deze afdeling zijn gesteld met het oog op de doelmatige uitoefening van taken en bevoegdheden voor infrastructuur en waterstaatswerken.

Artikel 4.60 Vergunningvrije gevallen van ontgrondingsactiviteiten

In aanvulling op artikel 16.7 van het Besluit activiteiten leefomgeving is geen omgevingsvergunning voor een ontgrondingsactiviteit vereist voor het ontgronden, aanleggen, verbeteren, onderhouden of wijzigen van wegen, spoorwegen of andere grote infrastructurele werken als:

- a. de activiteit plaatsvindt door of vanwege het Rijk, de provincie, een gemeente of een waterschap;
- b. de grondlagen dieper dan 3 meter onder het maaiveld niet worden ontgraven; en
- c. de activiteit plaatsvindt ter uitvoering van een omgevingsplan.

Artikel 4.61 Afwijking van vergunningvrije gevallen ontgrondingsactiviteiten

1. In afwijking van artikel 16.7, aanhef en onder g, onder 1°, van het Besluit activiteiten leefomgeving worden ontgrondingsactiviteiten voor het aanleggen, veranderen of verwijderen van een waterstaatswerk door of namens de waterbeheerder alleen zonder omgevingsvergunning verricht als de grondlagen dieper dan 2 meter onder het oorspronkelijke maaiveld ongemoeid blijven.
2. In afwijking van artikel 16.7, aanhef en onder h, onder 2°, van het Besluit activiteiten leefomgeving worden ontgrondingsactiviteiten voor het uitvoeren van een maatregel uit een omgevingsplan, projectbesluit of omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit alleen zonder omgevingsvergunning verricht als de grondlagen dieper dan 2 meter onder het oorspronkelijke maaiveld ongemoeid blijven.

5. ENERGIE

5.1 Wind, zon en biomassa

Artikel 5.1 Afwijking van verstedelijkingsverbod Landelijk gebied

In afwijking van artikel 9.2 Verstedelijkingsverbod Landelijk gebied kan een omgevingsplan verstedelijking in het Landelijk gebied toestaan om nieuwe functies voor energie en transformatorstations mogelijk te maken.

Artikel 5.2 Instructieregel nieuwe functies voor energie

Deze paragraaf is van toepassing op nieuwe functies voor energie uit wind, zon en biomassa.

Artikel 5.3 Instructieregel Windturbines landelijk gebied

Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen **Windturbines kleiner dan 20 meter** kan regels bevatten die de realisatie van windturbines tot een ashoogte van 20 meter toestaan onder de voorwaarde dat de windturbines worden geplaatst op of in aansluiting op bestaande bouwpercelen.

Artikel 5.4 Instructieregel Windenergielocatie

1. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen **Windenergie** kan regels bevatten die de realisatie van windturbines met een vermogen van 3 MW of meer toestaan, mits voldaan is aan de volgende voorwaarden:
 - a. de windturbines worden in een in de omgeving passende combinatie van meerdere windturbines opgesteld; en
 - b. voorzien wordt in een opruimplicht na beëindiging van de activiteit.
2. Wanneer een omgevingsplan windturbines met een vermogen van minder dan 3 MW toestaat, wordt onderbouwd waarom windturbines met een vermogen van 3 MW of meer niet mogelijk zijn.
3. Wanneer een omgevingsplan een solitaire windturbine toestaat, wordt onderbouwd waarom meerdere windturbines niet mogelijk zijn en dat de energieopbrengst van die solitaire windturbine opweegt tegen de impact die een solitaire turbine heeft op de omgeving.
4. De motivering op een omgevingsplan bevat:
 - a. een onderbouwing waaruit blijkt dat aan de genoemde voorwaarden is voldaan;
 - b. een beeldkwaliteitsparagraaf; en
 - c. een beschrijving van hoe de omwonenden en andere stakeholders in de planvorming zijn betrokken.

Artikel 5.5 Instructieregel Zonnevelden

1. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen **Zonnevelden** kan regels bevatten die de realisatie van opwekking van zonne-energie toestaan door middel van zonnevelden, mits is voldaan aan de volgende voorwaarden:
 - a. de structuren in landschap herkenbaar blijven en voorzien wordt in een goede landschappelijke inpassing;
 - b. de zonnepanelen in een opstelling worden geplaatst die ruimte biedt voor een bij het gebied passende bodemkwaliteit; en
 - c. voorzien wordt in een opruimplicht na beëindiging van de activiteit.
2. De motivering op een omgevingsplan bevat:
 - a. een onderbouwing waaruit blijkt dat aan de genoemde voorwaarden is voldaan;
 - b. een beeldkwaliteitsparagraaf;
 - c. een beschrijving van hoe de omwonenden en andere stakeholders in de planvorming zijn betrokken; en
 - d. een beschrijving van het door de gemeente te voeren beleid inzake de mogelijkheden voor kavelruil vanwege het behouden en verbeteren van een goede landbouwstructuur.

Artikel 5.6 Instructieregel Energie uit biomassa

1. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen **Energie uit biomassa** kan regels bevatten die de realisatie van ontwikkelingen op het gebied energie uit biomassa toestaan, mits is voldaan aan de volgende voorwaarden:
 - a. de vestiging in aansluiting op bestaande bebouwde agrarische bouwpercelen, hoofdinfrastructuur of stedelijke functies plaatsvindt, in overeenstemming met de schaal van de bebouwde omgeving, tenzij op een andere locatie een betere landschappelijke inpassing kan worden bereikt;
 - b. bestaande omringende functies worden niet onevenredig aangetast of beperkt; en
 - c. voorzien wordt in een goede landschappelijke inpassing.
2. De motivering op een omgevingsplan bevat een onderbouwing waaruit blijkt dat aan de genoemde voorwaarden is voldaan. Een beeldkwaliteitsparagraaf maakt onderdeel uit van de onderbouwing.

5.2 Transformatorstations

Artikel 5.7 Vergunningplicht transformatorstations

Het is verboden zonder omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit een transformatorstation met niet in een gesloten gebouw ondergebrachte transformatoren en een maximaal gelijktijdig in te schakelen elektrisch vermogen van 200 MVA of meer, op te richten of te wijzigen.

Artikel 5.8 Indieningsvereisten omgevingsvergunning transformatorstations

Bij een aanvraag om een omgevingsvergunning voor de oprichting of wijziging van een transformatorstation worden de volgende gegevens en bescheiden verstrekt:

- a. een beschrijving van de activiteit;
- b. een situatietekening en een detailtekening met de locatie van de uit te voeren activiteit;
- c. een geluidsrapport; en
- d. een beschrijving van de maatregelen die genomen worden om de nadelige gevolgen voor het milieu te voorkomen of te beperken.

Artikel 5.9 Beoordelingsregels transformatorstations

De omgevingsvergunning voor een transformatorstation wordt alleen verleend als:

- a. voldaan wordt aan artikel 8.9 van het Besluit kwaliteit leefomgeving;
- b. het transformatorstation voldoende is afgeschermd van de directe omgeving; en
- c. ter bescherming van geluidgevoelige gebouwen en terreinen voldoende maatregelen worden genomen om geluidbelasting te voorkomen of te beperken.

6. NATUUR

6.1 Natura 2000, Natuurnetwerk Nederland, Groene contour, Ganzenrustgebieden en weidevogelkerngebieden

6.1.1 Algemene bepalingen en instructieregels

Artikel 6.1 Oogmerk

De regels in deze afdeling zijn gesteld met het oog op het PM

Artikel 6.2 Instructieregel Bescherming natuurnetwerk Nederland

1. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen het **natuurnetwerk Nederland**:
 - a. bevat regels die strekken tot bescherming, instandhouding, verbetering en ontwikkeling van de kwaliteit, de wezenlijke kenmerken en waarden en samenhang van het natuurnetwerk Nederland; en
 - b. verzekert dat de kwaliteit en oppervlakte van het natuurnetwerk Nederland niet achteruitgaan en dat de samenhang tussen de gebieden van het natuurnetwerk Nederland wordt behouden.
2. De motivering op een omgevingsplan bevat een onderbouwing waaruit blijkt dat aan de voorwaarden is voldaan.

Artikel 6.3 Instructieregel Activiteiten binnen het natuurnetwerk Nederland

1. In afwijking van artikel 9.2 Verstedelijkingsverbod Landelijk gebied maakt een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen het **natuurnetwerk Nederland** geen nieuwe activiteiten of wijziging van bestaande activiteiten mogelijk die nadelige gevolgen kunnen hebben voor de wezenlijke kenmerken en waarden van het natuurnetwerk Nederland, bedoeld in bijlage Wezenlijke kenmerken en waarden, of die kunnen leiden tot een vermindering van de kwaliteit, de oppervlakte of de samenhang van het natuurnetwerk Nederland, tenzij sprake is van:
 - a. nieuwe activiteiten en wijziging van bestaande activiteiten vanwege een groot openbaar belang, waarbij er geen reële alternatieven zijn die het natuurnetwerk Nederland niet of minder aantasten;
 - b. nieuwe activiteiten en wijziging van bestaande activiteiten, waarbij de activiteiten die leiden tot aantasting, worden gecompenseerd binnen een samenhangend gebied met dusdanige activiteiten dat door de uitvoering daarvan, het geheel van activiteiten binnen dit gebied, gezamenlijk binnen 10 jaar leidt tot een duidelijk aantoonbare meerwaarde voor het natuurnetwerk Nederland voor wat betreft kwaliteit, oppervlakte en samenhang; of
 - c. bestaande activiteiten in het natuurnetwerk Nederland die beperkt worden gewijzigd of waaraan beperkt nieuwe activiteiten worden toegevoegd, waarbij die wijziging of toevoeging noodzakelijk is voor de instandhouding van de bestaande activiteiten.
2. Aantasting van het natuurnetwerk Nederland op grond van het eerste lid is slechts mogelijk als:
 - a. de aantasting zo veel mogelijk wordt beperkt; en
 - b. de overblijvende aantasting tijdig wordt gecompenseerd.
3. De motivering op een omgevingsplan bevat een onderbouwing waaruit blijkt dat aan de voorwaarden is voldaan.

Artikel 6.4 Militaire terreinen binnen het natuurnetwerk Nederland

1. De artikelen 6.2 en 6.3 zijn niet van toepassing op militaire terreinen en terreinen met een militair object als bedoeld in artikel 5.150, eerste lid van het Besluit kwaliteit leefomgeving.
2. Indien door terreinverharding of bouwactiviteiten op die terreinen, gelegen binnen het natuurnetwerk Nederland, nadelige gevolgen optreden voor het **natuurnetwerk Nederland**, worden deze nadelige gevolgen tijdig gecompenseerd.

Artikel 6.5 Eisen compensatie

1. Compensatie vindt zodanig plaats dat deze de kwaliteit, oppervlakte en samenhang van het natuurnetwerk Nederland versterkt.
2. De compensatie vindt in de nabijheid van de aantasting plaats indien het functioneren van het natuurnetwerk dat vereist.
3. Indien sprake is van activiteiten als bedoeld in artikel 6.3, eerste lid, onder c, vindt de compensatie in de directe nabijheid van de aantasting plaats en op het terrein van de bestaande activiteit.
4. Indien sprake is van activiteiten als bedoeld in artikel 6.3, eerste lid, onder a, of b, vindt de compensatie van het verlies in oppervlakte buiten het natuurnetwerk Nederland plaats en:
 - a. in directe aansluiting op het natuurnetwerk Nederland; of

- b. binnen de Groene contour.
- 5. In afwijking van het vierde lid is compensatie van het verlies in oppervlakte binnen het natuurnetwerk Nederland mogelijk, indien gedeputeerde staten de begrenzing van het natuurnetwerk Nederland uitbreiden met een oppervlakte gelijk aan de compensatie wanneer die buiten het natuurnetwerk Nederland zou plaatsvinden, en:
 - a. de compensatie plaatsvindt binnen NNN agrarisch; of
 - b. compensatie in de directe omgeving plaatsvindt op een locatie waar volgens het Natuurbeheerplan nog nieuwe natuur moet worden ontwikkeld en de compensatie leidt tot een versnelling van de realisatie van het natuurnetwerk Nederland.
- 6. De oppervlakte van de compensatie wordt bepaald aan de hand van bijlage Berekenen compensatieopgave ontwikkeling van groot openbaar belang.
- 7. Aan de compensatie ligt een compensatieplan ten grondslag, gebaseerd op recent uitgevoerd ecologisch onderzoek ter plaatse, waarin worden beschreven:
 - a. de natuurwaarden van de locatie en de directe omgeving waar het natuurnetwerk Nederland wordt aangetast en het belang van deze waarden voor het functioneren van het natuurnetwerk Nederland in de omgeving;
 - b. de maatregelen die worden genomen om de aantasting zoveel mogelijk te beperken;
 - c. de overblijvende aantasting na het treffen van de maatregelen;
 - d. de maatregelen die worden uitgevoerd ter compensatie van de overblijvende aantasting;
 - e. de compensatieoppervlakte ten gevolge van de aantasting, conform bijlage Berekenen compensatieopgave ontwikkeling van groot openbaar belang;
 - f. de wijze waarop de ontwikkeling, het beheer en de instandhouding van de maatregelen genoemd onder d, plaatsvinden; en
 - g. indien compensatie van verlies van oppervlakte van het natuurnetwerk Nederland met de realisatie van nieuwe natuur plaatsvindt: een inrichting- en beheerplan, waarin in ieder geval is opgenomen:
 - i. de uitgangssituatie van het terrein waarop de nieuwe natuur wordt gerealiseerd;
 - ii. de te treffen inrichtingsmaatregelen;
 - iii. de motivering van de te treffen maatregelen;
 - iv. de met de maatregelen beoogde eindsituatie van het terrein, waarbij de beoogde natuur- en landschapsbeheertypen en de oppervlakten daarvan worden aangegeven; en
 - v. de wijze waarop na de inrichting de verdere ontwikkeling, het beheer en de instandhouding van de beoogde beheertypen plaatsvinden.
- 8. Bij de keuze van de beoogde natuur- en landschapsbeheertypen in het inrichtings- en beheerplan wordt het vigerende Natuurbeheerplan van de provincie Utrecht in acht genomen.
- 9. De motivering op een omgevingsplan bevat een onderbouwing waaruit blijkt dat aan de genoemde voorwaarden is voldaan.

Artikel 6.6 Borging compensatie

- 1. Indien sprake is van activiteiten als bedoeld in artikel 6.3, eerste lid, onder a, of b, worden de inrichtingsmaatregelen ten behoeve van de compensatie, bedoeld in artikel 6.3, tweede lid, uiterlijk binnen drie jaar na het onherroepelijk worden van het omgevingsplan uitgevoerd.
- 2. Indien sprake is van activiteiten als bedoeld in artikel 6.3, eerste lid, onder c, worden de inrichtingsmaatregelen ten behoeve van de compensatie, bedoeld in artikel 6.3, tweede lid, voorafgaand aan het starten van de activiteiten uitgevoerd.
- 3. De realisatie van de compensatie, de ontwikkeling, de instandhouding en het beheer zijn verzekerd op het moment van vaststelling van het besluit waarmee de activiteit mogelijk wordt gemaakt.
- 4. De realisatie van de compensatie wordt in het omgevingsplan zeker gesteld door middel van een voorwaardelijke verplichting waarin de aard en omvang van de compensatie is vastgesteld en waarin is bepaald dat de activiteiten pas plaats kunnen vinden nadat de compensatie is uitgevoerd en de tijdige realisatie is gegarandeerd.

Artikel 6.7 Bescherming Groene contour ter omvorming naar natuur

- 1. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen de **Groene contour** strekt tot het beschermen en creëren van de mogelijkheden om op de gronden gelegen binnen de Groene contour nieuwe natuur te realiseren.
- 2. De motivering op een omgevingsplan bevat een onderbouwing waaruit blijkt dat aan de genoemde voorwaarden is voldaan.

Artikel 6.8 Ontwikkelingen binnen de Groene contour

1. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen de **Groene contour** maakt geen nieuwe activiteiten of wijziging van bestaande activiteiten mogelijk die tot gevolg hebben dat de mogelijkheid om nieuwe natuur te realiseren op gronden gelegen binnen de Groene contour worden beperkt en deze gronden daarmee niet meer of in mindere mate kunnen bijdragen aan uitbreiding en versterking van het natuurnetwerk Nederland, tenzij sprake is van nieuwe activiteiten en wijziging van bestaande activiteiten in verband met groot openbaar belang en:
 - a. reële alternatieven die een verlies aan mogelijkheden om nieuwe natuur te realiseren voorkomen of beperken, ontbreken;
 - b. het verlies aan mogelijkheden om nieuwe natuur te realiseren, zoveel mogelijk wordt beperkt;
 - c. het overblijvende verlies aan mogelijkheden om nieuwe natuur te realiseren wordt gecompenseerd met de realisatie van nieuwe natuur binnen de Groene contour met een oppervlakte van tenminste de oppervlakte van het verlies aan mogelijkheden om nieuwe natuur te realiseren.
2. Het eerste lid is niet van toepassing op de uitbreiding van agrarische bouwblokken.
3. De motivering op een omgevingsplan bevat een onderbouwing waaruit blijkt dat aan de genoemde voorwaarden is voldaan.

Artikel 6.9 Realisatie nieuwe natuur binnen Groene contour door verstedelijking

1. In afwijking van artikel 9.2 Verstedelijkingsverbod Landelijk gebied kan een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen de **Groene contour** ten behoeve van de realisatie van nieuwe natuur regels bevatten die verstedelijking toestaan, mits is voldaan aan de volgende voorwaarden:
 - a. de verstedelijking vindt plaats in samenhang met de realisatie van nieuwe natuur;
 - b. de omvang van de verstedelijking staat in evenwichtige verhouding tot de oppervlakte en kwaliteit van de te realiseren nieuwe natuur;
 - c. de nieuwe natuur wordt gerealiseerd binnen de Groene contour;
 - d. de verstedelijking vindt plaats binnen de Groene contour of, indien dit vanuit ecologisch of landschappelijk oogpunt beter is, op een locatie daarbuiten, bij voorkeur aansluitend bij een kernrand of een bestaande bebouwingsconcentratie;
 - e. de in samenhang ontwikkelde verstedelijking en nieuwe natuur gezamenlijk leiden tot een verhoging van de omgevingskwaliteit; en
 - f. de omliggende agrarische bedrijven worden door de activiteit niet in hun bedrijfsvoering belemmerd.
2. Er kan uitsluitend toepassing worden gegeven aan de realisatie van opwekking van zonne-energie op locaties binnen de **Groene contour** door middel van zonnevelden met een procedure die de opruimplicht borgt, zoals een omgevingsvergunning, waarbij aan de omgevingsvergunning in ieder geval de volgende voorwaarden worden verbonden:
 - a. na het verstrijken van de termijn worden de zonnevelden verwijderd, en
 - b. de omgevingsvergunning geldt voor een bepaalde termijn en bedraagt ten hoogste 25 jaar.
3. De motivering op een omgevingsplan bevat een onderbouwing waaruit blijkt dat aan de genoemde voorwaarden is voldaan.

Artikel 6.10 Eisen aan realisatie nieuwe natuur door verstedelijking en compensatie

1. Aan de realisatie van nieuwe natuur als bedoeld in de artikelen 6.8 en 6.9 ligt een inrichtings- en beheerplan ten grondslag waarin in ieder geval wordt beschreven:
 - a. de uitgangssituatie van het terrein waarop de nieuwe natuur wordt gerealiseerd;
 - b. de te treffen inrichtingsmaatregelen;
 - c. de motivering van de te treffen maatregelen;
 - d. de met de maatregelen beoogde eindsituatie van het terrein, waarbij de beoogde natuur- en landschapsbeheertypen en de oppervlaktes daarvan worden aangegeven; en
 - e. de wijze waarop na de inrichting de verdere ontwikkeling, het beheer en de instandhouding van de beoogde beheertypen plaatsvindt.
2. Bij de keuze van de beoogde natuur- en landschapsbeheertypen in het inrichtings- en beheerplan wordt het vigerende Natuurbeheerplan van de provincie Utrecht in acht genomen.

Artikel 6.11 Borging realisatie nieuwe natuur door verstedelijking en compensatie

1. De inrichtingsmaatregelen ten behoeve van de realisatie van nieuwe natuur als bedoeld in de artikelen 6.8 en 6.9 worden uiterlijk binnen drie jaar na het onherroepelijk worden van het omgevingsplan uitgevoerd.
2. De realisatie van de nieuwe natuur, de ontwikkeling, de instandhouding en het beheer zijn verzekerd op het moment van vaststelling van het besluit waarmee de activiteit mogelijk wordt gemaakt.
3. De realisatie van de nieuwe natuur wordt in het omgevingsplan zeker gesteld door middel van een voorwaardelijke verplichting waarin:

- a. de aard en omvang van de te realiseren nieuwe natuur zijn vastgesteld; en
 - b. is bepaald dat de activiteiten pas plaats kunnen vinden nadat de realisatie van de nieuwe natuur is voltooid en de tijdige realisatie is gegarandeerd.
4. In afwijking van het eerste lid en het derde lid, onder b, geldt voor de realisatie van nieuwe natuur als compensatie voor de plaatsing van zonnepanelen dat de inrichtingsmaatregelen uiterlijk na 25 jaar na plaatsing van de zonnepanelen wordt uitgevoerd.

Artikel 6.12 Windturbines en zonnepanelen binnen Weidevogelkerngebieden

1. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op een locatie binnen **Weidevogelkerngebied** kan regels bevatten die realisatie van windturbines met een vermogen van 3 MW of meer toestaan, mits wordt voorzien in een aantoonbare verbetering van het leefgebied van de weidevogels.
2. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op een locatie binnen Weidevogelkerngebied kan regels bevatten die realisatie van opwekking van zonne-energie toestaan door middel van zonnepanelen, mits wordt voorzien in een aantoonbare verbetering van het leefgebied van de weidevogels.

Artikel 6.13

[Gereserveerd]

Artikel 6.14

[Gereserveerd]

Artikel 6.15

[Gereserveerd]

6.1.2 Regels over activiteiten Natura 2000-gebieden

Artikel 6.16 Vrijstelling vergunningplicht voor Natura 2000-gebieden

Als gevallen als bedoeld in artikel 11.19 van het Besluit activiteiten leefomgeving waarvoor het verbod, bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder f, van de wet om zonder omgevingsvergunning een Natura 2000-activiteit te verrichten niet geldt, worden aangewezen:

- a. het weiden van vee; en
- b. het op of in de bodem brengen van meststoffen.

6.2 Houtopstanden en kleine landschapselementen

6.2.1 Instructieregels houtopstanden

Artikel 6.17 Instructieregel bescherming waardevolle houtopstanden

1. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen **Waardevolle houtopstanden** bevat regels die strekken tot de bescherming van deze houtopstanden met inachtneming van de provinciale regels voor activiteiten houtopstanden en verzekert dat de kwaliteit en oppervlakte daarvan niet achteruitgaat en dat de samenhang tussen deze gebieden, de overige houtopstanden en het natuurnetwerk Nederland wordt behouden.
2. De motivering op een omgevingsplan bevat een onderbouwing waaruit blijkt dat aan de genoemde voorwaarden in lid 1 is voldaan.

6.2.2 Regels over activiteiten houtopstanden

Artikel 6.18 Gegevens melding vellen houtopstanden

De melding, bedoeld in artikel 11.127 van het Besluit activiteiten leefomgeving, bevat ten minste:

- a. als degene die de activiteit verricht geen eigenaar is van de grond waar de houtopstand staat: contactgegevens van de grondeigenaar;
- b. een situatietekening van de locatie van de te kappen houtopstand, waaronder ten minste een topografische kaart schaal 1:25.000 en de kadastrale percelen;
- c. de oppervlakte van de velling (in are) en, als het rijbepaling betreft, het aantal bomen;
- d. de boomsoort;
- e. de leeftijd van de houtopstand; en
- f. de reden van de velling.

Artikel 6.19 Uitzonderingen op meldingsplicht vellen houtopstanden

De meldingsplicht, bedoeld in artikel 11.127 van het Besluit activiteiten leefomgeving, geldt niet voor:

- a. het maken van verjongingsgaten, als:
 - i. deze niet groter zijn dan anderhalf keer de gemiddelde boomhoogte per perceel, met een maximale oppervlakte van 10 are;
 - ii. deze gezamenlijk niet meer oppervlakte beslaan dan 10% van het bosperceel;
 - iii. dit maximaal één keer per vier jaar plaatsvindt op dezelfde locatie; en
 - iv. dit plaatsvindt voor duurzaam bosbeheer.
- b. het verwijderen van houtopstanden voor natuurherstel, als de te verwijderen houtopstand:
 - i. ontstaan is door spontane boomopslag op natuurterreinen of geregistreerde tijdelijke natuur;
 - ii. niet ouder is dan 20 jaar; en
 - iii. niet diende ter compensatie van herbeplanting.

Artikel 6.20 Eisen aan herbeplantingen

Een bosbouwkundig verantwoorde herbeplanting als bedoeld in artikel 11.129, eerste lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving, voldoet in elk geval aan de volgende eisen:

- a. de oppervlakte van de herplant is tenminste even groot als de gevelde oppervlakte;
- b. herplant vindt plaats door het aanplanten van voldoende vitaal plantmateriaal of door natuurlijke verjonging;
- c. de nieuwe houtopstand kan, gelet op de bodemkwaliteit en de waterhuishouding ter plaatse, uitgroeien tot een volwaardige en duurzame houtopstand, gericht op houtproductie, natuur, landschap, cultuurhistorie of beleving;
- d. de nieuwe houtopstand kan binnen een periode van 5 jaar een kronendak met een bedekkingsgraad van tenminste 60 % vormen;
- e. de herplant kan op termijn tenminste gelijkwaardige ecologische en landschappelijke waarden vertegenwoordigen;
- f. naast boomsoorten worden alleen inheemse struiksoorten toegepast; en
- g. herplant binnen Natura 2000 gebieden vindt plaats op een wijze en met soorten die geen schade kunnen toebrengen aan de voor dit gebied geldende instandhoudingsdoelstellingen.

Artikel 6.21 Eisen aan herbeplanting op andere grond

1. Herbeplanting op andere grond dan de grond, bedoeld in artikel 11.129, eerste lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving, voldoet aan de volgende vereisten:
 - a. de grond is vrij van houtopstand en van een herbeplantingsplicht als bedoeld in artikel 11.129 van het Besluit activiteiten leefomgeving;
 - b. het gebruik van de grond past binnen bestaand natuur- en landschapsbeleid van de provincie en de gemeente;
 - c. de grond is vrij van compensatieverplichtingen;
 - d. de herbeplanting vindt plaats binnen drie jaar nadat de verplichting tot herbeplanting ontstaat; en
 - e. de herbeplanting voldoet aan artikel 6.20.
2. De herbeplanting op andere grond vindt bij voorkeur plaats in de provincie Utrecht in de directe nabijheid van de velling. Indien dit niet mogelijk is, vindt de herbeplanting elders in de provincie Utrecht plaats. In uitzonderingsgevallen kan, indien hiermee vergelijkbare natuur- en landschapswaarden kunnen worden teruggebracht als die door de velling verloren zijn gegaan, de herbeplanting in de directe nabijheid van de velling in een aangrenzende provincie plaatsvinden.
3. De oppervlakte van de herbeplanting op andere grond bedraagt tenminste de gevelde oppervlakte aangevuld met de volgende toeslag per ha die gevelde is:

Tijd dat ter plaatse van de velling een houtopstand aanwezig is geweest (c.q. ouderdom bosgroeiplaats)	Toeslag per hectare
< 10 jaar	0,1
10-25 jaar	0,3
25-50 jaar	0,5
50-100 jaar	0,75
100-200 jaar	1,0
> 200 jaar	1,5

Artikel 6.22 Gegevens en bescheiden aanvraag herbeplanting op andere grond

Een aanvraag voor herbeplanting op andere grond gaat vergezeld van een beplantingsplan voor de herbeplanting.

Artikel 6.23 Uitzonderingen op plicht tot herbeplanting

De plicht tot herbeplanting, bedoeld in artikel 11.129, eerste lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving, geldt niet voor houtopstanden die verwijderd zijn voor natuurherstel, als de verwijderde houtopstand:

- a. ontstaan is door spontane boomopslag op natuurterreinen of geregistreerde tijdelijke natuur;
- b. niet ouder is dan 20 jaar; en
- c. niet diende ter compensatie van herbeplanting.

6.2.3 Regels over activiteiten beschermde kleine landschapselementen

Artikel 6.24 Toepassingsbereik beschermde kleine landschapselementen

Deze paragraaf is van toepassing op activiteiten die **beschermde kleine landschapselementen** betreffen.

Artikel 6.25 Specifieke zorgplicht beschermde kleine landschapselementen

Degene die een activiteit verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit kan leiden tot het beschadigen of vernielen van een **beschermde klein landschapselement**, is verplicht alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om deze beschadiging of vernieling te voorkomen.

Artikel 6.26 Onderhoudsverplichting en verbod tot aantasting

1. Het is verboden aan een **beschermde klein landschapselement** onderhoud te onthouden dat voor de instandhouding daarvan noodzakelijk is.
2. Het is verboden een beschermde klein landschapselement boven- of ondergronds te beschadigen, te vernielen, te vernietigen, te bewerken of te gebruiken op een wijze waardoor het wordt ontsierd of het voortbestaan direct of op de langere termijn in gevaar wordt gebracht.
3. Het is verboden een beschermde klein landschapselement te vellen of te rooien.
4. Het verboden, bedoeld in het tweede en derde lid, gelden niet voor:
 - a. het uitvoeren van noodzakelijk onderhoud gericht op kwaliteitsverbetering of duurzame instandhouding van het landschapselement;
 - b. het periodiek vellen van vriend- en hakhout voor onderhoud; en
 - c. het vellen of rooien van een houtopstand op grond van de Plantenziektenwet en ter bestrijding van boomziekten.

Artikel 6.27 Melding aantasting om dringende redenen

1. Degene die om dringende redenen anders dan genoemd in artikel 6.26, vierde lid, een van de activiteiten genoemd in artikel 6.26, tweede en derde lid, wenst te verrichten, doen verrichten of toe te laten, doet hiervan ten minste zes weken en ten hoogste vierentwintig weken voorafgaande aan de beoogde uitvoering melding bij gedeputeerde staten.
2. Gedeputeerde staten kunnen aan de activiteiten, als bedoeld in het eerste lid, maatwerkvoorschriften verbinden.
3. Het maatwerkvoorschrift kan in ieder geval inhouden dat compenserende maatregelen worden getroffen.
4. De activiteiten, bedoeld in het eerste lid, mogen niet worden verricht tot het besluit tot acceptatie van de melding onherroepelijk is geworden.

Artikel 6.28 Herstel- en herplantplicht beschermde kleine landschapselementen

1. Als in strijd met de artikelen 6.25 en 6.26 is gehandeld, is de zakelijk gerechtigde van de grond, dan wel degene, die uit anderen hoofde tot het treffen van voorzieningen bevoegd is, verplicht om binnen een jaar na de overtreding het **beschermde kleine landschapselement** op dezelfde locatie zo veel mogelijk in de oorspronkelijke staat te herstellen of te herbeplanten.
2. Niet aangeslagen herbeplantingen of andere mislukte herstelmaatregelen worden voor 1 april van het opvolgende jaar vervangen of hersteld.

Artikel 6.29 Gegevens en bescheiden bij toepassing Plantenziektenwet en bestrijding boomziekten

Ten minste vijf werkdagen voor het vellen of rooien van een beschermde klein landschapselementen op grond van de Plantenziektenwet en ter bestrijding van boomziekten worden aan gedeputeerde staten gegevens en bescheiden verstrekt over de noodzaak van het vellen of rooien.

6.3 Faunabeheer en wildbeheer

Artikel 6.30 Eisen aan de faunabeheereenheid

1. Er is één faunabeheereenheid waarvan het werkgebied zich uitstrekt tot het grondgebied van **de gehele provincie**.

2. De binnen het werkgebied van de faunabeheereenheid gelegen gronden waarop de in de faunabeheereenheid samenwerkende jachthouders gerechtigd zijn tot de jacht vormen ten minste 75% van de totale oppervlakte van het werkgebied van de faunabeheereenheid.

Artikel 6.31 Samenstelling bestuur faunabeheereenheid

1. In het bestuur van de faunabeheereenheid worden de bestuurszetels als volgt ingevuld:
 - a. één bestuurszetel door een vertegenwoordiger vanuit de landbouw;
 - b. één bestuurszetel door een vertegenwoordiger vanuit de jacht;
 - c. één bestuurszetel, door een vertegenwoordiger vanuit het particulier grondbezit;
 - d. één bestuurszetel door Staatsbosbeheer; en
 - e. twee bestuurszetels door maatschappelijke organisaties die het doel behartigen van een duurzaam beheer van populaties van in het wild levende dieren in de provincie Utrecht.
2. In ieder geval wordt één van de bestuurszetels, bedoeld in het eerste lid, onder e, ingevuld door een organisatie die zich tot doel heeft gesteld het dierenwelzijn of het milieu te beschermen en te bevorderen.
3. Elke organisatie kan één vertegenwoordiger voordragen voor een bestuurszetel.
4. De organisaties kunnen, in onderling overleg, een vertegenwoordiger voordragen die namens meerdere van deze organisaties deelneemt aan het bestuur van de faunabeheereenheid.
5. Het bestuur van de faunabeheereenheid heeft een onafhankelijke voorzitter die:
 - a. geen dienstverband bij één van de in het bestuur vertegenwoordigde partijen heeft;
 - b. geen bestuurslid van één van de in het bestuur vertegenwoordigde partijen is; en
 - c. niet in het bezit is van een omgevingsvergunning voor een jachtgeweeractiviteit.

Artikel 6.32 Procedure uitbreiding bestuur faunabeheereenheid

1. De organisaties of jachthouders, bedoeld in artikel 6.31, eerste lid, dragen op verzoek van de voorzitter een kandidaat voor voor het bestuur van de faunabeheereenheid.
2. Als meer kandidaten worden voordragen dan er bestuurszetels zijn, selecteert de voorzitter de meest geschikte kandidaten.

Artikel 6.33 Werkzaamheden faunabeheereenheid

1. De faunabeheereenheid is verantwoordelijk voor:
 - a. de coördinatie van de uitvoering van het door haar vastgestelde faunabeheerplan;
 - b. de informatievoorziening aan de leden van alle in haar bestuur vertegenwoordigde organisaties over tenminste de aan de faunabeheereenheid toekomende bevoegdheden, de aan de faunabeheereenheid toegestane activiteiten en actuele ontwikkelingen op het gebied van faunabeheer; en
 - c. het opstellen van telprotocollen voor trendtellingen als bedoeld in artikel 6.40, tweede lid.
2. De faunabeheereenheid adviseert gedeputeerde staten over faunabeheer.
3. Besluitvorming door het bestuur vindt plaats bij gewone meerderheid van stemmen, waarbij iedere in het bestuur vertegenwoordigde organisatie één stem heeft. Als de stemmen staken, geeft de stem van de voorzitter de doorslag.
4. De faunabeheereenheid kan in haar statuten opnemen dat besluitvorming over daarbij te bepalen onderwerpen plaatsvindt bij een gekwalificeerde meerderheid van stemmen.

Artikel 6.34 Verslaglegging faunabeheereenheid

1. Het jaarlijkse verslag, bedoeld in artikel 6.3, derde lid, van het Omgevingsbesluit, bevat in ieder geval de volgende gegevens:
 - a. cijfermatige rapportages over de uitvoering van omgevingsvergunningen, als vergunningvrij aangewezen activiteiten op basis van de paragrafen 11.2.2, 11.2.3 en 11.2.4 van het Besluit activiteiten leefomgeving, waarin opgenomen de aantallen gedode dieren en geraapte of onklaar gemaakte eieren, onderverdeeld naar diersoort en naar wildbeheereenheid;
 - b. rapportages van het gebruik van preventieve en alternatieve middelen voor het voorkomen van schade; en
 - c. cijfermatige rapportages over de uitvoering van de jacht, waarin opgenomen het aantal gedode dieren, onderscheiden naar wildsoort.
2. Het verslag wordt uiterlijk op 1 mei van het daaropvolgende kalenderjaar aan gedeputeerde staten verstrekt.
3. Het verslag wordt door de faunabeheereenheid ook op een openbaar toegankelijke website geplaatst.

Artikel 6.35 Faunabeheerplan algemeen

1. De faunabeheereenheid stelt voor het werkgebied van de faunabeheereenheid één faunabeheerplan op.
2. Het faunabeheerplan heeft een geldigheidsduur van maximaal zes jaar.

3. De faunabeheereenheid kan het faunabeheerplan gedeeltelijk wijzigen gedurende het tijdvak waarvoor het is vastgesteld.
4. Gedeputeerde staten kunnen op verzoek van de faunabeheereenheid de geldigheidsduur van het faunabeheerplan eenmaal met maximaal een jaar verlengen.

Artikel 6.36 Inhoud faunabeheerplan algemeen

Het faunabeheerplan bevat in ieder geval de volgende gegevens:

- a. een topografische kaart waarop de begrenzing van het werkingsgebied van het faunabeheerplan is aangegeven;
- b. kwantitatieve gegevens over de in het wild levende dieren, binnen de provincie, waarop het faunabeheerplan van toepassing is over een periode van minimaal zes jaar voorafgaand aan de periode waarop het plan betrekking heeft en een beschrijving van de trend van deze soorten over deze periode, zowel binnen de provincie als landelijk;
- c. een beschrijving van de aanwezigheid van deze diersoorten gedurende het jaar;
- d. een beschrijving van passende en doeltreffende maatregelen die kunnen worden ingezet om schade aan de belangen, bedoeld in artikel 11.2 van het Besluit activiteiten leefomgeving, te voorkomen;
- e. een beschrijving van de wijze waarop de planmatigheid en de coördinatie van de uitvoering van de maatregelen ter voorkoming van die schade is gewaarborgd;
- f. een overzicht per diersoort, onderverdeeld naar de verschillende wildbeheereenheden, van de op basis van de toepasselijke vrijstellingen, omgevingsvergunningen en bij de uitoefening van de jacht gedode dieren en geraapte en onklaar gemaakte eieren in de periode van minimaal zes jaar voorafgaand aan de periode waarop het plan betrekking heeft; en
- g. een omschrijving van de wijze waarop geborgd wordt dat de te treffen maatregelen de gunstige staat van instandhouding van de soorten waarop het plan betrekking heeft niet negatief beïnvloeden.

Artikel 6.37 Inhoud faunabeheerplan, specifiek, beheer en schadebestrijding

Het faunabeheerplan bevat ook de volgende gegevens over beheer en schadebestrijding van diersoorten:

- a. per diersoort en gewas een beschrijving van de schade in, minimaal, de zes jaren voorafgaand aan de periode waarop het plan betrekking heeft, onderverdeeld naar de verschillende wildbeheereenheden;
- b. per diersoort een beschrijving van de activiteiten die in, minimaal, de zes jaren voorafgaand aan de periode waarop het plan betrekking heeft zijn verricht om schade te voorkomen of beperken en, als daarover kwantitatieve gegevens beschikbaar zijn, een beschrijving van de effectiviteit van deze activiteiten;
- c. per diersoort een topografische kaart waarop is aangegeven waar zich in, minimaal, de zes jaren voorafgaand aan de periode waarop het plan betrekking heeft, gevallen van belangrijke schade hebben voorgedaan en waar in het kader van beheer- en schadebestrijding bestrijdingsacties hebben plaatsgevonden;
- d. per diersoort een onderbouwing van de aard en de noodzaak van activiteiten om schade te voorkomen of te beperken en een beschrijving van de plaatsen in het werkgebied van de faunabeheereenheid waar, en de perioden in het jaar waarin, deze activiteiten plaatsvinden;
- e. een onderbouwde inschatting van de effectiviteit van de voorgenomen activiteiten en een beschrijving van de wijze waarop de effectiviteit van deze activiteiten zal worden bepaald;
- f. de gewenste stand van de diersoorten waarvoor populatiebeheer wordt voorgestaan; en
- g. als het faunabeheerplan betrekking heeft op het populatiebeheer van edelherten, damherten, reeën of wilde zwijnen: een beschrijving van het voedselaanbod, de relatie tussen dit voedselaanbod en de grootte van de populatie en de mogelijkheden van uitwisseling met aangrenzende terreinen.

Artikel 6.38 Inhoud faunabeheerplan, jacht

Het faunabeheerplan bevat ook in ieder geval de volgende gegevens over de jacht:

- a. een beschrijving van de samenhang tussen de jacht op de wildsoorten, het beheren van de populaties van deze soorten en het bestrijden van schade door deze soorten;
- b. een omschrijving van de redelijke wildstand, bedoeld in artikel 11.66 van het Besluit activiteiten leefomgeving, en een onderbouwing van de wijze waarop de jacht hieraan zal bijdragen; en
- c. een overzicht van de gerealiseerde afschotgegevens, onderverdeeld naar diersoort, per wildbeheereenheid, in de zes jaren voorafgaand aan de periode waarop het plan betrekking heeft.

Artikel 6.39 Oppervlakte en begrenzing wildbeheereenheden

1. Het werkgebied van de gezamenlijke wildbeheereenheden strekt zich uit tot het grondgebied van de gehele provincie.
2. Het werkgebied van een wildbeheereenheid:
 - a. heeft een aaneengesloten oppervlakte van tenminste 5.000 ha;

- b. strekt zich niet uit tot het grondgebied van een andere provincie;
 - c. overlapt niet met het werkgebied van een andere wildbeheereenheid; en
 - d. wordt in overeenstemming met alle betrokken wildbeheereenheden gewijzigd.
3. Bij wijziging van een begrenzing dragen de betrokken wildbeheereenheden zorg voor:
- a. het schriftelijk informeren gedeputeerde staten; en
 - b. het plaatsen van de begrenzing op de website van de faunabeheereenheid.

Artikel 6.40 Werkzaamheden wildbeheereenheden

1. Het secretariaat van een wildbeheereenheid informeert de leden van de wildbeheereenheid op adequate wijze over de uitvoering van de aan de wildbeheereenheid toegestane activiteiten, regelgevende en ecologische feiten en ontwikkelingen op het gebied van faunabeheer.
2. De wildbeheereenheid coördineert voor haar werkgebied:
 - a. de trendtellingen van diersoorten voor het faunabeheerplan;
 - b. de verstrekking van de resultaten van deze trendtellingen aan de faunabeheereenheid; en
 - c. de verstrekking van het overzicht van gerealiseerde afschotgegevens, onderverdeeld naar diersoort, aan de faunabeheereenheid.

Artikel 6.41 Lidmaatschap wildbeheereenheden

1. Uitgezonderd van artikel 8.2, eerste lid, van de wet, zijn:
 - a. medewerkers van Staatsbosbeheer, de Vereniging Natuurmonumenten en de Stichting het Utrechts Landschap, als de organisatie die zij vertegenwoordigen deel uitmaakt van het bestuur van de faunabeheereenheid, en zij hun activiteiten uitvoeren voor die organisatie;
 - b. medewerkers van het Ganzenbeheerteam Utrecht en op medewerkers van in opdracht van de faunabeheereenheid of gedeputeerde staten handelende professionele schadebestrijders.
2. Aan lidmaatschap van een wildbeheereenheid worden alleen eisen gesteld die van belang zijn voor de uitvoering van het faunabeheerplan.
3. De wildbeheereenheid houdt een register bij van aangesloten leden.

Artikel 6.42 Geschillen lidmaatschap wildbeheereenheden

1. Het lidmaatschap van een wildbeheereenheid kan worden geweigerd of beëindigd als het lid bij de uitvoering van activiteiten als bedoeld in artikel 11.64 van het Besluit activiteiten leefomgeving handelt in strijd met de voor deze activiteiten geldende voorschriften.
2. In de statuten van de wildbeheereenheden wordt hiervoor een regeling getroffen.
3. Door de gezamenlijke wildbeheereenheden wordt, in overeenstemming met het bestuur van de faunabeheereenheid en gedeputeerde staten, een geschillenregeling vastgesteld voor geschillen die betrekking hebben op het lidmaatschap van een wildbeheereenheid.
4. Geschillen worden voorgelegd aan een geschillencommissie, die bestaat uit een vertegenwoordiger namens:
 - a. het bestuur van de wildbeheereenheid;
 - b. het bestuur van de faunabeheereenheid; en
 - c. gedeputeerde staten.

6.4 Flora- en fauna-activiteiten

6.4.1 Aanwijzing vergunningvrije flora- en fauna-activiteiten

Artikel 6.43 Vergunningvrij verjagen schadeveroorzakende ganzen

De verboden, bedoeld in de artikelen 11.38, eerste lid, en 11.47, eerste lid, aanhef en onder b, c en d, van het Besluit activiteiten leefomgeving, gelden niet voor het verjagen van de grauwe gans, kolgans en brandgans, mits is voldaan aan de volgende voorwaarden:

- a. de activiteiten worden uitgevoerd door of in opdracht van de grondgebruiker;
- b. de activiteiten worden uitgevoerd op de gronden, of in of aan de opstallen, die bij de grondgebruiker in gebruik zijn;
- c. de activiteiten vinden plaats met het oog op het voorkomen van schade die in het lopende of daarop volgende jaar door de grauwe gans, kolgans of brandgans dreigt op te treden op deze gronden, in of aan deze opstallen of in het omringende gebied; en
- d. er wordt voldaan aan de artikelen 6.44, 6.45 en 6.46.

Artikel 6.44 Verjagen schadeveroorzakende ganzen met ondersteunend afschot

1. Verjagen met ondersteunend afschot van grauwe gans, kolgans en brandgans vindt alleen plaats met het oog op het voorkomen van belangrijke schade aan kwetsbare gewassen, in de periode van 1 november tot 1

- maart, tussen een half uur voor zonsopkomst en een half uur na zonsondergang, op percelen met nog oogstbare akker- en tuinbouwgewassen en grasland, of de direct daaraan grenzende percelen.
2. Er vindt geen verjaging met ondersteunend afschot plaats:
 - a. op grasland dat is ingezaaid of doorgezaaid vóór 1 augustus voorafgaand aan de winterperiode van dat jaar;
 - b. op grasland dat is ingezaaid of doorgezaaid na 1 augustus voorafgaand aan de winterperiode van dat jaar, met een oppervlakte kleiner dan 1 hectare;
 - c. op percelen die zijn ingezaaid als afvanggewas op geoogste percelen.
 3. Verjaging met ondersteunend afschot vindt alleen plaats als een groep van meer dan vijf ganzen op het schadeperceel, of op een direct hieraan grenzend perceel, aanwezig is of hier invalt.
 4. Per verjaagactie worden maximaal twee ganzen gedood.
 5. Metalen ringen die zich aan gedode vogels bevinden worden binnen 48 uur naar het Vogeltrekstation, Postbus 50, 6700 AB Wageningen, gezonden onder vermelding van plaats en datum van het afschot, of worden gemeld via het Geautomatiseerd Ring Invoer en Export Loket (GRIEL) via de website www.griel.nl.
 6. Kleurringen en halsbanden worden doorgegeven via de website www.geese.org.

Artikel 6.45 Geen verjaging ganzen in ganzenrustgebieden

Er vindt op grond van artikel 6.44, eerste lid, geen verjaging met ondersteunend afschot plaats in ganzenrustgebieden.

Artikel 6.46 Middelen verjagen schadeveroorzakende ganzen

1. Verjagen van grauwe gans, kolgans en brandgans met ondersteunend afschot, zoals bedoeld in artikel 6.44, eerste lid, is alleen toegestaan nadat eerst een preventief akoestisch middel en een visueel middel zijn ingezet conform de voorwaarden voor effectief gebruik die zijn opgenomen in de Faunaschade Preventie Kit, module ganzen.
2. De grauwe gans, kolgans en brandgans mogen alleen worden gedood met een hagelgeweer of kogelgeweer.
3. Er wordt geen gebruik gemaakt van lokmiddelen.

Artikel 6.47 Gegevens en bescheiden schadebestrijding ganzen

Uiterlijk twee weken na het verrichten van een activiteit als bedoeld in artikel 6.43 worden de resultaten hiervan gerapporteerd aan gedeputeerde staten met een door gedeputeerde staten aangewezen systeem.

Artikel 6.48 Vergunningvrije bestrijding veldmuis

1. Het verbod, bedoeld in artikel 11.57, eerste lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving, geldt niet voor het doden, vangen, verstoren of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen en rustplaatsen van de veldmuis, als deze activiteiten plaatsvinden door of in opdracht van de grondgebruiker met als doel om schade op diens gronden of in het omringende gebied te voorkomen.
2. Het eerste lid geldt alleen voor de volgende doeleinden:
 - a. het voorkomen van belangrijke schade aan gewassen; of
 - b. in het belang van de volksgezondheid of openbare veiligheid.
3. Voor de bestrijding wordt alleen gebruik gemaakt van de methode inundatie of van bestrijdingsmiddelen.

Artikel 6.49 Melding vergunningvrije bestrijding veldmuis

Ten minste tien dagen voor het verrichten van een activiteit als bedoeld in artikel 6.48 wordt door de grondgebruiker hiervan per e-mail, gericht aan Wet.natuurbescherming@provincie-utrecht.nl, melding gedaan aan gedeputeerde staten.

Artikel 6.50 Geen schadebestrijding bij bijzondere weersomstandigheden

1. Gedeputeerde staten kunnen voor activiteiten als bedoeld in deze paragraaf bij besluit als bedoeld in artikel 19.0 van de wet bepalen dat zich een bijzondere omstandigheid voordoet.
2. Weersomstandigheden zijn bijzondere omstandigheden als bedoeld in artikel 19.0 van de wet.
3. Het besluit kan in ieder geval inhouden dat activiteiten worden beperkt of worden stopgezet.

Artikel 6.51 Vrijstelling vergunningplicht andere soorten

Het verbod, bedoeld in artikel 11.55, eerste lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving, geldt niet voor de soorten, genoemd in bijlage Uitzondering vergunningplicht andere soorten, als de activiteit nodig is:

- a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, met inbegrip van het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- b. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- c. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;

- d. in het kader van bestendig beheer van of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, luchthavens, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer; of
- e. in het kader van bestendig beheer van of onderhoud aan de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied.

Artikel 6.52 Vrijstelling bezits- en vervoersverbod en ander bevoegd gezag

De verboden, bedoeld in de artikelen 11.40, eerste lid, en artikel 11.48, eerste lid, onder b, van het Besluit activiteiten leefomgeving gelden niet als:

- a. voor het onder zich hebben of vervoeren van de soort een omgevingsvergunning is verleend door een ander bevoegd gezag; of
- b. het onder zich hebben of vervoeren van de soort valt onder de aanwijzing van vergunningvrije gevallen van de betreffende andere provincie.

Artikel 6.53 Vrijstelling ten behoeve van bescherming vogels tegen landbouwwerkzaamheden

De verboden, bedoeld in artikel 11.38, eerste lid, onder b, c en d, van het Besluit activiteiten leefomgeving, gelden niet voor activiteiten bestemd en geschikt voor de bescherming van vogels, hun nesten en eieren en hun niet-vliegvlugge jongen tegen landbouwwerkzaamheden en vee.

Artikel 6.54 Vrijstelling ten behoeve van veiligstellen amfibieën tegen verkeer

- 1. De verboden om in het wild levende dieren te vangen en opzettelijk te verstoren, bedoeld in artikel 11.47, eerste lid, onder a en b, van het Besluit activiteiten leefomgeving, het verbod om dieren onder zich te hebben of te vervoeren, bedoeld in artikel 11.48, eerste lid, onder b, van het Besluit activiteiten leefomgeving en het verbod om amfibieën te vangen, bedoeld in artikel 11.55, eerste lid, onder a, van het Besluit activiteiten leefomgeving, gelden niet voor amfibieën als die activiteiten plaatsvinden om deze dieren veilig te stellen tegen het verkeer.
- 2. Het eerste lid is alleen van toepassing op het vervoer van de dieren over een afstand van ten hoogste 50 meter vanaf de vangplaats.

Artikel 6.55 Vrijstelling vangen amfibieën voor onderzoek en onderwijs

- 1. Het verbod om dieren onder zich te hebben of te vervoeren, bedoeld in artikel 11.48, eerste lid, onder b, van het Besluit activiteiten leefomgeving, het verbod om in het wild levende dieren te vangen en opzettelijk te verstoren, bedoeld in artikel 11.47, eerste lid, onder a, van het Besluit activiteiten leefomgeving en het verbod om eieren te rapen, bedoeld in artikel 11.47, eerste lid, onder c, van het Besluit activiteiten leefomgeving, gelden niet voor de Poelkikker (*Pelophyllax lessonae*), voor zover die activiteit plaatsvindt met het oog op gebruik van deze dieren of eieren van deze dieren bij onderzoek of onderwijs.
- 2. Het verbod, bedoeld in artikel 11.55, eerste lid, onder a, van het Besluit activiteiten leefomgeving geldt niet voor het vangen van de Meerkikker (*Pelophyllax ridibundus*), de Middelste groene kikker (*Pelophyllax kl. esculentus*), de Bruine kikker (*Rana temporaria*) en de Gewone pad (*Bufo bufo*), voor zover dit plaatsvindt met het oog op gebruik van deze dieren of eieren van deze dieren bij onderzoek of onderwijs.
- 3. Het eerste en tweede lid gelden niet voor dieren waarvan de metamorfose is voltooid.

Artikel 6.56 Vrijstelling bezits- en vervoersverbod braakballen, losse veren, e.d.

De verboden op het vervoeren en onder zich hebben, bedoeld in de artikelen 11.40, eerste lid, en 11.48, eerste lid, onder b, van het Besluit activiteiten leefomgeving gelden niet voor keutels, braakballen, losse veren en sterrenschot voor gebruik van deze producten bij onderzoek of onderwijs.

Artikel 6.57 Vrijstelling uitzetten diersoorten

Het verbod op het uitzetten van dieren of eieren van dieren, bedoeld in artikel 11.62, eerste lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving, geldt niet voor dieren of eieren die zijn gevangen op grond van artikel 6.51, mits het uitzetten van soorten of hun eieren zo spoedig mogelijk plaats vindt op een voor de soort geschikte locatie.

6.4.2 Beoordelingsregels omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteiten

Artikel 6.58 Beoordelingsregel omgevingsvergunning afschot paarvormende ganzen

Voor zover een aanvraag om een omgevingsvergunning genoemd in artikel 11.38, eerste lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving, betrekking heeft op afschot van paarvormende grauwe ganzen of brandganzen, wordt deze omgevingsvergunning alleen verleend voor de periode van 1 februari tot 1 maart.

6.5 Invasieve exoten, bestrijding Aziatische duizendknopen

Artikel 6.59 Verbod verspreiding Aziatische duizendknoopsoorten

Het is verboden om planten of delen van planten die behoren tot de Aziatische duizendknoopsoorten, door maaien, grondverzet of anderszins te verspreiden.

Artikel 6.58 Zorgplicht bestrijding Aziatische duizendknoopsoorten

Ieder die op of in de grond activiteiten verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door die activiteiten planten of delen van planten die behoren tot de Aziatische duizendknoopsoorten kunnen worden verspreid, is verplicht om alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die verspreiding te voorkomen en, indien de verspreiding niet kan worden voorkomen, de activiteiten achterwege te laten.

Artikel 6.61 Beperken gevolgen verspreiding Aziatische duizendknoopsoorten en meldingsplicht

1. Een ieder die activiteiten heeft verricht die tot verspreiding van de Aziatische duizendknoopsoorten of delen van deze planten hebben geleid, is verplicht de verspreiding en de directe gevolgen daarvan te beperken en zoveel ongedaan te maken.
2. De maatregelen bedoeld in lid 1 om de verspreiding en de directe gevolgen te beperken en zoveel mogelijk ongedaan te maken, worden door degene die op basis van lid 1 verplicht is de maatregelen uit te voeren, ten minste 10 dagen voordat deze worden uitgevoerd, per e-mail, gericht aan Wet.natuurbescherming@provincie-utrecht.nl, gemeld aan gedeputeerde staten.
3. De melding bedoeld in het tweede lid bevat een beschrijving van de maatregelen die getroffen worden om verspreiding en de directe gevolgen daarvan te beperken of zoveel mogelijk ongedaan te maken.
4. Gedeputeerde staten sturen de melding zo spoedig mogelijk door aan burgemeester en wethouders van de gemeente waar de verspreiding zich voordoet.

Artikel 6.62 Maatwerkvoorschriften maatregelen Aziatische duizendknoopsoorten

Maatwerkvoorschriften kunnen worden gesteld over de maatregelen, bedoeld in artikel 6.61, eerste en tweede lid.

Artikel 6.63 Opleggen verplichting Aziatische duizendknoopsoorten te bestrijden

1. Gedeputeerde staten kunnen een perceeleigenaar, gebruiker of andere zakelijk gerechtigde van grond bij maatwerkvoorschrift verplichten om de grond te ontdoen van planten of delen van planten die behoren tot de Aziatische duizendknoopsoorten, als dit nodig is vanwege het behouden en versterken van de biodiversiteit, niet voldaan is aan de zorgplicht die geldt op basis van artikel 6.61 of de maatregelen genoemd in artikel 6.62 tweede lid niet worden uitgevoerd.
2. Het maatwerkvoorschrift bevat:
 - a. een kaart van de grond met de plaats waarop de te bestrijden planten of delen van planten van Aziatische duizendknoopsoorten zich bevinden;
 - b. de termijn of termijnen waarbinnen aan de opruimplicht moet zijn voldaan; en
 - c. de geschikte methode(n) voor bestrijding van de Aziatische duizendknoopsoort.

7. CULTUURHISTORIE EN LANDSCHAP

7.1 Werelderfgoed

Artikel 7.1 Oogmerk

De regels in deze paragraaf zijn gesteld met het oog op de instandhouding en versterking van de uitzonderlijke universele waarde van de (Voorlopige Lijst) Werelderfgoederen Hollandse Waterlinies en Neder-Germaanse Limes.

Artikel 7.2 Instandhouding en versterking (Voorlopige Lijst) UNESCO Werelderfgoed Hollandse Waterlinies

1. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties in het **(Voorlopige lijst) UNESCO Werelderfgoed Hollandse Waterlinies**:
 - a. neemt de uitzonderlijke universele waarde van de Hollandse Waterlinies in acht en bevat regels ter instandhouding en versterking daarvan; en
 - b. bevat geen regels die activiteiten toestaan die die waarde aantasten.
2. Als uitzonderlijke universele waarde van de Hollandse Waterlinies gelden de kernkwaliteiten, bedoeld in de Bijlage Cultuurhistorie en de Gebiedsanalyses Kernkwaliteiten Hollandse Waterlinies.
3. Ontheffing van het eerste lid kan alleen worden verleend als:
 - a. er sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang;
 - b. reële alternatieven die de Hollandse Waterlinies niet of minder aantasten ontbreken;
 - c. de aantasting zoveel mogelijk wordt beperkt; en
 - d. er op of nabij de locatie waarvoor ontheffing wordt gevraagd voldoende compenserende maatregelen worden genomen, in de vorm van versterking van de (resterende) uitzonderlijke universele waarde van de Hollandse Waterlinies.
4. De toelichting op het omgevingsplan bevat:
 - a. een beschrijving van de in het plangebied aanwezige uitzonderlijke universele waarde van de Hollandse Waterlinies, en
 - b. een beschrijving en motivering van de wijze waarop die waarde in acht is genomen.

Artikel 7.3 Instandhouding en versterking (Voorlopige Lijst) UNESCO Werelderfgoed Neder-Germaanse Limes (bufferzone)

1. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties in het **(Voorlopige Lijst) UNESCO Werelderfgoed Neder-Germaanse Limes (bufferzone)** bevat regels ter instandhouding en versterking van de uitzonderlijke universele waarde van de Neder-Germaanse Limes.
2. Als uitzonderlijke universele waarde van de Neder-Germaanse Limes gelden de kernkwaliteiten, bedoeld in de Bijlage Cultuurhistorie.
3. De toelichting op het omgevingsplan bevat:
 - a. een beschrijving van de in (de directe omgeving van) het plangebied aanwezige uitzonderlijke universele waarde van de Neder-Germaanse Limes; en
 - b. een beschrijving en motivering van de wijze waarop die waarde wordt beschermd.

Artikel 7.4 Beoordeling en procedure omgevingsvergunning Voorlopige Lijst UNESCO Werelderfgoed Neder-Germaanse Limes (bufferzone)

1. De in artikel 7.3, eerste lid, bedoelde regels bevatten in ieder geval een verbod op het zonder omgevingsvergunning uitvoeren van activiteiten met een oppervlakte van 100 m² of meer, waarbij de bodem tot meer dan 30 centimeter onder maaiveld wordt geroerd.
2. De oppervlakte- en dieptemaat kunnen zowel naar boven als naar beneden worden bijgesteld, voor zover archeologische gegevens hier aanleiding toe geven en de bijstelling ondersteund wordt door een motivering, opgesteld door een archeologisch deskundige.
3. De omgevingsvergunning kan alleen worden verleend:
 - a. als door middel van archeologisch onderzoek is aangetoond dat de voorgenomen activiteit geen archeologische waarden van de Limes zal aantasten; of
 - b. op voorwaarde dat de archeologische waarden van de Limes ex-situ, in de vorm van een opgraving, behouden blijven, wanneer in situ behoud niet mogelijk is.
4. Het archeologisch onderzoek en ex-situ behoud in de vorm van een opgraving wordt uitgevoerd conform de geldende kwaliteitsregels in de Nederlandse archeologie, door een daartoe op grond van artikel 5.3 van de Erfgoedwet gecertificeerd bedrijf.

7.2 Cultuurhistorische hoofdstructuur

Artikel 7.5 Aanwijzing Cultuurhistorische Hoofdstructuur (CHS) en deelgebieden CHS

De **Cultuurhistorische hoofdstructuur** bestaat uit vijf gebieden: **Historische buitenplaatszone**, **Militair erfgoed**, **Agrarisch cultuurlandschap**, **Historische infrastructuur** en **Archeologisch waardevolle zone**.

Artikel 7.6 Oogmerk

De regels in deze paragraaf zijn gesteld met het oog op het beschermen en benutten van de waarden van de Cultuurhistorische hoofdstructuur.

Artikel 7.7 Beschermen en benutten van de Cultuurhistorische hoofdstructuur

1. In een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties gelegen in de **Cultuurhistorische hoofdstructuur** wordt rekening gehouden met de waarden van de Cultuurhistorische hoofdstructuur en worden regels gesteld ter bescherming en benutting van deze waarden.
2. Als waarden van de Cultuurhistorische hoofdstructuur gelden de kernkwaliteiten, bedoeld in de Bijlage Cultuurhistorie, voor de volgende gebieden:
 - a. de Historische buitenplaatszone, die bestaat uit de deelgebieden Stichtse Lustwarande, Langbroekerwetering, Vecht, Amersfoortseweg (Wegh der Weegen), Laagte van Pijnenburg, Valleilandgoederen, Amelisweerd, Kasteel de Haar, Landgoed Linschoten, Maarsbergse Flank en Prattenburg-Remmerstein;
 - b. het Militair erfgoed, dat bestaat uit de deelgebieden Nieuwe Hollandse Waterlinie, Oude Hollandsche Waterlinie, Grebbelinie en Soesterberg en omgeving;
 - c. het Agrarisch cultuurlandschap, dat bestaat uit de deelgebieden Lopikerwaard, Kockengen-Kamerik-Zegveld, Westbroek, Linschoten, Ronde Venen, Soester Eng, Cope-ontginningscomplex Hei- en Boeicop e.o. en Zouweboezem;
 - d. de Historische infrastructuur, die bestaat uit de deelgebieden Route Impériale, Via Regia en Wegh der Weegen; en
 - e. de Archeologisch waardevolle zone, die bestaat uit de deelgebieden Utrechtse Heuvelrug, Limes en Dorestad.
3. De toelichting op het omgevingsplan bevat:
 - a. een beschrijving van de in het plangebied aanwezige cultuurhistorische waarden; en
 - b. een beschrijving en motivering van de wijze waarop rekening is gehouden met deze waarden.

Artikel 7.8 Uitzondering verstedelijkingsverbod Landelijk gebied voor Historische buitenplaatszone en Militair erfgoed

In afwijking van artikel 9.2 Verstedelijkingsverbod Landelijk gebied kan een omgevingsplan verstedelijking in het Landelijk gebied toestaan in de **Historische buitenplaatszone** en het **Militair erfgoed**, onder voorwaarde dat de verstedelijking:

- a. kleinschalig is;
- b. gericht is op het creëren van economische kostendragers ten behoeve van het behoud, herstel of de versterking, of een combinatie hiervan, van de cultuurhistorische waarde van de Historische buitenplaatszone dan wel het Militair erfgoed; en
- c. zorgvuldig wordt ingepast in de omgeving.

7.3 Kwaliteit van landschappen

Artikel 7.9 Instructieregel landschap

1. **Landschap** bestaat uit **landschap Eemland**, **landschap Gelderse Vallei**, **landschap Groene Hart**, **landschap Rivierengebied** en **landschap Utrechtse Heuvelrug**.
2. De kernkwaliteiten zijn voor elk gebied vastgelegd in de Bijlage Kernkwaliteiten Eemland, Gelderse Vallei, Groene Hart, Rivierengebied en Utrechtse Heuvelrug.
3. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op een gebied gelegen in landschap bevat:
 - a. regels ter bescherming van de voorkomende kernkwaliteiten; en
 - b. geen regels die nieuwe activiteiten toestaan die de kernkwaliteiten onevenredig aantasten.
4. De motivering op het omgevingsplan bevat een beschrijving van de voorkomende kernkwaliteiten en de wijze waarop met de bescherming van de kernkwaliteiten is omgegaan.

Artikel 7.10 Aardkundige waarden

1. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen **Aardkundige waarden**, bevat regels ter bescherming van de in het plangebied aangewezen aardkundige waarden.
2. De motivering op een omgevingsplan bevat een beschrijving van de in het plangebied aanwezige aardkundige waarden, de daaraan toe te kennen waardering, het door de gemeente te voeren beleid voor aardkundige waarden en de wijze waarop rekening wordt gehouden met de aardkundige waarden in het plan.

7.4 Regels over activiteiten landschap

Artikel 7.11 Oogmerk

De regels in deze afdeling zijn gesteld met het oog op het behoud van landschappelijke, natuurwetenschappelijke, cultuurhistorische en archeologische waarden.

Artikel 7.12 Toepassingsbereik

1. Deze afdeling is van toepassing op het plaatsen en behouden van borden, spandoeken, vlaggen, informatiezuilen en vergelijkbare objecten in het **landelijk gebied**.
2. Deze paragraaf is niet van toepassing op:
 - a. borden, spandoeken, vlaggen, informatiezuilen en vergelijkbare objecten die niet zichtbaar zijn vanaf een voor het publiek toegankelijke plaats;
 - b. borden, spandoeken, vlaggen, informatiezuilen en vergelijkbare objecten in het inwendige deel van een onroerende zaak;
 - c. onverlichte kunstuitingen; en
 - d. onverlichte, officiële binnenlandse en buitenlandse vlaggen op locaties waar geen vlaggen zijn geplaatst als bedoeld in de onderdelen A, B, C, H, K en L van Bijlage Toegelaten borden, spandoeken, vlaggen, informatiezuilen en vergelijkbare objecten.

Artikel 7.13 Specifieke zorgplicht

1. Degene die een bord, spandoek, vlag, informatiezuil of vergelijkbaar object plaatst of behoudt en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit kan leiden tot nadelige gevolgen voor de belangen, bedoeld in artikel 7.11, is verplicht:
 - a. alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
 - b. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en
 - c. als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt, die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.
2. Deze plicht houdt in ieder geval in dat:
 - a. borden, spandoeken, vlaggen, informatiezuilen of vergelijkbare objecten worden verwijderd zodra zij hun feitelijke betekenis hebben verloren; en
 - b. borden, spandoeken, vlaggen, informatiezuilen en vergelijkbare objecten en dragende hulpconstructies in goede staat worden gehouden.

Artikel 7.14 Verbod borden, spandoeken, vlaggen, informatiezuilen en vergelijkbare objecten

1. Het is verboden in het landelijk gebied een bord, spandoek, vlag, informatiezuil of vergelijkbaar object te plaatsen.
2. Het verbod geldt niet voor borden, spandoeken, vlaggen, informatiezuilen of vergelijkbare objecten die voldoen aan Bijlage Toegelaten borden, spandoeken, vlaggen, informatiezuilen en vergelijkbare objecten.

Artikel 7.15 Wijze van meten

Voor de toepassing van Bijlage Toegelaten borden, spandoeken, vlaggen, informatiezuilen en vergelijkbare objecten wordt als volgt gemeten:

- a. de afmetingen van een bord of spandoek worden bepaald door de buitenomtrek met inbegrip van de ondergrond, achtergrond, draagconstructie en steunconstructie die kennelijk tot het bord behoren;
- b. het oppervlak van een vlag en een informatiezuil wordt bepaald door de projectie van het totale oppervlak op een plat vlak;
- c. de hoogte boven het maaiveld wordt gemeten vanaf het hoogste punt van het bord, spandoek, vlag, informatiezuil of object tot aan het maaiveld; en
- d. dubbelzijdige borden gelden als één bord, tenzij in de bijlage anders is bepaald.

8. LANDBOUW

8.1 Agrarische bedrijven

Artikel 8.1 Instructieregel agrarische bedrijven

1. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen **Agrarische bedrijven** bevat geen regels die voorzien in:
 - a. nieuwe agrarische bouwpercelen, tenzij het gaat om de verplaatsing van een grondgebonden landbouwbedrijf voor het voldoen aan internationale verplichtingen; en
 - b. een omschakeling van grondgebonden agrarisch bedrijf naar niet-grondgebonden veehouderij.
2. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen **Agrarische bedrijven** bevat regels die voorzien in een agrarisch bouwperceel met een oppervlakte van maximaal 1,5 hectare ten behoeve van bestaande agrarische bedrijven, waarbij per bouwperceel maximaal één bedrijfswoning en bedrijfsgebouwen met maximaal één bouwlaag voor het stallen van dieren zijn toegestaan.
3. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen **Agrarische bedrijven** kan regels bevatten die voorzien in uitbreiding van een bestaand agrarisch bouwperceel voor een grondgebonden veehouderij tot maximaal 2,5 hectare, mits is voldaan aan de volgende voorwaarden:
 - a. voorzien wordt in een goede landschappelijke inpassing;
 - b. de uitbreiding draagt bij aan verbetering van het dierenwelzijn;
 - c. de uitbreiding draagt bij aan vermindering van de milieubelasting; en
 - d. de uitbreiding draagt bij aan verbetering van de volksgezondheid.
4. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen **Agrarische bedrijven** kan regels bevatten die nevenactiviteiten toestaan, mits voldaan is aan de volgende voorwaarden:
 - a. de nevenactiviteit blijft ruimtelijk ondergeschikt aan de agrarische activiteiten;
 - b. de nevenactiviteit vindt plaats binnen het bestaande bouwperceel;
 - c. erfinrichting en bedrijfsbebouwing zijn landschappelijk goed inpasbaar; en
 - d. omliggende agrarische bedrijven worden niet in hun bedrijfsvoering belemmerd.
5. De motivering op een omgevingsplan bevat een onderbouwing waaruit blijkt dat aan de genoemde voorwaarden is voldaan. Een beeldkwaliteitsparagraaf maakt onderdeel uit van de onderbouwing.

Artikel 8.2 Instructieregel landbouwontwikkelingsgebied

1. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen **Landbouwontwikkelingsgebied** kan regels bevatten die voorzien in uitbreiding van een bestaand agrarisch bouwperceel voor een niet-grondgebonden veehouderij tot maximaal 2,5 hectare, mits is voldaan aan de volgende voorwaarden:
 - a. voorzien wordt in een goede landschappelijke inpassing;
 - b. de uitbreiding draagt bij aan verbetering van het dierenwelzijn;
 - c. de uitbreiding draagt bij aan vermindering van de milieubelasting; en
 - d. de uitbreiding draagt bij aan verbetering van de volksgezondheid.
2. De motivering op een omgevingsplan bevat een onderbouwing waaruit blijkt dat aan de genoemde voorwaarden is voldaan. Een beeldkwaliteitsparagraaf maakt onderdeel uit van de onderbouwing.

Artikel 8.2a Instructieregel Landbouwstabiliseringsgebied

Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen **Landbouwstabiliseringsgebied** bevat geen regels die voorzien in uitbreiding van een agrarisch bouwperceel van een bestaand niet-grondgebonden landbouwbedrijf.

Artikel 8.3 Instructieregel geitenhouderijen

1. Een omgevingsplan bevat geen regels die voorzien in:
 - a. de vestiging van een geitenhouderij of uitbreiding van een bestaande geitenhouderij;
 - b. de gehele of gedeeltelijke omschakeling van een agrarische bedrijf naar een geitenhouderij;
 - c. uitbreiding van het aantal geiten dat wordt gehouden;
 - d. het vergroten van de oppervlakte van een dierenverblijf voor geiten, tenzij het aantal vergunde of gemelde geiten aantoonbaar niet toeneemt; en
 - e. het tijdelijk gebruik van bouwwerken en gronden voor een geitenhouderij.
2. Een omgevingsplan kan regels bevatten die activiteiten, bedoeld in het eerste lid, toestaan, voor activiteiten waarvoor:
 - a. geen meldingsplicht is opgenomen op grond van het Besluit activiteiten leefomgeving;
 - b. voor 11 juli 2018 een op dat moment ontvankelijke melding voor die activiteit is gedaan;
 - c. voor 11 juli 2018 een op dat moment ontvankelijke aanvraag voor een omgevingsvergunning voor die activiteit bij het bevoegd gezag is ingediend, uitgezonderd een aanvraag voor een omgevingsvergunning

voor het slopen van een bouwwerk in een krachtens een zodanige verordening aangewezen stads- of dorpsgezicht.

Artikel 8.4 Instructieregel glastuinbouw niet toegestaan

1. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen **Glastuinbouw niet toegestaan** bevat geen regels die glastuinbouw toestaan, tenzij het de verplaatsing van solitaire glastuinbedrijven, gevestigd in de Ronde Venen en omgeving, naar de gronden in aansluiting op bestaand kassengebied in de Polder Derde Bedijking betreft.
2. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen **Glastuinbouw niet toegestaan** kan regels bevatten die toestaan dat bestaande glastuinbouwbedrijven worden uitgebreid mits is voldaan aan de volgende voorwaarden:
 - a. de uitbreiding is beperkt tot een omvang die noodzakelijk is voor een doelmatige voortzetting van het glastuinbouwbedrijf tot een maximum van 2 hectare;
 - b. er is geen sprake van zwaarwegende landschappelijke bezwaren; en
 - c. bestaande omringende activiteiten worden niet onevenredig aangetast of beperkt.
3. De motivering op een omgevingsplan bevat een onderbouwing waaruit blijkt dat aan de genoemde voorwaarden is voldaan en dat verplaatsing van het glastuinbouwbedrijf naar een Concentratiegebied glastuinbouw niet mogelijk is.

Artikel 8.5 Instructieregel concentratiegebied glastuinbouw

Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen **Concentratiegebied glastuinbouw** bevat geen regels die:

- a. de bedrijfsoppervlakte maximeren;
- b. uitbreiding van de glastuinbouwbedrijven onmogelijk maken;
- c. op een andere wijze een belemmering vormen voor de glastuinbouw.

8.2 Bodembewerking veengebied

Artikel 8.6 Instructieregel beperken bodembewerking

Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen **Beperken bodembewerking** bevat geen regels die bodembewerking toestaan in gronden voor agrarisch gebruik die tot gevolg hebben dat veen aan de oppervlakte wordt gebracht, tenzij de bodembewerking plaatsvindt voor graslandvernieuwing of de aanleg van een andere blijvende teelt.

9. WONEN, WERKEN, RECREËREN

9.1 Stedelijke functies in landelijk gebied

9.1.1 Bestaande en nieuwe stedelijke functies landelijk gebied

Artikel 9.1 Oogmerk

De regels in deze paragraaf zijn gesteld met het oog op behoud van de kwaliteit en vitaliteit van het landelijk gebied.

Artikel 9.2 Verstedelijkingsverbod Landelijk gebied

Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen **Landelijk gebied** laat geen verstedelijking toe, tenzij in deze verordening anders is bepaald.

Artikel 9.3 Instructieregel legalisatie van bestaand gebruik en bebouwing bij stedelijke functies

1. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen **Landelijk gebied** kan voorzien in legalisatie van het bestaand gebruik van en bestaande bebouwing voor stedelijke activiteiten, indien voldaan is aan de volgende voorwaarden:
 - a. er is gemotiveerd dat tegen dit gebruik en tegen deze bebouwing redelijkerwijs niet meer juridisch kan worden opgetreden; en
 - b. de legalisatie heeft, op de schaal van het gehele buitengebied van een gemeente, slechts betrekking op enkele gevallen.
2. De motivering op een omgevingsplan bevat een onderbouwing waaruit blijkt dat aan de genoemde voorwaarden is voldaan.

Artikel 9.4 Instructieregel woningen, woonschepen en woonarken in landelijk gebied

1. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen **Landelijk gebied** bevat geen regels die toestaan dat een woning, woonschip of woonark landschappelijk niet goed inpasbaar is.
2. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen Landelijk gebied kan regels bevatten die:
 - a. de uitbreiding van bestaande woningen mogelijk maken onder de voorwaarde dat de regels voorzien in een maximale inhoudsmaat, zodanig dat de woning landschappelijk goed inpasbaar is;
 - b. voorzien in de vergroting van ligplaatsen van woonschepen of woonarken of in de vergroting van de maatvoering van woonschepen of woonarken onder de voorwaarde dat de regels voorzien in een maximale oppervlakte van de ligplaats en een maximale maatvoering van het woonschip of woonark, zodanig dat het woonschip landschappelijk goed inpasbaar is, of
 - c. nieuwe vervangende ligplaatsen voor woonschepen of woonarken toestaan, mits is voldaan aan de volgende voorwaarden:
 - i. het gaat om woonschepen en woonarken die afkomstig zijn uit zeer kwetsbare gebieden en de nieuwe locatie is uit ruimtelijk oogpunt aanmerkelijk minder bezwaarlijk, of de vervangende ligplaats is uitsluitend bestemd voor woonschepen of woonarken met een historische waarde; en
 - ii. de maatvoering van woonschepen of woonarken en ligplaats is zodanig, dat het woonschip of woonark landschappelijk goed inpasbaar is.
3. De motivering op een omgevingsplan bevat een onderbouwing waaruit blijkt dat aan de genoemde voorwaarden is voldaan. Een beeldkwaliteitsparagraaf maakt deel uit van de onderbouwing, indien het nieuwe besluit substantieel grotere maten mogelijk maakt ten opzichte van het vigerende besluit.

Artikel 9.5 Instructieregel bebouwingsenclaves en -linten

1. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen **Landelijk gebied** kan regels bevatten die toestaan dat in bebouwingsenclaves of bebouwingslinten verstedelijking plaatsvindt, mits is voldaan aan de volgende voorwaarden:
 - a. gelijktijdig met de verstedelijking wordt de omgevingskwaliteit verhoogd;
 - b. bebouwing vindt niet plaats buiten de bestaande bebouwingsenclaves of bebouwingslinten; en
 - c. belangen van bestaande omringende functies worden niet onevenredig aangetast.
2. De motivering op een omgevingsplan bevat een onderbouwing waaruit blijkt dat aan de genoemde voorwaarden is voldaan. Een beeldkwaliteitsparagraaf maakt onderdeel uit van de onderbouwing.

Artikel 9.6 Instructieregel Recreatiewoningen

Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen **Recreatiewoningen** bevat regels die het recreatief gebruik van recreatiewoningen en bijbehorende gronden garanderen en omvorming van deze recreatiewoningen en gronden ten behoeve van permanente bewoning uitsluiten.

Artikel 9.7 Instructieregel Bestaande stedelijke functies, anders dan wonen

1. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen **Landelijk gebied** kan regels bevatten die toestaan dat:
 - a. percelen voor specifieke stedelijke functies een andere stedelijke functie krijgen, niet zijnde permanente bewoning van een recreatiewoning, kantoor of detailhandel, onder de voorwaarde dat de functiewijziging naar aard en omvang, op basis van een integrale afweging, niet leidt tot vergroting van de locatie en tot een toename van de invloed op de omgeving, dat bestaande cultuurhistorische en landschappelijke waarden worden behouden en dat omliggende agrarische bedrijven niet in hun bedrijfsvoering worden belemmerd;
 - b. stedelijke functies worden uitgebreid met maximaal 20% van de bebouwingsmogelijkheden onder het vigerende planologisch regime. Van deze maximale uitbreiding kan afgeweken worden mits er sprake is van een economische noodzaak. Ook het bestemmingsvlak kan worden uitgebreid indien er sprake is van een economische noodzaak.
2. De motivering op een omgevingsplan bevat een onderbouwing, waaruit blijkt dat aan de genoemde voorwaarden is voldaan.

Artikel 9.8 Instructieregel Kernrandzone

1. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen **Kernrandzone** kan ten behoeve van het versterken van de omgevingskwaliteit regels bevatten die verstedelijking toestaan, mits voldaan is aan de volgende voorwaarden:
 - a. de verstedelijking gaat gepaard met versterking van de omgevingskwaliteit die in een redelijke verhouding staat tot de aard en de omvang van de verstedelijking, tenzij de verstedelijking betrekking heeft op kernrandactiviteiten;
 - b. de verstedelijking is ruimtelijk en landschappelijk goed inpasbaar en wordt, met uitzondering van windenergie en zonnevelden, in aansluiting op stedelijk gebied gerealiseerd, of in samenhang met overige verstedelijkte structuur;
 - c. tijdige en duurzame realisatie van de verhoging van de omgevingskwaliteit is geborgd; en
 - d. omliggende activiteiten worden niet onevenredig geschaad.
2. De motivering op een omgevingsplan bevat een onderbouwing waaruit blijkt op welk gebied deze toepassing betrekking heeft en dat aan de genoemde voorwaarden is voldaan. De onderbouwing bevat ook een beschrijving van de in het plangebied voorkomende omgevingskwaliteit en de wijze waarop met het versterken daarvan is omgegaan. Hierbij wordt aangegeven hoe de verstedelijking aansluit op de ruimtelijke en landschappelijke structuur. Een beeldkwaliteitsparagraaf maakt onderdeel uit van de onderbouwing.

Artikel 9.9 Instructieregel Functiewijziging (voormalig) agrarisch bedrijfsperceel naar stedelijke functie (anders dan wonen)

1. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen **Landelijk gebied** kan regels bevatten die toestaan dat op agrarische bedrijfspercelen waar het agrarisch gebruik is beëindigd de bedrijfswoning en overige bedrijfsgebouwen een stedelijke functie, niet zijnde wonen, krijgen, mits is voldaan aan de volgende voorwaarden:
 - a. het bouwperceel is niet optimaal gesitueerd en uitgerust voor de grondgebonden landbouw of, in het geval van een glastuinbouwbedrijf, het bouwperceel ligt niet in een concentratiegebied glastuinbouw;
 - b. door sloop wordt de oppervlakte van de fysiek aanwezige bebouwing met 50% gereduceerd, waarbij te behouden historisch waardevolle of karakteristieke bebouwing niet in de berekening wordt betrokken, tenzij:
 - i. het gaat om een nieuwe functie die voorziet in een kleinschalige woonzorgvoorziening, of
 - ii. het gaat om een nieuwe functie die bijdraagt aan recreatieve beleving of recreatief gebruik waaraan in het gebied nadrukkelijk behoefte bestaat;
 - iii. het gaat om de hervestiging van één of enkele bedrijven die op hun oorspronkelijke locatie een ruimtelijk obstakel vormen of de kwaliteit van de leefomgeving ernstig aantasten en die op de nieuwe locatie, nabij de kern, goed inpasbaar zijn;
 - iv. het gaat om vestiging van bedrijven die vanwege hun werkzaamheden met zwaar rijdend materieel zich voornamelijk richten op het landelijk gebied;
 - v. er is sprake van twee of meer bouwpercelen waar de agrarische functie is beëindigd en op de betrokken bouwpercelen gezamenlijk wordt het vereiste sloopperscentage van 50% wel gehaald; of
 - vi. de omgevingskwaliteit wordt op een andere wijze verhoogd dan alleen door sloop van bebouwing, in een mate die een lager sloopperscentage dan 50% rechtvaardigt;
 - c. te handhaven en nieuw op te richten bedrijfsgebouwen worden zo compact mogelijk gesitueerd binnen het voormalige bouwperceel en het bouwperceel wordt evenredig met de oppervlakte gesloopte gebouwen verkleind;

- d. de bestaande cultuurhistorische, landschappelijke en natuurwaarden worden behouden; en
 - e. de omliggende agrarische bedrijven worden niet in hun bedrijfsvoering belemmerd.
2. De motivering op een omgevingsplan bevat een onderbouwing waaruit blijkt dat aan de genoemde voorwaarden is voldaan.

Artikel 9.10 Instructieregel Functiewijziging (voormalig) agrarisch bedrijfsperceel naar woonfunctie

1. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locatie binnen Landelijk gebied kan regels bevatten die toestaan dat een agrarisch bedrijfsperceel waar het agrarisch gebruik is beëindigd een woonbestemming wordt gegeven aan de bedrijfswoning en de tot het hoofdgebouw behorende aangebouwde bedrijfsruimte, mits is voldaan aan de volgende voorwaarden:
- a. het bouwperceel is niet optimaal gesitueerd en uitgerust voor de grondgebonden landbouw, of, in het geval van een glastuinbouwbedrijf, het bouwperceel ligt niet in een concentratiegebied glastuinbouw;
 - b. de bestaande cultuurhistorische en landschappelijke waarden worden behouden of versterkt;
 - c. de omliggende agrarische bedrijven worden niet in hun bedrijfsvoering belemmerd; en
 - d. een kantoor of bedrijf aan huis is mogelijk indien de omvang van die activiteiten ondergeschikt blijft aan de woonfunctie.
2. De motivering op een omgevingsplan bevat een onderbouwing waaruit blijkt dat aan de genoemde voorwaarden is voldaan.

Artikel 9.11 Instructieregel Functiewijziging (voormalig) agrarisch bedrijfsperceel naar woonfunctie met extra woningen ('ruimte voor ruimte')

1. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen **Landelijk gebied** kan regels bevatten die op agrarische bedrijfspercelen waar het agrarisch gebruik is beëindigd de bouw van één of meerdere nieuwe woningen toestaan, mits voldaan is aan de volgende voorwaarden:
- a. het bouwperceel is niet optimaal gesitueerd en uitgerust voor de grondgebonden landbouw of, in geval van een glastuinbouwbedrijf, het bouwperceel ligt niet in een concentratiegebied glastuinbouw;
 - b. alle bedrijfsbebouwing op de betrokken bouwpercelen wordt gesloopt, tenzij het gaat om historisch waardevolle of karakteristieke bebouwing of bedrijfswoning. De historisch waardevolle of karakteristieke bebouwing krijgt een passende functie die bijdraagt aan dat behoud. Wanneer 750 m² tot 2.500 m² aan bebouwing wordt gesloopt, is de bouw van één nieuwe woning toegestaan. Wanneer 2.500 m² tot 4.000 m² aan bebouwing wordt gesloopt, is de bouw van twee woningen toegestaan. Wanneer er 4.000 m² of meer aan bebouwing wordt gesloopt, is de bouw van drie woningen toegestaan. Voor kassen geldt dat er 5.000 m² aan bedrijfsbebouwing wordt gesloopt voor één woning. Afwijking van de vereiste slooppoppervlakten, het aantal te bouwen woningen en van de verplichting om het totaal aan bedrijfsbebouwing te slopen, is mogelijk mits dit leidt tot verhoging van de omgevingskwaliteit;
 - c. de nieuwe woning of woningen worden gesitueerd binnen de voormalige bouwpercelen, in samenhang met de te handhaven boerderij of bedrijfswoning, de betrokken bouwpercelen worden evenredig verkleind en de woningen worden landschappelijk goed ingepast, tenzij situering van de nieuwe woning op een andere locatie in het landelijk gebied leidt tot verhoging van de omgevingskwaliteit; en
 - d. de omliggende agrarische bedrijven worden niet in hun bedrijfsvoering belemmerd.
2. De motivering op een omgevingsplan bevat een onderbouwing waaruit blijkt dat aan de genoemde voorwaarden is voldaan.

9.1.2 Uitbreiding woningen en bedrijventerreinen in landelijk gebied

Artikel 9.12 Instructieregel Eenmalige uitbreiding tot 50 woningen voor lokale vitaliteit van kernen

1. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen **Uitbreiding woningbouw onder voorwaarden** kan regels bevatten voor een eenmalige uitbreiding tot 50 woningen mits is voldaan aan de volgende voorwaarden:
- a. de eenmalige uitbreiding tot 50 woningen noodzakelijk is voor de vitaliteit van de kern;
 - b. aangetoond is dat niet binnen de kern in de behoefte voorzien kan worden;
 - c. de woningbouw plaatsvindt in aansluiting op het stedelijk gebied en qua aard en omvang past bij de kern;
 - d. de woningbouw niet leidt tot extra bodemdaling; en
 - e. de woningbouw bijdraagt aan een goede kwaliteit van de nieuwe kernrandzone.
2. Een motivering op een omgevingsplan bevat een onderbouwing waaruit blijkt dat aan de genoemde voorwaarden is voldaan. Een beeldkwaliteitsparagraaf maakt onderdeel uit van de onderbouwing.

Artikel 9.13 Instructieregel Uitbreiding woningbouw onder voorwaarden mogelijk

1. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen **Uitbreiding woningbouw onder voorwaarden** mogelijk kan regels bevatten voor woningbouw mits is voldaan aan de volgende voorwaarden:
 - a. de woningbouw past in het door gedeputeerde staten vastgestelde programma woningbouw;
 - b. de woningbouw plaatsvindt in aansluiting op het stedelijk gebied;
 - c. de woningbouw niet leidt tot extra bodemdaling;
 - d. de woningbouw in samenhang wordt ontwikkeld met lokale en regionale groenontwikkeling waarbij de omvang van de woningbouw in evenwichtige verhouding staat tot de hoeveelheid te ontwikkelen natuur en recreatie; en
 - e. de realisatie van natuur en recreatie en de duurzame instandhouding daarvan is verzekerd, en
 - f. de woningbouw bijdraagt aan een goede kwaliteit van de nieuwe kernrandzone.
2. Een motivering op een omgevingsplan bevat een onderbouwing waaruit blijkt dat aan de genoemde voorwaarden is voldaan. Een beeldkwaliteitsparagraaf maakt onderdeel uit van de onderbouwing.

Artikel 9.14 Instructieregel Uitbreiding bedrijventerrein onder voorwaarden mogelijk

1. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen **Uitbreiding bedrijventerrein onder voorwaarden** mogelijk kan regels bevatten voor uitbreiding bedrijventerreinen mits is voldaan aan de volgende voorwaarden:
 - a. de uitbreiding bedrijventerrein past in het door gedeputeerde staten vastgestelde programma werklocaties;
 - b. de revitalisering, herstructurering en efficiënter gebruik van bestaande bedrijventerreinen zijn verzekerd; en
 - c. de uitbreiding bedrijventerreinen plaatsvindt in aansluiting op een bestaand bedrijventerrein, of, wanneer dat niet mogelijk is, in aansluiting op het stedelijk gebied.
2. Een motivering op een omgevingsplan bevat een onderbouwing waaruit blijkt dat aan de genoemde voorwaarden is voldaan. Een beeldkwaliteitsparagraaf maakt onderdeel uit van de onderbouwing.

9.2 Stedelijke functies in stedelijk gebied

Artikel 9.15 Instructieregel Verstedelijking

1. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen **Stedelijk Gebied** kan regels bevatten voor verstedelijking.
2. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen **Stedelijk Gebied** kan regels bevatten voor woningbouw mits is voldaan aan de volgende voorwaarden:
 - a. de woningbouw past in het door gedeputeerde staten vastgestelde programma woningbouw;
 - b. de woningbouw niet leidt tot extra bodemdaling;
3. Een motivering op een omgevingsplan bevat een onderbouwing waaruit blijkt dat aan de genoemde voorwaarden is voldaan.

Artikel 9.16 Instructieregel Bedrijventerreinen stedelijk gebied

1. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen **Stedelijk Gebied** kan regels bevatten voor bedrijventerreinen mits is voldaan aan de volgende voorwaarden:
 - a. de uitbreiding bedrijventerrein past in het door gedeputeerde staten vastgestelde programma werklocaties;
 - b. de revitalisering, herstructurering en efficiënter gebruik van bestaande bedrijventerreinen is verzekerd;
 - c. de uitbreiding bedrijventerreinen plaatsvindt in aansluiting op Bestaande bedrijventerrein; en
 - d. de uitbreiding bedrijventerreinen niet leidt tot extra bodemdaling.
2. Een motivering op een omgevingsplan bevat een onderbouwing waaruit blijkt dat aan de genoemde voorwaarden is voldaan.

Artikel 9.17 Instructieregel Kantoren

1. Een omgevingsplan laat uitsluitend nieuwvestiging van zelfstandige kantoren toe, voor zover het betrekking heeft op:
 - a. zelfstandige kantoren met een lokaal vestigingsgebied, voor zover deze niet gevestigd kunnen worden in gerealiseerde gebouwen of binnen plancapaciteit op basis van het vigerende omgevingsplan;
 - b. een eenmalige uitbreiding van gerealiseerde kantoren met ten hoogste 10% van het bestaande bvo van het gebouw, voor zover deze niet gerealiseerd kan worden op basis van het omgevingsplan; of
 - c. transformatie naar zelfstandige kantoren tot een maximum bvo van 1.500 m² per gebouw.
2. Voor zover een omgevingsplan onbenutte plancapaciteit voor zelfstandige kantoren bevat, wordt deze uitsluitend in stand gelaten als er sprake is van:

- a. een verleende omgevingsvergunning voor een zelfstandig kantoor;
 - b. een ontvankelijke aanvraag om een omgevingsvergunning voor een zelfstandig kantoor die voor terinzagelegging van het ontwerp omgevingsplan is ingediend;
 - c. behoefte aan zelfstandige kantoren, waarbij in de behoeftebepaling rekening wordt gehouden met de geraamde vraag naar kantoren binnen een redelijke termijn en het actuele aanbod van kantoren in bestaande panden;
 - d. zicht op realisatie van zelfstandige kantoren met een lokaal vestigingsgebied, voor zover deze niet gevestigd kunnen worden in gerealiseerde gebouwen;
 - e. uitbreidingsmogelijkheden voor zelfstandige kantoren als bedoeld onder a en b of reeds gerealiseerde kantoren; of
 - f. zelfstandige kantoren die voorzien zijn ter plaatse van bestaande gebouwen met een andere functie, tot een maximum bvo van 1500 m² per gebouw.
3. Het eerste en tweede lid zijn niet van toepassing op een locatie binnen **Kantoren op knooppunt Utrecht Centraal**.
 4. Tot 1 januari 2029 zijn het eerste en tweede lid ter plaatse van de aanduiding **Reductielocaties Thematische Structuurvisie Kantoren** niet van toepassing op delegatiebesluiten als bedoeld in artikel 2.8 van de wet, alsmede het besluit tot verlenen van een omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit afwijken van de binnenplanse regels van het omgevingsplan, waar ingevolge het [Inpassingsplan Kantoren](#) nog plancapaciteit voor zelfstandige kantoren aanwezig is.
 5. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen **Reductielocaties Thematische Structuurvisie Kantoren** kan de verplaatsing van plancapaciteit voor zelfstandige kantoren toelaten, mits gelijktijdig binnen dezelfde locatie reductie plaatsvindt van ten minste hetzelfde bvo voor zelfstandige kantoren op een onbebouwd perceel.
 6. Een omgevingsplan kan nieuwvestiging van ondergeschikte kantoren toelaten.
 7. De motivering op een omgevingsplan bevat een onderbouwing waaruit blijkt dat aan de genoemde voorwaarden is voldaan.

Artikel 9.18 Instructieregel Detailhandel

1. Detailhandel bestaat uit **Detailhandel buiten bestaand winkelgebied** en **Bestaand winkelgebied**.
2. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen **Detailhandel buiten bestaand winkelgebied** bevat geen regels die voorzien in nieuwvestiging of uitbreiding van detailhandel dan wel het wijzigen van brancheringsregels voor detailhandel, tenzij:
 - a. het gaat om detailhandel waaraan een aantoonbare behoefte bestaat als gevolg van een wijziging van een omgevingsplan dat voorziet in grootschalige toevoeging van woningen of andere stedelijke ontwikkeling;
 - b. het gaat om brand- of explosiegevaarlijke detailhandel op bedrijventerreinen;
 - c. het gaat om nieuwvestiging of uitbreiding van volumineuze detailhandel indien daarvoor aantoonbare behoefte bestaat en in de regio geen mogelijkheden voor volumineuze detailhandel aanwezig is;
 - d. het gaat om oppervlakteneutrale verplaatsing van volumineuze detailhandel die noodzakelijk is vanuit het oogpunt van hinder, veiligheid, verkeersaantrekkende werking of het maatschappelijk functioneren van het gebied en onder de voorwaarde dat de bouwvlakken van de te verplaatsen detailhandel een andere bestemming krijgen;
 - e. het gaat om verplaatsing of uitbreiding van detailhandel in aansluiting op het gebied Bestaand winkelgebied indien dit noodzakelijk is voor het maatschappelijk functioneren van het bestaande winkelgebied; of
 - f. het gaat om kleinschalige ondergeschikte detailhandel op locaties binnen **Bovenlokaal dagrecreatieterrein** ten behoeve van de recreatieve functies op het bovenlokaal dagrecreatieterrein.
3. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen Detailhandel buiten bestaand winkelgebied bevat regels die voorzien in een functiewijziging van bestaande detailhandelsbestemmingen naar andere functies indien:
 - a. nog geen omgevingsvergunning is aangevraagd; en
 - b. er geen zicht is op realisatie van de functie binnen 10 jaar.
4. De motivering op een omgevingsplan bevat een onderbouwing waaruit blijkt dat aan de genoemde voorwaarden is voldaan.

Artikel 9.19 Instructieregel Ontwikkelingen rond Seveso-inrichtingen

1. Bij het vaststellen van het omgevingsplan wordt betrokken dat nieuwe kwetsbare en zeer kwetsbare gebouwen en locaties bij voorkeur niet worden gevestigd in het brandaandachtsgebied en explosieaandachtsgebied van een Seveso inrichting.

2. Voor zover een omgevingsplan van toepassing is op het gebied, bedoeld in artikel 5.12, eerste en tweede lid, van het Besluit kwaliteit leefomgeving, voor een activiteit genoemd in artikel 5.12, eerste en tweede lid, bij dat besluit wordt geen toepassing gegeven aan artikel 5.14, derde lid, van het Besluit kwaliteit leefomgeving:
 - a. voor nieuwe kwetsbare gebouwen, kwetsbare locaties; en
 - b. voor nieuwe beperkt kwetsbare gebouwen, als het groepsrisico van die activiteit hoger is dan 0,5 keer de oriëntatiewaarde.

9.3 Recreëren

Artikel 9.20 Instructieregel Bovenlokaal dagrecreatieterrein

1. In afwijking van artikel 9.2 Verstedelijkingsverbod Landelijk gebied kan een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen **Bovenlokaal dagrecreatieterrein** ten behoeve van de dagrecreatieve functie regels bevatten die ontwikkeling van aan het recreatieve gebruik gerelateerde voorzieningen op bestaande bovenlokale dagrecreatieterreinen toestaan, mits is voldaan aan de volgende voorwaarden:
 - a. de recreatieve waarde van het gebied wordt versterkt;
 - b. de voorzieningen zijn noodzakelijk voor de duurzame exploitatie van het bestaande bovenlokale dagrecreatieterrein; en
 - c. de voorzieningen worden zo veel mogelijk op één plek geconcentreerd, op zodanige wijze dat nabij gelegen natuurgebieden worden ontzien.
2. De motivering op een omgevingsplan bevat een onderbouwing waaruit blijkt dat aan de genoemde voorwaarden is voldaan.

Artikel 9.21 Instructieregel Recreatiezone

1. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen **Recreatiezone** bevat regels ter bescherming van de instandhouding en de bereikbaarheid van bestaande recreatieve voorzieningen.
2. In afwijking van artikel 9.2 Verstedelijkingsverbod voor het Landelijk gebied kan een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen **Recreatiezone** kan regels bevatten die voorzien in nieuwe bovenlokale recreatieve voorzieningen.
3. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen **Recreatiezone** kan ten behoeve van bovenlokale recreatievoorzieningen regels bevatten die verstedelijking toestaan, mits voldaan is aan de volgende voorwaarden:
 - a. de verstedelijking wordt in samenhang met de realisatie van de bovenlokale recreatieve voorzieningen ontwikkeld waarbij de omvang van de verstedelijking in evenwichtige verhouding staat tot de hoeveelheid extra bovenlokale recreatieve voorzieningen; en
 - b. de tijdige realisering van de recreatievoorziening en de duurzame instandhouding daarvan is verzekerd.
4. De motivering op een omgevingsplan bevat een onderbouwing waaruit blijkt dat aan de genoemde voorwaarden is voldaan. Een integrale visie en een beeldkwaliteitsparagraaf maken onderdeel uit van de onderbouwing.

9.4 Stiltegebieden

9.4.1 Algemene bepalingen en instructieregels

Artikel 9.22 Oogmerk stiltegebied

De regels in deze paragraaf zijn gesteld met het oog op het beschermen van stilte in een gebied. Stilte heeft een positief effect op gezondheid en vergroot de belevingswaarde van landschap en natuur.

Artikel 9.23 Aanwijzing stiltegebied en aandachtsgebied stiltegebied

1. Het **stiltegebied** bestaat uit een **stille kern** en een **bufferzone stiltegebied**.
2. Het **aandachtsgebied stiltegebied** is een zone van 1500 meter rondom het stiltegebied

Artikel 9.24 Doelstelling voor het geluidsniveau in stiltegebieden

De regels in deze paragraaf zijn gericht op het bereiken en behouden van:

- a. een 24-uursgemiddeld geluidsniveau LAeq,24h van ten hoogste 40 dB(A) in de **Stille kern** van stiltegebieden; en
- b. een 24-uursgemiddeld geluidsniveau LAeq,24h van bij voorkeur 40 dB(A) maar ten hoogste 45 dB(A) in de **Bufferzone van stiltegebieden**.

Artikel 9.25 Instructieregel activiteiten in Stiltegebied

1. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen **Stiltegebied** houdt rekening met een maximaal toelaatbare waarde voor het 24-uursgemiddelde geluidsniveau afkomstig van functies of activiteiten in het Stiltegebied van $L_{Aeq,24h} = 35 \text{ dB(A)}$ op 50 m afstand vanaf de functie of activiteit.
2. De afstand wordt gemeten vanaf:
 - a. de geluidsbron; of
 - b. de begrenzing van de activiteit, als het een milieubelastende activiteit als bedoeld in hoofdstuk 3 van het Besluit activiteiten leefomgeving betreft.
3. Voor de toepassing van het tweede lid, onder a, worden geluidsbronnen van activiteiten die worden verricht op dezelfde locatie en die elkaar functioneel ondersteunen of die ieder een hoofdactiviteit ondersteunen als één geluidsbron aangemerkt.
4. Het eerste lid geldt niet voor activiteiten die zijn uitgezonderd van de aanwijzing van vergunningplichtige gevallen in paragraaf 9.4.2.

Artikel 9.26 Windturbines en Stiltegebied

1. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen **Stiltegebied** kan regels bevatten die de realisatie van windturbines toestaan, mits voldaan is aan de volgende voorwaarden:
 - a. de windturbines zijn regionaal afgestemd;
 - b. de windturbines worden in een in de omgeving passende combinatie van meerdere windturbines opgesteld;
 - c. de windturbines worden zodanig opgesteld dat de effecten op het Stiltegebied zo beperkt mogelijk zijn;
 - d. er wordt voor wat betreft de effecten op het stiltegebied zoveel mogelijk aangesloten op de doelstelling voor het geluidsniveau in stiltegebieden, bedoeld in artikel 9.24; en
 - e. er wordt voorzien in een opruimplicht na beëindiging van de activiteit.
2. De motivering op een omgevingsplan bevat:
 - a. een onderbouwing waaruit blijkt dat aan de genoemde voorwaarden is voldaan; en
 - b. een onderbouwing waaruit blijkt dat de locatie binnen Stiltegebied het meest geschikt is voor windturbines.

Artikel 9.27 Instructieregel activiteiten Aandachtsgebied stiltegebied

1. In een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen **Aandachtsgebied stiltegebied** wordt rekening gehouden met een maximaal toelaatbare richtwaarde voor het 24-uursgemiddelde geluidsniveau afkomstig van functies of activiteiten in de Aandachtsgebied stiltegebied van $L_{Aeq,24h} = 35 \text{ dB(A)}$ op 50 m afstand vanaf de grens van het Stiltegebied, binnen het stiltegebied.
2. Het eerste lid geldt niet voor activiteiten die zijn uitgezonderd van de aanwijzing van vergunningplichtige gevallen in paragraaf 9.4.2.

Artikel 9.28 Instructieregel omgevingsvergunning en maatwerkvoorschrift MBA in stiltegebieden

De artikelen 9.25 en 9.27 zijn van overeenkomstige toepassing op:

- a. het verlenen van een omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit op grond van hoofdstuk 3 van het Besluit activiteiten leefomgeving; en
- b. het stellen van maatwerkvoorschriften over milieubelastende activiteiten als bedoeld in artikel 2.13 van dat besluit.

9.4.2 Regels over activiteiten stiltegebied

Artikel 9.29 Toepassingsbereik

1. Deze paragraaf is van toepassing op milieubelastende activiteiten waardoor de ervaring van de natuurlijke geluiden in een **Stiltegebied** kan worden verstoord.
2. De artikelen 9.31 tot en met 9.42 zijn niet van toepassing op:
 - a. de uitoefening van land-, tuin- of bosbouw of beroepsmatige visserij;
 - b. de aanleg, het onderhoud of de exploitatie van kabels en buisleidingen voor het transport van energie of voor de openbare drinkwatervoorziening, met inbegrip van toestellen noodzakelijk voor dat transport en voorzieningen voor de directe aansluiting van eindgebruikers in de nabije omgeving;
 - c. de aanleg, het onderhoud of de exploitatie van infrastructurele of telecommunicatiewerken;
 - d. de bouw of het onderhoud van gebouwen; en
 - e. de bescherming, het onderhoud of het beheer van het gebied, inclusief dijkwerkzaamheden.

Artikel 9.30 Specifieke zorgplicht

1. Degene die een milieubelastende activiteit verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor het stiltegebied, is verplicht:
 - a. alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
 - b. voor zover deze niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en
 - c. als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.
2. Voor milieubelastende activiteiten in een stiltegebied houdt deze plicht in ieder geval in dat:
 - a. alle passende preventieve maatregelen tegen verstoring van het stiltegebied worden getroffen;
 - b. de beste beschikbare technieken worden toegepast; en
 - c. geen significante verstoring wordt veroorzaakt.

Artikel 9.31 Vergunning gebruik muziekinstrument of vergelijkbaar geluidsapparaat

1. Het is in een Stiltegebied verboden zonder omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit een muziekinstrument of ander vergelijkbaar geluidsapparaat te gebruiken.
2. Het verbod geldt niet als het geluidsniveau op een afstand van 50 meter vanaf de activiteit minder dan $L_{Aeq,1h} = 35 \text{ dB(A)}$ bedraagt.

Artikel 9.32 Vergunning gebruik motorrijtuig buiten openbare weg

1. Het is in een Stiltegebied verboden zonder omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit een motorrijtuig te gebruiken buiten:
 - a. de openbare weg;
 - b. voor bestemmingsverkeer openstaande wegen; en
 - c. andere locaties met de functie Verkeer.
2. Het verbod geldt niet voor het gebruik van een motorrijtuig:
 - a. bij het houden van toezicht op de naleving van publiekrechtelijke regels;
 - b. door een persoon met een opsporingsbevoegdheid in de uitoefening van zijn functie;
 - c. voor de openbare veiligheid of de afwending van dreigend gevaar;
 - d. voor het vervoer van een mindervalide in een gehandicaptervoertuig;
 - e. bij het rijden naar en parkeren op een tijdelijk parkeerterrein met ten hoogste 30 parkeerplaatsen voor personenvoertuigen; of
 - f. bij het parkeren, bedoeld in artikel 3.9.

Artikel 9.33 Vergunning gebruik vaartuig

1. Het is in een Stiltegebied verboden zonder omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit een vaartuig te gebruiken.
2. Het verbod geldt niet voor het gebruik van een vaartuig:
 - a. met een snelheid van minder dan 12 kilometer per uur;
 - b. zonder verbrandings- of explosiemotor;
 - c. voor de openbare veiligheid of de afwending van dreigend gevaar;
 - d. bij het houden van toezicht op de naleving van publiekrechtelijke regels; of
 - e. voor de uitoefening van een functie met opsporingsbevoegdheid.

Artikel 9.34 Vergunning vuurwerk gebruiken

1. Het is in een Stiltegebied verboden zonder omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit vuurwerk te gebruiken.
2. Het verbod geldt niet voor:
 - a. het gebruik van vuurwerk dat noodzakelijk is voor het oproepen van personen;
 - b. het gebruik van vuurwerk voor het afwenden van dreigend gevaar; of
 - c. het gebruik van consumentenvuurwerk op een afstand van minder dan 50 meter van het eigen woonhuis, ter gelegenheid van de jaarwisseling gedurende de in het Vuurwerkbesluit aangewezen periode.

Artikel 9.35 Vergunning gebruik airgun of ander knalapparatuur

Het is in een Stiltegebied verboden zonder omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit een airgun of andere knalapparatuur te gebruiken.

Artikel 9.36 Vergunning gebruik motorisch aangedreven werktuig

Het is in een Stiltegebied verboden zonder omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit een motorisch aangedreven werktuig met bijbehorende transportmiddelen te gebruiken voor seismologisch onderzoek, opsporingsonderzoek naar of ontginning van bodemstoffen.

Artikel 9.37 Vergunning voor gebruik van geluidsapparatuur

1. Het is in een Stiltegebied verboden zonder omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit een omroepinstallatie, sirene, hoorn of ander vergelijkbaar toestel bestemd voor het versterken of voortbrengen van geluid te gebruiken.
2. Het verbod geldt niet voor het gebruik voor:
 - a. de openbare veiligheid of de afwending van dreigend gevaar;
 - b. het houden van toezicht op de naleving van publiekrechtelijke regels; of
 - c. de uitoefening van een functie met opsporingsbevoegdheid.

Artikel 9.38 Vergunning gebruik modelvliegtuig, modelboot en modelauto

1. Het is in een Stiltegebied verboden zonder omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit een modelvliegtuig, modelboot, modelauto of onbemande luchtvaartuigsystemen (UAS) te gebruiken.
2. Het verbod geldt niet voor:
 - a. een modelvliegtuig, modelboot of modelauto zonder een verbrandingsmotor;
 - b. het gebruik van een onbemande luchtvaartuigsystemen (UAS) voor:
 - i. de openbare veiligheid of de afwending van dreigend gevaar;
 - ii. het houden van toezicht op de naleving van publiekrechtelijke regels; of
 - iii. de uitoefening van een functie met opsporingsbevoegdheid.

Artikel 9.39 Vergunning gebruik vuurwapen

1. Het is in een Stiltegebied verboden zonder omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit een vuurwapen te gebruiken.
2. Het verbod geldt niet voor het gebruik van een vuurwapen:
 - a. door een persoon met een opsporingsbevoegdheid in de uitoefening van zijn functie; of
 - b. in geval van nood.

Artikel 9.40 Vergunning toertocht voor motorrijtuigen

1. Het is in een Stiltegebied verboden zonder omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit een toertocht voor motorrijtuigen te houden of daaraan deel te nemen.
2. Het verbod geldt niet voor een toertocht met elektrisch aangedreven motorrijtuigen.

Artikel 9.41 Vergunning proefdraaien motorrijtuig of vaartuig

1. Het is in een Stiltegebied verboden zonder omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit een motorrijtuig of vaartuig proef te draaien.
2. Het verbod geldt niet voor het proefdraaien van een eigen motorrijtuig of vaartuig bij een woning.

Artikel 9.42 Vergunningplicht overige activiteiten

Het is in een Stiltegebied verboden zonder omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit activiteiten met een toestel te verrichten, anders dan de activiteiten, bedoeld in de artikelen 9.31 tot en met 9.41.

Artikel 9.43 Aanvraagvereisten omgevingsvergunning

Bij een aanvraag om een omgevingsvergunning worden de volgende gegevens en bescheiden verstrekt:

- a. een beschrijving van de activiteit, de locatie, de datum en tijd van de activiteit;
- b. voor zover relevant een plattegrond van de activiteit;
- c. de aard van het geluid en de mogelijkheden het geluid te beperken;
- d. de motivering van de keuze voor de locatie, onderzochte alternatieve locaties en bezwaren daartegen;
- e. als de locatie binnen de Stille kern is gelegen: of het een activiteit betreft als bedoeld in artikel 9.44, vierde lid, of een beschrijving van het maatschappelijk belang van de activiteit; en
- f. mogelijk samenhangende besluiten.

Artikel 9.44 Beoordelingsregels omgevingsvergunning

1. Een omgevingsvergunning voor een activiteit binnen de Stille kern wordt slechts verleend, voor zover zwaarwegende maatschappelijke belangen daartoe dwingen en alternatieven buiten die kern ontbreken.

2. In afwijking van het eerste lid kan de omgevingsvergunning worden verleend voor activiteiten binnen de Stille kern die zijn opgenomen in het geometrische informatieobject bestaande activiteiten stiltegebieden, als rekening is gehouden met het karakter van het stiltegebied.
3. Een omgevingsvergunning voor een activiteit buiten de Stille kern wordt slechts verleend, als rekening is gehouden met het karakter van het stiltegebied.
4. Het aantal activiteiten waarvoor per stiltegebied per kalenderjaar omgevingsvergunningen kunnen worden verleend is maximaal 12, elk met een tijdsduur van maximaal 24 uur.

9.4.3 Overige bepalingen

Artikel 9.45 Plaatsing borden stiltegebieden

1. Gedeputeerde staten plaatsen op of bij de grenzen van **Stiltegebieden** borden langs alle openbare wegen, paden en vaarwegen die toegang geven tot een stiltegebied of die daaraan grenzen.
2. Bijlage Modelborden grondwaterbeschermingszones bij deze verordening bevat het model voor dat bord.

10. UITVOERING EN PROCEDURES

10.1 Schadevergoeding

Artikel 10.1 Aanvraag om tegemoetkoming faunaschade

1. Een aanvraag om een tegemoetkoming als genoemd in artikel 15.53 van de wet wordt door de aanvrager langs elektronische weg bij BIJ12 ingediend op een daartoe vastgesteld formulier met bijlagen.
2. De aanvraag wordt uiterlijk binnen 7 werkdagen nadat de aanvrager de schade heeft geconstateerd, ingediend.
3. Als een aanvraag om tegemoetkoming niet voldoet aan het eerste en tweede lid, komt de schade niet voor tegemoetkoming in aanmerking.

Artikel 10.2 Taxatie van de faunaschade

1. Het gewas, de teelt of de producten, waarop de aanvraag om tegemoetkoming betrekking heeft, worden pas geoogst of van het bedrijf afgevoerd, nadat de schade definitief is getaxeerd door de taxateur.
2. Bedenkingen over de taxatie worden binnen acht werkdagen na ontvangst van het taxatierapport kenbaar gemaakt aan BIJ12.

(10.2 Coördinatie)

[Gereserveerd]

(10.3 Handhaving en uitvoering)

[Gereserveerd]

(10.4 Coördinatie uitvoering en handhaving)

[Gereserveerd]

10.5 Overgangsbepalingen

Artikel 10.3 Overgangsrecht bestaande activiteiten in grondwaterbeschermingszones

1. De paragrafen 3.2.2 tot en met 3.2.4 zijn niet van toepassing op activiteiten in **waterwingebieden**, **grondwaterbeschermingsgebieden** en **boringsvrije zones** die direct voorafgaand aan de inwerkingtreding van deze verordening rechtmatig werden verricht, voor zover de regels van die paragrafen strenger zijn dan de regels die golden direct voorafgaand aan die inwerkingtreding.
2. Het eerste lid geldt alleen als die activiteit naar aard en omvang niet verschilt van de activiteit zoals deze werd verricht voor de inwerkingtreding van deze verordening.
3. Gedeputeerde staten kunnen maatwerkvoorschriften stellen over de activiteit, als dat nodig is ter bescherming van de kwaliteit van het grondwater.

Artikel 10.4 Overgangsrecht uitbreiding grondwaterbeschermingsgebied Langerak

1. Paragraaf 3.2.3 is tot drie jaar na inwerkingtreding van deze verordening niet van toepassing op activiteiten in het **grondwaterbeschermingsgebied Langerak** die voorafgaand aan de inwerkingtreding van deze verordening rechtmatig werden verricht, voor zover de regels van die paragraaf strenger zijn dan de regels die golden voor die inwerkingtreding.
2. Het eerste lid geldt alleen als die activiteit naar aard en omvang niet verschilt van de activiteit zoals deze werd verricht voor de inwerkingtreding van deze verordening.
3. Gedeputeerde staten kunnen maatwerkvoorschriften stellen over de activiteit, als dat nodig is ter bescherming van de kwaliteit van het grondwater.

Artikel 10.5 Overgangsrecht woonschepen

1. Indien omgevingsvergunning is verleend voor een of meer grotere maten dan bepaald is in artikel 2.24, tweede lid, onder a, vervalt die omgevingsvergunning wijziging of vervanging van het woonschip.
2. Woonschepen, die sinds 1 januari 1989 of eerder onafgebroken dezelfde ligplaats hebben ingenomen en vanaf die datum voortdurend in gebruik geweest zijn als hoofdverblijf, en die op die ligplaats in strijd zijn met artikel 2.22, eerste lid, worden op die locatie gedoogd.
3. Bij woonschepen, die vanaf een datum na 1 januari 1989 onafgebroken dezelfde ligplaats hebben ingenomen en vanaf die datum voortdurend in gebruik geweest zijn als hoofdverblijf, en die op die ligplaats in strijd zijn met artikel 2.22, eerste lid, geldt bij bestuurlijke handhaving ter verwijdering de volgende begunstigingsstermijn vanaf de datum van het handhavingsbesluit:

Jaar van inname ligplaats	Begunstigingstermijn
1989- 1997	drie jaar
1998- 2002	achttien maanden
2003	drie maanden
2004- heden	de kortste redelijke termijn

4. Een gedoogsituatie kan worden beëindigd en een begunstigingstermijn kan worden verkort, indien voor het betreffende woonschip een wisselligplaats, dan wel een reguliere ligplaats in overeenstemming met deze verordening beschikbaar komt.
5. Indien een aanlegplaats aanwezig is in strijd met artikel 2.22, tweede lid, en aan die aanlegplaats een woonschip ligplaats heeft conform het tweede lid van dit artikel, geldt voor de aanlegplaats dezelfde gedoog- of begunstigingstermijn als voor het woonschip. De bedoelde besluiten worden op hetzelfde moment bekendgemaakt.

Artikel 10.6 Overgangsrecht aanlegplaatsen en insteekhavens

1. Voor een aanlegplaats, die aantoonbaar al voor 1 januari 2004 aanwezig was en in strijd is met het verbod bedoeld in artikel 2.27, en die de maatvoering in artikel 2.28, tweede lid, met meer dan 50% overschrijdt, kan de provincie de kosten van het aanpassen aan de geldende regelgeving geheel of gedeeltelijk voor haar rekening nemen of vergoeden. Een verzoek hiertoe wordt ingediend bij gedeputeerde staten.
2. Insteekhavens, die aantoonbaar al voor 1 januari 2004 aanwezig waren en die niet voldoen aan de criteria, genoemd in artikel 2.29 worden geacht aanwezig te zijn met een omgevingsvergunning krachtens deze verordening. Dit geldt ook voor een binnen deze insteekhaven passend vaartuig.

10.6 Slotbepalingen

Artikel 10.7 Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking op het moment dat de Omgevingswet in werking treedt.

Artikel 10.8 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als: Omgevingsverordening provincie Utrecht.

BIJLAGEN

Bijlage 1 Begrippen

Voor de toepassing van deze verordening en de daarop berustende bepalingen wordt, tenzij anders bepaald, verstaan onder:

aardkundige waarden: geologische, geomorfologische en bodemkundige verschijnselen, die representatief zijn voor de natuurlijke ontstaansgeschiedenis van het landschap, zoals hoogteverschillen of variaties in de samenstelling van de bodem;

ADN: Europees Verdrag inzake het internationale vervoer van gevaarlijke goederen over de binnenwateren (Trb. 2001, 67);

agrarisch bedrijf: een bedrijf dat is ingericht voor zowel de grondgebonden als niet-grondgebonden activiteiten: het telen van gewassen, boomteelt daaronder begrepen, of het houden van dieren, een en ander ten behoeve van het voortbrengen van producten;

agrarisch bouwperceel: aaneengesloten terrein, waarbinnen bedrijfsgebouwen, bijgebouwen, bedrijfswoning(en) met bijbehorend erf en tuin, andere bouwwerken zoals hooibergen, voersilo's, kuilvoerplaten, mestopslag, erfverharding, parkeervoorzieningen en erfbeplanting zijn geconcentreerd;

archeologisch waardevolle zone: maakt onderdeel uit van de Cultuurhistorische hoofdstructuur en bestaat uit de deelgebieden Limes, Utrechtse Heuvelrug en Dorestad (zie Bijlage Cultuurhistorie);

Aziatische duizendknoopsoorten: Japanse duizendknoop (*Fallopia japonica* var. *japonica* en *Fallopia japonica* var. *compacta*), Boheemse of Bastaard duizendknoop (*Fallopia x bohemica*) en Sachalinse duizendknoop (*Fallopia sachalinensis*);

BIJ12: uitvoeringsorganisatie van de 12 provincies

baggerspecie: materiaal, dat is vrijgekomen uit de bodem van een oppervlaktewater, of de voor dat water bestemde ruimten en dat bestaat uit minerale delen met een maximale korrelgrootte van 2 mm, organische stof in een verhouding en met een structuur, zoals deze van nature in de bodem wordt aangetroffen, evenals van nature in de bodem aanwezige schelpen en grind met een korrelgrootte van 2 tot en met 63 mm;

bebouwde kom: gebied dat door gedeputeerde staten als zodanig is aangewezen op grond van artikel 27 van de Wegenwet;

bebouwingsenclave: geconcentreerde bebouwing kleiner dan 5 hectare, waarvoor geen locatie Stedelijk gebied is opgenomen;

bebouwingslint: aaneengesloten bebouwing in een langgerekte vorm, waarvoor geen locatie Stedelijk gebied is opgenomen;

bedrijfshaven: als zodanig in een onherroepelijk omgevingsplan bestemde haven;

bedrijventerrein: een terrein van minimaal 1 hectare bruto dat vanwege zijn bestemming bestemd en geschikt is voor gebruik door handel, nijverheid, industrie en commerciële en niet-commerciële dienstverlening, met uitzondering van een terrein voor grondstoffenwinning, olie- en gaswinning, terrein voor waterwinning, terrein voor agrarische doeleinden, terrein voor afvalstort en terreinen met laad- en/of loskade langs diep vaarwater toegankelijk voor grote zeeschepen;

beeldkwaliteitsparagraaf: een onderdeel van de ruimtelijke onderbouwing dat aangeeft op welke wijze de beoogde ontwikkeling in de leefomgeving optimaal in de omgeving wordt ingepast;

beschermde klein landschapselement: onderdeel van een klein landschapselement dat als beschermwaardig is opgenomen op de waardenkaart kleine landschapselementen;

bestrijdingsmiddel: gewasbeschermingsmiddel of biocide als bedoeld in artikel 1 van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden;

binnenschip: schip als bedoeld in artikel 1, eerste lid, van de Binnenvaartwet;

bio-energie: energie die wordt opgewekt uit organisch materiaal (biomassa), zoals mest, hout, vezels, plantaardig en dierlijk vet;

boatsaver: drijvende of vaste constructie met geringe hoogte boven een wateroppervlak bestemd ter bescherming van een vaartuig tegen weersinvloeden;

boorput: een met daartoe geschikte werktuigen aangebrachte geboorde put;

bord: opschrift, aankondiging, afbeelding, kleurvlak en/of een combinatie daarvan, op of tegen een bouwwerk aangebracht, dan wel vrijstaand, samen met de bijbehorende vaste of verplaatsbare draag-, bevestigings- en/of steunconstructies;

boskern: aaneengesloten complex van houtopstanden met een oppervlakte van ten minste 5 hectare;

bouwperceel: een aaneengesloten stuk grond, waarop ingevolge een onherroepelijk omgevingsplan een zelfstandige, bij elkaar behorende bebouwing is toegelaten

bovenlokaal dagrecreatieterrein: terrein dat aantoonbaar voorziet in een dagrecreatiefunctie van meer dan de aanliggende kernen of aantoonbaar meer dan 50.000 unieke bezoekers per jaar trekt;

bruidsschat waterschapsverordening: de regels, bedoeld in artikel 7.4 van het Invoeringsbesluit Omgevingswet;

bvo: bruto vloeroppervlakte, uitgedrukt in m². Het betreft alle tot het gebouw behorende binnenruimten, waarbij de oppervlakte wordt gemeten op vloerniveau langs de buitenomtrek van de opgaande scheidingsconstructies, die de desbetreffende ruimte of groep van ruimten omhullen;

Cultuurhistorische hoofdstructuur (CHS): het geheel van historisch waardevolle structuren en elementen van bovenlokaal belang;

dempen: geheel of gedeeltelijk dichtgooien en/of dichtgegooid houden van oppervlaktelichamen of tijdelijk drooggevalen oppervlaktelichamen, zoals sloten, greppels, slenken, wielen en sleuven;

detailhandel: het bedrijfsmatig te koop aanbieden, waaronder begrepen de uitstalling ten verkoop, het verkopen en/of leveren van goederen aan personen die deze goederen kopen voor gebruik, verbruik of aanwending anders dan in de uitoefening van een beroeps- of bedrijfsactiviteit en anders dan voor gebruik ter plaatse, met uitzondering van afhaalpunten;

diepinfiltratie: infiltratie van hemelwater in de bodem, op een diepte van 10 meter of meer onder het maaiveld;

drinkwaterbedrijf: drinkwaterbedrijf als bedoeld in artikel 1, eerste lid, van de Drink-waterwet;

duurzame energie: energievorm waarover de mensheid voor onbeperkte tijd kan beschikken. Bij de productie van duurzame energie wordt geen gebruik gemaakt van fossiele brandstof;

erf: tuin of onbebouwd terrein behorend bij een woning, bij de woningen op de begane grond van een wooncomplex, dan wel bij een overeenkomstig de geldende wettelijke voorschriften aanwezige zomerwoning, woonwagen, of woonschip. Tot het erf wordt in principe ook de ten opzichte van het erf meest nabije oever gerekend, die door een openbare weg en/of een ander perceel van dat erf gescheiden wordt, tenzij het aan de openbare weg, dan wel het aan het andere perceel grenzende deel van het erf het karakter van een uit-, of inrit, of oprijlaan heeft, of het scheidende perceel een agrarische, natuur- of industriële bestemming heeft;

gebiedsanalyse Kernkwaliteiten Hollandse Waterlinies: gebiedsanalyse die de uitwerking bevat van de in de Hollandse Waterlinies aanwezige kernkwaliteiten en uitzonderlijke universele waarde van het UNESCO Werelderfgoed en die inzicht geeft in de uitgangspunten bij planvorming en waar er ontwikkelingsruimte is;

gebiedsgerichte aanpak: aanpak die is gericht op de sanering van meerdere gevallen van verontreinigd grondwater in een daartoe aangewezen gebied;

geval van verontreinigd grondwater: grondwater in minimaal 100 m³ poriënverzadigd bodemvolume waarin ten minste voor één stof de gemiddeld gemeten concentratie hoger is dan de interventiewaarde grondwater;

grond- of funderingswerk: werk in de bodem, daaronder begrepen sonderingen, het plaatsen of verwijderen van palen, dam-, scherm- of diepwanden en folies;

grondgebonden landbouw: agrarisch bedrijf met een bedrijfsvoering die geheel of in overwegende mate niet in gebouwen plaatsvindt. Het betreft akkerbouw, vollegrondstuinbouw, fruitteelt en boomteelt en rundvee-, paarden-, schapen- of geitenhouderij voor zover bij deze veebedrijven het benodigde ruwvoer (gras, snij-mais) geheel of vrijwel geheel afkomstig is van de structureel bij het bedrijf behorende gronden;

grondwaterbeschermingszone: beschermingsgebied aangewezen op grond van artikel 2.18, eerste lid, onder c, van de Omgevingswet;

Heritage impact assesement (HIA): rapportage die inzicht geeft in de effecten van een voorgenomen ontwikkeling op de uitzonderlijke universele waarde (OUV) van het (beoogd) Werelderfgoed;

Hollandse Waterlinies: het (beoogd) UNESCO Werelderfgoed, bestaande uit de Stelling van Amsterdam (SvA) en de Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW), dat gekenmerkt wordt door het uitgebreide en ingenieuze systeem van militaire verdediging door inundatie (zie Bijlage Cultuurhistorie);

informatiezuil: opschrift, aankondiging, afbeelding, kleurvlak en/of combinatie daarvan, aangebracht op, dan wel gedragen door een zuilvormige constructie;

insteekhaven: kleine, in een particulier terrein uitgegraven haven, die bedoeld en geschikt is als ligplaats voor een vaartuig;

interventiewaarden grondwater: de interventiewaarden zoals vermeld in bijlage VC bij artikel 4.12a van het Besluit kwaliteit leefomgeving (signaleringsparameters beoordeling grondwatersanering);

jachthaven: als zodanig in een onherroepelijk omgevingsplan opgenomen haven;

kantoor: een gebouw of een deel van een gebouw in de vorm van een ruimtelijk en bouwkundig zelfstandige eenheid dat geheel of grotendeels in gebruik is of te gebruiken is voor bureaugebonden werkzaamheden of daaraan ondersteunende activiteiten;

kernrandactiviteiten: stedelijke functies gericht op recreatief, sportief of maatschappelijk gebruik op lokale schaal, waarbij de gronden merendeels onbebouwd zijn;

kernrandzone: zone gelegen in het landelijk gebied rondom en direct aansluitend op het stedelijk gebied. Hieronder vallen ook dorpskernen. De omvang van deze zone is indicatief aangegeven en kan variëren, onder meer afhankelijk van de al aanwezige functies, de kwaliteiten en de aanwezige bebouwings-dichtheid. In deze zone komen, naast agrarische activiteiten, kernrandactiviteiten voor;

klein landschapselement: qua oppervlakte of volume beperkte, groene (begroeiing) of blauwe (water) component in het landschap, die bijdraagt aan de opbouw, structuur, invulling, identiteit en belevingswaarde van dat landschap, en die niet onder houtopstanden vallen;

krw-oppervlaktewaterlichaam: oppervlaktewaterlichaam als bedoeld in artikel 2, onder 10, van de Kaderrichtlijn water;

kunstuiting: object, dan wel een bord, informatiezuil, spandoek of vlag, dat zoals blijkt uit de plaatsingsgeschiedenis kennelijk bedoeld is als locatiegebonden artistiek expressiemiddel en niet als drager van een commerciële, of reclameboodschap;

kwetsbaar object: in het regionale waterprogramma aangewezen te beschermen gebied of object;

ladingtank: tank vast verbonden met een binnenschip waarvan de wanden hetzij door de scheepsromp zelf, hetzij door van de scheepsromp onafhankelijke wanden zijn gevormd;

maaiveld: gemiddelde hoogte van de vaste bodem op een locatie, zoals vastgelegd in het Actueel hoogtebestand Nederland (AHN);

natuurlijke verjonging: het op natuurlijke wijze ontstaan van een bosbouwkundig verantwoorde houtopstand;

Neder-Germaanse Limes: het (beoogd) UNESCO Werelderfgoed dat gekenmerkt wordt door PM (zie Bijlage Cultuurhistorie);

niet-grondgebonden veehouderij (intensieve veehouderij): agrarisch bedrijf met een bedrijfsvoering die geheel of in overwegende mate in gebouwen plaatsvindt en gericht is op het houden van dieren, zoals rundveemesterij, varkens-, vleeskalver-, pluimvee-, pelsdier-, geiten- of schapehouderij of een combinatie van deze bedrijfstvormen, en naar de aard daarmee gelijk te stellen bedrijfstvormen, met uitzondering van grondgebonden veehouderij;

nieuwvestiging kantoren: de toevoeging of uitbreiding van een kantoor of de transformatie van een gebouw naar een kantoor ten opzichte van het vigerende omgevingsplan door middel van een besluit;

object: ruimtelijk element of constructie, niet zijnde een bord, informatiezuil, spandoek of vlag;

omgevingskwaliteit : duidt op de integrale kwaliteit van ruimtes. Integraal, dus niets uitsluitend. De ondergrond noch de sterrenhemel. De lokale inbedding noch de internationale aansluiting. Schoonheid noch functionaliteit. Omgevingskwaliteit omvat in ieder geval:

- ruimtelijke kwaliteit: gebruiks-, belevings- en toekomstwaarde;
- milieu-, gezondheids- en veiligheidskwaliteit;
- maatschappelijke waarden zoals sociale samenhang en economische vitaliteit;

ontgassen: afvoeren van restladingdamp uit een ladingtank waarbij restladingdampen terechtkomen in de open lucht;

ophogen: storten ten behoeve van het tijdelijk of definitief ophogen van de bodem;

ondergeschikt kantoor: een gebouw of een deel van een gebouw dat geheel of grotendeels in gebruik is of te gebruiken is voor bureaugebonden werkzaamheden of daaraan ondersteunende activiteiten, waarbij deze werkzaamheden en activiteiten uitsluitend worden verricht ten dienste van en ondergeschikt zijn aan een andere functie dan kantoor op hetzelfde bouwperceel;

partyschip: vaartuig gebruikt als commercieel passagierschip voor het houden van feesten en partijen, al dan niet in combinatie met rondvaarten gedurende meerdere uren;

potentieel voor het grondwater schadelijke stof: stof opgenomen in de Nederlandse Richtlijn Bodembescherming 2012, deel 3, bijlage 2, stap 5, 'De stoffenlijst'; of een stof met een schadelijke werking op de smaak en/of geur van het grondwater, alsmede verbindingen waaruit dergelijke stoffen in het grondwater kunnen ontstaan en die het grondwater ongeschikt voor menselijke consumptie maken;

programma woningbouw: het provinciaal programma waarin de hoofdlijnen van de regionale programmeringsafspraken voor woningbouw zijn opgenomen. In deze regionale programmering:

- worden de basisprincipes voor verstedelijking gevolgd, te weten:
 - A. zo veel mogelijk binnenstedelijk/binnendorps (binnen het stedelijk gebied) nabij knooppunten;
 - B. daarnaast in overig stedelijk gebied;
 - C. eventuele nieuwe (grootschalige) uitleg koppelen hoogwaardig openbaar vervoer en aan (bestaande of nieuwe) knooppunten van de belangrijkste infrastructurele corridors);
- worden afspraken vastgelegd om te borgen dat binnen het programma tenminste 50 % van de te bouwen woningen in het sociale middensegment; en
- worden afspraken gemaakt over energieneutrale, circulaire, klimaatadaptieve woningbouw, evenredige groenontwikkeling en efficiënt ruimtegebruik.

Het programma woningbouw kan kwantitatieve en kwalitatieve bandbreedtes bevatten.

programma werklocaties: het provinciaal programma waarin de hoofdlijnen van de regionale programmeringsafspraken voor werklocaties zijn opgenomen. Onder werklocaties vallen ook bedrijventerreinen. In deze regionale programmering:

- worden de basisprincipes voor verstedelijking gevolgd, te weten:
 - zo veel mogelijk binnenstedelijk/binnendorps (binnen het stedelijk gebied) nabij knooppunten;
 - daarnaast in overig stedelijk gebied;
- worden afspraken gemaakt over herstructurering, verduurzaming, circulariteit en efficiënt ruimtegebruik op bestaande bedrijventerreinen.

provinciaal bereikbaarheidsnetwerk: het samenhangend geheel van provinciale fietspaden, provinciale (vaar)wegen en OV-lijnen en aanvullend die fietspaden, (vaar)wegen en OV-lijnen van gemeenten die de provincie tot een provinciaal belang heeft benoemd;

provinciaal OV-netwerk: het samenhangend geheel van OV lijnen dat begin- en eindpunten met elkaar verbindt via tussengelegen haltes;

provinciale weg: een openbare weg, zoals bedoeld in de Wegenverkeerswet en Wegenwet in beheer bij de provincie, met inbegrip van de daarin gelegen kunstwerken en wat verder naar zijn aard daartoe behoort;

reclameobject: object, dat gebruikt wordt voor reclaimedoeleinden;

recreatiewoning: woning, caravan, stacaravan of bouwwerk ten behoeve van recreatief verblijf, inclusief overnachting;

recreatiezone: zone gelegen in het landelijk gebied van de stadsgewesten Utrecht en Amersfoort waarin vooral het recreatieve gebruik wordt gestimuleerd. Het gaat om bovenlokale dagrecreatievoorzieningen, deze kunnen zowel gericht zijn op extensief als op intensief gebruik;

restladingdamp: damp die na het lossen in de ladingtank achterblijft;

rommelterrein: een terrein dat zich buiten het erf of buiten een in het omgevingsplan aangewezen bedrijfsbestemming bevindt, dat gebruikt wordt voor het al dan niet geordend bewaren of opslaan van voorwerpen, materieel, apparaten, goederen of, al dan niet los gestort, materiaal;

schipper (bij varend ontgassen): persoon als bedoeld in artikel 1.2.1 van deel 1 van het ADN;

spandoek: opschrift, aankondiging, afbeelding, kleurvlak en/of combinatie daarvan, enkel- of tweezijdig aangebracht op doek, plastic of een ander als spandoek te gebruiken materiaal, samen met de bijbehorende vaste of verplaatsbare draag- bevestigings- en/of steunconstructies;

stedelijke functie: functie die door de intensiteit van de bebouwing en gebruik, door afhankelijkheid van geconcentreerde infrastructuur en door de intensieve wisselwerking met andere functies primair is aangewezen op of verbonden is met aaneengesloten bebouwd gebied;

steiger: drijvende of boven water aangebrachte constructie waarop gelopen kan worden, bedoeld om vaartuigen aan af te meren;

stoffen (bij varend ontgassen): chemische elementen, verbindingen daarvan dan wel mengsels van die elementen of verbindingen;

storten: op of in de bodem brengen van stoffen om ze daar langdurig of permanent te laten;

stortplaats: locatie, waar gestort, opgehoogd of geëgaliseerd wordt;

streefwaarde: de streefwaarde grondwater, zoals opgenomen in het normenzoekstelsel op de website van het RIVM, <https://rvszoekstelsel.rivm.nl/>;

stroomgebiedsbeheerplannen: stroomgebiedsbeheerplannen als bedoeld in artikel 3.9 van de wet;

TSK: Thematische Structuurvisie Kantoren 2016-2027, Provincie Utrecht;

takhout: takken en boomstammen met een grootste diameter van maximaal 8 centimeter, dat vrijkomt bij reguliere snoei- en dunningswerkzaamheden in houtopstanden;

tussenwaarde: het rekenkundig gemiddelde van de streefwaarde en de interventiewaarde van een verontreinigende stof in het grondwater;

taxateur: een taxateur die werkzaam is voor een door BIJ12 aangewezen taxatiebureau of een consultant faunazaken van BIJ12;

uitzonderlijke universele waarde: Outstanding Universal Value (OUV), de culturele en/of natuurlijke betekenis die zo uitzonderlijk is dat deze nationale grenzen overstijgt en van algemeen belang is voor de huidige en toekomstige generaties van heel de mensheid;

vaartuig: voorwerp of constructie, gereed of in aanbouw, uitsluitend of in hoofdzaak bestemd of ingericht voor het vervoer over water van personen of goederen;

vaarweg: voor het openbaar verkeer met schepen openstaand water in de zin van artikel 1.01, onder D, onder 5°, van het Binnenvaartpolitiereglement;

verordening: omgevingsverordening;

verstedelijking: van verstedelijking is sprake als een omgevingsplan opzichte van het vigerende regime nieuwe mogelijkheden biedt voor vestiging of uitbreiding van stedelijke functies;

vervoerder (bij varend ontgassen): de onderneming, bedoeld in 1.2.1 van deel 1 van het ADN.

vlag: opschrift, aankondiging, afbeelding, kleurvlak en/of combinatie daarvan, enkel- of tweezijdig aangebracht op doek, plastic of een ander als vlag te gebruiken materiaal, samen met de bijbehorende vaste of verplaatsbare draag- bevestigings- en/of steunconstructies;

volumineuze detailhandel: vormen van detailhandel die een assortiment voeren van overwegend ruimte vergende goederen, waaronder bouwmarkten, tuincentra, woninginrichtingszaken, auto-, boten-, en caravan-bedrijven mede worden begrepen;

voet: overgang van het maaiveld naar een op dat maaiveld geplaatste constructie, depot, wal of grondlichaam;

waterbeheerprogramma: waterbeheerprogramma als bedoeld in artikel 3.7 van de wet;

waterscoutinglocatie: als zodanig in een onherroepelijk omgevingsplan bestemde locatie;

waterwingebied: beschermingsgebied aangewezen op grond van artikel 2.22, tweede lid, onder a, van de wet;

wet: Omgevingswet;

woonark: casco met opbouw, dan wel in of op het water geplaatst voorwerp, niet zijnde een woonschip, dat uitsluitend of hoofdzakelijk wordt gebruikt als dag- of nachtverblijf van een of meer personen, dan wel, te oordelen naar zijn constructie, inrichting of getroffen voorzieningen daartoe uitsluitend of hoofdzakelijk bestemd is.

woonschip: vaartuig, niet zijnde een woonark, dat uitsluitend of hoofdzakelijk wordt gebruikt als dag- of nachtverblijf van een of meer personen, dan wel, te oordelen naar zijn constructie, inrichting of getroffen voorzieningen daartoe uitsluitend of hoofdzakelijk bestemd is;

woonzorgvoorzieningen: kleinschalige woonaccommodatie ten behoeve van zorgvragers met mogelijkheden voor zorg en dagactiviteiten;

zelfstandig kantoor: een gebouw of een deel van een gebouw in de vorm van een ruimtelijk en bouwkundig zelfstandige eenheid dat geheel of grotendeels in gebruik is of te gebruiken is voor bureaugebonden werkzaamheden of daaraan ondersteunende activiteiten, met uitzondering van een ondergeschikt kantoor;

zonneveld: elke groepering van zonnepanelen die op of boven de grond of op het wateroppervlak wordt geplaatst, maar niet op daken van gebouwen.

Bijlage 2 Overzicht informatieobjecten

Naam	URL
100-jaarsaandachtsgebied	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/100-jaarsaandachtsgebied.gml
aandachtsgebied stiltegebied	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/aandachtsgebied_stiltegebied.gml
aardkundige waarden	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Aardkundige_waarden.gml
agrarische bedrijven	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Agrarische_bedrijven.gml
Amstel	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Amstel.gml
beperken bodembewerking	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Beperken_bodembewerking.gml
beperkingengebied beheer provinciale wegen	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Beperkingengebied_beheer_provinciale_wegen.gml
beperkingengebied bouwwerken provinciale wegen	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Beperkingengebied_bouwwerken_provinciale_wegen.gml
beperkingengebied lokale spoorwegen	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/beperkingengebied_lokale_spoorwegen.gml
beperkingengebied lokale spoorwegen beschermingszone	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/beperkingengebied_lokale_spoorwegen_beschermingszone.gml
beperkingengebied lokale spoorwegen kernzone	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/beperkingengebied_lokale_spoorwegen_kernzone.gml
beperkingengebied vaarwegen	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/beperkingengebied_vaarwegen.gml
beperkingengebied vrij zicht provinciale wegen	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Beperkingengebied_vrij_zicht_provinciale_wegen.gml
beschermd klein landschapselement	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Beschermd_klein_landschapselement.gml
beschermingszone oppervlaktewaterwinning	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Beschermingszone_oppervlakte_waterwinning.gml
bestaand winkelgebied	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Bestaand_winkelgebied.gml
boringsvrije zone	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Boringsvrije_zone.gml
bovenlokaal dagrecreatieterrein	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Bovenlokaal_dagrecreatieterrein.gml
buffer luchtvaartterrein	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Buffer_luchtvaartterrein.gml
bufferzone stiltegebied	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Bufferzone_stiltegebied.gml

CHS - agrarisch cultuurlandschap	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/CHS_agrarisch_cultuurlandschap.gml
CHS - archeologische waardevolle zone	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/CHS_archeologische_waardevolle_zone.gml
CHS - historische buitenplaatszone	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/CHS_historische_buitenplaatszone.gml
CHS - historische infrastructuur	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/CHS_historische_infrastructuur.gml
CHS - militair erfgoed	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/CHS_militair_erfgoed.gml
concentratiegebied glastuinbouw	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Concentratiegebied_glastuinbouw.gml
dempen oppervlaktewaterlichamen	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Dempen_oppervlaktewaterlichamen.gml
detailhandel buiten bestaand winkelgebied	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Detailhandel_buiten_bestaand_winkelgebied.gml
dijktraject 1 op 10	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Dijktraject_1_op_10.gml
dijktraject 1 op 100	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Dijktraject_1_op_100.gml
dijktraject 1 op 1000	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Dijktraject_1_op_1000.gml
dijktraject 1 op 1250	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Dijktraject_1_op_1250.gml
dijktraject 1 op 30	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Dijktraject_1_op_30.gml
dijktraject 1 op 300	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Dijktraject_1_op_300.gml
Drecht-West	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Drecht_West.gml
Eiland van Schalkwijk	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Eiland_van_Schalkwijk.gml
energie uit biomassa	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Energie_uit_biomassa.gml
experimenteergebieden of innovatie	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Experimenten_of_innovatie.gml
faunaschade	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Faunaschade.gml
ganzenrustgebied	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Ganzenrustgebied.gml

gebieden met belang biodiversiteit Aziatische duizendknopen	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Gebieden_met_belang_biodiversiteit_Aziatische_duizendknoop.gml
geitenhouderijen	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Geitenhouderijen.gml
geluidscontour provinciale wegen 61 Lden	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Geluidscontour_provinciale_wegen_61_dB.gml
(Voorlopige Lijst) UNESCO Werelderfgoed Hollandse Waterlinie	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Genomineerd_UNESCO_Hollandse_Waterlinie.gml
(Voorlopige Lijst) UNESCO Werelderfgoed Neder-Germaanse Limes (bufferzone)	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Genomineerd_UNESCO_Neder_Germaanse_Limes_bufferzone.gml
gesloten stortplaatsen	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Gesloten_stortplaatsen.gml
glastuinbouw niet toegestaan	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Glastuinbouw_niet_toegestaan.gml
groene contour	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Groene_contour.gml
grondwaterbeschermingsgebied	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Grondwaterbeschermingsgebied.gml
grondwateronttrekking en -sanering	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Grondwateronttrekking_en_sanering.gml
handhaven huidig profiel	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Handhaven_huidig_profiel.gml
houtopstanden	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Houtopstanden.gml
kantoor op knooppunt	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Kantoor_op_knooppunt.gml
kantoren	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Kantoren.gml
Kerkvaart/Danne	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Kerkvaart_Danne.gml
kernrandzone	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Kernrandzone.gml
kleine open bodemenergiesystemen	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Kleine_open_bodemenergiesystemen.gml
kwetsbare strategische grondwatervoorraad	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Kwetsbare_strategische_grondwatervoorraad.gml
landbouwontwikkelingsgebied	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Landbouwontwikkelingsgebied.gml
landbouwstabiliseringsgebied	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Landbouwstabiliseringsgebied.gml

landelijk gebied	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Landelijk_gebied.gml
landschap Eemland	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Landschap_eemland.gml
landschap Gelderse vallei	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Landschap_Gelderse_Vallei.gml
landschap Groene Hart	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Landschap_Groene_Hart.gml
landschap Rivierengebied	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Landschap_Rivierengebied.gml
landschap Utrechtse Heuvelrug	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Landschap_Utrechtse_Heuvelrug.gml
Linge	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Linge.gml
windenergielocaties	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Locatie_windenergie.gml
zonnevelden	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Locatie_zonneveld.gml
luchtvaartterrein	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Luchtvaartterrein.gml
matig kwetsbare grondwatervoorraad	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Matig_kwetsbare_strategische_grondwatervoorraad.gml
Merwedekanaal	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Merwedekanaal.gml
Natura 2000-gebieden	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Natura_2000_gebieden.gml
natuurnetwerk Nederland	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Natuurnetwerk_Nederland.gml
omgevingswaarden wateroverlast binnen de bebouwde kom	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Omgevingswaarden_wateroverlast_binnen_de_bebouwde_kom.gml
omgevingswaarden wateroverlast buiten de bebouwde kom	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Omgevingswaarden_wateroverlast_buiten_de_bebouwde_kom.gml
overstroombaar gebied	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Overstroombaar_gebied.gml
provinciaal OV netwerk	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Provinciaal_OV_netwerk.gml
provinciale vaarwegen	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Provinciale_vaarwegen.gml
provincie Utrecht	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Provincie_Utrecht.gml

rangorde bij waterschaarste Amsterdam Rijnkanaal en Lek	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Rangorde_bij_waterschaarste_Amsterdam_Rijnkanaal_en_Lek.gml
rangorde bij waterschaarste Grebbesluis Neder-Rijn	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Rangorde_bij_waterschaarste_Grebbesluis_Neder_Rijn.gml
recreatiewoningen	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Recreatiewoningen.gml
recreatiezone	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Recreatiezone.gml
reductielocatie kantoor	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Reductielocatie_kantoor.gml
regionaal fietsnetwerk	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Regionaal_fietsnetwerk.gml
Singel te woerden	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Singel_te_Woerden.gml
stedelijk gebied	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Stedelijk_gebied.gml
stille kern stiltegebied	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Stille_kern_stiltegebied.gml
uitbreiding bedrijventerrein onder voorwaarde mogelijk	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Uitbreiding_bedrijventerrein_onder_voorwaarde_mogelijk.gml
uitbreiding woningbouw onder voorwaarde mogelijk	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Uitbreiding_woningbouw_onder_voorwaarde_mogelijk.gml
vaarwegen AGV	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Vaarwegen_AGV.gml
vaarwegen Gemeente Amersfoort	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Vaarwegen_Gemeente_Amersfoort.gml
vaarwegen Gemeente Utrecht	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Vaarwegen_Gemeente_Utrecht.gml
vaarwegen HDSR	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Vaarwegen_HDSR.gml
verbod varend ontgassen	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Verbod_varend_ontgassen.gml
verplichte peilbesluitgebieden	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Verplichte_peilbesluitgebieden.gml
vrijwaringszone regionale kering	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Vrijwaringszone_regionale_kering.gml
waardevolle houtopstanden	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Waardevolle_houtopstanden.gml
waterbergingsgebied	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Waterbergingsgebied.gml

waterwingebieden	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Waterwingebieden.gml
weg met regionaal belang	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Weg_met_regionaal_belang.gml
weidevogelkerngebied	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Weidevogelkerngebied.gml
windturbines landelijk gebied kleiner dan 20 meter	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Windturbines_landelijk_gebied_kleiner_dan_20_meter.gml
woonschepen	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Woonschepen.gml
zwemwater	https://geo.provincie-utrecht.nl/publiek/Ontwerpomgevingsverordening/Zwemwater.gml

Bijlage Parameters en frequentie van bemonstering en analyse van te infiltreren water

Parameter	Afkorting	Frequentie
bacteriën van de coligroep		4 wekelijks
kleur		4 wekelijks
zwevende stof	SS	4 wekelijks
geleidingsvermogen voor elektriciteit		4 wekelijks
temperatuur	T	4 wekelijks
zuurgraad	pH	4 wekelijks
opgelost zuurstof	O ₂	4 wekelijks
totaal organisch koolstof	TOC	4 wekelijks
bicarbonaat	HCO ₃	4 wekelijks
nitriet	NO ₂	4 wekelijks
nitraat	NO ₃	4 wekelijks
ammonium	NH ₄	4 wekelijks
totaal fosfaat	Totaal P	4 wekelijks
fluoride	F	3 maandelijks
chloride	Cl	4 wekelijks
sulfaat	SO ₄	3 maandelijks
natrium	Na	3 maandelijks
ijzer	Fe	3 maandelijks
mangaan	Mn	3 maandelijks
chromium	Cr	3 maandelijks
lood	Pb	3 maandelijks
koper	Cu	3 maandelijks
zink	Zn	3 maandelijks
cadmium	Ca	3 maandelijks
arsen	As	3 maandelijks
cyanide	CN	3 maandelijks
minerale olie		4 wekelijks
adsorbeerbaar organisch halogeen	AOX	4 wekelijks
vluchtig organisch gebonden chloor	VOC	4 wekelijks
vluchtige aromaten		4 wekelijks
polycyclische aromaten	PAK	3 maandelijks
fenolen		3 maandelijks

Bijlage Modelborden grondwaterbeschermingszones

A. Oud model; op termijn te vervangen

B. Nieuw model; te gebruiken bij nieuwe en vervangende bebording

Bijlage Lijst verboden activiteiten in grondwaterbeschermingsgebieden

Activiteit	Zoals bedoeld in artikel van het Besluit activiteiten leefomgeving
Mijnbouw	3.320
Het gebruik van ontplofbare stoffen of voorwerpen op militaire objecten	3.334
Opslaan, mengen, scheiden en verdichten van bedrijfsafval of gevaarlijk afval voorafgaand aan inzameling of afgifte	3.39
Op of in de bodem brengen van bedrijfsafvalstoffen of gevaarlijke afvalstoffen buiten stortplaatsen	3.40b
Verbranden van afvalstoffen anders dan in een ippcinstallatie	3.40d
Zuiveringsvoorziening voor ingezameld of afgegeven afvalwater	3.41
Opslaan van grond en baggerspecie	(gereserveerd)
Opslagtank voor gassen	3.21
Opslagtank voor vloeistoffen en tankcontainer of verpakking die wordt gebruikt als opslagtank voor vloeistoffen	3.24
Stortplaats of winningsafvalvoorziening	3.84
Verbranden van afvalstoffen in een ippc-installatie	3.87
Maken van cokes	3.60
Basismetaal	3.66
Scheepswerven	3.144
Metaalproductenindustrie	3.103
Rubberindustrie en kunststofindustrie	3.134
Autodemontagebedrijf en tweewielerdemontagebedrijf	3.152
Verwerken van bedrijfsafvalstoffen of gevaarlijke afvalstoffen	3.184
Zuiveringstechnisch werk	3.173
Bedrijf voor telen en kweken van waterplanten of waterdieren	3.221
Tankstation	3.296
Reinigen van opslagtanks, verpakkingen, voertuigen of containers voor gevaarlijke stoffen	3.300
Bunkerstations en andere tankplaatsen voor schepen	3.272
Opslag- en transportbedrijf, groothandel en containerterminal	3.285
Autosport en motorsport, zoals crossterrein, racebaan of kartbaan	3.304
Jachthaven	3.308
Schietbaan	3.311

Bijlage Lijst niet-toelaatbare voor het grondwater schadelijke stoffen

1. Als niet-toelaatbare voor het grondwater schadelijke stoffen worden aangewezen de stoffen en mengsels die staan vermeld in de hierna opgenomen tabel.
2. Een stof is niet een niet-toelaatbare voor het grondwater schadelijke stof indien deze deel uitmaakt van:
 - a) een geneesmiddel in de zin van Richtlijn 2001/83/EG of een geneesmiddel voor diergeneeskundig gebruik in de zin van Richtlijn 2001/82/EG en;
 - b) cosmetische producten in de zin van Richtlijn 76/768/EEG
 - c) de volgende brandstoffen en olieproducten:
 - i) benzine en dieselbrandstof als bedoeld in Richtlijn 98/70/EG,
 - ii) derivaten van minerale oliën, bestemd voor gebruik als brandstof in mobiele of vaste verbrandingsinstallaties,
 - iii) brandstoffen die in een gesloten systeem worden verkocht (bijvoorbeeld flessen vloeibaar gas);
 - d) kunstschilderverven die onder Verordening (EG) nr. 1272/2008 vallen;
 - e) asbest, erioniet en vuurvaste keramische vezels;
 - f) derivaten van aardolie of minerale oliën die in overeenstemming met de geldende wet- en regelgeving worden gebruikt in wegverhardingen of dakbedekkingen (bijvoorbeeld asfalt).

Tabel overige stoffen en mengsels

Overige stoffen en mengsels waarin de volgende stoffen voorkomen in een concentratie van meer dan 0,1 massa-%:		CAS nr.
1.	Polybroombifenylen	59536-65-1
2.	Kwikverbindingen	--
3.	Arseenverbindingen	--
4.	Organische tinverbindingen	--
5.	Trichloormethaan (Chloroform)	67-66-3
6.	1,1,2-Trichloorethaan	79-00-5
7.	1,1,2,2-tetrachloorethaan	79-34-5
8.	1,1,1,2-tetrachloorethaan 630-20-6	630-20-6
9.	Pentachloorethaan	76-01-7
10.	1,1-dichlooretheen	75-35-4
11.	Hexachloorethaan	67-72-1
12.	Gechloreerde parafines met een korte keten (C10-13, SCCP's)	85535-84-8
13.	Tolueen	108-88-3
14.	Trichloorbenzeen	12002-48-1
14a	1,2,4- Trichloorbenzeen,	120-82-1
14b	1,3,5- Trichloorbenzeen,	108-70-3
14c	1,2,3- Trichloorbenzeen	87-61-6
15.	Pentachloorbenzeen	608-93-5
16.	Broommethaan (methylbromide)	74-83-9
17.	Dichloormethaan (methyleenchloride)	75-09-2
18.	Hexachloorbutadien	87-68-3
19.	Tetrachlooretheen	127-18-4
20.	Trichlooretheen	79-01-6
21.	Vinylbromide	593-60-2
22.	Perfluorooctanysulfonzuren en hun zouten	--
23.	Hexachloorcyclopentadien	77-47-4
24.	1,2 dichlooretheen (cis en trans)	540-59-0

Bijlage Tabel hoeveelheidsdrempel voor stoffen

WMS-tabel

Etiket		Stofcategorie met bijbehorende R-zin		Hoeveelheidsdrempel
Zie: Provinciaal blad 12 van 2013, blz. 79	1	Zeer giftig (T+)	R26 R27 R28 Comb R26/27/28 R39 icm R26/27/28	500 kg of 0,5 m3
Zie: Provinciaal blad 12 van 2013, blz. 79	2	Giftig (T)	R23 R24 R25 Comb R23/24/25 R39 icm R23/24/2 R48 icm R23/24/25	500 kg of 0,5 m3
Zie: Provinciaal blad 12 van 2013, blz. 79	9i	Giftig voor het milieu m.u.v. als brandstof gebruikte minerale oliën	R50 R50/53 R51/53	5.000 kg of 0,5 m3
Geen etiket zie VIB		Schadelijk voor het milieu m.u.v. als brandstof gebruikte minerale oliën (1)	R52/53 R52 R53	2.000 kg of 2 m3
Geen etiket zie EURAL-code (2)		Gevaarlijke afvalstoffen met niet nader gespecificeerde gevaarseigenschappen (1)	Niet bekend	500 kg of 0,5 m3

(1) Voor de toepassing van de beoordelingssystematiek worden ook deze stoffen als giftig aangemerkt.

(2) Afvalstoffen worden onder de Europese Afvalstoffenlijst (EURAL) geclassificeerd als gevaarlijk of niet-gevaarlijk (de EURAL-code van gevaarlijke stoffen bevat een(1)). Indien de gevaarseigenschappen van de afvalstof wel bekend zijn wordt in eerste instantie rekening gehouden met de toegekende gevaarseigenschappen.

Tabel CLP-verordening

Etiket	Stofcategorie met bijbehorende H-zin	H-zin	Hoeveelheidsdrempel
Gevaarlijk Zie: Provinciaal blad 12 van 2013, blz. 80	Acute toxiciteit categorie 1 Acute toxiciteit categorie 2 Acute toxiciteit categorie 3	H300 H301 H310 H311 H330 H331	500 kg of 0,5 m3
Gevaarlijk Zie: Provinciaal blad 12 van 2013, blz. 80	Specifieke doelorgaan toxiciteit bij eenmalige blootstelling categorie 1	H370	500 kg of 0,5 m3
Gevaarlijk Zie: Provinciaal blad 12 van 2013, blz. 80	Specifieke doelorgaan toxiciteit bij herhaaldelijke blootstelling categorie 1	H372	500 kg of 0,5 m3
Waarschuwing Zie: Provinciaal blad 12 van 2013, blz. 80	Aquatisch acuut	H400	500 kg of 0,5 m3
Signaal woord niet van belang Zie: Provinciaal blad 12 van 2013, blz. 80	Aquatisch acuut categorie 1 Chronische aquatische toxiciteit categorie 1 Chronische aquatische toxiciteit categorie 2 m.u.v. als brandstof gebruikte minerale oliën (1)	H400 H410 H411	500 kg of 0,5 m3
Geen etiket zie VIB	Chronische aquatische toxiciteit categorie 3 Chronische aquatische toxiciteit categorie 4 m.u.v. als brandstof gebruikte minerale oliën (1)	H412 H413	2.000 kg of 2 m3
Geen etiket zie EURAL-code (2)	Gevaarlijke afvalstoffen met niet nader gespecificeerde gevaarseigenschappen (1)	Niet bekend	500 kg of 0,5 m3

(1) Voor de toepassing van de beoordelingssystematiek worden ook deze stoffen als giftig aangemerkt.

(2) Afvalstoffen worden onder de Europese Afvalstoffenlijst (EURAL) geclassificeerd als gevaarlijk of niet-gevaarlijk (de EURAL-code van gevaarlijke stoffen bevat een (1)). Indien de gevaarseigenschappen van de afvalstof wel bekend zijn, wordt in eerste instantie rekening gehouden met de toegekende gevaarseigenschappen.

Bijlage Uitzondering vergunningplicht andere soorten

Zoogdieren

Aardmuis
Bosmuis
Bunzing
Dwergmuis
Dwergspitsmuis
Egel
Gewone bosspitsmuis
Haas
Hermelijn
Huisspitsmuis
Konijn
Ondergrondse woelmuis
Ree
Rosse woelmuis
Tweekleurige bosspitsmuis
Veldmuis
Vos
Wezel
Woelrat

Amfibieën

Bruine kikker
Gewone pad
Kleine watersalamander
Meerkikker
Middelste groene kikker of Bastaardkikker

Bijlage Wezenlijke kenmerken en waarden

De wezenlijke kenmerken en waarden dienen te worden bepaald aan de hand beschikbare informatie, zo nodig aangevuld het veldonderzoeken.

De wezenlijke kenmerken en waarden kunnen worden beschreven aan de hand van een 4-tal aspecten, te weten:

- a. Bestaande en potentiële waarden van het ecosysteem
- b. De robuustheid en aaneengeslotenheid van het NNN
- c. De aanwezigheid van bijzondere soorten
- d. De verbindingfunctie van het gebied voor soorten en ecosystemen

Ad a) Bestaande en potentiële waarden van het ecosysteem

De nadruk in dit aspect ligt op het functioneren van het (eco)systeem:

1. Functioneren van het huidige beheertype, inclusief oude boskernen (= bestaande waarden)?
2. Gewenst beheertype (= potentiële waarden en ambitie)?
3. Welke omgevingsfactoren vragen de actuele en potentiële systemen?

Het ecosysteem kan alleen goed functioneren als de onderliggende omgevingsfactoren goed zijn. Deze factoren worden ook wel de abiotische of milieufactoren genoemd. Denk hierbij aan donkerte, stilte, bodemomstandigheden en – opbouw, grond- en oppervlaktewaterkwaliteit/kwantiteit of kwel. Deze factoren hangen samen met de potenties, maar ook met de actuele waarden. Het gaat om het functioneren van het gehele ecosysteem. De ecoloog moet de actuele en potentiële doelen onderbouwen en specificeren naar het niveau van het project. De informatie in onze provinciale kaarten en inventarisaties is hiervoor niet specifiek genoeg.

De natuurtypen kunnen worden afgeleid uit het meest recente natuurbeheerplan waarin natuurbeheertypen zijn weergegeven. De natuur(beheer)typen dienen echter in het veld te worden gecheckt (type en kwaliteit). Om een eerste indruk te verkrijgen van kwaliteit van de betreffende natuur(beheer) typen kan gebruik gemaakt worden van de “webviewer karteersoorten”. Deze kaart geeft een beeld van de aantallen beschermde en bedreigde soorten en soorten gekoppeld aan de kwaliteit van het biotoop. De dichtheid aan soorten (aantal soorten per hok) geeft een indicatie voor de aanwezige natuurkwaliteit.

Voor het in beeld brengen van de potenties kan gebruik gemaakt worden van de ambitiekaarten (klik op de kaart om de ambities op een locatie te vinden) de algemene ambities die zijn opgenomen in zie tabel 1 van het meest recente natuurbeheerplan. Het feit dat er geen ambitie op kaart is weergegeven betekent niet dat er geen potenties en ambities zijn. Beoordeeld dient te worden welke ambitie kan worden bereikt, uitgaande van het meest waardevolle natuurtype.

Let op: in geval van ingesloten functies en blijvend agrarische percelen behoren alleen de actuele waarden tot de wezenlijke kenmerken en waarden.

Ad b) De robuustheid en aaneengeslotenheid van het NNN

Dit criterium is niet vastgelegd op kaarten en zal door een deskundige in beeld moeten worden gebracht.

Robuustheid hangt af van omvang, kwaliteit en versnippering van een gebied en heeft overlap met de criteria “verbindingen” en “samenhang”.

Het effect van een ruimtelijke ontwikkeling op dit aspect hangt af van de aard daarvan in relatie tot de specifieke locatie. Grote eenheden in de NNN moeten groot blijven. Maar het is ook belangrijk dat natuur die al versnipperd is, niet verder versnipperd. Bij een ontwikkeling op een kwetsbare plek, zoals een corridor naar een ecoduct, is eerder sprake van significante aantasting.

In dit aspect zitten zowel absolute als relatieve elementen. Absoluut in de zin dat een oppervlakte kleiner dan 200 vierkante meter vaak niet gezien wordt als significant, terwijl een verlies van 1 hectare dat eigenlijk altijd wel is. Relatief in de zin dat oppervlakteverlies van een zeldzame biotoop of in een belangrijke corridor tussen natuurgebieden eerder tot significante aantasting leidt.

Ad c) De aanwezigheid van bijzondere soorten

Zowel de aandachtsoorten als de wettelijke beschermde soorten worden tot de wezenlijke kenmerken en waarden gerekend. In Utrecht is een lijst van ruim 500 soorten planten en dieren die binnen onze provincie voorkomen vastgesteld. De aandachtsoorten zijn habitatsoorten, rode lijst (categorieën verdwenen, ernstig bedreigd en bedreigd) en een aantal soorten die binnen de provincie Utrecht belangrijk zijn (zoals bijvoorbeeld de ringslang). Het gaat hierbij om het leefgebied en de instandhouding van deze soorten.

De beschermde soorten zijn de soorten die in het kader van de Wet Natuurbescherming beschermd zijn (passieve bescherming). Daarbij heeft het NNN specifiek voor de volgende, door de Wet benoemde waarden een, opgave. Het gaat hierbij om de hieronder benoemde onderdelen (deels overlappend met bovengenoemde categorieën):

- a. de bescherming, de instandhouding of het herstel van biotopen en leefgebieden in voldoende gevarieerdheid voor alle in Nederland natuurlijk in het wild levende vogelsoorten en in het bijzonder de vogelsoorten,

- genoemd in bijlage I bij de vogelrichtlijn die extra bescherming behoeven, en de niet in die bijlage genoemde geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten;
- b. het behoud of het herstel van een gunstige staat van instandhouding van de van nature in Nederland in het wild voorkomende soorten dieren en planten, natuurlijke habitats en habitats van soorten, genoemd in de bijlagen bij de habitatrichtlijn; en
 - c. het behoud of het herstel van een gunstige staat van instandhouding van de met uitroeiing bedreigde of speciaal gevaar lopende van nature in Nederland in het wild voorkomende dier- en plantensoorten die voorkomen op de door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit gepubliceerde rode lijsten.

Ad d) De verbindingsfunctie van het gebied voor soorten en ecosystemen

De provincie Utrecht kent geen formele verbindingszones meer. De verbindingsfunctie zal daarom moeten worden bepaald aan de hand van de lokale omstandigheden. Het aspect 'verbindingen' heeft allereerst te maken met regelmatige, soms dagelijkse, verplaatsingen via al dan niet vaste routes, bijvoorbeeld tussen voedsel- en rustgebieden. Maar ook met verbindingen tussen leefgebieden waardoor soorten kunnen migreren om hun leefgebied uit te breiden. Sommige verbindingen zijn nodig om het mogelijk te maken dat een passende soort in het ecosysteem voorkomt of om de genetische variatie te laten toenemen.

Doorgaande landschappelijke structuren zijn een specifieke vorm van verbindingen. Soorten gebruiken deze voor het foerageren. Denk aan vlinders en vleermuizen, die bosranden of singels volgen. Verbindingen zijn nodig in natuurgebieden, tussen natuurgebieden maar ook tussen natuurgebieden en hun omgeving.

Bijlage Berekenen compensatieopgave ontwikkeling van groot openbaar belang

- Met het oog op het voorkomen van nettoverlies van areaal, samenhang en kwaliteit van de wezenlijke waarden en kenmerken van het natuurnetwerk, wordt de compensatieopgave bepaald aan de hand van de volgende uitgangspunten:
 - de oppervlakte van de te realiseren compensatie is ten minste net zo groot als de oppervlakte natuur die verloren gaat; en
 - het aantal natuurlpunten voor de compensatie die gerealiseerd gaat worden is groter dan of gelijk aan het aantal natuurlpunten voor de te realiseren compensatie.
- Het aantal natuurlpunten voor de compensatie die gerealiseerd gaat worden, wordt berekend volgens de formule:

$$N_{popg} = A1 \cdot (1,0 + Tt1) \cdot (1,0 + Tn1) + A2 \cdot (1,0 + Tt2) \cdot (1,0 + Tn2) + A3 \cdot (1,0 + Tt3) \text{ enz.}$$
 waarbij wordt verstaan onder:
 Npopg: natuurlpunten compensatieopgave;
 A1: de oppervlakte met het beheertype 1;
 A2: de oppervlakte met het beheertype 2;
 A3: de oppervlakte met het beheertype 3;
 Tt1: de toeslag voor de hersteltijd van het beheertype 1 dat wordt aangetast, bepaald op basis van tabel 3 bij deze verordening;
 Tt2: de toeslag voor de hersteltijd van het beheertype 2 dat wordt aangetast, bepaald op basis van tabel 3 bij deze verordening;
 Tt3: de toeslag voor de hersteltijd van het beheertype 3 dat wordt aangetast, bepaald op basis van tabel 3 bij deze verordening;
 Tn1: de toeslag voor het beheertype 1, bepaald op basis van tabel 1 en 2 bij deze verordening;
 Tn2: de toeslag voor het beheertype 2, bepaald op basis van tabel 1 en 2 bij deze verordening; en
 Tn3: de toeslag voor het beheertype 3, bepaald op basis van tabel 1 en 2 bij deze verordening.
- Het aantal natuurlpunten voor de te realiseren compensatie wordt berekend volgens de formule:

$$N_{pcomp} = A11 \cdot (1,0 + Tn11) + A12 \cdot (1,0 + Tn12) + A13 \cdot (1,0 + Tn13) \text{ enz.}$$
 waarbij wordt verstaan onder:
 Npcomp: natuurlpunten te realiseren compensatie;
 A11: de te realiseren oppervlakte met het beheertype 11;
 A12: de te realiseren oppervlakte met het beheertype 12;
 A13: de te realiseren oppervlakte met het beheertype 13;

Tn1: de toeslag voor het te realiseren beheertype 11, bepaald op basis van tabel 1 en 2 bij deze verordening;
 Tn2: de toeslag voor het te realiseren beheertype 12, bepaald op basis van tabel 1 en 2 bij deze verordening; en
 Tn3: de toeslag voor het te realiseren beheertype 13, bepaald op basis van tabel 1 en 2 bij deze verordening.

Tabel 1. Indeling natuurbeheertypen in klassen naar (natuur)waarde die de provincie daaraan toekent in het kader van NNN-compensatie

Klasse 1 hoogste waardering	N0.6.01 veenmoerasrietland en moerasheide, N06.04 vochtige heide, N06.05 zwakgebufferd ven, N10.01 nat schraalland en N11.01 droog schraalgrasland
Klasse 2 'midden'- waardering	N04.01 kranswierwater, N05.01 moeras, N06.06 zuur ven of hoogveenven, N07.01 droge heide, N.07.02 zandverstuiving, N10.02 vochtig hooiland, N12.02 kruiden- en faunarijke akker, N12.03 glanshaverhooiland en N13.01 vochtig weidevogel grasland
Klasse 3 laagste waardering	Overige natuurbeheertypen

Tabel 2. Toeslag per ha per klasse van het natuurbeheertype dat verloren gaat (Tn)

Natuurbeheertypen	Toeslag per ha
Klasse 1	0,6
Klasse 2	0,3
Klasse 3	0

Tabel 3. Toeslag per ha voor de hersteltijd, de tijd dat het natuurbeheertype dat verloren gaat, ter plaatste aanwezig is geweest (Tt)

Hersteltijd in jaren	Toeslag per hectare
< 10 jaar	0,1
10-25 jaar	0,3
25-50 jaar	0,5
50-100 jaar	0,75
100-200 jaar	1,0
> 200 jaar	1,5

Bijlage Eiland van Schalkwijk

Koersdocument Eiland van Schalkwijk

Wie over het Eiland van Schalkwijk rijdt, vaart of wandelt, ervaart Nederland zoals het ooit bedoeld was. Het Eiland van Schalkwijk is een open en groen gebied ten zuiden van de kern Houten. Het wordt aangeduid als eiland omdat het vrijwel geheel wordt omsloten door water, het Amsterdam-Rijnkanaal, de Lek en het Lekkanaal. De overige grenzen worden gevormd door de gemeentegrens van Houten.

Het eiland kent een prachtig en gaaf cultuurlandschap. Het heeft unieke ruimtelijke kwaliteiten, die van betekenis zijn voor het eiland zelf, maar ook voor de omgeving. Zo heeft het eiland sterke landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten en een sterke agrarische identiteit en grondgebruik. Het eiland kent fruitteelt en bosschages, maar bovenal kent het eiland uitgestrekte vlakten weidelandschap met een onaangetaste cope-verkavelingsstructuur uit de 17e eeuw. Dit areaal aan weidelandschap maakt het eiland zeer geschikt voor melkveehouderij. De landbouw is dan ook de belangrijkste economische drager en landschapsbeheerder. Over het eiland loopt een gave lintstructuur met boerderijen, woonhuizen, kleinschalige bedrijvigheid en lokale voorzieningen. Deze mix van functies hoort bij de dorpscultuur en -identiteit in de beide kernen Schalkwijk en Tull en 't Waal. Net als de sterke sociale cohesie en het actieve verenigingsleven. Unieke kwaliteiten zijn het feit dat de Nieuwe Hollandse Waterlinie in noord-zuid richting over het eiland loopt en tevens de ligging aan de Lek. Juist het feit dat het eiland omringd is door water met een gering aantal verbindingen met de omgeving heeft ertoe geleid dat de oorspronkelijke kwaliteiten anno 2010 vrijwel onaangetast zijn. Het is dit landschap dat middenin een dynamische stedelijke omgeving ligt: het Utrechtse stadsgewest en in de economische as Amsterdam – Eindhoven. In de op één na dichtst bevolkte provincie van Nederland, is het eiland van Schalkwijk, met ongeveer 10 inwoners per hectare, één van de dunst bevolkte gebieden.

In de structuurvisie Randstad 2040 maakt het eiland onderdeel uit van een zoeklocatie voor nieuwe groenblauwe toplocaties. Mede op basis van de Ontwikkelingsvisie NV Utrecht, is dit overgenomen in de Gebiedsagenda Utrecht 2009. De kansen voor het realiseren van een Randstedelijke groene long zijn hier groot. De daadwerkelijke invulling echter is nog ver weg. Het vormgeven van een groenblauw gebied met Randstedelijke betekenis in een gebied met hoge verstedelijkingsdruk is een formidabele opgave.

In de Intentieverklaring van de provincie Utrecht en de gemeente Houten hebben partijen afgesproken dat zij samenwerken om de kwaliteiten van het gebied duurzaam in stand te houden. De Houtense rapportages 'Plannenatlas Eiland van Schalkwijk' en 'Bouwstenen Kadernota Eiland van Schalkwijk' fungeren als startpunt voor de visievorming.

Dit Koersdocument geeft nader invulling aan deze ambitie. Het is een procesdocument gericht op de:

1. afstemming t.a.v. strategie, inhoud en uitvoering;
2. samenwerking tussen de provincie Utrecht en de gemeente Houten.

Belangrijk in de samenwerking tussen gemeente en provincie is dat gezocht wordt naar gemeenschappelijkheid in de aanpak van een duurzame ontwikkeling in de leefomgeving van het Eiland van Schalkwijk. Centraal staat de notie dat uiteindelijk een kader wordt ontwikkeld dat:

1. voorziet in een lange termijnvisie op het gebied;
2. gericht is op samenwerking tussen publieke en private partijen;
3. een faciliterend ontwikkelingskader biedt voor initiatieven.

Het Eiland van Schalkwijk vraagt een lange termijn visie

Pijler een

Alle inspanning op het Eiland is gericht op behoud en ontwikkeling van het landschap en het versterken van de economische basis daarvan. Net zo belangrijk is het vergroten van de leefbaarheid voor bewoners en het aantrekkelijker maken voor bezoekers.

Gemeente en provincie – elk vanuit eigen verantwoordelijkheden en bevoegdheden – werken samen aan een toekomst voor het Eiland van Schalkwijk waarin groen (met landbouw als belangrijkste kracht), blauw en leefbare kernen met elkaar zijn verweven op een manier die de ruimtelijke kwaliteit van het gebied ten goede komt.

Pijler twee

Alle ontwikkelingen dragen bij aan de duurzame toekomst van het Eiland.

Duurzaamheid is een veelomvattend begrip. Elk initiatief, elk project vraagt een eigen duiding en definitie. Rode draad is dat ontwikkelingen krachtiger en kansrijker zijn wanneer ze op de lange termijn waarde hebben voor en mens (people), milieu (planet) en markt (profit). Gemeente en provincie proberen samen een kader te ontwikkelen dat helpt op het Eiland van Schalkwijk concreter handen en voeten te geven aan dat containerbegrip.

Pijler drie

Landbouw is en blijft de belangrijkste beheerder van het landschap op het Eiland.

De landbouw op het Eiland van Schalkwijk is de enige economische functie die het landschap gebiedsdekkend kan 'dragen'. Het is immers een agrarisch landschap. Het is een politiek maatschappelijke keuze om het beheer bij de landbouw onder te brengen. Het is daarom een politiek maatschappelijke plicht om de randvoorwaarden hier op te laten aansluiten. Er moet een vitale landbouwsector ontstaan. Maar juist op het Eiland van Schalkwijk is de situatie, binnen het bredere perspectief van de toekomst van de landbouw in de provincie Utrecht, uitermate prangend. Heel veel grond is niet langer eigendom van agrarische ondernemers, maar in bezit van ontwikkelaars en beleggers. Dit blokkeert agrarische investeringen in het gebied. Verrommeling en verpaupering zijn nu nog niet manifest, maar liggen zeer zeker op de loer. Nu allerwegen blijkt - zie onder meer de Eindbalans van de Ontwikkelingsvisie Noordvleugel Utrecht 2015-2030 - dat grootschalige woningbouw absoluut niet in beeld is, is er een kans de rol van de landbouw te versterken, als economische drager en hoofdbeheerder van het Eiland

Pijler vier

Verbreding van de landbouw is de motor van de duurzame ontwikkeling van het Eiland.

De ontwikkelingen in de landbouw nopen tot een heroriëntatie. In een aantal agrarische bedrijfstakken neemt de economische vitaliteit af. Soms vanwege mondiale ontwikkelingen, soms door bijvoorbeeld concurrerende claims op de ruimte. Tegelijkertijd neemt de ruimtebehoefte, bijvoorbeeld in de melkveehouderij, toe. De sector heeft aangegeven kansen te zien voor een verbreding van de bedrijfsvoering. Daarmee wordt een bijdrage geleverd aan de vitaliteit van de sector (belangrijk voor de rol als beheerder – zie pijler drie), maar ook belangrijk als aanjager voor een verdere ontwikkeling van het Eiland. Zowel recreatie, natuur als duurzame energie kunnen hierin een rol spelen. Het Eiland moet een proeftuin zijn voor innovatieve landbouw. De spin off hiervan op de gebiedsontwikkeling is richting bezoekers (cultuurhistorisch erfgoed), richting klimaat (duurzame energie) en ecologie en biodiversiteit (natuurtoevoegingen). Dit brengt een mooie mix voor mens, markt en milieu!

Pijler vijf

De Nieuwe Hollandse Waterlinie is de hoofddrager van het toeristisch-recreatief profiel van het Eiland.

Het rijke cultureel erfgoed - het gave landschap met daarin een van de meest gave delen van de Nieuwe Hollandse Waterlinie - is een belangrijke troef van het Eiland van Schalkwijk. Deze kwaliteiten moeten beter beleefbaar en toegankelijk worden voor een breed publiek. Hiermee krijgt het Eiland een (boven)regionaal toeristisch-recreatief profiel. In een klein aantal gebieden wordt de toeristisch-recreatieve functie belangrijker dan de landbouw. Dit geldt met name voor de 'parels' uit de Nieuwe Hollandse Waterlinie, zoals de forten en hun directe omgeving.

Pijler zes

Woningbouw, onder strakke voorwaarden, is geen doel maar een middel om te bouwen aan de duurzame toekomst van het Eiland.

Om de vitaliteit van de kleine kernen in stand te houden is ruimte nodig voor het toevoegen van een kleine hoeveelheid woningen. Deze zijn vooral bedoeld voor jongeren en ouderen. De inzet van de gemeente is om woningbouw op het Eiland zoveel mogelijk te beperken tot het voldoen aan de lokale vraag en behoefte. Daarnaast worden de mogelijkheden onderzocht om ruimte te bieden voor kleinschalige woningbouw, in het kader van 'rood voor groen', als kostendrager voor het realiseren van maatschappelijk gewenste ontwikkelingen op het Eiland. Daar zullen strakke voorwaarden aan worden verbonden, met name op het gebied van duurzaamheid en landschappelijke kwaliteit.

Pijler zeven

Er vinden geen grootschalige verkeersingrepen plaats op het Eiland.

Ontwikkelingen op het Eiland mogen niet leiden tot nieuwe grootschalige weginfrastructuur. De huidige ontsluitingsstructuur is leidend. Wel is het mogelijk dat wegen worden verbeterd en opgewaardeerd, bijvoorbeeld om economische ontwikkelingen mogelijk te maken (landbouw) of recreatieve punten beter te ontsluiten. Ook kleinschalige verbeteringen krijgen ruimte. Toeristisch-recreatief autoverkeer zal vooral worden 'afgevangen' bij 'groene poorten', zoals het recreatief transferium bij de A27. Het vervoer op het Eiland wordt zo duurzaam mogelijk: fiets, elektrische auto's en voetgangers krijgen meer ruimte.

Samenwerking leidt tot uitvoering

Pijler acht

Werken aan een duurzame toekomst voor het Eiland betekent hechte samenwerking tussen publieke en private partijen.

De ontwikkelingsopgaven op het Eiland van Schalkwijk zijn complex. Het streven is werken aan een duurzame toekomst, maar publieke partijen hebben weinig financiële middelen en geen grondposities. De ontwikkeling van het gebied is absoluut niet gebaat bij een blauwdruk van de toekomst, maar veel meer bij flexibiliteit, die op zijn beurt geen vrijbrief mag bieden. Alleen met voldoende lokaal ondernemerschap, een wervend toekomstperspectief en samenwerking tussen meerdere partijen is het mogelijk daadwerkelijk iets van de grond te krijgen. Het is zaak om, ook na de vaststelling van de structuurvisie Eiland van Schalkwijk door de gemeente, samenwerking te blijven stimuleren en publieke en private partijen uit te dagen met nieuwe initiatieven te komen die bijdragen aan de duurzame ontwikkeling van het gebied.

Het Eiland van Schalkwijk vraagt dat ontwikkeling wordt gefaciliteerd

Pijler negen

In de gemeentelijke structuurvisie voor het Eiland van Schalkwijk wordt gekoerst op het toepassen van een mix van sturingsregimes, van strak tot flexibel, waarmee een optimale combinatie wordt gezocht van ruimte voor ondernemerschap en het waarborgen van landschappelijke kwaliteiten.

De gemeentelijke structuurvisie moet uitnodigen bij te dragen aan de realisatie van gewenste ontwikkelingsrichtingen. Het kan voorkomen dat er soms ruimte moet worden geboden aan initiatieven die niet direct passend lijken binnen de gewenste koers voor het betreffende deel van het Eiland. Een zekere marge en handelingsruimte is noodzakelijk om ondernemerschap mogelijk te maken. Daarom wordt de structuurvisie gelaagd opgebouwd, met een differentiatie in sturingsniveau en mate van flexibiliteit: gebieden waar (bijna) niets mag worden toegevoegd of gewijzigd, gebieden met beperkte flexibiliteit en gebieden met (onder voorwaarden) ruimte voor toevoeging van andere functies.

Pijler tien

Publieke partijen wegen samen af en bepalen samen welke initiatieven ten goede komen aan de duurzame toekomst van het Eiland van Schalkwijk

Als een initiatief zich aandient dat bij kan dragen aan die duurzame toekomst wordt gezamenlijk bepaald of de vigerende kaders van de overheden daar voldoende ruimte voor bieden of dat ruimte moet worden gecreëerd. Dit is alleen mogelijk als er in het voortraject via accountmanagement bij de verschillende overheden een ingang is voor het begeleiden van het initiatief. In het in te stellen bestuurlijk gebiedsoverleg tussen gemeente Houten en provincie Utrecht wordt in complexe of omvangrijke initiatieven een adviesgevende uitspraak gedaan aan het bevoegd gezag.

Bijlage Mobiliteitstoets

Mobiliteitsscan

Om na te gaan of de mobiliteitstoets noodzakelijk is, moet bij elk omgevingsplan in een vroeg stadium inzicht worden gegeven in het aantal verplaatsingen dat de ontwikkeling in de leefomgeving tot gevolg heeft voor de verschillende vervoerwijzen in relatie tot de omliggende verkeers- en vervoersnetwerken (wegennet, openbaar vervoernetwerk, fiets- en looproutes). Als er sprake is van een (relatief) groot aantal verplaatsingen en/of het vermoeden bestaat dat er zich een knelpunt in de bereikbaarheid gaat voordoen op het omliggende verkeers- en vervoersnetwerken, is een mobiliteitstoets noodzakelijk.

Daarbij moet zichtbaar worden gemaakt hoe de desbetreffende ontwikkeling in de leefomgeving zich verhoudt tot het geheel aan (te verwachten) ontwikkelingen in een gebied of gemeente en de omliggende gemeenten. Wanneer er sprake is van meerdere (te verwachten) ontwikkelingen in een gebied, gemeente of regio kan er sprake zijn van een stapeling van effecten op de diverse verkeers- en vervoersnetwerken waardoor specifieke knelpunten in de bereikbaarheid ontstaan of zich er juist kansen voordoen om netwerken te versterken. Dit kan tevens een aangrijpingspunt vormen voor eventuele kostenverevening (het verdelen van de kosten van infrastructuraanpassingen over verschillende projecten).

Mobiliteitstoets

Als de mobiliteitstoets noodzakelijk blijkt, is het aan te bevelen om in ieder geval in te gaan op een aantal algemene aspecten zoals:

- of de ontwikkeling qua locatie en type mobiliteit passend is binnen het mobiliteitsbeleid van de provincie Utrecht zoals omschreven in de vigerende versie van het Mobiliteitsprogramma en de Omgevingsvisie;
- of het aantal (te verwachten) verplaatsingen van de diverse vervoerswijzen passend is op het ontsluitende en omliggende verkeers- en vervoersnetwerk of dat er knelpunten ontstaan;
- of er sprake is van andere ontwikkelingen in de leefomgeving die van invloed (kunnen) zijn op het functioneren van het verkeers- en vervoersnetwerk;
- met welke maatregel(en) wordt voorzien in een afdoende aansluiting van de locatie op het ontsluitende en omliggende verkeers- en vervoersnetwerk voor de diverse vervoerswijzen;
- of er voldoende financiële middelen zijn gereserveerd om de maatregelen aan het verkeers- en vervoersnetwerk voor de diverse vervoerswijzen te bekostigen;
- wanneer de maatregel(en) aan het verkeers- en vervoersnetwerk voor de diverse vervoerswijzen wordt/worden gerealiseerd in relatie tot de ontwikkeling in de leefomgeving zodat een tijdige ontsluiting en goed functionerend verkeersnetwerk voor alle modaliteiten kan worden gewaarborgd.

Ten aanzien van auto (personen en goederen) daarnaast specifiek op:

- de capaciteit van het omliggend autowegennet in relatie tot de extra autoverplaatsingen;

Ten aanzien van openbaar vervoer daarnaast ook specifiek op:

- het kwaliteitsniveau (centrale ontsluiting, goede doorstroming, haltelocaties) van het huidige en toekomstige openbaar vervoer (en, indien van toepassing, in relatie tot het vestigingsmilieu);
- de betaalbaarheid van de benodigde aanpassing van het kwaliteitsniveau;
- de bereikbaarheid en toegankelijkheid van haltevoorzieningen.

Ten aanzien van lopen en fietsen daarnaast ook specifiek op:

- de huidige en geplande fietsinfrastructuur (binnen en buiten het plangebied);
- de ontsluiting van de ontwikkeling door loop- en fietsroutes.

Het resultaat van deze toets moet voldoende inzicht geven of de locatie goed en tijdig is ontsloten en welke maatregelen er op het omliggende verkeersnetwerk nodig zijn.

Het inzicht in het aantal verplaatsingen dat de ontwikkeling in de leefomgeving tot gevolg heeft (mobiliteitsscan) alsmede de resultaten van de mobiliteitstoets worden samen met de overige zaken met betrekking tot verkeer en vervoer opgenomen in het omgevingsplan.

Relevante overige zaken met betrekking tot verkeer en vervoer (mobiliteitsaspecten) die in omgevingsplannen aan de orde komen zijn (voor zover relevant en niet al behandeld in de mobiliteitstoets zelf):

- verkeersveiligheid;
- kwaliteit leefomgeving (geluidsbelasting, mede in relatie tot stiltegebieden; luchtverontreiniging; compenserende maatregelen);
- parkeervoorzieningen voor auto en fiets;
- vervoermanagement, parkmanagement;
- goederenvervoer (multimodaal vervoer, overslagmogelijkheden);
- transport gevaarlijke stoffen (in relatie tot routenet gevaarlijke stoffen);
- andere randvoorwaarden vanuit deze verordening.

Bijlage Cultuurhistorie

De bijlage Cultuurhistorie benoemt de uitzonderlijke universele waarde van de (Voorlopige Lijst) UNESCO Werelderfgoederen Hollandse Waterlinies en Neder-Germaanse Limes, en beschrijft de te behouden en te versterken cultuurhistorische waarden van de Cultuurhistorische hoofdstructuur, bestaande uit vijf hoofdgebieden met elk een eigen cultuurhistorisch thema. Binnen deze thematische hoofdgebieden zijn verschillende deelgebieden te onderscheiden. Per deelgebied ligt de focus op de kenmerkende cultuurhistorische *samenhang*. Voor een uitgebreidere beschrijving van alle aanwezige cultuurhistorische waarden verwijzen we naar de Cultuurhistorische Atlas van de provincie Utrecht, ook wel bekend als de CHAT (online beschikbaar als digitale kaart).

1. (Voorlopige Lijst) UNESCO Werelderfgoed

1.1. (Voorlopige Lijst) UNESCO Werelderfgoed Hollandse Waterlinies

De uitzonderlijke universele waarde van het Werelderfgoed Hollandse Waterlinies, bestaande uit de Stelling van Amsterdam (SvA) en de Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW), is gelegen in het uitgebreide en ingenieuze systeem van militaire verdediging door inundatie. De SvA betreft een doorgaand stelsel van liniedijken in een grote ring om Amsterdam (vaste afstand tot het stadscentrum), terwijl de NHW zich sterker voegt naar eigenschappen en elementen van het aanwezige landschap. De hoofdkenmerken van de Hollandse Waterlinies zijn het strategisch landschap, het watermanagement en de militaire werken.

De belangrijkste te onderscheiden componenten van de uitzonderlijke universele waarde van het Werelderfgoed Hollandse Waterlinies zijn, voor de Nieuwe Hollandse Waterlinie:

- a. het unieke, in samenhang met het landschap ontworpen negentiende en twintigste-eeuwse hydrologische en militairverdedigingssysteem, bestaande uit:
 1. inundatiegebieden;
 2. een zone met verdedigingswerken als forten, batterijen, lunetten, betonnen mitrailleurkazematten en groepsschuilplaatsen in hun samenhang met de omgeving;
 3. voormalige schootsvelden (visueel open) en verboden kringen (merendeels onbebouwd gebied) rondom de forten;
 4. waterwerken als waterlichamen, sluizen, inlaten, duikers, en dijken functionerend in samenhang met verdedigingswerken en inundatiegebieden;
 5. overige elementen als beschutte wegen, (resten van) loopgraven en tankgrachten;
 6. de landschappelijke inpassing en camouflage van de voormalige militaire objecten; en
 7. de historische vestingstructuur van de vestingsteden, waaronder Nieuwersluis, gelegen in de Provincie Utrecht;
- b. de grote openheid; en
- c. het groene en overwegend rustige karakter.

en voor de Stelling van Amsterdam:

- a. het unieke, samenhangende en goed bewaard gebleven, laatnegentiende-eeuwse en vroegtwintigste-eeuwse hydrologische en militair-landschappelijk geheel, bestaande uit:
 1. een doorgaand stelsel van liniedijken in een grote ring om Amsterdam;
 2. sluizen en voor- en achterkanalen;
 3. de forten, liggend op regelmatige afstand, voornamelijk langs dijken;
 4. inundatiegebieden;
 5. voormalige schootsvelden (visueel open) en verboden kringen (merendeels onbebouwd gebied); en
 6. de landschappelijke inpassing en camouflage van de voormalige militaire objecten;
- b. de relatief grote openheid; en
- c. de groene en relatief stille ring rond Amsterdam.

1.2. (Voorlopige Lijst) UNESCO Werelderfgoed Neder-Germaanse Limes

De uitzonderlijke universele waarde van het Voorlopige Lijst Werelderfgoed Neder-Germaanse Limes is gelegen in de unieke, samenhangende en goed bewaard gebleven voormalige (militaire) grens van het Romeinse Rijk, die de gehele militaire ontwikkelingsgeschiedenis van het Romeinse Rijk in de eerste vier eeuwen van onze jaartelling laat zien en getuigt van inventieve en innovatieve omgang met het dynamische rivierenlandschap in onze streken.

De belangrijkste te onderscheiden componenten van de uitzonderlijke universele waarde van het (Voorlopige Lijst) Werelderfgoed Neder-Germaanse Limes zijn:

- a. de grensrivier, met scheepswrakken (in de voormalige bedding), waterwerken en archeologisch waardevolle geulopvullingen;
- b. de limesweg, op de zuidelijke oevers van de Rijn;
- c. forten (castella) met bijbehorende kampdorpen (vici), grafvelden, wachttorens en waterwerken.

2. Cultuurhistorische hoofdstructuur (CHS)

2.1. Historische buitenplaatszones

De cultuurhistorische waarde van de Historische buitenplaatszone ligt met name in:

- a. de samenhang van parkstructuren, hoofdhuizen en bijgebouwen;
- b. de zichtassen en zichtrelaties tussen buitenplaatsen en de omgeving;
- c. de kenmerken van de buitenplaatszone in relatie tot het onderliggende landschap.

De zichtassen en zichtrelaties, die als lange lijnen doorlopen vanuit de buitenplaatsen en landgoederen naar hun omgeving, hebben een directe relatie met de aanleg en structuur van de historische buitenplaatsen en landgoederen. Aantasting van een zichtas/zichtrelatie betekent een directe aantasting van de waarde van de buitenplaats/het landgoed. Daarom is het van belang dat de nog aanwezige zichtassen en zichtrelaties bij ontwikkelingen worden gerespecteerd en gehandhaafd. Zie voor een aanduiding op de kaart de Cultuurhistorische Atlas (CHAT).

Stichtse Lustwarande

De Stichtse Lustwarande is een brede buitenplaatszone op de zuidflank van de Heuvelrug, tussen Utrecht en Amerongen. De ruim honderd buitenplaatsen hebben zich voornamelijk in een drie zones in de gradiënt van laag naar hoog geformeerd:

- a. Voornamelijk in de natte kleizone aangelegde zeventiende- en achttiende-eeuwse grote, formele buitenplaatsen, veelal als verbouwing/vernieuwing van middeleeuwse ridderhofsteden en bestaande uithoven. Voor de parkaanleg is gebruik gemaakt van oudere verkavelingen, waarbij lange zichtlijnen soms tot ver over de hogere stuwwal werden doorgetrokken.
- b. Tussen de Arnhemse Bovenweg en de N237-N225 op de rand van het zand gelegen negentiende-eeuwse buitenplaatsen in landschappelijke stijl. Aan de zuidzijde van de N237-N225 lagen de overplaatsen. Op de hogere zandgronden werden de schaarse veedriften ten behoeve van nieuwe lanenstelsels rechtgetrokken en is de kale heide bebost met park- en jachtbossen, eind negentiende eeuw gevolgd door productiebossen.
- c. Vroeg twintigste-eeuwse buitenplaatsen hoger op de Heuvelrug langs de N227.

De Stichtse Lustwarande kent een afwisseling van open (weiden, overplaatsen) en gesloten (parken, bossen) delen. Kenmerkend zijn de ontworpen zichtrelaties (zichtlijnen of panorama's) vanaf de weg op de hoofdhuizen en vanuit de hoofdhuizen op het omliggende park, de overplaats en het landschap. Structurerende onderdelen van deze zichtrelaties zijn bosschages, uitzichtpunten en gewelfde gazons, evenals voor de landschapsparken kenmerkende slingerende lanen, waterpartijen en tuinelementen (bruggen, theekoepels, follies). Formele buitenplaatsen hebben hun toegang als centrale zichtlaan haaks op het huis. De buitenplaatsen zelf zijn meestal enigszins verhoogd gelegen, symmetrisch opgezette, blokvormige gebouwen, georiënteerd op de weg maar op enige afstand daarvan. De bijgebouwen zijn daaraan ondergeschikt, zowel qua maatvoering als qua ligging. De parkaanleg is meestal dwars op de zuidflank van de Heuvelrug georiënteerd, met een kenmerkende opeenvolging van park, parkbos en productiebos.

Langbroekerwetering

Tussen Odijk en Wijk bij Duurstede, langs Kromme Rijn en Langbroekerwetering, liggen een kleine twintig kastelen en ridderhofsteden. De oudste dateren uit de dertiende eeuw, maar de meesten hebben een vroeg-negentiende-eeuws neogotisch uiterlijk. Door de lage ruimtelijke dynamiek is de feodale karakteristiek van dit gebied goed bewaard gebleven. Kenmerkend zijn de kleine huisplaatsen binnen rechthoekige omgrachtingen, de verdekte toegangen, de poortgebouwen over de wetering en de duiventorens. Het gebied is cultuurhistorisch van uitzonderlijke kwaliteit vanwege het stroomruglandschap van de onbedijkte Kromme Rijn en het aanpalende coulisselandschap van de Langbroekerwetering, dat zich door de aanwezigheid van de landgoederen heeft ontwikkeld tot een afwisseling van open weilanden en gesloten blokbossen, doorsneden door boom- en houtwallanen. De kastelen en ridderhofsteden liggen als besloten eilandjes binnen de ritmiek van de regelmatige cope-verkaveling en vormen een contrast met de overwegend kleine boerderijen aan de wetering.

Vecht

De kern van de Vechtstreek is een smalle buitenplaatszone langs de rivier, tussen Oud-Zuilen en Vreeland. In de zeventiende en vooral in de achttiende eeuw hebben Amsterdamse kooplieden hier een buitenplaats als zomerverblijf gesticht, veelal in classicistische stijl. De theekoepel aan het water werd het beeldmerk van dit luxelandschap, het smeedijzeren toegangshek het visitekaartje. Door economische neergang zijn vele buitenplaatsen rond 1800 afgebroken en werden formele tuinen omgewerkt tot landschappelijke parken. Van de oorspronkelijk ruim honderd buitenplaatsen zijn er nu nog zo'n veertig over. Ook de buitenplaatsen langs de Angstel en het Gein rekenen we tot deze zone. Hier is het agrarische karakter dominant gebleven, met hier en daar een tot buitenplaats uitgegroeide boerderij of kasteel, zoals bij Loenersloot. Karakteristiek voor deze buitenplaatszone is het halfopen landschap met een afwisseling van besloten buitenplaatsen, open weilanden met boerderijen, en historische kernen. Het open zicht tussen jaagpad en Vecht, en de doorzichten tussen en achter de buitenplaatsen naar het open weiland, verhogen de beleevingswaarde. Van hoge cultuurhistorische waarde zijn de (resten van) formele en vroeg-landschappelijke tuinaanleg en de nog aanwezige landschapsstructuren van verdwenen buitenplaatsen. Ruimtelijk kenmerkend zijn de oriëntatie van de buitenplaatsen op de rivier en op de dijkweg (met dwarsprofiel van de oude Napoleonweg, Route Impériale), en de compacte tuinen en overplaatsen.

Amersfoortseweg (Wegh der Weegen)

De Amersfoortseweg (N237) is in 1653 aangelegd als zeer brede, kaarsrechte, met bomen beplante weg in formele landschapsstijl, tussen Amersfoort en Utrecht. Het elf kilometer lange traject tussen de Amersfoortse Galgenberg en de buitenplaats Vollenhoven kreeg een regelmatige vakkenverkaveling (24 vakken van ieder honderd roeden, i.e. 376m, breed) voor de aanleg van buitenplaatsen. Het is het grootste infrastructurele project uit de zeventiende eeuw in de provincie Utrecht. Essentieel voor de Amersfoortseweg is het symmetrisch-monumentale karakter. De cultuurhistorische kwaliteit ligt vooral in de nog geheel aanwezige verkavelingsritmiek met haakse dwarsassen (sorties), die rond Huis ter Heide en Soesterberg in de loop der tijd aan weerszijden van de weg naar achteren zijn verlengd. Door verbredingen en omlieggingen is het monumentale karakter van de weg op diverse plaatsen aangetast, maar tussen Soesterberg en de Stichtse Rotonde is de oorspronkelijke structuur nog zichtbaar. Het heldere zeventiende-eeuwse concept van buitenplaatsen centraal op de uitgezette vakken is slechts zeer ten dele gerealiseerd, maar vormt een inspiratiebron voor toekomstige ontwikkelingen. Kenmerkend voor de bestaande buitenplaatsen zijn het vrije zicht dwars over de weg en de lanen- en wallenstructuur. Meer informatie ten aanzien van de kenmerken van de weg (Wegh der Weegen/Amersfoortseweg) is te vinden bij het thema Historische Infrastructuur en in de Cultuurhistorische Atlas (CHAT).

Laagte van Pijnenburg

In het noordelijke deel van de Heuvelrug ligt de Laagte van Pijnenburg, een buitenplaatszone langs een oude turfvaart (Praamgracht/Pijnenburgergrift) en de Amsterdamsestraatweg en Hilversumsestraatweg. Vanaf midden zeventiende eeuw hebben Amsterdammers hier hun buitenplaats gesticht. Lage Vuursche ontstond omstreeks 1640 als kleine nederzetting rond Drakenstein. Met de komst van de Oranjes (Paleis Soestdijk) kreeg het gebied vorstelijke allure. De buitenplaatsen liggen grotendeels op de strookverkavelingen van de oudere hoogveenontginningen, waarvan de richting is bepaald door de stuwwallen. Rechte lanenstelsels met houtwallen, oorspronkelijk georiënteerd op omliggende kerktorens, doorsnijden de bossen. Kenmerkend voor de Laagte van Pijnenburg zijn de veel voorkomende combinatie van classicistische en landschappelijke aanleg, de compacte en duidelijk van omliggende bossen begrensde parkaanleg, en het zicht op het hoofdhuis vanaf de ontsluitingsas.

Valleilandgoederen

Aan de westrand van de Gelderse Vallei ligt een buitenplaatszone die grotendeels gebaseerd is op dertiende-eeuwse strookvormige verkavelingen. Aan de middeleeuwse ontginningssas Ekris ligt het kasteelterrein van Groenouwe. Geerestein is een ridderhofstad die eind achttiende eeuw tot buitenplaats is uitgegroeid. Bijzonder is het één kilometer lange zichtkanaal in de as van het huis. Op de overgang naar de Heuvelrug vinden we het in oorsprong vroeg achttiende-eeuwse landgoed Den Treek met landschapspark uit omstreeks 1820. Den Treek vormde het centrum van de oostelijke bebossing van de Heuvelrug, die eind negentiende eeuw goed op gang kwam en onder meer resulteerde in het Sterrenbosch. Een vierde landgoed, De Boom, werd met een landschappelijke aanleg in 1879 gesticht langs de Heiligerbergerbeek, die tot aan Amersfoort fungeerde als ontginningssas voor meerdere buitenplaatsen.

Karakteristiek voor de Valleilandgoederen is het coulisselandschap op basis van verschillende verkavelingsrichtingen (met herkenbare ontginningssassen), verrijkt met gesloten parkbossen met historische paden- en houtwallenstructuur. Het gebied kent een aantal lange zichtlijnen. Door samenspel van parken en kleinschalige agrarische bedrijven is het een typisch landgoederenlandschap.

Amelisweerd

Aan de zuidelijke stadsrand van Utrecht ligt langs de Kromme Rijn de buitenplaatszone Amelisweerd. Rhijnauwen, Oud en Nieuw Amelisweerd zijn in oorsprong middeleeuwse kastelen die zich in de achttiende eeuw tot buitenplaatsen ontwikkelden. Met behoud van de oude verkavelingslijnen is hier een staalkaart aan tuinstijlen ontstaan die nog steeds zichtbaar is. Uniek is het rivierbos met de hoogste bomen van Nederland. De cultuurhistorische kwaliteit van het gebied wordt verhoogd door de resten van het Romeinse castellum Fectio en de twee grootste forten van de Nieuwe Hollandse Waterlinie (Rhijnauwen en Vechten). Amelisweerd heeft met ruim één miljoen bezoekers per jaar een grote recreatieve betekenis en is te beschouwen als een cultuurhistorisch park. Het gebied wordt gekarakteriseerd door aaneengeschaalde parkbossen langs de Kromme Rijn met half open uitzicht op de Koningslaan aan de zuidzijde, en door weiden met lanen en houtwallen aan de noordzijde.

Kasteel de Haar

Kasteel De Haar vormt het centrum van een grootse, eind negentiende-eeuwse parkaanleg in diverse deeltuinen, met zichtlijnen die tot ver buiten het park reiken. Kasteel, park, boerderijen en bijgebouwen vormen met het naastgelegen brinkdorp Haarzuilens een ensemble, dat volgens de reconstructivistische visie van architect P.J. Cuypers naar middeleeuws ideaalbeeld is geconcipeerd. De zuidelijke begrenzing van het gebied is gelegd op de Heycop-Vleutense watering, de voormalige loop van de Oude Rijn, waaraan de vijftiende-eeuwse Hamtoren ligt. De groenbuffer rond De Haar en Haarzuilens is cultuurhistorisch van groot belang omdat deze de kenmerkende historische structuurlijnen en het contrast tussen park en noordwestelijk agrarisch gebied zichtbaar houdt.

Landgoed Linschoten

Tussen Woerden en Montfoort ligt het Landgoed Linschoten, een in het open poldergebied van het Groene Hart gelegen groene enclave die sinds de middeleeuwen als eenheid wordt beheerd. Dit eeuwenlange centrale beheer heeft geresulteerd in een uniek ruim 300 hectare groot ensemble van huis en parkbos aan het riviertje de Lange Linschoten, met bijbehorende boerderijen (15), grienden en landerijen, voornamelijk ter weerszijden van de Haardijk. Met de bouw van het huis in 1637 startte de buitenplaatsontwikkeling. Tuinarchitect J.D. Zocher jr. transformeerde in 1834 de oude formele aanleg met de vijvers en het grand canal in het huidige landschapspark met een grote slingerende waterpartij en met zichtlijnen vanuit het huis naar buiten.

Maarsbergse Flank

Op de oostelijke flank van de Utrechtse Heuvelrug, rondom de plaatsen Maarn en Maarsbergen, ligt een tiental buitenplaatsen. Deze buitenplaatsen hebben een gezamenlijke oriëntatie op de Gelderse Vallei. Dominant in historie en presentatie is kasteel Maarsbergen, ontstaan uit een twaalfde-eeuwse proostdij en in de tweede helft van de zeventiende eeuw ontwikkeld tot een buitenplaats met grootse formele aanleg in de vorm van een centrale as, lanenstelsels, grachten en een sterrenbos op de zogeheten Focoldusheuvel. Vanaf de negentiende eeuw, toen het open heidegebied bebost werd, zijn hier enkele buitenplaatsen bijgekomen (Berghuisje, Plattenberg), een ontwikkeling die na de ontsluiting van het gebied (station Maarn) versneld is voortgezet met de aanleg van jongere buitenplaatsen langs de Amersfoortseweg als De Viersprong (1894), Zonnekanje (1925), De Hoogt (1908), 't Stort (1903), Stameren (1905), Huis te Maarn (1906-1915) en Zonheuvel (1836/1902). Voorts op grotere afstand van de weg het landhuis Landeck (1922) en Anderstein (1913) aansluitend aan het terrein van Maarsbergen. Deze zone kenmerkt zich door voornamelijk in de bossen opgenomen buitenplaatsen met een sterk gevarieerde parkaanleg van formeel-classicistische, landschappelijk tot modern-architectonische tuinstijl, waarbij gebruik is gemaakt van het bestaande agrarische houtwallenlandschap. Opvallend is de geringe rol van water in de aanleg. Kenmerkend is de inpassing van recreatievoorzieningen als zwembaden en tennisbanen.

Prattenburg-Remmerstein

Deze buitenplaatszone wordt gedomineerd door twee grote buitenplaatsen op de zuidelijke oostflank van de Utrechtse Heuvelrug: Prattenburg en Remmerstein. Beide buitenplaatsen kennen een lange ontwikkelingsgeschiedenis die teruggaat tot de middeleeuwen. Hun voorlopers, versterkte hofsteden, lagen aan de voet van de flank, langs de oude route van de Cuneraweg. Prattenburg is begin zeventiende eeuw omgevormd tot buitenplaats en is sinds 1694 in bezit van de familie Van Asch van Wijck. Rond 1887 werd een nieuw huis gebouwd in kasteelachtige allure, diverse bijgebouwen toegevoegd en een landschappelijk park aangelegd. Remmerstein werd eind zeventiende eeuw eveneens omgevormd tot buitenplaats en kreeg in de tweede helft van de achttiende eeuw een uitgebreid lanenstelsel met sterrenbos rond de zogeheten Paasheuvel. De lanen zijn onder meer uitgezet op de kerktorens van Wageningen en Rhenen. In 1912 kreeg Remmerstein een nieuw huis wat hoger op de flank met een bijzondere tuin in architectonische stijl, overgaand in een open weiland met uitzicht over de Gelderse Vallei. Kenmerkend voor deze zone is het landgoederenlandschap waarbij bosbouw dominant was. Dat uit zich in een typerende combinatie van lange laanstructuren door de uitgestrekte bossen met parkaanleg die rond de huizen is geconcentreerd.

2.2. Militair erfgoed

Nieuwe Hollandse Waterlinie

De Nieuwe Hollandse Waterlinie is een 85 kilometer lange verdedigingslinie tussen de voormalige Zuiderzee en de Biesbosch. De aanleg startte in het begin van de negentiende eeuw, met als doel het economisch hart van Nederland te beschermen tegen aanvallen uit het oosten. De Nieuwe Hollandse Waterlinie bestaat uit een hoofdweerstandslijn (achterste begrenzing), verdedigingswerken, sluizen/kanalen/keerkaden en een open inundatiegebied (het gebied dat onder water kon worden gezet). De inundatiegebieden vormden het hoofdbestanddeel van de verdediging. Op plaatsen waar inundatie niet mogelijk was, of op plaatsen waar wegen de linie doorkruisten, bouwde men forten. Omstreeks 1870 kreeg de oostzijde van de stad Utrecht een tweede ring van grote forten. Tijdens de mobilisaties van 1914-1918 en van 1939-1940 werd de linie versterkt met tussenstellingen bestaande uit series kazematten en groepsschuilplaatsen. In 1951 werd de linie opgeheven. De voormalige schootsvelden rondom de forten zijn vaak nog onbebouwd en hebben weinig opgaande begroeiing (de 'verboden kringen' rond de forten kenden tot 1963 strenge bouwbeperkingen). De openheid van de voormalige inundatiegebieden versterkt de beleving van de linie. De Kromme Rijn zorgde voor de belangrijkste toevoer van water ('de kraan van de NHW') benodigd voor de inundatie van de gebieden van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Van belang is het behoud van het karakter en het huidige verloop van de rivier en van de sporen in het landschap van het historische verloop van de rivier.

Van de **Nieuwe Hollandse Waterlinie** willen wij de volgende kernkwaliteiten behouden:

- a. Het unieke, in samenhang met het landschap ontworpen negentiende en twintigste-eeuwse hydrologische en militairverdedigingssysteem, bestaande uit een samenhangend stelsel van onder andere forten, dijken, kanalen en inundatiekommen;
- b. groen en overwegend rustig karakter;
- c. openheid

Een uitgebreide beschrijving en handvatten voor het omgaan met de kernkwaliteiten hebben we opgenomen in de 'Kwaliteitsgids voor de Utrechtse Landschappen, gebiedskatern Waterlinies'. Zie: www.provincie-utrecht.nl/kwaliteitsgids.

Oude Hollandsche Waterlinie

De Oude Hollandse Waterlinie ligt tussen de voormalige Zuiderzee en de Biesbosch. Het Utrechtse deel ligt ten oosten van de riviertjes 't Gein, de Amstel, de Kromme Mijdrecht en de Meije en beslaat het westelijk deel van de Lopikerwaard. Deze verdedigingslinie ligt geheel in het veengebied. Door de ruime aanwezigheid van water is hier volstaan met een gering aantal verdedigingswerken. De keten van inundatiegebieden vergde vele tientallen kilometers aan kades en watergangen. De Oude Hollandse Waterlinie leunde sterk op vestingsteden: Gorinchem, Nieuwpoort, Schoonhoven, Oudewater, Woerden, Nieuwersluis, Weesp, Naarden en Muiden. De liniesteden waren stervormige bolwerken met grachten en bastions. Daartussen lagen op strategische plekken veldschansen, aarden werken, voorzien van bastions en een gracht, maar zonder bebouwing. Het waren primitieve forten, bedoeld voor tijdelijke bezetting in tijden van oorlog. De contouren van deze forten en veldschansen zijn nog steeds terug te vinden in het landschap.

In 1672 werd de Oude Hollandse Waterlinie voor het eerst getest: een sterk Frans leger slaagde er niet in om er doorheen te komen. Omdat het middendeel van de linie zwakke plekken kende, verschoof hij aan het eind van de achttiende eeuw richting Utrecht. In 1795 bleek de linie niet bestand tegen strenge vorst die zelfs de grote rivieren deed bevriezen. Na de Franse tijd werd de landverdediging opnieuw georganiseerd en werd de Nieuwe Hollandse Waterlinie ten oosten van de stad Utrecht aangelegd.

Voor het deelgebied van de Oude Hollandse Waterlinie ligt de cultuurhistorische waarde met name in het behoud van de aangewezen, nog in het landschap zichtbare forten en linies, exclusief de bijbehorende vestingsteden en inundatiezones.

Grebbelinie

De Grebbelinie is een zestig kilometer lange waterlinie, gelegen in de Gelderse Vallei tussen de voormalige Zuiderzee en de Nederrijn. De linie is vanaf het midden van de achttiende eeuw aangelegd om de vijand uit het oosten te weren. De Grebbelinie is een samenhangend verdedigingsstelsel van liniedijk, keerkaden, aarden verdedigingswerken, sluizen, waterlopen, inundatie- en schootsvelden. In 1939/40 is de linie versterkt met loopgraven, tankgrachten en kazematten om een Duitse aanval uit het oosten tegen te houden. De hoofdweerstandslijn, gevormd door het Valleikanaal met liniedijk en de Eem boven Amersfoort, werd toen uitgebreid met een voorpostenlijn en een stoplijn als achterste begrenzing. In 1944/45 is door de Duitse bezetter de 'Pantherstelling' deels op de Grebbelinie aangelegd. De verdediging in de breedte is uniek aan deze linie. De forten markeren de plaats van de linie in het landschap, zij liggen op strategische plekken, gebouwd ter verdediging van een acces, zoals (spoor)wegen en stroomruggen. De openheid van de voormalige

inundatiegebieden versterkt de beleving van de linie. De Grebbelinie is nog grotendeels ongeschonden aanwezig en manifesteert zich als een groen lint door het landschap.

Van de Grebbelinie willen we de volgende kernkwaliteiten behouden:

- a. Het unieke, in samenhang met het landschap ontworpen negentiende en twintigste-eeuwse hydrologische en militairverdedigingssysteem, bestaande uit een samenhangend stelsel van onder andere forten, dijken, kanalen en inundatiekommen;
- b. groen en overwegend rustig karakter;
- c. openheid.

Een uitgebreide beschrijving en handvatten voor het omgaan met de kernkwaliteiten hebben we opgenomen in de 'Kwaliteitsgids voor de Utrechtse Landschappen, gebiedskatern Waterlinies'. Zie: www.provincie-utrecht.nl/kwaliteitsgids.

Soesterberg en omgeving

Centraal op de Utrechtse Heuvelrug ligt een uitgebreid militair oefengebied. Een eerste tijdelijk kamp werd in 1804 door de Franse generaal Marmont aangelegd. De drie kilometer lange contour is nog zichtbaar. De Pyramide van Austerlitz staat thans symbool voor de Franse Tijd in Nederland. Nabij de Amersfoortseweg verrees in 1815 het Kamp van Zeist. Het vormde de basis voor de ontwikkeling van een groot oefenterrein op de Leusderheide, dat vanaf 1870 een gesloten militair gebied werd en na WOII in gebruik kwam voor tanks. Na bouw van de Bernardkazerne werd ook de Vlasakkers als oefenterrein voor tanks ingericht. Een derde ontwikkeling volgde vanaf 1913 toen bij Soesterberg een vliegbasis werd ingericht. Het werd de bakermat van onze luchtmacht. In 1941 werd het vliegbasis door de Duitsers tot een echt vliegveld met landingsbanen omgevormd. In de jaren 1950 groeide Soesterberg uit tot een NAVO-basis. Met de sluiting in 2008 kwam er een definitief einde aan deze militaire vliegbasis. Tegen Amersfoort, op de grens met de gemeente Leusden, ligt ook Kamp Amersfoort, een Nationaal Monument en één van de drie bekendste Nederlandse herinneringscentra aan WOII.

Camouflage, afgeslotenheid, forse infrastructuur en opeenvolgende kampementen zijn de sleutelbegrippen van dit uitgestrekte militaire oefengebied. Er is een web van brede banen en wegen ontstaan met verspreid gelegen kazernes, bunkers en observatieposten.

Voor het deelgebied van de (voormalige) Vliegbasis Soesterberg ligt de cultuurhistorische waarde met name in het behoud van de historische structuren en de nog aanwezige objecten van land- en luchtmacht en de elementen uit de Koude Oorlog.

2.3. Agrarisch cultuurlandschap

De cultuurhistorische waarde van het Agrarisch cultuurlandschap ligt met name in:

- a. de aanwezige ontginningsstructuur en -richting;
- b. de structuur, maatvoering, kenmerken en karakter van de boerderijlinten;
- c. het waterbeheersingssysteem;
- d. de openheid van het landschap.

Lopikerwaard

De Lopikerwaard vormt samen met de Krimpenerwaard (Zuid-Holland) een van de grootste aaneengesloten veenweidegebieden van Nederland. Lage ruimtelijke dynamiek binnen de door rivieren omsloten waard heeft gezorgd voor het nagenoeg volledig intact blijven van het twaalfde-eeuwse cope-ontginningsstelsel, dat wordt gekenmerkt door enkele zeer lange, oost-west gerichte ontginningslinten. Kenmerkend zijn de vaste dieptematen, het patroon van scheislotten en de boerderijlinten met oriëntatie op de ontginningsbasis. Het contrast tussen de dicht bebouwde, doorgaans dubbelzijdige linten en het open tussenliggende polderland is karakteristiek voor de Lopikerwaard. Een fijnmazig sloot- en boezemsysteem typeert het westelijk deel. De randen van de waard hebben kenmerkende open (Lekdijk) en meer gesloten (Jsseldijk) boerderijlinten langs de dijk.

Kockengen-Kamerik-Zegveld

Het gebied Kockengen-Kamerik-Zegveld is een typisch twaalfde-eeuws cope-ontginningslandschap dat nog behoorlijk intact is. Het is een schoolvoorbeeld van onder centrale regie uitgevoerde, zeer regelmatige cope-ontginning en vormt (met het in Zuid-Holland doorlopende deel) het grootste aaneengesloten complex daarvan in Nederland. Het betreft een binnen Europa unieke veenontginning, met vaste dieptematen, een regelmatig patroon van (veelal verbrede) sloten en een ritme van (dwars)kaden en boerderijlinten met oriëntatie op de ontginningsbasis. Zowel enkelzijdige als dubbelzijdige linten komen voor, met een veelal half open karakter. Er worden drie deelgebieden onderscheiden: het schaakbordpatroon van zeer regelmatige ontginningsblokken rond

Kockengen (cope), de waaivormige verkaveling van Zegveld (opstrek) en het gebied rond Kamerik met ten opzichte van de ontginningsbasis verschoven boerderijlinten.

Westbroek

De middeleeuwse veenontginning ten westen van de Vecht rond Tienhoven-Westbroek-Maartensdijk is een open poldergebied met een karakteristieke, opstreckende strookverkaveling bestaande uit percelen van zeven tot twaalf kilometer lengte. Het wordt doorsneden door enkele verspringende boerderijlinten. Het verspringen is een gevolg van de verschillende ontginningsstadia van het gebied en heeft geleid tot kenmerkende zogenaamde bajonetaansluitingen bij de dwarswegen. Kenmerkend voor het gebied zijn voorts de vele turfvaarten. De verkeersbundel Utrecht-Hilversum markeert het contrast tussen de lange open gezichten van Westbroek en het meer verstedelijkte gebied Groenekan en Maartensdijk. De Gageldijk markeert de huidige stadsrand van Utrecht, van waaraf het open weidelandschap met verre open gezichten tot aan 't Gooi zich uitstrekt.

Linschoten

Binnen de driehoek Woerden-Oudewater-Montfoort liggen de Linschoter ontginningen. Tezamen met de boerderijlinten langs de Lange Linschoten, het landgoed Linschoten en de Linie van Linschoten is dit gebied cultuurhistorisch zeer waardevol. De oudste, deels nog onregelmatige ontginningen liggen op de brede stroomrug, waar het engdorp Linschoten zich heeft ontwikkeld. In de middeleeuwen zijn vanaf de stroomrug, de Lange Linschoten en de noordelijke IJsseldijk de achterliggende gebieden in verkavelingsblokken strookvormig ontgonnen. Langs de ontginningsassen concentreerde zich de bebouwing in een enkel of dubbel lint. De Montfoortsche Vaart was onderdeel van de vaarroute tussen Montfoort en Amsterdam en dateert uit 1617. De Linie van Linschoten (onderdeel van de Oude Hollandse Waterlinie, aangelegd in 1796) bestaat uit een deels afgegraven aarden schans die als groene structuur nog goed zichtbaar is in het open land.

Ronde Venen

Het radiale patroon van de middeleeuwse strokenverkaveling van de Ronde Venen, het turfwinningslandschap van de Vinkeveense Plassen en de orthogonale structuur van de droogmakerijen, vormen samen een staalkaart van kenmerkend agrarisch grondgebruik door de eeuwen heen. Vanaf de veenriviertjes Kromme Mijdrecht, Drecht, Waver en Winkel is in de middeleeuwen het grote veenkussen radiaal ontgonnen naar een centraal gelegen hoger punt. De zuid- en oostzijde werd benaderd vanuit de daartoe gegraven Ennipwetering, Geer- en Veenkade en de oostzijde vanuit de Oukoperdijk en de Groenlandsekade. Met zuwes werd het gebied in taartpunten verdeeld en in opstreckende stroken ontgonnen. Halverwege vestigden zich de ringvormige boerderijlinten van Vinkeveen, Wilnis, Mijdrecht en Waverveen. Van deze ontginningen resteert langs de veenriviertjes nog slechts een smalle zone, terwijl ze in het zuiden nog goed bewaard zijn gebleven. Door intensieve turfwinning in de zeventiende en achttiende eeuw zijn in het noordoosten de Vinkeveense Plassen ontstaan, met een karakteristiek patroon van legakkers en petgaten. In de negentiende eeuw zijn de overige plassen in een viertal droogmakerijen verkaveld binnen zware ringdijken.

Soester Eng

De Soester Eng vormt binnen het stedelijk gebied van Soest een ongeveer duizend jaar oud open akkerbouwlandschap, dat ontgonnen is op een door landijs afgevlakt deel van de stuwwal. Op de noord- en noordoost flank van het akkerland, de zogenaamde eng, ontstond een langgerekte boerennederzetting met de lagere weide- en maatgronden (hooiland) aan de andere kant, langs de Eem. Dit dorp, Soest, wordt voor het eerst genoemd in 1028. Door eeuwenlange bemesting volgens het potstalsysteem kreeg de Soester Eng een 60 tot 80 centimeter dik humus ophogingsdek. Door 20ste-eeuwse verstedelijking is driekwart van de Soester Eng bebouwd geraakt. Het resterende zuidelijke deel van de eng wordt aan de westzijde begrensd door de erfgronden achter de Molenstraat en aan de zuidzijde door die achter de Nieuweweg en de Parklaan. De noord- en oostzijde wordt grotendeels begrensd door de spoorlijn. Begraafplaats en de bebouwing aan de Veldweg maken geen deel uit van het gebied. De grootste waarde ligt in de herkenbaarheid van de Soester Eng als open, nauwelijks beplant en zichtbaar geperceleerd historisch akkerbouwcomplex met enkele historische wegen en restanten van verbindingen naar zowel de boerderijen aan de Lange Brink als naar de voormalige heidevelden en veengebieden. Markante elementen zijn de in 2006 herbouwde korenmolen De Windhond en de vierduizend jaar oude grafheuvel het Enghenbergje. Vanaf hooggelegen punten zijn er vergezichten naar de Lazarusberg, de Kerktoeren, Soest-Zuid, Amersfoort en de Eempolder. De Soester Eng is met het flankendorp Soest, de lage weidelanden en de hogere heidegronden het beste en nog relatief meest gave voorbeeld op de Utrechtse Heuvelrug van het middeleeuwse landbouwsysteem op de zandgrond.

Cope-ontginningscomplex Hei- en Boeicop, e.o.

De Vijfheerenlanden is een typisch Hollands polderlandschap, waar het strakke middeleeuwse ontginningsregiem van de Utrechtse bisschop en zijn kapittels nog doorheen schemert. Centraal daarin gelegen bevindt zich het

cope-ontginningscomplex Hei- en Boeicop, één van de grootste aaneengesloten veengebieden van Nederland. Lage ruimtelijke dynamiek door geringe verstedelijking binnen de door rivieren en dwarsdijken omsloten gebied heeft gezorgd voor het intact blijven van de twaalfde-eeuwse cope-ontginningen, gekenmerkt door een opeenvolging van systematische en regelmatige ontginningsblokken haaks op de Diefdijk als belangrijke waterkerende dwarsdijk. Uitgangspunt was een vaste dieptemaat van 1.000 m in Bolgerijen, 1250 m in Hei- en Boeicop en Zijderveld en 1500 m in Middelkoop en Leerbroek.

De belangrijkste cultuurhistorische kenmerken van de Vijfheerenlanden zijn:

- a. De waardevolle boerderijlinten met oriëntatie op de ontginningsbases van weteringen en kaden: Zijderveld (enkelzijdig kort lintdorp), Hei- en Boeicop (dubbelzijdig lintdorp Hei- en Boeicop, enkelzijdig boerderijlint Overboeicop), Diefdijk (enkelzijdig lang), Overheicop (enkelzijdig kort), Middelkoop (enkelzijdig lang), Leerbroek (enkelzijdig lang), Loosdorp (enkelzijdig kort), Schoonrewoerd (dubbelzijdig lintdorp);
- b. Monumentale boerderijen, waarvan vele op woonterpen gebouwd;
- c. Lintdorpen met dorpskerken Zijderveld, Hei- en Boeicop, Schoonrewoerd, Middelkoop en Leerbroek;
- d. Kasteelterrein Ter Leede;
- e. Strookvormige verkaveling met vaste dieptemaat per ontginningsblok en met een gemiddelde kavelbreedte van 40 tot 80 m als gevolg van latere opsplitsingen (115 m oorspronkelijke ontginningsmaat);
- f. Structuur van deels doorlopende dwarskaden en zijdewenden als begrenzing van de ontginningsblokken, waarvan enkele oude bestuursgrenzen aangeven;
- g. Systeem van middelweteringen halverwege de ontginningsblokken;
- h. Waterstaatskundige relictten als molenplaatsen, gemalen, sluizen/stuwen e.d.

Zouweboezem

De in 1277 aangelegde Zouwendijk moest de Alblasserwaard beschermen tegen toestromend water uit de hoger gelegen Vijfheerenlanden. In 1370 werd de Oude Zederik gegraven om water uit de polders naar de Lek af te voeren. Op de kruising van de Lekdijk en de Oude Zederik werd een afwateringssluis gebouwd, waarna hier het buurtschap Sluis ontstond. De buitendijkse boezem werd in de achttiende eeuw aangevuld met een veel grotere binnendijkse boezem. De oude sluizen zijn bij de dijkverbetering verdwenen.

Het grootste deel van het binnendijkse gedeelte van de historische Zouweboezem, is nu natuurgebied en kenmerkt zich door de onbebouwde ruimte van de vroegere boezem en het historische grondgebruik van griend- en rietteelt. Het grondgebruik en de omringende kades maken het gebied als boezem duidelijk herkenbaar. Het deel direct achter de Lekdijk is door het gebruik als boomgaard minder herkenbaar.

De Zouwendijk en de tegenoverliggende Zederikkade (de begeleidende kades rond de boezem en aan de Oude Zederik) vormen de kenmerkende begrenzing van het binnendijkse boezemgebied. Daarin is het toevoerkanaal aan de oostkant bewaard gebleven. Aan de kade staat ook de historische Vlietmolen, een wipwatermolen die het water uit de polder Lakerveld uitmaalde op de Oude Zederik, de kooikerswoning en enkele boerderijen. Van belang langs de Zouwendijk zijn de wielen die getuigen van vroegere dijkdoorbraken. In het buitendijkse deel is de uitwatering naar de Lek herkenbaar als door bomen en riet omzoomde 'kreek'. De bergboezem is daar min of meer herkenbaar in een stelsel van waterlopen en kadetracés, aansluitend op de uitwatering. Ook het buitendijkse kanaal vanuit de binnendijkse bergboezem is nog aanwezig. In de buurtschap Sluis zijn de belangrijkste beeld dragers van de uitwateringssituatie aan de Lekdijk het vroegere gemaal en het monument, bestaand uit fragmenten van de drie verdwenen sluizen (hoek Sluis - Zouwendijk) en de stoker- en machinistenwoning. Ondersteunend is het dijkbewakingshuis (Sluis 16) tegenover het gemaal.

2.4. Historische infrastructuur

Het beleid van de Historische infrastructuur richt zich op het behoud en de versterking van de samenhang en de beleefbaarheid van de drie iconische routes: Route Impériale, Via Regia, Wegh der Weegen. De cultuurhistorische waarde ligt met name in:

- a. het historische tracé;
- b. de historische structuur van de weg;
- c. sporen in het landschap gerelateerd aan de historische aanleg;
- d. bijbehorende historische elementen, waaronder trek- en jaagpaden, sluisjes en (grens)paaltjes.

Route Impériale

In 1812/1813 werd op last van Napoleon Bonaparte de Route Impériale 1e Classe No.2 van Parijs naar Amsterdam aangelegd als één van de veertien belangrijkste wegen in zijn Keizerrijk. De weg van Breda-Gorinchem-Utrecht-Amsterdam maakt hier onderdeel van uit en is één van de oudste verharde wegen in de provincie Utrecht. Na de val van Napoleon is de weg opgenomen in het Rijkswegenstelsel. De route volgde

meestal een zo recht mogelijk tracé, vaak met een kerktoeren van het volgende dorp als oriëntatiepunt. Grotendeels werd in de provincie Utrecht gebruik gemaakt van bestaande wegen, die vervolgens werden aangepast aan de Franse standaarden (o.a. vier meter brede verharde strook op verhoogde baan, beplanting met bomen aan weerszijden en aan de buitenzijde een sloot of greppel). De weg volgde de dijken en oeverwallen langs kanalen en rivieren. Sommige bochtige tracés werden afgesneden door 'coupures' (zoals de Amsterdamsestraatweg en tussen Lexmond en Vianen en tussen Baambrugge en Abcoude). De weg was vooral bestemd voor personen- en postverkeer (zwaar verkeer was niet toegestaan). Door de opkomst van de spoorwegen degradeerde de weg en bleef het smalle profiel tot in de twintigste eeuw gehandhaafd. De eerste en grootste structurele aanpassing was een verbreding die voortvloeide uit het Rijkswegenplan van 1927 (deels verdwijnen beplanting, bermsloten en jaagpaden). In het herziene Rijkswegenplan van 1932 werd besloten om speciale autosnelwegen buiten de bebouwde kom aan te leggen (A2). Hierdoor werd het doorgaande autoverkeer verbannen van deze weg en zijn verdere verbredingen en doorbraken uitgebleven. De speciale kenmerkende eigenschappen zijn zodoende op veel plaatsen nog bewaard gebleven.

De weg kenmerkt zich door:

- a. veelal een grillig tracé, gebruikmakend van oude dijken en oeverwallen, deels met rechtstanden (aangelegde 'coupures');
- b. de loop van stad naar stad en van dorp naar dorp, door diverse beschermde stads- en dorpsgezichten en door gebieden met een hoge landschappelijke waarde (zelfs Nationale Landschappen);
- c. het smalle profiel, over de gehele lengte goed bewaard gebleven en soms extra smal in dorpen en op dijktracés met bebouwing;
- d. de historische lintbebouwing die vaak pal aan de weg staat (bijvoorbeeld in Jutphaas);
- e. een grote variatie aan functies langs de weg (woningen, boerderijen, landhuizen, tolhuizen, uitspanningen, diverse weggerelateerde functies en bedrijven);
- f. de originele laanbeplanting van een bomenrij ter weerszijden die op diverse plaatsen nog aanwezig is;
- g. kleinschaligheid (slechts op enkele plaatsen aangetast door grootschalige ontwikkelingen);
- h. het onderdeel zijn van de omgeving.

Via Regia

De verbinding van Utrecht naar Rhenen (en verder naar Wageningen en Arnhem) is een van de oudste wegen in ons land en gaat terug op de Via Regia (Koningsweg of Heerweg), een oude handelsweg van Utrecht naar Keulen. De Via Regia bestond zeker al in de 10e eeuw, aangezien de Utrechtse bisschop met enige regelmaat naar Keulen diende te reizen. Bijzonder is de ligging aan de voet van de stuwwal tussen hoog (dekzand) en laag (klei). Hij volgt zoveel mogelijk dezelfde hoogtelijn om niveauverschil te vermijden. Grote delen van de route bestonden uit een dubbelweg: een bovenweg op de zuidflank die door de betere begaanbaarheid de eigenlijke Via Regia is, en de benedenweg, die als kerkweg de dorpen aan de voet van de stuwwal met elkaar verbond. Uiteindelijk werd de benedenweg tussen de dorpen de hoofdweg, dat is nu de N225. De N225 begint tegenwoordig bij Driebergen, waar deze aansluit op de A12. Het stuk Utrecht-Zeist maakt nu deel uit van de N237 (Utrecht-Amersfoort), het deel Zeist-Driebergen staat onder lokaal beheer. De weg heeft sinds de jaren '50 weinig tracéwijzigingen ondergaan en loopt nog dwars door de dorpskernen van Zeist, Driebergen, Doorn, Leersum, Amerongen, Elst en Rhenen. Langs de weg zijn in de 19e eeuw tientallen buitenplaatsen verzeen, die de weg een grandeur gaven die op sommige plaatsen nog aanwezig is. Dankzij de lusttuinen van de villa's en de bosaanplant op de Heuvelrug is en was de weg ook zeer lommerrijk. De weg, én de interlokale trams die er tussen 1879 en 1949 hebben gereden, openden het gebied voor het toerisme. Langs de hele weg verzeen hotels, pensions en uitspanningen, waarvan soms nog restanten herkenbaar zijn. De weg is een van de interessantste in de provincie. Hij kent een rijke geschiedenis als belangrijke verbindingsweg (postkoets en drukste tramroute) en verbindt een grote diversiteit aan landschappen en identiteiten met elkaar (bos, weides, rivier en landgoederen en boerenonderzettingen). De weg loopt door de dorpen heen en wordt gekenmerkt door de ligging op de grens van hoog naar laag en door de vele buitenplaatsen, landgoederen en villa's, de bebouwing en de tabaksteelt.

Wegh der Weegen

De Wegh der Weegen (Amersfoortseweg (N237)) is in 1653 aangelegd als een classicistische weg op gezamenlijk initiatief van de stad Amersfoort en de Staten van Utrecht. Een comfortabele en bestendige verbinding door de wildernis over de onvruchtbare zandgrond tussen Utrecht en Amersfoort was gewenst. Het is het grootste infrastructurele project uit de zeventiende eeuw in de provincie Utrecht. Architect van de weg was vermoedelijk Jacob van Campen. De elf kilometer kaarsrechte weg tussen de Amersfoortse Galgenberg en de buitenplaats Vollenhoven werd als 'cierlijke weg' aangelegd met een zeer breed profiel met van oorsprong drie rijen bomen aan beide zijden. Dit benadrukte het voorname karakter en de rechte lijn. De weg werd opgedeeld in een regelmatige vakkenverkaveling (24 vakken van ieder honderd roeden (=376m) breed en diep). De vakken werden afgebakend met wallen beplant met hakhout. Om de gebiedsontwikkeling te kunnen financieren werd de grond

ter weerszijden van de weg gratis uitgegeven voor de bouw van buitenplaatsen (met hun overplaatsen op de kavel aan de andere zijde van de weg, zodat er uitzicht was op eigen bezit), in ruil voor de verplichting van het aanleggen van de weg, het beplanten en bewallen en het onderhoud volgens voorwaarden. De kavels werden gescheiden door sorties, voorzien van wallen met beplanting aan beide zijden. De sorties dienden als ontsluitingsweg voor de heide ten noorden en zuiden van de weg, zodat verkeer en schaapskuddes de weg konden oversteken.

Essentieel voor de Wegh der Weegen (Amersfoortseweg) is het symmetrisch-monumentale karakter. De cultuurhistorische kwaliteit ligt vooral in de nog geheel aanwezige verkavelingsritmiek met haakse dwarsassen (sorties) en achterpaden, die rond Huis ter Heide en Soesterberg in de loop der tijd aan weerszijden van de weg naar achteren zijn verlengd en ook in de lanen- en wallenstructuur. Door verbredingen en omleggingen is het monumentale karakter van de weg op diverse plaatsen aangetast, maar tussen Soesterberg en de Stichtse Ronde is de oorspronkelijke structuur nog zichtbaar.

Meer informatie ten aanzien van de buitenplaatsen aan de Amersfoortseweg is te vinden bij het thema Historische Buitenplaatsen en in de Cultuurhistorische Atlas (CHAT).

2.5. Archeologie

De cultuurhistorische waarde van Archeologie ligt met name in:

- a. voor de deelgebieden Utrechtse Heuvelrug, Limes en Dorestad:
 1. de samenhang tussen de verschillende archeologische structuren en elementen;
 2. de relatie tussen archeologische structuren en elementen en het landschap;
- b. aanvullend voor het deelgebied Limes:
 1. de lineaire structuur van de Limes.

Limes

De Limes is de voormalige noordgrens van het Romeinse Rijk. Het betreft de grootste lineaire structuur van Europa, lopend van Roemenië tot in Groot-Brittannië. In de provincie Utrecht volgt de Limes de loop van de Neder-, Kromme en Oude Rijn. De Limes is bovengronds vrijwel nergens zichtbaar. De archeologische resten liggen verborgen in de bodem, veelal onder het grondwaterpeil, waardoor in onze gebieden sprake is van een unieke conservering. Het verhaal van de Limes is zowel het verhaal van de Romeinse soldaten in de forten als het verhaal van de inheemse bevolking daaromheen en de wisselwerking tussen beide groepen. In deze verordening wordt het accent gelegd op de aan de militaire aanwezigheid gerelateerde ruimtelijke structuren:

- a. de grensrivier, met scheepswrakken (in de voormalige bedding), waterwerken en archeologisch waardevolle geulopvullingen;
- b. de limesweg, op de zuidelijke oevers van de Rijn;
- c. forten (castella) met bijbehorende kampdorpen (vici), grafvelden, wachttorens en waterwerken;
- d. een zone langs en op korte afstand van de Romeinse Rijn en Limesweg met daarbinnen (het mogelijk voorkomen van), (water)wegen, (semi-militaire) nederzettingen, religieuze centra, grafvelden en aanverwante monumenten.

Utrechtse Heuvelrug

De Utrechtse Heuvelrug is 150.000 jaar geleden ontstaan tijdens de voorlaatste ijstijd, het Saalien. Het stuwwallenlandschap bezit een grote diversiteit aan archeologische waarden uit verschillende perioden, van de Steentijd tot de Tweede Wereldoorlog. Juist de stapeling van tijdlagen maakt de Utrechtse Heuvelrug zo bijzonder. Deze is het sterkst op de zuidelijke flanken. Op deze gradiënt (overgangszone naar de lagere kleigronden) bevinden zich diverse concentraties van prehistorische grafheuvels, celtic fields en vroegmiddeleeuwse grafvelden. Ook treffen we hier nederzettingsterreinen uit de Brons- en IJzertijd aan als voorlopers van de middeleeuwse esdorpen met hun bouwgronden (engen), alsmede middeleeuwse wegenpatronen en tabaksvelden uit de Nieuwe Tijd.

De belangrijkste bekende archeologische locaties op de Heuvelrug zijn:

- a. Kwintelooyen (Steentijd);
- b. Celtic fields, grafheuvels en nederzettingen (met name Brons- en IJzertijd);
- c. Merovingisch grafveld Rhenen en Oud-Leusden (Vroege Middeleeuwen);
- d. Plantage Willem III (tabakscultuur, Nieuwe Tijd);
- e. Grebbeberg, Kamp Amersfoort, Vliegbasis Soesterberg (Tweede Wereldoorlog).

Dorestad

Dorestad geniet internationale bekendheid als icoon van Europese handel en is een strategisch belangrijke plaats geweest, onder andere in de strijd tussen Friezen en Franken. De bloeitijd van Dorestad als handelsnederzetting lag in de achtste en het begin van de negende eeuw. In de tweede helft van de negende eeuw had Dorestad

ernstig te lijden onder expedities van (Deense) Vikingen. In 863 werd de nederzetting grotendeels verwoest. Wederopbouw bleef uit. Het agrarische deel van de nederzetting is waarschijnlijk voort blijven bestaan, getuige de melding van 'villa Wic' in historische bronnen uit het jaar 948. Dorestad lag voor een deel ter plaatse van het huidige Wijk bij Duurstede. De langgerekte nederzetting ontstond langs de oever van Kromme Rijn en Lek. De Kromme Rijn verlegde haar loop vanaf de achtste tot de twaalfde eeuw steeds verder naar het (noord)oosten, waardoor een nieuwe strook drassig land ontstond tussen de bewoning en de rivier. De belangrijkste bekende archeologische locaties zijn:

- a. handelskwartier met haven;
- b. bestuurlijk centrum;
- c. kerk en grafveld;
- d. agrarische zone met boerderijen.

Bijlage Kernkwaliteiten Landschap

Landschap Eemland

Voor het landschap Eemland willen we de volgende kernkwaliteiten behouden:

1. extreme openheid;
2. slagenverkaveling;
3. veenweidekarakter;
4. historie van de Zuiderzee;
5. Grebbelinie;
6. overgangsgebieden (bij Eemnes, Soest en Amersfoort).

Deze kernkwaliteiten hebben in de verschillende deelgebieden van Eemland verschillende accenten. Een uitgebreide beschrijving en handvatten voor het omgaan met de kernkwaliteiten hebben we opgenomen in de Kwaliteitsgids voor de Utrechtse Landschappen. Zie ook: www.provincie-utrecht.nl/kwaliteitsgids.

Bij ontwikkelingen in het landschap van Eemland vinden we het vooral van belang dat de open ruimte behouden wordt. Dit betekent behoud van een continue open ruimte langs de Eem, van Randmeer tot Amersfoort. Bij ontwikkelingen kan de openheid versterkt worden door verplaatsing van bebouwing, begroeiing of andere opgaande elementen. Nieuwe bebouwing vestigt zich bij voorkeur in randzones of in bestaande linten, waarbij deze laatste wel transparant blijven.

Landschap Gelderse Vallei

Voor het landschap Gelderse Vallei willen we de volgende kernkwaliteiten behouden:

1. Rijk gevarieerde kleinschaligheid;
2. Stelsel van beken, griften en kanalen;
3. Grebbelinie;
4. Overgang van Vallei naar stuwwal (luwe Flank).

Deze kernkwaliteiten hebben in de verschillende deelgebieden van de Gelderse Vallei verschillende accenten. Een uitgebreide beschrijving en handvatten voor het omgaan met de kernkwaliteiten hebben we opgenomen in de Kwaliteitsgids voor de Utrechtse Landschappen. Zie ook: www.provincie-utrecht.nl/kwaliteitsgids. De Grebbelinie maakt ook deel uit van de Cultuurhistorische hoofdstructuur, zie hiervoor het artikel Cultuurhistorische hoofdstructuur.

Bij ontwikkelingen in het landschap van de Gelderse Vallei vinden we het vooral van belang dat de kleinschaligheid, die dit landschap zo aantrekkelijk maakt behouden wordt. In het verleden zijn al veel kleinschalige landschapselementen verdwenen, waardoor ruimten groter zijn geworden. Ze hebben hun functie verloren en zijn verwijderd. Daarnaast vragen wij aandacht voor het waarborgen en ontwikkelen van de contrasten in de te onderscheiden deelgebieden van de Gelderse Vallei.

Landschap Groene Hart

Voor het landschap Groene Hart willen we de volgende kernkwaliteiten behouden:

1. openheid;
2. (veen)weidekarakter (incl. strokenverkaveling, lintbebouwing, etc.);
3. landschappelijke diversiteit;
4. rust & stilte.

Deze kernkwaliteiten zijn benoemd in de Voorloper Groene Hart. De kernkwaliteiten hebben in de verschillende deelgebieden van het Groene Hart verschillende accenten. Een uitgebreide beschrijving en handvatten voor het omgaan met de kernkwaliteiten hebben we opgenomen in de Kwaliteitsgids voor de Utrechtse Landschappen. Zie ook: www.provincie-utrecht.nl/kwaliteitsgids. In het Groene Hart liggen agrarische cultuurlandschappen die deel uit maken van de Cultuurhistorische hoofdstructuur, zie hiervoor het artikel Cultuurhistorische hoofdstructuur.

Bij ontwikkelingen in het landschap van het Groene Hart staat het bevorderen van de diversiteit op het schaalniveau van de verschillende typen landschap centraal. Daarbij worden de kernkwaliteiten gerespecteerd en benut te worden om de contrasten tussen de verschillende typen landschap te behouden. Enkel en alleen het accent leggen op rust en stilte doet geen recht aan het Groene Hart. Het waarborgen van rust vraagt ook het bieden van ruimte voor vormen van dynamiek. Daarbij ligt de focus op het vergroten van de contrasten in rust en dynamiek tussen de agrarische landschappen van de velden en de dynamische landschappen van de oude stroomruggen. We vragen dus zorgvuldig om te gaan met de open, lege ruimte en de dynamiek te concentreren in de 'zones'.

Landschap Rivierengebied

Voor het landschap Rivierengebied willen we de volgende kernkwaliteiten behouden:

1. schaalcontrast van zeer open naar besloten;
2. samenhangend stelsel van rivier - uiterwaard - oeverwal - kom;
3. samenhangend stelsel van hoge stuwwal - flank - kwelzone - oeverwal – rivier;
4. de Kromme Rijn als vesting en vestiging.

Deze kernkwaliteiten hebben in de verschillende deelgebieden van Rivierengebied verschillende accenten. Een uitgebreide beschrijving en handvatten voor het omgaan met de kernkwaliteiten hebben we opgenomen in de Kwaliteitsgids voor de Utrechtse Landschappen. Zie ook: www.provincie-utrecht.nl/kwaliteitsgids. Bij ontwikkelingen in het landschap van het Rivierengebied staat het waarborgen en ontwikkelen van de eigen identiteiten van de vijf deelgebieden centraal. Dit richt zich zowel op het goed tot uiting komen van de karakteristieke kenmerken langs de centrale ruggengraat, als van de geleidelijke overgangen tussen de deelgebieden.

Landschap Utrechtse Heuvelrug

Voor het landschap Utrechtse Heuvelrug willen we de volgende kernkwaliteiten behouden:

1. robuuste eenheid;
2. reliëfbeleving;
3. extreme historische gelaagdheid.

Deze kernkwaliteiten hebben in de verschillende deelgebieden van Utrechtse Heuvelrug verschillende accenten. Een uitgebreide beschrijving en handvatten voor het omgaan met de kernkwaliteiten hebben we opgenomen in de Kwaliteitsgids voor de Utrechtse Landschappen. Zie ook: www.provincie-utrecht.nl/kwaliteitsgids. Op de Utrechtse Heuvelrug ligt een agrarische cultuurlandschap dat deel uit maken van de Cultuurhistorische hoofdstructuur, zie hiervoor het artikel Cultuurhistorische hoofdstructuur. Zie ook: www.provincie-utrecht.nl/kwaliteitsgids. Op de Utrechtse Heuvelrug ligt een agrarisch cultuurlandschap dat deel uit maken van de Cultuurhistorische hoofdstructuur, zie hiervoor het artikel Cultuurhistorie.

Bij ontwikkelingen in het landschap van de Utrechtse Heuvelrug vragen we aandacht voor het in stand houden van het reliëf en voor het in stand houden van het samenhangend boscomplex. Vanwege het reliëf en de overige kwaliteiten van de Heuvelrug willen we in dit gebied geen grootschalige ontgrondingen. Kleinschalige ontgrondingen voor natuurontwikkeling of recreatieve ontwikkeling zijn welmogelijk, mits geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de kwaliteiten.

Bijlage Luchtvaartterrein

Luchtvaartterrein

De provincie Utrecht beschikt over afwisselende landschappen - met daarin de historisch waardevolle steden Utrecht en Amersfoort - en andere karakteristieke grotere en kleinere steden en dorpen. Het landelijk gebied kenmerkt zich door uitgestrekte veenweidegebieden, plassen, bossen op de Heuvelrug, het halfopen landschap van de Gelderse Vallei, het Kromme Rijngebied en het rivierenlandschap. Op het gebied van landschap, wonen, werken, voorzieningen en historie kent onze provincie unieke kenmerken en kwaliteiten. Het spanningsveld tussen ruimte voor wonen, werken en infrastructuur ten opzichte van ruimte voor natuur, landschap en groen rond de stad en voor de uitoefening van agrarische functies is kenmerkend voor de Provincie Utrecht. Meer dan in welke provincie dan ook is het verdelen en toewijzen van schaarse ruimte één van de belangrijkste onderwerpen in het provinciaal beleid. Dit maakt ook dat er in de provincie Utrecht nauwelijks ruimte is voor luchtvaartterreinen. De enorme ruimtelijke claim van de vliegbasis Soesterberg is mede de oorzaak geweest van de sluiting ervan.

Algemene uitgangspunten

In het afwegingskader duurzaamheid wordt er een integrale afweging gemaakt tussen de belangen “People, Planet en Profit” en de effecten die een beleid heeft op volgende generaties en elders op de wereld. Aanvragen voor luchthavenbesluiten en luchthavenregelingen, die hinder voor de omgeving kunnen opleveren, zullen met name op deze punten beoordeeld worden. Ons streven is de hinder voor de omgeving (mens en dier) zo beperkt mogelijk te houden. Dit betekent dat - indien verzoeken worden gedaan om vliegactiviteiten mogelijk te maken - nut en noodzaak van deze activiteiten moeten worden aangetoond. Met betrekking tot het luchtverkeer wordt een onderscheid gemaakt tussen structureel en tijdelijk en uitzonderlijk gebruik: tot en met twaalf vliegdagen per jaar is er sprake van tijdelijk en uitzonderlijk gebruik. Hierop zijn de beleidsregels van toepassing. Vanaf dertien vliegdagen per jaar is er sprake van een structureel gebruik van een terrein. Gemotoriseerd luchtverkeer met een structureel karakter

In een aantal gebieden in de provincie Utrecht is het niet wenselijk dat er verstoring optreedt door opstijgend en dalend gemotoriseerd luchtverkeer. Gezien de effecten van gemotoriseerde luchtvaart zullen in alle gevallen de kwaliteiten stilte en rust, worden aangetast.

Nieuwe initiatieven ten aanzien van structureel helikopterverkeer en gemotoriseerde kleine en recreatieve luchtvaart in stiltegebieden, het natuurnetwerk Nederland (NNN), de groene contour, ganzenrustgebieden en weidevogelkerngebieden zijn niet toegestaan. Voor ganzenrustgebieden en weidevogelkerngebieden geldt dit uitsluitend voor de gevoelige periode (wintermaanden, resp. broedseizoen). Rondom deze gebieden wordt een bufferzone van 2 km aangehouden. Binnen deze bufferzone is gemotoriseerd landen en opstijgen uitsluitend toegestaan als de aanvrager voor de aanwijzing van een terrein als luchtvaartterrein voldoende heeft aangetoond dat dit geen invloed heeft op het gevoelige gebied (het zogenaamde nee, tenzij regime). Ook moet er voldaan worden aan de eisen van de Natuurwetgeving en het daarop gebaseerde provinciale beleid.

Om het milieu te beschermen, en hinder en gevaar zoveel mogelijk te voorkomen, worden eisen gesteld aan de locatie en het gebruik van nieuwe luchthavens, specifiek private, bedrijfsgebonden of commerciële luchthavens. Hoofdpriincipe is dat de provincie geen nieuwe luchthavens wil nabij woningen en andere geluidgevoelige bestemmingen (te weten onderwijsgebouwen, ziekenhuizen en verpleeghuizen, verzorgingstehuizen, psychiatrische inrichtingen en kinderdagverblijven) in verband met geluidsoverlast. De belangrijkste eisen die de provincie stelt aan locatie en het gebruik van een nieuwe luchthaven zijn:

- bij het voorgenomen gebruik mogen er geen woningen en andere geluidgevoelige bestemmingen (komen te) liggen binnen de 48 dB Lden geluidscontour;
- een nieuwe luchthaven dient minimaal 500 m afstand tot de dichtstbijzijnde woning of andere geluidgevoelige bestemming aan te houden;
- bij het voorgenomen besluit mogen er geen kwetsbare objecten liggen binnen de 10-6 Externe veiligheidscontour (komen te) liggen.

Als de 48 dB Lden contour buiten de 500 m lijn ligt dan geldt die 500 m lijn uiteraard als grens voor geluidgevoelige bestemmingen. Geluid wordt bij luchthavens uitgedrukt in dB Lden-contouren. Deze contour is een jaargemiddelde en kan pas worden gehandhaafd na afloop van dat jaar. Zeker bij kleinere luchthavens zijn Lden-contouren voor de burger onvoorspelbaar. In andere rechtsgebieden, met name de ruimtelijke ordening zijn afstandsgrenzen gebruikelijk. Een afstand van minimaal 500 m biedt ook voldoende bescherming aan de omwonenden tegen geluidhinder door pieklawaai. Een geluidniveau van 48 dB Lden komt overeen met 10% ernstig gehinderden. Dit wil zeggen dat bij een geluidsbelasting van 48 dB Lden vliegtuiglawaai 10 % van de mensen aangeeft ernstig gehinderd te zijn. De provincie is van mening dat het accepteren van meer dan 10 % ernstig gehinderden niet past binnen haar omgevingsdoelstellingen.

Van de afstandseis van 500 m kan alleen worden afgeweken indien de aanvrager aantoont dat de beoogde luchtvaartactiviteiten geen negatieve effecten hebben op de leefomgevingskwaliteit van de woningen en de

andere geluidsgevoelige bestemmingen. Hierbij zal onder meer worden getoetst aan de optredende piekniveaus op woningen en andere geluidsgevoelige bestemmingen. Daarnaast wordt het cumulatieve effect van de beoogde vliegactiviteit meegewogen.

Met deze afstand kan worden voldaan aan het uitgangspunt van de Omgevingswet dat stelt dat voor piekgeluid een maximale belasting van 65 dB (A) L_{max} in de avond (19:00-23:00 uur) en 70 dB(A) gedurende de dagperiode (7.00 – 19.00 uur) aanvaardbaar is.

Het landen en opstijgen tijdens de nachtperiode is in de provincie Utrecht niet toegestaan. Dit geldt overigens niet voor traumavluchten.

De aanvrager voor de luchtvaartactiviteiten zal berekeningen van de geluidseffecten en de effecten op externe veiligheid dienen te overleggen zoals opgenomen in het Besluit burgerluchthavens. Op basis daarvan kan getoetst worden aan dit beleidskader

Positie trauma-, politie-, brandweer en SAR-helikopter.

Indien gemotoriseerde luchtvaartuigen, zoals helikopters of RPAS (drones) worden ingezet in het kader van uitvoering van een wettelijke taak of bij spoedeisende hulpverlening, dan is het noodzakelijk dat zij op elk terrein mogen landen of opstijgen. Het gaat hierbij om vluchten ten behoeve van de spoedeisende medische hulpvluchten (HEMS), Search and Rescue (SAR)-vluchten en politievluchten. Om die reden vallen deze activiteiten niet onder het verbod om te landen op of op te stijgen van een niet aangewezen luchtvaartterrein. Permanente stationering van dergelijke luchtvaartuigen dient wel te geschieden op een luchthaven met een luchthavenbesluit of -regeling.

Bij luchthavens met uitsluitend een maatschappelijke of nutsfunctie (bijvoorbeeld bij ziekenhuizen) wordt het publieke belang nadrukkelijk meegewogen. Ook hierbij zal worden getoetst of de omgevingskwaliteit niet óf zo min mogelijk wordt belast met de aanwezigheid van de luchthaven.

Bijlage Toegelaten borden, spandoeken, vlaggen, informatiezuilen en vergelijkbare objecten

A. Toegelaten borden, spandoeken en vlaggen bij een bedrijfsgebouw, anders dan een tankstation

1. Bij een gebouw, anders dan een tankstation, worden alleen borden, spandoeken en vlaggen geplaatst en behouden die betrekking hebben op een beroep, bedrijf of dienst, uitgeoefend in dat gebouw in overeenstemming met het omgevingsplan.
2. Eén bord wordt, op het betreffende erf of bouwperceel, direct voor het gebouw geplaatst, of borden en spandoeken worden plat tegen de gevel geplaatst, en één enkel-, tweezijdig, of sandwichbord wordt, of twee borden worden, bij een inrit geplaatst.
3. Borden en spandoeken worden, op het betreffende erf of bouwperceel, plat tegen de gevel geplaatst, of er wordt één bord direct voor het gebouw en bij een inrit geplaatst.
4. Borden en spandoeken steken niet boven de goot- of dakrand uit.
5. De maximale oppervlakte van een bord dat direct voor het gebouw wordt geplaatst is 2,00 m².
6. Een enkel-, tweezijdig, of sandwichbord bij een inrit wordt geplaatst binnen 5,00 meter van de inrit, heeft een hoogte van maximaal 1,50 meter boven maaiveld en heeft een oppervlakte van maximaal 2,00 m² en twee borden bij een inrit hebben ieder een maximaal oppervlak van 0,50 m² waarbij de maximale hoogte boven maaiveld 1,00 meter is.
7. Er worden, op het betreffende erf of bouwperceel, maximaal vier vlaggen direct voor of tegen het gebouw geplaatst.
8. Vlaggen hebben een oppervlakte van maximaal 6,00 m² en een hoogte van maximaal 6 meter boven het maaiveld en steken niet boven de nok van het gebouw uit.
9. Borden, spandoeken en vlaggen worden niet verlicht tussen 23:00 en 6:00, tenzij de openingstijden van het gebouw die verlichting vereisen.
10. Er worden geen knipperende verlichting of bewegende beelden of letters gebruikt.
11. Led- of vergelijkbare schermen voldoen aan de Richtlijn Lichthinder van de Nederlandse Stichting voor Verlichtingskunde (NSV).
12. Borden langs een provinciale of gemeentelijke weg worden geplaatst volgens de voorschriften van de betrokken wegbeheer Reglement Verkeersregels en Verkeerstekens 1990der en voldoen aan het model dat is opgesteld volgens:
 - a. het Reglement Verkeersregels en Verkeerstekens 1990; of
 - b. de Richtlijn toeristische bewegwijzering; of
 - c. de Richtlijn bewegwijzering.

B. Toegelaten borden, spandoeken en vlaggen bij een tankstation

1. Bij een tankstation worden alleen de volgende borden, spandoeken en vlaggen geplaatst en behouden:
 - a. één enkelzijdig of tweezijdig brandstofprijzenbord;
 - b. maximaal vier vlaggen;
 - c. borden en spandoeken op het gebouw van het verkooppunt; en
 - d. dakrandborden rondom de overkapping van de brandstofpompen.
2. Het brandstofprijzenbord staat op het betreffende erf of bouwperceel en heeft een breedte van maximaal 2,00 m en een hoogte van maximaal 7,50 meter boven maaiveld.
3. Vlaggen worden voor of tegen het gebouw geplaatst, hebben ieder een oppervlakte van maximaal 6,00 m², hebben een hoogte van maximaal 6,00 meter boven maaiveld en steken niet boven de nok van het gebouw uit.
4. Borden en spandoeken op het gebouw van het verkooppunt worden plat tegen de gevel bevestigd, steken niet boven de goot- of dakrand uit en hebben gezamenlijk een maximaal oppervlakte van 9,00 m².
5. Dakrandborden rondom de overkapping van de brandstofpompen bevatten alleen het logo van de brandstofleverancier en hebben een hoogte van maximaal 1,50 meter.
6. Borden, vlaggen en spandoeken worden niet verlicht tussen 23:00 en 6:00, tenzij de openingstijden van het tankstation die verlichting vereisen.
7. Er worden geen knipperende verlichting of bewegende beelden of letters gebruikt.
8. Led- of vergelijkbare schermen voldoen aan de Richtlijn Lichthinder van de Nederlandse Stichting voor Verlichtingskunde (NSV).

C. Toegelaten borden en spandoeken voor de koop, huur of verpachting van een zaak

1. Op, of op het betreffende erf of bouwperceel van, een woning of bedrijfspand worden naast de borden, spandoeken en vlaggen, bedoeld in onderdeel A en B, alleen enkel- of tweezijdige borden en spandoeken geplaatst en behouden die betrekking hebben op de koop, huur of verpachting van de woning of het bedrijfspand.

2. Er wordt maximaal één bord of spandoek op, of op het betreffende erf of bouwperceel van, de onroerende zaak geplaatst.
3. Het bord of spandoek heeft een oppervlakte van maximaal 4,00 m², een lengte van maximaal 2,00 meter en een hoogte van maximaal 2,50 meter boven maaiveld.
4. Het bord of spandoek wordt niet verlicht.

D. Toegelaten borden en informatiezuilen over gebieden en bezienswaardigheden

1. Voor educatieve of geografische informatie over een gebied of bezienswaardigheid worden alleen de volgende borden en informatiezuilen geplaatst en behouden:
 - a. maximaal twee enkel- of tweezijdige borden langs iedere autoweg door of langs het gebied;
 - b. maximaal twee enkel- of tweezijdige borden en één informatiezuil bij de toegang tot een gebied of bezienswaardigheid; en
 - c. maximaal één enkel- of tweezijdig bord bij de uitgang van een gebied of bezienswaardigheid.
2. Een bord langs een autoweg door of langs het gebied heeft een oppervlakte van maximaal 2,00 m² en een hoogte van maximaal 1,50 meter boven maaiveld.
3. Een bord bij de toegang of uitgang heeft een oppervlakte van maximaal 2 m², een hoogte van maximaal 2,50 meter boven maaiveld en een breedte van maximaal 1,50 meter.
4. Een informatiezuil heeft een maximaal informatiedragend oppervlak van 6,00 m² en een hoogte van maximaal 2,50 meter boven maaiveld.
5. Borden en informatiezuilen bevatten op ten hoogste 5 % van het oppervlakte reclame en zijn niet verlicht.
6. Voor recreatieve en toeristische bewegwijzering worden alleen enkelzijdige borden geplaatst en behouden:
 - a. met een oppervlak van maximaal 1,50 m² voor route-overzichtsbornen en een oppervlakte van maximaal 0,20 m² voor andersoortige borden en een hoogte van maximaal 2,50 meter boven maaiveld;
 - b. waarbij maximaal 5% bestaat uit reclame; en
 - c. die feitelijk onderdeel uitmaken van de route.
7. Borden langs een provinciale of gemeentelijke weg worden geplaatst volgens de voorschriften van de betrokken wegbeheerder en voldoen aan het model dat is opgesteld volgens:
 - a. het Reglement Verkeersregels en Verkeersstekens 1990; of
 - b. de Richtlijn toeristische bewegwijzering; of
 - c. de Richtlijn bewegwijzering.

E. Toegelaten borden bij een woningbouwlocatie

1. Bij een woningbouwlocatie worden alleen borden geplaatst en behouden die betrekking hebben op die woningbouwlocatie.
2. Er worden maximaal twee informatieborden geplaatst langs en gericht op een autosnelweg.
3. Een bord langs een autosnelweg heeft een oppervlakte van maximaal 28,00 m² en een lengte van maximaal 7,00 meter in één richting en een hoogte van maximaal 6,00 meter boven maaiveld.
4. Borden worden niet verlicht tussen 23:00 en 6:00.
5. Er worden geen knipperende verlichting of bewegende beelden of letters gebruikt.
6. Led- of vergelijkbare schermen voldoen aan de Richtlijn Lichthinder van de Nederlandse Stichting voor Verlichtingskunde (NSV).

F. Toegelaten borden bij wegwerkzaamheden

1. Voor wegwerkzaamheden worden alleen borden geplaatst en behouden die betrekking hebben op de wegwerkzaamheden op de betrokken locatie.
2. Er worden maximaal één bord per rijrichting en maximaal twee borden per wegwerk geplaatst.
3. De borden worden verwijderd zodra de werkzaamheden ten einde zijn.
4. Bij autosnelwegen heeft het bord een oppervlakte van maximaal 12,00 m², een lengte dan wel breedte van maximaal 4,00 meter en een hoogte van maximaal 6,00 m boven maaiveld.
5. Bij overige wegen heeft het bord een oppervlakte van maximaal 6,00 m², een lengte dan wel breedte van maximaal 3,00 meter en een hoogte van maximaal 5,00 meter boven maaiveld.
6. De borden worden niet verlicht.

G. Toegelaten borden en spandoeken bij andere projecten dan woningbouw of wegwerkzaamheden

1. Bij een project, anders dan een woningbouwlocatie of wegwerkzaamheden, worden alleen borden en spandoeken direct voor deze werklocatie of nabij op het betreffende terrein aanwezige bebouwing geplaatst en behouden die betrekking hebben op het bouwwerk, waterwerk of natuurontwikkelingsproject dat in uitvoering is.
2. Er wordt maximaal één bord of één spandoek geplaatst.
3. Het bord of spandoek is niet gericht op de autosnelweg.

4. Het bord of spandoek heeft een oppervlakte van maximaal 6,00 m², een lengte van maximaal 3,00 meter en een hoogte van maximaal 5,00 meter boven maaiveld.
5. Het bord of spandoek wordt niet verlicht.

H. Toegelaten borden, spandoeken en vlaggen voor de verkoop van agrarische producten

1. Voor de verkoop van agrarische producten worden alleen de volgende borden, spandoeken en vlaggen geplaatst en behouden:
 - a. borden voor de verkoop van agrarische producten; en
 - b. seizoens- en perceelsgebonden borden, spandoeken en vlaggen voor de tijdelijke verkoop van agrarische vollegrondsgroenten op het oogstperceel.
2. Voor de verkoop van agrarische producten wordt maximaal één bord geplaatst in de directe omgeving van het verkooppunt.
3. Het bord voor de verkoop van agrarische producten heeft een maximaal oppervlakte van 1,00 m², een lengte dan wel breedte van maximaal 1,50 meter en een maximale hoogte van 2,50 meter boven maaiveld.
4. Het bord voor de verkoop van agrarische producten wordt niet verlicht.
5. Er worden in totaal maximaal twee seizoen- en perceelsgebonden borden dan wel spandoeken geplaatst en maximaal twee vlaggen.
6. De seizoen- en perceelsgebonden borden, spandoeken en vlaggen worden maximaal één week voor de aanvang van de oogst geplaatst en binnen één week na afloop weer verwijderd.
7. De seizoen- en perceelsgebonden borden, spandoeken en vlaggen worden alleen in de directe omgeving van het verkooppunt geplaatst.
8. De seizoen- en perceelsgebonden borden en spandoeken hebben een oppervlakte van maximaal 2,50 m², een lengte dan wel breedte van maximaal 1,50 meter en een hoogte van maximaal 2,50 meter boven maaiveld.
9. De seizoen- en perceelsgebonden vlaggen hebben een oppervlakte van maximaal 2,00 m².
10. De seizoen- en perceelsgebonden borden, spandoeken en vlaggen worden niet verlicht.

I. Toegelaten borden voor duurzame energie

1. Voor informatie over terreinen, die specifiek gebruikt worden voor het opwekken van duurzame energie, worden alleen de volgende borden geplaatst en behouden:
 - a. maximaal één vrijstaand informatiebord, als het terrein een oppervlakte heeft van 1 ha of meer; of
 - b. maximaal één inritbord en maximaal één bord tegen de gevel van een gebouw, als het terrein een oppervlakte heeft van maximaal 1 hectare.
2. Het informatiebord op een terrein van 1 hectare of meer heeft een oppervlakte van maximaal 12,00 m².
3. Het inritbord op een terrein van maximaal 1 hectare heeft een oppervlakte van maximaal 2,00 m² en een hoogte van maximaal 1,50 meter boven maaiveld.
4. Het bord tegen de gevel van een gebouw op een terrein van maximaal 1 ha steekt niet boven de goot- of dakrand uit en heeft een oppervlakte van maximaal 2,00 m².
5. De informatie op de borden bestaat voor maximaal 5% uit reclame.
6. Er wordt op windmolens alleen reclame geplaatst op de gondel.
7. De borden en de gondel worden niet verlicht.

J. Toegelaten borden voor aankondigingen op rotondes

1. Bij een rotonde worden alleen borden geplaatst en behouden door de wegbeheerder om aan te geven dat het onderhoud van de rotonde is gesponsord.
2. Er worden maximaal twee borden op een rotonde geplaatst.
3. Een bord op een rotonde heeft een lengte van maximaal 0,50 meter, een breedte van maximaal 0,30 meter en een hoogte van maximaal 0,70 meter boven maaiveld.
4. Een bord op een rotonde heeft, mits deze naar het oordeel van gedeputeerde staten voldoende landschappelijk is ingepast, een lengte van maximaal 1,00 meter, een breedte van maximaal 0,70 meter en een hoogte van maximaal 0,70 meter boven maaiveld.
5. De borden op een rotonde worden niet verlicht.

K. Toegelaten borden, spandoeken, vlaggen en vergelijkbare objecten voor aankondigingen bij sportvelden en sportterreinen

1. Bij een sportveld of sportterrein worden alleen borden, spandoeken, vlaggen en vergelijkbare objecten geplaatst en behouden als het sportveld of sportterrein is opgenomen in het omgevingsplan.
2. Van borden, spandoeken en vergelijkbare objecten, anders dan borden en spandoeken bij het clubgebouw, is het opschrift of de afbeelding gericht naar het sportveld of sportterrein.
3. Het sportterrein is omgeven door een afschermdende beplantingsstrook.

4. Het bord, spandoek of vergelijkbaar object heeft een hoogte van maximaal 2,00 meter boven maaiveld.
5. Borden en spandoeken worden plat tegen de gevel van een clubgebouw geplaatst, of één bord wordt direct voor het clubgebouw of bij een inrit geplaatst.
6. Borden en spandoeken bij een clubgebouw steken niet boven de goot- of dakrand uit.
7. De oppervlakte van een bord dat direct voor het clubgebouw wordt geplaatst is maximaal 2,00 m².
8. Een bord bij een inrit van een clubgebouw wordt geplaatst binnen 5,00 meter van de inrit, heeft een oppervlakte van maximaal 2,00 m² en een hoogte van maximaal 1,50 meter boven maaiveld.
9. Er worden maximaal vier vlaggen voor of tegen het clubgebouw geplaatst, met een oppervlakte van maximaal 6,00 m² en een hoogte van maximaal 6,00 meter boven maaiveld.
10. Vlaggen steken niet boven de nok van het clubgebouw uit.
11. Borden worden niet verlicht tussen 23:00 en 6:00, tenzij de openingstijden van het gebouw die verlichting vereisen.
12. Er worden geen knipperende verlichting of bewegende beelden of letters gebruikt.
13. Led- of vergelijkbare schermen voldoen aan de Richtlijn Lichthinder van de Nederlandse Stichting voor Verlichtingskunde (NSV).

L. Toegelaten borden, spandoeken, vlaggen en vergelijkbare objecten voor verkiezingen, wedstrijden, manifestaties, evenementen of tentoonstellingen

1. In de openbare ruimte worden alleen borden, spandoeken en vlaggen geplaatst en behouden die betrekking hebben op verkiezingen van een openbaar bestuur of een openbare wedstrijd, manifestatie, evenement of tentoonstelling.
2. Borden, spandoeken en vlaggen voor verkiezingen bevatten geen handelsreclame.
3. Borden, spandoeken en vlaggen voor verkiezingen of voor een openbare wedstrijd, manifestatie, evenement of tentoonstelling worden maximaal drie weken voorafgaand aan de verkiezingsdatum geplaatst en uiterlijk drie dagen na de verkiezingsdatum verwijderd.
4. Borden, spandoeken en vlaggen voor een openbare wedstrijd, manifestatie, evenement of tentoonstelling worden niet gebruikt voor de gebruikelijke commerciële uitoefening van een beroep, bedrijf of dienst.
5. Er worden maximaal twee borden of spandoeken en maximaal vier vlaggen voor een openbare wedstrijd, manifestatie, evenement of tentoonstelling op de betreffende locatie geplaatst.
6. Bij in de directe omgeving aanwezige wegen worden maximaal twee borden of vlaggen voor een openbare wedstrijd, manifestatie, evenement of tentoonstelling geplaatst, met inachtneming van de voorschriften van de betrokken wegbeheerder.
7. Borden, spandoeken en vlaggen voor verkiezingen of een openbare wedstrijd, manifestatie, evenement of tentoonstelling worden niet verlicht.

M. Toegelaten borden voor het uiten van gedachten en gevoelens

1. Bij een erf in de nabijheid van een gebouw worden alleen borden geplaatst en behouden die dienen tot het uiten van gedachten en gevoelens als bedoeld in artikel 7 van de Grondwet.
2. Er worden maximaal twee borden geplaatst.
3. De borden bevatten geen bedrijfsreclame.
4. Een bord heeft een oppervlakte van maximaal 1,00 m², een lengte dan wel breedte van maximaal 1,00 meter en een hoogte van maximaal 2,50 meter boven het maaiveld.
5. De borden worden niet verlicht.

N. Toegelaten borden voor wettelijke voorschriften

1. Borden die zijn aangebracht ter voldoening aan een wettelijk voorschrift en voldoen aan de wettelijke maten zijn toegestaan.
2. Borden die zijn aangebracht ter voldoening aan een wettelijk voorschrift zonder wettelijke maten zijn toegestaan als zij een hoogte van maximaal 0,50 meter en een lengte dan wel breedte van maximaal 1,00 meter hebben.
3. Borden worden niet verlicht tussen 23:00 en 6:00, tenzij de openingstijden van een gebouw die verlichting vereisen.
4. Er worden geen knipperende verlichting of bewegende beelden of letters gebruikt.
5. Led- of vergelijkbare schermen voldoen aan de Richtlijn Lichthinder van de Nederlandse Stichting voor Verlichtingskunde (NSV).

TOELICHTING

Algemene toelichting

Wettelijke basis verordening

Artikel 2.6 van de Omgevingswet schrijft voor dat provinciale staten één omgevingsverordening vaststellen waarin regels over de fysieke leefomgeving worden opgenomen. De omgevingsverordening vervangt bestaande verordeningen zoals de ruimtelijke verordening, de milieuverordening, de natuur en landschapsverordening.

De omgevingsverordening bevat instructieregels over taken en bevoegdheden van gemeenten en waterschappen. Daarnaast bevat de omgevingsverordening direct werkende regels. Dit zijn regels die rechtstreeks gelden voor bedrijven, burgers en andere initiatiefnemers bij het uitvoeren van een activiteit. Andere voorbeelden van direct werkende regels zijn de meld- en informatieplichten en de specifieke zorgplichten. Regels over bijvoorbeeld een vergunningplicht gelden ook voor bedrijven, burgers en andere initiatiefnemers. Daarover moet eerst een besluit genomen worden.

Provinciaal belang

Stad en land gezond

Provinciaal belang	Toelichting
Bevorderen van een gezonde leefomgeving.	De provincie heeft wettelijke / (boven)regionale taken op het gebied van geluid, stilte, luchtkwaliteit, geur en waterkwaliteit. Het betreft het beperken van de milieubelasting vanuit diverse bronnen naar waarden die niet negatief bijdragen aan de gezondheid van onze inwoners.
Bevorderen van een veilige inrichting van de leefomgeving.	De provincie heeft wettelijke / (boven)regionale taken op het gebied van waterveiligheid, externe veiligheid en verkeersveiligheid op en rond de provinciale infrastructuur.
Versterken van onderlinge relatie tussen 'stad' en 'land'	De zones rondom de kernen vormen de verbinding tussen het stedelijk en het landelijk gebied. Ze hebben invloed op kwaliteit en uitstraling van de steden en dorpen en van het landelijk gebied. Tegengaan leegstand en verrommeling draagt bij aan vitaliteit van de kern.
Zodanige condities scheppen dat een goede recreatieve structuur wordt behouden en versterkt.	De recreatieve structuur bestaat uit routenetwerken, waterwegen en voorzieningen zoals recreatieterreinen, verblijfsaccommodaties en zwemwater. Het overschrijdt gemeente- en provinciegrenzen. De provincie richt zich op een evenwichtige spreiding van toeristen en recreanten over stad en landelijk gebied, een op de vraag aansluitend aanbod en zorg voor behoud van stilte voor de rustzoekende mens.
Bevorderen van een inclusieve samenleving	De provincie kan met haar taken voor de fysieke leefomgeving ook voorwaarden scheppen voor een inclusieve samenleving. Bijvoorbeeld op het gebied van openbaar vervoer of de woningbouwprogrammering. Ook kan ze hiermee bijdragen aan sociale samenhang en aan dat iedereen mee kan doen in de maatschappij.

Klimaatbestendig en waterrobuust

Provinciaal belang	Toelichting
Bevorderen van een klimaatbestendige leefomgeving.	De aanpak van de door klimaatverandering veroorzaakte wateroverlast, hittestress, overstromingen en droogte is vaak regionaal. Er is ruimte nodig voor afdoende klimaatbestendige ingrepen en regionale afstemming en samenwerking om te komen tot een klimaatadaptieve inrichting van de fysieke leefomgeving.
Ontwikkelen van een robuust en duurzaam bodem- en watersysteem.	De provincie heeft wettelijke taken op het gebied van de bodem- en watersystemen (zowel grond- als oppervlaktewater). Toekomstige veranderingen en ontwikkelingen vragen om het behoud van een duurzaam evenwicht tussen benutten en beschermen op provinciaal niveau. Het regionale bodem- en watersysteem is de drager van de bovengrondse ruimtelijke ontwikkelingen. Het systeem stopt niet bij gemeentelijke grenzen en vraagt om regionale keuzes. Waarin de

	provincie rekening houdt met gebied specifieke belangen en opgaven.
Bevorderen van het afremmen van bodemdaling.	Afremmen van bodemdaling vergt een gemeentegrensoverschrijdende, (boven)regionale aanpak.

Duurzame energie

<i>Provinciaal belang</i>	<i>Toelichting</i>
Bijdragen aan het verminderen van energiegebruik.	De provincie draagt bij aan de inzet op besparing om de impact van de energietransitie te verminderen. Als de energievraag afneemt, wordt de druk op de ruimte voor het realiseren van duurzame energie beperkter.
Bevorderen van en voldoende ruimte bieden aan de realisatie van duurzame energiebronnen.	De realisatie van duurzame energiebronnen vergt een regionale aanpak, omdat de impact veelal verder gaat dan een individuele gemeente. De uitwerking van provinciale (klimaatneutraal in 2040) en nationale ambities voor energietransitie vraagt om regie op provinciaal schaalniveau. Daarnaast zijn wij bevoegd gezag voor het mogelijk maken van een deel van de duurzame energieprojecten.

Vitale steden en dorpen

<i>Provinciaal belang</i>	<i>Toelichting</i>
Bevorderen van binnenstedelijke ontwikkeling.	Binnenstedelijke ontwikkeling, dat wil zeggen binnen het stedelijk gebied van steden, dorpen en overige kernen, inclusief transformatie, herstructurering en de aanpak van leegstand, heeft bovengemeentelijke aspecten, omdat we te maken hebben met regionale markten voor woon- en werk- en kantoorlocaties. Het gaat daarbij om regionale afstemming en het creëren van een gelijk speelveld in alle gemeenten.
Voldoende ruimte bieden voor het realiseren van een op de behoefte aansluitend aanbod van woningen en woonvoorzieningen.	Er is een regionale woningmarkt die vraagt om regionale programmering en afstemming. Het gaat om een aanbod dat op regionaal niveau in kwantitatieve en kwalitatieve zin is afgestemd op de (toekomstige) behoefte en de vraag van alle woningzoekenden, qua woningtype en woonmilieu en qua betaalbaarheid.
Voldoende ruimte bieden voor het functioneren en versterken van een vitale, circulaire en innovatieve regionale economie.	De markten voor kantoren en bedrijventerreinen functioneren op regionaal niveau. Dit vraagt om regionale programmering en afstemming. Het gaat om een aanbod dat op regionaal niveau in kwantitatieve en kwalitatieve zin aansluit bij de behoefte.
Voldoende ruimte bieden voor behoud en versterking van een goede retailstructuur.	Een gevarieerd en bereikbaar aanbod van winkels is mede bepalend voor de binnenstedelijke kwaliteit en de typering van woonmilieus. Ontwikkelingen in de ene gemeente kunnen gevolgen hebben voor de retailstructuur in de andere gemeente.

Duurzaam, gezond en veilig bereikbaar

<i>Provinciaal belang</i>	<i>Toelichting</i>
Zorgdragen voor en voldoende ruimte bieden aan goede, duurzame en veilige bereikbaarheid van woon-, werk- en vrijetijdslocaties.	Mobiliteitssystemen overstijgen veelal het lokale niveau en zelfs het regionale niveau. Het gaat om het zo optimaal en zo duurzaam mogelijk afstemmen van ruimtelijke ontwikkeling en mobiliteit, én het met elkaar verbinden van vraag en aanbod en een verdere integratie van de verschillende vervoerwijzen en netwerken.
Zorgdragen voor instandhouding van de provinciale infrastructuur en een adequaat provinciaal OV-netwerk.	De provincie heeft een verantwoordelijkheid voor provinciale wegen en fietsinfrastructuur, traminfrastructuur en regionaal openbaar vervoer en heeft als decentrale OV-autoriteit een wettelijke verantwoordelijkheid voor de instandhouding van het regionale openbaar vervoer.

Levend landschap, erfgoed en cultuur

<i>Provinciaal belang</i>	<i>Toelichting</i>
Ontwikkelen van kernkwaliteiten van het landschap en behouden van aardkundige waarden.	De landschappen vormen gemeentegrensoverschrijdende structuren en kwaliteiten. Ook voor de natuur zijn de landschappen van groot belang. De aardkundige waarden zijn deel van de landschappelijke kwaliteiten.

Beschermen en benutten van de waarden van de cultuurhistorische hoofdstructuur.	De Cultuurhistorische hoofdstructuur omvat bovengemeentelijke en deels bovenprovinciale structuren waarbij de provincie zorgt voor de eenheid in aanpak van beschermen en benutten.
Beschermen en benutten van de <i>Outstanding Universal Value</i> van UNESCO Werelderfgoed.	De provincie heeft een wettelijke taak ervoor te zorgen dat de kernkwaliteiten van de bovengemeentelijke structuren van de Neder-Germaanse Limes, de Nieuwe Hollandse Waterlinie en de Stelling van Amsterdam als (voorlopig) UNESCO Werelderfgoed niet worden aangetast.
Zorgdragen voor een hoogwaardig aanbod cultuur en erfgoed.	De provincie bevordert het restaureren van rijksmonumenten, het beheren van archeologische vondsten (wettelijke taak), het in stand houden van molens en kasteelmusea, het organiseren van festivals, het aanbieden van cultuur- en erfgoededucatie via het onderwijs en het faciliteren van het bibliotheeknetwerk (wettelijke taak).

Toekomstbestendige natuur en landbouw

<i>Provinciaal belang</i>	<i>Toelichting</i>
Ontwikkelen en versterken van een robuust netwerk van natuur met hoge kwaliteit, en bevorderen van een betere leefbaarheid.	De provincie heeft een wettelijke taak voor de totstandkoming en instandhouding van het Europees en Nationaal Natuurnetwerk. Beleefbaarheid van en maatschappelijke betrokkenheid bij natuur dragen bij aan draagvlak voor natuur en daarmee aan de bescherming ervan.
Behouden en versterken van de biodiversiteit.	De provincie heeft een wettelijke taak voor het behoud / herstel van een gunstige staat van instandhouding van beschermde en bedreigde soorten en hun leefomgeving, en voor de preventie en beheersing van de introductie en verspreiding van invasieve uitheemse soorten. Daarnaast heeft de provincie zorgplicht voor behouden en versterken biodiversiteit.
Beschermen en ontwikkelen van houtopstanden.	De provincie heeft een wettelijke en bovenregionale taak voor behouden en beschermen houtopstanden. Vanuit het Klimaatakkoord heeft de provincie samen met andere partijen de opdracht tot vergroting van het oppervlak houtopstanden.
Bevorderen van een duurzame en economisch rendabele landbouw.	De agrarische sector beheert ongeveer de helft van het grondgebied in de provincie Utrecht. Het is belangrijk dat de sector economisch vitaal blijft en deze rol kan blijven vervullen. Vanuit het provinciale belang voor gebruik en kwaliteit van het landelijk gebied bieden we mogelijkheden voor een transitie naar een circulaire, natuurinclusieve, klimaatneutrale en diervriendelijke landbouw (kringlooplandbouw), met behoud van gebiedskwaliteiten en gezonde leefomgeving.

Bij het opstellen van de regels van de verordening is gebruik gemaakt van:

- herleidbare geconsolideerde versie Omgevingswet;
- de geconsolideerde versie Besluit activiteiten leefomgeving met wijzigingen als gevolg van Invoeringsbesluit Omgevingswet;
- geconsolideerde versie Besluit kwaliteit leefomgeving met wijzigingen als gevolg van Invoeringsbesluit Omgevingswet;
- geconsolideerde versie Omgevingsbesluit met wijzigingen als gevolg van Invoeringsbesluit Omgevingswet; en
- Omgevingsregeling.

Toelichting op regels

1. ALGEMEEN

1.1 Inleidende bepalingen

Toelichting op artikel 1.5 Ontheffing instructieregel

Gemeenten en waterschappen kunnen bij gedeputeerde staten een ontheffing van een instructieregel aanvragen. Deze is bedoeld voor situaties waarbij de uitoefening van een taak of bevoegdheid onevenredig wordt belemmerd in verhouding tot het belang dat met de regel wordt gediend. Daarvan kan sprake zijn als ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving redelijkerwijs niet waren te voorzien. Een ontheffing kan bijvoorbeeld worden toegepast om ontwikkelingen met behulp van maatwerkoplossingen of innovatieve initiatieven in overeenstemming te brengen met de belangen die met de regel worden beschermd.

Een ontheffing kan bijvoorbeeld ook worden toegepast als er een integrale afweging is gemaakt van provinciale belangen. Bijvoorbeeld als blijkt dat een bepaald plan of project bijdraagt aan een aantal provinciale belangen, maar dat een enkel provinciaal belang een belemmering vormt voor de realisatie van zo'n plan of project ("plussen en minnen-afweging"). Aan de ontheffing kunnen voorschriften worden verbonden om het oorspronkelijk beoogde doel of belang te beschermen waarop de instructieregel betrekking had.

Is er ontheffing verleend van een instructieregel? Dan kan tegen deze ontheffing beroep worden ingesteld. Artikel 16.83 Omgevingswet regelt dat een verleende ontheffing voor de mogelijkheid van beroep deel moet uitmaken van het besluit waarop de ontheffing ziet. Een weigering om een ontheffing te verlenen is zelfstandig appellabel volgens de hoofdregel van de Algemene wet bestuursrecht.

Toelichting op artikel 1.6 Hardheidsclausule

Het kan zijn dat een kansrijk plan of project niet gerealiseerd kan worden omdat algemene regels uit deze verordening een belemmering vormen. Gedeputeerde staten kunnen van een algemene regel afwijken als die voor een belanghebbende gevolgen zou hebben die niet in verhouding staan tot het doel dat met de algemene regel wordt nagestreefd. Gedeputeerde staten kunnen dan na integrale weging van de betrokken provinciale belangen een omgevingsvergunning verlenen waarmee wordt afgeweken van die regels. Aan de omgevingsvergunning kunnen voorschriften worden verbonden om het oorspronkelijk beoogde doel of belang waarop de regel betrekking had te beschermen.

Toelichting op artikel 1.7 Experimenteergebied of innovatie

Gemeenten en waterschappen kunnen op grond van artikel 1.5 van deze regeling bij gedeputeerde staten een ontheffing van een instructieregel aanvragen. Naast artikel 1.5 biedt artikel 1.7 de mogelijkheid om op een innovatieve manier 'uitnodigingsplanologie' te bedrijven. Hiermee wordt bedoeld: planologie die redeneert vanuit de plek. Dergelijke experimenteerruimte kan helpen bij de transities voor energie, bodemdaling en landbouw.

Indien een nieuwe technologie zich aandient, is er ruimte om in pilots met deze technologie te experimenteren. Het gaat onder meer om innovaties op het gebied van opwekken van warmte en warmtetransitie (zoals waterstof, zonnegevels, aquathermie en aardwarmte), mobiliteit, transport en opslag van energie, etc. Dan is een gezamenlijke kaderstelling, als alternatief voor een deel van de regels nodig. Als uitgangspunt voor het gezamenlijk op te stellen kader gelden ook de algemene uitgangspunten over duurzaamheid en omgevingskwaliteit uit de Omgevingsvisie. Het gaat de provincie er om dat belangen in een gebied bij elkaar worden gebracht en dat gezamenlijk nagedacht gaat worden over de kwaliteiten van een gebied en wat er voor nodig is om een gebied een goede toekomst te gunnen. De veiligheid voor de omgeving moet worden aangetoond en aangetoond moet worden dat er geen nadelig effect is op bodem, water en milieu.

Voor die gebieden waarvoor een gezamenlijk kader is opgesteld, kunnen gedeputeerde staten een ontheffing verlenen op grond van dit artikel. De nieuwe experimenteergebieden worden daarna door gedeputeerde staten toegevoegd aan artikel 1.8 Ruimte voor experimenten.

Toelichting op artikel 1.8 Ruimte voor experimenten

Het Eiland van Schalkwijk heeft de status van 'experimenteerruimte'. Binnen de kaders van het Koersdocument Eiland van Schalkwijk, zoals opgenomen in de bijlage bij deze regeling, zijn nieuwe ontwikkelingen mogelijk. Hierbij moet vooral gedacht worden aan lokale initiatieven. Dit artikel biedt ruimte om op een innovatieve manier 'uitnodigingsplanologie' te bedrijven. Hiermee wordt bedoeld: planologie die redeneert vanuit de plek. Het Eiland van Schalkwijk biedt ruimte voor maximaal 250 woningen (stedelijk gebied).

Gebieden waarvoor een gezamenlijk kader is vastgesteld, worden na wijziging van deze verordening door gedeputeerde staten toegevoegd aan dit artikel.

1.2 Indieningsvereisten

[Gereserveerd]

2. WATERSYSTEEM

2.1 Omgevingswaarden en monitoring regionale keringen en wateroverlast

Toelichting op artikel 2.2 Omgevingswaarden regionale keringen

Op grond van artikel 2.13 van de Omgevingswet moeten bij de omgevingsverordening omgevingswaarden worden vastgesteld voor waterkeringen die niet primair zijn en die niet in beheer zijn van het Rijk. De omgevingswaarde is de gemiddelde overschrijdingskans per jaar. De waarde is gebaseerd op de verwachte economische schade die kan optreden als de waterkering faalt. De regionale waterkeringen zijn naar gelang de mogelijk optredende schade in klassen ingedeeld, oplopend van een overschrijdingskans van 1 op 10 per jaar tot een overschrijdingskans van 1 op 1250 per jaar.

Toelichting op artikel 2.3 Omgevingswaarde Slaperdijk

Eerste lid, onder a: De omgevingswaarden van waterkeringen die (ook) een compartimenterende functie hebben, wijken af van de omgevingswaarden van regionale waterkeringen die direct water keren. De Slaperdijk bij Veenendaal heeft een dergelijke compartimenterende functie. Zo heeft de Slaperdijk een belangrijke invloed op het overstromingsverloop bij een doorbraak van de Grebbedijk. De aanwezigheid van de Slaperdijk vertraagt de overstroming van het gebied ten noordwesten van de Grebbedijk en heeft een opstuwende werking ten zuidoosten van de Grebbedijk. Voor de Slaperdijk geldt geen omgevingswaarde in de vorm van een overschrijdingskans, maar hier geldt als omgevingswaarde dat het huidige profiel van de waterkering gehandhaafd moet worden. De belangrijkste overweging daarbij is dat het versterken of verwijderen van de Slaperdijk geen significante invloed heeft op de gevolgschade bij een grootschalige overstroming en dat een dijkversterking bovendien grote gevolgen heeft voor de bestaande belangrijke landschaps-, natuur- en cultuurhistorische (LNC)waarden. De keuze voor het handhaven van het huidige profiel betekent overigens dat de Slaperdijk geen volwaardige waterkerende functie heeft.

Eerste lid, onder b: De belangrijkste functie van de Slaperdijk is de vertragende functie in geval van een doorbraak van de Grebbedijk. Hierbij is het van belang dat ook diverse doorgangen in de Slaperdijk afsluitbaar worden gemaakt. Dat betreft duikers in watergangen en kruisingen met wegen. De belangrijkste is de doorgang in het Valleikanaal bij de Rode Haan. Het ter plaatse afsluiten van de Slaperdijk is onder meer nodig om de benodigde vertraging (van een overstroming) te realiseren. Hierdoor is er in het achterliggende gebied meer tijd voor evacuatie en voorbereidende maatregelen. Ook bestaat de mogelijkheid dat dit achterliggende gebied helemaal droog blijft bij afsluiting. De nadelige gevolgen van een gesloten Slaperdijk zijn beperkt. Toch is het wenselijk dat bij een dreigende overstroming pas tot sluiting van de doorgangen in de Slaperdijk wordt overgegaan na preventieve evacuatie van de overstroombare gebieden van de gemeenten Veenendaal, Wageningen, Rhenen en Ede. De betrokken overheden en instanties zullen dit moeten verwerken in hun rampenbestrijdingsplannen.

Toelichting op artikel 2.4 Monitoring omgevingswaarden regionale keringen

[Gereserveerd]

Toelichting op artikel 2.5 Omgevingswaarden wateroverlast binnen bebouwde kom

Op grond van artikel 2.13 van de Omgevingswet moeten bij omgevingsverordening omgevingswaarden worden vastgesteld voor wateroverlast door inundatie (het opzettelijk onder water zetten van gronden) vanuit oppervlaktewater als gevolg van grote hoeveelheden neerslag. Deze omgevingswaarden verschillen afhankelijk van het grondgebruik en zijn gerelateerd aan de economische waarde van landgebruik en de te verwachten schade bij overstroming. De omgevingswaarden drukken de hoogst toelaatbaar geachte kans op overstroming uit ofwel het wenselijk geachte beschermingsniveau. De omgevingswaarden bakenen de zorgplicht af die de waterbeheerder heeft op het vlak van het voorkomen dan wel beperken van ontoelaatbare wateroverlast door inundatie vanuit oppervlaktewater ten gevolge van neerslag. Dit geeft burgers en bedrijven helderheid over het restrisico en hun eigen verantwoordelijkheid over roerende zaken en onroerende zaken. De omgevingswaarden in deze verordening zijn minimumwaarden. Waterschappen mogen, indien zij dit gewenst achten, strengere normen hanteren.

Voor wat betreft de stedelijke kernen is aansluiting gezocht bij het begrip bebouwde kom van een gemeente, zoals bedoeld in artikel 20a van de Wegenverkeerswet 1994. Bij stedelijke uitbreiding schuift hierdoor de norm automatisch op. Omdat de vastgestelde norm een minimumnorm is, is het waterschap vrij om, indien wenselijk, al in de tussentijd (periode tussen feitelijke realisering stedelijke uitbreiding en onherroepelijk besluit tot

aanpassing grens bebouwde kom) te anticiperen op de toekomstige ‘bebouwingsnorm’. Op deze manier kan het waterschap soepel inspelen op de nieuwe situatie.

Om te bepalen of een overig gebied voldoet aan de omgevingswaarde wordt het zogenaamde maaiveldcriterium gehanteerd. Dat wil zeggen dat een klein gedeelte van het gebied (op perceelniveau) niet aan de omgevingswaarde hoeft te voldoen. Dit betreft terreindelen die per definitie laag liggen en dus al snel onderlopen, zoals slootkanten en wadi’s. Dit maaiveldcriterium geldt niet voor gebied waar feitelijk bebouwing, hoofdinfrastructuur of spoorwegen aanwezig zijn.

Uitzonderingen op de omgevingswaarden zijn opgenomen in het delegatiebesluit.

Toelichting op artikel 2.6 Omgevingswaarden wateroverlast buiten bebouwde kom

Op grond van artikel 2.13 van de Omgevingswet moeten bij omgevingsverordening omgevingswaarden worden vastgesteld voor wateroverlast door inundatie (het opzettelijk onder water zetten van gronden) vanuit oppervlaktewater als gevolg van grote hoeveelheden neerslag. Deze omgevingswaarden verschillen afhankelijk van het grondgebruik en zijn gerelateerd aan de economische waarde van landgebruik en de te verwachten schade bij overstroming. De omgevingswaarden drukken de hoogst toelaatbaar geachte kans op overstroming uit ofwel het wenselijk geachte beschermingsniveau. De omgevingswaarden bakenen de zorgplicht af die de waterbeheerder heeft op het vlak van het voorkomen dan wel beperken van ontoelaatbare wateroverlast door inundatie vanuit oppervlaktewater ten gevolge van neerslag. Dit geeft burgers en bedrijven helderheid over het restrisico en hun eigen verantwoordelijkheid over roerende zaken en onroerende zaken. De omgevingswaarden in deze verordening zijn minimumwaarden. Waterschappen mogen, indien zij dit gewenst achten, strengere normen hanteren. Om te bepalen of een gebied voldoet aan de omgevingswaarde wordt het zogenaamde maaiveldcriterium gehanteerd. Dat wil zeggen dat een klein gedeelte van het gebied (op perceelniveau bezien) niet aan de omgevingswaarde hoeft te voldoen. Dit betreft terreindelen die per definitie laag liggen en dus al snel onderlopen, zoals slootkanten en wadi’s. De omgevingswaarden gelden niet voor gebieden met een natuurfunctie of waterbergingsgebieden. Deze gebieden zijn daarom niet opgenomen in het werkingsgebied. Uitzonderingen op de omgevingswaarden zijn opgenomen in het delegatiebesluit.

Toelichting op artikel 2.7 Monitoring omgevingswaarden wateroverlast

Het waterschap heeft de zorg dat wateroverlast beperkt blijft tot maximaal de gestelde omgevingswaarde. Deze omgevingswaarde kan niet door metingen worden gemonitord, maar moet berekend worden per bergings- of afvoergebied. De manier waarop het waterschap deze berekening uitvoert, is beschreven in een leidraad die door gedeputeerde staten beschikbaar is gesteld of komt in overleg tussen het waterschap en gedeputeerde staten tot stand.

2.2 Instructieregels

2.2.1 Water en ontwikkelingen

Toelichting op artikel 2.8 Instructieregel vrijwaringszone regionale waterkeringen

Ontwikkelingen binnen de vrijwaringszone van regionale waterkeringen kunnen invloed hebben op de huidige en/of toekomstige waterkerende functie van de regionale waterkering. Er moet voldoende ruimte overblijven voor versterking of reconstructie van de waterkering. Over het algemeen biedt een vrijwaringszone van 30 meter voldoende ruimte. De exacte maat die van toepassing is op een regionale waterkering is opgenomen in de vastgestelde leggers van de waterbeheerders. In overleg met het waterschap kan bepaald worden welke invloed een ontwikkeling heeft op de waterkerende functie van de regionale kering. De primaire waterkeringen worden door rijksregelingen beschermd.

Toelichting op artikel 2.9 Instructieregel waterbergingsgebied

Het gaat om ruimtelijke ontwikkelingen en het uitvoeren van werken en werkzaamheden die het waterbergend vermogen van het waterbergingsgebied doen verminderen of de waterberging kunnen belemmeren. In ieder geval kan worden gedacht aan verstedelijking, het dempen van watergangen en het ophogen van gronden. Dergelijke ontwikkelingen zijn wel toegestaan indien maatregelen worden getroffen op grond waarvan het waterbergend vermogen en de overstromingsmogelijkheden volledig gehandhaafd blijven. In dat geval is er geen strijd met de waterbergingsfunctie.

Het gaat in dit artikel om ruimtelijke ontwikkelingen en het uitvoeren van werken en werkzaamheden die zorgen voor een vermindering van het waterbergend vermogen van het waterbergingsgebied of de waterberging kunnen belemmeren. In ieder geval kan worden gedacht aan verstedelijking, het dempen van watergangen en het ophogen van gronden. Zulke ontwikkelingen zijn toegestaan als er maatregelen worden getroffen die ervoor zorgen dat het waterbergend vermogen en de overstromingsmogelijkheden volledig gehandhaafd blijven. In dat geval is er geen conflict met de waterbergingsfunctie.

Toelichting op artikel 2.10 Instructieregel overstroombaar gebied

Grote delen van de provincie liggen in overstroombare gebieden van Nederrijn, Lek en het Eemmeer. Het is belangrijk dat vitale en kwetsbare objecten, zoals elektriciteitscentrales, ziekenhuizen, woonwijken en bedrijventerreinen, bestand zijn tegen overstromingen. Voor buitendijkse gebieden geldt dit ook voor individuele woningen en bedrijven. Door een goeddoordachte locatiekeuze en inrichting kunnen de gevolgen van een overstroming flink beperkt worden. Verdere definiëring van de objecten is te vinden in de [Handreiking Overstromingsrobuust inrichten](#). **(link is naar verwachting eind 2020 beschikbaar)* De Handreiking helpt ook om wonen en werken in gebieden met overstromingsrisico's veiliger te maken.

2.2.2 Zoetwatervoorziening

Toelichting op artikel 2.11 Instructieregel rangorde bij waterschaarste Waterschap Amstel, Gooi en Vecht en Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden

In artikel 2.42 lid 2 van de Omgevingswet en artikel 3.14 van het Besluit kwaliteit leefomgeving zijn de regels opgenomen voor de verdeling van het beschikbare water over de maatschappelijke en ecologische behoeften bij waterschaarste of dreigende waterschaarste. In artikel 7.13 van het Besluit kwaliteit leefomgeving is de mogelijkheid opgenomen om in de provinciale verordening de rangorde voor de categorieën, zoals bedoeld in artikel 3.14, eerste lid onder c en d van het Besluit kwaliteit leefomgeving, vast te leggen.

Van watertekort is sprake als de vraag naar water vanuit de verschillende maatschappelijke en economische behoeften groter is dan het aanbod. Het gaat daarbij om de beschikbaarheid van voldoende water van die kwaliteit die voor bepaalde behoeften nodig is. Het beheer van de regionale watersystemen is er onder andere op gericht om alle watervragers zoveel mogelijk te voorzien in het benodigde water. In tijden van waterschaarste is dit echter niet meer mogelijk. De gevolgen voor waterverbruikers kunnen aanzienlijk zijn. De rangorde bij waterschaarste biedt helderheid over welke behoeften in een situatie van waterschaarste voorgaan boven andere. Het draagt zo bij aan een slagvaardig en eenduidig optreden van de waterbeheerder in situaties van (dreigende) waterschaarste. In artikel 3.14 van het Besluit kwaliteit leefomgeving is de rangorde bij waterschaarste in 4 categorieën (eerste lid, a t/m d) aangeduid. In artikel 2.11 en 2.12 van deze provinciale verordening is de regionale rangorde bij waterschaarste aangegeven voor de categorieën, zoals bedoeld in artikel 3.14, eerste lid onder c en d van het Besluit kwaliteit leefomgeving. Deze rangorde en het gebruik van de regionale rangorde wordt verder toegelicht in de Toelichting op de wijziging van de Verordening waterhuishouding Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht (2002) en in de Toelichting op de wijziging van de Verordening waterhuishouding Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden (2002).

Toelichting op artikel 2.12 Instructieregel rangorde bij waterschaarste Waterschap Vallei en Veluwe

In artikel 2.42, lid 2 van de Omgevingswet en artikel 3.14 van het Besluit kwaliteit leefomgeving zijn de regels opgenomen voor de verdeling van het beschikbare water over de maatschappelijke en ecologische behoeften bij (dreigende) waterschaarste. In artikel 7.13 van het Besluit kwaliteit leefomgeving is de mogelijkheid opgenomen om in de provinciale verordening de rangorde voor de categorieën, zoals bedoeld in artikel 3.14, eerste lid onder c en d van het Besluit kwaliteit leefomgeving, vast te leggen. Van watertekort is sprake als de vraag naar water vanuit de verschillende maatschappelijke en economische behoeften groter is dan het aanbod. Het gaat daarbij om de beschikbaarheid van voldoende water van die kwaliteit die voor bepaalde behoeften nodig is. Het beheer van de regionale watersystemen is er onder andere op gericht om alle watervragers zoveel mogelijk te voorzien in het benodigde water. In tijden van waterschaarste is dit echter niet meer mogelijk. De gevolgen voor waterverbruikers kunnen aanzienlijk zijn. De rangorde bij waterschaarste biedt helderheid over welke behoeften in een situatie van waterschaarste voorgaan boven andere. Het draagt zo bij aan een slagvaardig en eenduidig optreden van de waterbeheerder in situaties van (dreigende) waterschaarste. In artikel 3.14 van het Besluit kwaliteit leefomgeving is de rangorde bij waterschaarste in 4 categorieën (eerste lid, a t/m d) aangeduid. In artikel 2.11 en 2.12 van deze provinciale verordening is de regionale rangorde bij waterschaarste aangegeven voor de categorieën, zoals bedoeld in artikel 3.14, eerste lid onder d van het Besluit kwaliteit leefomgeving. Deze rangorde en het gebruik van de regionale rangorde wordt verder toegelicht in de rapportage Regionale verdringsreeks Valleikanaal en Eem (2010).

2.2.3 Waterbeheerprogramma

Toelichting op artikel 2.13 Instructieregel inhoud waterbeheerprogramma

De bepalingen in dit hoofdstuk hebben betrekking op de totstandkoming en de inhoud van het Waterbeheerprogramma conform artikel 3.7 Omgevingswet. Het programma bevat een uitwerking van de doelen die de provincie in haar Regionaal Waterprogramma heeft geformuleerd, op de schaal van het waterschap. Het gaat daarbij onder meer om het voorkomen en waar nodig beperken van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste, het beschermen en verbeteren van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen en

het vervullen van de maatschappelijke functies door watersystemen. In het Regionaal Waterprogramma wordt ten minste de maatschappelijke functie drinkwater aangewezen, conform artikel 4.4 Besluit kwaliteit leefomgeving. Ook wordt met de uitvoering van het waterbeheerprogramma achteruitgang van de toestand voorkomen, conform artikel 4.15 Besluit kwaliteit leefomgeving. Ook wordt een goed ecologisch potentieel bereikt conform artikel 4.13 Besluit kwaliteit leefomgeving. Het waterbeheerprogramma bevat daarom de concrete maatregelen, de bijbehorende planning en de kosten die nodig zijn om deze maatregelen te realiseren. In het periodiek overleg kunnen alle onderwerpen betreffende het regionaal waterbeheer, het regionale waterplan en het waterbeheerplan aan de orde worden gesteld. Ook de manier waarop het toezicht wordt ingevuld en het maken van afspraken ter evaluatie in het eerstvolgende overleg kunnen hiervan deel uitmaken.

2.2.4 Legger

Toelichting op artikel 2.14 Instructieregel Legger waterstaatswerken

In artikel 2.39 van de Omgevingswet is bepaald dat de beheerder zorgt voor de vaststelling van een legger. In deze legger is omschreven waaraan de ligging, vorm, afmeting en constructie van waterstaatswerken moeten voldoen. In de legger geeft de beheerder aan wat de vereiste en de te handhaven afmetingen zijn van de waterstaatswerken en de daaraan grenzende beschermingszones. De beheerder zorgt ervoor dat de gegevens in de legger actueel blijven. De legger is belangrijk voor de toetsing van de waterstaatswerken aan de voorgeschreven omgevingswaarden. Deze toetsing wordt mogelijk door de gegevens in de legger, waarin de vereiste toestand van de waterstaatswerken is aangegeven, te vergelijken met de feitelijke toestand van de waterstaatswerken. De voorgeschreven omgevingswaarden, zoals bedoeld in artikel 2.7 van deze verordening, de technische leidraad en de voorschriften, zijn leidend voor de gegevens die vastgelegd moeten worden in de legger van de regionale waterkeringen (en ondersteunende kunstwerken). Met behulp van situatietekeningen en lengte- en dwarsprofielen wordt in de legger aangegeven wat de vereiste en de te handhaven afmetingen van de (primaire en regionale) waterkeringen en de daaraan grenzende beschermingszones zijn. Ook moet voor de primaire en regionale waterkeringen het profiel van vrije ruimte worden aangegeven. Het profiel van vrije ruimte is het gebied dat volgens de beheerder nodig is om toekomstige verbeteringen aan de waterkering te kunnen realiseren.

De voorgeschreven omgevingswaarden en de voorschriften met het oog op de bergings- en afvoercapaciteit waarop de regionale wateren moeten zijn ingericht (het voorkomen en tegengaan van wateroverlast), zijn leidend voor de gegevens die vastgelegd moeten worden in de legger van de oppervlaktewaterlichamen en bergingsgebieden. In de legger wordt aangegeven wat de vereiste en de te handhaven afmetingen zijn van de te onderscheiden oppervlaktewaterlichamen of categorieën van oppervlaktewaterlichamen en daaraan grenzende beschermingszones en bergingsgebieden. Dit gebeurt met behulp van situatietekeningen, dwarsprofielen en waar mogelijk met overige gegevens met betrekking tot de bergings- en afvoercapaciteit. Daarnaast is de legger belangrijk voor de ruimtelijke reikwijdte van de verbods- en beheerbepalingen als gevolg van de waterschapsverordening (de werkingssfeer van vergunningen of ontheffingen). De legger op grond van de Omgevingswet moet worden onderscheiden van de legger als bedoeld in artikel 78 van de Waterschapswet (legger voor onderhoudsplichtigen). Indien gewenst kunnen beide leggers in één document worden gecombineerd.

Toelichting op artikel 2.15 Vrijstelling verplichtingen inhoud legger

In artikel 2.39 van de Omgevingswet is een vrijstellingsmogelijkheid opgenomen voor het vermelden van vorm en constructie van waterstaatswerken die zich naar hun aard of functie niet lenen voor het omschrijven van die elementen. Van deze mogelijkheid is in dit artikel gebruik gemaakt voor bergingsgebieden. Deze waterstaatswerken lenen zich niet voor het vastleggen van vorm en constructie. Het vermelden van de ligging van die waterstaatswerken blijft wel verplicht. Dit is noodzakelijk omdat de legger bepalend is voor het toepassingsbereik van de waterschapsverordening.

2.2.5 Peilbesluit

Toelichting op artikel 2.16 Aanwijzing gebieden peilbesluit

Het algemeen bestuur van het waterschap stelt een of meer peilbesluiten vast voor de oppervlaktewaterlichamen in de gebieden waar het waterschap onder normale omstandigheden de wateraanvoer en waterafvoer kan beheersen.

Toelichting op artikel 2.17 Instructieregel inhoud peilbesluit

Een peilbesluit moet voldoen aan de rechtszekerheid van de burger aan de ene kant en de benodigde flexibiliteit van het waterschap aan de andere kant. Niet alleen door wisselende weersomstandigheden, maar ook door het streven naar een duurzaam waterbeheer heeft het waterschap behoefte aan flexibiliteit. Grondig onderzoek naar

de gevolgen van de in te stellen peilen is noodzakelijk voor een zorgvuldige belangenafweging van het te voeren peilbeheer. Het een en ander moet in de toelichting op het peilbesluit worden verwoord, zoals (in verband met de rechtszekerheid) wat het minimum- en maximumpeil is. Het waterschap heeft een inspanningsverplichting om de in het peilbesluit aangegeven waterstanden te handhaven. De toelichting bij het peilbesluit moet inzicht geven in de verhouding tussen de gekozen oppervlaktewaterstanden ten opzichte van het optimale grond- en oppervlaktewaterregime.

Toelichting op artikel 2.18 Actuele peilbesluiten

In het peilbesluit worden waterstanden of bandbreedten opgenomen waarbinnen de waterstanden onder reguliere omstandigheden kunnen variëren. De waterbeheerder is verantwoordelijk voor een (voor alle functies en belangen) zo optimaal mogelijk peilbeheer. Hij/zij bepaalt de optimale waterstand in het peilbesluit aan de hand van een integrale en transparante afweging tussen de functies en alle bij de waterhuishouding betrokken belangen. Bij het nemen van een peilbesluit is de functie van de betrokken oppervlaktewateren van groot belang. In het licht van die functie moet een afweging plaatsvinden van alle bij de waterhuishouding betrokken belangen. Bij de afweging kunnen belangen betrokken zijn die niet primair door de waterbeheerder worden behartigd. Het peilbesluit moet zijn afgestemd op de aanwezige functies en belangen in het gebied. Om te bepalen of een peilbesluit actueel is, toetst de beheerder periodiek (ambtelijk) of het peilbesluit nog actueel is. Ook kan een belanghebbende het waterschap verzoeken het peilbesluit te herzien.

Inhoudelijke redenen voor herziening van het peilbesluit kunnen zijn:

- a. een structurele wijziging in de grondgebruiksfunctie of een functiewijziging in een gemeentelijk omgevingsplan of provinciale omgevingsvisie;
- b. autonome verandering van maaiveldhoogte, vooral in dalingsgevoelige veenbodem;
- c. een verandering in de belangenafweging, mede op verzoek van ingelanden;
- d. veranderingen in het (technisch) beheer met gevolgen voor het watersysteem.

2.2.6 Locaties zwemwater in oppervlaktewater

Toelichting op artikel 2.19 Instructieregel locaties zwemwater in oppervlaktewater

Artikel 2.19 gaat over aangewezen zwemlocaties zoals bedoeld in artikel 3.2 van het Besluit kwaliteit leefomgeving. Voor een zwemlocatie moet een locatiehouder bekend te zijn. Vanuit de zorgplichtgedachte is het bieden van gelegenheid tot baden en zwemmen alleen toegestaan als beheer en onderhoud van een zwemwaterlocatie goed is geregeld. Dit is conform de Nota van Toelichting bij het onderdeel Kwaliteit en beheer van zwemlocaties (artikel 3.2 en verder) van het Besluit kwaliteit leefomgeving.

De provincie wijst een locatie niet aan als een officiële zwemlocatie wanneer een locatiehouder onvoldoende zorg en maatregelen treft voor een veilige en hygiënische zwemlocatie die redelijkerwijs tot diens verantwoordelijkheid kan worden gerekend.

Artikel 3.5 Besluit kwaliteit leefomgeving draagt gedeputeerde staten op om ervoor te zorgen dat er jaarlijks een onderzoek gedaan wordt naar de veiligheid van de zwemlocatie. In de provincie Utrecht delegeert de provincie dit onderzoek (en andere verplichtingen met betrekking tot zwemwater) naar de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Utrecht. De RUD Utrecht rapporteert haar bevindingen namens de provincie aan de locatiehouder. Zwemwaterprofielen worden opgesteld door de waterbeheerders van de oppervlaktewateren (Rijkswaterstaat en waterschappen). Zij identificeren mogelijke bronnen die de kwaliteit van het zwemwater negatief beïnvloeden en stellen maatregelen op die deze kwaliteit kunnen verbeteren. Locatiehouders treffen maatregelen als het plaatsen van toiletten, het instellen en handhaven van een verbod voor honden, een verbod tot het voeren van vogels en dergelijke.

Met de maatregelen die in onderdeel d worden genoemd, wordt bedoeld op het plaatsen van voldoende prullenbakken en het legen ervan, het voldoende reinigen van toiletten, het verwijderen van uitwerpselen van vogels en huisdieren, het verwijderen van glas en ander afval, het egaliseren van de strandzone en dergelijke. In onderdeel e wordt gesproken over het onderzoeken van negatieve effecten op de veiligheid en hygiëne van zwemwater. Bij deze negatieve effecten moet gedacht worden aan blauwalg, waterplanten (macrofyten), ratten, glas en ander afval, dode dieren en dergelijke. Ook zwemwaterverontreiniging zoals door teerachtige residuen, glas, plastic, rubber of ander afval zoals bedoeld in artikel 10.21, eerste lid, aanhef en onder c van het Besluit kwaliteit leefomgeving wordt gemonitord. Zo nodig worden er maatregelen getroffen.

Met onderdeel f wordt bedoeld dat de locatiehouder ervoor zorgt dat bezoekers een toilet kunnen bezoeken.

In onderdeel g is vastgelegd dat de locatiehouder drijfliijnen aanbrengt die een veilige zwemzone markeren en een confrontatie met surfers, kanoërs, roeiers en dergelijke voorkomen.

Bij onderdeel h wordt bedoeld dat de locatiehouder moet toestaan dat de provincie of de Regionale Uitvoeringsdienst borden op het terrein aanbrengt.

2.3 Activiteiten in wateren

2.3.1 Algemene bepalingen

Toelichting op artikel 2.20 Oogmerk

In deze paragraaf worden regels gesteld ten aanzien van de bescherming van het landschap, de natuur, de cultuurhistorische en archeologische waarden (hierna: LNCA-waarden) in de provincie. Bij het verloren gaan van deze waarden moet niet alleen gedacht worden aan grootschalige ingrepen en/of vormen van aantasting. Het gaat juist vooral om kleinschalige vormen van aantasting. Door het groter aantal en hogere frequentie levert dat een sluipend maar daarom niet minder bedreigend proces op. Zeker als het gaat om vele kleine onomkeerbare aantastingen. De belangenafweging is dwingend van karakter en biedt geen ruimte om rekening te houden met andere belangen dan de belangen genoemd in artikel 2.20.

2.3.2 Activiteiten met woonschepen, vaartuigen, andere drijvende voorwerpen, havens en aanlegplaatsen

Toelichting op artikel 2.21 Toepassingsgebied

Deze paragraaf is van toepassing op activiteiten met woonschepen, vaartuigen, andere drijvende voorwerpen, havens en aanlegplaatsen in het landelijk gebied, met uitzondering van een aantal woonarken- en woonschepenparken, en een gedeelte van Recreatieschap Vinkeveense Plassen en Plassenschap Loosdrecht. Als de grens van het toepassingsgebied gelijk is aan de grens tussen land en water kan het voorkomen dat een drijvend voorwerp, vaartuig of woonschip net buiten die grens ligt, maar de oever of kade waaraan ze liggen afgemeerd binnen die grens ligt. De ligging van de oever is in dat geval bepalend. In het hierboven omschreven geval houden we aan dat deze drijvende voorwerpen, vaartuigen en woonschepen onder toepassingsgebied vallen. Als de oever met de aanlegplaats of afmeervoorziening zich buiten de aangegeven grens bevindt, houden we aan dat ook het drijvende voorwerp, vaartuig of woonschip niet onder het toepassingsgebied valt. Bij de provinciegrens kunnen drijvende voorwerpen, vaartuigen en woonschepen in de ene provincie liggen, terwijl de oever en de afmeervoorzieningen zich in een andere provincie bevinden. In die gevallen vormt de provinciegrens een harde grens. Voor het drijvende voorwerp, vaartuig of woonschip geldt de regelgeving van de provincie waar het zich bevindt en voor de afmeervoorzieningen geldt de regelgeving van de andere provincie. Daarom is deze paragraaf niet van toepassing op drijvende voorwerpen, vaartuigen en woonschepen die zich geheel buiten de provinciegrens bevinden, ook niet als de bijbehorende aanlegplaats of afmeervoorziening geheel of gedeeltelijk binnen de provinciegrens ligt. In dat laatste geval is deze paragraaf wél van toepassing op de aanlegplaats of afmeervoorziening.

Toelichting op artikel 2.22 Omgevingsvergunning woonschepen

Eerste lid: Dit betreft het verbod om zonder omgevingsvergunning met een woonschip, maar geen woonark, een ligplaats in te nemen, te ankeren, af te meren of op een andere manier een woonschip in het water te plaatsen.

Tweede lid: Dit betreft het verbod om bij een woonschip een aanlegplaats en daarbij horende oever- en afmeervoorzieningen te maken of te hebben. Het gaat over voorzieningen als schuurtjes, houthokken, erfscheidingen en de aanlegsteiger en de meerpalen bij het woonschip. Dit verbod geldt niet voor alle woonschepen. Het verbod geldt voor woonschepen die (a) illegaal zijn afgemeerd, (b) woonschepen waarvoor een omgevingsvergunning met oeverbeleid geldt, en (c) woonschepen waaraan een voorschrift als bedoeld in artikel 2.24, zesde lid, aan de omgevingsvergunning is verbonden.

Toelichting op artikel 2.23 Vrijstelling woonschepen

Deze vrijstelling is niet van toepassing op woonschepen waarvoor een omgevingsvergunning geldt met type- of oeverbeleid. Dit beleid vindt zijn basis in artikel 2.24, zevende lid. Het typebeleid houdt in dat er op bepaalde ligplaatsen alleen varende woonschepen mogen afmeren. Het oeverbeleid houdt in dat er bij bepaalde ligplaatsen (bijvoorbeeld in de uiterwaarden van een rivier) minimale oevervoorzieningen gemaakt mogen worden. De oever moet daar vrij blijven. Het afmeerverbod voor woonschepen geldt op grond van dit artikel niet voor woonschepen die als zodanig in een omgevingsplan zijn aangewezen wanneer dat omgevingsplan voldoet aan artikel 9.4 of wanneer deze woonschepen voldoen aan de maximale maatvoering, bedoeld in artikel 2.24, tweede lid, onder a. Buiten het afmeerverbod valt op grond van dit artikel ook een woonschip dat in een jacht- of bedrijfshaven in gebruik is als verenigingsaccommodatie.

Toelichting op artikel 2.24 Beoordelingsregel omgevingsvergunning woonschepen

Eerste lid: Dit lid benoemt de twee mogelijkheden op basis waarvan een omgevingsvergunning kan worden verleend. In alle overige gevallen is het verlenen van een omgevingsvergunning buiten deze ligplaatsen niet mogelijk. Hiermee wordt verzekerd dat nieuwe woonschepenligplaatsen alleen daar komen te liggen waar het

planologisch verantwoord is. In het geval nieuwe ligplaatsen noodzakelijk zijn, maakt de provincie daar in samenwerking met de gemeenten een plan voor.

Tweede lid: Onder onderdeel a staan de maximale afmetingen voor een woonschip genoemd. Welke lengtemaat binnen het maximum van 30 meter mogelijk is, hangt af van een beoordeling van de authenticiteit van het woonschip. Bij deze beoordeling wordt gekeken naar in hoeverre het traditioneel historisch uiterlijk is behouden, en naar de omgeving (landschap en cultuurhistorie) en de fysieke ligplaatsomstandigheden. Vaak is vervanging mogelijk binnen hetzelfde scheepstype. Vervanging van dit scheepstype door een woonark is meestal niet mogelijk. Gezien het oogmerk van deze afdeling zijn er geen eisen gesteld aan de diepgang van het woonschip. Om te zorgen voor een verbetering van het uiterlijk van het landschap is onder onderdeel b opgenomen dat de minimale onderlinge afstand tussen woonschepen 5 meter moet zijn. Dit heeft vooral invloed op de maximale lengtemaat van woonschepen die in een lint liggen. Als deze afstand aan beide zijden van het woonschip kleiner is dan 5 meter, dan is vergroting van de lengtemaat uitgesloten. De bestaande maat van het woonschip is dan de maximale lengtemaat, op voorwaarde dat deze kleiner of gelijk is aan 30 meter. Als het woonschip verkort is, dan wordt deze lengte blijvend toegerekend aan het verkorte woonschip. Dit betekent dat de ingeleverde lengte wordt toegevoegd aan de tussenmaat van tenminste 5 m. Voor ligplaatsen in de uiterwaarden van een rivier voert de provincie een type- en een oeverbeleid. Dat betekent dat daar alleen maar woonschepen mogen afmeren die het uiterlijk van een varend voormalig binnenvaartschip met historische waarde hebben. Bij deze ligplaatsen mogen minimale oevervoorzieningen op de oever gemaakt worden.

Derde lid: De ruimte tussen de woonschepen onderling wordt gemeten tussen de casco's op het punt waar zij het grootst zijn. De maten van een woonschip worden aan de buitenkant van het schip gemeten op de plaatsen waar ze het grootst zijn. Als er tuinkasten, windschermen, serres en dergelijke aanwezig zijn die zorgen voor een visuele belemmering, behoren deze bij de uitwendige meting. Deze objecten vormen dan de grootste maat.

Vierde lid: Dit lid benoemt enkele uitzonderingen en detailleringen bij het voorgaande lid.

Vijfde lid: Dit lid biedt de mogelijkheid in bijzondere gevallen af te wijken van het tweede lid van dit artikel. In sommige situaties is maatwerk denkbaar, of is het wenselijk om in te spelen op nieuwe ontwikkelingen. Het uitgangspunt is dat de afwijking van de regel een aantoonbare meerwaarde voor de te beschermen belangen oplevert of dat deze belangen door de nieuwe ontwikkelingen niet meer ontoelaatbaar worden geschaad. Te denken valt aan woonschepen met historische waarde met een afwijkende lengtemaat.

Zesde lid: Dit lid formaliseert het uitsterfbeleid, zoals dat nu in een aantal omgevingsvergunningen op verschillende manieren staat opgenomen. Het artikel benadrukt dat, wanneer het uitsterfbeleid is verbonden aan een omgevingsvergunning, deze omgevingsvergunning niet overdraagbaar is op een ander woonschip of een andere houder, of dat de omgevingsvergunning van tijdelijke aard is.

Zevende Lid: Dit lid geeft gedeputeerde staten de bevoegdheid om type- of oeverbeleid op te nemen in een omgevingsvergunning.

Achtste lid: Aanvragen voor omgevingsvergunningen worden voorgelegd aan het college van burgemeester en wethouders van de betrokken gemeente, het dagelijks bestuur van het betrokken waterschap, of een andere toepasselijke waterbeheerder, zodat zij deze aanvragen van advies kunnen voorzien. Dit gebeurt niet bij eenvoudige aanvragen, zoals een aanvraag voor eigendomsoverdracht of verlengingsaanvragen.

Toelichting op artikel 2.25 Verbod voorwerpen

Eerste lid: Dit verbod is van toepassing op alle vaartuigen en andere voorwerpen die niet als woonschip of woonark zijn aan te merken en die op welke manier dan ook in, op of vlak boven het water zijn of worden geplaatst. Voorbeelden van voorwerpen in, op of boven het water zijn pontons, boatsavers, bootliften, boottakels, vlonders en drijvende terrassen. Boothuizen, die per definitie in de bodem gefundeerd zijn, vallen er niet onder. Onder het verbod valt ook het bouwen of het slopen van vaartuigen of voorwerpen in of op het water en de overblijfselen daarvan.

Tweede lid: Het verbod is niet van toepassing op plaatsen aangegeven met verkeerstekens E.5 tot en met E.7.1. Dit zijn de blauwe borden die de locaties aangeven waar toestemming is om ligplaats te nemen en/of te ankeren. Als genoemde verkeerstekens niet zijn geplaatst, maar als de overheid op een andere manier openbare aanlegplaatsen heeft aangemerkt waar passanten tijdelijk vaartuigen mogen aanleggen, dan wordt dat gerespecteerd.

Toelichting op artikel 2.26 Omgevingsvergunning vaartuigen en boatsavers

Eerste lid: Dit verbod is van toepassing op alle vaartuigen, die niet als woonschip of woonark zijn aan te merken en boatsavers, die op enigerlei wijze in, op of vlak boven het water zijn, of worden geplaatst. Boothuizen, die per definitie in de bodem gefundeerd zijn, vallen er niet onder. Dit artikel beoogt ook het bouwen of het slopen van vaartuigen of boatsavers in of op het water onder de werking van dit verbod te brengen, evenals de overblijfselen daarvan.

Tweede lid: Het verbod is niet van toepassing op plaatsen aangegeven met verkeerstekens E.5 tot en met E.7.1. Dit zijn de blauwe borden die de locaties aangeven waar toestemming is om ligplaats te nemen en/of te ankeren.

Als genoemde verkeerstekens niet zijn geplaatst, maar van overheidswege zijn openbare aanlegplaatsen voor het tijdelijk aanleggen van vaartuigen door passanten op een andere wijze aangeduid, dan wordt dat gerespecteerd.

Toelichting op artikel 2.27 Vrijstellingen vaartuigen en voorwerpen

Onderdeel a: Bij waterscoutinglocaties gaat het nadrukkelijk om de vaartuigen en voorwerpen die bij de waterscouts in gebruik zijn. Het gaat niet om andere, willekeurige vaartuigen en voorwerpen.

Onderdeel b: Het gaat hier om de vaartuigen en drijvende voorwerpen die worden ingezet om bedrijfsmiddelen via het water naar een locatie/werk te vervoeren en daarom tijdelijk voor laden en lossen worden afgemeerd. Een situatie waarin dit voorkomt is bijvoorbeeld bij de aanvoer van zand voor een terreinophoging. Deze uitzondering heeft dus geen betrekking op het vervoer en afleveren van mensen in bijvoorbeeld rondvaartboten. Het gaat alleen om bedrijfsmiddelen (materieel en materialen).

Onderdeel c: Dit onderdeel omschrijft de uitzondering voor één open vaartuig met een maximale lengtemaat van 7 meter, zonder stuur- of slaaphut, zonder kajuit en zonder andere overdekte verblijfsruimte, afgemeerd bij een erf. Het gaat hier dus ook om overdekkingen die aan een of meerdere zijden open zijn. Om een opeenhoping van aangemeerde vaartuigen te voorkomen, mag deze vrijstelling niet cumuleren met die uit onderdeel d. Een omgevingsvergunning voor het bij een erf afmeren van één gesloten vaartuig en/of vaartuig met een lengte groter dan 7 meter wordt in beginsel alleen verleend als

- a. er sprake is van een vaartuig dat als varend monument of varend erfgoed staat ingeschreven bij het Register Varend Erfgoed Nederland. Het vaartuig vormt in dat geval een meerwaarde voor de ter plaatse aanwezige en door deze afdeling te beschermen landschappelijke en cultuurhistorische waarden of;
- b. er op de desbetreffende locatie geen sprake is van de aanwezigheid van landschappelijke waarden.

De vrijstelling uit dit onderdeel voor het bij een erf afmeren van één open vaartuig met een maximale lengte van 7 meter geeft de grens aan van wat landschappelijk aanvaardbaar is.

Onderdeel d: In de praktijk is gebleken dat er behoefte is om naast de vrijstelling in het onderdeel c, die primair bedoeld is voor vaartuigen die in de lengterichting van het vaarwater zijn afgemeerd, ook een regeling te treffen voor vaartuigen in insteekhavens. Om praktische redenen is deze vrijstelling gekoppeld aan een omgevingsvergunning voor insteekhavens. De vrijstelling geldt ook voor een eventueel in de insteekhaven aanwezige boatsaver. Een in een insteekhaven passende boatsaver heeft weinig impact op de openheid van het omringende landschap. Dit is anders wanneer de boatsaver afgemeerd ligt aan de oever die naar het vaarwater gekeerd ligt. Het verbod voor deze situaties blijft daarom gelden. Om een opeenhoping van aangemeerde vaartuigen te voorkomen, mag deze vrijstelling niet cumuleren met die uit onderdeel c.

Onderdeel e: In de onderdelen c en d is een vrijstelling opgenomen voor het permanent afmeren van één vaartuig. Door de vrijstelling in deze onderdelen mag daarnaast ook een ander vaartuig afgemeerd worden, maar alleen tijdens het recreatie seizoen en alleen om het in- of uitpakken, dan wel vaarklaar maken van dat vaartuig mogelijk te maken.

Onderdeel f: Het afmeren van vaartuigen, ook bij een horecagelegenheid, valt onder het afmeerverbod. Het is echter niet de bedoeling om het kortstondig afmeren van partyschepen of recreatievaartuigen bij een horecagelegenheid onmogelijk te maken. Er zijn geen zwaarwegende landschappelijke bezwaren tegen het afmeren voor het in- en uitstappen bij horecagelegenheden. Om die reden is deze vrijstellingsbepaling opgenomen. De vrijstelling geldt alleen als het een bestemde horecagelegenheid betreft.

Onderdeel g: Historische vaartuigen horen bij het Nederlandse landschap en zijn onderdeel van het cultuurhistorisch erfgoed. Historische vaartuigen en hun ligplaatsen kunnen deel uitmaken van het totale samenspel van water, natuur en landschap. Dit is in het bijzonder het geval wanneer historische vaartuigen niet meer weg te denken zijn en door de tijd heen onderdeel van de omgeving zijn geworden. Cultuurhistorische waarden vallen onder de waarden die deze paragraaf beoogt te beschermen. Het zou daarom niet overeenkomen met de doelstellingen van deze paragraaf om het afmeerverbod voor vaartuigen zonder meer op historische vaartuigen toe te passen. Daarom is er voor deze categorie vaartuigen een vrijstelling opgenomen. Om discussie over het begrip historisch vaartuig te vermijden is aansluiting gezocht bij het register van de Federatie Varend Erfgoed Nederland. Dit register bevat zowel vaartuigen als historische casco's. Om te voorkomen dat wel ingeschreven, maar vervolgens volledig verwaarloosde en vergane historische vaartuigen en casco's van de vrijstelling gebruik kunnen maken, moeten de vaartuigen/casco's goed onderhouden te zijn. Daarnaast is de vrijstelling alleen van toepassing op aanlegplaatsen die speciaal voor deze vaartuigen zijn aangewezen in het omgevingsplan. Dit om te voorkomen dat historische vaartuigen op een willekeurige plek afmeren. Het wordt aan de betreffende gemeente overgelaten om ligplaatsen aan te wijzen voor geregistreerde historische vaartuigen. De gemeente mag dit doen zonder nadere beperkingen, zolang zij zich aan de wettelijke regelingen houdt.

Toelichting op artikel 2.28 Beoordelingsregel partyschip

Diverse restaurants hebben een vaartuig (partyschip) dat gebruikt wordt bij feesten en partijen afgemeerd bij het restaurant. Dit past in het (ook provinciale) streven naar een grote diversiteit aan recreatief-toeristische

voorzieningen. Landschappelijk gezien is er geen groot bezwaar tegen het permanent afmeren van maximaal één partyschip tot een bepaalde grootte, omdat er een functionele binding is met het gebouw waar het bij hoort (de horecagelegenheid). Daarom maakt dit artikel mogelijk dat er een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 2.26 kan worden verleend voor maximaal één partyschip bij een, als zodanig in het omgevingsplan aangewezen, horecagelegenheid. Voorwaarde hiervoor is dat het vaartuig voldoet aan een landschapsplan, waarin zowel het partyschip als de aanlegplaats op landschappelijke aspecten positief zijn beoordeeld.

Toelichting op artikel 2.29 Omgevingsvergunning havens en aanlegplaatsen voor vaartuigen en voorwerpen

Havens en aanlegplaatsen op bepaalde locaties kunnen – net als de woonschepen, vaartuigen en voorwerpen zelf – de door deze paragraaf te beschermen belangen aantasten. Als er ruimte is om een omgevingsvergunning te verlenen, kan door middel van de daarin opgenomen voorschriften de inpassing in het landschap worden geregeld. In dit verbod worden de voorzieningen die noodzakelijk zijn voor de aanleg van havens en aanleg- en ligplaatsen aan elkaar gekoppeld. Hiermee wordt voorkomen dat bijvoorbeeld een vissteiger, remmingswerk of pondje onder het verbod valt. Voorzieningen die op een bepaalde locatie in het water worden geplaatst of daarin al aanwezig zijn, kunnen ook de door deze paragraaf te beschermen waarden aantasten. Als op een bepaalde locatie een omgevingsvergunning voor een bepaald type woonschip, vaartuig of voorwerp is verleend, moet er gelijktijdig de mogelijkheid zijn om onder voorwaarden ontheffing te kunnen verlenen voor de inrichting en het hebben van de aanlegplaats, en het maken en hebben van de daarbij behorende voorzieningen. Afhankelijk van de waarden van het gebied kan het treffen van voorzieningen op de oever tot een minimum worden beperkt.

Toelichting op artikel 2.30 Vrijstelling havens en aanlegplaatsen voor vaartuigen en voorwerpen

Onderdeel a: Bij waterscoutinglocaties gaat het nadrukkelijk om de aanlegplaatsen en daarmee verband houdende voorzieningen die bij de waterscouts in gebruik zijn. Het gaat niet om andere, willekeurige aanlegplaatsen en daarmee verband houdende voorzieningen.

Onderdeel b: Dit onderdeel maakt het mogelijk om aan een erf, één aanlegsteiger met maximaal twee meerpalen te bouwen. Steigers moeten aan bepaalde afmetingsvoorschriften voldoen om te voorkomen dat zij een te grote inbreuk maken op de door deze paragraaf te beschermen waarden. Om te voorkomen dat verschillende overheden verschillende afmetingsvoorschriften voor steigers hanteren, is aansluiting gezocht bij de voorschriften die de meeste water- of vaarwegbeheerders hanteren voor de betreffende locatie.

Toelichting op artikel 2.31 Omgevingsvergunning Insteekhavens

Er is in de praktijk behoefte ontstaan aan duidelijke regels voor insteekhavens. Dit zijn aanlegplaatsen achter de beschoeiing van het vaarwegprofiel. Het bevoegd gezag op het gebied van waterveiligheid (meestal een waterschap) stelt voorwaarden op waar insteekhavens aan moeten voldoen op het gebied van bijvoorbeeld de veiligheid van primaire waterkeringen. Maar ze stellen geen voorwaarden op ter bescherming van de landschappelijke waarden. Bij deze landschappelijke waarden gaat het vooral om de ligging van de insteekhaven: in de lengterichting van de vaarweg of dwars erop. Dit is belangrijk voor de landschappelijke aansluiting met de 'verkavelingsrichting' van het achterliggende landschap, bestaande uit sloten, waterwegen en erfgronden. Insteekhavens in de lengterichting van de watergang zijn daarom alleen toegestaan wanneer het bevoegd gezag aangeeft dat vanwege waterveiligheid, een insteekhaven dwars op de vaarweg op die locatie niet mogelijk is. Vanzelfsprekend moet dit worden gemotiveerd. Gedeputeerde staten betrekken die motivering bij hun besluit om wel of niet een insteekhaven in de lengterichting toe te staan. Daarnaast is het wenselijk maximale maten voor insteekhavens vast te leggen, omdat er nu soms enorme 'gaten' in de oever worden gegraven. Deze voorschriften scheppen meer duidelijkheid en zijn, waar mogelijk, afgestemd met de verschillende bevoegde instanties op het gebied van waterveiligheid. In de gevallen dat het voor het uiterlijk van het landschap beter is om de insteekhaven niet loodrecht, maar iets schuin op de waterweg aan te leggen, is op grond van het tweede lid een kleine afwijking van de maatvoering toegestaan. Als vastgehouden zou worden aan de grens van 8 meter voor de lange schuine kant, zou dat voor de korte schuine kant betekenen dat deze korter zal zijn dan de toegestane 8 meter. Dat zou betekenen dat een vaartuig met een lengte van minder dan 7 meter, waarvoor volgens deze verordening een vrijstelling geldt, niet in de insteekhaven afgemeerd kan worden. Daarom is voor deze situatie een geringe afwijking toegestaan, waarvan de grootte bepaald wordt door het uitgangspunt dat een vaartuig met een lengte van 7 meter geheel in de haven moet passen.

2.3.3 Dempden van oppervlaktewaterlichamen

Toelichting op artikel 2.32 Toepassingsbereik

Eerste lid: Deze paragraaf is van toepassing op het (buiten het gebied vrijstelling dempingen) geheel of gedeeltelijk dempen van oppervlaktewaterlichamen in het landelijk gebied, waarbij geheel of gedeeltelijk dempen ook het ondieper maken van oppervlaktewaterlichamen omvat.

Tweede lid: Deze paragraaf blijft van rechtswege buiten toepassing, als het werkzaamheden betreft, die voortvloeien uit een vergunning krachtens artikel 5.1, eerste lid, onder d, van de Omgevingswet, voor zover die werkzaamheden op het ontgrondsterrein, dan wel op de in die vergunning betrokken percelen plaatsvinden. De reden daarvoor is dat als gevolg van artikel 10, vijfde lid van de Ontgrondingenwet alle belangen, dus ook het belang van natuur en landschap, bij de vergunning meegewogen worden. Wanneer de vergunning verleend wordt is echter niet duidelijk waar met de vrij te komen stoffen zal worden gedempt. De waarde van de vrijstelling ligt daardoor vooral in haar spiegelbeeld: voor dempen buiten het vergunde ontgrondsterrein is een omgevingsvergunning in de zin van deze paragraaf nodig.

Toelichting op artikel 2.33 Specifieke zorgplicht

De specifieke zorgplicht is van toepassing op activiteiten die onder algemene regels vallen. De zorgplicht zet de te dienen belangen, zoals omschreven in artikel 2.20, om naar een algemene gedragsnorm voor de gebruikers van het landelijk gebied. De zorgplicht is een algemene regel met een zeer algemene strekking. De algemene regels zijn een verdere uitwerking van de zorgplicht. De zorgplicht geldt als algemeen kader voor de activiteiten en dient als vangnet voor de handhaving. Bij overtreding van een zorgplichtbepaling kan direct gehandhaafd worden wanneer er sprake is van een duidelijke overtreding.

Toelichting op artikel 2.34 Omgevingsvergunning dempen

Het uitgangspunt van dit artikel is een compleet verbod op het geheel of gedeeltelijk dempen of ondieper maken van oppervlaktewaterlichamen zonder omgevingsvergunning in het landelijk gebied, buiten het gebied vrijstelling dempingen. Uitzonderingen op deze regel zijn activiteiten die zijn toegelaten op grond van de artikelen 2.35 tot en met 2.36.

Toelichting op artikel 2.35 Toegelaten activiteiten bij infrastructurele werken en werken van groot maatschappelijk belang

Binnen deze vrijstelling vallen de aanleg en het onderhoud van infrastructurele werken, zoals: spoor-, water- en (snel)wegen, bruggen, havens en luchthavens. Maar ook werken van groot maatschappelijk belang, zoals: geluidswallen en dijken. Voorwaarde is wel dat de benodigde vergunningen zijn verleend en/of het werk planologisch is toegestaan.

Toelichting op artikel 2.36 Toegelaten activiteiten bij agrarische percelen

Het komt regelmatig voor dat een dam wordt aangelegd tussen twee weiden of akkerpercelen, om de toegang tot die percelen te verbeteren. De aanleg van deze dammen is onder bepaalde voorwaarden vrijgesteld. Die voorwaarden hebben vooral betrekking op de afmetingen van die dammen. De verordening stelt geen eisen aan het dempingsmateriaal. Met betrekking tot afvalstoffen is dit al geregeld in het Besluit activiteiten leefomgeving.

3. ONDERGROND EN BODEM

3.1 Grondwaterbeheer

Toelichting op artikel 3.2 Gegevens en bescheiden vergunningvrije wateronttrekkingsactiviteiten

De provincies moeten op grond van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) zorgdragen voor de kwantiteit en kwaliteit van de grondwaterlichamen. Om een goed beeld te vormen van de hoeveelheid grondwater die aan de grondwaterlichamen in haar provincie wordt onttrokken en toegevoegd, heeft de provincie Utrecht informatie nodig van de waterschappen m.b.t. het onttrokken en geïnfiltreerde (grond)water.

Winningen met een debiet kleiner dan 12.000 m³ per jaar zorgen niet significant voor een vermindering van het grondwater. Daarom vraagt de provincie de waterschappen alleen om over onttrekkingen die groter zijn dan 12.000 m³ informatie op te halen. Deze informatie moet bestaan uit de hoeveelheid onttrokken en geïnfiltreerd (grond)water. Voor grote infiltraties moeten ook nog kwaliteitsgegevens worden aangeleverd.

De eigenaren van de onttrekkingen en infiltraties zijn wettelijk verplicht om deze informatie te verstrekken aan de waterschappen. De provincie vraagt de waterschappen vervolgens om deze informatie voor 31 mei van het volgende jaar, of bij beëindiging van de onttrekking, te verstrekken aan gedeputeerde staten.

Toelichting op artikel 3.3 Instructieregel onttrekkingen voor menselijke consumptie

De EU-lidstaten hebben op grond van de Kaderrichtlijn Water (KRW) de verplichting om zorg te dragen voor het behoud van de huidige kwaliteit van grondwaterbronnen voor menselijke consumptie, geen achteruitgang en verbetering van de waterkwaliteit op termijn met als doel de zuiveringsinspanning te verminderen.

Voor industriële en eigen winningen voor menselijke consumptie gelden dezelfde doelstellingen als voor winningen voor de openbare drinkwatervoorziening (artikel 7 van de KRW). Bij industriële winningen voor menselijke consumptie komt het gewonnen grondwater in contact met levensmiddelen, of het wordt gebruikt als

ingrediënt in het levensmiddel. Bij eigen winningen wint een eigenaar water voor de levering van drinkwater aan derden, bijvoorbeeld campinggasten.

Uit artikel 7 van de KRW volgt dat inzicht nodig is in de ontwikkeling van de kwaliteit van het onttrokken water. Op basis van dit inzicht kunnen dan als dat nodig is maatregelen worden genomen voor de bescherming van het grondwater. De KRW hanteert een ondergrens van 10 m³ per dag, of het bedienen van meer dan 50 personen. Winningen groter dan 150.000 m³ of winningen voor de openbare drinkwatervoorziening vallen direct onder de bevoegdheid van de provincie. Deze instructieregel geeft invulling aan de bescherming van de winningen kleiner dan 150.000 m³/jaar, waarvoor het waterschap het bevoegd gezag is.

Op grond van lid b moet het waterschap regelen dat de eigenaar van een onttrekking van grondwater voor menselijke consumptie verplicht is om de kwaliteit van het grondwater te monitoren. Doel hiervan is om de winning te beschermen.

Onderdeel c regelt dat de initiatiefnemer vóór het begin van de onttrekking een risicoanalyse van de omgeving (feitendossier) moet aanleveren aan het waterschap. Het feitendossier is een document dat inzicht geeft in:

1. de kwaliteit van het te onttrekken water;
2. de risico's in de omgeving die de grondwateronttrekking kunnen bedreigen; en
3. de oorzaken en de mogelijke maatregelen om deze risico's te verminderen.

Onderdeel d regelt dat het waterschap de informatie – verkregen op grond van lid a tot en met d – over de onttrekkingen van grondwater voor menselijke consumptie en over de kwaliteit van het onttrokken grondwater verstrekt aan de provincie. Op basis van deze informatie kan het waterschap (zo nodig in overleg met de provincie) de juiste maatregelen voor de bescherming van de onttrekking opleggen.

Toelichting op artikel 3.4 Afwijking vergunningplicht kleine bodemenergiesystemen

In dit artikel is bepaald dat er geen vergunning nodig is voor het onttrekken van grondwater voor een bodemenergiesysteem als de pompcapaciteit van deze installatie niet meer bedraagt dan 10 m³ per uur. In dat geval moet die onttrekking worden gemeld aan gedeputeerde staten.

De uitzondering geldt niet in de 2 volgende situaties. Hier is het bij een melding namelijk niet mogelijk deze te toetsen aan de beleidsregels bij deze artikelen. Daarom is in deze situaties een vergunning voor deze systemen noodzakelijk:

1. De eerste situatie betreft boringsvrije zones en grondwaterbeschermingsgebieden. In deze gebieden geldt de vergunningplicht wel. Open bodemenergiesystemen, in boringsvrije zones boven de in de omgevingsverordening aangegeven dieptegrenzen, zijn vergunningplichtig.
2. Voor innovatieve, duurzame open bodemenergiesystemen in boringsvrije zones en grondwaterbeschermingsgebieden zoals bedoeld in artikel 2.58, lid 2 en artikel 2.68, lid 2 is ook een vergunning nodig.

De uitzondering geldt ook niet voor open bodemenergiesystemen in zogenaamde interferentiegebieden. Gemeenten of provincies konden op grond van het Waterbesluit zulke gebieden aanwijzen, om doelmatig gebruik van bodemenergie te bevorderen en negatieve interferentie tussen systemen te voorkomen. Na het van kracht worden van de Omgevingswet kunnen gemeenten een vergelijkbare aanwijzing opnemen in hun omgevingsplan. Ook in deze gebieden is de uitzondering niet van toepassing. Initiatiefnemers moeten hier een vergunning aanvragen voor systemen kleiner dan 10 m³ per uur.

Vrijstelling van de vergunningplicht voor open bodemenergiesystemen tot 10 m³ per uur is niet wenselijk in de interferentiegebieden. Zonder vergunningplicht is geen optimale sturing mogelijk van de systemen en ook zou een ongelijk speelveld ontstaan met gesloten bodemenergiesystemen. Voor gesloten bodemenergiesystemen geldt in deze gebieden namelijk ook een vergunningplicht.

3.2 Grondwaterbeschermingszones

Toelichting op artikel 3.5 Aanwijzing grondwaterbeschermingszones

Grondwaterbeschermingsgebieden en boringsvrije zones

Grondwaterbeschermingsgebieden en boringsvrije zones liggen als een schil rond de waterwingebieden. De grens van deze gebieden is de lijn vanaf waar het grondwater een periode van 25 jaar nodig heeft om de pompputten te bereiken (de 25-jaarszone). Het onderscheid tussen deze zones hangt af van het antwoord op de vraag of het grondwater waaruit gewonnen wordt direct vanaf het oppervlak beïnvloed kan worden (grondwaterbeschermingsgebieden), of dat tussen maaiveld en het grondwaterpakket met de winning nog een voldoende afschermdende kleilaag aanwezig is (boringsvrije zones).

100-jaarsaandachtsgebied

In enkele kwetsbare gebieden is het 100-jaarsaandachtsgebied aangewezen, als extra schil om het grondwaterbeschermingsgebied heen.

Strategische grondwatervoorraad

De provincie heeft een strategische grondwatervoorraad aangewezen. Doel hiervan is te zorgen dat er in de toekomst voldoende mogelijkheden zijn voor de winning van grondwater voor de openbare drinkwatervoorziening. Een deel daarvan is kwetsbaar voor activiteiten aan maaiveld, het andere deel is matig kwetsbaar omdat er scheidende lagen in de bodem voorkomen.

Beschermingszone oppervlaktewaterwinning

Winningen van oppervlaktewater zijn kwetsbaar voor verontreinigingen die via het water of de lucht bij de winning kunnen komen omdat er geen bescherming via bodempassage is. Om deze winningen te beschermen heeft Rijkswaterstaat een beschermingszone rondom de directe innamepunten van oppervlaktewater opgenomen. De beschermingszone is bedoeld voor beheersing van calamiteiten, beoordeling van lozingen en beoordeling van ruimtelijke plannen. Zo kan de waterwinning veilig worden gesteld. Omdat de beschermingszone van Rijkswaterstaat geen rechtsgevolgen heeft voor derden, heeft de provincie Utrecht de beschermingszone ook opgenomen in de verordening en zo de bescherming verankerend.

Waterwingebieden

Alle winningen hebben een waterwingebied: dit is de locatie waar de onttrekkingsputten voor drinkwater zijn gevestigd. Deze gebieden worden begrensd door de lijn vanaf waar het grondwater tenminste 60 dagen in het watervoerende pakket nodig heeft om de winning te bereiken. Deze 60-dagen lijn is gekozen omdat wordt aangenomen dat een verblijftijd van het grondwater in de bodem van 60 dagen voldoende is voor een zodanige afbraak van ziekteverwekkende kiemen, dat er geen gevaar voor de volksgezondheid meer dreigt. De afstand van de grens van het waterwingebied tot de winputten bedraagt in principe minimaal 30 meter.

Toelichting op artikel 3.7 Instructieregel ruimtelijke bescherming grondwater

Behoud van de kwaliteit van het drinkwater is essentieel. De duurzame veiligstelling van de drinkwatervoorziening geldt als een dwingende reden van groot openbaar belang. Voorkomen moet worden dat de risico's op verslechtering van de bronnen toenemen (stand-still). Voor de afweging is met het belang van drinkwaterwinning voldoende rekening gehouden. De [Handreiking \(grond\)waterbescherming](#) biedt een methode om risico's van ruimtelijke ontwikkelingen voor de drinkwaterwinning te beoordelen. Als de risico's op verontreiniging door een functiewijziging toenemen, moeten locatiealternatieven voor de functie en bijbehorende activiteiten worden overwogen. Als dit om zwaarwegende redenen niet kan, moeten maatregelen worden genomen om risico's te verkleinen.

Toelichting op artikel 3.8 Instructieregel toepassen verwijderingsvariant in waterwingebieden en grondwaterbeschermingsgebieden

Bodemsanering is een milieubelastende activiteit. Er zijn 2 standaardaanpakken waarmee de bodemkwaliteit geschikt gemaakt kan worden voor de toekomstige functie. Gekozen kan worden uit:

1. de standaardaanpak waarbij de verontreiniging wordt verwijderd (artikel 4.1242 Besluit activiteiten leefomgeving); en
2. de standaardaanpak waarbij de verontreiniging wordt afgeschermd door een afdeklaag, of een aaneengesloten verhardingslaag (artikel 4.1241 Besluit activiteiten leefomgeving).

In gebieden die van belang zijn voor de drinkwaterwinning mag niet worden gesaneerd met toepassing van artikel 4.1241 Besluit activiteiten leefomgeving. Door het afdekken van de verontreiniging wordt verspreiding in de meeste gevallen namelijk niet voorkomen. In grondwaterbeschermingsgebieden kan het zijn dat een sanering volgens de afdekvariant wel mag, maar niet als op de locatie sprake is van een grondwaterverontreiniging boven de tussenwaarde. De tussenwaarde is het rekenkundig gemiddelde van de streefwaarde en de interventiewaarde van een verontreinigende stof in het grondwater.

De streefwaarden grondwater worden niet meer op rijksniveau vastgesteld, maar blijven beschikbaar in het normenzoekstelsel op de [website van het RIVM](#). De interventiewaarden grondwater zijn te vinden in bijlage VC bij artikel 4.12a van het Besluit kwaliteit leefomgeving (signaleringsparameters beoordeling grondwatersanering). Wanneer de in de bodem aanwezige verontreinigende stoffen zich tot boven de tussenwaarde hebben verspreid naar het grondwater, wordt gesproken van een mobiele verontreinigingssituatie. Afscherming van de bodemverontreiniging door een afdeklaag, of een aaneengesloten verhardingslaag mag in die gevallen in grondwaterbeschermingsgebieden dan niet.

Toelichting op artikel 3.9 Instructieregel parkeren Bethunepolder

In de Bethunepolder is sprake van een specifieke situatie, waar meerdere functies bij elkaar komen:

1. drinkwaterwinning;
2. zomerwaterrecreatie op de nabijgelegen locatie De Strook (Loosdrechtse Plassen);
3. schaatsen in de winter op de omliggende plassen.

Dit veroorzaakt soms grote verkeers- en parkeerdrukke. Hierdoor wordt op plaatsen geparkeerd die met het oog op de bescherming van het grondwater voor de drinkwaterwinning onwenselijk zijn. Deze instructieregel vraagt aan de gemeente Stichtse Vecht het parkeren in perioden van drukte in verband met zomer- of winterrecreatie te reguleren in het omgevingsplan. De gemeente bepaalt wanneer er sprake is van drukte in verband met zomer- en winterrecreatie. Ook bepaalt zij op welke manier de bescherming van het grondwater het beste kan worden gewaarborgd. De gemeente betreft de provincie bij de voorbereiding van deze regels.

Toelichting op artikel 3.10 instructieregel gemeente aanleggen van een begraafplaats of uitstrooiveld

Als het gaat om de lijkbezorging (bijvoorbeeld begraving of crematie) zijn er risicovolle stoffen die de kwaliteit van het grondwater kunnen aantasten. Denk aan medicijnresten, bacteriële verontreinigingen en rottingsproducten. De risico's bij dierenbegraafplaatsen zijn vergelijkbaar. Nieuwe begraafplaatsen, uitstrooivelden of dierenbegraafplaatsen in een grondwaterbeschermingsgebied zijn daarom ongewenst. Voor bestaande locaties is het belangrijk dat de gemeente waarborgt dat uitbreidingen of veranderende omstandigheden niet zorgen voor een negatieve beïnvloeding van de kwaliteit van het grondwater.

Toelichting op artikel 3.11 Instructieregel matig kwetsbare strategische grondwatervoorraad

Om de mogelijkheden voor de winning van grondwater voor de openbare drinkwatervoorziening in de toekomst te behouden heeft de provincie de strategische grondwatervoorraad aangewezen. Een deel daarvan is kwetsbaar voor activiteiten aan het maaiveld, een deel is matig kwetsbaar. Voor het matig kwetsbare deel van de strategische grondwatervoorraad is het van belang deze gebieden zo veel mogelijk te vrijwaren van nieuwe stedelijke ontwikkeling. Het is vooral belangrijk om het risico op aantasting van de beschermende kleilagen boven het grondwater te voorkomen (onder meer bij bodemenergiesystemen). In deze zone worden geen verdere regels gesteld voor omgevingsplannen van gemeenten. Wel wordt gemeenten gevraagd om bij nieuwe ontwikkelingen aandacht te hebben voor grond- en oppervlaktewaterkwaliteit.

Toelichting op artikel 3.12 Zorgplicht grondwater

In de grondwaterbeschermingsgebieden is sprake van een kwetsbare functie (waterwinning voor drinkwater) en vaak een kwetsbare bodem. Daarom moeten personen en instanties die hier activiteiten ontplooiën extra alert en zorgvuldig zijn op zaken die de kwaliteit van het grondwater negatief kunnen beïnvloeden. Voor de activiteiten die altijd schadelijk zijn, of die mogelijk schadelijk zijn en vaak voorkomen, zijn gerichte regels opgesteld. Maar als iedere mogelijk schadelijke activiteit apart zou worden gereguleerd, werd de verordening erg lang. Ook zou deze lijst nooit volledig sluitend kunnen zijn. De specifieke zorgplicht voor bescherming van het grondwater dient daarom als een vangnetbepaling. Daarmee worden activiteiten die niet onder andere regels in de verordening vallen, maar wel schadelijke gevolgen kunnen hebben voor het grondwater ondervangen.

Toelichting op artikel 3.14 Verboden activiteiten Waterwingebied

Het waterwingebied is het gebied direct rond de winputten. In dit gebied is de waterwinning het meest kwetsbaar voor verontreinigingen. Uitgangspunt is dat het niet acceptabel is om in de onmiddellijke nabijheid van een winning, verstoringen van de bodem of de grondwaterkwaliteit (schadelijke stoffen, temperatuureffecten enzovoorts) toe te staan. Ook als de exacte invloed niet helemaal bekend is.

Voor één waterwingebied, namelijk de Bethunepolder, gelden afwijkende regels als het gaat om het waterwingebiedregime. In verband met de specifieke eigenschappen van en omstandigheden in dit gebied, gelden hier de regels voor grondwaterbeschermingsgebieden. Deze zijn aangevuld met enkele gebiedsspecifieke regels. Dit wordt uitgelegd in de artikelsgewijze toelichting.

In dit artikel zijn verboden opgenomen voor een aantal activiteiten binnen het waterwingebied. De verboden zijn daarbij algemeen geldend.

Met oog op de bescherming van het grondwater zijn alle milieubelastende activiteiten zoals genoemd in het Besluit activiteiten Leefomgeving (Bal) niet toegestaan. Daarnaast zijn ook een aantal activiteiten uitgesloten die niet in het Bal genoemd zijn, maar wel risico's dragen voor de kwaliteit van het grondwater. Het gaat hierbij vooral om activiteiten met mogelijk risicovolle stoffen en activiteiten die de structuur van de bodem aantasten, waardoor de beschermende werking mogelijk wordt aangetast.

Er is hierbij geen limitatieve opsomming van (potentieel) schadelijke stoffen opgenomen, omdat daarbij het gevaar bestaat dat nieuwe stoffen, die schadelijk (kunnen) zijn, niet onder de verbodsbepalingen vallen. De verordening zou dan telkens gewijzigd moeten worden.

Het verbod geldt ook voor het onttrekken of toevoegen van warmte aan het grondwater, bijvoorbeeld door bodemenergiesystemen. Het risico van het inbrengen of verspreiden van verontreinigingen is vanuit de risicobenadering niet acceptabel. Daarnaast is nog onvoldoende bekend wat het effect van temperatuurschommelingen is op de kwaliteit van het grondwater.

Dit artikel is in de praktijk minder ingrijpend dan het lijkt. De meeste waterwingebieden zijn namelijk eigendom van de waterleidingbedrijven en in die gebieden bijna geen andere activiteiten aanwezig. Bovendien kunnen activiteiten en bedrijven die op het moment van inwerkingtreden van de bepaling voor waterwingebieden legaal aanwezig zijn, overeenkomstig de daarvoor geldende regels, door het overgangsrecht in werking blijven. Een aantal activiteiten zijn uitgezonderd op de regels zoals omschreven in dit artikel. Doordat een aantal activiteiten generiek zijn verboden, is het nodig een aantal specifieke activiteiten uit te zonderen van het verbod. De redenen daarvoor zijn divers. Soms worden activiteiten rechtstreeks toegestaan (2.43). Soms zijn ze alleen mogelijk onder aanvullende voorwaarden (artikel 2.43a). Activiteiten die niet onder de werking van deze artikelen vallen, zijn toegestaan als aan de zorgplicht wordt voldaan (artikel 2.39).

Toelichting op artikel 3.15 Afwijkende regels toegelaten activiteiten Waterwingebied

Dit artikel benoemt de activiteiten die rechtstreeks zijn toegelaten. Een uitzondering wordt gemaakt voor de bedrijfsmatige activiteiten van het drinkwaterbedrijf, voor zover deze noodzakelijk is voor de bereiding van drinkwater. Deze uitzondering ligt voor de hand: het drinkwaterbedrijf kan anders zijn taak niet vervullen. Het bedrijf heeft er zelf belang bij dat een goede grondwaterkwaliteit wordt gehandhaafd. Daarom mag ervan uit worden gegaan dat het bedrijf zich ten minste aan zijn zorgplicht en de normen die voor grondwaterbeschermingsgebieden gelden, houdt en dat het bevoegd gezag daar bij het verlenen van een vergunning op zal letten.

Daarnaast is ook een aantal activiteiten toegestaan, als deze tenminste deugdelijk worden uitgevoerd, of als het om beperkt gebruik gaat. Dit zijn activiteiten zoals: gladheidsbestrijding, het bezit van kleine hoeveelheden potentieel schadelijke stoffen en bodemwerkzaamheden voor het behoud van natuur of extensieve recreatie.

Toelichting op artikel 3.16 Meldingsplichtige activiteiten Waterwingebied

Voor een aantal andere activiteiten geldt dat deze alleen zijn toegestaan nadat is voldaan aan aanvullende eisen. Voor de aanleg van civieltechnisch en bouwtechnische werken voor bestaande functies, of het onder voorwaarden toepassen van grond- en baggerspecie, moet een melding worden gedaan bij de provincie. Op die manier kan vooraf worden bekeken of de activiteit goed wordt uitgevoerd, zodat geen schade optreedt aan de bodem en het zich daarin bevindende grondwater.

In de melding moet een verantwoording worden opgenomen waarom de activiteit geen schade toebrengt aan de bodem en het grondwater. Daarop kan de provincie dan toetsen.

Toelichting op artikel 3.19 Algemene regel bestrijdingsmiddelen en glyfosaat Bethunepolder

Er geldt een verbod op het gebruik van bestrijdingsmiddelen in de Bethunepolder. Soms mag – na een daartoe ingediende melding – het middel glyfosaat voor agrarisch gebruik worden toegepast (gebruikmakend van de onkruidstrijkmethode, waarbij onkruid wordt aangestroken).

Toelichting op artikel 3.21 Informatieplicht glyfosaat Bethunepolder

Ten minste 24 uur voor toepassing van het bestrijdingsmiddel moet bij het drinkwaterbedrijf telefonisch een melding worden gedaan via telefoonnummer 0900- 93 94.

Toelichting op artikel 3.22 Verboden activiteiten in grondwaterbeschermingsgebieden

In grondwaterbeschermingsgebieden moet, met het oog op de waterwinning, worden voorkomen dat er activiteiten plaatsvinden die voor de kwaliteit van de bodem en het grondwater een te groot risico vormen. Voor deze activiteiten geldt een absoluut verbod. Voor de definitie van de in de bijlage 'Lijst verboden activiteiten in grondwaterbeschermingsgebieden' opgenomen verboden activiteiten wordt aangesloten bij het Besluit activiteiten leefomgeving.

Toelichting op artikel 3.23 Verbod opslag van schadelijke stoffen in grondwaterbeschermingsgebieden

In dit artikel staan de eisen voor de opslag van stoffen die potentieel schadelijk zijn voor het grondwater. De opslag van deze stoffen moet gebeuren boven een vloeistofdichte bodemvoorziening. Hieronder valt een lekbak of een dubbelwandige tank. Deze moet uiteraard voldoen aan de gestelde eisen van de landelijke wetgeving. Tanks mogen maximaal 5.000 liter groot zijn (compartimenteren is niet toegestaan). Proces en overslag moet het liefst gebeuren boven een vloeistofdichte bodemvoorziening. Boven een vloeistofkerende voorziening mag ook, als wordt voldaan aan de eisen zoals opgenomen in de landelijke wetgeving (beheermaatregelen enzovoorts).

Onder proces wordt onder andere verstaan: werkzaamheden in (garage)werkplaatsen en spuitcabines. Onder overslag wordt onder andere verstaan het aftanken van voertuigen en laad- en losactiviteiten van vrachtwagens. Mocht landelijke regelgeving strengere eisen stellen aan bepaalde voorzieningen, dan zijn die regels uiteraard van toepassing.

Toelichting op artikel 3.24 t/m 3.27 Verbod boren en grond- of funderingswerken

Boorputten kunnen een risico vormen voor de drinkwaterwinning als via de boorput ongewenste stoffen in het grondwater komen. Dit kan bijvoorbeeld gebeuren als chemische middelen worden gebruikt om verstopping van de boorput tegen te gaan. Of wanneer een slecht afgedichte boorput leidt tot binnendringen van mest en/of bestrijdingsmiddelen. Hier speelt mee dat een eenmaal aangelegd systeem en het beheer van het systeem moeilijk controleerbaar zijn.

Bij grondwerken gaat het om het uitvoeren of laten uitvoeren van werken op of in de bodem, waarbij ingrepen worden verricht of stoffen worden gebruikt die de beschermende werking van de slecht doorlatende bodemlagen kunnen aantasten. Hieronder vallen in ieder geval bodemstabiliseringswerken en het plaatsen en verwijderen van dam-, scherm- of diepwanden en folies. Ondiepe activiteiten worden niet geregeld. Gebruik van materialen en bouw en aanleg is landelijk geregeld. De bijzondere zorgplicht fungeert daarin als vangnet.

Toelichting op artikel 3.28 Vrijstellingen boren en grond- of funderingswerken in grondwaterbeschermingsgebieden

Enkele specifieke activiteiten worden in artikel 3.28 vrijgesteld van het verbod op boren en grond- en funderingswerken. In die gevallen weegt het belang van grondwatermetingen in verband met de waterwinning, tijdelijke bronbemaling of bodemonderzoek/-aanpak op tegen het belang om deze te verbieden vanwege de risico's van bedrijfsactiviteiten of aanwezige bodemverontreinigingen. Ook sonderingen zijn vrijgesteld omdat de risico's gering zijn. Ontgrondingen zijn ook vrijgesteld, omdat de provincie als bevoegd gezag vergunning verleent op basis van het Besluit kwaliteit leefomgeving. De provincie geeft er de voorkeur aan in dit kader zelf te bepalen wanneer een ontgroning toelaatbaar is en wanneer een vergunning wordt geweigerd. Het spreekt voor zich dat de provincie terughoudend is bij het verstrekken van een vergunning in een kwetsbaar gebied. Bij funderingen zijn eisen gesteld aan het soort palen dat gebruikt moet worden (lid 1 onder h).

Toelichting op artikel 3.29 Vrijstelling horizontaal gestuurde boringen

Horizontaal gestuurd boren is een techniek die sterk in opkomst is. Het is een betrouwbare, maar complexe oplossing om langere afstanden onder de grond te overbruggen waarbij kanalen, spoor- of snelwegen en gebouwen moeten worden doorkruist. Horizontale boringen worden vooral gebruikt voor de aanleg van ondergrondse infrastructuur, zoals gas-, elektra-, water- en rioolleidingen. Ze gaan over het algemeen tot een diepte van 3 meter tot 20 meter onder maaiveld. In uitzonderlijke gevallen worden de leidingen gelegd tot een diepte van 30 meter tot 35 meter onder maaiveld.

Horizontaal gestuurd boren biedt een aantal voordelen in vergelijking met reguliere aanlegtechnieken. Het maakt een snelle uitvoering van complexe projecten mogelijk met minimale impact op de bovengrondse omgeving. Ook zijn de uitvoeringskosten relatief laag. Er is ook een aantal risico's waar rekening mee moet worden gehouden. Zo moet worden voorkomen dat verontreinigingen in de bodem of rondom de boorput door de boringen verder worden verspreid. Ook is het belangrijk dat de boorvloeistof geen aanvullende stoffen bevat die een negatieve invloed op de bodem hebben.

Er is onderzocht in welke gevallen de voordelen van deze techniek voldoende opwegen tegen de risico's. Ook zijn er verschillende manieren waarop de risico's van deze techniek zo veel mogelijk kunnen worden beperkt. Als er diepere watergangen en belangrijke (spoor)wegen moeten worden doorkruist, is het horizontaal gestuurd boren vaak een goede methode. De impact op de bodem is namelijk vele malen kleiner als de watergang niet afgedamd, of de (spoor)wegen niet opengebroken hoeven te worden. Er worden wel aanvullende voorwaarden gesteld om de eerdergenoemde risico's voor de bodem en het grondwater te minimaliseren. Op die manier is de veiligheid van het drinkwater gewaarborgd.

Toelichting op artikel 3.30 Verbod aanleggen van een buisleiding

Transportleidingen voor transport van gevaarlijke vloeistoffen zoals kerosine vormen een belangrijke risicofactor door potentiële lekkages en kans op calamiteiten. Er moet dus voorkomen worden dat transportleidingen van (milieu)gevaarlijke stoffen een grondwaterbeschermingszone doorkruisen. Het verbod in grondwaterbeschermingsgebieden blijft gehandhaafd. Legaal aanwezige leidingen mogen bij aanpassingen niet leiden tot een risicotoenname. Hiervoor geldt een meldingsplicht bij gedeputeerde staten.

Toelichting op artikel 3.31 Verbod energietoevoeging en -onttrekking in grondwaterbeschermingsgebieden

In afwijking van het boorverbod geldt het verbod op bodemenergiesystemen in grondwaterbeschermingsgebieden, ongeacht de diepte waarop dit plaatsvindt. Het gaat hier namelijk naast de aantasting van het bodemprofiel, ook om andere effecten zoals temperatuurverandering en menging van grondwater van verschillende kwaliteiten. Er is één uitzondering op het verbod op bodemenergiesystemen in grondwaterbeschermingsgebieden, namelijk voor innovatieve duurzaamheidsprojecten. Daarbij heeft de toepassing van het bodemenergiesysteem een significant positief effect op de afbraak van een (grondwater-)verontreiniging in het betreffende grondwaterbeschermingsgebied. Dit kan bijvoorbeeld de toevoeging zijn van

bacteriën via het bodemenergiesysteem aan het grondwater, die de afbraak van Vluchtige OrganoChloor-verbindingen (VOCL) bevorderen.

Toelichting op artikel 3.32 Verbod meststoffen in de bodem brengen

Dit verbod geldt voor zuiveringsslib en secundaire meststoffen, waarvan onbekend en onzeker is hoe de samenstelling is. Vrijgesteld van dit verbod zijn dierlijke meststoffen, kunstmeststoffen en overige meststoffen.

Toelichting op artikel 3.35 Algemene regel buitengebruikstelling boorput

Verontreinigingen kunnen via boorputten in het grondwater terecht komen, door kortsluitstromen of door directe verontreiniging in de put. Het is daarom belangrijk dat een boorput die niet meer in gebruik is goed wordt afgedicht. Daarmee worden de scheidende lagen en de beschermende werking van de bodem hersteld.

Toelichting op artikel 3.36 Algemene regel verwijdering van heipalen

Het trekken en verwijderen van heipalen uit de grond heeft gevolgen voor de beschermende werking van de bodemlagen. Rechtstreekse kortsluiting van verontreinigingen vanaf het maaiveld naar het onderliggende watervoerende pakket is ongewenst en moet worden voorkomen. Daarom is voor de gebieden Amersfoort-Berg, Doorn, Soestduinen en Woerden de verplichting opgenomen om bij het verwijderen van heipalen het ontstane gat af te vullen met bentoniet.

Er is speciaal voor deze gebieden gekozen omdat het grondwater hier gewonnen wordt uit het eerste watervoerend pakket dat niet beschermd wordt door een afsluitende kleilaag. Bij de andere winningen bevindt deze kleilaag zich wel op een diepte van meer dan 10m-mv en meestal op ongeveer 40m-mv. De kans dat deze laag wordt geperforeerd door een heipaal is praktisch nihil. Heipalen worden namelijk voor zover bekend niet door deze onderliggende kleilaag aangebracht, vanwege kosten die dit met zich meebrengt en om funderingstechnische redenen. Voor het verwijderen van heipalen geldt een meldingsplicht.

Toelichting op artikel 3.37 Algemene regel lozen afstromend hemelwater

Verhardingen zoals wegen en parkeerplaatsen en gebouwen in grondwaterbeschermingsgebieden, worden aangemerkt als risico's voor en oorzaak van negatieve belasting van de bodem en het grondwater. Dat komt omdat het gebruik risico's en mogelijk bodembelasting met zich meebrengt door min of meer verontreinigd afstromend hemelwater (regen, sneeuw en hagel). Aan dit artikel wordt in ieder geval voldaan als de Leidraad Afkoppelen provincie Utrecht wordt gevolgd.

Bij diepinfiltratie (vanaf 10 meter onder maaiveld) wordt opgevangen hemelwater in watervoerende lagen in de ondergrond gebracht. Binnen kwetsbare grondwaterbeschermingsgebieden vormt diepinfiltratie een groot risico. Het niet naleven van regels, de ondeugdelijkheid van voorzieningen of het maken van fouten heeft namelijk vergaande gevolgen. In geval van calamiteiten is het probleem ook moeilijk beheersbaar. Een eventuele verontreiniging kan immers zonder de reinigende werking (natuurlijke afbraak, adsorptie aan bodemdeeltjes) van een bodempassage direct in het watervoerende pakket doordringen. Een voorbeeld van zo'n fout is het per ongeluk aansluiten van riolering, of het lozen van vuil water op een hemelwaterkolk (straat- of trottoirput), waardoor vuil water in een hemelwaterriool terecht kan komen. Als dit water diep wordt geïnfilterd, kan dit een drinkwaterbron onbruikbaar maken.

Toelichting op artikel 3.38 Algemene regel aanleggen parkeerplaats

In de Leidraad Afkoppelen provincie Utrecht worden schone gebouwen en schone/beperkt schone verhardingen onderscheiden (parkeerplaatsen, wegen, enzovoorts).

Het risico op lekkage en afspoelen van schadelijke stoffen van motorvoertuigen is bij de huidige stand van techniek beperkt, maar niet verwaarloosbaar. Parkeren op onverharde terreinen, dat wil zeggen: zonder vloeistofdichte bodemvoorziening, dus bijvoorbeeld op kale grond, gras, grind en steengranulaat, is ongewenst. Vaste parkeerplekken moeten daarom worden voorzien van een vloeistofdichte bodemvoorziening.

Bij een vloeistofdichte bodemvoorziening, zoals asfalt en strak gelegde straatklinkers, stroomt het merendeel van of al het water af en kan dit worden opgevangen. Eventuele olie lekkage en dergelijke wordt opgemerkt en opgevangen door de verharding. Daarna kan het worden weggevangen of uit het afstromend water worden gehaald (beheersbare situatie). Het is aan de initiatiefnemer om een goede voorziening of maatregelen te treffen. Hierop is de zorgplicht van artikel 3.12 van toepassing.

Toelichting op artikel 3.39 Verbod mijnbouwactiviteiten in boringsvrije zones

Mijnbouwactiviteiten in boringsvrije zones zijn niet toegestaan. Daarbij zijn er namelijk te veel risico's op verontreiniging van het grondwater. Onder mijnbouwactiviteiten wordt verstaan:

- het opsporen van delfstoffen;
- het opsporen of winnen van aardwarmte;
- het opslaan van stoffen en alle activiteiten die ondersteunend zijn aan de voorgenoemde activiteiten.

Onder andere (diepe) geothermie is dus niet toegestaan in de boringsvrije zones.

Toelichting op artikelen 3.41 t/m 3.44 Verbod oprichten van boorputten en uitvoeren van grond- of funderingswerken in boringsvrije zones

Boorputten kunnen een risico vormen voor de drinkwaterwinning als via de boorput ongewenste stoffen in het grondwater komen. Dit kan bijvoorbeeld gebeuren als chemische middelen worden gebruikt om verstopping van de boorput tegen te gaan. Of dat bijvoorbeeld mest en/of bestrijdingsmiddelen een slecht afgedekte boorput binnendringen. Hier speelt mee dat een eenmaal aangelegd systeem en het beheer van het systeem moeilijk controleerbaar zijn.

Bij grondwerken gaat het om het uitvoeren of laten uitvoeren van werken op of in de bodem, waarbij ingrepen worden verricht, of stoffen worden gebruikt die de beschermende werking van de slecht doorlatende bodemlagen kunnen aantasten. Hieronder vallen in ieder geval bodemstabiliseringswerken, en het plaatsen en verwijderen van dam-, scherm- of diepwanden en folies. Ondiepe activiteiten worden niet geregeld. Gebruik van materialen en bouw en aanleg worden gereguleerd door landelijke regels. De bijzondere zorgplicht fungeert daarin als vangnet.

Toelichting op artikel 3.46 Vrijstellingen oprichten van boorputten en uitvoeren van grond- of funderingswerken in boringsvrije zones

Enkele specifieke activiteiten worden in artikel 3.46 vrijgesteld van het verbod op boren en grond- en funderingswerken. In die gevallen weegt het belang van grondwatermetingen in verband met de waterwinning, tijdelijke bronbemaling, bodemonderzoek/-aanpak op tegen het belang om deze te verbieden vanwege de risico's van bedrijfsactiviteiten of aanwezige bodemverontreinigingen. Ook sonderingen zijn vrijgesteld omdat de risico's hiervan gering zijn. Ontgrondingen zijn ook vrijgesteld, omdat de provincie als bevoegd gezag hiervoor vergunning verleent op basis van het Besluit kwaliteit leefomgeving. De provincie geeft er voorkeur aan in dit kader aan te geven wanneer een ontgroning toelaatbaar is en wanneer een vergunning wordt geweigerd. Het spreekt voor zich dat de provincie terughoudend is bij het verstrekken van een vergunning in een kwetsbaar gebied. Bij funderingen zijn eisen gesteld aan het soort palen (lid 1 onder h).

Toelichting op artikel 3.47 Vrijstelling horizontaal gestuurde boringen in boringsvrije zones

Horizontaal gestuurd boren is een techniek die sterk in opkomst is. Het is een betrouwbare, maar complexe oplossing om langere afstanden ondergronds te overbruggen waarbij kanalen, spoor- of snelwegen en gebouwen moeten worden doorkruist. Horizontale boringen worden vooral gebruikt voor de aanleg van ondergrondse infrastructuur, zoals gas-, elektra-, water- en rioolleidingen. Ze gaan over het algemeen tot een diepte van 3 meter tot 20 meter onder maaiveld. In uitzonderlijke gevallen worden de leidingen gelegd tot een diepte van 30 meter tot 35 meter onder maaiveld.

Horizontaal gestuurd boren biedt een aantal voordelen in vergelijking met reguliere aanlegtechnieken. Het maakt een snelle uitvoering van complexe projecten mogelijk met minimale impact op de bovengrondse omgeving. Ook zijn de uitvoeringskosten relatief laag. Er is ook een aantal risico's waar rekening mee moet worden gehouden. Zo moet worden voorkomen dat verontreinigingen in de bodem of rondom de boorput door de boringen verder worden verspreid. Ook is het belangrijk dat de boorvloeistof geen aanvullende stoffen bevat die een negatieve invloed op de bodem hebben.

Uit onderzoek blijkt dat de voordelen van deze techniek soms voldoende opwegen tegen de risico's. Ook zijn er verschillende manieren waarop de risico's van deze techniek zo veel mogelijk kunnen worden beperkt. Als er diepere watergangen en belangrijke (spoor)wegen moeten worden doorkruist, is het horizontaal gestuurd boren vaak een goede methode. De impact op de bodem is namelijk vele malen kleiner als de watergang niet afgedamd, of de (spoor)wegen niet opengebroken hoeven te worden. Er worden wel aanvullende voorwaarden gesteld om de eerdergenoemde risico's voor de bodem en het grondwater te minimaliseren. Op die manier is de veiligheid van het drinkwater gewaarborgd.

Toelichting op artikel 3.49 Verbod energietoevoeging en -onttrekking in boringvrije zones

Het verbod op energietoevoeging en -onttrekking in boringsvrije zones geldt voor systemen die onder de dieptegrens komen, zoals vastgesteld voor de boringsvrije zone waar het om gaat.

Er is één uitzondering op het verbod op bodemenergiesystemen in boringsvrije zones, namelijk voor innovatieve duurzaamheidsprojecten. Daarbij heeft de toepassing van het bodemenergiesysteem een significant positief effect op de afbraak van een (grondwater-)verontreiniging in het betreffende grondwaterbeschermingsgebied. Dit kan bijvoorbeeld de toevoeging zijn van bacteriën via het bodemenergiesysteem aan het grondwater, die de afbraak van vluchtige OrganoChloor-verbindingen (VOCL) bevorderen.

3.3 Grondwaterverontreiniging

Toelichting op artikel 3.51 Instructieregel waterschap grondwateronttrekking

Het onttrekken van grondwater door een daarvoor bestemde voorziening is een wateronttrekkingsactiviteit in de zin van de Omgevingswet. Een wateronttrekkingsactiviteit valt weer onder het begrip wateractiviteit. Beide begrippen zijn opgenomen in de bijlage van de Omgevingswet. Voor de beoordelingsregels voor het verlenen van een omgevingsvergunning voor een wateractiviteit, moet worden gekeken naar artikel 8.89 van het Besluit kwaliteit leefomgeving en de 'bruidsschat' die het Rijk meegeeft aan de waterschappen. Artikel 8.89, eerste lid, bepaalt dat de omgevingsvergunning voor een wateronttrekkingsactiviteit alleen wordt verleend als de activiteit verenigbaar is met de dragende functie van het watersysteem. Hiermee wordt de dragende functie bedoeld die de bodem en dus ook het grondwater heeft voor bouwwerken. De bruidsschatsregels voor de waterschapsverordening van afdeling 7.2 van hoofdstuk 7 van het Invoeringsbesluit Omgevingswet bevatten ook beoordelingsregels.

Artikel 1.2.1, eerste lid, aanhef en onder b, bepaalt bijvoorbeeld dat een omgevingsvergunning voor een wateractiviteit alleen wordt verleend, als de activiteit verenigbaar is met het belang van het beschermen en verbeteren van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen. De provincie vindt het noodzakelijk dat in de waterschapsverordeningen wordt bepaald wanneer een wateronttrekkingsactiviteit nog toelaatbaar is als hierdoor grondwaterverontreiniging dreigt te worden verplaatst. Door verplaatsing van een bestaande verontreiniging wordt namelijk een nieuw gedeelte van de bodem verontreinigd (vgl. [Rechtbank Breda 13 februari 2008, ECLI:NL:RBBRE:2008:BC4477](#)). Een verplaatsing van enkele meters is meestal acceptabel. De maximaal toelaatbare verplaatsing hangt af van de lokale omstandigheden en de omvang en de ernst van de verontreiniging. De grens wordt de ene keer gelegd op 4 of 5 meter, de andere keer op 10 meter. De waterschappen bepalen in eerste instantie deze grens. Ook bepalen ze hoe zij willen regelen dat deze grens wordt nageleefd. Daarom is in dit artikel bepaald dat een waterschapsverordening regelt dat een onttrekking niet kan leiden tot een significante verplaatsing van een verontreiniging in de bodem.

Toelichting op artikel 3.52 Instructieregel programma gebiedsgerichte aanpak grondwaterverontreiniging

Het zogenoemde gebiedsgerichte grondwaterbeheer blijft mogelijk onder de Omgevingswet, maar nu in de vorm van een (onverplicht) programma (artikel 3.4 Omgevingswet). Artikel 3.52 van deze verordening regelt dit. Het artikel is niet van toepassing op een vastgesteld en goedgekeurd plan als bedoeld in artikel 55d Wet bodembescherming (Wbb) voor de gebiedsgerichte aanpak van gevallen van verontreiniging in het diepere grondwater. Deze plannen gelden na 4 jaar na inwerkingtreding van de Aanvullingswet bodem Omgevingswet als een programma, zoals bedoeld in artikel 3.4 van de Omgevingswet.

De Omgevingswet gaat ervan uit dat de programma's samen met gemeenten en waterschappen worden opgesteld. Anders dan onder de Wbb is er geen sprake meer van goedkeuring door gedeputeerde staten van een plan dat door een ander bestuursorgaan is vastgesteld. Een ander verschil is dat het niet meer hoeft te gaan om gevallen van verontreiniging die zo gemengd zijn, of gemengd kunnen raken dat deze gevallen niet ten opzichte van elkaar zijn te onderscheiden, of dat zij elkaar bij een afzonderlijke aanpak in betekenende mate kunnen beïnvloeden. Verder kan het programma ook van toepassing zijn op grondwaterverontreinigingen die niet tot het diepere grondwater behoren.

Artikel 55g Wbb is niet overgenomen. Dit artikel bepaalt in het kort dat het bestuursorgaan dat het plan vaststelt, voor een verontreiniging die wordt gesaneerd, onherroepelijk in de plaats treedt van degene aan wie krachtens artikel 43 Wbb met betrekking tot de betrokken verontreiniging een bevel kan worden gegeven of op wie een verplichting als bedoeld in artikel 55b Wbb van toepassing is. Hiermee wordt bedoeld, dat deze bepaling het mogelijk maakt dat private partijen hun saneringsverplichting met een gerust hart kunnen afkopen.

Omdat de artikelen 43 en 55b niet terugkeren in de Omgevingswet en geen vergelijkbare bepalingen zijn opgenomen, is een bepaling als artikel 55g Wbb niet meer nodig. Wel is in het laatste lid van artikel 2.70 geregeld dat het programma ook kan gelden voor gevallen van ernstige verontreiniging waarop de Wbb nog van toepassing is. De artikelen 43 en 55b Wbb kunnen dan worden ingezet als aan de voorwaarden wordt voldaan. Gedeputeerde staten gaan uiteraard niet over tot het opnemen van dergelijke gevallen in een programma als hier geen bijdrage tegenover staat. Dit kan in een overeenkomst worden vastgelegd.

In een programma kan worden bepaald dat bepaalde grondwaterverontreinigingen zich tot de gebiedsgrens mogen verspreiden. Ook kan worden opgenomen dat een bepaalde mate van verspreiding voor grondwateronttrekkingen en bodemenergiesystemen is toegestaan.

Toelichting op artikel 3.53 Toepassingsbereik

In dit artikel gaat het om het grondwater in de verzadigde zone van de bodem. In deze zone zijn alle poriën van de bodem gevuld met water. In de onverzadigde zone die daarboven ligt zijn de poriën van de bodem gevuld met zowel lucht als water. Het is belangrijk dat grondwatersaneringen met enige waarborgen worden uitgevoerd. Daarom is geregeld dat saneringen worden uitgevoerd door gecertificeerde bedrijven en dat milieukundige

begeleiding verplicht is. Na afloop van een grondwatersanering moet duidelijk zijn welke gebruiksbeperkingen in acht moeten worden genomen. Net als onder de Wbb moet worden gestreefd naar zo min mogelijk nazorg. Het bovenstaande is ook belangrijk als de activiteiten die met het grondwater worden uitgevoerd, niet bedoeld zijn als grondwatersanering, maar alleen voor de totstandkoming van een werk. Daarom is geregeld dat deze paragraaf ook van toepassing is op het verrichten van activiteiten als gevolg waarvan een geval van verontreinigd grondwater wordt verminderd of verplaatst.

Toelichting op artikel 3.54 Melding grondwatersanering

Een grondwatersanering moet ten minste 4 weken voor het begin ervan worden gemeld. Dat kan via de landelijke voorziening als bedoeld in artikel 20.21 van de Omgevingswet (zie artikel 14.1, eerste lid, aanhef en onder d, Omgevingsbesluit), maar ook per post. In het tweede lid staat welke gegevens en bescheiden (documenten) bij de melding moeten worden gevoegd. In het derde lid is bepaald dat een wijziging van de voorgenomen aanpak ook ten minste 4 weken van tevoren moet worden gemeld. Het saneren van de bodem is aangewezen als milieubelastende activiteit, maar een grondwatersanering niet (zie artikel 3.48h, tweede lid, onder a, Besluit activiteiten leefomgeving). Het saneren van de bodem moet vooraf worden gemeld op grond van artikel 4.1236 Besluit activiteiten leefomgeving. In de meeste gevallen is een grondwatersanering onderdeel van een bodemsanering. De gemeente is bevoegd gezag voor het saneren van de bodem. Daarom moeten er in dat geval 2 meldingen worden gedaan, één op grond van het Besluit activiteiten leefomgeving en één op grond van deze verordening.

Blijkt uit de melding van de grondwatersanering dat sprake is van een artikel 13 Wet bodembescherming (Wbb)-geval? Dan moet worden onderzocht of een aanpak volgens dit artikel mogelijk is, gelet op het overgangsrecht van de Aanvullingswet bodem Omgevingswet. Als aanpak volgens artikel 13 Wbb mogelijk is, moet de veroorzaker de verontreiniging zoveel mogelijk ongedaan maken. De artikelen 13, 27 en 95 Wbb blijven namelijk van toepassing op voor 1 januari 2021 veroorzaakte verontreiniging zoals bedoeld in artikel 13 Wbb, ook als die na die datum wordt ontdekt (artikel 3.2a Aanvullingswet bodem Omgevingswet).

Is er mogelijk sprake van een grondsanering die valt onder artikel 13 Wbb? Dan wordt contact opgenomen met de melder om deze mogelijkheid en de eventuele gevolgen hiervan voor de activiteit te bespreken. Gaat de voorgenomen grondwatersanering over grondwaterverontreiniging in de categorie van ernstige verontreiniging, waarvoor op grond van artikel 29 Wbb een beschikking is genomen die bepaalt dat snelle sanering niet nodig is? Dan kan het zijn dat in de beschikking is aangegeven met welke beperkingen de eigenaar, erfpachter of gebruiker van het grondgebied in het gebruik van de bodem in acht moeten worden genomen (artikel 37 lid 4 Wbb). Deze beperkingen blijven op grond van het overgangsrecht van artikel 3.2 van de Aanvullingswet bodem Omgevingswet van kracht onder de Omgevingswet. De initiatiefnemer moet hiermee dan ook rekening houden.

Toelichting op artikel 3.55 Verstrekken gegevens en bescheiden locatie en startdatum grondwatersanering

Voor de informatieplicht in dit artikel is aangesloten bij hetgeen in het Besluit activiteiten leefomgeving is bepaald over de milieubelastende activiteit 'het saneren van de bodem'. Zie artikel 4.1237 Besluit activiteiten leefomgeving. Alleen is de termijn van 4 weken verkort naar 2 weken.

Toelichting op artikel 3.56 Verstrekken gegevens en bescheiden uitvoerder en milieukundige begeleider

Het eerste lid van dit artikel bevat een informatieplicht. Het verstrekken van gegevens bevordert het gerichte toezicht. Aan de hand van deze gegevens kunnen gedeputeerde staten namelijk controleren of de uitvoering van de sanering en de milieukundige begeleiding worden gedaan door een erkende onderneming.

Het tweede lid is toegevoegd om te verzekeren dat een wijziging van de gegevens ook wordt gemeld. Een wijziging doet zich bijvoorbeeld voor wanneer een andere milieukundig begeleider wordt ingezet dan eerder opgegeven.

Toelichting op artikel 3.57 Uitvoering van de activiteit grondwatersanering

Het eerste lid bepaalt dat de activiteit zo moet worden uitgevoerd dat het risico van de verspreiding van verontreinigende stoffen zoveel mogelijk wordt beperkt, en dat nazorgmaatregelen en gebruiksbeperkingen zoveel mogelijk beperkt blijven. Het tweede lid regelt dat de activiteit wordt uitgevoerd en begeleid door erkende ondernemingen. Uit het derde lid volgt dat de grondwatersanering volgens de melding moet worden uitgevoerd. Het indienen van een melding creëert op zichzelf niet de verplichting om daadwerkelijk over te gaan tot de voorgenomen grondwatersanering. Ook onder de Wet bodembescherming hadden het indienen van een melding en een saneringsplan niet dit effect (ABRvS 23 december 2015, [ECLI:NL:RVS:2015:3930](#), M en R 2016/51). Maar als eenmaal met de grondwatersanering is begonnen, moet deze ook worden voltooid. Leiden de maatregelen niet tot de beoogde effecten? Dan moet degene die saneert de in de melding beschreven andere methode uitvoeren om de bedoelde effecten te bereiken. Dit is geregeld in het vierde lid. Eventueel kan de saneerder een verzoek doen om maatwerkvoorschriften.

Toelichting op artikel 3.58 Verstrekken gegevens en bescheiden evaluatie grondwatersanering

Na afronding van de grondwatersanering wordt zo snel mogelijk een evaluatieverslag opgesteld volgens de beoordelingsrichtlijn BRL 6000. Het verslag moet worden opgesteld onder verantwoordelijkheid van het bedrijf dat de milieukundige keuring uitvoert, samen met het bedrijf dat de milieukundige processturing heeft uitgevoerd. In het evaluatieverslag wordt onder meer beschreven:

- a. of de grondwatersanering volgens de melding is uitgevoerd;
- b. welk eindresultaat is behaald;
- c. of het afvalwater op een juiste manier is afgevoerd;
- d. welke gebruiksbeperkingen en nazorgmaatregelen nodig zijn.

Deze informatie wordt geregistreerd in het bodeminformatiesysteem. Deze is dan opvraagbaar als in de toekomst op dezelfde locatie nieuwe activiteiten plaatsvinden waarbij de kwaliteit van het grondwater van belang is. De gemeente kan de informatie gebruiken om in het omgevingsplan op te nemen waar gebruiksbeperkingen gelden en waar nazorgmaatregelen in stand moeten worden gehouden. Het evaluatieverslag hoeft – anders dan onder de Wbb – niet te worden goedgekeurd door het bevoegd gezag. Als het nodig is kan het college van gedeputeerde staten met toepassing van artikel 3.59 maatwerkvoorschriften stellen naar aanleiding van een evaluatieverslag. Deze kunnen bijvoorbeeld inhouden dat bepaalde gebruiksbeperkingen of nazorgmaatregelen die niet in het verslag zijn beschreven, nodig zijn of, omgekeerd, dat bepaalde beperkingen of maatregelen die wel zijn beschreven juist niet nodig zijn.

Toelichting op artikel 3.59 Maatwerkvoorschriften activiteit grondwatersanering

In dit artikel is geregeld dat maatwerkvoorschriften kunnen worden gesteld. Hierdoor kan bijvoorbeeld een andere saneringsmethode worden voorgeschreven dan in de melding staat. Een ander voorbeeld is dat naar aanleiding van een evaluatieverslag nazorg wordt voorgeschreven. Zie over dit laatste de toelichting op artikel 3.58.

3.4 Grondverzet en rommelterreinen

Toelichting op artikel 3.60 Oogmerk

In deze paragraaf worden regels gesteld over de bescherming van het landschap, de natuur, de cultuurhistorische en archeologische waarden (LNCA-waarden) in de provincie. Bij het verloren gaan van deze waarden gaat het niet alleen om grootschalige ingrepen en/of vormen van aantasting. Het gaat juist vooral om kleinschalige vormen van aantasting. Door het groter aantal en de hogere frequentie levert dat een sluipend, maar daarom niet minder bedreigend proces op. Zeker ook als het gaat om vele kleine onomkeerbare aantastingen. De belangenafweging is dwingend van karakter. Daarom biedt deze geen ruimte om met andere belangen dan de belangen genoemd in artikel 3.60 rekening te houden.

Toelichting op artikel 3.61 Toepassingsbereik

Eerste lid: Deze paragraaf is van toepassing op het storten, ophogen, egaliseren of inrichten van een rommelterrein in het landelijk gebied.

Tweede lid: Dit artikel bevat een aantal algemene vrijstellingen. Deel over ontgronden schrappen en anders: Deze paragraaf is niet van toepassing, als het om activiteiten gaat, die voortvloeien uit een vergunning krachtens artikel 5.1, eerste lid, onder d, van de wet, voor zover die werkzaamheden op het ontgrondsterrein, en/of de in die vergunning betrokken percelen plaatsvinden. Dit vloeit voort uit het feit, dat als gevolg van artikel 10, vijfde lid, van de Ontgrondingenwet alle belangen, dus ook het belang van natuur en landschap bij die vergunning meegewogen worden, maar het is tijdens het verlenen van deze vergunning niet duidelijk waar de vrij te komen stoffen worden gestort. De waarde van de vrijstelling ligt daardoor vooral in haar spiegelbeeld: voor storten buiten het vergunde ontgrondsterrein is een omgevingsvergunning in de zin van deze paragraaf nodig.

Toelichting op artikel 3.62 Specifieke zorgplicht

De specifieke zorgplicht is van toepassing op activiteiten die onder algemene regels vallen. De zorgplicht operationaliseert de, overeenkomstig artikel 3.60, te dienen belangen naar een algemene gedragsnorm voor de gebruikers van het landelijk gebied. De zorgplicht is een algemene regel, maar met een zeer algemene strekking. De algemene regels zijn een verdere uitwerking van de zorgplicht. De zorgplicht geldt als algemeen kader voor de activiteiten en dient als vangnet voor de handhaving. Bij overtreding van een zorgplichtbepaling kan direct gehandhaafd worden als sprake is van een overduidelijke overtreding.

Toelichting op artikel 3.63 Verbod rommelterreinen

Uitgangspunt is een compleet verbod om in het landelijk gebied een rommelterrein in te richten of te hebben, tenzij de activiteit is toegelaten op grond van de artikelen 3.65 tot en met 3.70.

Toelichting op artikel 4.64 Verbod storten, ophogen, egaliseren en rommelterreinen

Uitgangspunt is dat het zonder omgevingsvergunning verboden is om in het landelijk gebied te storten, op te hogen, te egaliseren, tenzij de activiteit is toegelaten op grond van de artikelen 3.65 tot en met 3.70.

Toelichting op artikel 3.65 Toegelaten activiteiten bij infrastructurele werken en werken van groot maatschappelijk belang

Binnen deze vrijstelling vallen de aanleg en het onderhoud van infrastructurele werken zoals spoor-, water- en (snel)wegen, bruggen, havens en luchthavens, en werken van groot maatschappelijk belang, zoals geluidswallen en dijken. Voorwaarde is wel dat de nodige vergunningen zijn verleend en/of het werk planologisch is toegestaan.

Toelichting op artikel 3.66 Toegelaten activiteiten bij agrarische percelen

Eerste lid, onder a: Rijpaden in agrarische weide- en akkerpercelen moeten regelmatig versterkt en opgehoogd worden. Dit moet gezien worden als normaal onderhoud in het kader van een doelmatige agrarische bedrijfsvoering. Dit onderhoud is met dit artikel vrijgesteld van het verbod op storten en ophogen.

Eerste lid, onder b: Weide- en akkerpercelen worden in het kader van de normale bedrijfsuitoefening regelmatig opgehoogd en geëgaliseerd. Dit artikel bevat een vrijstelling voor deze activiteit, voor zover daarbij wordt voldaan aan bepaalde voorwaarden. Zo geldt de vrijstelling alleen voor gebieden die buiten het natuurnetwerk Nederland en de Groene contour zijn gelegen, en is er in artikel 3.70 een meldingsplicht gekoppeld aan dit artikel.

Tweede lid: Het is niet de bedoeling van het verbod op storten en inrichten van rommelterreinen om de normale bedrijfsvoering bij agrarische bedrijven te hinderen of te belemmeren. Bij het begrip agrarisch bedrijf moet gedacht worden aan akkerbouw- en veeteeltbedrijven, tuinbouwbedrijven, veemesterijen, fruitteeltbedrijven, enzovoorts. Zaken die verband houden met de normale bedrijfsvoering worden daarom door deze bepaling vrijgesteld. Zo wordt voorkomen dat agrariërs een vergunning moeten aanvragen voor zaken die onder normale bedrijfsvoering vallen. Het gaat hierbij zowel om goederen zoals hooibalen en grasrollen, als om materieel zoals voertuigen. Hierbij geldt wel de aantekening, dat de vrijstelling beperkt is tot activiteiten op, of onmiddellijk aangrenzend aan het agrarische bouwperceel. Het is niet de bedoeling dat de open agrarische ruimte naar willekeur als opslagterrein gebruikt kan worden.

Toelichting op artikel 3.67 Toegelaten activiteiten bij normaal onderhoud van oppervlaktewaterlichamen

Eerste lid: Dit artikel betreft een vrijstelling voor het storten van baggerspecie, die vrijkomt uit normaal onderhoud van oppervlaktewaterlichamen. Onder normaal onderhoud wordt verstaan het periodiek onderhoud van (schouwplichtige) oppervlaktewaterlichamen, zodat deze voldoen aan waterhuishoudkundige eisen (conform de legger en de keur van het waterschap). Het gaat dan om de vrijgekomen baggerspecie die evenredig wordt verspreid op de erven en gronden gelegen aan die watergangen. Met baggerspecie wordt bagger bedoeld die is vermengd met ongewenste begroeiing. Bestaat het onderhoud van een oppervlaktewaterlichaam alleen uit het verwijderen van begroeiing? Dan mogen de losse plantenresten niet verspreid worden. Ze moeten langs het oppervlaktewaterlichaam worden neergelegd.

Onder normaal onderhoud wordt in ieder geval niet verstaan:

- het doelbewust storten van baggerspecie op percelen die niet grenzen aan het uitgebaggerde/uitgegraven oppervlaktewaterlichaam voor onderhoudswerkzaamheden van deze percelen. Voorbeelden hiervan zijn het wegwerken van plaatselijk reliëfverschillen, het ophogen van natuurwetenschappelijk waardevolle percelen, slootdempingen, enzovoorts.
- Het verbreden en verdiepen van een oppervlaktewaterlichaam groter dan het oorspronkelijke slootprofiel, waarbij de vrijkomende grond en baggerspecie wordt gebruikt voor bijvoorbeeld doeleinden zoals onder a genoemd.

De vrijstelling geldt ook niet voor het storten van baggerspecie op slootkanten die in agrarisch natuurbeheer zijn. Dit brengt namelijk juist schade toe aan deze waardevolle slootkanten.

Tweede lid: Dit artikel gaat over een vrijstelling voor de aanleg van een baggerdepot. Daar zijn een aantal voorwaarden aan verbonden:

- De voorwaarden onder a en e gaan over de bescherming van aardkundige en landschappelijke waarden. Aardkundige waarden zijn die onderdelen van het landschap die iets vertellen over de natuurlijke ontstaanswijze van een gebied. Het gaat bijvoorbeeld om geulen, stuwwallen, glaciële bekkens, oude rivierbeddingen en dekzandruggen.
- Onder b is een maximale hoogte aan het baggerdepot verbonden. Het gaat dan om de hoogte van de omringende zandwal, waarbinnen de bagger wordt gestort. De voorwaarde onder d gaat over de eindsituatie van het depot. Na de periode van inklinking, meestal zo'n 3 jaar, worden de zandwallen en de bagger gelijkmatig verspreid over het perceel. Het is daarbij niet de bedoeling om natuurlijke laagten zoals geulen te dichten. Het oorspronkelijke landschapspatroon moet zo goed mogelijk worden gevolgd. Het perceel mag na

verspreiding en egalisatie niet meer dan 10 centimeter hoger zijn ten opzichte van het oorspronkelijke maaiveld van de dichtstbijzijnde naastgelegen niet opgehoogde percelen.

Toelichting op artikel 3.68 Toegelaten activiteiten bij een viaduct, ecoduct, faunapassage of planmatige inrichting en ontwikkeling van een natuurerrein of ecologische zone

De vrijstelling geldt voor allerlei stortactiviteiten met diverse materialen, die samenhangen met diverse natuurinrichtingsprojecten. Belangrijk is, dat het gaat om activiteiten waar de terreinbeheerder mee ingestemd heeft en die een ecologische meerwaarde hebben. Dit om verkapt storten van afvalmateriaal te voorkomen.

Toelichting op artikel 3.69 Toegelaten activiteiten bij takkenwallen en takkenrillen

Houtopstanden moeten worden onderhouden. Ze moeten regelmatig gesnoeid, geknot en uitgedund worden. Het takhout dat daarbij vrijkomt, wordt vaak verwerkt in takkenwallen en takkenrillen in de nabijheid van de werkzaamheden. Goed aangelegde takkenrillen zijn een aanwinst voor de natuur. Vogels, muizen, insecten en amfibieën vinden er een schuil- of broedplaats. De vrijstelling heeft uitsluitend betrekking op het gebruik van snoei- en dunhout en is aan een aantal voorwaarden gebonden.

Toelichting op artikel 3.70 Toegelaten activiteiten in tuinen, parken, landgoederen of sportaccommodaties

Wallichamen zoals grond- en houtwallen werden vroeger vaak aangelegd als eigendomsafschieding, vee-, wild- en windkering en voor het leveren van geriefhout (hout voor eigen gebruik op een boerderij). Houtwallen zijn lijnelementen en vormen vaak een langere, aaneengesloten route waarlangs dieren en planten zich kunnen verplaatsen. De steile wallichamen, met een zonbeschenen kant en een schaduwzijde, leveren veel insecten, schimmels, mossen, muizen en kruiden op. Door de hoge en steile taluds logen zulke wallen ook sneller uit. Dat leidt tot verarming van de bodem en daardoor tot een soortenrijkere flora en fauna. Tegenwoordig worden wallichamen vaak aangelegd als perceelgrens en voor de bescherming van de privacy. Dit artikel stelt de aanleg van een wallichaam in tuinen bij huizen of landgoederen vrij, als wordt voldaan aan de genoemde voorwaarden. De voorwaarde onder a is opgenomen om te voorkomen dat landeigenaren of beheerders die aangrenzend aan de tuin bijvoorbeeld een stuk bosperceel bezitten, of beheren, een wallichaam midden in dat bos aanleggen.

- a. De voorwaarde onder b beschermt de aanwezige bomen.
- b. De voorwaarde onder c is opgenomen om te voorkomen dat wallichamen worden beplant met niet-gebiedseigen beplanting zoals coniferen.
- c. De voorwaarde onder d bevat een bepaling over afmetingen.

Toelichting op artikel 3.71 Melding

Dit artikel gaat over de meldingsplicht die hoort bij artikel 3.65, eerste lid, onder b.

3.5 Gesloten stortplaatsen

Toelichting op paragraaf 3.5 Gesloten stortplaatsen

Uit de lijst van activiteiten in de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht waarvoor een vergunning verplicht is, is een aantal activiteiten niet overgenomen door de provincie. De reden hiervoor is dat deze activiteiten op een gesloten stortplaats geen schade toebrengen aan de deklaag. Denk hierbij aan het plaatsen van handelsreclame op, of aan een onroerende zaak op een gesloten stortplaats.

Toelichting op artikel 3.72 Oogmerk gesloten stortplaatsen

De regels in deze paragraaf zijn bedoeld om het milieu te beschermen. Activiteiten op gesloten stortplaatsen kunnen grote gevolgen hebben voor het milieu. Vóór het in werking treden van de Omgevingswet was de provincie op grond van artikel 3.4 Besluit omgevingsrecht het bevoegd gezag als het ging over activiteiten op gesloten stortplaatsen waar een vergunning voor nodig was. Met het in werking treden van de Omgevingswet is de provincie niet langer automatisch bevoegd gezag over gesloten stortplaatsen. De provincie kan regels stellen om te zorgen dat zij betrokken blijft bij het toelaten van activiteiten op gesloten stortplaatsen. Provincies zijn vrij te kiezen hoe ze dit doen. De provincie Utrecht heeft gekozen voor een beleidsneutrale omzetting van de regels. Dit betekent dat de provincie in de omgevingsverordening een aanvullende vergunningplicht heeft opgenomen voor bepaalde activiteiten op gesloten stortplaatsen, waarvoor in het oude recht een vergunning nodig was op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Dit zijn activiteiten die risico's opleveren voor het milieu, zoals het verrichten van bouwactiviteiten of het kappen van bomen. Bij deze activiteiten kan de deklaag op de stortplaats worden aangetast, wat grote gevolgen kan hebben voor de bodem en het grondwater.

Toelichting op artikel 3.73 Toepassingsbereik gesloten stortplaatsen

Vóór het in werking treden van de Omgevingswet was de provincie op grond van artikel 3.4 Besluit omgevingsrecht het bevoegd gezag als het ging om activiteiten op gesloten stortplaatsen waarvoor een

vergunning nodig was. Met het in werking treden van de Omgevingswet is de provincie niet langer automatisch bevoegd gezag over gesloten stortplaatsen. De provincie kan regels stellen om te zorgen dat zij betrokken blijft bij het toelaten van activiteiten op gesloten stortplaatsen. Provincies zijn vrij te kiezen hoe ze dit doen.

De provincie Utrecht heeft gekozen voor een beleidsneutrale omzetting van de regels. Dit houdt in dat de provincie in de omgevingsverordening een aanvullende vergunningplicht heeft opgenomen voor bepaalde activiteiten op gesloten stortplaatsen, waarvoor in het oude recht een vergunning nodig was op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Dit gaat om activiteiten die risico's opleveren voor het milieu, zoals het verrichten van bouwactiviteiten of het kappen van bomen. Dit zijn activiteiten waarbij de deklaag op de stortplaats aangetast kan worden. Dat kan grote gevolgen hebben voor de bodem en het grondwater.

Op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht was voor activiteiten in strijd met het bestemmingsplan ook een vergunning nodig. Het is niet mogelijk om deze vergunningplicht eenduidig op te nemen in de omgevingsverordening, omdat het hier om veel verschillende soorten activiteiten gaat. Daarom heeft de provincie in deze verordening alle omgevingsplanactiviteiten (activiteiten waarvoor een vergunningplicht geldt op grond van het omgevingsplan, of activiteiten die in strijd zijn met het omgevingsplan) die plaatsvinden op een gesloten stortplaats aangewezen als omgevingsplanactiviteit van provinciaal belang. Op grond van artikel 5.10 Omgevingswet en artikel 4.6 lid 1 onder a Omgevingsbesluit zijn gedeputeerde staten het bevoegd gezag voor een omgevingsplanactiviteit van provinciaal belang. Op die manier kan de provincie bepalen of dit soort activiteiten op een gesloten stortplaats zijn toegestaan.

Toelichting op artikel 3.74 Omgevingsvergunning activiteiten op gesloten stortplaatsen

Vóór het in werking treden van de Omgevingswet was de provincie op grond van artikel 3.4 Besluit omgevingsrecht het bevoegd gezag over activiteiten op gesloten stortplaatsen waarvoor een vergunning nodig was. Met het in werking treden van de Omgevingswet is dat niet meer automatisch het geval. De provincie kan regels stellen om te zorgen dat zij betrokken blijft bij het toelaten van activiteiten op gesloten stortplaatsen. Provincies zijn vrij te kiezen hoe ze dit doen.

De provincie Utrecht heeft gekozen voor een beleidsneutrale omzetting van de regels. Dit houdt in dat de provincie in de omgevingsverordening een aanvullende vergunningplicht heeft opgenomen voor bepaalde activiteiten op gesloten stortplaatsen, waarvoor in het oude recht een vergunning nodig was op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Dit gaat om activiteiten die risico's opleveren voor het milieu: het verrichten van bouwactiviteiten of het kappen van bomen. Dit zijn activiteiten waarbij de deklaag op de stortplaats aangetast kan worden, wat grote gevolgen kan hebben voor de bodem en het grondwater.

Toelichting op artikel 3.75 Indieningsvereisten omgevingsvergunning gesloten stortplaatsen

[gereserveerd]

Toelichting op artikel 3.76 Beoordelingsregels omgevingsvergunning gesloten stortplaatsen

De grond bij een gesloten stortplaats moet beschermd worden, omdat het openen van een gesloten stortplaats grote gevolgen voor het milieu kan hebben. Voor activiteiten zoals bouwen en het kappen van bomen, waarbij de grond verstoord kan worden, is het daarom verplicht een vergunning aan te vragen. In de beoordeling wordt meegenomen hoe groot het risico van de activiteit op de gesloten stortplaats is, en welke maatregelen in lijn met het nazorgplan moeten worden genomen. Ook moet worden gezorgd dat zowel de voorzieningen voor de bescherming van de bodem, als de bodem zelf regelmatig worden onderzocht.

Toelichting op artikel 3.77 Omgevingsplanactiviteit gesloten stortplaatsen

Op grond van artikel 5.10 Omgevingswet en artikel 4.6 lid 1 onder a Omgevingsbesluit zijn gedeputeerde staten het bevoegde gezag voor een omgevingsplanactiviteit van provinciaal belang. Door alle omgevingsplanactiviteiten op een gesloten stortplaats aan te wijzen als omgevingsplanactiviteit van provinciaal belang, kan de provincie bepalen of deze activiteiten op een gesloten stortplaats mogen plaatsvinden. Het gaat bijvoorbeeld om het uitvoeren van een werk (geen bouwwerk), of van werkzaamheden, het slopen van een bouwwerk of het gebruik van gronden die in strijd zijn met een omgevingsplan. Ook voor deze activiteiten geldt dat er schadelijke gevolgen voor het milieu kunnen zijn. De grond bij een gesloten stortplaats moet beschermd worden, omdat het openen van een gesloten stortplaats grote gevolgen voor het milieu kan hebben.

4. BEREIKBAARHEID EN MOBILITEIT

4.1 Bereikbaarheid

Toelichting op artikel 4.1 Instructieregel bereikbaarheid

Gehele artikel: Het bepaalde in dit artikel is van toepassing op het gehele provinciale grondgebied. De mobiliteitstoets kijkt naar de gevolgen voor de bereikbaarheid bij de uitvoering van projecten en andere ingrepen in de leefomgeving. Een ontwikkeling in de leefomgeving (zowel binnen als buiten het bestaand stedelijk gebied) moet samen gaan met een bereikbaarheid die voldoet. Dit vloeit voort uit ofwel een 'evenwichtige toedeling van functies aan locaties' ofwel uit dit artikel. Wanneer de mobiliteitstoets van toepassing is, worden de resultaten hiervan bij de ontwikkeling in de leefomgeving betrokken.

Eerste lid: Al in een vroeg stadium (vóór het overleg, maar bij voorkeur al in de planvormingsfase) moet er voor de ontwikkelingen in de leefomgeving door middel van een mobiliteitsscan gekeken worden welke mobiliteitseffecten optreden, en of de mobiliteitstoets bij de voorgenomen ontwikkeling in de leefomgeving noodzakelijk is. Om de noodzaak na te gaan, moet bij elk omgevingsplan in een vroeg stadium het aantal verplaatsingen voor de verschillende vervoerwijzen duidelijk zijn. Het gaat om de vervoerwijzen die betrekking hebben op de omliggende verkeers- en vervoersnetwerken, zoals: het wegennet, openbaar-vervoernetwerk, fiets- en looproutes. Als er sprake is van een (relatief) groot aantal verplaatsingen of het vermoeden bestaat dat er zich een knelpunt gaat voordoen op omliggende verkeers- en vervoersnetwerken, is een mobiliteitstoets noodzakelijk. De mobiliteitsscan is bedoeld om:

- a. op hoofdlijnen inzicht te krijgen in het aantal verplaatsingen dat de voorgenomen ontwikkeling in de leefomgeving tot gevolg heeft;
- b. inzicht te krijgen in hoe dit zich verhoudt tot het aantal verplaatsingen van al bekende toekomstige ontwikkelingen binnen en buiten de gemeente;
- c. te bepalen of er door het aantal nieuwe of extra verplaatsingen knelpunten op het omliggende verkeers- en vervoersnetwerk voor de diverse vervoerwijzen ontstaan, waardoor de bereikbaarheid aanzienlijk verslechtert of de ontwikkeling in de leefomgeving wellicht kansen biedt om verkeers- en vervoernetwerken te verbeteren.

Tweede lid: Op basis van de scan wordt bepaald of een mobiliteitstoets noodzakelijk is. De verplichting een mobiliteitstoets uit te voeren zal meestal van toepassing zijn op de ontwikkeling van grotere gebieden (bijvoorbeeld woonwijken van meer dan 50 woningen of bedrijventerreinen). In sommige gevallen kan het ook gelden voor kleinschalige ontwikkelingen in de buurt van een verkeersnetwerk dat al zwaar belast is. In zulke gevallen kan de toevoeging van slechts een paar verkeersbewegingen al grote gevolgen hebben voor de doorstroming, bereikbaarheid en toegankelijkheid, veiligheid en leefbaarheid. De reikwijdte van de mobiliteitstoets is in verhouding met de ontwikkelingsschaal in de leefomgeving en de te verwachten effecten op het verkeers- en vervoernetwerk. Als de ontwikkelingsschaal groot is, is de reikwijdte van de mobiliteitstoets dat ook.

Daarbij moet in de mobiliteitsscan zichtbaar worden gemaakt hoe de voorgenomen ontwikkeling in de leefomgeving zich verhoudt tot andere (te verwachten) ontwikkelingen in een gebied, gemeente en/of de omliggende gemeenten. Hierbij moet het geheel van de (geplande) ontwikkelingen in de omgeving in kaart worden gebracht. Als er sprake is van meerdere (te verwachten) ontwikkelingen kan er namelijk sprake zijn van een stapeling van effecten op de diverse verkeers- en vervoersnetwerken. Hierdoor kunnen specifieke knelpunten ontstaan, maar ook kansen om netwerken te versterken. Dit kan ook een aanleiding zijn om eventuele kosten van infrastructuuraanpassingen te verdelen over verschillende projecten (kostenverevening).

Toelichting op artikel 4.2 - 4.4 Instructieregels Behoud provinciale OV-netwerk, provinciaal bereikbaarheidsnetwerk en regionaal fietsnetwerk

Een samenhangend OV-netwerk bestaat onder andere uit de tram- en buslijnen waarvoor de provincie concessieverlener is. Een samenhangend bereikbaarheidsnetwerk bestaat uit de provinciale wegen en een aantal gemeentelijke wegen met regionaal belang. Een samenhangend fietsnetwerk bestaat onder andere uit de provinciale fietspaden en gemeentelijke fietspaden die van regionaal belang zijn. Verstoringen door wegbeheerders van deze netwerken zijn niet wenselijk. Al in een vroegtijdig stadium (vóór het overleg, maar bij voorkeur al in de planvormingsfase) moet er voor nieuwe ontwikkelingen nagegaan worden of deze tot verstoringen van de netwerken kunnen leiden en of dit voorkomen kan worden. Dit is noodzakelijk voor het provinciale OV-netwerk. Vandaar dat er gekozen is voor 'in acht nemen' in deze instructieregel. De financiële gevolgen van verstoringen van het provinciale OV-netwerk zijn groot en treden direct op. Bij het provinciaal bereikbaarheidsnetwerk en bij het regionaal fietsnetwerk is gekozen voor een iets lichtere vorm van de instructieregel, namelijk 'rekening houden met'.

4.2 Provinciale wegen

Toelichting op artikel 4.5 Oogmerk provinciale wegen

Eerste lid: Deze regels zijn bedoeld om te zorgen dat er geen schade ontstaat aan de provinciale weg en dat deze veilig en doelmatig kan worden gebruikt. Daarbij hoort ook het belang van onderhoud van de provinciale

weg. Het eerste lid van deze regels is gelijk aan wat er is bepaald voor rijkswegen, zoals geregeld in artikel 8.2 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal).

Tweede lid: In dit lid is een ruimere reikwijdte van de bepalingen opgenomen. In het eerste lid staan alleen de mobiliteitsbelangen. Op grond van het tweede lid kan ook rekening worden gehouden met belangen als landschap, natuur en cultuurhistorie. Een voorbeeld: Kabels en leidingen kunnen niet zomaar overal in de bermen liggen. Er moet rekening worden gehouden met archeologische waarden en met bomen die van cultuurhistorische waarde zijn. Soms worden kabels en leidingen verlegd om een doorgang voor dieren (faunapassage) te realiseren over, door of onder een barrière (bijvoorbeeld onder de weg door, of langs een viaduct). Dan gaat het om het belang van landschappelijke en natuurwaarden waar rekening mee moet worden gehouden. Infrastructuur wordt ook aangelegd vanuit de belangen van recreatie en toerisme, denk aan fietspaden.

Toelichting op artikel 4.6 Instructieregel bouwwerken bij provinciale wegen

Wil een gemeente een bouwwerk realiseren of wijzigen? Dan moet zij in haar omgevingsplan rekening houden met het belang van het behoud en uitbreiding van de provinciale weg. Dit met het oog op de verkeersveiligheid en de doorstroming op deze weg. Daarbij maakt de gemeente wel een eigen afweging. De provincie wordt bij deze afweging betrokken. In stedelijk gebied wordt het belang van de provinciale weg vaak niet verder aangetast door een nieuw bouwwerk. Er staan namelijk al veel bouwwerken binnen het beperkingengebied bouwwerken provinciale wegen. Nieuwe bouwwerken betekenen dan ook vaak geen verdere inperking.

In de wegenverordening stond al een verbod op bouwwerken binnen de 10 meter van de kant van de verharding van de weg waarvoor ontheffing mogelijk was. Deze instructieregel is dus niet een nieuwe regel, maar een bestaande regel die in een ander jasje is gegoten. Dit betekent bijvoorbeeld dat een wijziging van een gevel geen gevolgen heeft. Maar het naar voren plaatsen van een gevel als deze daardoor dichterbij de weg komt, wel. Ontheffing van deze instructieregel is mogelijk. Dit is geregeld in hoofdstuk 1 van deze verordening.

Toelichting op artikel 4.7 Toepassingsbereik

Eerste lid: Deze paragraaf gaat over activiteiten op of rond provinciale wegen in de provincie Utrecht waarvoor beperkingen gelden, omdat die nadelige gevolgen kunnen hebben voor de weg. Het gaat dan om bijvoorbeeld het op, naast, onder of over de weg aanbrengen van objecten, zoals viaducten, tunnels, bruggen, gebouwen of faunapassages. Maar ook om kabels en leidingen en kleinere objecten, zoals gedenktekens, reclame-uitingen en andere borden. Het gaat daarbij niet alleen om het aanbrengen van die objecten, maar ook om het aanpassen, verwijderen of beheren daarvan. Andere activiteiten waarvoor beperkingen gelden, zijn bijvoorbeeld het beheer van langs de weg liggende sloten, bomen, struiken en ander groen.

Het gebruik van de weg voor het wegverkeer (gelet op artikel 1.4 van de wet) valt hier niet onder. Eventuele nadelige gevolgen daarvan voor de provinciale weg zijn geregeld door andere wetgeving. Het gaat dan vooral om de Wegenverkeerswet en bijbehorende regelingen.

Tweede lid: Activiteiten die door of namens de wegbeheerder worden uitgevoerd, vallen ook niet onder dit artikel. Denk hierbij aan onderhoud, herstel, aanleg of wijziging van de weg. Deze activiteiten zijn gericht op het behouden of verbeteren van de staat en werking van de weg. Die hebben in het algemeen dus geen, of beperkte nadelige gevolgen voor de weg.

Toelichting op artikel 4.8 Specifieke zorgplicht

Eerste lid: De specifieke zorgplicht geldt voor activiteiten waarvoor een vergunning nodig is en voor activiteiten die onder algemene regels vallen.

De zorgplicht is een algemene gedragsnorm voor de gebruikers van de provinciale weg, om te zorgen dat de belangen waar het oogmerk van artikel 4.5 op ziet worden gewaarborgd. De zorgplicht is bedoeld als vangnet voor de handhaving. Het is een algemene regel, maar met een zeer algemene strekking. De algemene regels, vergunningvoorschriften en maatwerkvoorschriften die hierin staan, zijn een verdere uitwerking van deze zorgplicht. Is er sprake van een overtreding van een zorgplichtbepaling? Dan kan er direct worden gehandhaafd als sprake is van een overduidelijke overtreding. In de andere gevallen dient er eerst een maatwerkvoorschrift opgesteld te worden voordat tot handhaving kan worden overgegaan. De grondslag voor het stellen van maatwerkvoorschriften is in artikel 4.34 opgenomen.

Tweede lid: In dit lid is de specifieke zorgplicht concreter gemaakt voor een aantal activiteiten die onwenselijk zijn in het beperkingengebied op, of rond provinciale wegen. Door deze activiteiten specifiek te benoemen, is handhaving makkelijker. Het eerst stellen van een maatwerkvoorschrift is dan vaak niet nodig.

Voor beplanting is een specifieke zorgplicht opgenomen in sub f en g. Onder sub g wordt zowel bovengrondse als ondergrondse conditie verstaan. Denk bijvoorbeeld aan het omhoog drukken van de weg door boomwortels. Het tweede lid is een aanvulling op het eerste lid. Hierin staat dat het verplicht is om maatregelen te nemen om ongewone voorvallen te voorkomen en de gevolgen daarvan te beperken. Ongewone voorvallen bij activiteiten/werkzaamheden in het beperkingengebied op of rond een provinciale weg, kunnen gevaarlijk zijn

voor de staat en werking van die weg. Van iedereen mag dan ook worden verwacht dat zij de nodige maatregelen nemen om ongewone voorvallen te voorkomen en de gevolgen ervan te beperken.

Toelichting op artikel 4.9 Omgevingsvergunning veranderen van bermsloten

Voor het afdammen, dempen of het wijzigen van de afvoercapaciteit van bermsloten is een vergunning nodig. Bermsloten zijn namelijk belangrijk voor de staat en werking van wegen. Het wordt ook steeds belangrijker dat het water op de weg voldoende snel kan worden afgevoerd. Door klimaatverandering kunnen buien namelijk steeds zwaarder worden.

Toelichting op artikel 4.10 Omgevingsvergunning uitwegen

Eerste lid: Uitwegen (uitritten) op provinciale wegen zijn vanwege de uitwisseling van verkeer potentiële conflictpunten en al snel verkeersonveilig door de grote snelheidsverschillen. Teveel uitwegen op een provinciale weg zijn niet goed voor de overzichtelijkheid en de verkeersveiligheid. Ook de doorstroming komt bij veel uitwegen onder druk te staan. Nieuwe uitwegen worden dan ook tot een minimum beperkt.

Ook voor het veranderen en intensiveren van het gebruik van uitwegen is daarom een vergunning nodig. Het kan namelijk een verslechtering betekenen van de verkeersveiligheid en de doorstroming. Ook moet de inrichting van de uitweg worden aangepast aan het gebruik, bijvoorbeeld bij bedrijfsmatig gebruik. Dan moet de uitweg ruimer worden gemaakt, om zo veilig mogelijk gebruik te kunnen maken van de uitweg.

Tweede lid: Uitwegen bij verkooppunten en standplaatsen binnen het beperkingengebied beheer provinciale wegen, vallen niet onder dit artikel. Dit wordt apart geregeld in artikel 4.13 van deze verordening.

Toelichting op artikel 4.11 Omgevingsvergunning duikers, goten, peilbuizen, afrasteringen en andere werken

Voor het hebben, leggen of wijzigen van werken in het beperkingengebied beheer provinciale wegen is in beginsel een vergunning nodig. Deze activiteiten kunnen namelijk de staat en werking van de provinciale weg aantasten. Het reguleren van deze activiteiten is maatwerk. Uitzondering zijn gedenktekens door directe nabestaanden en telecom- en laag- en middenspanning elektriciteitskabels en leidingen en lasgaten en huisaansluitingen. Hiervoor geldt alleen een meldingsplicht. Maar dan moet wel worden voldaan aan de voorwaarden van artikelen 4.16 en 4.19-4.30.

Toelichting op artikel 4.12 Omgevingsvergunning borden en vergelijkbare objecten

Eerste lid: Borden, spandoeken, vlaggenmasten, handelsreclame en licht- of geluidgevend voorzieningen in het beperkingengebied beheer provinciale wegen kunnen de weggebruiker afleiden. Daarom worden deze zoveel mogelijk beperkt met het oog op de verkeersveiligheid.

Tweede lid: Voor tijdelijke verwijsborden, die kort voor en tijdens een evenement geplaatst worden, is geen vergunning nodig. Hier is een melding voldoende, zie artikel 4.17.

Toelichting op artikel 4.13 Omgevingsvergunning standplaatsen en verkooppunten

Standplaatsen voor de verkoop aan verkeersdeelnemers kunnen verkeersonveilige situaties opleveren. Bij de vergunningverlening zijn verkeersveiligheid en doorstroming belangrijke factoren die worden meegewogen.

Verkooppunten voor het leveren van energie aan voertuigen (denk aan tankstations, elektrische laadstations), of andere goederen (de bijbehorende shop) binnen het beperkingengebied beheer provinciale wegen hebben ook een vergunning nodig.

Verkooppunten buiten het beperkingengebied die een uitweg op de provinciale weg hebben/willen hebben, vallen onder artikel 4.10 van deze verordening.

Toelichting op artikel 4.14 Omgevingsvergunning evenementen

Zijn er bij een evenement maatregelen nodig om de doorstroming van het verkeer en de verkeersveiligheid te garanderen op de provinciale weg? Dan is een vergunning verplicht. Met evenementen worden zowel route als plaatsgebonden evenementen bedoeld. Voorbeelden van plaatsgebonden evenementen zijn een braderie, markt, kermis en bloemencorso. Voorbeelden van route gebonden evenementen zijn toertochten, optochten en wedstrijden zonder voertuigen (zoals hardlooptwedstrijden).

Voor wedstrijden met voertuigen, zoals wielervedstrijden, gelden de artikelen 10 en 148 van de Wegenverkeerswet 1994. Deze evenementen vallen dus niet onder dit artikel, maar worden gereguleerd door de Wegenverkeerswet.

Toelichting op artikel 4.15 Specifieke aanvraagvereisten omgevingsvergunning

Deze eisen zijn een aanvulling op de algemene indieningsvereisten uit paragraaf 1.2.

Toelichting op artikel 4.16 Meldingsplicht gedenktekens

Soms willen nabestaanden na een dodelijk ongeluk een gedenkteken langs de provinciale weg plaatsen. Dit mag alleen worden gedaan door directe nabestaanden. Voor het plaatsen van een gedenkteken geldt een meldingsplicht. De provincie Utrecht stelt het gedenkteken ter beschikking. In overleg met de nabestaanden wordt het gedenkteken door de provincie geplaatst op een verkeerveilige manier en plaats. Het gedenkteken wordt zo geplaatst dat uitvoering van de onderhoudstaken mogelijk blijft en dat het gedenkteken ook niet beschadigd wordt, bijvoorbeeld bij maaien. De nabestaanden moeten het gedenkteken onderhouden. Er wordt met de nabestaanden een periode afgesproken dat het gedenkteken mag blijven staan. Na afloop van deze periode wordt het gedenkteken, als zij dat willen, kosteloos aan de nabestaanden gegeven.

Toelichting op artikel 4.17 Meldingsplicht tijdelijke verwijsborden

Bij sommige evenementen is het nodig om het verkeer om te leiden. Hiervoor worden tijdelijke borden geplaatst. Ook worden borden geplaatst om naar het evenement te verwijzen. In artikel 4.32 worden verdere eisen gesteld aan de grootte van deze borden, het tijdstip van plaatsing en de locatie van de borden.

Toelichting op artikel 4.18 Meldingsplicht lasgaten en huisaansluitingen

Een lasgat is een sleuf die wordt gemaakt om een kabel te repareren en/of aan te sluiten. Werkzaamheden aan lasgaten zijn meestal van beperkte aard en omvang. Dit geldt ook voor huisaansluitingen. Daarom geldt voor deze activiteiten een meldingsplicht, minimaal drie weken voor aanvang van de werkzaamheden. Kan de melding niet worden getoond? Dan kan het werk direct stilgelegd worden tot het moment dat de melding wel kan worden getoond.

Toelichting op artikel 4.19 tot en met 4.30 Meldingsplicht telecom en laag- of middenspanning elektriciteit kabels en leidingen

Binnen de grenzen van het beperkingengebied beheer provinciale wegen liggen duizenden kilometers aan kabels en leidingen. Dit kunnen water- en gasleidingen, elektriciteitskabels, telecommunicatienetten, riolering en persleidingen, olie- en aardgastransportleidingen en weggebonden kabels zijn. Met uitzondering van de meeste weggebonden kabels (openbare verlichting, detectielussen enzovoorts) zijn al deze kabel- en leidingnetwerken in eigendom en beheer van derden.

Voor alle activiteiten in het beperkingengebied beheer provinciale wegen, als het gaat om kabels en leidingen, is in eerste instantie een vergunning verplicht. Maar dat geldt niet voor:

- a. lasgaten en huisaansluitingen (zie artikel 4.18)
- b. kabels en leidingen in de zin van de Telecommunicatiewet (zie artikel 4.19 en verder)
- c. laag- en middenspanning elektriciteitskabels en leidingen (zie artikel 4.19 en verder)

Activiteiten met betrekking tot deze kabels en leidingen vallen onder de meldingsplicht. Maar dan moeten de activiteiten wel voldoen aan de in de artikelen 4.19 - 4.30 genoemde voorwaarden. Kan er niet aan deze voorwaarden worden voldaan? Dan moet een vergunning worden aangevraagd.

Als de melding niet kan worden getoond, dan kan het werk direct worden stilgelegd tot het moment dat de melding wel getoond kan worden.

Voor kabels en leidingen als bedoeld in de Telecommunicatiewet geldt het volgende:

Artikel 5.1 van de Telecommunicatiewet bepaalt dat er een gedoogplicht geldt voor 'kabels en leidingen die ten dienste staan van een openbaar telecommunicatienetwerk of van een omroepnetwerk in en op openbare gronden, alsmede de opruiming ervan'. Deze gedoogplicht is ingesteld voor de bevordering van de vrije toetreding tot de telecommunicatiemarkt. Dit betekent dat de provincie moet gedogen dat deze kabels of leidingen in het beperkingengebied van de weg liggen, of komen te liggen. Maar deze gedoogplicht gaat niet over de belangen die deze verordening beschermt. Deze verordening en de Telecommunicatiewet werken naast elkaar. Dat houdt in dat ook het aanleggen en verwijderen van deze kabels of leidingen niet mag zonder een melding.

Toelichting op artikel 4.31 Verwijderen of verlegplicht van werken en objecten

Soms is het nodig dat een (bouw)werk of ander object waarvoor een omgevingsvergunning is vereist, wordt verlegd of verwijderd. Bijvoorbeeld bij het verruimen of wijzigen van de weg. Dan wordt dat formeel geregeld door intrekking van de verleende vergunning. Vanzelfsprekend gaat hieraan steeds overleg met de eigenaar van het (bouw)werk of ander object vooraf.

Voor (bouw)werken en andere objecten die zonder omgevingsvergunning kunnen worden aangelegd, is intrekking van de omgevingsvergunning niet mogelijk. Er is immers geen vergunning. In die situatie voorziet de verlegplicht van dit artikel. De verlegplicht houdt in dat het (bouw)werk of ander object verplaatst moet worden als het een belemmering vormt. De verlegplicht vervangt de intrekking van de vergunning. Kan er geen overeenstemming worden bereikt? Dan stelt het bevoegd gezag de verlegtermijn door een maatwerkvoorschrift vast.

Het artikel is een vangnet als er geen overeenstemming bereikt wordt. Het gaat hier eigenlijk alleen om bepaalde kabels en leidingen. Deze worden in artikel 4.11, tweede lid, uitgezonderd van de vergunningplicht (samen met gedenktekens).

Toelichting op artikel 4.33 Uitsteken van beplanting

In dit artikel wordt de zorgplicht specifiek gemaakt. Om een veilige doorrijhoogte voor het verkeer te garanderen en effectief beheer en onderhoud van de weg mogelijk te maken. Het artikel is een algemene regel. Er wordt een duidelijke norm gesteld. Daarvan kan bij een vergunning niet worden afgeweken. Het gaat hier regelmatig om beplanting in eigendom van bewoners langs de provinciale weg. Daarom is lid 2 opgenomen.

Toelichting op artikel 4.34 Maatwerkvoorschriften of vergunningvoorschriften

Kan over een bepaald onderwerp een voorschrift aan een omgevingsvergunning voor een activiteit worden verbonden? Dan kan er geen maatwerkvoorschrift worden gesteld. Voorschriften die bedoeld zijn als invulling van de specifieke zorgplicht bij activiteiten waarvoor een vergunning nodig is, staan dus altijd in de vergunning en niet in een zelfstandig maatwerkvoorschrift.

4.3 Lokale spoorwegen

Toelichting op artikel 4.35 Oogmerk

Het oogmerk in dit artikel geeft aan met welk doel de regels in deze afdeling zijn opgesteld. Het oogmerk sluit aan op het oogmerk dat in artikel 9.2 van het Besluit activiteiten leefomgeving is opgenomen.

De betekenis van dit artikel is beperkt. Het geeft een motivatie waarom er gekozen is voor een ruim beperkingengebied (art. 4.36) en waarom er aanvullende aanvraagvereisten voor omgevingsvergunningen zijn geformuleerd bovenop de Omgevingsregeling (art. 4.37).

Toelichting op artikel 4.36 Aanwijzing beperkingengebied lokale spoorwegen

Door de aanwijzing als beperkingengebied worden de regels van de afdelingen 9.1 en 9.3 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) van toepassing.

Het beperkingengebied is verdeeld in twee zones: de kernzone en de beschermingszone. De regels voor deze zones verschillen. In de kernzone gelden strenge regels: alle activiteiten zijn daar vergunningplichtig op grond van artikel 9.48 van het Bal. In de beschermingszone worden alleen vergunningen gehanteerd voor het bouwen van bouwwerken, het plaatsen, aanpassen of behouden van hoge objecten en bomen, het gebruik van ladders, hijskranen of hoogwerkers, hei- en graafwerkzaamheden en grondwateronttrekkingen. Deze activiteiten kunnen ook op grotere afstand van de lokale spoorweg gevaar voor het gebruik van die spoorweg opleveren. Ook activiteiten die niet in de opsomming staan kunnen van invloed zijn op het lokale spoor, en vallen dus onder dit artikel.

Toelichting op artikel 4.37 Instructieregel beperkingengebied lokale spoorwegen

Vooraf in de stadscentra van Utrecht en Nieuwegein bestaat een grote druk op de beschikbare ruimte voor allerlei functies. Voor het bouwen van nieuwe woningen wordt ook gekeken naar gebieden in de buurt van de huidige lokale spoorwegen. Bewoners of gebruikers van gebouwen langs die spoorwegen kunnen hinder ondervinden van de tram in de vorm van geluid, trillingen, elektromagnetische straling of emissies van koper- of ijzerslijpsel. De provincie wil ervoor zorgen dat deze hinder niet toeneemt. Dat is in het belang van bewoners en gebruikers, maar ook voor het lokale vervoer. Door gevoelige functies (denk aan woningen) toe te staan in de buurt van een spoorweg, kunnen er belemmeringen ontstaan voor het tramverkeer, inclusief een intensivering van de dienstregeling. In dit artikel zijn daarom instructieregels opgenomen voor omgevingsplannen van de gemeente, voor zover die betrekking hebben op het beperkingengebied van een lokale spoorweg. Het omgevingsplan mag in dat gebied geen nieuwe gebouwen toestaan. Ook mag het omgevingsplan geen wijzigingen van de functie van een bestaand gebouw toestaan, die voor meer hinder zorgen. Ook geldt hier dat de berekende binnenwaarde bij wijziging van de functie van een bestaand gebouw naar een geluidgevoelig gebouw nooit hoger dan 33 Lden mag zijn. Voor nieuwbouw van geluidgevoelige bestemmingen is deze grens vastgesteld op basis van de Omgevingswet. Daardoor kan die hier achterwege blijven. Daarbij kan gedacht worden aan het omzetten van een kantoorfunctie naar een woonfunctie.

De geometrische begrenzing van het beperkingengebied is vastgelegd in bijlage 2 bij deze verordening (zie artikel 4.36). Zie voor verdere uitleg over de opbouw van het beperkingengebied de toelichting bij dat artikel. De regels in paragraaf 4.3 van deze verordening over activiteiten rond lokale spoorwegen bieden geen bescherming tegen (de verergering van) hinder. De regels in die paragraaf zijn gemaakt met het oog op het behoeden van de staat en werking van een lokale spoorweg voor nadelige gevolgen van activiteiten op of rond die spoorweg. Vandaar dat de provincie ervoor kiest om het (verergeren van) hinder voor bewoners en andere gebruikers van gebouwen langs het spoor via een instructieregel te voorkomen.

Op grond van het derde lid kunnen gedeputeerde staten ontheffing verlenen van de instructieregels van het eerste en tweede lid. Bij het bouwen van een gebouw of het wijzigen van de functie ervan, wordt er alleen ontheffing verleend als het zeker is dat er (ook in de toekomst) niet meer hinder ontstaat voor bewoners of andere gebruikers. Gedeputeerde staten kunnen in de ontheffing voorschriften opnemen over die maatregelen (zie art. 2.32 lid 5 Omgevingswet).

Toelichting op artikel 4.38 Toepassingsbereik

Deze afdeling gaat over de activiteiten in het beperkingengebied met betrekking tot lokale spoorwegen in beheer bij de provincie Utrecht. Artikel 9.48a Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) biedt de mogelijkheid aan provincies om bij omgevingsverordening te bepalen dat die vergunningplicht niet geldt. In deze verordening wordt van die mogelijkheid gebruik gemaakt. In de kernzone zijn alle activiteiten vergunningplichtig. In de beschermingszone zijn alleen activiteiten vergunningplichtig die ook op grotere afstand van het spoor een risico kunnen vormen.

Toelichting op artikel 4.39 Uitzondering vergunningplicht beschermingszone lokale spoorwegen

Gehele artikel: Bij een enkelvoudige aanvraag zijn gedeputeerde staten het bevoegd gezag voor de omgevingsvergunning voor de activiteit (art. 4.6 Omgevingsbesluit). Als de aanvraag meer activiteiten omvat (zoals een beperkingengebiedactiviteit en een bouwactiviteit), dan zijn college van burgemeester en wethouders het bevoegd gezag. In dat geval hebben gedeputeerde staten een advies- en instemmingsrecht (art. 4.25 Omgevingsbesluit).

Sub a t/m f: Er zijn 6 activiteiten in de beschermingszone die in ieder geval vergunningplichtig zijn.

Sub e: Voor graafwerkzaamheden geldt dat alleen een vergunning is vereist als er dieper wordt gegraven dan 1/10 van de afstand tot de buitenste spoorstaaf. Dus als de afstand tussen de buitenste spoorstaaf en de locatie van de graafwerkzaamheden 40 meter is, is een vergunning vereist als er dieper wordt gegraven dan 4 meter.

Sub g: Als restcategorie zijn ook andere activiteiten die van invloed zijn op het lokale spoor als vergunningplichtig aangewezen. Dit zijn uitzonderlijke gevallen; mochten zulke activiteiten zich voordoen, dan worden deze in de toekomst door wijziging van de verordening aan dit artikel toegevoegd, zodat voor initiatiefnemers duidelijk is wanneer een vergunning is vereist.

Toelichting op artikel 4.40 Aanvraagvereisten omgevingsvergunning

Sub c: Wanneer een vloeistof- of gasleiding onder of langs het spoor wordt gelegd, moet een zogenaamde kraterberekening worden aangeleverd. Met deze berekening wordt aangetoond wat de gevolgen zijn voor de baanstabiliteit in het geval van overstroming bij een leidingbreuk.

Sub d: Het uitvoeren van graaf- of heiwerkzaamheden of het onttrekken van grondwater (bijvoorbeeld voor een bronbemaling) kan de stabiliteit van de tramweg beïnvloeden. Om deze reden is het vereist dat een monitoringsplan wordt aangeleverd waarin beschreven wordt hoe het monitoren van de tramweg wordt uitgevoerd gedurende de uitvoering van de werkzaamheden en gedurende minimaal 5 dagen na beëindiging van de werkzaamheden.

In sommige gevallen zal ook een impactanalyse nodig zijn. Deze is niet als aanvraagvereiste opgenomen, maar zal in individuele gevallen met toepassing van art. 4.5 van de Algemene wet bestuursrecht worden opgevraagd.

4.4 Vaarwegen

Toelichting op artikel 4.41 Oogmerk

De regels in deze paragraaf zijn gemaakt om de vaarwegen in stand en bruikbaar te houden en om een veilig en vlot verloop van het scheepvaartverkeer te bevorderen. De regels hebben betrekking op de uitvoering van het vaarwegbeheer door de provincie, gemeenten en waterschappen. Daarnaast zijn er regels gemaakt om de vaarwegen die in beheer zijn bij de provincie te beschermen tegen de nadelige gevolgen van activiteiten op of rond die vaarwegen. De andere vaarwegbeheerders maken zelf regels over activiteiten op of rond de vaarwegen die in hun beheer zijn.

Bij het uitoefenen van de taken en bevoegdheden in deze paragraaf, kan de provincie of een andere vaarwegbeheerder ook andere belangen behartigen dan de belangen, genoemd in het eerste lid. Door het beheren van de vaarwegen kunnen namelijk ook landschappelijke, cultuurhistorische waarden of de natuur worden beschermd. Maar deze belangen kunnen niet op zichzelf de reden zijn om een taak of bevoegdheid uit te oefenen op grond van deze paragraaf. Ze worden altijd gecombineerd met de primaire oogmerken van het vaarwegbeheer.

Toelichting op artikel 4.42 Toedeling vaarwegbeheer

De provincie heeft maar een paar vaarwegen in eigen beheer. De overige, veelal kleinere recreatieve vaarwegen zijn in beheer bij waterschappen, recreatieplassen-schappen en gemeenten. Dit artikel regelt de verdeling van het vaarwegbeheer.

Provincie Utrecht probeert ervoor te zorgen dat de vaarwegen waarop deze verordening van toepassing is, in zowel economisch als recreatief opzicht hun functie blijven vervullen.

Niet alle wateren waarop recreatievaart plaatsvindt zijn opgenomen in de verordening. Hoofddlijn is dat de wateren van belang zijn voor de scheepvaart en minimaal onderdeel uitmaken van het recreatietoevervaartnet uit de Basisvisie Recreatie Toevervaartnet Nederland (BRTN). Een paar vaarwegen uit de BRTN zijn niet opgenomen in de verordening. De reden daarvoor is het beperkte gebruik van deze vaarwegen vaak het gevolg van een groot aantal hoogte- en dieptebeperkingen, die niet binnen een periode van 10 jaar opgeheven zullen zijn. Het betreft een gedeelte van de Oude Rijn aansluitend aan de Leidsche Rijn, de Leidsche Rijn en 't Gein. Daarnaast zijn wateren komen te vervallen, omdat deze geen onderdeel uitmaken van de BRTN en ook van zeer beperkte betekenis zijn voor de recreatietoevervaart. Voorbeelden hiervan zijn de Montfoortse Vaart, de Jaap Bijzervetering, de Linschoten en de kleinere vaarwegen richting de Loosdrechtse Plassen. Deze worden vooral door kleine motorboten en sloepen bevaaren.

Specifieke wateren

Amstel

De Amstel ligt op het grondgebied van 3 provincies, namelijk Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht. Om dit beheer goed te regelen zijn deze provincies een gemeenschappelijke regeling aangegaan, die op 1 januari 1993 inwerking is getreden. Op basis van deze Beheersregeling Amstel voert de provincie Noord-Holland het beheer over de (gehele) Amstel uit, dus ook over het Utrechtse deel. Wat de Amstel betreft zijn dus uitsluitend de regels van het provinciaal bestuur van Noord-Holland van kracht, zoals bedoeld in de overdracht van bevoegdheid in artikel 41, juncto artikel 8 van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Stb. 1984, 667). Dit betekent dat de Amstel niet onder het toepassingsbereik van de Utrechtse Scheepvaartwegenverordening valt en hierin dan ook niet is opgenomen. Volgens artikel 7 van de Beheersregeling Amstel kan de regeling alleen maar opgeheven of gewijzigd worden door de deelnemers aan de regeling. Dit betekent dat de drie provincies dezelfde besluiten moeten nemen bij opheffing of wijziging van de regeling. Mocht in de toekomst de regeling worden opgeheven, dan moet tegelijkertijd met het besluit tot opheffen van de Beheersregeling Amstel voor het Utrechtse deel, een besluit genomen worden waarbij de Amstel wordt opgenomen in de dan geldende Utrechts scheepvaartwegenverordening.

Vecht

Het beheer en onderhoud van de Vecht is in 1997 van het Rijk via de provincies overgedragen aan het Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht (AGV). De provincies Utrecht en Noord-Holland zijn formeel vaarwegbeheerder, maar het feitelijk beheer wordt uitgevoerd door AGV/Waternet. AGV had toen de overdracht plaatsvond geen specifieke regelgeving beschikbaar om de uitvoering van het vaarwegbeheer van de Vecht op een geschikte manier op zich te kunnen nemen. Er is toen in de huidige verordening een regeling opgenomen waardoor de uitvoering van het vaarwegbeheer op het Utrechtse gedeelte plaatsvindt op basis van de Scheepvaartwegenverordening provincie Utrecht 1992. Inmiddels heeft het waterschap beleid en regelgeving vastgesteld om de het beheer en onderhoud goed te kunnen uitvoeren. Regeling in deze Omgevingsverordening is daarom niet meer nodig.

Toelichting op artikel 4.43 Vaarwegonderhoud door vaarwegbeheerder

Dit artikel bevat de opdracht aan de vaarwegbeheerder om onderhoud aan de vaarweg uit te voeren (een instructieregel over een taak, op grond van artikel 2.22 en 2.23, eerste lid, onder b, van de Omgevingswet). De vaarwegbeheerder moet ervoor zorgen dat de vaarweg voldoet aan de vereiste vaarwegdiepte en vaarweghoogte. De vaarwegdiepte en vaarweghoogte zijn per vaarweg opgenomen in bijlage II. Dit zijn minimale waarden, die de vaarwegbeheerder in ieder geval zal aanhouden. Over het algemeen zal de vaarwegbeheerder bij het baggeren een overdiepte willen realiseren, waardoor gedurende 10 tot 30 jaar niet gebaggerd hoeft te worden.

Toelichting op artikel 4.45 Toepassingsbereik vaarwegen

In deze paragraaf staan regels over activiteiten in het beperkingengebied met betrekking tot een provinciale vaarweg, die nadelige gevolgen kunnen hebben voor de staat en werking van die vaarweg. Er wordt alleen een beperkingengebied aangewezen voor de Eem buiten de gemeente Amersfoort, de Oude Rijn-West en het Merwedekanaal beneden de Lek. Voor andere vaarwegen worden de regels over activiteiten in het beperkingengebied opgesteld door de betreffende vaarwegbeheerders.

Toelichting op artikel 4.46 Specifieke zorgplicht vaarwegen

Dit artikel bevat een specifieke zorgplicht voor iedereen die een activiteit in het beperkingengebied verricht. De specifieke zorgplicht is in het tweede lid verder uitgewerkt. Dit houdt onder meer in dat de vaarweg vrij moet worden gehouden van schadelijke obstakels en losse stoffen en dat een vaarweg of een daarbij behorend werk niet mag worden beschadigd. Denk bij dit laatste bijvoorbeeld aan het ontregelen of onbruikbaar maken van technische installaties voor de operationele sluis- en brugbediening. Met het verrichten van gevaarlijk of hinderlijk gedrag wordt bijvoorbeeld bedoeld: het vissen met vistuig dat gevaar kan opleveren voor de

scheepvaart of voor de bediening van kunstwerken, het stremmen van een vaarweg door een vaarweggebruiker en het achterlaten van kraampjes en andere voorwerpen op het ijs. Er is gekozen voor een specifieke zorgplicht omdat gedrag dat gevaar of hinder voor het scheepvaartverkeer kan veroorzaken, in deze verordening niet uitputtend kan worden geregeld. Dat betekent dat er meer gedragingen kunnen zijn die hinder of gevaar kunnen veroorzaken dan in de opsomming zijn opgenomen.

Toelichting paragraaf 4.4.3 Regels over activiteiten varend ontgassen

De verwachting is dat er medio 2020 een landelijk ontgassingsverbod voor binnenvaarttankschepen komt. Als dat het geval is, worden de artikelen uit deze paragraaf uit deze verordening geschrapt.

4.5 Luchthavens

Toelichting op artikel 4.53 Instructiereel luchtvaartterrein en Buffer luchtvaartterrein

In stiltegebieden, het Natuur Netwerk Nederland (NNN), de Groene contour, in de bufferzone en in de nabijheid van woningen en andere geluidsgevoelige bestemmingen is nieuwvestiging van een luchtvaartterrein uitsluitend toegestaan als de geluidsbelasting onder de grens blijft van de waarden, zoals deze in bijlage Luchtvaartterreinen zijn omschreven.

De geometrische plaatsbepaling van de bufferzone rondom het NNN en de Groene contour is indicatief bepaald. In de buffer rondom het NNN en Groene contour moet aangetoond worden dat gemotoriseerd land en opstijgen geen negatieve invloed heeft op het gevoelige gebied. Zie verder bijlage Luchtvaartterrein.

4.6 Externe veiligheid basisnet

[Gereserveerd]

4.7 Geluid provinciale wegen

Toelichting op artikel 4.57 Aanwijzen wegen waarvoor een geluidproductieplafond geldt

Op basis van de Omgevingswet moeten provincies in de omgevingsverordening wegen en lokale spoorwegen aanwijzen waarvoor geluidproductieplafonds worden vastgesteld. Voor wegen met een etmaalintensiteit van minder dan 1.000 motorvoertuigen geldt de verplichting tot aanwijzen van geluidproductieplafonds niet. Alle wegen in de provincie Utrecht worden echter door meer voertuigen bereden. Daarnaast is de provincie beheerder van de tramlijnen Nieuwegein/IJsselstein Utrecht en de Uithoflijn. Deze tramlijnen zijn nauw verweven met de gemeentelijke infrastructuur, waardoor het niet effectief is om voor deze tramlijnen een geluidproductieplafond vast te stellen. Het geluid van de tram wordt daarom meegenomen in de gemeentelijke basiskaart geluid.

De geluidproductieplafonds voor provinciale wegen worden bij een separaat besluit door Provinciale Staten vastgesteld.

Toelichting op artikel 4.58 Instructieregel geluid vanwege provinciale infrastructuur

De aanwezigheid van hoog belaste woningen maakt dat de provincie maatregelen moet nemen om aan haar wettelijke taak te voldoen. In een aantal gevallen kan dat grote problemen opleveren. Bijvoorbeeld wanneer een geluidscherm de enig mogelijke maatregel is, maar dit vanuit verkeersoogpunt onacceptabel is. Daarnaast is het doel van dit artikel het zoveel mogelijk beperken van de negatieve gezondheidseffecten van het wegverkeer. Bekend is dat boven de 61 Lden de gezondheidsklachten exponentieel toenemen. Binnen het stedelijk gebied wordt de grens op 65 Lden gesteld. Voor gebouwen die getransformeerd worden, bijvoorbeeld van kantoor naar woning, geldt dat de binnenwaarde maximaal 33 Lden mag zijn. Dit geldt zowel voor de gebouwen langs provinciale wegen in het landelijk gebied, als voor de gebouwen langs provinciale wegen in het stedelijk gebied. De provincie probeert om woningen die bloot worden gesteld aan 61 Lden of meer terug te brengen tot 61 Lden of minder op de gevel. Zie ook: [Actieplan geluid](#). Het is belangrijk om toekomstige bewoners op de hoogte te stellen van de geluidsbelasting op de woning en de mogelijke effecten op de gezondheid daarvan. Ook bij het overschrijden van de geluidproductieplafonds moet de provincie maatregelen nemen.

4.8 Ontgrondingen voor infrastructuur en waterstaatswerken

Toelichting op artikel 4.59 Oogmerk

Deze afdeling bevat uitzonderingen op de aanwijzing van vergunningvrije gevallen van ontgrondingsactiviteiten, die zijn opgenomen in artikel 16.7 van het Besluit activiteiten leefomgeving. Deze uitzonderingen hebben tot doel om de ontgrondingen, die nodig zijn voor de uitvoering van ontgrondingsactiviteiten voor infrastructurele werken en waterstaatswerken, doelmatig te laten plaatsvinden. Dit wordt bereikt door geen omgevingsvergunning

voor ontgrondingsactiviteiten te vereisen als de afweging over de omvang van de ontgraving van bodemmateriaal al voldoende is meegewogen in de ruimtelijke besluitvorming (het omgevingsplan of een projectbesluit).

Toelichting op artikel 4.60 Vergunningvrije gevallen van ontgrondingsactiviteiten

Volgens artikel 16.7, onder g, onder 2°, van het Besluit activiteiten leefomgeving kunnen ontgrondingsactiviteiten zonder omgevingsvergunning worden verricht als het gaat om het aanleggen, in stand houden, veranderen of verwijderen van een plein, weg, spoorweg, of luchthaven. In aanvulling hierop is in dit artikel bepaald dat alle ontgrondingen voor wegen, spoorwegen of andere grote infrastructurele werken zonder omgevingsvergunning voor een ontgrondingsactiviteit kunnen worden verricht, als de ontgroning plaatsvindt ter uitvoering van een omgevingsplan. Op grond van de schakelbepaling van artikel 1.3 moet onder omgevingsplan ook een projectbesluit of een buitenplanse omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit worden verstaan. Voorwaarde voor deze uitzondering op de vergunningplicht is dat grondlagen niet dieper dan 3 m onder het oorspronkelijke maaiveld worden ontgraven en de activiteit in opdracht van de overheid wordt uitgevoerd.

Toelichting op artikel 4.61 Afwijking van vergunningvrije gevallen ontgrondingsactiviteiten

In het eerste lid is de uitzondering op de vergunningplicht voor ontgrondingen voor waterstaatswerken (opgenomen in artikel 16.7, onder g, onder 1°, van het Besluit activiteiten leefomgeving) ingeperkt. Deze ontgrondingen kunnen alleen zonder omgevingsvergunning voor een ontgrondingsactiviteit worden uitgevoerd als de diepte van de ontgroning minder is dan 2 m onder het oorspronkelijke maaiveld. Boven deze diepte kunnen kwelstromen aanzienlijk worden versterkt, zodat een voorafgaande beoordeling van de ontgrondingsactiviteit gewenst is.

Om dezelfde reden zijn de ontgrondingsactiviteiten voor maatregelen die volgens het omgevingsplan, een projectbesluit of een buitenplanse omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit kunnen worden uitgevoerd, ingeperkt in het tweede lid.

5. ENERGIE

5.1 Wind, zon en biomassa

Toelichting op paragraaf 5.1 Instructieregels nieuwe functies voor energie

De activiteiten die nodig zijn om energie te winnen uit wind, zon en biomassa worden in deze verordening aangemerkt als verstedelijking (zie bijlage bij artikel 1.1 Begripsbepalingen).

Net als het Rijk wil de provincie dat initiatiefnemers de omgeving zorgvuldig betrekken bij de duurzame energieprojecten. De provincie vindt het belangrijk om bij een zorgvuldige locatiekeuze omwonenden, naburige grondeigenaren en grondgebruikers te betrekken in een gebiedsproces. Omwonenden moeten tijdig geïnformeerd worden over de ontwikkelingen. Ook moeten ze inspraak kunnen leveren op het ontwerp in de conceptuele fase. Daarnaast moet de omgeving financieel kunnen meeprofiteren van de opbrengsten van de windturbines vanaf 3 megawatt (MW) en van de zonnevelden. Dit om de lusten en lasten te verdelen waarbij rekening wordt gehouden met de in het Klimaatakkoord afgesproken bijzondere positie van gemeenten en waterbeheerders indien zij de initiatiefnemers zijn. Financieel meeprofiteren kan bijvoorbeeld door zelf te investeren, via een lagere energierekening of een gebiedsfonds waaruit lokale voorzieningen worden betaald. In geval van zonnevelden is het bespreken van de mogelijkheden voor kavelruil vanwege het behouden en verbeteren van een goede landbouwstructuur belangrijk. Samen met gemeenten en waterbeheerders zoekt de provincie naar mogelijkheden om hier invulling aan te geven.

De provincie zet in op een duurzame en circulaire economie in 2050. Recycling van materialen na beëindiging van de energieprojecten draagt daaraan bij. Een mogelijkheid om recycling te stimuleren van elektronische apparaten, is dat de importeur of leverancier voldoet aan de AEEA-richtlijn (regeling van afgedankte elektrische en elektronische apparatuur) en staat ingeschreven bij WEEE-Nederland.

Toelichting op artikel 5.3 Instructieregel Windturbines landelijk gebied

Windturbines met een ashoogte tot 20 meter zijn in het landelijk gebied op of in aansluiting op een bestaand bouwperceel mogelijk.

Toelichting op artikel 5.4 Instructieregel Windenergielocaties

Deze verordening bevat geen bepalingen voor windenergie binnen het stedelijk gebied. Dit artikel heeft betrekking op het landelijk gebied met uitzondering van de Natura 2000-gebieden en de ganzenrustgebieden. De voorkeur gaat uit naar een combinatie van meerdere windturbines met een vermogen van 3 megawatt (MW) of meer. Van minder vermogende turbines vindt de provincie dat hun energieopbrengst niet genoeg oplevert in verhouding met de impact die turbines hebben op de omgeving. Een solitaire turbine is alleen mogelijk als

onderbouwd kan worden dat meerder windturbines niet mogelijk zijn en dat de energieopbrengst opweegt tegen de impact die een solitaire turbine heeft op de omgeving.

Bij het plaatsen van de windturbines moet rekening worden gehouden met de kernkwaliteiten van de Utrechtse Landschappen (zie artikel Instructieregel Landschap). Het is ook duidelijk dat daarbij rekening moet worden gehouden met beperkingen vanuit andere beleidsterreinen, zoals: rijksbeleid met betrekking tot vrijwaringszones voor radar, etc. en milieubeheer, zoals geluidsnormen. Verder bevat paragraaf 6.1 en paragraaf 9.4 aanvullende voorwaarden voor specifieke gebieden.

Eerste lid, onder b: Wanneer de windturbines niet meer gebruikt worden, moeten ze worden opgeruimd.

Toelichting op artikel 5.5 Instructieregel Zonnevelden

Deze verordening bevat geen bepalingen voor zonne-energie binnen het stedelijk gebied. Dit artikel heeft betrekking op het landelijk gebied met uitzondering van de natura 2000-gebieden en de ganzenrustgebieden. Als voorwaarde voor de weidevogelkerngebieden geldt dat het leefgebied van de weidevogels aantoonbaar verbetert.

Voor zonne-energie heeft de provincie de voorkeur voor plaatsing van zonnepanelen op daken, gevels en infrastructurele werken boven veldopstellingen. Dit omdat zonnepanelen op deze plekken normaal gesproken minder invloed hebben op de kenmerken of identiteit van een gebied. Om aan de gestelde energiedoelen te voldoen zijn ook zonnevelden nodig. Dit bij voorkeur op gronden met een andere functie dan landbouw of natuur, zoals waterzuiveringsinstallaties, vuilnisbelten, binnenwateren, langs van spoor- en autowegen en kanalen. Ook hierbij gaat onze voorkeur uit naar het zoeken van slimme functiecombinaties met creatieve toepassingen, zodat de omgevingskwaliteit verbetert. Daarnaast ziet de provincie kansen om zonnevelden te combineren op locaties. Denk aan plaatsing bij sommige waterplassen, als buffer rondom natuurgebieden en in combinatie met recreatie. Toch is met al deze voorkeurslocaties binnen de provincie Utrecht onvoldoende oppervlak beschikbaar om de energieambities te behalen. Het is nodig om zonnevelden te plaatsen op agrarische grond, of deze samen te laten gaan met agrarische doeleinden. Maar ook om de zonnevelden te plaatsen op gronden met een lage natuurkwaliteit.

Eerste lid, onder a: De structuren in landschap moeten herkenbaar blijven en er wordt voorzien in een goede landschappelijke inpassing. De randen en afscheidingen van de zonnevelden moeten passen in het landschap.

Eerste lid, onder b: Tijdens de aanleg van de zonnevelden zijn het voorkomen van bodemverdichting, erosie en verslumping specifieke aandachtspunten. Erosie en verspoeling van de bodem kunnen een probleem zijn als panelen vlak liggen en de ruimte tussen rijen panelen nauw is. Vooral als de vegetatie slecht ontwikkeld is en het zonnepark op een helling gebouwd is.

Eerste lid, onder c: Wanneer de zonnepanelen niet meer gebruikt worden, moeten ze worden opgeruimd.

Toelichting op artikel 5.6 Instructieregel Energie uit biomassa

Voor het realiseren van nieuwe initiatieven voor bio-energie gaat de voorkeur uit naar aansluiting bij bestaande bebouwing of nieuwe stedelijke functies en bij de schaal van de stedelijke omgeving of agrarische vestiging. In sommige gevallen kan dubbel grondgebruik vanwege economische, maar ook milieutechnische redenen een andere locatiekeuze rechtvaardigen. Het is belangrijk dat in zulke gevallen een zorgvuldige afweging wordt gemaakt die rekening houdt met onderdelen als verkeersaantrekkende werking, stankoverlast en landschap.

5.2 Transformatorstations

Toelichting op artikel 5.7 Vergunningplicht transformatorstations

Vóór de inwerkingtreding van de Omgevingswet waren op grond van categorie 20 van bijlage I Besluit omgevingsrecht (Bor) transformatorstations, met niet in een gesloten gebouw ondergebrachte transformatoren en een maximaal gelijktijdig in te schakelen elektrisch vermogen van 200 MVA of meer, vergunningplichtig. Deze vergunningplicht komt niet terug in het Besluit activiteiten leefomgeving. De provincie heeft om die reden gekozen om deze regels beleidsneutraal om te zetten in de omgevingsverordening. De vergunningplicht blijft zo gehandhaafd.

Toelichting op artikel 5.8 Aanvraagvereisten transformatorstations

[Gereserveerd]

Toelichting artikel 5.9 Beoordelingsregel transformatorstations

Transformatorstations hebben veel invloed op hun directe fysieke leefomgeving. Ze kunnen zowel in woon- of leefgebieden voorkomen, als op bedrijven- of industrieterreinen. Voor de beoordeling van de aanvaardbaarheid van de vestiging of wijziging van een transformatorstation wordt verwezen naar het algemene beoordelingskader voor milieubelastende activiteiten van artikel 8.9 van het Besluit kwaliteit leefomgeving. Daarnaast moet het transformatorstation voldoende zijn afgeschermd van de directe omgeving en moeten ter bescherming van

geluidgevoelige gebouwen en terreinen voldoende maatregelen worden genomen om geluidbelasting te voorkomen of te beperken. Los van deze laatste eis, zal het transformatorstation ook moeten voldoen aan de regels over geluid in het omgevingsplan.

6. NATUUR

Toelichting op hoofdstuk 6 Natuur

Het programma Hart van de Heuvelrug is gebaseerd op een verevening van rode en groene bestemmingen. De basis hier is dat het programma door het realiseren van ecologische corridors en uitbreiding van kerngebieden in totaliteit leidt tot een kwaliteitsverbetering van het natuurnetwerk Nederland.

6.1 Natura 2000, Natuurnetwerk Nederland, Groene contour, Ganzenrustgebieden en weidevogelkerngebieden

6.1.1 Algemene bepalingen en instructieregels

Toelichting op artikel 6.2 Instructieregel bescherming natuurnetwerk Nederland

Een omgevingsplan zorgt voor de bescherming, instandhouding, verbetering en ontwikkeling van het natuurnetwerk Nederland (NNN). In een omgevingsplan worden functies en bijbehorende regels toegekend aan objecten. Binnen het object NNN moeten deze functies die aan de betreffende locaties worden toegekend, en de bijbehorende regels zorgen voor bovengenoemde doelstelling. Aan locaties binnen het NNN moet in ieder geval de functie natuur worden toegekend. In die gevallen waarbij er in het van kracht zijnde bestemmingsplan of omgevingsplan sprake is van een functie anders dan natuur (ook aangeduid als ingesloten functie in de toelichting op deze paragraaf), dan mag, ter bescherming van de bestaande activiteiten, ook deze andere functie worden toegekend.

Toelichting op artikel 6.3 Instructieregel Activiteiten binnen het natuurnetwerk Nederland

Het uitgangspunt is dat een omgevingsplan geen nieuwe activiteiten mogelijk maakt die de wezenlijke kenmerken en waarden, kwaliteit, oppervlakte en samenhang van het natuurnetwerk Nederland (NNN) aantasten. Uitzonderingen hierop zijn mogelijk voor:

- a. activiteiten en wijziging van bestaande activiteiten in verband met groot openbaar belang. Daarbij mogen er geen reële alternatieven mogelijk zijn die het natuurnetwerk Nederland niet of minder aantasten. Met groot openbaar belang worden maatschappelijke belangen en geen individuele belangen bedoeld. Het groot openbaar belang staat altijd in verhouding tot de aantasting. Wanneer de aantasting groter is, moet dus ook het belang groter zijn. Alleen activiteiten waarvoor geen reële alternatieven aanwezig zijn die het NNN niet of minder aantasten, vallen dus onder deze uitzondering.
- b. situaties waarbij er sprake is van het ontstaan van meerwaarde (meerwaardebenadering, deze vervangt de saldobenadering). Deze uitzondering is mogelijk als er op gebiedsniveau een meerwaarde voor het NNN kan worden gecreëerd. Het gaat hierbij om een verbetering van de wezenlijke kenmerken en waarden, kwaliteit, oppervlakte en samenhang waarbij aantasting ruim wordt gecompenseerd. Dit betekent voor compensatie van natuurtypen dat er sprake is van een plus bovenop de in bijlage 'berekenen compensatieopgave' genoemde toeslagen. Deze plus kan een versterking van samenhang en kwaliteit zijn. Onder compensatie verstaan we zowel nieuwe natuur als overige natuurmaatregelen. Om op gebiedsniveau een meerwaarde te kunnen bepalen, wordt een visie op het NNN/natuur opgesteld. Beslaat deze visie een groter gebied dan het omgevingsplan? Dan maakt deze onderdeel uit van een op te stellen gebiedsvisie. Deze gebiedsvisie omvat in het algemeen meer thema's en ontwikkelingen dan alleen NNN/natuur. Het gebied waar de gebiedsvisie over gaat, wordt bepaald aan de hand van de ecologische samenhang van het gebied en de te borgen maatregelen.
- c. situaties waarbij er sprake is van een beperkte uitbreiding van bestaande en nieuwe activiteiten. Het NNN mag worden aangetast door beperkte uitbreiding van bestaande activiteiten en een beperkte toevoeging van nieuwe activiteiten ten behoeve van de instandhouding van ingesloten functies, als deze aantasting op dezelfde locatie wordt gecompenseerd (zie art. 6.5, lid 3). Of een uitbreiding of toevoeging als beperkt wordt gezien is afhankelijk van de situatie. Op basis van art. 6.6, lid 2, moet de compensatie vooraf, of gelijktijdig met de realisatie van de activiteit gerealiseerd te zijn.

Op basis van lid 2 geldt dat voor de uitzonderingen genoemd in lid 1 de aantasting zoveel mogelijk moet worden beperkt. Ook moet de overblijvende aantasting worden gecompenseerd. Het beperken van de aantasting betekent in het bijzonder dat aantasting van moeilijk vervangbare natuurtypen zo veel mogelijk moet worden voorkomen. De verplichting tot compensatie gaat over de volledige ruimte die in het omgevingsplan/projectbesluit mogelijk wordt gemaakt en niet alleen over de daadwerkelijk gebruikte ruimte.

Toelichting op artikel 6.4 Militaire terreinen binnen het natuurnetwerk Nederland

De artikelen 6.2 en 6.3 zijn niet van toepassing op militaire terreinen en terreinen met een militair object. Dit neemt niet weg dat bij aantasting van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) door terreinverharding of bouwactiviteiten wel op tijd compensatie moet plaatsvinden.

Toelichting op artikel 6.5 Eisen compensatie

Compensatie moet op zo'n manier gebeuren dat deze de kwaliteit, oppervlakte en samenhang van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) versterkt. Compensatie moet verder buiten het NNN plaatsvinden, in directe aansluiting op het NNN of binnen de Groene contour. De compensatie kan in de hele provincie, maar bij voorkeur dicht bij de aantasting.

In een aantal gevallen is compensatie in de nabijheid een eis. Dit is het geval als het voor het functioneren van het NNN nodig is. Denk bijvoorbeeld aan het wegvallen van een belangrijke natuurverbinding door de aantasting. De compensatie moet dan gericht zijn op het in stand houden of herstellen van de verbinding. Daarnaast geldt voor compensatie in geval van uitbreiding en toevoeging van activiteiten bij ingesloten functies (artikel 6.3, lid 1, onder c) dat deze in de directe nabijheid en op het terrein van de ingesloten functie moet plaatsvinden. De begrenzing van het terrein betreft de locaties waarop de andere medefunctie dan natuur ligt (bijvoorbeeld recreatieterrein of zorginstelling).

In 2 gevallen kan worden afgeweken van de eis dat compensatie buiten het NNN moet plaatsvinden. Dit geldt ten eerste in het geval van compensatie binnen NNN agrarisch. Ten tweede geldt dit in het geval van compensatie binnen NNN in de directe nabijheid van de aantasting, als deze compensatie leidt tot versnelling van de realisatie van het NNN. Het doel van het tweede geval is vooral om te voorkomen dat in de directe nabijheid van de aantasting als compensatie nieuwe natuur buiten het NNN (waaronder Groene contour) wordt gerealiseerd, die de realisatie van nog te realiseren nieuwe natuur binnen het NNN in de directe nabijheid op korte termijn moeilijker maakt. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn als er sprake is van afspraken over en/of ruiling van grond met betrokken grondeigenaren. Voor beide gevallen geldt als voorwaarde, dat gedeputeerde staten de begrenzing van het NNN tegelijkertijd moeten uitbreiden met een even groot oppervlakte als die van de compensatie die binnen het NNN plaatsvindt. Voor het bepalen van de oppervlakte van de compensatie worden toeslagen gebruikt. Deze toeslagen zijn afhankelijk van de leeftijd van de natuur die wordt aangetast en de natuurbeheertypen die worden aangetast. Deze toeslagen zijn opgenomen in de bijlage Berekenen compensatie ontwikkeling van groot openbaar belang. Voor compensatie moet altijd een compensatieplan worden opgesteld. Dit plan moet minimaal voldoen aan de in lid 7 aangegeven specificaties.

Toelichting op artikel 6.6 Borging compensatie

Is er sprake van groot openbaar belang en meerwaardebenadering zoals bedoeld in artikel 6.3, eerste lid, onder a en b. Dan moet de compensatie binnen 3 jaar na het onherroepelijk worden van het omgevingsplan klaar zijn. Voor ingesloten functies zoals bedoeld in artikel 6.3, eerste lid, onder c, geldt dat de uitvoering van de compensatiemaatregelen klaar moet zijn voorafgaand aan, of gelijktijdig met de realisatie van de activiteit. De realisatie van de compensatie, de ontwikkeling, de instandhouding en het beheer van de compensatie moeten verzekerd zijn op het moment van vaststelling van het besluit waarmee de activiteit mogelijk wordt gemaakt. Deze borging vindt plaats door het opnemen van een voorwaardelijke verplichting in het omgevingsplan. Hiermee is het in het algemeen mogelijk de tijdige realisatie af te dwingen. Maar hiermee kan niet, of maar in beperkte mate de verdere ontwikkeling, de instandhouding en het beheer van de gerealiseerde compensatienatuur worden afgedwongen. Daarom moeten deze zaken bij de vaststelling van het omgevingsplan, naast de voorwaardelijke verplichting, zeker worden gesteld in een privaatrechtelijke overeenkomst tussen de provincie en de initiatiefnemer. In deze overeenkomst moet in ieder geval een kwalitatieve verplichting ten gunste van de provincie voor de nieuw ontwikkelde natuur worden opgenomen. Dit houdt in dat de gronden niet voor andere doeleinden worden gebruikt dan voor de ontwikkeling en instandhouding van de nieuwe natuur, en dat er geen acties worden uitgevoerd die de ontwikkeling of instandhouding in gevaar brengen of verstoren. De overeenkomst wordt gesloten tussen de provincie en de initiatiefnemer. Reden hiervoor is dat de provincie verantwoordelijk is voor het natuurnetwerk Nederland (NNN), waar de gerealiseerde compensatienatuur deel van gaat uitmaken. Verder moet de ruimtelijke bescherming van de compensatielocatie worden geregeld binnen het omgevingsplan. Dit gebeurt door het toekennen van de functie natuur.

Toelichting op artikel 6.7 Bescherming Groene contour ter omvorming naar natuur

Binnen de Groene contour liggen gebieden die van belang zijn voor het functioneren van het Natuurnetwerk Nederland (NNN), maar (nog) niet onder het NNN zelf vallen. Het doel van de Groene contour is het realiseren van nieuwe natuur. Dit gebeurt op vrijwillige basis. Na realisatie wordt deze nieuwe natuur onderdeel van het NNN. Een omgevingsplan moet de mogelijkheden beschermen voor het omvormen van gronden binnen de Groene contour naar natuur. Ook moet het omgevingsplan mogelijkheden creëren om de gewenste omvorming naar natuur te kunnen bereiken.

Toelichting op artikel 6.8 Ontwikkelingen binnen de Groene contour

Ontwikkelingen die de mogelijkheden kunnen belemmeren om nieuwe natuur binnen de Groene contour te realiseren, zijn in principe uitgesloten. Op dit verbod wordt een uitzondering gemaakt wanneer er sprake is van groot openbaar belang en reële alternatieven ontbreken, het verlies aan mogelijkheden zoveel mogelijk wordt beperkt en het overblijvende verlies aan mogelijkheden wordt gecompenseerd door de aanleg van nieuwe natuur. Het verbod geldt niet voor de uitbreiding van agrarische bouwblokken. De Groene contour vormt geen belemmering voor de uitbreiding van agrarische bouwblokken, ook al belemmeren deze de mogelijkheden om binnen de Groene contour nieuwe natuur te ontwikkelen.

Toelichting op artikel 6.9 Realisatie nieuwe natuur binnen Groene contour door verstedelijking

Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen de Groene contour kan, in afwijking van artikel 6.8, ten behoeve van de realisatie van nieuwe natuur verstedelijking toestaan. In het artikel zijn de hieraan verbonden voorwaarden opgenomen.

De activiteiten die nodig zijn om energie te winnen uit wind en zon worden in deze verordening aangemerkt als verstedelijking (zie bijlage bij artikel 1.1, eerste lid, Begripsbepalingen). Dit betekent dat als windturbines worden geplaatst binnen de groene contour, nieuwe natuur moet worden gerealiseerd.

Tweede lid: Zonnevelden worden aangemerkt als verstedelijking (zie bijlage bij artikel 1.1 Begripsbepalingen). Binnen de groene contour geldt voor zonnevelden een andere regeling dan voor bijvoorbeeld een woning. De zonnevelden kunnen slechts tijdelijk in de groene contour staan. Na 25 jaar moeten ze opgeruimd worden. De nieuwe natuur wordt niet in samenhang met de zonnevelden gerealiseerd, maar na 25 jaar. Dat is geregeld in artikel 6.11.

Toelichting op artikel 6.10 Eisen aan realisatie nieuwe natuur door verstedelijking en compensatie

Aan de realisatie van de compensatie zoals bedoeld in artikel 6.8 en de realisatie van nieuwe natuur in samenhang met verstedelijking zoals bedoeld in artikel 6.9 moet een inrichtings- en beheerplan ten grondslag te liggen. In het artikel zijn de eisen opgenomen waaraan dit plan in ieder geval moet voldoen.

Toelichting op artikel 6.11 Borging realisatie nieuwe natuur door verstedelijking en compensatie

De realisatie van de compensatie zoals bedoeld in artikel 6.8 en de realisatie van nieuwe natuur in samenhang met verstedelijking zoals bedoeld in artikel 6.9, moet uiterlijk binnen 3 jaar na het onherroepelijk worden van het omgevingsplan zijn voltooid. De realisatie van de compensatienatuur of de nieuwe natuur, de ontwikkeling, de instandhouding en het beheer daarvan moeten verzekerd zijn op het moment van vaststelling van het besluit waarmee de activiteit mogelijk wordt gemaakt.

Deze borging vindt plaats door het opnemen van een voorwaardelijk verplichting in het omgevingsplan. Hiermee is het in het algemeen mogelijk de tijdige realisatie af te dwingen. Maar hiermee kan niet, of maar in beperkte mate de verdere ontwikkeling, de instandhouding en het beheer van de gerealiseerde natuur worden afgedwongen. Daarom moeten deze zaken (de realisatie, de ontwikkeling, de instandhouding en het beheer van de compensatienatuur dan wel de nieuwe natuur) bij de vaststelling van het omgevingsplan, naast de voorwaardelijke verplichting, zeker worden gesteld in een privaatrechtelijke overeenkomst tussen de provincie en de initiatiefnemer.

In deze overeenkomst moet in ieder geval een kwalitatieve verplichting ten gunste van de provincie voor de nieuw ontwikkelde natuur worden opgenomen. Hierin moet worden vastgelegd dat de gronden niet voor andere doeleinden gebruikt worden dan voor de ontwikkeling en instandhouding van de nieuwe natuur. Ook moet daarin worden vastgelegd dat er geen acties worden uitgevoerd die de ontwikkeling of instandhouding in gevaar brengen of verstoren.

De overeenkomst wordt gesloten tussen de provincie en de initiatiefnemer. Reden hiervoor is dat de provincie verantwoordelijk is voor het natuurnetwerk Nederland, waar de gerealiseerde natuur deel van uit gaat maken.

Vierde lid: Voor zonnevelden, ook een vorm van verstedelijking, geldt een afwijkende regeling. Allereerst wordt de nieuwe natuur niet binnen drie jaar na het onherroepelijk worden van het omgevingsplan uitgevoerd, maar na 25 jaar na plaatsing van de zonnevelden. De zonnevelden moeten na 25 jaar verwijderd zijn. Daarnaast geldt de voorwaardelijke verplichting van het derde lid, onder b, niet voor zonnevelden. Daarin wordt bepaald dat de verstedelijking pas kan plaatsvinden nadat de realisatie van de nieuwe natuur is voltooid.

Toelichting op artikel 6.12 Windturbines en zonnevelden binnen Weidevogelkerngebieden

De weidevogelkerngebieden zijn internationaal van groot belang voor de bescherming van weidevogels. Windturbines kunnen negatieve gevolgen hebben voor de weidevogelkerngebieden. Vanwege het belang van de energietransitie worden windturbines en zonnevelden echter niet uitgesloten binnen de weidevogelkerngebieden. Voorwaarde is wel dat tegelijkertijd wordt voorzien in een aantoonbare verbetering van het leefgebied van de weidevogels binnen de provincie. De volgende factoren zijn belangrijk voor de geschiktheid van een gebied als leefgebied van weidevogels: voldoende omvang van het gebied (met daarbinnen zo mogelijk een reservaat als

harde kern), openheid, rust, relatief hoge waterpeilen, agrarisch natuurbeheer gericht op weidevogels, een goede inrichting (zoals plas-dras, natuurvriendelijke oevers en microreliëf) en voorkomen van predatie.

6.1.2 Regels over activiteiten Natura 2000-gebieden

Toelichting op artikel 6.16 Vrijstelling vergunningplicht voor N2000-gebieden

Het grazen (weiden) van vee en het op, of in de bodem brengen van meststoffen zijn op basis van dit artikel vrijgesteld van de vergunningplicht voor Natura 2000-activiteiten.

6.2 Houtopstanden en kleine landschapselementen

6.2.1 Instructieregels houtopstanden

Toelichting op artikel 6.17 Instructieregel bescherming waardevolle houtopstanden

Onder waardevolle houtopstanden vallen oude bosgroeiplaatsen, oude boskernen, A-locaties en bosreservaten. Het gaat hierbij alleen om houtopstanden buiten de in het omgevingsplan aangewezen bebouwingscontour houtkap (zie artikel 5.165b van het Besluit kwaliteit leefomgeving). De provincie is buiten deze contour als bevoegd gezag verantwoordelijk voor de regels voor het vellen van houtopstanden (zie paragraaf 6.2.2). De planologische bescherming van waardevolle houtopstanden in dit artikel beperkt zich om die reden ook tot houtopstanden buiten deze contour. Het omgevingsplan moet zorgen voor de bescherming van de waardevolle houtopstanden en zorgen dat de kwaliteit, oppervlakte en samenhang niet achteruitgaan.

6.2.2 Regels over activiteiten houtopstanden

Toelichting op paragraaf 6.2.2 Regels over activiteiten houtopstanden

In afdeling 11.3 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) zijn regels opgenomen over het vellen van houtopstanden. In artikel 11.112 van het Bal is aangegeven voor welke houtopstanden deze regels niet gelden. De regels gelden onder meer niet voor:

- houtopstanden binnen de in het omgevingsplan aangewezen bebouwingscontour houtkap. Deze contour moet op basis van artikel 5.165b van het Besluit kwaliteit leefomgeving aansluiten aan stedelijk gebied.
- houtopstanden op erven of in tuinen.
- bomen en struiken die specifiek voor het oogsten van fruit, noten of vruchten worden geteeld.
- houtopstanden kleiner dan 10 are, of die bestaan uit een rijbeplanting die 20 of minder bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen.

De belangrijkste inhoudelijke regels over het vellen van houtopstanden zijn opgenomen in artikel 11.127 van het Bal (meldingsplicht voor het vellen van houtopstanden) en artikel 11.129 van het Bal (plicht tot herbeplanting na velling). Het is conform artikel 11.127 van het Bal verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen, of te doen vellen zonder daarvan vooraf een melding te maken bij gedeputeerde staten. Uitzondering op deze regel is het periodiek vellen van vriend- of hakhout. Daarnaast geldt op grond van artikel 11.129, eerste lid van het Bal een herbeplantingsplicht als een houtopstand is geveld, of op een andere wijze teniet is gegaan. De herbeplanting moet in beginsel plaatsvinden binnen 3 jaar, op dezelfde grond waar de houtopstanden stonden. In artikel 11.131 van het Bal staan een aantal uitzonderingen beschreven, waarbij het wel is toegestaan om houtopstand zonder deze melding geheel of gedeeltelijk te vellen. Gedeputeerde staten zijn het bevoegd gezag voor de uitvoering van de regels in het Bal (met uitzondering van een aantal specifieke gevallen waarin de minister van Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit het bevoegd gezag is). De provincie kan op basis van artikel 11.118 van het Bal in de Omgevingsverordening aanvullende regels (maatwerkregels) opstellen over het vellen van houtopstanden. In deze paragraaf over houtopstanden is hiervan gebruik gemaakt.

Toelichting op artikel 6.18 Gegevens melding vellen houtopstanden

Op basis van artikel 11.127 van het Besluit activiteiten leefomgeving moet het vellen van een houtopstand gemeld worden bij gedeputeerde staten. Dit moet ten minste 4 weken, maar niet eerder dan een jaar voor het begin van de velling gebeuren. In dit artikel staat welke gegevens de melding ten minste moet bevatten.

Toelichting op artikel 6.19 Uitzonderingen op meldingsplicht vellen houtopstanden

Voor het maken van verjongingsgaten voor duurzaam bosbeheer, natuurherstel en geregistreerde tijdelijk natuur geldt, onder bepaalde voorwaarden, een uitzondering op de meldingsplicht voor het vellen van houtopstanden. Die voorwaarden worden in dit artikel toegelicht. Kleinschalige verjonging door het maken van verjongingsgaten kan worden gezien als een verzorgingsmaatregel die de blijvende houtopstand kan bevorderen. Hiervan is sprake als de kwaliteit van de bestaande houtopstand gering is en door verjonging van kleine delen van de houtopstand gezorgd kan worden voor een verbetering van die kwaliteit. Met het maken van verjongingsgaten kan het

bosklimaat worden behouden. Dit is zowel ecologisch als vanuit productie van belang. Ook biedt het ruimte om in gesloten bossen tijdelijk open ruimten te krijgen. Daarmee wordt de biodiversiteit bevorderd. Onder (bos)perceel (onder a, sub i) wordt verstaan een bosvak dat omringd wordt door paden (maar geen dunningspaden), wegen of waterlopen. Onder duurzaam bosbeheer, zoals bedoeld onder a, sub iv, valt bijvoorbeeld niet het uitdunnen van bos om begrazing met vee mogelijk te maken, of om gronden ook agrarisch te kunnen gaan gebruiken. Voor natuurherstel en geregistreerde tijdelijke natuur geldt geen meldingsplicht en ook geen verplichting om te herbeplanten. Dit laatste is geregeld in artikel 6.21. Ook in artikel 11.131 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) zijn uitzonderingen opgenomen op de meldingsplicht en op de verplichting tot herbeplanting. Dit gaat onder meer over:

- instandhoudingsmaatregelen en passende maatregelen in het kader van de Habitatrichtlijn of Vogelrichtlijn.
- herstelmaatregelen die nodig zijn voor de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden
- de aanleg en onderhoud van brandgangen op natuurterreinen.

Natuurterreinen, zoals bedoeld in onderdeel b, sub i, hebben alleen betrekking op natuurterreinen met de hoofdfunctie natuur.

Toelichting op artikel 6.20 Eisen aan herbeplantingen

Op basis van artikel 11.129 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) moet binnen 3 jaar na velling of tenietgaan van een houtopstand op bosbouwkundig verantwoorde wijze dezelfde grond worden herbeplant. Binnen 3 jaar na herbeplanting moet beplanting die niet is aangeslagen, worden vervangen. In dit artikel worden eisen gesteld aan deze herbeplanting, waarmee ook verdere invulling wordt gegeven aan de bosbouwkundig verantwoorde wijze van herbeplanting van artikel 11.129 van het Bal. Een van de eisen is dat de herbeplanting op termijn ten minste gelijkwaardige ecologische en landschappelijke waarden heeft.

Toelichting op artikel 6.21 Eisen aan herbeplanting op andere grond

Op basis van artikel 11.130 van het Besluit activiteiten leefomgeving kunnen gedeputeerde staten bij maatwerkvoorschrift toestemming geven voor herbeplanting op andere grond dan waarop de velling plaatsvond. Daarvoor moet wel worden voldaan aan eisen gesteld in de Omgevingsverordening. Deze eisen zijn in dit artikel opgenomen. Naast de eisen die gelden voor herbeplanting op dezelfde grond, gelden er aanvullende eisen voor de herbeplanting op andere grond. Zo moet deze op basis van lid 1 passen binnen bestaand natuur-, bos- en landschapsbeleid van de provincie en de betrokken gemeente. De herbeplanting op andere grond vindt op basis van lid 2 bij voorkeur plaats in de provincie Utrecht, in de directe nabijheid van de velling. Is dit niet mogelijk? Dan kan herbeplanting op een andere plek in de provincie Utrecht plaatsvinden. In uitzonderingsgevallen mag dat ook in de directe nabijheid van de velling in een aangrenzende provincie, als hiermee vergelijkbare natuur- en landschapswaarden kunnen worden teruggebracht. Vanuit het draagvlak voor een velling kan het gewenst zijn dat, als realisatie niet in de directe nabijheid in de provincie Utrecht kan plaatsvinden, dat deze dan plaatsvindt in de directe nabijheid in een aangrenzende provincie. Ook wanneer de velling deel uitmaakt van een provinciegrensoverschrijdend project, of bijvoorbeeld plaatsvindt op een landgoed dat voor een deel in de provincie Utrecht ligt en voor een deel in een aangrenzende provincie en de herbeplanting op datzelfde landgoed plaats kan vinden, is het voor de hand liggend de provinciegrens niet als harde grens te hanteren. Bij het vellen van houtopstanden gaan natuur-, bos- en landschapswaarden verloren. Hoe langer de houtopstanden aanwezig zijn geweest, hoe langer het in het algemeen duurt voordat dezelfde waarden weer kunnen worden bereikt. Dit kan soms tientallen tot honderden jaren duren. Om dit 'tijdelijke' verlies aan waarden te compenseren, geldt op basis van lid 3 een oppervlaktetoeslag bij herbeplanting op andere grond.

Toelichting op artikel 6.23 Uitzonderingen op plicht tot herbeplanting

In dit artikel is een uitzondering opgenomen op de verplichting tot herbeplanting voor natuurherstel en geregistreerde tijdelijk natuur. Op basis van artikel 6.17 geldt in deze gevallen (logischerwijs) ook een uitzondering op de meldingsplicht. Voor een verdere toelichting zie de toelichting bij artikel 6.17.

6.2.3 Regels over activiteiten beschermde kleine landschapselementen

Toelichting op artikel 6.24 Toepassingsbereik beschermde kleine landschapselementen

Dit artikel bepaalt op welke kleine landschapselementen deze paragraaf van toepassing is. Dit zijn de kleine landschapselementen die staan op de Waardenkaart kleine landschapselementen. Op de waardenkaart staan zeer waardevolle, al zeer lange tijd aanwezige landschapselementen. Het gaat daarbij niet alleen om houtopstanden, maar ook om andere kleine landschapselementen zoals bijvoorbeeld poelen. De provincie vindt de bescherming en instandhouding van deze kleine landschapselementen vanuit natuur, landschappelijk en cultuurhistorisch oogpunt van groot belang. Door de bepalingen in deze paragraaf geeft de provincie invulling aan deze bescherming.

Toelichting op artikel 6.25 Specifieke zorgplicht kleine landschapselementen.

In dit artikel is een zorgplicht opgenomen voor de kleine landschapselementen die staan op de Waardenkaart kleine landschapselementen.

Toelichting op artikel 6.26 Onderhoudsverplichting en verbod tot aantasting

De integrale bescherming van de kleine landschapselementen staat voorop. Naast de verboden in het tweede en derde lid om de landschapselementen boven- of ondergronds te vellen, te rooien, te beschadigen, te vernielen, te vernietigen of het voortbestaan in gevaar te brengen, is in het eerste lid het verbod opgenomen om de kleine landschapselementen onderhoud te onthouden dat noodzakelijk voor de instandhouding is. Op basis van het vierde lid zijn de verboden uit het tweede en derde lid niet van toepassing op het uitvoeren van noodzakelijk onderhoud aan de landschapselementen, het periodiek vellen van vriend- en hakhout voor onderhoud en het vellen van een houtopstand op grond van de Plantenziektenwet, en voor de bestrijding van boomziekten. Vriend- en hakhout mogen worden onderhouden op een manier die duurzaam behoud waarborgt. De vrijstelling voor het vellen of rooien van een landschapselement op grond van de Plantenziektenwet en voor de bestrijding van overige boomziekten geldt alleen als de uitvoerende instantie aan gedeputeerde staten kan bevestigen dat de bestrijding van ziekten noodzakelijk is.

Toelichting op artikel 6.27 Melding aantasting om dringende redenen

Het kan voorkomen dat de eigenaar/beheerder van een klein landschapselement om zwaarwegende belangen een of meer schadelijke handelingen moet uitvoeren. Dit is bijvoorbeeld het geval als een werk van groot maatschappelijk belang wordt uitgevoerd, zoals een dijkversterking. Gedeputeerde staten kunnen hieraan voorschriften, beperkingen en compenserende maatregelen verbinden. De schadelijke handelingen mogen pas worden uitgevoerd nadat het besluit tot acceptatie van de melding onherroepelijk is. Degene die de handelingen wil gaan uitvoeren, moet dit ten minste 6 weken en ten hoogste 24 weken voorafgaand aan de voorgenomen uitvoering melden.

Toelichting op artikel 6.28 Herstel- en herplantplicht kleine landschapselementen

De zakelijke gerechtigde van de grond is verplicht om het landschapselement te herstellen binnen 1 jaar na de uitgevoerde handelingen die tot gedeeltelijke, of gehele vernietiging van het element hebben geleid. Hiermee wordt zeker gesteld dat het element in ieder geval op dezelfde locatie wordt hersteld. Hierbij kan het gaan om herplanten, maar ook om grondwerk en dergelijke. Deze plicht blijft van toepassing op het perceel ook al wordt het verloren gaan van het element pas jaren later ontdekt. Compensatie is ongewenst en nadelig voor de ontwikkeling van een klein landschapselement dat bij voorkeur decennialang op dezelfde plaats moet staan. Daarnaast verdwijnen door compensatie meestal ongewenst de kleinere landschapselementen met actuele natuurwaarden. Hierdoor ontstaan open en kale landschapselementen die ecologisch minder waardevol zijn. Op basis van het tweede lid moet er voor het einde van het eerstvolgende plantseizoen opnieuw herbeplant, of hersteld worden als de herstelbeplanting of andere herstelmaatregelen onvoldoende zijn.

Toelichting op artikel 6.29 Gegevens en bescheiden bij toepassing Plantenziektenwet en bestrijding boomziekten

Ten minste 5 werkdagen voor het vellen of rooien van een klein landschapselement op grond van de Plantenziektenwet en ter bestrijding van boomziekten moeten de gegevens en bescheiden over de noodzaak van het vellen of rooien aan gedeputeerde staten worden verstrekt.

6.3 Faunabeheer en wildbeheer

Toelichting op paragraaf 6.3 Faunabeheer en wildbeheer

Artikel 8.1, derde lid van de wet bepaalt dat zowel het Rijk als provincies regels opstellen over faunabeheereenheden en faunabeheerplannen. Dit om ervoor te zorgen dat het duurzame beheer van populaties van in het wild levende dieren, de uitvoering van schadebestrijding door grondgebruikers en de uitoefening van de jacht door jachthouders transparant en samenhangend gebeurt.

Toelichting op artikel 6.30 Eisen aan de faunabeheereenheid

Eerste lid: Faunabeheereenheden zijn door hun schaalgrootte in staat om binnen de provincie een samenhangende aanpak van het faunabeheer te verzekeren en daarover verantwoording af te leggen aan de provincie. Binnen de provincie is slechts één faunabeheereenheid actief. Meerdere actieve faunabeheereenheden zijn niet wenselijk door de extra administratieve belasting en afstemmingsproblemen die dit met zich meebrengt.
Tweede lid: De eis van ten minste 75 procent is bedoeld als garantie dat er voldoende jachthouders vertegenwoordigd zijn om te kunnen zorgen voor een effectief (gecoördineerd) beheer en voldoende draagvlak

bij de grondgebruikers. In de praktijk heeft niet elke grondgebruiker of jachthouder in een bepaald gebied behoefte aan samenwerking in een faunabeheereenheid. Daardoor zijn niet alle gronden binnen het werkgebied toegankelijk voor jachthouders. Maar populaties van veel diersoorten verplaatsen zich vaak op de gronden van meer dan één grondgebruiker. Daarom is het ook mogelijk de populaties van die diersoorten te reguleren (en ook daardoor schade in een gebied te voorkomen) als samenwerkende jachthouders in de faunabeheereenheid beschikken over de jachtrechten op 75 procent van de oppervlakte van dat gebied.

Toelichting op artikel 6.31 Samenstelling bestuur faunabeheereenheid

Eerste lid: De grote terrein beherende organisaties, zoals Natuurmonumenten en Het Utrechts Landschap, worden in dit verband in de eerste plaats als maatschappelijke organisaties gezien. Hoewel zij vanuit hun eigendom van terreinen ook jachthouder zijn, zijn hun doelstellingen vooral gericht op de bescherming van de natuur. Staatsbosbeheer heeft in deze context een aparte positie omdat het een zelfstandig bestuursorgaan is. Daarom kan zij dan ook niet als een maatschappelijke organisatie worden beschouwd. Omdat Staatsbosbeheer het beheer voert over verschillende Utrechtse gebieden, is het wel wenselijk dat zij deel uitmaakt van het bestuur van de faunabeheereenheid. Daarom is deze organisatie expliciet benoemd.

Toelichting op artikel 6.33 Werkzaamheden faunabeheereenheid

Op basis van artikel 8.1, derde lid van de Omgevingswet zijn in dit artikel een aantal eisen gesteld aan de werkzaamheden en activiteiten van een faunabeheereenheid. De uitvoering van het beheer en de schadebestrijding is in beginsel geen taak of verantwoordelijkheid van de provincie. Het gaat om een private taak die de wetgever bij de grondgebruikers heeft neergelegd. Een faunabeheereenheid is dus beslist geen uitvoeringsorganisatie van de provincie, maar een privaat samenwerkingsverband.

Toelichting op artikel 6.34 Verslaglegging faunabeheereenheid

In dit artikel staat een opsomming van de gegevens waaraan het jaarverslag van de faunabeheereenheid moet voldoen. Deze gegevens zijn noodzakelijk om inzicht te krijgen in de ontwikkeling van de populaties van diersoorten en van de schade. Voor de vergunningverlening is het belangrijk om over de meest actuele informatie te beschikken. Daarnaast hebben gedeputeerde staten deze informatie nodig om aan de verplichting uit artikel 10.36a van het Omgevingsbesluit te voldoen. Daarin staat dat zij gegevens moeten verstrekken aan de minister over de staat van instandhouding van soorten.

Toelichting op artikel 6.35 Faunabeheerplan algemeen

De faunabeheereenheid is verantwoordelijk voor het opstellen van een faunabeheerplan. Op grond van artikel 11.64 van het Besluit activiteiten leefomgeving moet schadebestrijding door grondgebruikers, populatiebeheer door de provincie en uitoefening van de jacht altijd gebeuren in overeenstemming met dit faunabeheerplan. Een gezamenlijk faunabeheerplan waarborgt een planmatige en gebiedsgerichte aanpak. Onderlinge afstemming over de inspanningen bij de uitoefening van schadebestrijding, populatiebeheer en jacht is van groot belang. Deze activiteiten hangen namelijk met elkaar samen en ze beïnvloeden samen de stand van dierpopulaties in de streek. Afstemming zorgt ervoor dat rekening wordt gehouden met de rechten van alle betrokkenen. Het faunabeheerplan heeft een geldigheidsduur van maximaal 6 jaar. Gedeputeerde staten kunnen deze op verzoek van de faunabeheereenheid eenmalig met maximaal 1 jaar verlengen. Deze verlenging is alleen mogelijk als er concreet zicht is op de vaststelling van een nieuw plan.

Toelichting op artikel 6.36 Inhoud faunabeheerplan algemeen

In dit artikel zijn enkele algemene bepalingen opgenomen die zowel betrekking hebben op de jacht, de uitvoering van de landelijke en provinciale vrijstelling als op beheer en schadebestrijding in het kader van artikel 11.64 van het Besluit activiteiten leefomgeving.

In het faunabeheerplan wordt de relatie tussen de specifieke diersoorten en de door deze soorten veroorzaakte schade dan wel dreiging van schade aannemelijk gemaakt. Hiervoor is het onder meer noodzakelijk om te beschikken over gegevens over de aanwezigheid van deze diersoorten, de trend (zowel landelijk als provinciaal) van deze soorten, de verspreiding en de aanwezigheid over het jaar. Deze informatie is ook nodig om een oordeel te kunnen vellen over de staat van instandhouding van deze diersoorten. Dit is één van de toetsingscriteria bij een afwijking van de algemene beschermingsbepalingen bij beschermde diersoorten.

Toelichting op artikel 6.37 Inhoud faunabeheerplan, specifiek, beheer en schadebestrijding

Dit artikel bevat enkele specifieke bepalingen over soorten waarvoor een landelijke of provinciale uitzondering op de vergunningplicht geldt, of waarvoor een omgevingsvergunning kan worden verleend. Gelet op de eisen van de wet en de intrinsieke waarde van de dieren moet de noodzaak van de activiteiten worden onderbouwd. Dit betekent ook dat, als er maatregelen nodig zijn, als eerste gekeken wordt naar de minst ingrijpende maatregelen. Dit volgt ook uit de wettelijke eis dat er geen sprake mag zijn van een andere passende oplossing. Zo heeft het

weren of verjagen van diersoorten de voorkeur boven het doden. De maatregelen moeten ook efficiënt zijn. Het verstoren en doden van dieren, zonder dat dit bijdraagt aan het voorkomen van schade, is onwenselijk.

Toelichting Artikel 6.38 Inhoud faunabeheerplan, jacht

Het faunabeheerplan moet voorzien in een samenhangende aanpak van populatiebeheer, de uitoefening van de jacht en de schadebestrijding door grondgebruikers. Op deze manier wordt de samenhang tussen de verschillende regimes bevorderd en wordt de uitvoering van het totale faunabeheer vooraf transparant. Om deze reden is opgenomen dat in het faunabeheerplan de samenhang tussen jacht, het gebruik van omgevingsvergunningen en landelijke en provinciale uitzonderingen op de vergunningplicht en opdrachten duidelijk gemaakt moet worden.

Het doel van de jacht is de handhaving van een redelijke wildstand in het jachtveld en het voorkomen van schade. In het faunabeheerplan zal onderbouwd moeten worden dat er sprake is van een redelijke wildstand en op welke wijze deze geborgd wordt. Dit betekent niet dat in het plan, per wildsoort, exact moet worden omschreven bij welke aantallen er sprake is van een redelijke wildstand. Een meer globale omschrijving kan voldoende zijn.

Toelichting Artikel 6.39 Oppervlakte en begrenzing wildbeheereenheden

Gelet op de centrale rol die de wildbeheereenheden hebben bij de uitvoering van het faunabeheer heeft de provincie enkele specifieke voorschriften opgenomen voor een doelmatig faunabeheer.

Om haar werkzaamheden op een adequate en gecoördineerde manier uit te voeren, is het belangrijk dat een wildbeheereenheid zowel wat betreft ledenaantal als werkgebied van substantiële omvang is. Daarom moet het werkgebied van een wildbeheereenheid een oppervlakte hebben van minimaal 5000 hectare.

Provinciegrensoverschrijdende wildbeheereenheden zijn niet toegestaan.

Maar het kan wenselijk zijn om bij de uitvoering van dit plan samenwerking te zoeken met wildbeheereenheden uit naastgelegen provincies, om de doelen uit het faunabeheerplan te halen.

Toelichting op artikel 6.40 Werkzaamheden wildbeheereenheden

Wildbeheereenheden hebben via de wet een belangrijke verantwoordelijkheid gekregen in de uitvoering van faunabeheerplannen. Daarom is het belangrijk dat er professionele secretariaten zijn die zorgen voor optimale coördinatie op lokaal niveau. Belangrijk hierbij is de informatieoverdracht naar de leden van de wildbeheereenheid. Daarom verplicht dit artikel het secretariaat om haar leden op adequate wijze te informeren over relevante feiten en ontwikkelingen op het gebied van faunabeheer. Verder coördineren de wildbeheereenheden tellingen van diersoorten voor het faunabeheerplan en geven zij deze resultaten aan de faunabeheereenheid. Daarnaast coördineren zij de verstrekking van gegevens over hoeveel dieren tijdens de jacht zijn gedood.

Toelichting op artikel 6.41 Lidmaatschap wildbeheereenheden

Eerste lid: Op grond van artikel 8.2, eerste lid, van de wet moeten jachthouders aan wie een omgevingsvergunning voor een jachtgeweeractiviteit is verleend, zich organiseren in een wildbeheereenheid. Op grond van artikel 8.2, vijfde lid, van de wet kunnen in deze verordening gevallen aangewezen worden waarin en voorwaarden waaronder jachthouders zijn uitgezonderd van artikel 8.2, eerste lid, van de wet. Medewerkers van terreinbeherende organisaties kunnen jachthouders met een omgevingsvergunning voor een jachtgeweeractiviteit zijn. In dat geval zou deze medewerker op grond van het eerste lid verplicht zijn zich bij een wildbeheereenheid aan te sluiten. Daarom zijn deze medewerkers hiervan vrijgesteld. Daarvoor zijn verschillende redenen. Zo zijn de terreinen van deze organisaties vaak verspreid over meerdere wildbeheereenheden. Dat zou betekenen dat deze medewerkers lid moeten worden van al deze wildbeheereenheden. Ook is bij deze organisaties, door de aard van de organisatie en de omvang van hun terreinen, al sprake van een samenhangend beheer. Deze vrijstelling geldt vanzelfsprekend alleen als de medewerkers waar het hier over gaat voor de genoemde organisaties uitvoering geven aan de bevoegdheden op basis van de wet. Oefenen zij deze bevoegdheden niet voor de terreinbeherende organisaties uit? Dan moeten zij zich wel aansluiten bij een wildbeheereenheid. Om zeker te kunnen zijn dat dit beheer plaatsvindt in het kader van het faunabeheerplan, geldt als voorwaarde dat de betrokken organisaties wel deel uitmaken van het bestuur van de faunabeheereenheid. Ook wordt een uitzondering gemaakt voor medewerkers van het (door de faunabeheereenheid ingestelde en aangestuurde) Ganzenbeheerteam Utrecht, en voor medewerkers van professionele schadebestrijders die in opdracht van de faunabeheereenheid of gedeputeerde staten handelen. De reden daarvoor is dat deze medewerkers hun activiteiten over de gehele provincie kunnen uitoefenen.

Tweede lid: Voor het lidmaatschap moeten geen onnodige belemmeringen bestaan. Daarom is in het tweede lid aangegeven dat aan het lidmaatschap van een wildbeheereenheid alleen eisen gesteld kunnen worden die relevant zijn voor de uitvoering van het faunabeheerplan. Dit betekent bijvoorbeeld dat niet kan worden geëist dat de jachthouder lid is van een belangenvereniging, of dat jachtveldgrenzen worden aangepast. Het

lidmaatschap kan ook niet geweigerd of beëindigd worden als de houder van een omgevingsvergunning voor een jachtgeweeractiviteit zich bij de uitvoering van het beheer en de schadebestrijding houdt aan de bepalingen uit de vergunning, de wet en het faunabeheerplan.

Toelichting op artikel 6.42 Geschillen lidmaatschap wildbeheereenheden

Het weigeren of beëindigen van het lidmaatschap kan grote gevolgen hebben voor iemand met een omgevingsvergunning voor een jachtgeweeractiviteit. Daarom is het belangrijk dat eventuele conflicten over het lidmaatschap kunnen worden voorgelegd aan een geschillencommissie. Om enige afstand tot de betrokken wildbeheereenheid te bewaken, is opgenomen dat in de geschillencommissie, naast een vertegenwoordiger namens de betreffende wildbeheereenheid ook een vertegenwoordiger namens het bestuur van de faunabeheereenheid en een vertegenwoordiger namens gedeputeerde staten zitting hebben.

6.4 Schadebestrijding en vrijstellingen flora- en fauna-activiteiten

6.4.1 Aanwijzing vergunningvrije flora- en fauna-activiteiten

Toelichting op artikel 6.43 Vergunningvrij verjagen schadeveroorzakende ganzen

Bij schadebestrijding door de grondgebruiker gaat het om maatregelen die een grondgebruiker mag nemen tegen dieren die schade aan zijn eigendommen veroorzaken. De uitzondering op de vergunningplicht geldt voor het verjagen van drie soorten ganzen: de brandgans, kolgans en grauwe gans. Dit zijn soorten die in de hele provincie schade veroorzaken en die niet in hun voortbestaan (dreigen te) worden bedreigd.

Sub a: Om van de uitzondering op de vergunningplicht gebruik te maken, moet de schade zich voordoen op de gronden of opstallen van de gebruiker, of in het omringende gebied. Met het omringende gebied wordt de grond bedoeld binnen de grenzen van het werkgebied van de wildbeheereenheid waarin de gronden van de grondgebruiker liggen. In voorkomend geval omvat dit ook de grens van het werkgebied van een andere wildbeheereenheid die direct grenst aan de gronden van de grondgebruiker.

Toelichting op artikel 6.44 Verjagen schadeveroorzakende ganzen met ondersteunend afschot

De regels in dit artikel gelden als aanvulling op de criteria in artikel 11.45 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). Dit betekent dat de grauwe gans, kolgans en brandgans alleen mogen worden verjaagd om belangrijke schade te voorkomen aan kwetsbare gewassen. De grondgebruiker moet deze schade kunnen aantonen.

Eerste en tweede lid: Met de leden 1 en 2 houdt de provincie zich aan de afspraken die zijn gemaakt bij de Utrechtse invulling van het landelijke ganzenakkoord (Projectteam Ganzenbeheer Utrecht). Er mag alleen worden verjaagd met ondersteunend afschot (doden van dieren ter verjaging) als sprake is van een kwetsbaar gewas. Kwetsbare gewassen zijn oogstbare akker- en tuinbouwgewassen en jong grasland (grasland dat na 1 augustus van het jaar voorafgaand aan de winterperiode is ingezaaid of doorgezaaid). Zijn de gewassen geoogst? Dan is verjaging met ondersteunend afschot dus niet meer toegestaan. Overjarig grasland (grasland dat is ingezaaid of doorgezaaid voor 1 augustus voorafgaand aan de betreffende winterperiode) wordt niet gezien als kwetsbaar gewas. Hetzelfde geldt voor percelen kleiner dan 1 hectare die zijn ingezaaid of doorgezaaid na 1 augustus. Ook graslandpercelen die zijn ingezaaid als afvanggewas op geoogste maispercelen en groenbemesters worden niet gezien als kwetsbaar gewas.

Derde lid: Het is objectief vast te stellen of ganzen invallen. Invallende ganzen vliegen niet meer in formatie, hangen vrijwel stil en strekken de poten uit. Daarom mag niet geschoten worden op groepen die alleen maar overvliegen en bovenstaand gedrag niet vertonen. Ondersteunend afschot is niet toegestaan bij een groep van 5 of minder ganzen. Van groepjes van maximaal 5 ganzen gaat onvoldoende schadedreiging uit om ondersteunend afschot toe te staan. Hoewel zo'n groepje ook andere ganzen kan aantrekken, hoeft dit de schadebestrijding niet te belemmeren. Als er meer ganzen invallen, is ondersteunend afschot alsnog mogelijk.

Vierde lid: Uitgangspunt is dat er in de periode van 1 november tot 1 maart alleen verjaging met ondersteunend afschot en geen populatiereductie plaatsvindt. Hierbij past het niet dat er meer ganzen worden geschoten dan strikt noodzakelijk is om de verjaging effectiever te maken. Daarom is een maximum gesteld aan het aantal ganzen dat per actie mag worden gedood. Onder actie wordt verstaan: elke individuele verjaagactie van een groep ganzen groter dan 5 exemplaren. Als deze ganzen zijn verjaagd is de actie afgelopen. Als er later opnieuw een groep ganzen invalt en deze wordt verjaagd, is er sprake van een nieuwe actie.

Vijfde lid: Vogels met een ring of halsband zijn belangrijk voor onderzoeksdoeleinden. Het heeft daarom de voorkeur deze dieren niet te doden. Is zo'n vogel toch gedood? Dan moeten de gegevens worden gemeld.

Toelichting op artikel 6.45 Geen verjaging ganzen in ganzenrustgebieden

Artikel 6.44, eerste lid, is niet van toepassing op ganzenrustgebieden.

Toelichting op artikel 6.46 Middelen verjagen schadeveroorzakende ganzen

Verjagen met ondersteunend afschot, zoals bedoeld in artikel 6.44 mag alleen nadat eerst een preventief akoestisch middel en een visueel middel zijn ingezet, volgens de voorwaarden voor effectief gebruik die zijn opgenomen in de Faunaschade Preventie Kit, module ganzen. Naast verjaging door bijvoorbeeld mensen of honden in het veld, zijn, voor zover effectief, ook andere akoestische en visuele middelen toegestaan, zoals vlaggen, linten, vogelverschrikkers en een gaskanon. Maar ganzen kunnen wennen aan akoestische en visuele middelen. Daarom is het van groot belang dat middelen afwisselend worden toegepast. Visuele middelen worden voor een optimale werking regelmatig verplaatst, en bij voorkeur gecombineerd met akoestische middelen of verjaging in het veld. Het geweer wordt hier niet als akoestisch middel beschouwd. De reden hiervoor is dat er in het veld onduidelijkheid kan ontstaan of dit middel wordt gebruikt als preventief middel, of voor ondersteunend afschot. Dit is bijvoorbeeld het geval als er wordt geschoten richting een groep van maximaal 5 ganzen. Dit kan een effectieve handhaving van de regels uit de omgevingsverordening belemmeren. Zoals is aangegeven in artikel 6.44 (over toepassing van verjaging met ondersteunend afschot) heeft de vrijstelling als doel om de ganzen te verjagen van kwetsbare gewassen. Hierbij past niet dat de ganzen met lokmiddelen naar de schadegevoelige percelen worden gelokt. Om deze reden is het gebruik van lokmiddelen voor ondersteunend afschot tijdens de periode 1 november tot 1 maart niet toegestaan. Lokmiddelen zijn bijvoorbeeld lokganzen (levend, dood of kunstmatig), lokfluiten, elektronische middelen voor geluidnabootsing, enzovoorts.

Toelichting op artikel 6.47 Gegevens en bescheiden schadebestrijding

Om de effectiviteit van de maatregelen te kunnen beoordelen en te zorgen voor controle hierop, is inzicht in de locaties waar en data waarop de uitvoering van maatregelen plaatsvond belangrijk. Ook het aantal gedode vogels en om welke soorten het gaat, moet worden bijgehouden. Daarom is (net als bij de omgevingsvergunningen) een rapportageverplichting opgenomen. De Faunabeheereenheid Utrecht stelt een webapplicatie ter beschikking voor het registreren van de faunadata. Als de grondgebruiker de schadebestrijding aan een ander overlaat, dan kan deze persoon de rapportage doen. Maar de grondgebruiker blijft verantwoordelijk.

Toelichting op artikel 6.48 Vergunningvrije bestrijding veldmuis

Populaties van veldmuizen vertonen gedurende het jaar grote schommelingen in aantallen. Dit hangt vooral samen met verschillen in voortplanting tussen de seizoenen. Naast seizoenschommelingen zijn er ook jaarlijkse verschillen met een cyclisch verloop. Af en toe is er sprake van zeer hoge aantallen en is er sprake van een uitbraak of plaag. Onder dit soort omstandigheden kan de veldmuis ernstige schade aanrichten aan bijvoorbeeld agrarische percelen en waterkeringen. In het verleden heeft ook Utrecht verschillende keren te maken gehad met dit soort plagen. Het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb) bepaalt welke middelen zijn toegestaan bij de bestrijding van de veldmuis. Op de website toelatingen.ctgb.nl is te vinden of een middel is toegestaan.

Toelichting op artikel 6.49 Melding vergunningvrije bestrijding veldmuis

Voor een melding van het bestrijden van de veldmuis is een e-mail aan de provincie voldoende.

Toelichting op artikel 6.50 Geen schadebestrijding bij bijzondere weersomstandigheden

Door bijzondere weersomstandigheden zoals de bedekking van wateroppervlakken met ijs of de onbereikbaarheid van voedsel door sneeuw, kunnen de soorten waarin deze paragraaf aan refereert extra kwetsbaar zijn. In dit soort gevallen kunnen gedeputeerde staten beslissen om de uitzonderingen op de vergunningplicht helemaal, of gedeeltelijk op te schorten. Hiervoor wordt het beleid zoals verwoord in het Draaiboek bijzondere weersomstandigheden gebruikt.

Toelichting op artikel 6.51 Vrijstelling vergunningplicht andere soorten

Naast de vrijstelling van soorten die vallen onder artikel 11.55, eerste lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) en die zijn opgenomen in de bijlage bij het Bal, geldt een vrijstelling voor soorten genoemd in bijlage 'Uitzondering vergunningplicht andere soorten' bij deze verordening. Daaronder vallen geen vogels, en geen soorten die vallen onder Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en het Verdrag van Bern. Dit betekent bijvoorbeeld, dat bij maaiwerkzaamheden waarbij nesten of eieren van vogels worden vernield, altijd een omgevingsvergunning nodig is. Voor deze veelvoorkomende en regelmatig terugkerende activiteiten ligt het opstellen van een gedragscode voor de hand. Bij minder algemene gevallen of soorten die in een ongunstige staat van instandhouding verkeren, is individuele beoordeling belangrijk. Daarom zijn in bijlage 'Uitzondering vergunningplicht andere soorten' bij deze verordening alleen de algemene soorten opgenomen. Het gaat hierbij alleen om diersoorten, omdat alle plantensoorten in de bijlage van het Bal in een ongunstige staat van instandhouding verkeren. Het is belangrijk te noemen dat een vrijstelling niet betekent dat deze dieren in het kader van deze activiteiten altijd mogen worden gedood. Gelet op de intrinsieke waarde van deze dieren is dit niet wenselijk. Dit zou ook in strijd zijn met de specifieke zorgplicht van artikel 11.6 van het Bal. Bij bestendig

(duurzaam) beheer en onderhoud gaat het om het voortzetten van de bestaande praktijk. Om te beoordelen of er sprake is van bestendig beheer en onderhoud worden onder andere de aard, het tijdstip en de frequentie van de activiteiten en de schaal waarop deze worden verricht, meegewogen. Nieuwe vormen van onderhoud, intensivering van het beheer en onderhoud en dergelijke worden niet als bestendig beschouwd. Daarom is voor deze activiteiten een vergunning nodig, of er moet sprake zijn van het handelen volgens een goedgekeurde gedragscode uit artikel 11.46 Bal.

Toelichting op artikel 6.52 Vrijstelling bezits- en vervoersverbod en ander bevoegd gezag

Is voor exemplaren van een bepaalde soort van deze verboden al een omgevingsvergunning verleend, of zijn er vergunningvrije gevallen aangewezen? Dan gaat de provincie ervan uit dat er voldoende is getoetst aan de wettelijke voorschriften. In zo'n geval is het niet nodig dat, wanneer deze dieren of planten vervolgens worden verplaatst naar Utrechts grondgebied, ook in deze provincie een omgevingsvergunning wordt aangevraagd. Daarom is voor deze gevallen in dit artikel een vrijstelling opgenomen. Degene die gebruik maakt van deze vrijstelling moet aantonen dat hij beschikt over een toestemming van een ander bevoegd gezag. Deze vrijstelling geldt niet voor het bezitten of vervoeren van dieren of planten voor verkoop, ruil of handel.

Toelichting op artikel 6.53 Vrijstelling ten behoeve van bescherming vogels tegen landbouwwerkzaamheden

Deze vrijstelling is gebaseerd op het belang van de bescherming van de fauna (artikel 11.29, eerste lid, onder b, onder 4°, van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal)) en gaat uitsluitend over beschermingsactiviteiten. Het gaat hierbij dus niet om een vrijstelling voor de landbouwwerkzaamheden zelf.

Toelichting op artikel 6.54 Vrijstelling ten behoeve van veiligstellen amfibieën tegen verkeer

De verboden uit het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) waarvoor dit artikel vrijstelling verleent, omvatten het verbod op het vangen en verstoren van amfibieën die zijn beschermd op grond van:

- bijlage IV bij de Habitatrichtlijn
- bijlage II bij het verdrag van Bern, of bijlage I bij het verdrag van Bonn
- de amfibieën die op basis van bijlage VII bij het Bal zijn beschermd.

Het doden van de amfibieën is met dit artikel uitdrukkelijk niet vrijgesteld. Het kan een argument zijn dat uit de specifieke zorgplicht van artikel 11.6 van het Bal al voortvloeit, dat in het wild levende soorten verplaatst mogen worden als er concreet gevaar bestaat dat deze worden gedood, of verwond door het verkeer. Toch is er in verband met de rechtszekerheid voor gekozen deze vrijstelling op te nemen in de omgevingsverordening. De vrijstelling is gebaseerd op het belang van de bescherming van de fauna (artikel 11.24, eerste lid van het Bal). De dieren moeten zo snel mogelijk, in de directe omgeving (een afstand van minimaal 50 meter vanaf de vangplaats) weer in vrijheid worden gesteld.

Toelichting op artikel 6.55 Vrijstelling vangen amfibieën voor onderzoek en onderwijs

Bij de groene kikker is er sprake van 2 echte soorten: de meerkikker (*Rana ridibunda*) en de poelkikker (*Rana lessonae*). De bastaardkikker of middelste groene kikker (*Rana klepton esculentus*) is een hybride tussen deze beide soorten. De poelkikker is een soort groene kikker die is vermeld op bijlage IV van de Habitatrichtlijn. De meerkikker en bastaardkikker zijn beschermde soorten op grond van artikel 11.55, eerste lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). Voor alle 3 genoemde soorten is het mogelijk om een vrijstelling te verlenen in het belang van onderzoek en onderwijs. De volwassen dieren zijn erg lastig uit elkaar te houden. De eieren zijn niet te onderscheiden. Daarom en ook omdat alle drie de soorten in een gunstige staat van instandhouding verkeren, zijn deze allemaal opgenomen. De vrijstellingen gelden voor de verschillende ontwikkelingsstadia van deze soorten, met uitzondering van exemplaren waarvan de metamorfose klaar is. Deze dieren moeten zo snel mogelijk in vrijheid worden gesteld.

Toelichting op artikel 6.56 Vrijstelling bezits- en vervoersverbod braakballen, losse veren, e.d.

Sterrenschot is de benaming voor geleiachtige klompen dril van amfibieën die zijn uitgebraakt door roofdieren, zoals reigers en vossen.

Toelichting op artikel 6.57 Vrijstelling uitzetten diersoorten

Op basis van artikel 6.51 kunnen soorten worden gevangen die vervolgens vrijgelaten moeten worden. Hierbij kan er discussie ontstaan of sprake is van het overtreden van het verbod tot het uitzetten van dieren en eieren zoals bedoeld in artikel 11.62, eerste lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). In het kader van de rechtszekerheid wordt daarom een vrijstelling van dit verbod verleend. Maar wel onder de voorwaarde dat uitzetten van soorten, of hun eieren zo snel mogelijk plaatsvindt op een voor de soort geschikte locatie.

6.4.2 Beoordelingsregels omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit

Toelichting op artikel 6.58 Beoordelingsregel omgevingsvergunning afschot paarvormende ganzen

Vanaf 1 februari zijn er, naast de trekkende ganzen, ook al broedparen aanwezig. Voor een effectieve bestrijding en om uitvoering te kunnen geven aan gemaakte afspraken, kunnen gedeputeerde staten een vergunning verlenen voor het doden van paarvormende grauwe ganzen en brandganzen. Dit kan alleen in de periode van 1 februari tot 1 maart.

6.5 Invasieve exoten, bestrijding Aziatische duizendknopen

Toelichting op paragraaf 6.5 Invasieve exoten, bestrijding Aziatische duizendknopen

In deze paragraaf worden regels opgesteld voor de bestrijding van Aziatische duizendknoopsoorten. Daaronder worden de volgende invasieve (onder)soorten verstaan:

- Japanse duizendknoop (*Fallopia japonica*)
- Sachalinse duizendknoop (*Fallopia sachalinensis*)
- Boheemse of Bastaardduizendknoop (*Fallopia x bohemica*)

Nog levende afgeleide producten van de Aziatische duizendknopen, waaronder groene polygonumstokken en de dwergvariëteit van de Japanse duizendknoop, de *Fallopia japonica* var. *compacta*, worden ook tot de Aziatische duizendknoopsoorten gerekend. Alle hier genoemde soorten zijn invasief (veroorzaken schade) en kunnen de biodiversiteit negatief beïnvloeden. Doordat de Aziatische duizendknopen vroeg uitlopen, een snelle lengtegroei hebben en een zo goed als gesloten bladerdek vormen, wordt de overige plantengroei helemaal overgroeid en op den duur verdrongen. Hierdoor wordt onder meer bosverjonging geblokkeerd. Ook het aantal soorten ongewervelde dieren wordt lager als Aziatische duizendknopen de groeiplaats overheersen. De provincie heeft de wettelijke taak om de biodiversiteit (actief en passief) te beschermen op grond van artikel 2.18 lid 1, onder g van de Omgevingswet. Op grond van die taak zijn de provincies door het Rijk ook belast met de bestrijding van invasieve exoten die de biodiversiteit kunnen aantasten. Maar de taak van het Rijk is beperkt tot de soorten die op de landelijke exotenlijst staan. De Aziatische duizendknoopsoorten staan niet op deze lijst. Daarom hebben Provinciale Staten ervoor gekozen zelfstandig regels op te stellen voor de Aziatische duizendknopen op basis van artikel 145 van de Provinciewet. Deze regels zijn opgenomen in deze paragraaf. De provincie wil met de regels natuur en milieu beschermen. In het bijzonder wil de provincie nadelige gevolgen voor de biodiversiteit voorkomen of beperken. Deze belangen vallen ook onder de belangen die het Rijk wil beschermen met de rijksregels voor de soorten die op de landelijk exotenlijst staan (zie artikel 4.34 Omgevingswet). De regels in deze paragraaf gaan over een nieuwe regeling. Daarom wordt in de eerste jaren na ingang van deze regeling terughoudend omgegaan met de inzet van handhaving. De nadruk zal in eerste instantie liggen op preventie en het bekendheid geven aan de regeling en het hoofddoel daarvan: het voorkomen van de verdere verspreiding van Aziatische duizendknopen. Dit doel kan worden bereikt als iedereen de zorgplicht, opgenomen in artikel 6.60, op een juiste manier toepast.

Toelichting op artikel 6.59 Verbod verspreiding Aziatische duizendknoopsoorten

In Europa verspreiden de Aziatische duizendknopen zich doorgaans niet op natuurlijke wijze (door zaden), maar op grote schaal juist vegetatief door menselijk toedoen. Dit gebeurt vooral door maaic activiteiten en grondverzet (verplaatsing van grond). Hierbij kunnen de kleinste wortel- en stengelfragmenten die in het buitenmilieu terecht komen, tot een volwassen plant uitgroeien. Met dit verbod moet de verdere verspreiding worden gestopt. Verspreiding heeft in dit artikel betrekking op het in het buitenmilieu brengen van planten of plantdelen van de Aziatische duizendknopen. Het buitenmilieu zijn alle gronden inclusief bebouwing en voertuigen, maar exclusief de binnenkant van die bebouwing en voertuigen.

Toelichting op artikel 6.60 Zorgplicht bestrijding Aziatische duizendknoopsoorten

Met de invoering van deze zorgplicht moet iedereen in de provincie nagaan of er met de uit te voeren activiteiten op, of in de grond geen Aziatische duizendknopen zijn betrokken. Deze zorgplicht volgt uit de algemene zorgplicht in artikel 1.6 van de Omgevingswet. Die stelt dat iedereen voldoende moet zorgen voor de fysieke leefomgeving, voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Meer weten over hoe te handelen om de verspreiding van plantdelen van Aziatische duizendknopen te voorkomen? Kijk dan op www.bestrijdingduizendknoop.nl. Daar is het Landelijk protocol omgaan met Aziatische duizendknopen te vinden. In dit protocol zijn afzonderlijke infobladen per type werkzaamheden opgenomen, bijvoorbeeld voor grondwerk en maaibeheer. De kenmerken van de Aziatische duizendknopen staan in Infoblad A Herkenning.

Toelichting op artikel 6.61 Beperken gevolgen verspreiding Aziatische duizendknoopsoorten en meldingsplicht

Zijn er activiteiten uitgevoerd die tot verspreiding hebben geleid? Dan geldt de opruimplicht voor degene die de

verspreiding heeft veroorzaakt. Er kunnen nadelige gevolgen voor de biodiversiteit optreden als de verspreiding niet ongedaan wordt gemaakt.

De maatregelen om de verspreiding ongedaan te maken of maximaal te beperken, moeten worden gemeld bij gedeputeerde staten (wet.natuurbescherming@provincie-utrecht.nl). Daarmee kan gedeputeerde staten beoordelen of de opruimgaatregelen effectief zijn en werkelijk worden uitgevoerd. Zo nodig kan alsnog bestuursrechtelijk of strafrechtelijk worden gehandhaafd. Gedeputeerde staten informeren het college van burgemeester en wethouders van de gemeente waar de verspreiding is gemeld. Het is niet ondenkbaar dat er nog andere belangen dan die van de provincie voor het behouden en versterken van de biodiversiteit (dreigen te) worden geschaad, die door andere regelgeving worden beschermd, of andere passende actie door het college van burgemeester en wethouders vereisen.

Toelichting op artikel 6.62 Maatwerkvoorschriften maatregelen Aziatische duizendknoopsoorten

Gedeputeerde staten kunnen maatwerkvoorschriften opstellen over de maatregelen die op basis van artikel 6.61, eerste en tweede lid, moeten worden uitgevoerd. Dit om de nadelige gevolgen van verspreiding te voorkomen of te beperken.

Toelichting op artikel 6.63 Opleggen verplichting Aziatische duizendknoopsoorten te bestrijden

Het eerste lid bevat de bepaling op basis waarvan de eigenaar of gebruiker van een onroerende zaak door de provincie kan worden verplicht tot het nemen van maatregelen voor de bestrijding van de Aziatische duizendknoop. Het gaat om maatwerk, zowel wat betreft locatie als bestrijdingsmethode(n). De verplichting kan worden opgelegd als dit nodig is:

- voor het behouden en versterken van de biodiversiteit
- als niet voldaan is aan de zorgplicht
- of als de op basis van artikel 6.61, tweede lid, gemelde maatregelen om verspreiding en de directe gevolgen daarvan te beperken, niet worden uitgevoerd

Het belang van behouden en versterken van de biodiversiteit is in ieder geval aan de orde in de zogenaamde gebieden met belang Aziatische duizendknopen. Een kaart met deze gebieden is te vinden op de website van de provincie Utrecht. Het gaat hier om:

- alle Utrechtse Natura 2000-gebieden
- alle gebieden van het Utrechtse deel van het Natuurnetwerk Nederland
- de Groene contour
- de Kaderrichtlijn Water-oppervlaktewaterlichamen en waterparels,
- weidevogelkerngebieden en ganzenrustgebieden
- waardevolle houtopstanden buiten de bebouwde kom
- beschermde kleine landschapselementen die op de Waardenkaart kleine landschapselementen staan

Ook buiten deze gebieden kan het belang van biodiversiteit aan de orde zijn. Dit is vooral het geval als er sprake is van een leefgebied van een of meer Utrechtse aandachtsoorten uit de Natuurvisie 2016 (inclusief Rode Lijstsoorten). Omdat er ruim 500 Utrechtse aandachtsoorten zijn en omdat de ligging van die leefgebieden niet vastligt, is het niet mogelijk om deze soorten samen in kaartvorm weer te geven. De bestrijding van de Aziatische duizendknoop in het kader van bescherming van de biodiversiteit, wordt overigens gestimuleerd door de provinciale subsidieregeling Uitvoeringsverordening subsidie Biodiversiteit provincie Utrecht. Op basis van deze subsidieregeling kan een eigenaar of gebruiker van een onroerende zaak onder voorwaarden een tegemoetkoming in de kosten van de maatregelen krijgen.

7. CULTUURHISTORIE EN LANDSCHAP

7.1 Werelderfgoed

Toelichting op artikel 7.2 Instandhouding en versterking (Voorlopige Lijst) UNESCO Werelderfgoed Hollandse Waterlinies

Gehele artikel: Dit artikel gaat over het behouden, in stand houden en zo mogelijk versterken van de uitzonderlijke universele waarde van het (beoogde) UNESCO Werelderfgoed Hollandse Waterlinies, dat bestaat uit de Stelling van Amsterdam en de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Het gaat om een medebewindstaak op basis van artikel 7.4 van het Besluit kwaliteit leefomgeving. Het erfgoed Hollandse Waterlinies werd in 2019 voorgedragen voor de UNESCO Werelderfgoedstatus. In juni 2020 besluit het Werelderfgoedcomité of het wordt ingeschreven op de Werelderfgoedlijst.

Eerste lid: Voor het (beoogde) UNESCO Werelderfgoed Hollandse Waterlinies geldt dat de uitzonderlijke universele waarde niet mag worden aangetast. Het is echter niet in alle gevallen direct duidelijk of de voorgenomen activiteit het werelderfgoed aantast. In die gevallen moet eerst worden onderzocht en beoordeeld wat de effecten van de activiteit op het Werelderfgoed Hollandse Waterlinies zijn. Hierbij kan een Heritage Impact

Assessment (HIA) gebruikt worden. Bij de toetsing spelen ook de visuele integriteit en authenticiteit een rol “Visuele Integriteit Waterlinies”, Advies Kwaliteitsteam Nieuwe Hollandse Waterlinie, 2018).

Tweede lid: De uitzonderlijke universele waarde is terug te vinden in de kernkwaliteiten. Deze zijn op hoofdlijnen benoemd in de Bijlage Cultuurhistorie. In de Gebiedsanalyses Kernkwaliteiten Hollandse Waterlinies is een specifiekere uitwerking van de kernkwaliteiten per gebied te vinden evenals uitgangspunten hoe met die kernkwaliteiten om te gaan. Deze gebiedsanalyses zijn voor diverse deelgebieden van de Hollandse Waterlinies ontwikkeld (of worden nog ontwikkeld). Ook zijn een uitgebreide beschrijving en handvatten voor het omgaan met de kernkwaliteiten opgenomen in de ‘Kwaliteitsgids voor de Utrechtse Landschappen, gebiedskatern Waterlinies’. De provincie vraagt gemeenten en initiatiefnemers bij ontwikkelingen gebruik te maken van de gebiedsanalyses en als deze er nog niet zijn, van de Kwaliteitsgids.

Derde lid: Het is mogelijk om bij gedeputeerde staten een ontheffing van de instructieregel in lid 1 te vragen. Dit is bedoeld voor situaties waarbij de instructieregel leidt tot een onevenredige belemmering van de uitoefening van een taak of bevoegdheid. Dit artikel legt het begrip ‘onevenredige belemmering’ verder uit en bevat beoordelingsregels voor gedeputeerde staten. Bij een aanvraag tot ontheffing toetsen gedeputeerde staten of aan de voorwaarden sub a tot en met d is voldaan. Ontheffing kan worden verleend als er een groot maatschappelijk belang aan de orde is, zoals de nationale veiligheid bij een dijkverzwaring of de aanleg van noodzakelijke verkeersinfrastructuur, en de activiteit niet op een andere plek kan worden uitgevoerd. Daarnaast moeten er op de locatie van de aantasting genoeg maatregelen worden genomen die de overgebleven uitzonderlijke universele waarde versterken, zodat de negatieve gevolgen van de aantasting worden gecompenseerd.

Toelichting op artikel 7.3 Instandhouding en versterking (Voorlopige Lijst) UNESCO Werelderfgoed Neder-Germaanse Limes (bufferzone)

Gehele artikel: Dit artikel gaat over het in stand houden en zo mogelijk versterken van de uitzonderlijke universele waarde van het (beoogde) UNESCO Werelderfgoed Neder-Germaanse Limes. Het gaat om een medebewindstaak op basis van artikel 7.4 van het Besluit kwaliteit leefomgeving. In juni 2021 besluit het Werelderfgoedcomité of het in 2020 voorgedragen erfgoed wordt ingeschreven op de UNESCO Werelderfgoedlijst. Het (beoogde) Werelderfgoed Neder-Germaanse Limes bestaat niet uit één aaneengesloten zone, maar uit een verzameling losse terreinen (de zogeheten kernzones). In de provincie Utrecht gaat het om 6 terreinen, waarvan 1 in de gemeente Woerden, 4 in de gemeente Utrecht en 1 in de gemeente Bunnik. Voor de kernzone zijn in deze verordening geen regels opgenomen, omdat deze terreinen als archeologisch rijksmonument al via het rijksmonumentenregime beschermd worden. Een lokale bufferzone per terrein maakt technisch gezien geen onderdeel uit van het Werelderfgoed. Maar het is wel een belangrijk deel van het nominatiedossier Neder-Germaanse Limes, dat is aangeboden aan het Werelderfgoedcomité. De bufferzone geeft aanvullende bescherming aan het Werelderfgoed via het planologische regime. Dit artikel regelt de bescherming van de (lokale) bufferzone(s).

Tweede lid: De uitzonderlijke universele waarde is terug te vinden in de kernkwaliteiten. Deze zijn benoemd in de Bijlage Cultuurhistorie.

Derde lid: Het kan voorkomen dat het omgevingsplan wel de bufferzone bevat, maar niet de kernzone (waar de provincie geen regels voor stelt, zie toelichting op het gehele artikel). Ook in die gevallen wil de provincie dat het omgevingsplan ingaat op de uitzonderlijke universele waarde van de Neder-Germaanse Limes.

Toelichting op artikel 7.4 Beoordeling en procedure omgevingsvergunning Voorlopige Lijst UNESCO Werelderfgoed Neder-Germaanse Limes (bufferzone)

Gehele artikel: De bufferzone is zelf geen Werelderfgoed, maar beschermt het Werelderfgoed en de uitzonderlijke universele waarde (zie de toelichting op het vorige artikel). Daarom geldt voor de bufferzone geen strikte regel die elke aantasting van archeologische waarden verbiedt. Wel is behoud op de plek zelf (in situ) het uitgangspunt, zoals dat feitelijk voor alle archeologie geldt, conform het Verdrag van Valletta en de Erfgoedwet.

Eerste lid en derde lid: Deze leden regelen een onderzoeksverplichting bij ingrepen vanaf een bepaalde omvang en diepte. Voor de normen wordt aangesloten bij de standaardoppervlakte uit het Besluit kwaliteit leefomgeving (artikel 5.130) en de gemiddelde dikte van de bouwvoor. De kennis die het onderzoek naar de archeologische waarden van de Limes in de bufferzone oplevert, kan de uitzonderlijke universele waarde van de Neder-Germaanse Limes in de kernzone(s) verder inkleuren en duiden.

Tweede lid: Dit lid geeft de ruimte om maatwerk toe te passen op de in het eerste lid vastgestelde standaardnormen. Als uit archeologische gegevens blijkt dat ruimere of striktere normen op hun plaats zijn, kunnen de normen uit het eerste lid worden bijgesteld. Dit kan alleen als deze aanpassing wordt ondersteund door de bevindingen van een archeologisch deskundige.

Vierde lid: De eis dat het archeologisch onderzoek en het ‘ex-situ’ behoud (in de vorm van een opgraving) wordt uitgevoerd volgens de kwaliteitsregels in de Nederlandse archeologie en door een gecertificeerde partij, is gesteld om ervoor te zorgen dat deze onderzoeken professioneel en vakkundig worden uitgevoerd. Met de

kwaliteitsregels in de Nederlandse archeologie bedoelt de provincie de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie, zoals beheerd door de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB).

7.2 Cultuurhistorische hoofdstructuur

Toelichting Artikel 7.7 Beschermen en benutten van de Cultuurhistorische hoofdstructuur

Gehele artikel: De Cultuurhistorische hoofdstructuur geeft aan welke cultuurhistorische waarden in beginsel behouden moeten worden. Door het volgen van het 'behoud door ontwikkeling'-principe zijn ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk. Kleine aantastingen van waarden kunnen in sommige gevallen acceptabel zijn als tegelijk op structuurniveau de cultuurhistorische waarden worden versterkt, bijvoorbeeld door het herstel van verkavelingen of het openmaken van zichtlijnen.

Tweede lid:

Historische buitenplaatszone en Militair erfgoed

Het uitgangspunt is behoud door ontwikkeling. Er is ruimte voor ontwikkelingen, inclusief verstedelijking, gericht op het creëren van economische kostendragers als deze bijdragen aan het herstel van de cultuurhistorische waarde van de buitenplaatszone of het militaire erfgoed. Denk aan kleinschalige stedelijke functies en/of bebouwing. De uitvoering hiervan kan op de buitenplaats plaatsvinden, of in de buurt van de buitenplaats als dit tot een betere oplossing leidt.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen in de Nieuwe Hollandse Waterlinie en de Grebbelinie is het behouden van de openheid van de voormalige inundatiegebieden en de samenhang tussen de elementen van de linie (strategisch landschap, watermanagement en de militaire attributen) van groot belang. De linies bepalen de ontwikkelingsrichting en de vorm van de verstedelijking en de grootschalige infrastructuur. Voor de Oude Hollandse Waterlinie geldt een andere benadering. Daar zit de cultuurhistorische waarde in de in het landschap zichtbare forten en linies. De vestingsteden en inundatiezones van de Oude Hollandse Waterlinie maken geen deel uit van het Militaire erfgoed in de Cultuurhistorische hoofdstructuur. Voor de voormalige vliegbasis Soesterberg en omgeving ligt de cultuurhistorische waarde in de historische structuren en de objecten van land- en luchtmacht, inclusief de elementen van de Koude Oorlog.

Agrarisch cultuurlandschap

De cultuurhistorische waarde van het Agrarisch cultuurlandschap ligt vooral in (1) de aanwezige ontginningsstructuur en de ontginningsrichting; (2) de structuur, maatvoering, kenmerken en karakter van de boerderijlinten; (3) het waterbeheersingssysteem. Bij ontwikkelingen in dit gebied vormt de cultuurhistorische waarde een uitgangspunt en inspiratiebron. Het uitgangspunt is behoud door ontwikkeling.

Historische infrastructuur

Het beleid van de Historische infrastructuur richt zich op behoud en versterking van de samenhang en de beleefbaarheid van de 3 iconische routes: Route Impériale, Via Regia, Wegh der Weegen. Belangrijk daarbij is het behoud van (1) het historische tracé en de historische structuur, (2) de sporen in het landschap gerelateerd aan de historische aanleg en (3) de bijbehorende historische elementen, waaronder trek- en jaagpaden, sluisjes en (grens)paaltjes. Voor de overige historische infrastructuur (zoals land-, spoor- en waterwegen) geldt de informatie uit de Cultuurhistorische Atlas (CHAT) als inspiratiebron bij toekomstige ontwikkelingen.

Archeologie

Bij het behouden van archeologische waarden is behoud in situ (in de bodem) het uitgangspunt, conform het Verdrag van Valletta en de Erfgoedwet. Wanneer behoud in situ niet mogelijk is, kan behoud ex situ (opgraving) uitkomst bieden. Om de archeologische waarden die in de bodem liggen te behouden is het belangrijk om zowel bekende als aantoonbaar te verwachten waarden te beschermen. Het regelen van een onderzoeksplicht bij ingrepen vanaf een bepaalde omvang en verstoringsdiepte zijn hier een geschikt middel voor. In het Besluit kwaliteit leefomgeving staat in artikel 5.130 als standaardoppervlaktemaat 100 vierkante meter, maar hier mag gemotiveerd van worden afgeweken. Voor de dieptegrens is geen wettelijke standaard ingesteld. Wij gaan uit van de gemiddelde bouwvoordiepte van 30 centimeter (de bouwvoor is de bewerkte bovenlaag van de bodem). Ook hier kan gemotiveerd een andere norm worden gehanteerd. Onderzoek in het Kromme Rijn-gebied naar de dikte van de bouwvoor en de diepteligging van archeologische waarden (RAAP-rapport 3308) toonde aan dat archeologische waarden in dit gebied meestal direct onder de bouwvoor liggen. De bouwvoordikte/verstoorde bovenlaag varieert vooral van 10 tot 50 centimeter, met een paar uitschieters tot anderhalve meter, waarbij dit soms zelfs binnen één perceel sterk verschilt. Het rapport toont aan dat het stellen van een dieptegrens die op lokaal niveau effectieve bescherming biedt én ruimte biedt waar dat kan, om maatwerk vraagt.

Derde lid: De Bijlage Cultuurhistorie beschrijft de te beschermen cultuurhistorische waarden van de Cultuurhistorische hoofdstructuur, bestaande uit 5 hoofdgebieden met elk een eigen cultuurhistorisch thema. Daarbinnen onderscheidt de provincie verschillende deelgebieden. Per deelgebied ligt de focus op de kenmerkende cultuurhistorische samenhang. Voor een uitgebreidere beschrijving van alle aanwezige cultuurhistorische waarden verwijst de provincie naar de Cultuurhistorische Atlas van de provincie Utrecht, ook wel bekend als de CHAT (online beschikbaar als digitale kaart).

Vierde lid: De toelichting op het omgevingsplan verduidelijkt hoe het belang van de waarden van de Cultuurhistorische hoofdstructuur in de afweging is meegenomen en hoe de waarden worden beschermd.

Toelichting Artikel 7.8 Uitzondering verstedelijkingsverbod Landelijk gebied voor Historische buitenplaatszone en Militair erfgoed

Gehele artikel: Binnen de Historische buitenplaatszone en het Militair erfgoed is aangegeven dat een beperkte hoeveelheid verstedelijking is toegestaan om het behoud van historische buitenplaatsen of militair erfgoed te ondersteunen. Dit wijkt af van het in artikel 9.2 opgenomen verstedelijkingsverbod voor het Landelijk gebied. Binnen de andere onderdelen van de Cultuurhistorische hoofdstructuur en in situaties waar de verstedelijking niet bijdraagt aan de ondersteuning van het militair erfgoed of de buitenplaatszone, is verstedelijking in het landelijk gebied alleen mogelijk op basis van artikel 9.2 van deze verordening.

Voor de buitenplaatsen is de 'Leidraad behoud door ontwikkeling op historische buitenplaatsen, een handreiking voor proces en realisatie' (juli 2014) opgesteld. Deze leidraad biedt buitenplaatseigenaren (initiatiefnemers) en gemeenten houvast bij het opstellen en beoordelen van ontwikkelplannen die een bijdrage moeten leveren aan het duurzame behoud van historische buitenplaatsen. De leidraad helpt om de mogelijkheden en regels uit de Omgevingsverordening te vertalen naar plannen voor de buitenplaatsen. In de leidraad staat een stappenplan (ontwikkeladder) voor de ontwikkeling van een plan. Wanneer alle stappen zijn doorlopen en deze niet volstaan om te komen tot een structureel gezonde exploitatie, pas dan komen mogelijkheden voor nieuwe ontwikkelingen op de buitenplaats aan de orde. De leidraad uit 2014 wordt vernieuwd, zodat onder andere het woordgebruik aansluit bij het stelsel van de Omgevingswet.

7.3 Kwaliteit van de landschappen

Toelichting Artikel 7.9 Landschap

Eerste lid: Als landschappen worden aangewezen: Eemland, Gelderse Vallei, Groene Hart, Rivierengebied en Utrechtse Heuvelrug.

Derde lid: Een landschap is geen statisch plaatje. Het is altijd in ontwikkeling en dynamiek hoort daarin. In het werken met landschapskwaliteit wordt uitgegaan van een samenspel tussen beeld (wat zie je), functies (wat gebeurt er) en robuuste structuren (samenhang, relaties). Elke ontwikkeling in het landelijk gebied moet aansluiten bij de kernkwaliteiten. Als sprake is van een zeer open gebied, bevat een omgevingsplan bepalingen om die openheid te behouden. Denk aan het tegengaan van (hoge) bebouwing. De Bijlage Kernkwaliteiten landschap beschrijft per landschap welke kernkwaliteiten beschermd moeten worden.

Een aantasting van het landschap is onevenredig als het belang van de nieuwe ontwikkeling niet opweegt tegen de aantasting van de kernkwaliteiten. Een goede locatiekeuze beperkt de schade voor het landschap. Daarnaast is een goede landschappelijke inpassing vereist die in de regels van het plan is geborgd.

Vierde lid: Hier wordt een onderbouwing gevraagd met een beschrijving van de kernkwaliteiten waar het om gaat, een toelichtende kaart en een korte omschrijving van de na te streven (beeld)kwaliteit. Ook wordt duidelijk hoe het belang van deze kernkwaliteiten in de afweging is betrokken en op welke wijze (in de voorschriften) is voorzien in behoud van de kernkwaliteiten. Wanneer aantasting onvermijdelijk is, wordt in de toelichting aangegeven hoe deze aantasting zoveel mogelijk is beperkt. De Kwaliteitsgids voor de Utrechtse Landschappen (Kwaliteitsgids) is hier een goede bron voor. De Kwaliteitsgids biedt ook inspiratie voor een landschappelijk goede inpassing van ontwikkelingen.

Toelichting Artikel 7.10 Aardkundige waarden

Het gaat hier om regels die de aantasting van aardkundige waarden voorkomen of beperken.

Functieaanduidingen met de toegelaten activiteiten (met regels) is mogelijk en kunnen aanbeveling verdienen als de aardkundige waarden zich over meerdere andere functies uitstrekken. Daarbij moet de hiërarchie tussen de functies worden aangegeven.

Bescherming van natuurlijk reliëf, bodemopbouw en eventuele actieve landschapsvormende processen spelen een rol hoe in het plan rekening wordt gehouden met de aardkundige waarden.

7.4 Regels over activiteiten landschap

Toelichting op artikel 7.11 Oogmerk

In deze paragraaf staan regels voor de bescherming van landschap, natuur en cultuurhistorische en archeologische waarden (LNCA-waarden) in de provincie. Bij het verloren gaan van deze waarden gaat het niet alleen om grootschalige ingrepen en/of vormen van aantasting, maar juist om kleine aantastingen. Door het hoge aantal en de frequentie levert dat een sluipend proces op, maar daarom niet minder bedreigend. Ook als het gaat om vele kleine onomkeerbare aantastingen. De belangenafweging is dwingend van karakter en biedt geen ruimte om met andere belangen rekening te houden dan de belangen genoemd in dit artikel.

Toelichting op artikel 7.12 Toepassingsbereik

Eerste lid: Deze paragraaf gaat over het plaatsen en behouden van borden, spandoeken, vlaggen, informatiezuilen en vergelijkbare objecten in het landelijk gebied.

Tweede lid: Dit artikel bevat een aantal algemene vrijstellingen op het verbod. Hier is landschapsbescherming niet aan de orde.

Toelichting op artikel 7.13 Specifieke zorgplicht

Eerste lid: De specifieke zorgplicht gaat over activiteiten die onder algemene regels vallen.

De zorgplicht operationaliseert de te dienen belangen (overeenkomstig artikel 7.11) naar een algemene gedragsnorm voor de gebruikers van het landelijk gebied. De zorgplicht is een algemene regel met een algemene strekking. De zorgplicht geldt als algemeen kader voor de activiteiten en functioneert als vangnet voor de handhaving. Bij overtreding van een zorgplichtbepaling kan direct gehandhaafd worden als sprake is van een duidelijke overtreding.

Tweede lid: In dit lid is de specifieke zorgplicht concreter gemaakt voor een aantal activiteiten die onwenselijk zijn in het landelijk gebied. Door deze activiteiten te specificeren kan gemakkelijker gehandhaafd worden.

Toelichting op artikel 7.14 Verbod borden, spandoeken, vlaggen, informatiezuilen en vergelijkbare objecten

Uitgangspunt is een compleet verbod voor borden, spandoeken, vlaggen, informatiezuilen en vergelijkbare objecten in het landelijk gebied, behalve de genoemde uitzonderingen.

8. LANDBOUW

8.1 Agrarische bedrijven

Toelichting op artikel 8.1 Instructieregel agrarische bedrijven

Gehele artikel: Dit artikel geldt voor agrarische bedrijven. Hieronder vallen de grondgebonden landbouw en de niet-grondgebonden landbouw. Onder grondgebonden landbouw vallen veehouderijen, akkerbouw en tuinbouw. Onder de niet-grondgebonden landbouw vallen intensieve veehouderijen, glastuinbouw en teelt van bijvoorbeeld champignons. De glastuinbouw is in aparte artikelen geregeld (zie de artikelen Glastuinbouw niet toegestaan en Concentratiegebied glastuinbouw).

Dit artikel bevat maximale oppervlaktematen. De bebouwing voor dieren bestaat uit één bouwlaag met bijbehorende reguliere bouwhoogten: een veestapel mag niet gestapeld worden. Maximale oppervlaktematen:

- een agrarisch bouwperceel voor grondgebonden veehouderij is maximaal 1,5 hectare. Doorgroei naar 2,5 hectare is mogelijk onder voorwaarden die gericht zijn op verbetering van de omgevingskwaliteit;
- een agrarisch bouwperceel voor niet-grondgebonden veehouderij is maximaal 1,5 hectare. Doorgroei naar 2,5 hectare is alleen in het Landbouwontwikkelingsgebied mogelijk onder voorwaarden die gericht zijn op verbetering van de omgevingskwaliteit;
- een agrarisch bouwperceel voor van akker- en tuinbouw en een agrarisch bouwperceel voor bedekte teelt (bijvoorbeeld champignons) is maximaal 1,5 hectare. Doorgroei mogelijkheden zijn er niet;
- een agrarisch bouwperceel voor niet-grondgebonden veehouderij in het 'Landbouwstabiliseringsgebied' heeft geen uitbreidingsmogelijkheden;
- een agrarisch bouwperceel voor glastuinbouw is maximaal 2 hectare buiten de glastuinbouwconcentratiegebieden. Dit is in aparte artikelen geregeld;

Eerste lid, sub a: Het beleid en de regels van de provincie verzetten zich in principe tegen nieuwvestiging van agrarische bedrijven. Is het voor het uitvoeren van internationale verplichtingen nodig om een bedrijf te verplaatsen en is geen geschikt vrijkomend agrarisch bouwperceel beschikbaar, dan is de provincie bereid aan nieuwvestiging mee te werken. Maar alleen als wordt voldaan aan de noodzakelijke vereisten voor landschappelijke inpassing en als de gewenste locatie niet in strijd is met de overige regels in de verordening.

Eerste lid, sub b: Bij omschakeling kan het gaan om gehele of gedeeltelijke omschakeling van een grondgebonden vorm van landbouw naar een niet grondgebonden vorm van veehouderij. Bijvoorbeeld de omschakeling van grondgebonden melkveehouderij naar varkens- of kippenhouderij. Maar ook een intensivering (meer veedieren) op een grondgebonden melkveebedrijf is een vorm van omschakeling als niet meer wordt voldaan aan de voorwaarde dat het ruwvoer (nagenoeg) geheel afkomstig is van structureel bij het bedrijf behorende gronden.

Tweede lid: De maximale oppervlaktemaat bedraagt 1,5 hectare. Dit betekent niet dat elk oppervlaktemaat ook 1,5 hectare moet zijn: kleinere bouwvlakken zijn ook zeer zeker mogelijk.

Derde lid: De uitbreiding boven de 1,5 hectare tot maximaal 2,5 hectare wordt alleen onder voorwaarden toegestaan. Bij de ontwikkeling van bebouwing in het landelijk gebied is ruimtelijke samenhang nodig met de bestaande bebouwing én met structurerende elementen in het landschap. Voor een landschappelijke inpassing kan gebruik worden gemaakt van de Kwaliteitsgids voor de Utrechtse Landschappen, net als voor het

omgaan met de kernkwaliteiten van de landschappen. Dit is een goede inspiratiebron voor inpassing in de verschillende landschappen in onze provincie. Zie ook: [Kwaliteitsgids](#). Onder landschappelijke inpassing valt ook de biodiversiteit door gebruik te maken van gebiedseigen beplanting. Als het gaat om de voorwaarden onder b, c, en d: maatgevend is een verbetering van de bestaande wettelijke normen, op zo'n manier dat de uitbreiding een duidelijke bijdrage levert aan de ontwikkeling van een mens-, dier- en milieuvriendelijke landbouw. Mogelijkheden om hier invulling aan te geven zijn onder anderen:

- het voldoen aan de Maatlat Duurzame Veehouderij van de Stichting Milieukeur;
- de vergroting van de beschikbare ruimte per gehouden dier, oftewel grotere ruimtebehoefte bij gelijkblijvende veebezetting en het [Beter Leven Keurmerk](#) van de Dierenbescherming;
- het verkleinen van hindercontouren via het sterk verminderen van afvalstromen, ammoniakuitstoot, fijnstof-uitstoot en geurhinder en de inzet van Beste Beschikbare Technieken (Plus);
- het aantoonbaar verminderen of verkleinen van gezondheidsrisico's van werknemers, omwonenden, omgeving en bezoekers van het bedrijf.

Vierde lid: In het hele landelijk gebied zijn niet-agrarische nevenactiviteiten mogelijk. Deze nevenactiviteiten vallen niet onder de definitie van “verstedelijking” (zie artikel 1.1 Begripsbepalingen). Denk bij nevenactiviteiten aan zorglandbouw, recreatie kinderopvang, boerderijeducatie, agrarische natuur- en landschapsbeheer en de productie en verkoop van streekproducten. Voor deze activiteiten moet ruimte worden gevonden binnen het bestaande bouwvlak. Nevenactiviteiten moeten ruimtelijk ondergeschikt blijven aan de agrarische activiteiten. Voorkomen moet worden dat de nevenactiviteit hoofdactiviteit wordt, zonder dat voldaan wordt aan de sloopverplichting die van toepassing is bij de bedrijfsvestiging na beëindiging van de agrarische activiteiten.

Vijfde lid: Een beeldkwaliteitsparagraaf bevat in ieder geval een analyse van de bestaande kwaliteiten, een onderbouwing van hoe de beoogde ontwikkeling bijdraagt aan die kwaliteiten en op welke wijze dit in de regels van het omgevingsplan is verankerd.

Toelichting op artikel 8.2 Instructieregel landbouwstabiliseringsgebied

Eerste lid: Uitbreidingen boven de 1,5 hectare tot maximaal 2,5 hectare worden alleen onder voorwaarden toegestaan. Bij de ontwikkeling van bebouwing in het landelijk gebied ruimtelijke samenhang nodig met de bestaande bebouwing én met structurerende elementen in het landschap. Voor een landschappelijke inpassing kan gebruik worden gemaakt van de Kwaliteitsgids voor de Utrechtse Landschappen, net als voor het omgaan met de kernkwaliteiten van de landschappen. Dit is een goede inspiratiebron voor inpassing in de verschillende landschappen in onze provincie. Zie ook: [Kwaliteitsgids](#). Onder landschappelijke inpassing valt ook de biodiversiteit door gebruik te maken van gebiedseigen beplanting. Als het gaat om de voorwaarden onder b, c, en d: maatgevend is een verbetering van de bestaande wettelijke normen, op zo'n manier dat de uitbreiding een duidelijke bijdrage levert aan de ontwikkeling van een mens-, dier- en milieuvriendelijke landbouw. Mogelijkheden om hier invulling aan te geven zijn onder anderen:

- het voldoen aan de Maatlat Duurzame Veehouderij van de Stichting Milieukeur;
- de vergroting van de beschikbare ruimte per gehouden dier, oftewel grotere ruimtebehoefte bij gelijkblijvende veebezetting en het [Beter Leven Keurmerk](#) van de Dierenbescherming;
- het verkleinen van hindercontouren via het sterk verminderen van afvalstromen, ammoniakuitstoot, fijnstof-uitstoot en geurhinder en de inzet van Beste Beschikbare Technieken (Plus);
- het aantoonbaar verminderen of verkleinen van gezondheidsrisico's van werknemers, omwonenden, omgeving en bezoekers van het bedrijf.

Tweede lid: Een beeldkwaliteitsparagraaf bevat in ieder geval een analyse van de bestaande kwaliteiten, een onderbouwing op welke wijze de beoogde ontwikkeling bijdraagt aan die kwaliteiten en op welke wijze dit in de regels van het omgevingsplan is verankerd.

Toelichting op artikel 8.2a Instructieregel Landbouwstabiliseringsgebied

Voor bestaande niet-grondgebonden veehouderijbedrijven in het landbouwstabiliseringsgebied geldt een "stand still": er zijn geen doorgroeimogelijkheden. Peildatum is de [dag van publicatie](#) van (het ontwerp) van de Provinciale Ruimtelijke Verordening 2013 (Herijking 2016).

Toelichting op artikel 8.3 Instructieregel geitenhouderijen

Gehele artikel: Gelet op de betekenis van het voorzorgsbeginsel (“het zekere voor het onzekere nemen”), dat gebaseerd is op artikel 191, tweede lid, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, in samenhang met de provinciale zorg voor een goede ruimtelijke ordening en de daarmee verbonden bevordering van de kwaliteit van de leefomgeving, waarvan ook gezondheidsaspecten deel uitmaken, is het in 2018 noodzakelijk geacht om met de huidige kennis van zaken over de gezondheidseffecten van geitenhouderijen op de leefomgeving, een ‘geitenstop’ in te voeren: de Verklaring voorbereiding provinciale ruimtelijke verordening inzake vestiging, uitbreiding of omschakeling geitenhouderijen. Deze Verklaring is bekendgemaakt in het [Provinciaal Blad 2018, nr. 5193](#) en in de [Staatscourant 2018-39298](#). De ‘geitenstop’ zal een positieve bijdrage

leveren aan de verbetering van de kwaliteit van de leefomgeving. Dat was in het belang van een goede ruimtelijke ordening. Dat belang was in dit geval zodanig groot dat de 'geitenstop' op hetzelfde tijdstip provinciebreed is ingevoerd (2018). Dit artikel continueert de zogenoemde voorbereidingsbescherming van de 'geitenstop'. Het verbod met rechtstreekse werking uit de Provinciale Ruimtelijke Verordening is omgezet naar een instructieregel. Na inwerkingtreding van de Omgevingswet gaat het om het belang van het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit. Dit artikel heeft betrekking op de gehele provincie Utrecht.

Eerste lid: Bij de vormgeving van dit artikel is vanwege de beoogde harmonisatie aangesloten bij de Gelderse regeling. Dit is wenselijk, omdat voor het gebied Utrechts/Gelderse Vallei een zelfde regeling ontstaat. Dit gebied ligt namelijk in twee provincies.

Tweede lid: In dit lid worden uitzondering gemaakt op het verbod uit het eerste lid. Beoogd is bevestiging van de bestaande legale situatie op een bedrijf per 11 juli 2018. Hierbij kan de feitelijke situatie afwijken van de op dat tijdstip vergunde of gemelde situatie. Dat is het geval wanneer op die datum nog geen uitvoering was gegeven aan de vergunde of gemelde uitbreiding. Door de eerbiedigende werking van dit artikel kunnen deze uitbreidingen gewoon plaatsvinden.

Toelichting op artikel 8.4 Instructieregel glastuinbouw niet toegestaan

Tweede lid: De bestaande bedrijven buiten de concentratiegebieden glastuinbouw kunnen zich ontwikkelen tot een omvang die nodig is voor een doelmatige voortzetting tenzij zwaarwegende landschappelijke bezwaren of andere (agrarische) functies een dergelijke groei ongewenst maken. De maximum toegestane omvang van bestaande glastuinbouwbedrijven buiten de glastuinbouwconcentratiegebieden is 2 hectare.

Toelichting op artikel 8.5 Instructieregel concentratiegebied glastuinbouw

Bundeling van glastuinbouwbedrijven is gewenst. Dit kan zowel economische en milieutechnische als landschappelijke voordelen opleveren. Voor glastuinbouwbedrijven geldt binnen het concentratiegebied geen maximum oppervlakte.

8.2 bodembewerking veengebied

Toelichting op artikel 8.6 Instructieregel beperken bodembewerking

Het gaat hier om een regeling voor agrarische bodembewerkingen (onder meer scheuren en ploegen). Deze bodembewerkingen zijn onacceptabel doordat de bodemdaling hierdoor versnelt.

Bodembewerkingen die worden uitgevoerd ten behoeve van graslandvernieuwing of aanleg van een andere blijvende teelt zijn wel toegestaan, vanwege het beperktere effect op de bodemdaling (in vergelijking met bijvoorbeeld maïsteelt), het minder frequent voorkomen en het grote belang dat dit kan hebben voor de bedrijfsvoering op een grondgebonden veehouderijbedrijf zoals veel voorkomt in de veengebieden.

9. WONEN, WERKEN, RECREËREN

9.1 Stedelijke functies in landelijk gebied

Toelichting op artikel 9.1 Oogmerk

De regels in deze paragraaf zijn bedoeld om de kwaliteit en vitaliteit van het landelijk gebied te behouden. Als het voor de versterking van de omgevingskwaliteit nodig is om een kostendrager te zoeken, dan is kleinschalige verstedelijking die zorgvuldig wordt ingepast in de omgeving mogelijk.

Toelichting op artikel 9.2 Verstedelijkingsverbod Landelijk gebied

Om de kwaliteit en vitaliteit van het landelijk gebied te behouden, moet een ongebreidelde uitwaaiing van stedelijke functies hier voorkomen worden. Daarom zijn nieuwe vormen van verstedelijking in het landelijk gebied verboden. Op dit verbod zijn in de verordening uitzonderingen mogelijk. Deze uitzonderingen zijn opgenomen in hoofdstuk 5 Energie, hoofdstuk 6 Natuur, hoofdstuk 7 Cultuurhistorie en hoofdstuk 9 Wonen, werken, recreëren. Het gaat om situaties waarbij:

- vormen van energie worden gerealiseerd,
- nieuwe bebouwing voor stedelijke functies in de plaats komt van bestaande bebouwing (agrarisch of in een andere vorm),
- nieuwe stedelijke functies tot stand komen in samenhang met de verhoging van de omgevingskwaliteit,
- sprake is van zogeheten "rood voor groen"-constructies (zie artikel 1.1. Begrippen), of
- nieuwe stedelijke bebouwing nodig is om te voorzien in de behoefte aan woningen en bedrijven.

Ook maakt deze verordening situaties mogelijk waarbij een beperkte hoeveelheid verstedelijking wordt ingezet voor ondersteuning van het behoud van historische buitenplaatsen respectievelijk militair erfgoed. Dit geldt ook

voor voorzieningen die gericht zijn op het exploitabel houden en behouden van bovenlokale recreatieterreinen. Daarnaast geldt het voor kleinschalige recreatieve voorzieningen om de recreatiedoelstellingen te realiseren.

Toelichting op artikel 9.3 Instructieregel legalisatie van bestaand gebruik en bebouwing bij stedelijke functies

In de praktijk komen situaties voor, waarbij sprake is van langjarig gebruik en bebouwing voor een stedelijke functie, zonder dat dit gebruik een stedelijke bestemming heeft gekregen. Het gemeentebestuur moet in zulke situaties een afweging maken of hierop alsnog handhavend kan en moet worden opgetreden. Naast handhaving gericht op onmiddellijke beëindiging van een illegale situatie kan het gemeentebestuur ook overwegen een persoonsgebonden overgangsrecht te introduceren (uitsterfconstructie). Hierbij moet onder andere gekeken worden of sprake is van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Ook moeten provinciale belangen worden meegenomen in de afweging. Wanneer de redelijkheid zich tegen handhaving of beëindiging van het gebruik op termijn verzet, moet legalisatie mogelijk zijn, tenzij het gaat om situaties waarbij veel van deze gevallen zich voordoen in een beperkt gebied. Dit laatste is bijvoorbeeld aan de orde in gebieden met een grote concentratie van niet vergunde, illegale bouwwerken die recreatief gebruikt worden voor permanente bewoning. Voor zulke situaties is een gebiedsgewijze aanpak noodzakelijk op basis waarvan zo nodig een herziening van de verordening kan worden doorgevoerd.

Toelichting op artikel 9.4 Instructieregel woningen, woonschepen en woonarken in landelijk gebied

Tweede lid, onder a: De maximale inhoudsmaat van een woning in het landelijk gebied moet landschappelijk goed inpasbaar zijn. Hierbij moet gedacht worden aan 600 tot 800 m³.

Tweede lid, onder b en c: De maatvoering van woonschepen of woonarken en ligplaatsen moet landschappelijk goed inpasbaar zijn. De maatvoering niet leiden tot een onevenredige afbreuk van de landschappelijke kwaliteit van de omgeving. Hierbij moet gedacht worden aan:

- lengte, breedte en hoogte van een woonark zijn ten hoogste 18 meter, 6 meter en 3.50 meter;
- lengte, breedte en hoogte van een woonschip zijn ten hoogste 30 meter, 6 meter en 4 meter;
- de afstand tussen woonschepen en woonarken is ten minste 5 meter;
- de hoogte wordt gemeten vanaf de waterlijn.

Tweede lid onder c: Voor nieuwe vervangende ligplaatsen geldt dat rekening moet worden gehouden met de belangen van natuur, landschap, cultuurhistorie, scheepvaart en waterbeheer.

Derde lid: Hier wordt een generieke onderbouwing van een generieke inhoudsmaat (woningen, woonschepen en woonarken) gevraagd. Gebiedsgewijs kan hierin onderscheid worden gemaakt.

Villawijken in het bos buiten het stedelijk gebied (woningen) kunnen bijvoorbeeld van deze inhoudsmaat afwijken.

Een beeldkwaliteitsparagraaf (zie artikel 1.1. Begrippen) is nodig wanneer het nieuwe omgevingsbesluit een “wezenlijk” grotere maat (inhoud; ligplaats) mogelijk maakt ten opzichte van het oude omgevingsbesluit. Een beeldkwaliteitsparagraaf bevat in ieder geval:

- een analyse van de bestaande kwaliteiten;
- een onderbouwing op welke manier de beoogde ontwikkeling bijdraagt aan die kwaliteiten; en
- hoe dit in de regels van het omgevingsplan is verankerd.

Toelichting Artikel 9.5 Instructieregel Bebouwingseenclaves en -linten

Eerste lid, onder a: Er bestaan verschillende mogelijkheden om de omgevingskwaliteit te verbeteren. Binnen bestaande bouw kavels kan worden gedacht aan herstel van waardevolle bebouwing, afbraak van storende bebouwing en sanering (opruiming) van storende functies in samenhang met de vestiging van gewenste functies. Op naastgelegen onbebouwde kavels kan worden gedacht aan herstel van waterlopen en landschapsstructuren, herstel van doorzichten (doorkijkjes) en dergelijke. De omvang en verschijningsvorm van een nieuwe of uit te breiden stedelijke functie moet passen binnen het omringende landschap en de bestaande bebouwing. De inhoud van de woning (m³) moet aansluiten bij de omliggende bebouwing.

Tweede lid: Een beeldkwaliteitsparagraaf (zie artikel 1.1. Begrippen) bevat in ieder geval:

- een analyse van de bestaande kwaliteiten;
- een onderbouwing op welke manier de beoogde ontwikkeling bijdraagt aan die kwaliteiten; en
- hoe dit in de regels van het omgevingsplan is verankerd.

Toelichting op artikel 9.7 Instructieregel bestaande stedelijke functies, anders dan wonen

Eerste lid, sub a: Een perceel dat bestemd is voor een specifieke stedelijke functie kan een andere stedelijke functie krijgen. Niet alle stedelijke functies zijn toegestaan: een recreatiewoning mag niet omgezet worden naar permanente bewoning. Bestaande stedelijke functies mogen niet omgezet worden naar de functie kantoor of detailhandel. De locatie (het bestemmingsvlak onder de Wet ruimtelijke ordening) mag niet worden vergroot. De toename van de invloed die de wijziging in stedelijke functies heeft op de omgeving moet, in het kader van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties, breed worden beoordeeld. Het resultaat van die brede

beoordeling moet zijn dat de ruimtelijke impact op de omgeving vermindert of op zijn minst gelijk blijft. Dat wil niet zeggen dat op onderdelen geen kleine verslechtingen mogen plaatsvinden. Het gaat om het resultaat van de integrale (totale) beoordeling. Tot de relevante aspecten worden in ieder geval gerekend: milieuhinder, onevenredige verkeerstoename en verstoring van het landschap.

Tweede lid, sub b: Voor bestaande stedelijke functies is een uitbreidingsmogelijkheid van 20% ten opzichte van het geldende regime in het algemeen toereikend. Van een economische noodzaak is sprake als aangetoond wordt dat de uitbreiding nodig is voor de continuïteit van het bedrijf.

Toelichting op artikel 9.8 Instructieregel Kernrandzone

Gehele artikel: Gemeenten worden gestimuleerd om beleid te ontwikkelen gericht op het behouden en versterken van de omgevingskwaliteit van het gebied binnen de kernrandzone (zie artikel 1.1. Begrippen) van hun kern(en). Als het voor versterking van de kwaliteit nodig is om een kostendrager te zoeken kan door de toepassing van dit artikel verstedelijking mogelijk worden gemaakt. Deze verstedelijking buiten het stedelijk gebied betekent een aantasting. Dit mag alleen als tegelijkertijd een versterking van de omgevingskwaliteit plaatsvindt in de kernrandzone, of in de kern. De met dit artikel toegestane verstedelijking is gericht op functies ten dienste van de aangrenzende kern.

Eerste lid: Iedere kern beschikt over een kernrandzone, rondom de kern, waarin stedelijke activiteiten plaatsvinden. Deze kernrandzone (zie artikel 1.1 Begrippen) is indicatief aangegeven. Het is aan de gemeente om aan te geven waar in deze zone gebruik wordt gemaakt van dit artikel. Dit doet de gemeente op basis van een op deze zone gericht ruimtelijk beleid waarin samenhangen en beoogde kwaliteitsverbeteringen worden beschreven. Bij kwaliteitsversterking in de kernrandzone valt te denken aan:

- prettige verblijfsmogelijkheden;
- goede verbindingen vanuit de kern;
- een landschappelijk zorgvuldige overgang tussen stedelijk gebied en het omliggende buitengebied; en
- de mogelijkheid van 'ommetjes' in de kernrandzone. Dit kan gepaard gaan met de aanleg en het beheer van groen en recreatieve voorzieningen.

Deze doelen kunnen eventueel worden gerealiseerd door verstedelijking in de vorm van bijvoorbeeld woningbouw of horeca toe te staan. De omvang hiervan kan variëren van bijvoorbeeld een enkele woning tot een klein woonbuurtje. Deze is afhankelijk van (de aard en omvang van) het te realiseren doel. Hierbij moet de toe te voegen verstedelijking in redelijke verhouding dient te staan tot het te bereiken doel.

Kwaliteitsversterking kan ook buiten de kernrandzone, in het stedelijk gebied. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan de uitplaatsing (verplaatsing) van een functie uit het stedelijk gebied ten dienste van leefmilieu of binnenstedelijke ontwikkeling. Bij uitplaatsing van een bedrijf moeten eerst de alternatieve vestigingsmogelijkheden op een regulier bedrijventerrein in de regio worden onderzocht.

Bestaat de verstedelijking uit de ontwikkeling van een kernrandactiviteit (zie artikel 1.1. Begrippen). Dan is extra kwaliteitsversterking niet nodig en is een goede landschappelijke inpassing voldoende.

Ook op basis van andere artikelen in deze verordening is onder voorwaarden verstedelijking in het landelijk gebied mogelijk, bijvoorbeeld op basis van de regel voor de Groene Contour en Ruimte voor Ruimte. Deze artikelen maken het mogelijk de verstedelijking te realiseren op een andere locatie dan binnen de natuurontwikkeling of op het agrarisch bouwperceel. Die locatie kan ook een kernrandzone zijn, als de verstedelijking daar het beste inpasbaar is. Ook in deze situaties is er sprake van verstedelijking en gelijktijdige kwaliteitswinst, alleen vindt de laatste niet in de kernrandzone plaats. Zo kan sprake zijn van een combinatie van artikelen uit deze verordening voor ontwikkelingen in de kernrandzone. De gemeente kan dit beschrijven in haar beleid voor de kernrandzone.

Eerste lid, onder a: Wat een redelijke verhouding is tussen kwaliteitsversterking en verstedelijking, hangt af van de aard en de omvang van zowel de kwaliteitsversterking als de verstedelijking. Er zijn verschillende methoden mogelijk om te bepalen of de aantasting door de beoogde verstedelijking voldoende wordt gecompenseerd door kwaliteitsversterking. Zie ook de Handreiking Kwaliteit van kernrandzones.

Kan de verstedelijking niet een-op-een kan worden gekoppeld aan een concrete kwaliteitsversterking? Dan bevat de onderbouwing een toelichting op de te hanteren verdeelsleutel voor het bepalen van de bijdrage die initiatiefnemer ten laste wordt gelegd.

Eerste lid, onder b: Landschappelijke inpassing van verstedelijking vraagt zowel om een zorgvuldige afweging van situering en massawerking van het planinitiatief zelf, als om bij het gebied aansluitende specifieke inpassingsmaatregelen. Deze maatregelen kunnen betrekking hebben op het toevoegen, versterken of herstellen van bestaande landschappelijke kenmerken en/of kwaliteiten. De Kwaliteitsgids voor de Utrechtse Landschappen (Kwaliteitsgids) vormt hiervoor een goede bron. Zie ook: www.provincie-utrecht.nl/kwaliteitsgids.

De gebiedskenmerken van kern en kernrandzone zijn wat betreft schaal anders van omvang dan bij een grote stad. Zowel aard (woning, bedrijf) als omvang (enkele woning, woonbuurtje) zijn belangrijk bij de beoordeling of het gebied de beoogde planontwikkeling op kan nemen. Voor beoordeling van de aanvaardbaarheid speelt ook de afwijking ten opzichte van de geldende bestemming een rol. Zowel overwegend bebouwde (onder ander

woonbuurtje) als onbebouwde verstedelijking (onder ander sportvelden) moet aansluitend aan stedelijk gebied worden gerealiseerd. Bij meer incidentele ontwikkelingen (onder ander een individuele woning) kan ook worden aangesloten op overige verstedelijkte structuur in de kernrandzone. In het laatste geval betekent dat niet altijd, dat in de onmiddellijke nabijheid van bestaande bebouwing moet worden gebouwd. Het gaat vooral om de samenhang: een enkele woning kan bijvoorbeeld aansluiten op een bestaand lint. Een nieuw landhuis op een buitenplaats kan iets meer ruimte krijgen. In dit laatste geval moet de buitenplaats als geheel wel op de bestaande bebouwing worden afgestemd.

Eerste lid, onder c: Veilig gesteld moet worden dat de kwaliteitsversterking parallel dan wel binnen afzienbare, in de planregels vast gelegde, periode na realisatie van de verstedelijking wordt uitgevoerd en duurzaam in stand wordt gehouden. Zie hiervoor ook de Handreiking Kwaliteit van kernrandzones.

Tweede lid: De reikwijdte van de onderbouwing en beeldkwaliteitsparagraaf (zie artikel 1.1. Begrippen) is afhankelijk van de omvang en aard van de ontwikkeling en omvang en kwaliteiten van het gebied waar deze plaatsvinden. De kernrandzone is indicatief aangegeven. Het is aan de gemeente om in de onderbouwing aan te geven in welk (samenhangend) gebied de regel wordt toegepast, welke kwaliteiten daar worden versterkt en hoe de stedelijke ontwikkelingen worden ingepast. De onderbouwing voor een deelgebied is eenvoudiger, wanneer er een gemeentelijke (structuur)visie beschikbaar is voor een groter gebied dat bijvoorbeeld de kern en de gehele kernrandzone omvat. Zo'n visie kan als uitnodigend ruimtelijke beleidskader procedurele meerwaarde bieden als daarover met de provincie overeenstemming is. Maar het opstellen van een ontwikkelingsvisie is een gemeentelijke keuze.

Toelichting op artikel 9.9 Instructieregel Functiewijziging (voormalig) agrarisch bedrijfsperceel naar stedelijke functie (anders dan wonen)

De artikelen 9.9, 9.10 en 9.11 gaan over agrarische bouwpercelen waar het agrarisch gebruik is gestopt, maar waar nog wel agrarische bedrijfsgebouwen aanwezig zijn. Voor de overzichtelijkheid zijn de verschillende mogelijkheden voor hergebruik geregeld in afzonderlijke artikelen. Doel van deze artikelen is om sloop en zinvol hergebruik te bevorderen van bedrijfsgebouwen die hun agrarische gebruiksfunctie hebben verloren. Voor toepassing van de artikelen maakt het niet uit of het perceel nog een agrarische bestemming (functie) heeft tijdens het opstellen van een omgevingsplan dat herbestemming (nieuwe functie) als doel heeft. Ook maakt het niet uit of dat perceel eerder een woonbestemming heeft gekregen nadat het agrarisch gebruik is gestaakt, terwijl wel alle bedrijfsbebouwing nog aanwezig is. Wanneer het bouwperceel optimaal gesitueerd (gelegen) en uitgerust is voor de grondgebonden landbouw, dan blijft dat perceel in principe behouden voor de agrarische sector. Dit geldt ook voor bouwpercelen voor glastuinbouw als deze in het gebied Concentratiegebied glastuinbouw liggen. Bij optimaal gesitueerde bouwpercelen voor de grondgebonden landbouw moet vooral worden gedacht aan boerderijen die in het kader van de ruilverkaveling zijn gerealiseerd. De agrarische gronden komen bij voorkeur beschikbaar voor de omliggende agrarische bedrijven. Het beschikbaar blijven voor de landbouw is geen aspect dat kan meewegen voor extra omgevingskwaliteit.

Schema mogelijkheden bij functieverandering (voormalige) agrarische bedrijfspercelen:

Toelichting op artikel 9.9 Instructieregel Functiewijziging (voormalig) agrarisch bedrijfsperceel naar stedelijke functie (anders dan wonen)

Dit artikel maakt stedelijke functies mogelijk na beëindiging van het agrarische gebruik. Hoofregel is dat ten minste 50% van de bedrijfsgebouwen (bedrijfswoning en aangebouwde deel niet meegerekend) wordt gesloopt. Het is mogelijk om tegelijkertijd meerdere vrijkomende agrarische percelen in de afweging te betrekken. Als op één van de percelen het slooopercentage van 50% niet wordt bereikt, kan ergens anders worden gecompenseerd. In totaal moet de 50% worden bereikt. Van het vereiste slooopercentage kan in een aantal gevallen afgeweken worden. Deze gevallen zijn genoemd in tweede lid, onder b, i tot en met vi. In deze gevallen mag er minder worden gesloopt. Zo is er ruimte om een grotere oppervlakte te gebruiken voor gebouwen met zorgfunctie of een recreatieve functie. Het uitgangspunt hierbij is, dat er niet meer bebouwing blijft staan dan voor de nieuwe functie nodig is. Vervanging van bestaande bebouwing is mogelijk. Voorwaarde hiervoor is dat de nieuwe bebouwing compact op (en dus niet verspreid over) het voormalige bouwperceel wordt gesitueerd en het bouwperceel wordt verkleind. Afwijking van de sloopeis is ook mogelijk als dit leidt tot verhoging van de omgevingskwaliteit. Hierbij kan onder andere gedacht worden aan:

- herstel van landschapselementen;
- versterking van de cultuurhistorische hoofdstructuur (agrarisch cultuurlandschap);
- realisering van extra natuur binnen de Groene contour;
- oplossingen voor de wateropgave;

- realisering van wandel- en recreatiemogelijkheden;
- verbetering van het woonmilieu in een aangrenzende kern;
- sanering van niet-grondgebonden veehouderij uit de nabijheid van een natuurgebied (natuurnetwerk Nederland). Dit kunnen bijvoorbeeld agrarische bedrijven zijn die in een landbouwstabiliseringsgebied zijn gelegen.

Toelichting op artikel 9.10 Instructieregel Functiewijziging (voormalig) agrarisch bedrijfsperceel naar woonfunctie

Als een (voormalig) agrarisch bedrijfsperceel kan een woonfunctie worden gegeven. Bedrijfsruimte die tot het hoofdgebouw behoort en onder hetzelfde dak als de bedrijfswoning is aangebouwd (de voormalige deel), mag aan de burgerwoonfunctie worden toegevoegd. In deze situatie is ook splitsing van het gebouw in meerdere wooneenheden toegestaan. Voorwaarde is wel dat de eenheid in de bebouwing behouden blijft. Daarbij moet voorkomen worden dat de woningen op termijn vervangen worden door bijvoorbeeld vrijstaande woningen. Een kantoor of bedrijf aan huis is mogelijk binnen de woonfunctie in de bedrijfswoning en de tot het hoofdgebouw behorende aangebouwde bedrijfsruimte. Daarnaast is een kantoor of bedrijf aan huis mogelijk in ten hoogste één ander voormalig bedrijfsgebouw. De omvang van het kantoor of bedrijf moet ondergeschikt blijven aan de woonfunctie.

Toelichting op artikel 9.12 Instructieregel Eenmalige uitbreiding tot 50 woningen voor lokale vitaliteit van kernen

Kernen waarbij binnen het bebouwd gebied geen of onvoldoende ruimte meer is voor woningbouw krijgen ruimte voor een eenmalige uitbreiding tot 50 woningen ten behoeve van lokale vitaliteit. De omvang van deze eenmalige uitbreiding moet wat betreft aard en omvang passen bij de kern. Bij de regionale programmering krijgen deze eenmalige uitbreidingen voor lokale vitaliteit een aparte positie. Zo wordt ervoor gezorgd dat de ontwikkelingsruimte voor vitaliteit van kernen is gegarandeerd. Bij kleinschalige uitbreidingslocaties bij kleine kernen (tot 50 woningen) zijn de bereikbaarheidseffecten zeer beperkt. De mobiliteitsscan / -toets zal hier geen belemmering vormen voor de ontwikkeling van de locatie. Wanneer de eenmalige uitbreiding in een aandachtsgebied stiltegebied ligt, dan vraagt dat om een slimme inrichting van het gebied.

Toelichting op artikel 9.13 Instructieregel Uitbreiding woningbouw onder voorwaarden mogelijk

Gehele artikel: Conform het Besluit kwaliteit leefomgeving moet de “duurzame verstedelijkingsladder” (artikel 5.129g: zorgvuldig ruimtegebruik en tegengaan van leegstand) worden toegepast.

Eerste lid, onder a: Het provinciaal programma woningbouw bevat de hoofdlijnen van de gezamenlijke regionale programmeringsafspraken van gemeenten en provincie. In deze regionale programmering:

- worden de basisprincipes voor verstedelijking gevolgd, te weten:
 1. zo veel mogelijk binnenstedelijk/binnendorps (binnen het stedelijk gebied) nabij knooppunten;
 2. daarnaast in overig stedelijk gebied;
 3. eventuele nieuwe (grootschalige) uitleg koppelen hoogwaardig openbaar vervoer en aan (bestaande of nieuwe) knooppunten van de belangrijkste infrastructurele corridors);
- worden afspraken vastgelegd om te borgen dat binnen het programma tenminste 50 % van de te bouwen woningen in het sociale middensegment; en
- worden afspraken gemaakt over energieneutrale, circulaire, klimaatadaptieve woningbouw, evenredige groenontwikkeling en efficiënt ruimtegebruik.

Eerste lid, onder b: Door aan te sluiten bij het stedelijk gebied, wordt het creëren van nieuwe kernen uitgesloten.

Tweede lid: Onderbouwd moet worden hoe lokale en regionale groenontwikkeling (natuur en recreatie) wordt gerealiseerd. Daarbij moet de verhouding tussen de aanwezigheid van “rood” en “groen” in verhouding zijn. Het in samenhang ontwikkelen van groen en woningbouw leent zich bij uitstek voor regionale afstemming. Wanneer het gaat om kleinschalige uitbreidingen (tot 50 woningen) kan bij de regionale afstemming afspraken gemaakt worden over de hoeveelheid te ontwikkelen natuur en recreatie. Voor een kleinschalige lokale uitbreiding kan deze onderbouwing achterwege blijven.

De provincie heeft taken op het gebied van bereikbaarheid. Voorkomen moet worden dat een ontwikkeling leidt tot (grote) knelpunten op het gebied van bereikbaarheid. Eerst wordt een mobiliteitsscan gevraagd. Als hieruit blijkt dat er mogelijk geen sprake meer is van een ‘goede bereikbaarheid’, moet een mobiliteitstoets worden uitgevoerd. Binnen deze mobiliteitstoets worden mogelijke oplossingen uitgewerkt.

Toelichting op artikel 9.14 Instructieregel Uitbreiding bedrijventerrein onder voorwaarden mogelijk

Gehele artikel: Conform het Besluit kwaliteit leefomgeving moet de “duurzame verstedelijkingsladder” (artikel 5.129g zorgvuldig ruimtegebruik en tegengaan van leegstand) worden toegepast.

Eerste lid: Het provinciaal programma werklocaties bevat de hoofdlijnen van de gezamenlijke regionale programmeringsafspraken van gemeenten en provincie. In deze regionale programmering:

- worden de basisprincipes voor verstedelijking gevolgd, te weten:
 - zo veel mogelijk binnenstedelijk/binnendorps (binnen het stedelijk gebied) nabij knooppunten;
 - daarnaast in overig stedelijk gebied;
- worden afspraken gemaakt over herstructurering, verduurzaming, circulariteit en efficiënt ruimtegebruik op bestaande bedrijventerreinen.

Eerste lid, onder c: Door aan te sluiten op een bestaand bedrijventerrein of stedelijk gebied wordt het creëren van nieuwe bedrijventerreinen uitgesloten.

9.2 Stedelijke functies in stedelijk gebied

Toelichting op artikel 9.15 Instructieregel Verstedelijking

[Gereserveerd]

Toelichting op artikel 9.16 Instructieregel Bedrijventerreinen stedelijk gebied

[Gereserveerd]

Toelichting op artikel 9.17 Instructieregel Kantoren

Gehele artikel: De regels van dit artikel die betrekking hebben op kantoren zijn van toepassing op het gehele provinciale grondgebied. Dit is alleen anders voor de regels die gelden voor kantoren op een knooppunt (zie derde lid) omdat daarvoor expliciet een gebied is aangewezen en voor de locaties waar het vierde lid betrekking op heeft. In artikel 1.1, eerste lid, Begripsbepalingen is gedefinieerd wat in deze verordening onder het begrip “kantoren”, “zelfstandige kantoren” en “ondergeschikte kantoren” wordt begrepen.

Dit artikel heeft betrekking op nieuwvestiging van kantoren en op aanwezige plancapaciteit in bestaande gemeentelijke omgevingsplannen en is een voortzetting van de regeling uit de Provinciale Ruimtelijke Verordening 2013 (herijking 2016).

Dienstenrichtlijn: De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS) heeft op 16 januari 2016 prejudiciële vragen gesteld aan het Hof van Justitie over de toepasselijkheid van de Dienstenrichtlijn (DRL) op bestemmingsplannen met brancheringsbepalingen over detailhandel. Uit het op 30 januari 2018 verschenen arrest van het Hof (C-31/16), ECLI:EU:C:2018:44) moet onder meer de conclusie worden getrokken dat de DRL ook van toepassing is op de regeling in deze omgevingsverordening over kantoren. Vervolgens heeft de ABRvS op 24 juli 2019 definitief uitspraak gedaan in de zaak Appingedam (ECLI:NL:RVS:2019:2569). Uit de artikelen 14 lid 5 en 15 lid 3 onder b van de DRL in onderling verband gezien, volgt dat regels in een omgevingsverordening geen planningseisen mogen bevatten waarmee economische doelen worden nagestreefd, maar uitsluitend mogen voortkomen uit dwingende redenen van algemeen belang waarbij de noodzaak van de regeling moet worden aangetoond. Het gaat daarbij om de vraag wat uit een oogpunt van evenwichtige regulering van activiteiten de noodzaak is voor een kantorenregeling en het maken van onderscheid tussen verschillende gebieden. Inmiddels is er een aantal belangrijke uitspraken van de ABRvS verschenen over de DRL. De kern van deze uitspraken is dat een ruimtelijk besluit waarop de DRL van toepassing is, niet in strijd mag zijn met het discriminatiebeginsel (de herkomst van de dienstverrichter mag geen rol spelen), het noodzakelijkheidsbeginsel (er moet sprake zijn van een dwingende reden van algemeen belang) en het evenredigheidsbeginsel (is het besluit geschikt: daartoe moet het doel van de regeling coherent en systematisch worden nagestreefd, is de regeling effectief om de nagestreefde doelen te bereiken, gaat de regeling niet verder dan nodig is en zijn er geen andere, minder beperkende maatregelen mogelijk).

- Artikel 14 lid 5 DRL: geen economische- en marktordening. De DRL verbiedt economische ordening en marktordening van activiteiten van dienstverrichters. Dat vloeit voort uit art. 14 lid 5 DRL. Het Kantorenmarktonderzoek 2015 en de Monitor 2018 van dit onderzoek vormen de onderbouwing voor de TSK en het daaruit voortvloeiende inpassingsplan. Het gaat hier niet om de regulering van concurrentieverhoudingen of (economische) marktordening. Het onderzoek is uitsluitend gericht op de beantwoording van de vraag wat de behoefte is aan ten opzichte van de bestaande voorraad toe te voegen kantoren in de planperiode van het inpassingsplan tot en met 2027. Deze behoefte is bepalend voor de omvang van de planreductie op TSK-locaties: is er sprake van volledige of gedeeltelijke reductie van in bestemmingsplannen opgenomen overcapaciteit voor zelfstandige kantoren? Deze behoefte en de daarop afgestemde omvang van plancapaciteit op TSK-locaties is vanwege het hiermee gemoeide ruimtebeslag een ruimtelijk relevant aspect dat zich leent voor regulering door middel van een besluit over de ruimtelijke ordening omdat het gevolgen heeft voor de ruimtelijke ontwikkeling van bepaalde locaties. Dat bij dit onderzoek ook economische criteria een rol hebben gespeeld, maakt een en ander niet anders omdat de aanwijzing in de TSK van reductielocaties uitsluitend heeft plaatsgevonden op basis van ruimtelijk relevante overwegingen die rechtstreeks verband houden met het criterium ‘evenwichtige toedeling van functies aan locaties’ uit de Omgevingswet. Er is geen strijd met artikel 14 lid 5 DRL.
- Artikel 15 lid 3 onder a DRL: het discriminatieverbod. Uit een oogpunt van goede ruimtelijke ordening dan wel evenwichtige toedeling van functies aan locaties is het niet relevant of een dienstverrichter uit Nederland

afkomstig is of uit een andere lidstaat van de EU. Bij de in het inpassingsplan Kantoren doorgevoerde planreductie wordt geen onderscheid naar herkomst van dienstverrichters uit de lidstaten van de EU gemaakt. De hoeveelheid plancapaciteit voor kantoren staat los van de herkomst van dienstverrichtersverleners. Planreductie door middel van het artikel Kantoren is niet discriminerend. Er is geen strijd met artikel 15 lid 3 onder a DRL.

- Artikel 15 lid 3 onder b DRL: het noodzakelijkheidsbeginsel. Met planreductie door middel van het artikel Kantoren wordt beoogd om in vigerende omgevingsplannen opgenomen planologische overcapaciteit voor zelfstandige kantoren te verminderen. Uit het Kantorenmarktonderzoek 2015 en de Monitor 2018 van dit onderzoek komt duidelijk naar voren dat voor bepaalde locaties tot en met 2027 (veel) minder behoefte is aan ten opzichte van de bestaande voorraad toe te voegen kantoren dan is voorzien in de bestaande plancapaciteit die is opgenomen in vigerende omgevingsplannen. Op basis van deze Monitor kunnen actuele en concrete uitspraken worden gedaan over planreductie op gemeentelijk locatieniveau. Hierdoor kunnen op dat niveau ook uitspraken worden gedaan over de noodzaak van een (planologische) ingreep op de locaties die zijn opgenomen in de TSK en het inpassingsplan Kantoren vanwege de onbenutte plancapaciteit voor de bouw van zelfstandige kantoren die op deze locaties aanwezig is. Dat betekent dat er sprake is van planologische overcapaciteit, wat niet in overeenstemming is met de eis van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties (voorheen: een goede ruimtelijke ordening uit de Wro). Het in stand houden van deze (planologische) overcapaciteit kan leiden tot het ontstaan van ongewenste neveneffecten. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan leegstaande kantoorgebouwen die niet worden gerenoveerd omdat nieuwbouw op een locatie met planologische overcapaciteit financieel aantrekkelijker is dan renovatie. Op deze wijze ontstaat op sluipende wijze een proces van verpaupering op bepaalde locaties, wat een negatief effect heeft op de kwaliteit van het stedelijk milieu in een bepaald gebied. Na realisering van de planreductie voldoet het vigerende (planologische) regime voor de betreffende locaties weer aan de eis van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Planreductie door middel van het artikel Kantoren betreft dan ook een noodzakelijke ingreep die moet worden beschouwd als een gerechtvaardigde eis om een dwingende reden van algemeen belang. Er is geen strijd met artikel 15 lid 3 onder b DRL.
- Artikel 15 lid 3 onder c DRL: het evenredigheidsbeginsel. Gelet op het gemeentegrensoverschrijdende karakter van de problemen die gepaard gaan met kantorenleegstand en het bestaan van (planologische) overcapaciteit van zelfstandige kantoren, op het schaalniveau van de provincie is een provinciale regeling nodig en deze regeling gaat niet verder dan nodig is om het beoogde doel te bereiken.

Tweede lid, onder c: Wat een redelijke termijn is, zal uit nadere jurisprudentie moeten blijken. Vooralsnog wordt aansluiting gezocht bij de planperiode van 10 jaar, zoals die nu overigens nog wel bestaat voor analoge bestemmingsplannen. Dit vraagstuk doet zich ook voor bij het vraagstuk positieve bestemming of overgangsrecht voor bestaand afwijkend gebruik. Tot op heden gaat de ABRvS hierbij nog steeds uit van de 10 jaar. De Memorie van Toelichting Omgevingswet (TK 33962, n.3) merkt op: “Het loslaten van de tienjaarlijkse actualiseringstermijn van de Wro, waaraan ook de uitvoeringstermijn van tien jaar is gekoppeld, betekent dat de gemeenteraad bij een wijziging van de bestaande functie of – bijvoorbeeld in het kader van uitnodigingsplanologie – bij het toevoegen van een nieuwe functie aan een locatie uitsluitend moet beoordelen of de nieuwe functie uit oogpunt van evenwichtige toedeling van functies aan locaties aanvaardbaar is en of er objectieve belemmeringen zijn, waarvan op voorhand aannemelijk is dat die niet binnen een redelijke termijn zullen worden weggenomen. Daarbij mag de raad ook maatschappelijke ontwikkelingen op de langere termijn in aanmerking nemen.”

Vierde lid: De regeling van dit lid geldt tot 1 januari 2029. Na 1 januari 2029 zijn de eerste twee leden van artikel 9.17 ook van toepassing op de Reductielocaties Thematische Structuurvisie Kantoren.

Het vierde lid bevat een regeling voor de benutting van nog resterende plancapaciteit voor zelfstandige kantoren. De Omgevingswet (Ow) en de Invoeringswet Omgevingswet (IOw) kennen een complex stelsel van overgangsrecht voor de instrumenten uit de Wet ruimtelijke ordening (Wro). Dat geldt ook voor wijzigingsbevoegdheden en uitwerkingsverplichtingen die gebaseerd zijn op artikel 3.6, eerste lid, Wro. Op basis van artikel 22.1 onder a Ow, in samenhang met artikel 4.6, lid 1 onder g en h IOw, worden deze bevoegdheden en verplichtingen van rechtswege omgezet in een delegatiebesluit als bedoeld in artikel 2.8 Ow. Uit artikel 4.6, tweede lid, IOw, volgt dat de Wro uitsluitend van toepassing is wanneer vóór de inwerkingtreding van de Ow een ontwerp van een wijzigingsplan of een uitwerkingsplan ter inzage is gelegd. In dat geval blijven de wijzigingsbevoegdheden en uitwerkingsverplichtingen deel uitmaken van het ‘tijdelijk deel’ van de Ow. Tijdens de overgangsfase, die loopt tot 1 januari 2029, hoeft dit tijdelijk deel niet te voldoen aan de verplichtingen die voortvloeien uit artikel 4.2, eerste lid, Ow (“Het omgevingsplan bevat voor het gehele grondgebied van de gemeente een evenwichtige toedeling van functies aan locaties en andere regels die met het oog daarop nodig zijn”). Wijzigingsbevoegdheden en uitwerkingsverplichtingen uit bestemmingsplannen die niet gebruikt zijn op het tijdstip van inwerkingtreding van de Ow vallen dus niet onder de eerbiedigende werking van het overgangsrecht maar hiervoor heeft de Ow onmiddellijke werking. Dat betekent dat onbenutte capaciteit voor zelfstandige kantoren die is opgenomen in niet tijdig gebruikte wijzigingsbevoegdheden en uitwerkingsverplichtingen, na de inwerkingtreding van de Ow alleen nog kan worden aangewend door middel van

een nieuw vast te stellen omgevingsplan dat voldoet aan de eisen van artikel 4.2, eerste lid, Ow, het 'nieuwe deel' van de Ow. Het beslissend criterium is dus of op het tijdstip van inwerkingtreding van de Ow en deze verordening een ontwerp van een wijzigingsplan of uitwerkingsplan dat voorziet in aanwending van onbenutte capaciteit, ter inzage is gelegd. Is dat het geval, dan is het 'tijdelijk deel' van de Ow op de procedure van toepassing en hoeft niet te worden voldaan aan de eisen van artikel 4.2, eerste lid, Ow. Is dat niet het geval, dan geldt het 'nieuwe deel' van de Ow en moet aan deze bepaling worden voldaan door middel van een vast te stellen omgevingsplan.

Voor op artikel 3.6 lid 1 onder c Wro gebaseerde binnenplanse afwijkingsbevoegdheden geldt dat regels hierover in het bestemmingsplan van rechtswege worden opgenomen in het 'nieuwe deel' van het omgevingsplan. Dat betekent dat aanvragen om een omgevingsvergunning voor binnenplanse afwijking na inwerkingtreding van de Ow aan de regels uit het omgevingsplan moeten worden getoetst. Dat volgt uit artikel 22.10 Ow, in samenhang met artikel 5.21, tweede lid onder a, Ow. De huidige omgevingsvergunning voor binnenplanse afwijking wordt straks vervangen door "het besluit tot verlenen van een omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit afwijken van de binnenplanse regels van het omgevingsplan".

Toelichting op artikel 9.18 Instructieregel Detailhandel

Gehele artikel: In artikel 1.1, eerste lid, Begripsbepalingen is gedefinieerd wat in deze verordening onder het begrip "detailhandel" wordt begrepen. Met dit artikel wordt mede beoogd leegstand in "Bestaand winkelgebied" te voorkomen vanwege de negatieve effecten die dat heeft voor de kwaliteit van de leefomgeving. Het behoud van een goede retailstructuur richt zich op de nabijheid en bereikbaarheid van goede voorzieningen. Bestaande winkelgebieden moeten daarom worden behouden en versterkt.

In de regeling voor detailhandel wordt een onderscheid gemaakt in gebieden die zijn aangewezen als 'Bestaand winkelgebied' en 'Detailhandel buiten bestaand winkelgebied'. Uitgangspunt is dat nieuwvestiging en uitbreiding van detailhandel, of het wijzigen van brancheringsregels voor detailhandel – zowel van reguliere als van volumineuze detailhandel – dient plaats te vinden op locaties binnen 'Bestaand winkelgebied'. Alleen wanneer wordt voldaan aan één van de voorwaarden die zijn opgenomen in artikel 9.18 lid 2 onder a t/m e, zijn deze activiteiten ook mogelijk op locaties binnen 'Detailhandel buiten bestaand winkelgebied'.

De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS) heeft op 16 januari 2016 prejudiciële vragen gesteld aan het Hof van Justitie over de toepasselijkheid van de Dienstenrichtlijn (DRL) op bestemmingsplannen met brancheringsbepalingen over detailhandel. Uit het op 30 januari 2018 verschenen arrest van het Hof (C-31/16), ECLI:EU:C:2018:44) moet onder meer de conclusie worden getrokken dat de DRL ook van toepassing is op de regeling in deze omgevingsverordening over detailhandel. Vervolgens heeft de ABRvS op 24 juli 2019 definitief uitspraak gedaan in de zaak Appingedam (ECLI:NL:RVS:2019:2569). Uit de artikelen 14 lid 5 en 15 lid 3 onder b van de DRL in onderling verband gezien, volgt dat regels in een omgevingsverordening geen planningseisen mogen bevatten waarmee economische doelen worden nagestreefd, maar uitsluitend mogen voortkomen uit dwingende redenen van algemeen belang waarbij de noodzaak van de regeling moet worden aangetoond. Het gaat daarbij om de vraag wat uit een oogpunt van evenwichtige regulering van activiteiten de noodzaak is voor een detailhandelsregeling en het maken van onderscheid tussen 'Bestaand winkelgebied' en 'Detailhandel buiten bestaand winkelgebied'. Inmiddels is er een aantal belangrijke uitspraken van de ABRvS verschenen over de DRL. De kern van deze uitspraken is dat een ruimtelijk besluit waarop de DRL van toepassing is, niet in strijd mag zijn met het discriminatiebeginsel (de herkomst van de dienstverrichter mag geen rol spelen), het noodzakelijkheidsbeginsel (er moet sprake zijn van een dwingende reden van algemeen belang) en het evenredigheidsbeginsel (is het besluit geschikt: daartoe moet het doel van de regeling coherent en systematisch worden nagestreefd, is de regeling effectief om de nagestreefte doelen te bereiken, gaat de regeling niet verder dan nodig is en zijn er geen andere, minder beperkende maatregelen mogelijk).

Met het behoud en versterken van bestaande winkelgebieden ('Bestaand winkelgebied') wordt niet beoogd om gevestigde belangen van detailhandelondernemers te beschermen – dan zou er immers sprake zijn van een economisch doel en van verboden marktordening – maar om de vitaliteit van bestaande detailhandelsvoorzieningen te optimaliseren. Deze gebieden zijn gelegen in het stedelijk gebied in de directe nabijheid van (grote) woonkernen waardoor grote aantallen mensen in de gelegenheid worden gesteld hun inkopen te doen op niet al te grote afstand van hun woning. Ook zijn deze bestaande winkelgebieden qua infrastructuur goed ontsloten en daarmee voor het winkelend publiek goed bereikbaar. Deze winkelgebieden leveren daarmee onmiskenbaar een belangrijke bijdrage aan de versterking van de kwaliteit van de leefomgeving. Uit een oogpunt van evenwichtige regulering van activiteiten moet het dan ook noodzakelijk worden geacht om het beleid te richten op behoud en versterking van de vitaliteit van deze bestaande winkelgebieden. Dat betekent ook dat beperkingen moeten worden gesteld aan de mogelijkheden voor nieuwvestiging van detailhandel of uitbreiding van bestaande detailhandel op locaties die zijn aangeduid als 'Detailhandel buiten bestaand winkelgebied'. Zonder dergelijke beperkingen zou afbreuk worden gedaan aan het streven naar optimalisering van de vitaliteit van bestaande winkelgebieden. Overigens zijn de mogelijkheden van nieuwvestiging of uitbreiding van bestaande detailhandel op locaties met de aanduiding 'Detailhandel buiten bestaand

winkelgebied' niet uitgesloten, maar hiervoor gelden wel stringente voorwaarden. Ook deze uitzonderingen zijn uitsluitend ingegeven door ruimtelijke overwegingen: het gaat om situaties waarbij de bestaande winkelgebieden redelijkerwijs niet in de benodigde vestigingsruimte kunnen voorzien. Voor concrete plannen voor detailhandel op deze locaties geldt overigens dat zij naast de voorwaarden uit artikel 9.18 lid 2 onder a t/m e, ook moeten worden getoetst aan het evenredigheidsbeginsel uit artikel 15 lid 3 onder c van de DRL. Het is denkbaar dat een omgevingsplan over detailhandel weliswaar niet in overeenstemming is met de uitzonderingsbepalingen uit artikel 9.18 lid 2, maar dat een provinciale interventie niet proportioneel is in verhouding tot het hiermee beoogde doel, gelet op de onevenredige gevolgen van die interventie voor de initiatiefnemer. Dat vraagt om een nauwkeurige analyse van de concrete situatie. De uitkomst van die analyse kan zijn dat artikel 9.18 lid 2 in dat specifieke geval buiten toepassing wordt gelaten omdat anders het evenredigheidsbeginsel uit de DRL zou worden geschonden. Het gaat hier om een zogenoemde richtlijnconforme uitleg van artikel 9.18 lid 2.

Tweede lid, sub a: Het kan hierbij gaan om een grootschalige stedelijke ontwikkeling zoals bij de Merwedekanaalzone in Utrecht. De Rijksladder van duurzame verstedelijking (zorgvuldig ruimtegebruik en tegengaan van leegstand) moet worden toegepast.

Tweede lid, sub b: In verband met veiligheidseisen is brand- of explosiegevaarlijke detailhandel binnen bestaand winkelgebied niet wenselijk.

Tweede lid, sub c: Het gaat hierbij om de mogelijke toevoeging van nieuwe volumineuze detailhandelsmeters. De Rijksladder van duurzame verstedelijking (zorgvuldig ruimtegebruik en tegengaan van leegstand) moet worden toegepast.

Tweede lid, sub d: Het gaat hierbij om oppervlakteneutrale verplaatsing van volumineuze detailhandel ("goede meters voor slechte meters"). Om te borgen dat de "slechte meters" planologisch verdwijnen, wordt bij voorkeur het instrument van de voorwaardelijke verplichting ingezet.

Tweede lid, sub f: Gedacht kan worden aan bijv. een bezoekerscentrum die souvenirs verkoopt of een kiosk ten behoeve van watersportactiviteiten (zwembandjes e.d.) op het bovenlokaal dagrecreatieterrein. Bij voorkeur dient de detailhandel ondergebracht te worden in bestaande bebouwing of onderdeel uit te maken van geclusterde bebouwing.

Derde lid: Wanneer detailhandel (a) er geen bouw- of omgevingsvergunning is aangevraagd en er (b) ook geen zicht is op realisatie van het gebouw en het gebruik overeenkomstig de functie detailhandel, dan dient een omgevingsplan niet langer te voorzien in de mogelijkheid van detailhandel. Zicht op realisatie van het gebouw en gebruik van detailhandel kan onder meer blijken uit vastgestelde visies, onderzoeken of afgesloten contracten.

Toelichting op artikel 9.19 Instructieregel Ontwikkelingen rond Seveso-inrichtingen

De provincie heeft een beperkt aantal bedrijven die vallen onder de Seveso richtlijn (minder dan 10). Dit zijn de meest risicovolle bedrijven. Het doel van deze bepaling is een ruimtelijke scheiding te bevorderen tussen deze bedrijven en kwetsbare gebouwen (bijvoorbeeld woningen), zeer kwetsbare gebouwen (bijvoorbeeld kinderdagverblijven) en kwetsbare/zeer kwetsbare locaties (bijvoorbeeld evenementen).

Het tweede lid bepaalt dat een voorschrijfsgebied wordt vastgesteld binnen het brand aandachtsgebied en het explosie aandachtsgebied. Als het groepsrisico verhoogd is, moeten hier maatregelen worden genomen bij de nieuwbouw van kwetsbare gebouwen en locaties en bij nieuwe beperkt kwetsbare gebouwen/locaties. In de provincie Utrecht is sprake van een situatie waarbij de 0,5 keer de oriëntatiewaarde wordt overschreden bij één Seveso inrichting.

9.3 Recreëren

Toelichting op artikel 9.20 Instructieregel Bovenlokaal dagrecreatieterrein

Gehele artikel: Denk bij bovenlokale dagrecreatieterreinen aan gebieden zoals het Henschotermeer, de Maarsseveense plassen, Haarzuilens, Amelisweerd/Rijnauwen en Nieuwe Wulven.

Eerste lid: Voor bovenlokale dagrecreatieterreinen is continuïteit door ontwikkeling het uitgangspunt. Er is ruimte voor het toevoegen van voorzieningen gericht op het exploitabel houden en behouden van bovenlokale recreatieterreinen. Deze ontwikkeling wordt mogelijk gemaakt door dit artikel. Het kan hierbij ook gaan om stedelijke functies, maar de voorzieningen moeten recreatie gerelateerd zijn. Denk aan horeca, leisure, verblijfsrecreatie en andere recreatievoorzieningen.

Toelichting op artikel 9.21 Instructieregel Recreatiezone

Tweede lid: Het gaat in dit artikel om grootschalige recreatieve voorzieningen. Denk aan een outdoor of leisure complex, horeca, verblijfsrecreatie, recreatieve groengebieden en (open) zwemwaterlocaties. Kleinschalige recreatieve voorzieningen zijn in het gehele landelijk gebied mogelijk. Denk bij kleinschalige voorzieningen aan wandel-, fiets-, vaar- en speelvoorzieningen.

Derde lid: Binnen de recreatiezone is verstedelijking aanvaardbaar als deze bijdraagt aan de recreatiedoelstellingen. Als de verstedelijking niet binnen de recreatiezone kan, mag dit ook in de kernrandzone,

onder de voorwaarden zoals opgenomen in artikel 9.8 Kernrandzone. De recreatiezone en kernrandzone kunnen elkaar daarbij overlappen.

Vierde lid: Een beeldkwaliteitsparagraaf bevat in ieder geval een analyse van de bestaande kwaliteiten, een onderbouwing op welke wijze de beoogde ontwikkeling bijdraagt aan die kwaliteiten en op welke wijze dit in de regels van het omgevingsplan is verankerd.

9.4 Stiltegebieden

9.4.1 Algemeen stiltegebied

Toelichting op artikel 9.22 Oogmerk stiltegebied

Het algemene uitgangspunt is dat het toelaatbare of gewenste geluidsniveau van niet-gebiedseigen geluiden in een stiltegebied 40 decibel (A) is. Als beoordelingsgrootte hanteert de provincie 24-uurs gemiddelde geluidsniveau LAeq,24h op een hoogte van 1,5 meter boven maaiveld. Deze hoogte is gekozen omdat de rustzoekende recreant de belangrijkste doelgroep is. De provincie hanteert geen strengere beoordeling of toetsing voor de avond- en of nachtperiode ten opzichte van de dagperiode. Bij veel andere situaties zijn de normen voor avond en nacht wel strenger, omdat in die perioden sneller hinder en slaapverstoring optreedt. Voor bijvoorbeeld een wandelaar of een fietser in het stiltegebied is die verhoogde gevoeligheid echter niet waarschijnlijk, zodat strengere toetsing niet zinvol is.

De norm is een A-gewogen equivalent geluidsniveau gemiddeld over het hele etmaal: LAeq,24h. In deze geluidmaat zijn over een periode variërende geluidsniveaus gemiddeld tot één waarde. Zowel de hoogte als het verloop van het geluidsniveau spelen hierbij een rol. De A-weging houdt rekening met de gevoeligheid van het menselijke oor voor de toonhoogte van het geluid. De eenheid wordt gegeven in dB(A). Een geluidsniveau van 40 dB(A) of lager wordt over het algemeen als stil ervaren. In de bufferzone rondom de stille kern is een geluidsniveau tot 45 dB(A) aanvaardbaar, hoewel het streven is ook in de bufferzone een geluidsniveau van 40 dB(A) te behouden.

Het beleid is erop gericht om de geluidsbelasting veroorzaakt door menselijke activiteiten in de stiltegebieden onder de waarde van 40 dB(A) LAeq,24h te houden. Bij de bepaling van deze geluidsbelasting blijven de geluiden buiten beschouwing die het gevolg zijn van in het gebied passende activiteiten, zoals landbouwactiviteiten, ook indien zij door mensen worden veroorzaakt.

Toelichting op artikel 9.23 Aanwijzing stiltegebied en aandachtsgebied stiltegebied

Rondom het stiltegebied ligt een “aandachtsgebied stiltegebied”. Dit aandachtsgebied is indicatief begrensd.

Toelichting op artikel 9.24 Doelstelling voor het geluidsniveau in stiltegebieden

[Gereserveerd]

9.4.2 Instructieregels stiltegebied

Toelichting op artikel 9.25 Instructieregel activiteiten in stiltegebied

Omdat in de meeste gevallen sprake is van cumulatie (opeenstapeling) van het geluid van meerdere bronnen, hanteert de provincie per geluidsbron een LAeq,24h, van ten hoogste 35 dB(A) op een afstand van 50 meter van de geluidsbron. In de bufferzone geldt dezelfde waarde als in de stille kern, ook al is hier een hoger totaal geluidsniveau aanvaardbaar. De reden hiervoor is dat hier over het algemeen meer sprake is van cumulatie van het geluid van meerdere geluidsbronnen. De provincie hanteert geen strengere beoordeling of toetsing voor de avond- en of nachtperiode ten opzichte van de dagperiode. Zo'n strengere beoordeling is meestal gericht op het tegengaan van slaapverstoring, maar dat is binnen stiltegebieden niet aan de orde.

Bij milieubelastende activiteiten zoals in hoofdstuk 3 van het Besluit activiteiten leefomgeving geldt de maximaal toelaatbare waarde niet vanaf iedere geluidsbron die behoort tot de activiteit, maar vanaf de begrenzing van de milieubelastende activiteit. Deze begrenzing wordt aangegeven door degene die de milieubelastende activiteit verricht, op grond van de informatieplichten in dat hoofdstuk. Bij vergunningplichtige milieubelastende activiteiten staat de begrenzing van de activiteit in de vergunning.

De maximaal toelaatbare waarde is ook van toepassing op activiteiten die niet onder het Besluit activiteiten leefomgeving vallen. Dit zijn onder meer de milieubelastende activiteiten waarvoor het Rijk regels heeft opgenomen in de bruidsschat voor het omgevingsplan. Dit zijn de bedrijfsmatige activiteiten die vroeger onder het begrip inrichting vielen, maar niet langer op rijksniveau worden geregeld. Daarnaast geldt de waarde ook voor activiteiten die niet in de bruidsschat zijn geregeld maar van oudsher alleen onder decentrale regels vallen, zoals evenementen. Bij zulke activiteiten kan niet verwacht worden dat een begrenzing van de activiteit bekend is. Daarom geldt in principe dat de maximaal toelaatbare waarde van toepassing is op iedere geluidsbron afkomstig van de activiteit.

Derde lid: Dit lid bepaalt dat geluidsbronnen van verschillende activiteiten die op dezelfde locatie worden verricht en die elkaar functioneel ondersteunen, of die ieder een hoofdactiviteit ondersteunen, als één geluidsbron worden aangemerkt. Dit sluit aan op de manier waarop de aanwijzing van milieubelastende activiteiten in het Besluit activiteiten leefomgeving is begrensd. Een voorbeeld is het geluid van het laden en lossen van vrachtwagens en het geluid van rijden met winkelwagentjes bij een tuincentrum. Beide activiteiten ondersteunen dezelfde hoofdactiviteit, namelijk de verkoop van tuinartikelen. In het omgevingsplan wordt dan rekening gehouden met het gezamenlijke geluid van het laden en lossen en het gebruik van winkelwagentjes. De verplichting om rekening te houden met een maximaal toelaatbaar geluidsniveau bij het vaststellen van een omgevingsplan is een aanvulling op de instructieregels van paragraaf 5.1.4.2 van het Besluit kwaliteit leefomgeving. Die instructieregels hebben tot doel om de geluidsbelasting op geluidgevoelige gebouwen en geluidgevoelige ruimten te beperken tot een aanvaardbaar niveau. Maar die instructieregels borgen niet dat het geluidniveau in stiltegebieden aan de doelstellingen van artikel 9.22 voldoet. Er zijn daarom aanvullende regels nodig.

In vergelijking met de voormalige provinciale milieuverordening is het toepassingsbereik van de instructieregels kleiner geworden. Het is onder de Omgevingswet niet meer mogelijk om instructieregels te stellen over verkeersbesluiten op grond van de Wegenverkeerswet. De instructieregels hebben wel betrekking op projectbesluiten voor bijvoorbeeld het aanleggen van provinciale wegen of rijkswegen, en op omgevingsplannen waarin de functie “Verkeer” wordt toegelaten. Het is daarom niet de verwachting dat deze beperking van de Omgevingswet veel ongewenste effecten heeft.

Toelichting op artikel 9.26 Windturbines en Stiltegebied

Onder voorwaarden kunnen windturbines in een stiltegebied geplaatst worden. De windturbines moeten regionaal afgestemd worden, inclusief directe betrokkenheid van de provincie. Dit kan in de Regionale Energie Strategieën gebeuren, maar ook op een andere regionale manier. Bij de opstelling van de windturbines moeten de effecten zo beperkt mogelijk blijven. Ook moet aangesloten worden op het geluidsniveau van de stiltegebieden. Via vergunningverlening kan de meest stille beschikbare techniek aan de orde komen.

Toelichting op artikel 9.27 Instructieregel activiteiten Aandachtsgebied stiltegebied

Om te voorkomen dat geluidsbronnen buiten het stiltegebied een ongewenste aantasting van de akoestische kwaliteit in het stiltegebied veroorzaken, geldt de maximaal toelaatbare waarde van 35 dB(A) ook voor geluidsbronnen buiten het stiltegebied. Het werkingsgebied van dit artikel is het aandachtsgebied stiltegebied. Dit is een buffer rond het stiltegebied van 1,5 kilometer, waarbinnen activiteiten nog invloed kunnen hebben op het geluidsniveau in het stiltegebied. In de voormalige provinciale milieuverordening gold dit nog voor alle activiteiten nabij het stiltegebied. Nu is dit afgebakend tot activiteiten binnen een omtrek van maximaal 1,5 kilometer.

Het beoordelingspunt voor het geluid ligt binnen het stiltegebied op een afstand van 50 meter van de grens van het stiltegebied. Er is niet gekozen voor een beoordelingspunt op de grens van het stiltegebied, om rechtsongelijkheid te voorkomen wanneer de geluidsbron net buiten het stiltegebied ligt.

De verplichting om rekening te houden met een maximaal toelaatbaar geluidsniveau bij het vaststellen van een omgevingsplan is een aanvulling op de instructieregels van paragraaf 5.1.4.2 van het Besluit kwaliteit leefomgeving. Die instructieregels hebben tot doel om de geluidsbelasting op geluidgevoelige gebouwen en geluidgevoelige ruimten te beperken tot een aanvaardbaar niveau. Maar deze instructieregels borgen niet dat het geluidniveau in stiltegebieden aan de doelstellingen van artikel 9.22 voldoet. Er zijn daarom aanvullende regels nodig.

Toelichting op artikel 9.28 Instructieregel omgevingsvergunning en maatwerkvoorschrift MBA in stiltegebieden

Als een omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit wordt verleend op grond van hoofdstuk 3 van het Besluit activiteiten leefomgeving in een stiltegebied of in een aandachtsgebied stiltegebied, moet het bevoegd gezag ook rekening houden met de maximaal toelaatbare waarden voor het geluidsniveau. Hetzelfde geldt voor het stellen van maatwerkvoorschriften op grond van artikel 2.13 van dat besluit. Hiermee wordt geborgd dat een milieubelastende activiteit past binnen het omgevingsplan voldoende aandacht schenkt aan het beperken van de geluidsbelasting in stiltegebieden.

De verplichting om rekening te houden met een maximaal toelaatbaar geluidsniveau bij het verlenen van een omgevingsvergunning of het vaststellen van een maatwerkvoorschrift is een aanvulling op de beoordelingsregel van artikel 8.18 van het Besluit kwaliteit leefomgeving. Die beoordelingsregel heeft als doel de geluidsbelasting op geluidgevoelige ruimten te beperken tot een aanvaardbaar niveau. Maar deze beoordelingsregel borgt niet dat het geluidniveau in stiltegebieden aan de doelstellingen van artikel 9.22 voldoet. Er zijn daarom aanvullende regels nodig.

9.4.3 Regels over activiteiten stiltegebied

Toelichting op artikel 9.29 Toepassingsbereik stiltegebieden

Deze paragraaf is van toepassing op milieubelastende activiteiten die ervoor kunnen zorgen dat de ervaring van natuurlijke geluiden in een stiltegebied worden verstoord. In de artikelen 9.29 tot en met 9.40 zijn vergunningplichten opgenomen voor activiteiten binnen stiltegebieden die storende geluiden kunnen produceren. Dit zijn niet-plaatsgebonden activiteiten, waarvan niet verwacht kan worden dat de gemeente hierover regels stelt in het omgevingsplan. De instructieregels van paragraaf 9.4.2 zijn daarom niet van toepassing op dergelijke activiteiten.

Tweede lid: In dit lid zijn enkele activiteiten opgenomen die niet aan de vergunningplicht hoeven te voldoen. Het gaat vooral om activiteiten die direct verband houden met een aantal functies van het gebied, zoals energievoorziening. Het gaat om activiteiten die absoluut noodzakelijk zijn en waarvoor de provincie ook steeds een omgevingsvergunning zou verlenen.

Tweede lid, onder a: Over de reikwijdte van de vrijstelling voor agrarische activiteiten blijkt soms onduidelijkheid te bestaan. Landbouw omvat akkerbouw, fruitteelt en veeteelt. Een paardenfokkerij is bijvoorbeeld een agrarische activiteit. Een manege, hoveniersbedrijf en loonwerkbedrijf vallen echter niet onder deze uitzondering.

De uitzondering geldt niet voor de specifieke zorgplicht van artikel 9.30. Bij het verrichten van activiteiten in het kader van bijvoorbeeld de landbouw, het bouwen of onderhouden van gebouwen of dijkwerkzaamheden moet de initiatiefnemer zich dus wel inspannen om de stilte te bewaren. Als bij zulke activiteiten onnodig veel geluid wordt veroorzaakt, kan de provincie de initiatiefnemer aanspreken op overtreding van deze zorgplicht.

Toelichting op artikel 9.30 Specifieke zorgplicht stiltegebieden

De regels in dit artikel hebben als doel het weren van gedragingen die het stille karakter van het stiltegebied verstoren, omdat ze te lawaaiig en niet thuishoren in dit gebied. Als deze gedragingen niet voorkomen kunnen worden, dan moet gebruik worden gemaakt van de beste beschikbare technieken om de verstoring zo veel mogelijk te beperken.

Of er sprake is van een significante verstoring wordt bepaald met de doelstelling voor stiltegebieden als bedoeld in artikel 9.22. Daarbij wordt ook de cumulatie van verschillende geluidsbronnen meegenomen. Iemand die een activiteit verricht die geluid veroorzaakt, moet zich dus ook rekenschap geven van de andere geluidsbronnen in de omgeving en de activiteiten daar zo nodig op aanpassen.

Toelichting op artikel 9.31 Vergunning gebruik muziekinstrument of vergelijkbaar geluidsapparaat

[Gereserveerd]

Toelichting op artikel 9.32 Vergunning gebruik motorrijtuig buiten openbare weg

[Gereserveerd]

Toelichting op artikel 9.33 Vergunning gebruik vaartuig

[Gereserveerd]

Toelichting op artikel 9.34 Vergunning vuurwerk gebruiken

Tweede lid, onder b: hier gaat hier het gebruik van vuurwerk als noodsignaal voor vaartuigen op het water.

Toelichting op artikel 9.35 Vergunning gebruik airgun of ander knalapparatuur

Airguns zijn wapens die de munitie naar buiten duwen door de uitzetting van een samengeperst gas. Hieronder valt onder andere een luchtbuks. Het inzetten van knalapparatuur is op grond van artikel 9.27 toegestaan in de land- of tuinbouw, bijvoorbeeld voor het verjagen van wild of gevogelte om vruchten en gewassen te beschermen.

Toelichting op artikel 9.36 Vergunning gebruik motorisch aangedreven werktuig

Seismologisch onderzoek wordt gebruikt voor het onderzoeken van de omvang van de ondergrondse gas-, olie of watervoerende structuren. Seismologisch onderzoek kan bijvoorbeeld uitgevoerd worden door het inzetten vrachtwagens, die met trilplaten trillingen opwekken.

Toelichting op artikel 9.37 Vergunning voor gebruik van geluidsapparatuur

Elke eerste maandag van de maand om 12.00 uur gaat het luchtalarm 1 minuut en 26 seconden af. Dit luchtalarm is een test van de overheid. In geval van nood gaat dit luchtalarm af als waarschuwing. Deze activiteiten mogen ook zonder omgevingsvergunning plaatsvinden in een stiltegebied.

Toelichting op artikel 9.38 Vergunning gebruik modelvliegtuig, modelboot en modelauto

Een Remotely Piloted Aircraft System (RPAS), ook wel drone genoemd, kan ingezet worden bij het opsporen van personen die illegale (eventuele milieubelastende) activiteiten in stiltegebieden verrichten. Ook kan een drone gebruikt worden voor het snel en veilig verkrijgen van informatie over een brand. Dit gebruik is vrijgesteld van het verbod.

Toelichting op artikel 9.39 Vergunning gebruik vuurwapen in stiltegebieden

De jacht is grotendeels uitgezonderd van het verbod in dit artikel, vanwege de uitzonderingen voor deze categorie in artikel 9.27. Jagen door de fauna- of wildbeheereenheid valt onder de uitzondering voor het beheer van het gebied. Jagen in het kader van de schadebestrijding door dieren valt onder de uitzondering voor land- en tuinbouw.

Toelichting op artikel 9.40 Vergunning toertocht voor motorrijtuigen

Toertochten met motorrijtuigen door een stiltegebied vereisen een vergunning, behalve als alleen elektrische motorrijtuigen deelnemen. Naast deze vergunning kunnen nog andere toestemmingen vereist zijn. Toertochten zijn vaak ook evenementen in de zin van de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) of het omgevingsplan van de gemeente. Op grond daarvan kan ook een vergunning vereist zijn of een meldingsplicht gelden.

Niet iedere gezamenlijke rit valt onder een toertocht. Er is pas sprake van een toertocht als er een organisator is in de vorm van bijvoorbeeld een sportclub of vereniging. Een ritje in familieverband of van een vriendenclub is geen toertocht.

Toelichting op artikel 9.41 Vergunning proefdraaien motorrijtuig of vaartuig

[Gereserveerd]

Toelichting op artikel 9.42 Vergunningplicht overige activiteiten

[Gereserveerd]

Toelichting op artikel 9.43 Aanvraagvereisten omgevingsvergunning

Tweede lid: Bestaande activiteiten binnen stiltegebieden hebben een aparte positie. Binnen een aantal stiltegebieden worden jaarlijks terugkerende activiteiten georganiseerd. Dit zijn veelal evenementen zoals de zogenaamde schuurfeesten. Een deel hiervan vindt plaats in de stille kern van het stiltegebied. Het gaat vooral om activiteiten die al vele jaren op dezelfde plaats worden georganiseerd en die vaak locatiegebonden zijn. Het van de ene op de andere dag verbieden van deze activiteiten zorgt voor maatschappelijke bezwaren. Op de kaart van de stiltegebieden zijn (na overleg met de betrokken gemeente) de locaties van deze jaarlijks terugkerende activiteiten opgenomen. Deze aangeduide activiteiten komen in aanmerking voor ontheffing, ook al vinden deze plaats binnen de stille kern. Ze moeten wel voldoen aan de voorwaarden die in de ontheffing zijn opgenomen. Afhankelijk van de activiteit en de locatiegebondenheid daarvan zal in overleg met de betrokken gemeente worden bekeken of het mogelijk is de activiteit op termijn naar een locatie buiten het stiltegebied te verplaatsen. Ook voor deze bestaande activiteiten moet een ontheffing worden aangevraagd. Bij de beslissing op de aanvraag om ontheffing voor een bestaande, op de kaart aangeduide activiteit, betreft de provincie de genoemde aspecten. Uitbreiding van de bestaande activiteiten is niet toegestaan.

Toelichting op artikel 9.44 Beoordelingsregels omgevingsvergunning stiltegebieden

[Gereserveerd]

9.4.4 Overige bepalingen stiltegebieden

Toelichting op artikel 9.45 Plaatsing borden stiltegebieden

[Gereserveerd]

10 UITVOERING EN PROCEDURES

10.1 Schadevergoeding

Toelichting op artikel 10.1 Aanvraag om tegemoetkoming faunaschade

De provincies kozen binnen het Interprovinciaal Overleg (IPO) om het verlenen van tegemoetkomingen in de faunaschade uit te laten voeren door de organisatie BIJ12. Vanwege efficiëntie heeft een landelijke uitvoering met één loket en gebundelde kennis de voorkeur. Daarnaast wordt zo uniformiteit in de uitvoering en

rechtsgelijkheid over heel Nederland nagestreefd. In een afzonderlijk besluit zijn de betreffende bevoegdheden gemandateerd aan BIJ12.

In dit artikel geeft aan hoe een aanvraag om tegemoetkoming in schade veroorzaakt door natuurlijk in het wilde levende beschermde diersoorten geregeld, wordt ingediend.

Hiervoor moet de schade (binnen 7 werkdagen) bij BIJ12 wordt gemeld. BIJ12 is dan in de gelegenheid om ter plaatse een taxateur een onderzoek naar de schadeveroorzakende diersoorten en de omvang van de schade te laten instellen. Een consultant faunazaken van BIJ12 kan dan ook adviseren hoe verdergaande schade kan worden voorkomen of beperkt. Aanvragen die later dan 7 werkdagen na constatering van de schade zijn ingediend worden afgewezen. De reden hiervoor is dat de oorzaak van de schade na deze periode niet meer goed kan worden vastgesteld door de taxateur.

Toelichting op artikel 10.2 Taxatie van de faunaschade

Dit artikel regelt in samenhang met de door gedeputeerde vastgestelde beleidsregels (vooralsnog de Beleidsregels natuur en landschap) de wijze waarop de schade wordt vastgesteld.

De taxateur zal zijn bevindingen direct na de eindtaxatie bij de grondgebruiker achterlaten of deze zo spoedig mogelijk toesturen. De aanvrager heeft de mogelijkheid om bedenkingen over de taxatie te vermelden. De taxateur voorziet die bedenkingen vervolgens van commentaar en stuurt deze terug naar de aanvrager zodat diegene hier kennis van kan nemen.

(10.2 Coördinatie)

[Gereserveerd]

(10.3 Handhaving en uitvoering)

[Gereserveerd]

(10.4 Coördinatie uitvoering en handhaving)

[Gereserveerd]

10.5 Overgangsbepalingen

Toelichting op artikel 10.3 Overgangsrecht bestaande activiteiten in grondwaterbeschermingszones

De inwerkingtreding van de Omgevingswet heeft onder meer tot gevolg dat er veranderingen optreden in begrippen ten opzichte van het oude recht. Zo vervalt het begrip “inrichting” in de zin van de Wet milieubeheer. In plaats daarvan wordt het begrip milieubelastende activiteit gebruikt, maar dat begrip heeft niet dezelfde betekenis. Ondanks dat de regels in deze verordening ter bescherming van de grondwaterkwaliteit zoveel mogelijk beleidsneutraal zijn omgezet, kunnen voor burgers of bedrijven strengere regels gaan gelden, doordat de nieuwe begrippen niet exact overeenkomen met de oude begrippen uit de provinciale milieuverordening. Daarnaast kunnen er in het gebied van Vijfheerenlanden veranderingen optreden in de regels, vanwege de overgang van de provincie Zuid-Holland naar de provincie Utrecht.

In dit artikel is overgangsrecht opgenomen om te zorgen dat bestaande activiteiten in waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden en boringsvrije zones niet plotseling met strengere regels worden geconfronteerd. Dit overgangsrecht geldt voor activiteiten die direct voorafgaand aan de inwerkingtreding van deze verordening rechtmatig werden verricht. Het overgangsrecht geldt dus niet voor bestaande activiteiten die al in strijd waren met de regels van de provinciale milieuverordening. Het overgangsrecht geldt alleen voor zover de nieuwe regels strenger zijn dan de oude regels. Dat betekent dat bij het verrichten van bestaande activiteiten nog steeds de oude regels van de provinciale milieuverordening gevolgd moeten worden; de nieuwe regels blijven alleen buiten toepassing voor het deel dat strenger is dan de oude regels. Bovendien geldt op grond van het tweede lid als voorwaarde dat de bestaande activiteit ongewijzigd moet worden voortgezet. Als de activiteit wordt gewijzigd, moet aan de nieuwe regels van de omgevingsverordening worden voldaan.

Het **derde lid** biedt gedeputeerde staten de mogelijkheid om maatwerkvoorschriften te stellen over de activiteit, als dat nodig is ter bescherming van het grondwater. Deze bevoegdheid dient als vangnet, voor gevallen waarin de oude regels niet in een afdoende beschermingsniveau blijken te voorzien.

In de formulering van dit artikel is aansluiting gezocht bij het overgangsrecht van de Invoeringswet Omgevingswet (met name artikel 4.14 van die wet).

Toelichting op artikel 10.4 Overgangsrecht uitbreiding grondwaterbeschermingsgebied Langerak

Met de inwerkingtreding van deze verordening wordt het grondwaterbeschermingsgebied rond de winning Langerak uitgebreid. Het is echter niet gewenst dat burgers en bedrijven die voorheen niet met regels voor grondwaterbescherming van doen hadden, opeens worden beperkt in hun activiteiten. De provincie voorziet een periode van 3 jaar waarin voor de bestaande activiteiten een risico-inventarisatie wordt uitgevoerd. Afhankelijk

van de uitkomst van die inventarisatie worden de maatregelen bepaald die de betreffende initiatiefnemers moeten nemen.

In het **eerste lid** van dit artikel is bepaald dat de regels van paragraaf 3.2.3 gedurende drie jaar niet gelden voor bestaande activiteiten in het grondwaterbeschermingsgebied Langerak die direct voorafgaand aan de inwerkingtreding van deze verordening rechtmatig werden verricht. Het overgangsrecht geldt dus niet voor bestaande activiteiten die al in strijd waren met de regels van de provinciale milieuverordening (als die al van toepassing was). Het overgangsrecht geldt alleen voor zover de regels in de omgevingsverordening strenger zijn dan de oude regels. Voor activiteiten die al binnen de begrenzing van de oude boringsvrije zone vielen, en na inwerkingtreding binnen het grondwaterbeschermingsgebied vallen, moet dus een vergelijking worden gemaakt tussen de oude regels van de provinciale milieuverordening voor boringsvrije zones en de nieuwe regels van de omgevingsverordening voor het grondwaterbeschermingsgebied. Alleen voor zover die nieuwe regels strenger zijn dan de oude regels, blijven de nieuwe regels buiten toepassing. Als een activiteit voor het eerst binnen het grondwaterbeschermingsgebied komt te vallen – en er dus onder de provinciale milieuverordening geen regels golden – blijven de nieuwe regels volledig buiten toepassing.

Op grond van het **tweede lid** geldt als voorwaarde dat de bestaande activiteit ongewijzigd moet worden voortgezet. Als de activiteit wordt gewijzigd, moet aan de nieuwe regels van de omgevingsverordening worden voldaan.

Het **derde lid** biedt gedeputeerde staten de mogelijkheid om maatwerkvoorschriften te stellen over de activiteit, als dat nodig is ter bescherming van het grondwater. Deze bevoegdheid wordt gebruikt om maatregelen voor te schrijven die voortvloeien uit de risico-inventarisatie.

Toelichting op artikel 10.5 Overgangsrecht woonschepen

Er kan een omgevingsvergunning aangevraagd worden voor vergroting van de lengtemaat van een woonschip.

Als er al een omgevingsvergunning is afgegeven voor grotere maten, dan is vergroting van de lengtemaat uitgesloten. Dit was zo geregeld in de Verordening Natuur en Landschap (die is vervallen bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet) en dat blijft op grond van deze verordening hetzelfde.

Op grond van de Verordening Natuur en Landschap werd een aantal situaties gedoogd. In artikel 10.5 wordt geregeld dat dat in stand blijft, omdat anders die gedoogsituaties in strijd zijn met de bepalingen van paragraaf 2.3 van de verordening.

Toelichting op artikel 10.6 Overgangsrecht aanlegplaatsen en insteekhavens

[Gereserveerd]

10.6 Slotbepalingen

[Gereserveerd]

Toelichting op Bijlage 1 Begrippen

bedrijventerrein: begripsomschrijving uit Integraal Bedrijventerreinen Informatie Systeem (IBIS). Bij de begripsomschrijving van een bedrijventerrein is gebruik gemaakt van de definitie uit het Convenant Bedrijven-terreinen 2010-2020 (in werking getreden op 28 november 2009). Het kabinet sloot het convenant over een nieuwe aanpak van bedrijventerreinen met het Interprovinciaal Overleg (IPO) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Het doel is het stimuleren van een gezond economisch vestigingsklimaat en tegelijk het sparen van open landschappen, tegengaan van verrommeling en stimulering van duurzaamheid.

beeldkwaliteitsparagraaf: de basis hiervoor is een analyse van de kwaliteiten van het omringende landschap in de vorm van een schets of beschrijving van een bepaald gebied, met onder meer de bouwmassa's (bestaand en beoogd, zo mogelijk met kapvorm en -richting), het beoogde grondgebruik, de beplanting en wegenstructuur;

bovenlokaal dagrecreatieterrein: hierbij moet gedacht worden aan terreinen zoals het Henschotermeer, de Maarsseveense plassen e.d.. Nieuwvestiging van golfterreinen is alleen in recreatiezones en kernrandzones toegestaan. Ook een terrein dat aantoonbaar potentie heeft bovenlokaal te worden door toevoeging van recreatieve functies of dat duidelijk een dagrecreatiefunctie vervult of zou moeten vervullen in de agglomeraties Utrecht of Amersfoort valt binnen deze bepaling;

Cultuurhistorische hoofdstructuur (CHS): Het gaat om ruimtelijk herkenbare, dan wel in de ondergrond aanwezige structuren en elementen die representatief zijn voor een historische ontwikkeling en/of kenmerkend zijn voor het ontstaan van een gebied. Onder elementen wordt verstaan: afzonderlijke objecten en infrastructurele lijnen en patronen die visueel of historisch-functioneel een samenhang vertonen met structuren. De *Historische buitenplaatszone*, het *Militair erfgoed*, *Agrarisch cultuurlandschap*, de *Historische infrastructuur* en *Archeologisch waardevolle zone* vormen gezamenlijk de CHS (zie Bijlage Cultuurhistorie);

erf: Met het begrip erf wordt de grond bedoeld, die direct bij de woning aansluit en ook behoort tot die woning. Daarbij is vooral de visuele aansluiting van belang. Dit is zeker het geval als een erf direct aan het water gelegen is, maar ook als een oever van een erf wordt gescheiden door een openbare weg en/of een ander perceel, kan die visuele binding aanwezig zijn. Maar dat is niet zonder meer het geval.

De definitie bevat in dit kader een drietal beperkingen: de visuele binding, die maakt dat een afgescheiden oever bij het erf gerekend kan worden, ontbreekt als:

- het scheidende perceel een agrarische, natuur of industriële bestemming heeft, waarbij onder agrarische bestemming ook alle bestemmingen met de toevoeging NLC en/of A waarden vallen;
- het erf voornamelijk op grotere afstand van de scheidende weg ligt en daar alleen door middel van een in-, uitrit of oprijlaan mee verbonden is (de situatie van de zogenaamde achtergelegen erven) of
- de oeverstrook ten opzichte van het erf niet direct aan de overzijde van de weg of het scheidende perceel ligt, maar slechts bereikbaar is door de weg of het perceel schuin over te steken. Dit komt bijvoorbeeld voor als recht tegenover (rekening houdend met de verkavelingsrichting ter plaatse) het erf al een woonschip is aangemeerd. In dat geval wordt een verderop langs de weg gelegen vrije oeverstrook niet meer tot het erf gerekend.

grondgebonden landbouw: bij grondgebonden landbouwbedrijven gaat het om landbouwbedrijven, waarbij het voortbrengend vermogen van de bij het landbouwbedrijf behorende landbouwgrond de basis van het landbouwbedrijf is. Denk hierbij aan akker- of tuinbouwbedrijven of om zogenoemde graasdierbedrijven (zoals melkveebedrijven), waarbij de teelt van gras en voedergewassen de basis voor de bedrijfsvoering is. Er is bij veebedrijven sprake van grondgebondenheid wanneer het voor het vee benodigde ruwvoer geheel of vrijwel geheel afkomstig is van de bij het bedrijf behorende landbouwgrond. Bij een veebezetting van 2,5 grootvee-eenheden of minder per hectare gras en voedergewassen wordt aan deze voorwaarde voldaan. Grootvee-eenheid (GVE): rekeneenheid voor het vaststellen van de veebezetting zoals vastgelegd door de Europese Commissie (EU 2009, L329/3). Melkkoe = 1,0 GVE, kalf = 0,4 GVE, paard = 0,8 GVE, schaap of geit = 0,1 GVE. Eventuele aanvoer van krachtvoer van buiten het bedrijf wordt buiten beschouwing gelaten. Onder bij het bedrijf behorende landbouwgrond wordt verstaan landbouwgrond in de directe omgeving van het bedrijf, waar het bedrijf structureel, bij voorkeur op basis van eigendom of langdurige pacht over kan beschikken. Op basis van landbouwkundige productiegegevens en voedernormen is vastgesteld dat een veebedrijf wat betreft ruwvoer nog net zelfvoorzienend is bij een veebezetting van 2,0 GVE per ha op matige grond tot 2,5 GVE per ha op goede grond. Grondgebondenheid van veebedrijven wordt ook wel gedefinieerd op basis van het criterium wel of geen mestoverschot op bedrijfsniveau. Op basis van dit criterium worden ook maximale veebezettingen van 2,0 -2,5 GVE per ha vastgesteld. 2,5 GVE is daarmee een richtgetal dat een goede indicatie geeft of het veebedrijf grondgebonden is;

Heritage impact assessment (HIA): De uitzonderlijke universele waarde (OUV) is vaak abstract omschreven. Vandaar dat voor de effectmeting wordt uitgegaan van de effecten van een ontwikkeling op de kernkwaliteiten ('attributes', dragers van de uitzonderlijke universele waarde). Hoe dat te doen op een universeel conforme en door UNESCO als aanbevelenswaardig omschreven wijze, is toegelicht in de 'Leidraad voor Heritage Impact Assessments inzake culturele werelderfgoederen' (ICOMOS 2011);

kantoor: onder dit begrip vallen zelfstandige en ondergeschikte kantoren. Opleidings-, congres- en vergader-activiteiten vallen niet onder bureaugebonden werkzaamheden of ondersteunende activiteiten;

kernrandactiviteiten: sommige functies zijn naar de aard wel als stedelijk aan te merken, maar kunnen door hun ruimtevraag moeilijk binnen bestaand stedelijk gebied worden gefaciliteerd. Te denken valt aan functies zoals sportvelden, begraafplaatsen en volkstuincomplexen en andere functies waar de bebouwing ruimtelijk ondergeschikt is aan open of beplante gronden. Deze functies zijn gericht op de kern, maar nieuwvestiging en uitbreiding zullen doorgaans slechts in de kernrandzone kunnen worden gefaciliteerd. In het artikel voor kernrandzone is geregeld, dat voor deze vestiging of uitbreiding geen tegenprestatie in de vorm kwaliteitsverbetering hoeft te worden gerealiseerd, alleen landschappelijke inpassing;

kernrandzone: stadsrandactiviteiten en functies met een overwegend onbebouwd en groen karakter, zoals sportvelden, begraafplaatsen, volkstuincomplexen, stadslandbouw, recreatiecomplexen, wandel en fietspaden en groenvoorzieningen. Tuincentra worden hieronder niet begrepen;

nieuwvestiging kantoren: hierbij gaat het uitsluitend om de planologische nieuwvestiging voor zover dit betrekking heeft op zelfstandige en ondergeschikte kantoren. De (gedeeltelijke), planologische transformatie van een gebouw naar een kantoor, waardoor dit getransformeerde gebouw kan worden gekwalificeerd als een zelfstandig of ondergeschikt kantoor, worden onder "nieuwvestiging van een zelfstandig kantoor" begrepen. Hetzelfde geldt voor de planologische uitbreiding van een zelfstandig of ondergeschikt kantoor;

ondergeschikt kantoor: kantoren die ondergeschikt zijn aan de hoofdfunctie. Dit begrip is gebaseerd op de definitie van kantoren in het Provinciale Inpassingsplan Kantoren 2018-2028, Provincie Utrecht. Ondergeschikt aan de hoofdfunctie betekent in elk geval dat minder dan 50% van het bvo op het bouwperceel bestaat uit kantoor. Dit begrip moet in samenhang worden gelezen met de begrippen "zelfstandig kantoor", "hoofdfunctie" en "bouwperceel";

recreatiezone: zones geschikt voor extensieve of intensieve recreatie. In zones voor extensieve recreatie moet vooral gedacht worden aan fietspaden, wandelpaden e.d. In zones voor intensieve recreatie kan ook gedacht worden aan horeca, speelmogelijkheden in de open lucht, verblijfsrecreatie, buitensport, open zwembad, wellness en speelbos gedacht worden;

rood voor groen ontwikkelingen: diverse mogelijkheden om stedelijke bebouwing toe te staan in ruil voor ontwikkeling van natuur;

stedelijke functie: onder het begrip stedelijke functie vallen de functies die voor het grootste deel in, of in de onmiddellijke nabijheid van dorpen en steden (stedelijk gebied) liggen en verbonden zijn aan stap en dorp. Functies die traditioneel in het landelijk gebied thuishoren horen hier niet bij. De provincie beschouwt de infrastructuur, zowel wegen als leidingen, als een onlosmakelijk onderdeel van het gehele landelijke gebied. De definitie van het begrip stedelijke functie is van belang in verband met het verbod op verstedelijking zoals dat is opgenomen in artikel 9.2 Verstedelijkingsverbod landelijk gebied en de uitzonderingen op dat verbod. Onder stedelijke functie vallen onder meer:

- a. woningen en woongebieden;
- b. niet-agrarische bedrijven en bedrijfsterreinen;
- c. stedelijke voorzieningen en kernrandactiviteiten;
- d. gebouwde voorzieningen voor energieproductie;
- e. recreatiewoningen en complexen voor verblijfsrecreatie;

Onder verstedelijking vallen in ieder geval niet:

- a. landbouw met de daarvoor noodzakelijke bebouwing op agrarische bouwvlakken;
- b. ondergeschikte nevenfuncties op agrarische bouwpercelen;
- c. bos en natuur;
- d. terreinen ingericht voor dagrecreatie en kleinschalige dagrecreatieve voorzieningen, zoals picknickplaatsen en bebording;

verstedelijking: de vestiging of uitbreiding van al bestaande stedelijke functies. Denk daarbij aan nieuwvestiging of de vergroting van de gebruiks-oppervlakte of bebouwingsmogelijkheden ten opzichte van het geldende omgevingsplan;

woonzorgvoorzieningen: kleinschalige woonaccommodatie voor ongeveer 25 zorgvragers;

zelfstandig kantoor: dit begrip is afgestemd op de definitie van kantoren in het Provinciale Inpassingsplan Kantoren 2018-2028, Provincie Utrecht. Bij “een deel van een gebouw in de vorm van een ruimtelijk en bouwkundig zelfstandige eenheid” moet gedacht worden aan een deel van een gebouw dat los van overige functies in de rest van het gebouw te gebruiken is. Opleidings-, congres- en vergaderactiviteiten vallen niet onder bureaugebonden werkzaamheden of ondersteunende activiteiten. Dit begrip moet in samenhang worden gelezen met het begrip “ondergeschikt kantoor”.

Toelichting op Bijlage Toegelaten borden, spandoeken, vlaggen, informatiezuilen en vergelijkbare objecten

Toelichting op A. Toegelaten borden, spandoeken en vlaggen bij een bedrijfsgebouw, anders dan een tankstation

Het betreft borden, spandoeken en vlaggen over de uitoefening van een dienst, beroep of bedrijf. Er moet een duidelijke relatie bestaan tussen het bord of spandoek en de functie van het gebouw. Het gaat daarbij om borden en vlaggen op het gebouw of een bord in de onmiddellijke nabijheid daarvan. Het kan hier gaan om restaurants, hotels, tuincentra enzovoort. Borden tegen de gevel zijn toegestaan, op het dak niet. Inritborden markeren de entree van het betreffende pand. Verder geldt: als er meerdere bedrijven op het terrein zitten, dan moeten zij het toegestane bord delen.

Toelichting op B. Toegelaten borden, spandoeken en vlaggen bij een tankstation

Borden, spandoeken en vlaggen die geen betrekking hebben op de activiteiten in het tankstation, vallen niet onder de vrijstelling van het verbod.

Toelichting op C. Toegelaten borden en spandoeken voor de koop, huur of verpachting van een zaak

Dit zijn tijdelijke makelaarsborden of -spandoeken. De borden of spandoeken moeten op het betreffende erf of bouwperceel staan. Het gaat dan bijvoorbeeld om woningen, bedrijfspanden, boerderijen of winkels. Borden gericht op het aanbieden van onbebouwd terrein vallen alleen onder de vrijstelling als het bord geplaatst kan worden in de directe nabijheid van een gebouw. Plaatsing in het open veld heeft namelijk een veel grotere impact op het landschap en is daarom ongewenst.

Toelichting op D. Toegelaten borden en informatiezuilen over gebieden en bezienswaardigheden

Het betreft borden en informatiezuilen met informatie over natuurterreinen of bezienswaardigheden. De borden bevatten over het algemeen educatieve of geografische informatie die voor bescherming van natuur, educatie en recreatie wenselijk zijn. Denk daarbij aan informatieborden met gebiedsaanduiding, of borden van bijvoorbeeld Natuurmonumenten of Nationale Parken met informatie over het achterliggende gebied. Onder deze regeling vallen ook borden die een lands-, gemeente- of provinciegrens aanduiden en borden met de aanduiding 'verboden toegang' of de naam van de terreinbeheerder. Ook kleine borden voor een toeristische recreatieve route, zoals fiets-, ruiters-, wandel- en skateroutes zijn toegelaten. Als sponsors nodig zijn voor de realisatie van de route, dan mag een naam of logo van de sponsor op het verwijsbordje komen. De naam of het logo mag niet meer dan vijf procent van het bord bedekken. De borden moeten weg als zij hun feitelijke verwijfsfunctie verliezen (omdat de route bijvoorbeeld niet meer in gebruik is).

Toelichting op E. Toegelaten borden bij een woningbouwlocatie

Het bord maakt de bouw van een relatief groot woningproject bekend, dat (eventueel op termijn) binnen het stedelijk gebied zal vallen, met vermelding van één centraal nummer. De vrijstelling gaat dus uitdrukkelijk niet over een bord bij de bouw van een enkele woning.

Toelichting op F. Toegelaten borden bij wegwerkzaamheden

Deze bepaling bevat een vrijstelling voor het plaatsen van informatieborden bij wegwerkzaamheden. Het gaat daarbij niet om de verkeerskundige aanwijzingen met snelheidsbeperkingen, omleidingen en dergelijke.

Toelichting op G. Toegelaten borden en spandoeken bij andere projecten dan woningbouw of wegwerkzaamheden

Denk hierbij aan borden en spandoeken met een lijst van betrokken opdrachtgevers en aannemers tijdens de aanleg of uitvoering van het werk. Daarnaast gaat het om de tijdelijke bouwborde en spandoeken bij verbouwingen van panden. Verder vallen borden en spandoeken bij waterwerken en natuurontwikkelingsprojecten ook onder deze vrijstelling.

Toelichting op H. Toegelaten borden, spandoeken en vlaggen voor de verkoop van agrarische producten

Deze regeling biedt de mogelijkheid om een bord te plaatsen voor de verkoop van agrarische streekproducenten in de directe omgeving van het verkooppunt. Ook mogen tijdelijke seizoensborden, spandoeken en vlaggen worden geplaatst, bijvoorbeeld bij een kersenboomgaard. Ze mogen zo lang het fruit in de boomgaard beschikbaar is aanwezig zijn.

Toelichting op I. Toegelaten borden voor duurzame energie

Met het oog op de bewustwording van het publiek is het wenselijk, dat de mogelijkheid bestaat bij de locaties waar duurzame energie opgewekt wordt, voorlichting te geven.

Toelichting op J. Toegelaten borden voor aankondigingen op rotondes

Het onderhoud van rotondes, in het bijzonder de beplanting, wordt in toenemende mate gesponsord. De vrijstelling maakt het mogelijk om, met borden op de betreffende rotonde, de sponsor kenbaar te maken.

Toelichting op K. Toegelaten borden, spandoeken, vlaggen en vergelijkbare objecten voor aankondigingen bij sportvelden en sportterreinen

Borden, spandoeken en vergelijkbare objecten zijn vaak aanwezig rondom sportterreinen. Deze objecten mogen op een sportterrein geplaatst worden, onder voorwaarde dat de zijde met de tekst of de afbeelding naar het speelveld toe staat. Om de landschappelijke impact van deze objecten te beperken, geldt de vrijstelling alleen als het sportterrein is omringd door een afschermende beplantingsstrook.

Toelichting op L. Toegelaten borden, spandoeken, vlaggen en vergelijkbare objecten voor verkiezingen en openbare wedstrijden, manifestaties, evenementen of tentoonstellingen

Hier gaat het om tijdelijke verkiezingsborden, spandoeken, vlaggen en vergelijkbare objecten voor diverse gebeurtenissen: verkiezingen op Rijks-, provinciaal, gemeentelijk en waterschapsniveau en voor openbare wedstrijden, manifestaties, evenementen of tentoonstellingen. Uit verkeerstechnisch oogpunt kan het ook wenselijk zijn de route naar een evenement e.d. te bewegwijzeren. Deze vrijstelling geldt ook voor tijdelijke borden voor evenementen zoals fiets- en wandeltochten, wielerrondes en puzzelritten. De wegbeheerder bepaalt of de borden noodzakelijk zijn. Plaatsing van de borden moet gebeuren volgens de voorschriften van de betrokken wegbeheerder.

Toelichting op M. Toegelaten borden voor het uiten van gedachten en gevoelens

Borden ter openbaring van gedachten en gevoelens zijn toegestaan volgens artikel 7 van de Grondwet. Maar dit mag niet op iedere willekeurige locatie in de open ruimte. De vrijstelling hoort bij een erf met een gebouw, dus in een bewoonde omgeving. Verder gelden er afmetingsvoorschriften en is er een maximum aantal borden.

Toelichting op N. Toegelaten borden voor wettelijke voorschriften

Hieronder vallen bijvoorbeeld borden om bijzondere gebieden zoals een grondwaterbeschermingsgebied of stiltegebied aan te duiden. Of borden van projecten die financiële hulp krijgen vanuit Structuurfondsen van de Europese Gemeenschap. Dit op grond van voorschriften van de EG.

KAARTEN

Hoofdstuk 1	Algemeen	kaart 1
Hoofdstuk 2	Watersysteem	kaart 1 t/m 4
Hoofdstuk 3	Ondergrond en bodem	kaart 1 en 2
Hoofdstuk 4	Bereikbaarheid en mobiliteit	kaart 1 t/m 3
Hoofdstuk 5	Energie	kaart 1
Hoofdstuk 6	Natuur	kaart 1 t/m 3
Hoofdstuk 7	Cultuurhistorie en landschap	kaart 1 en 2
Hoofdstuk 8	Landbouw	kaart 1
Hoofdstuk 9	Wonen en werken en recreëren	kaart 1 t/m 4
Hoofdstuk 10	Uitvoering en procedures	-

N.B. Voor inzoombare en juridisch geldende kaarten verwijzen we u naar de digitale Ontwerp Omgevingsverordening.

N.B.1 Indien geen kaart is toegevoegd of geen specifiek gebied is aangewezen op de kaart, gelden de regels voor het betreffende artikel voor de gehele provincie.

Algemeen

begripsbepalingen en
informatieobjecten, meet- en
rekenbepalingen,
schakelbepaling,

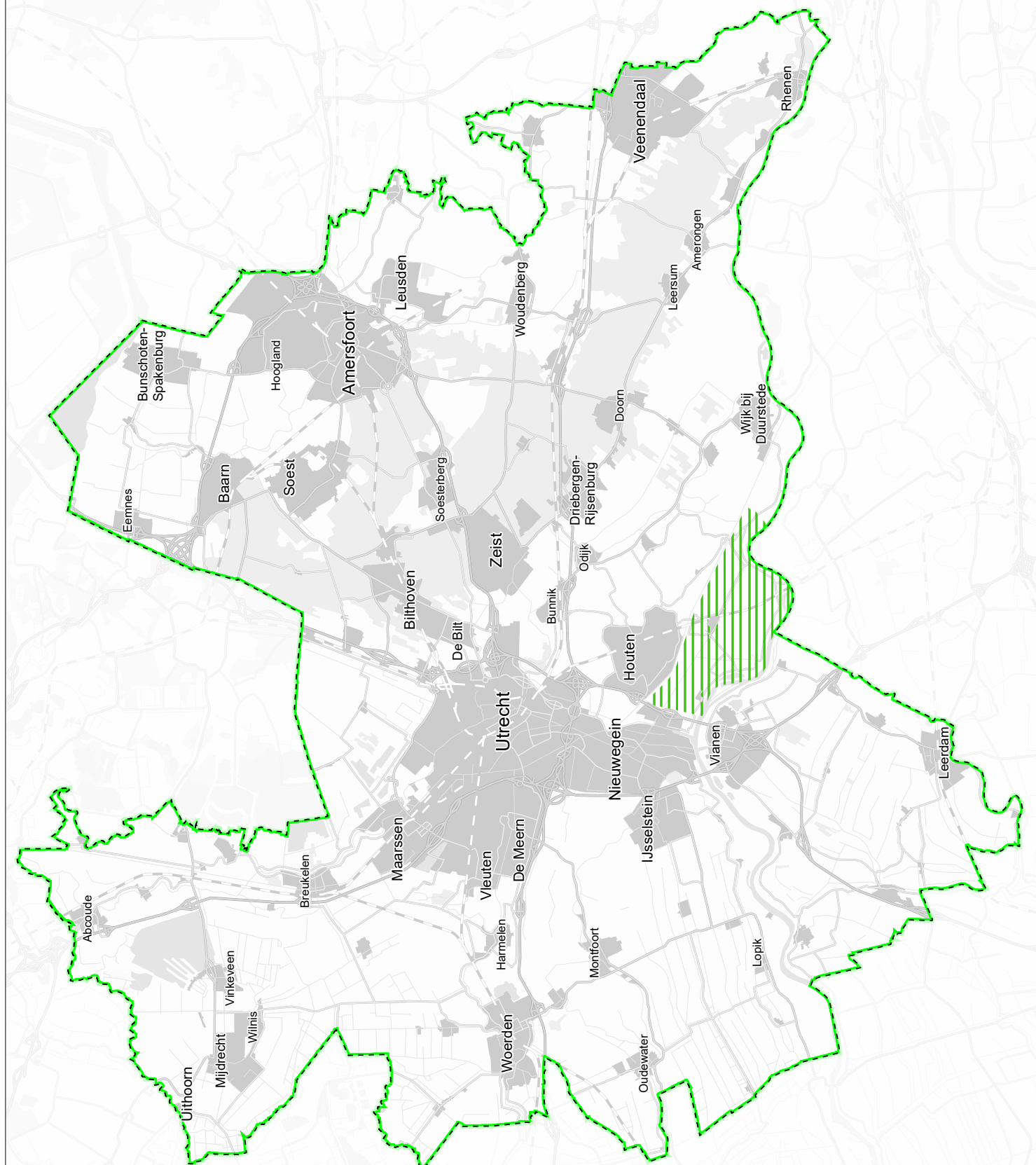
normadressaten, ontheffing
instructieregel,
hardheidsclausule en
indieningsvereisten

experimenten of innovatie

faunaschade

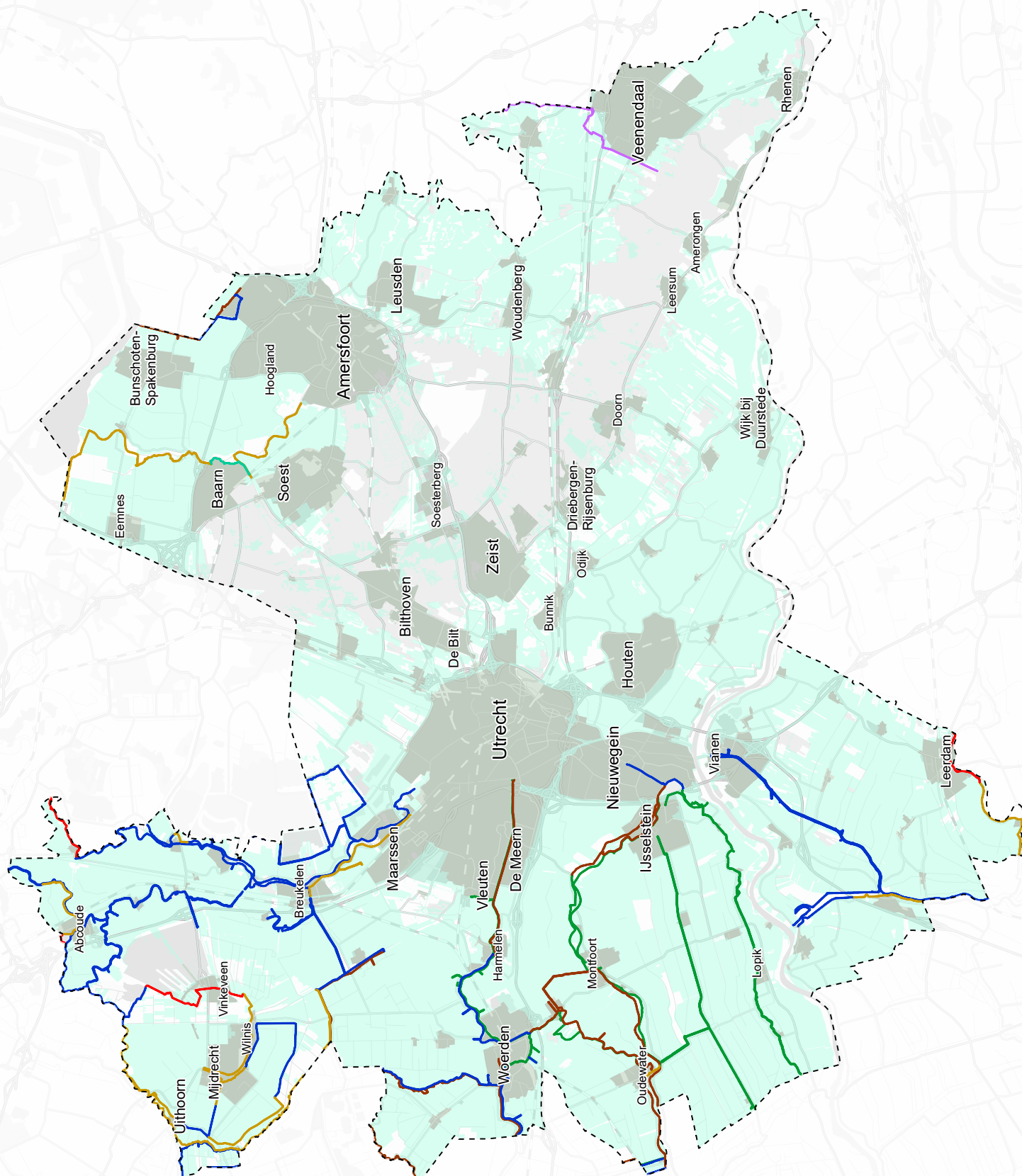
ruimte voor experimenten

Eiland van Schalkwijk

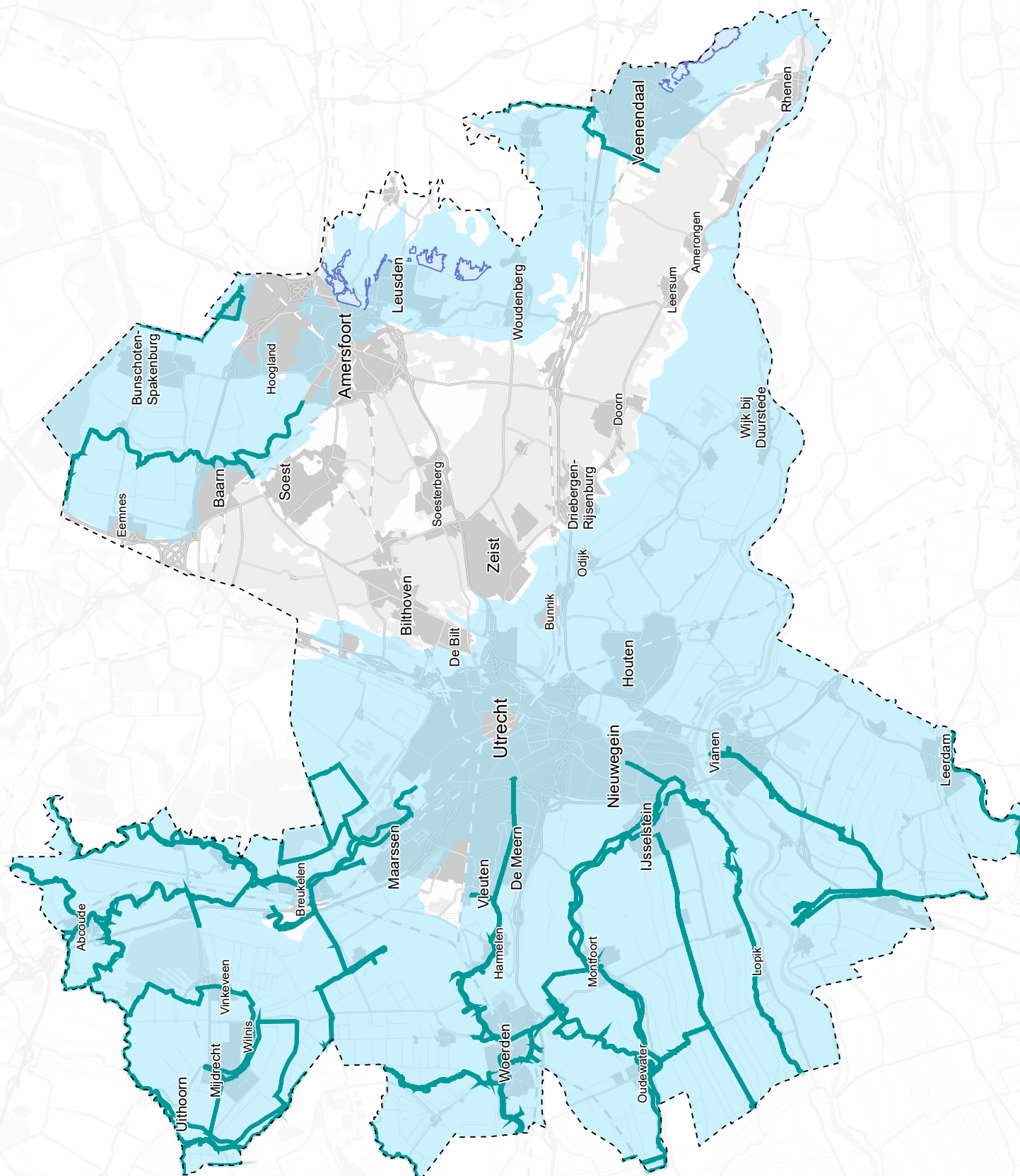
Watersysteem kaart 1

omgevingswaarden regionale kering
dijktraject 1 op 10
dijktraject 1 op 30
dijktraject 1 op 100
dijktraject 1 op 300
dijktraject 1 op 1000
dijktraject 1 op 1250
handhaven huidige profiel
omgevingswaarden
wateroverlast binnen de bebouwde kom
omgevingswaarden
wateroverlast buiten de bebouwde kom

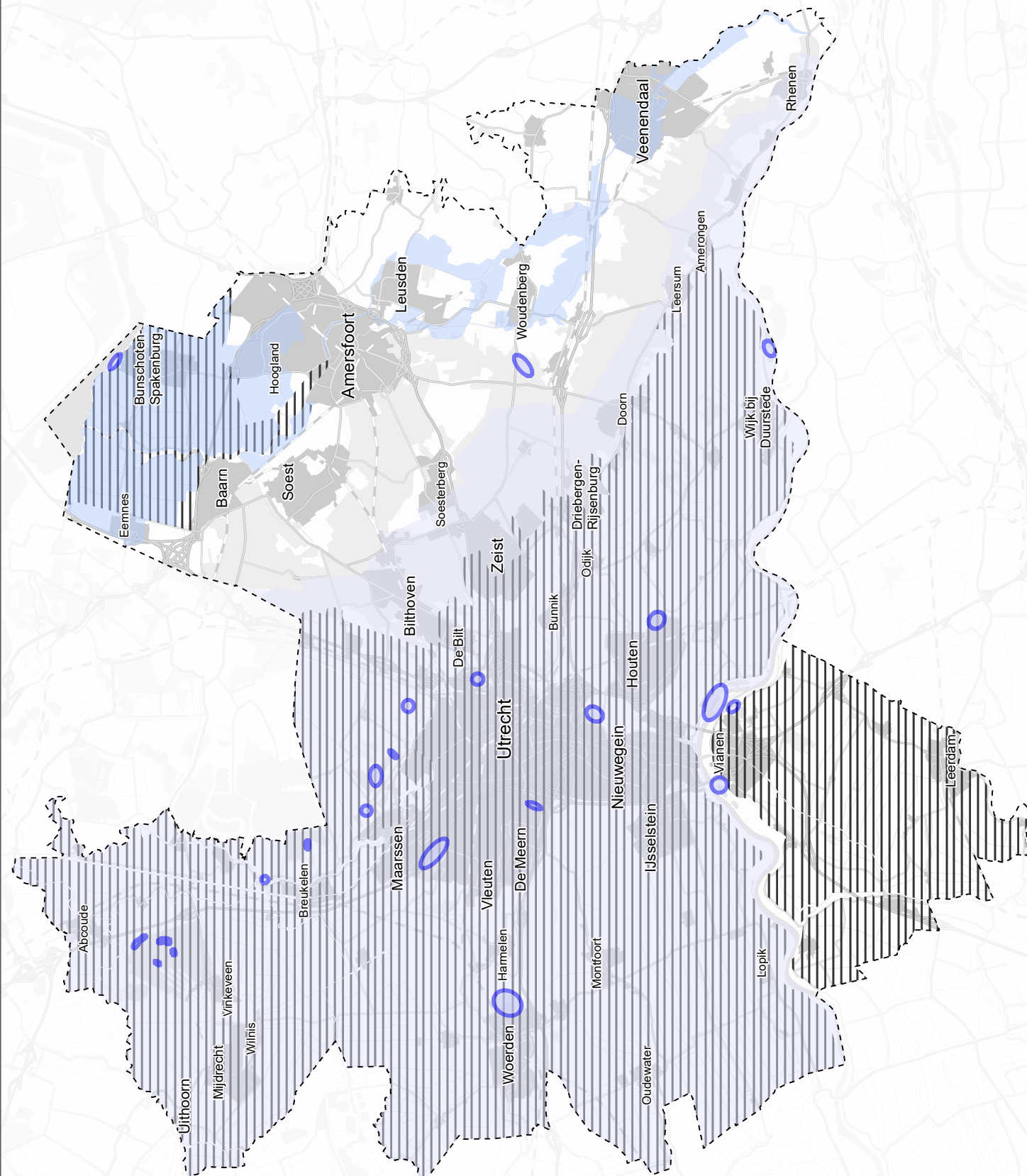
Watersysteem kaart 2

- overstroombaar gebied
- vrijwaringszone regionale kernig
- waterbergingsgebied

Watersysteem kaart 3

- rangorde bij waterschaarste
Amsterdam Rijkkanaal en Lek
- rangorde bij waterschaarste
Grebbe sluis Neder-Rijn
- verplichte peilbesluitgebieden
- zwemwater

PROVINCIE UTRECHT

ONTWERP

OMGEVINGSVERORDENING

PROVINCIE UTRECHT

Besluit Gedeputeerde Staten,

17 maart 2020

0

5 km

DOMEINLEEFOMGEVING, TEAM GIS

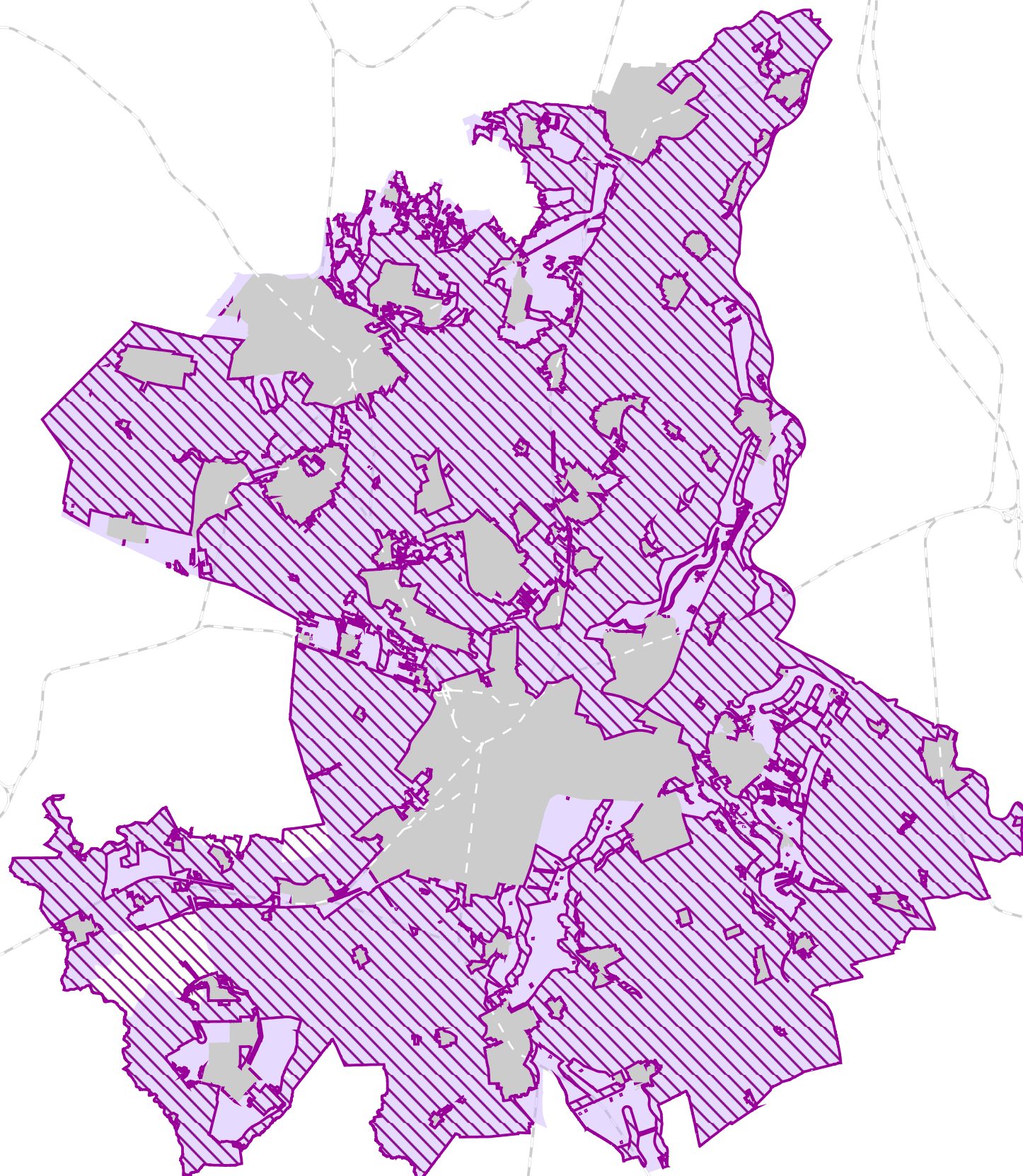
ONDERGROND: 2020, KADASTER

Watersysteem kaart 4

dempen

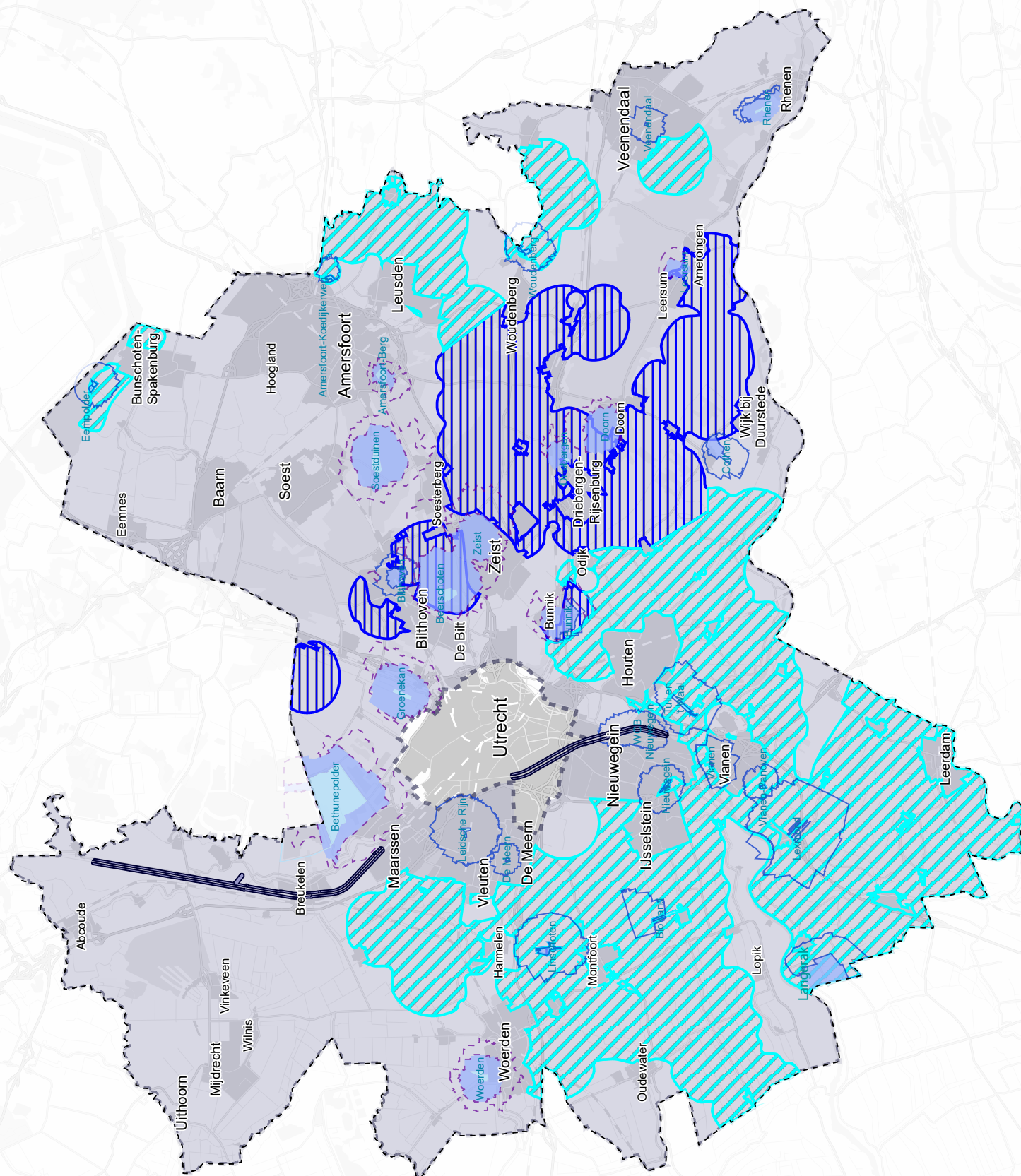
oppervlaktewaterlichamen

woonschepen

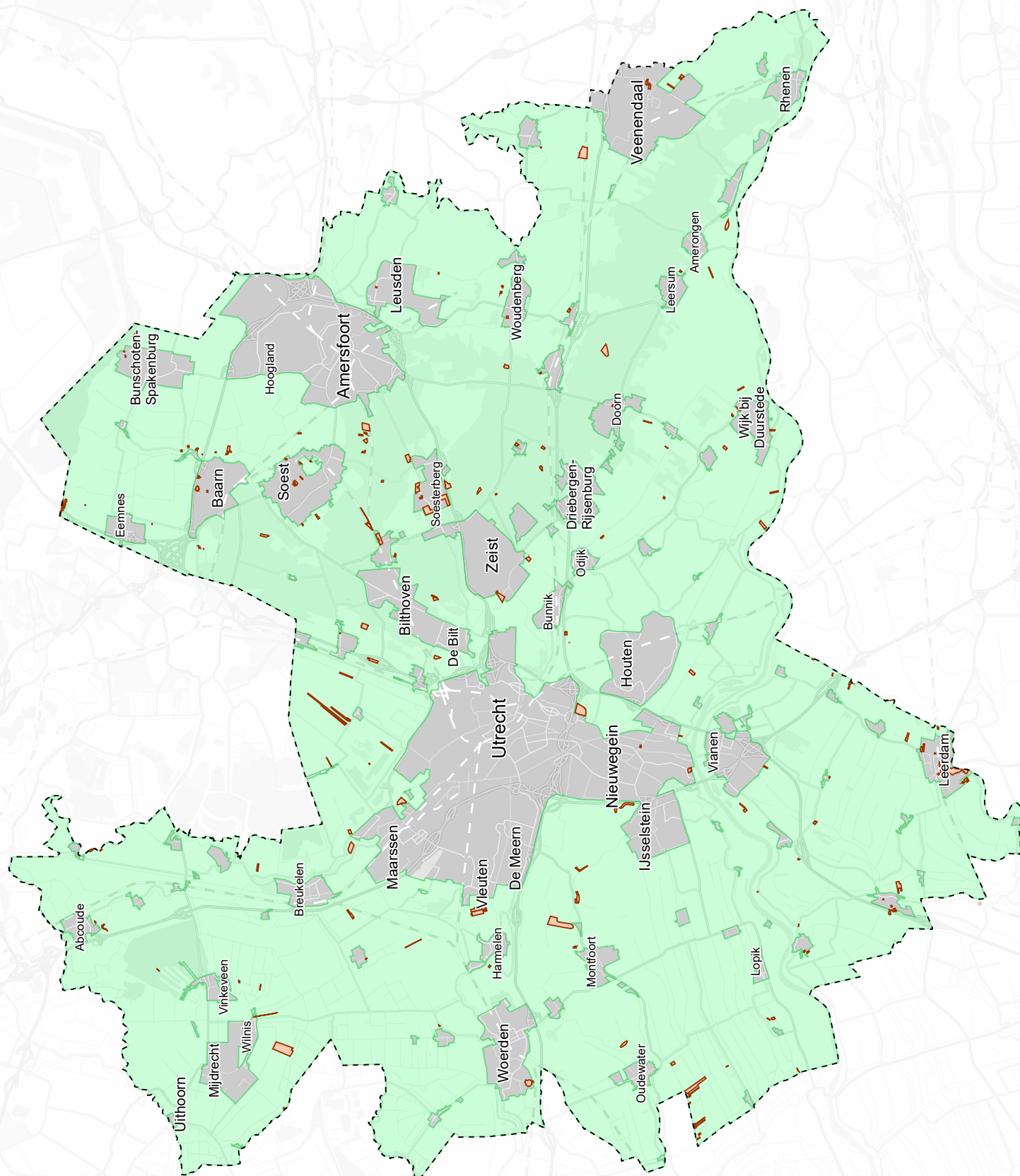
Ondergrond en bodem kaart 1

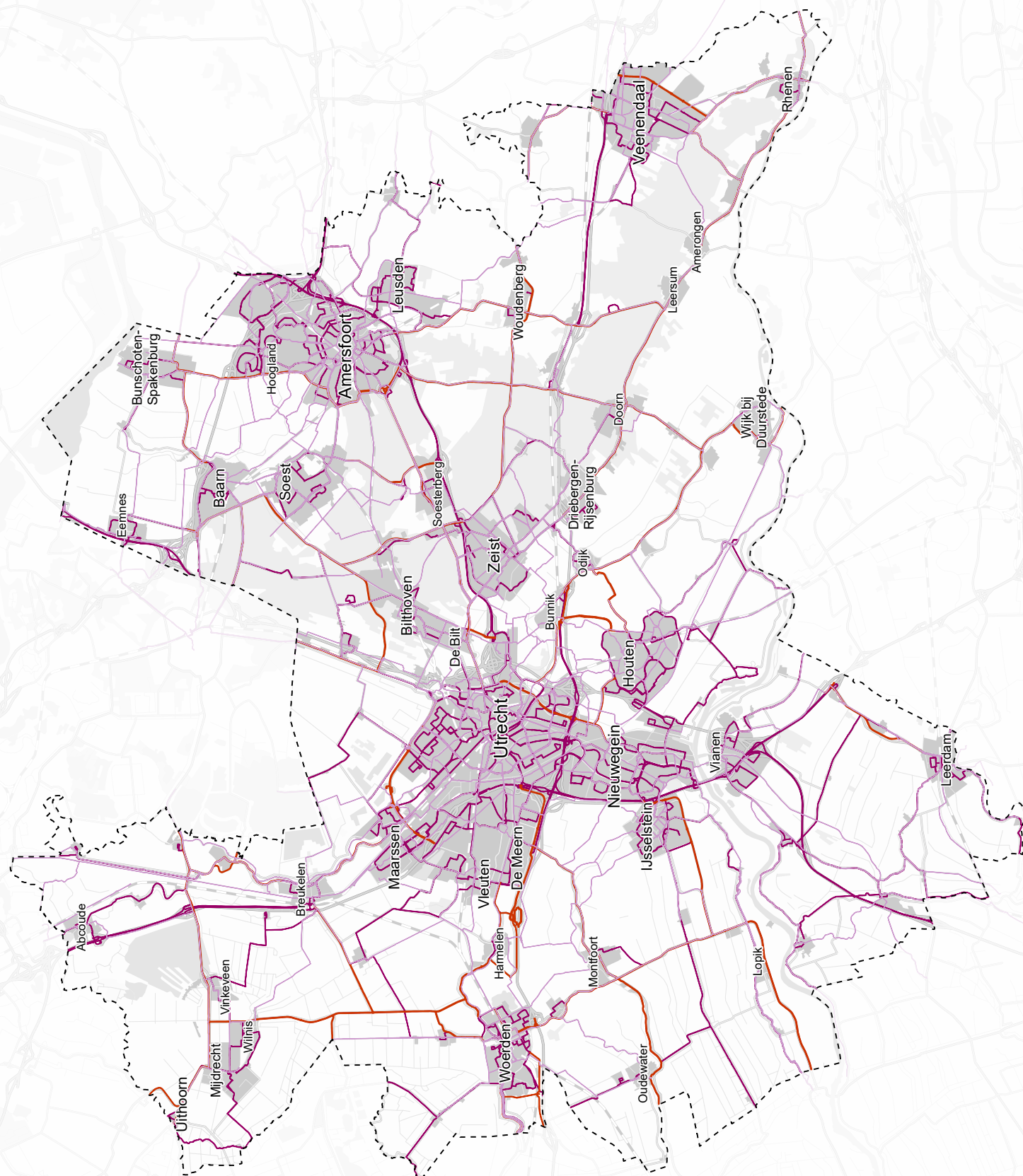
- beschermingszone
- oppervlakte waterwinning
- grondwateronttrekking en -sanering
- kwetsbare strategische grondwatervoorraad
- matig kwetsbare strategische grondwatervoorraad
- grondwaterbeschermings zones
- 100-jaarsaandachtsgebied
- boringsvrije zone
- grondwaterbeschermings gebied
- waterwingebied

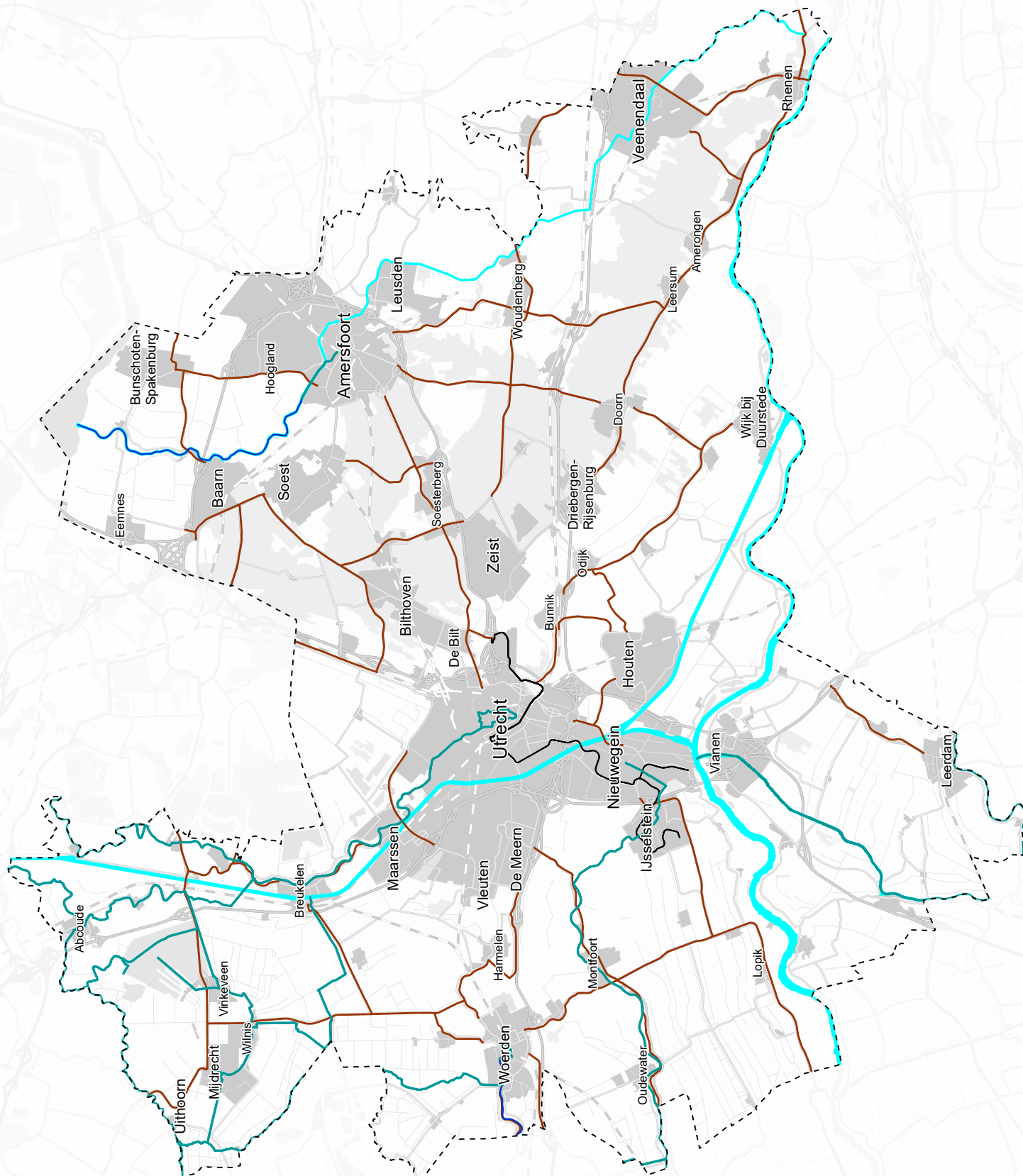

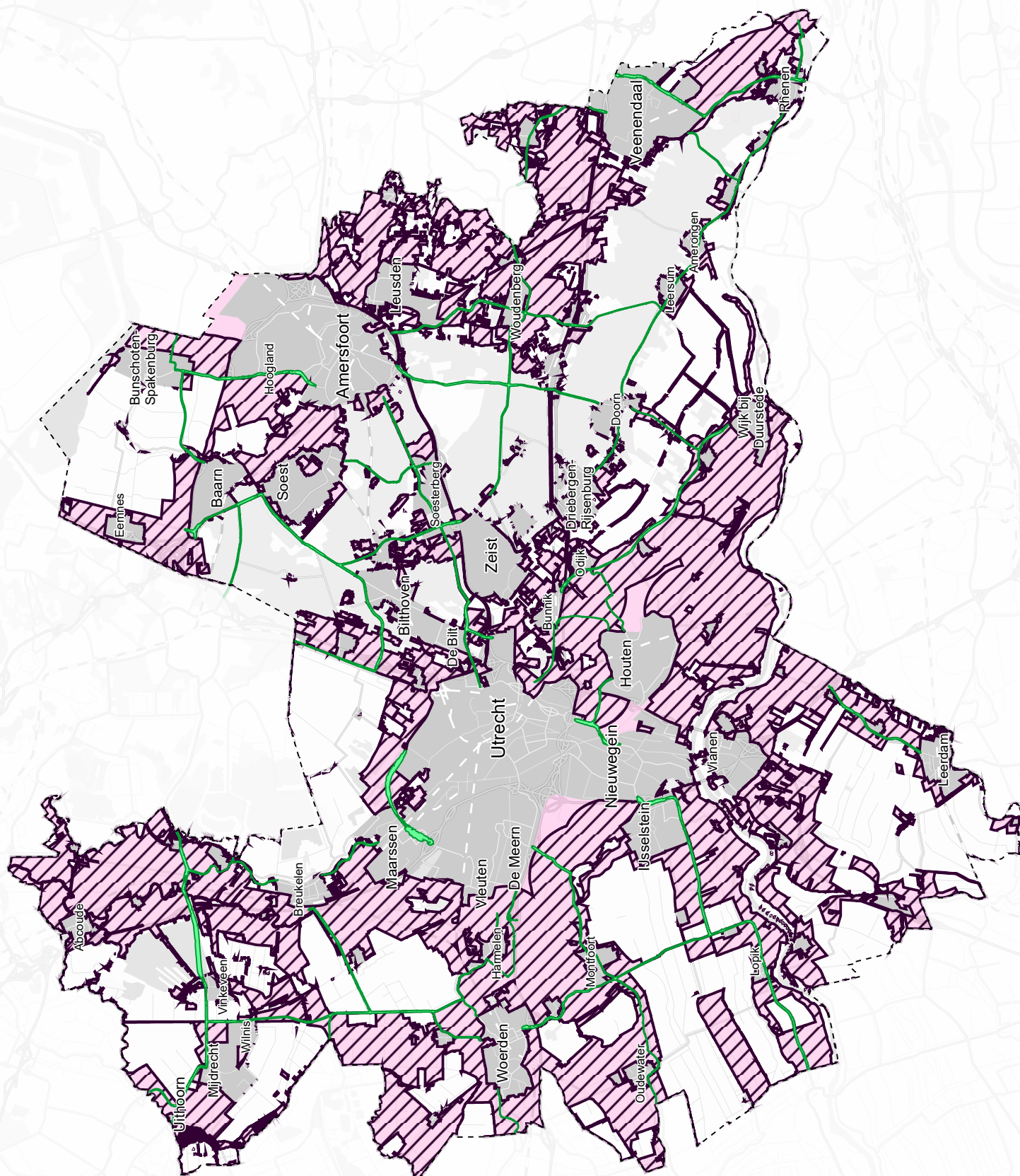
Ondergrond en bodem kaart 2

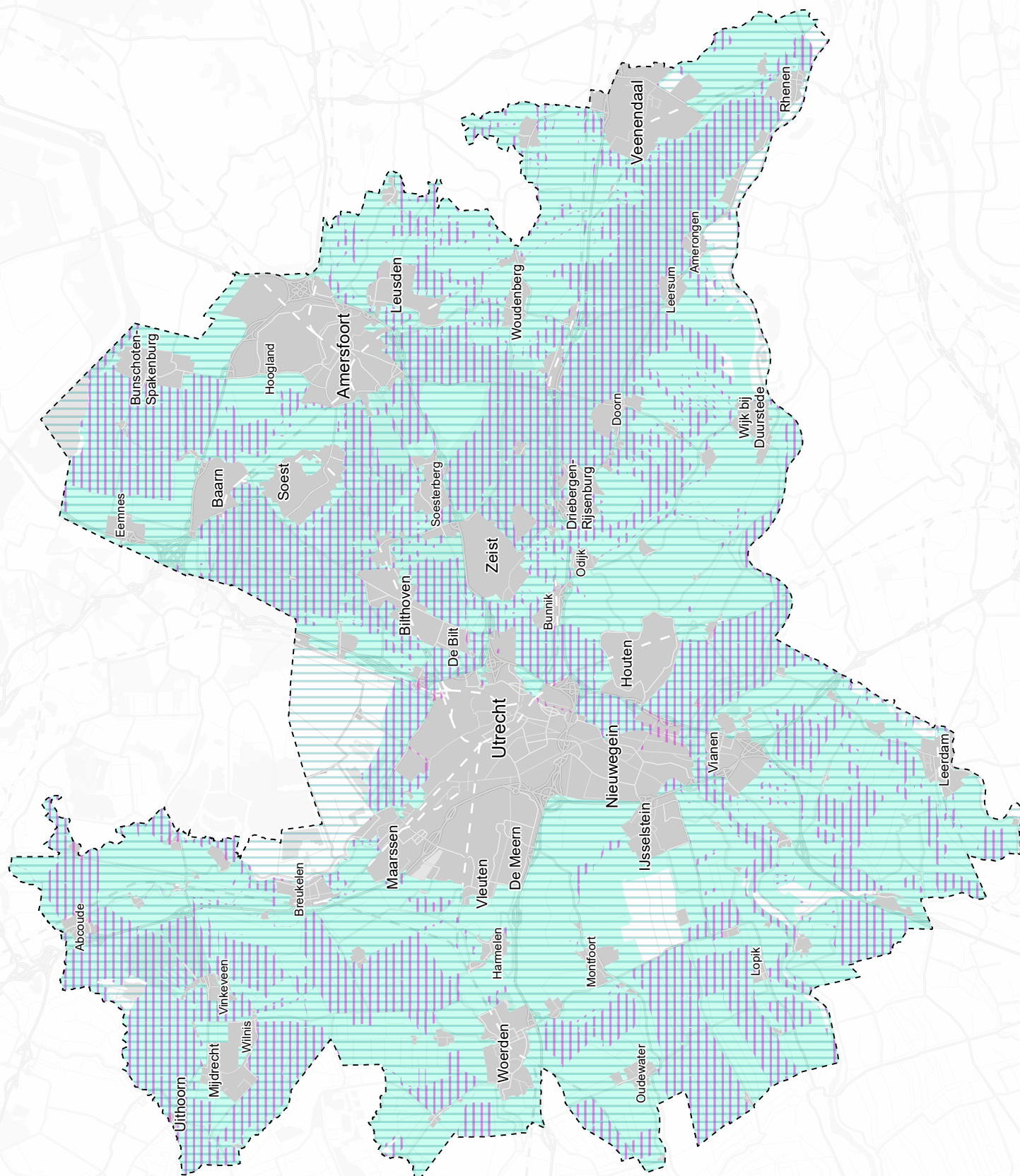
gesloten stortplaatsen
grondverzet en
rommelterreinen

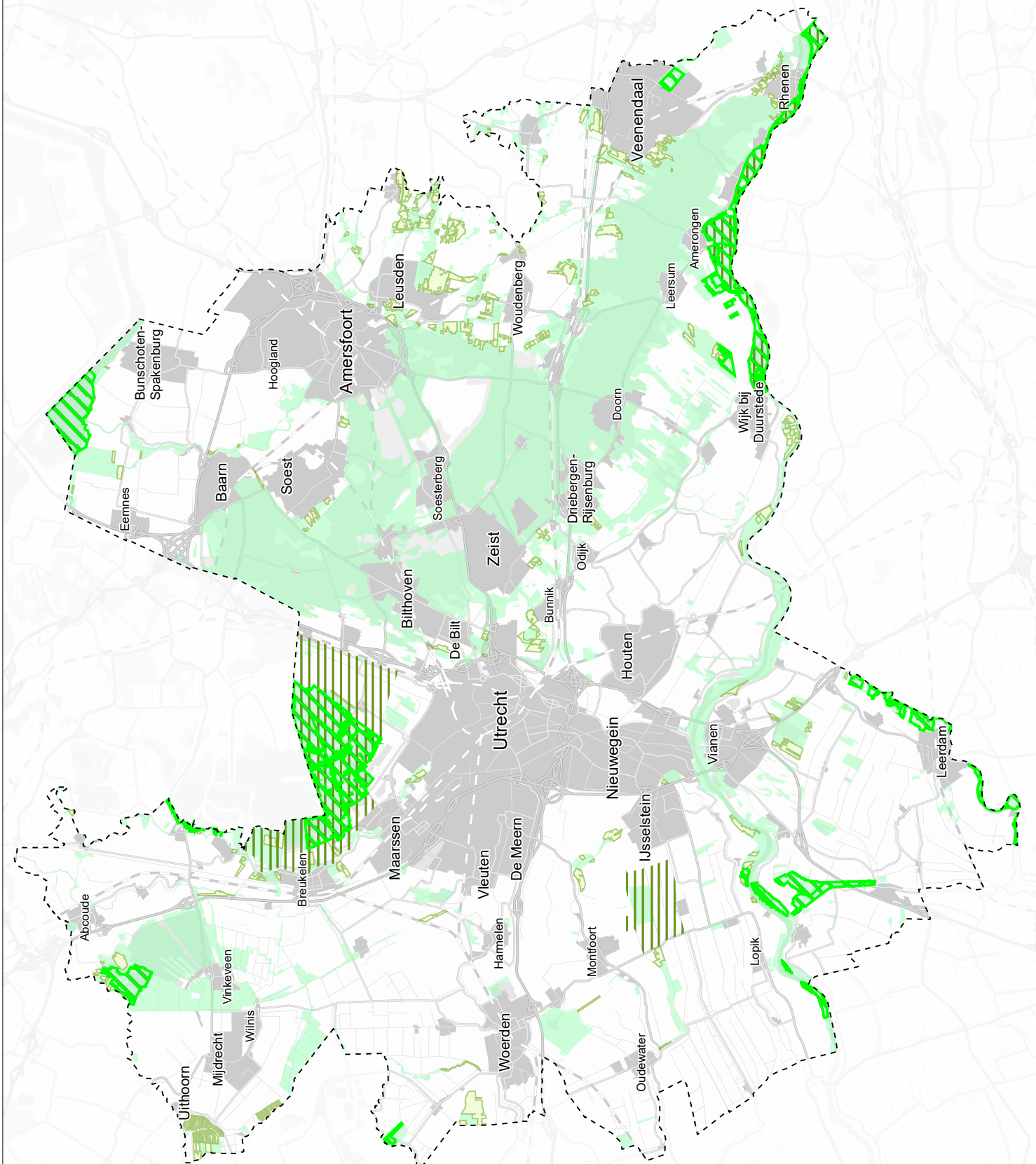

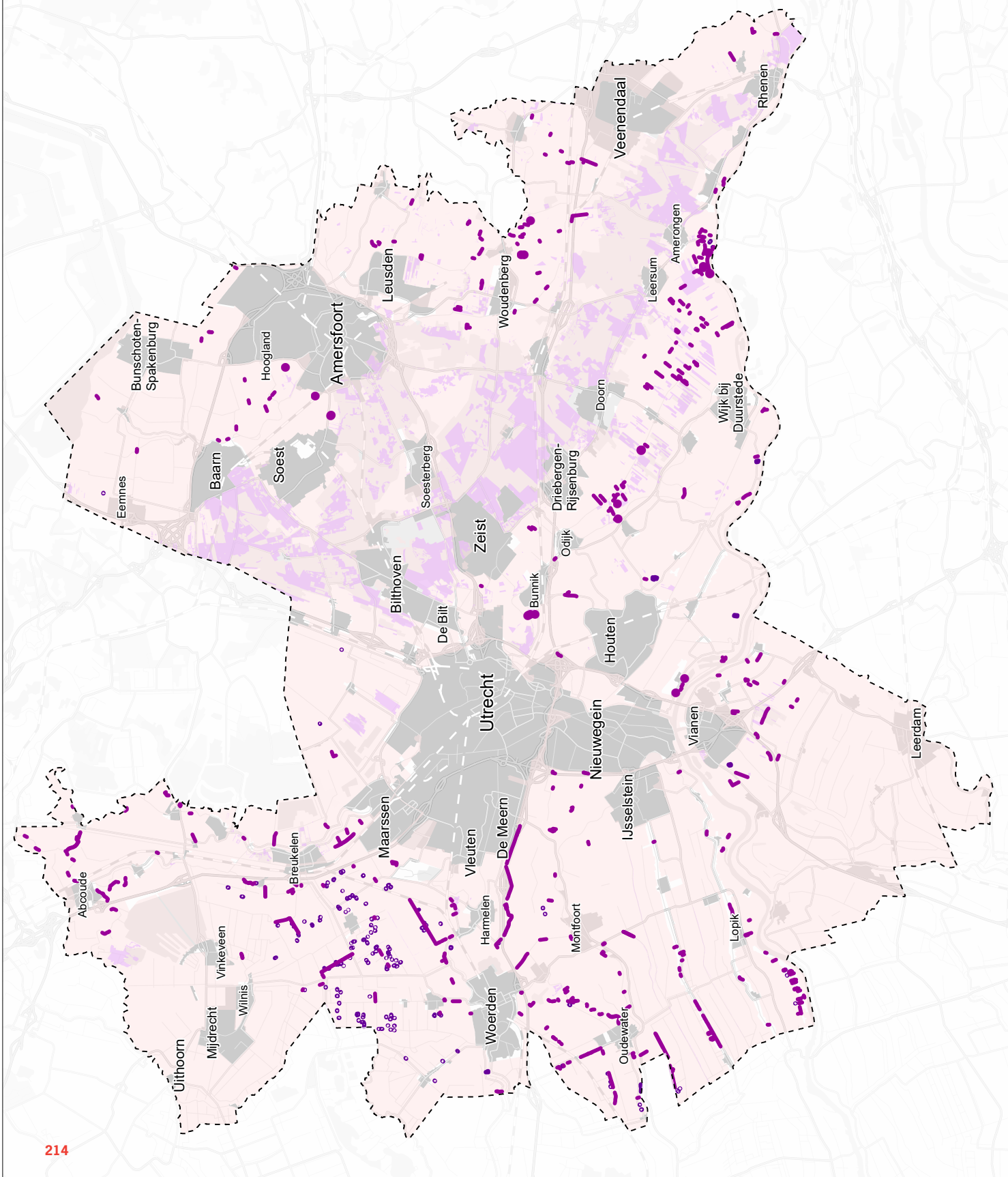

Natuur kaart 1

- ganzenrustgebied
- groene contour
- Natura2000
- natuurnetwerk Nederland

PROVINCIE UTRECHT

ONTWERP

OMGEVINGSVERORDENING

PROVINCIE UTRECHT

Besluit Gedeputeerde Staten,
17 maart 2020

0

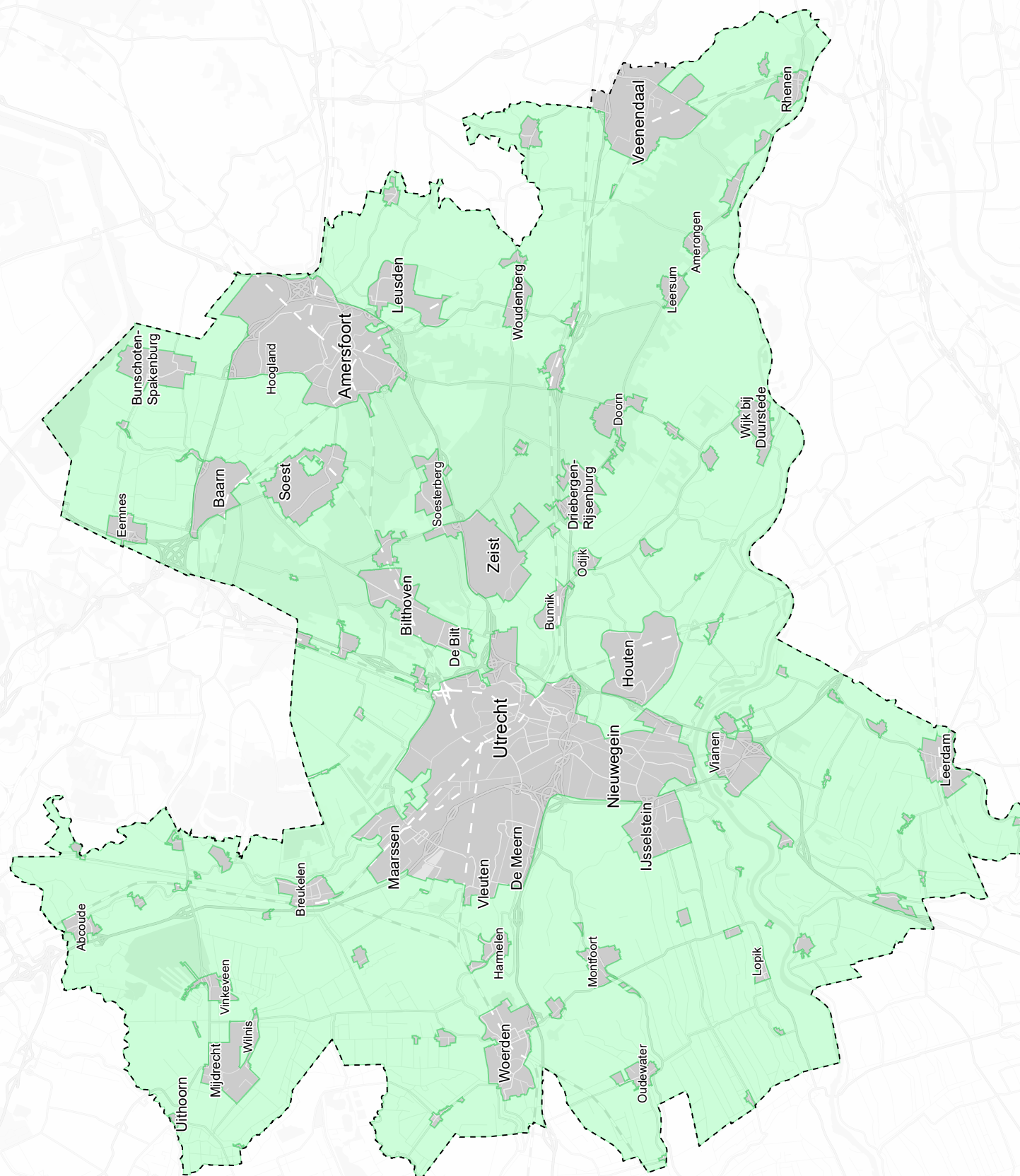
5 km

DOMEINLEEFOMGEVING, TEAM GIS

ONDERGROND: 2020, KADASTER

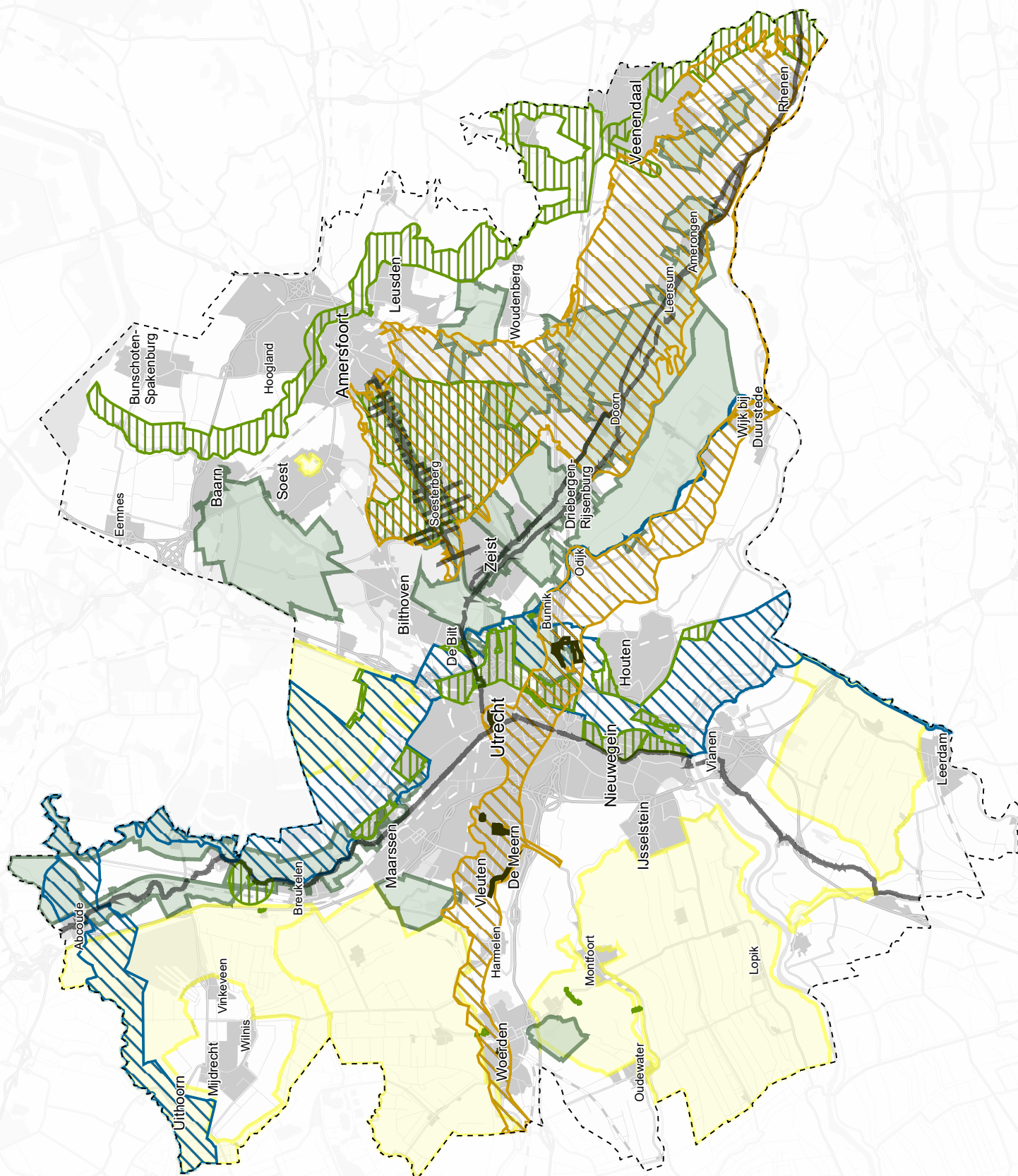
Natuur kaart 3

gebieden met belang
biodiversiteit Aziatische
duizendkroten

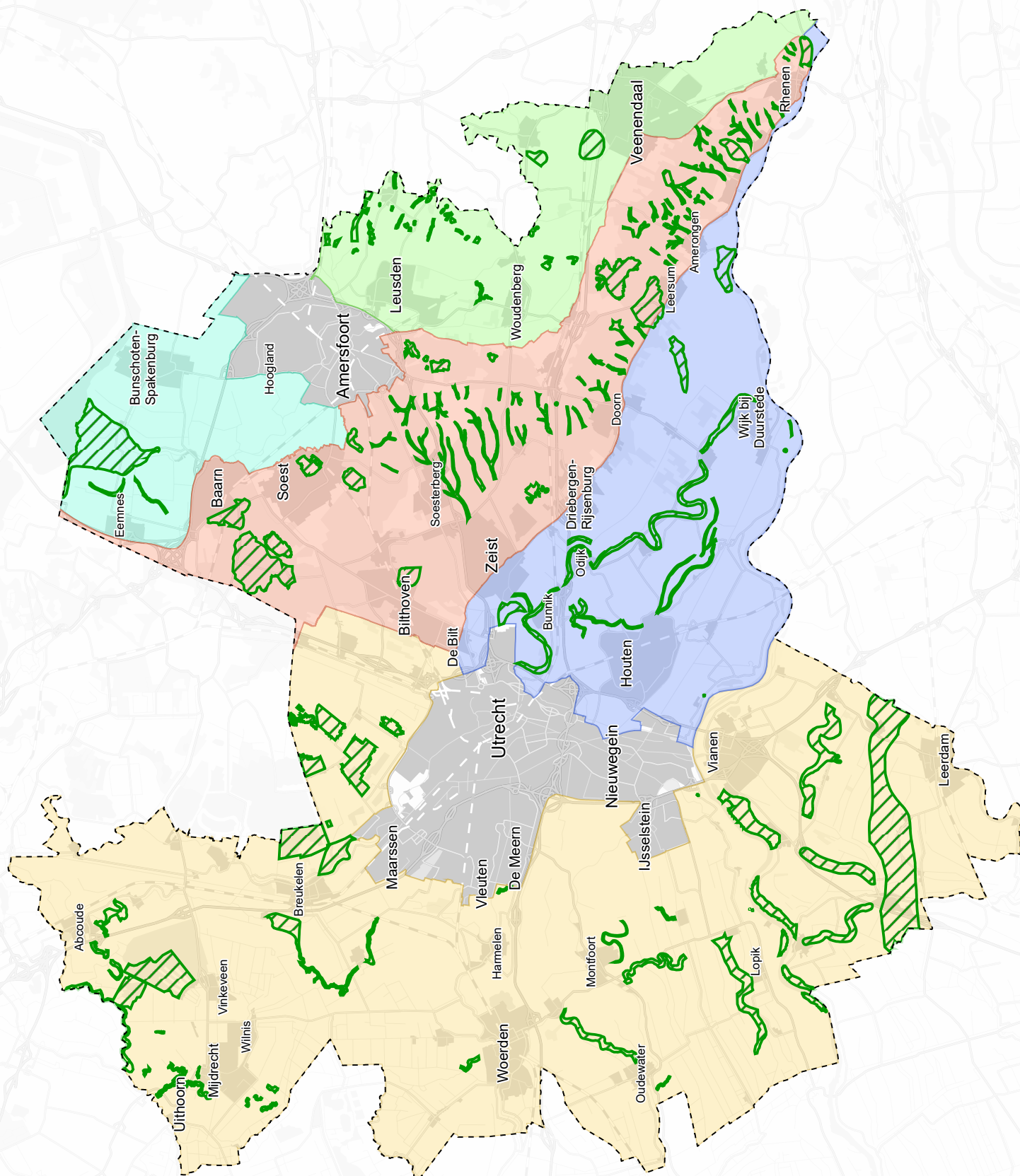
**Cultuurhistorie en landschap kaart 1
Cultuurhistorische Hoofdstructuur
(CHS)**

- CHS - historische buitenplaatszone
- CHS - militair erfgoed
- CHS - agrarisch cultuurlandschap
- CHS - archeologische waardevolle zone
- CHS - historische infrastructuur
- Genomineerd UNESCO - Hollandse waterlinie
- genomineerd UNESCO - Hollandse waterlinie
- genomineerd UNESCO Neder-germaanse Limes bufferzone

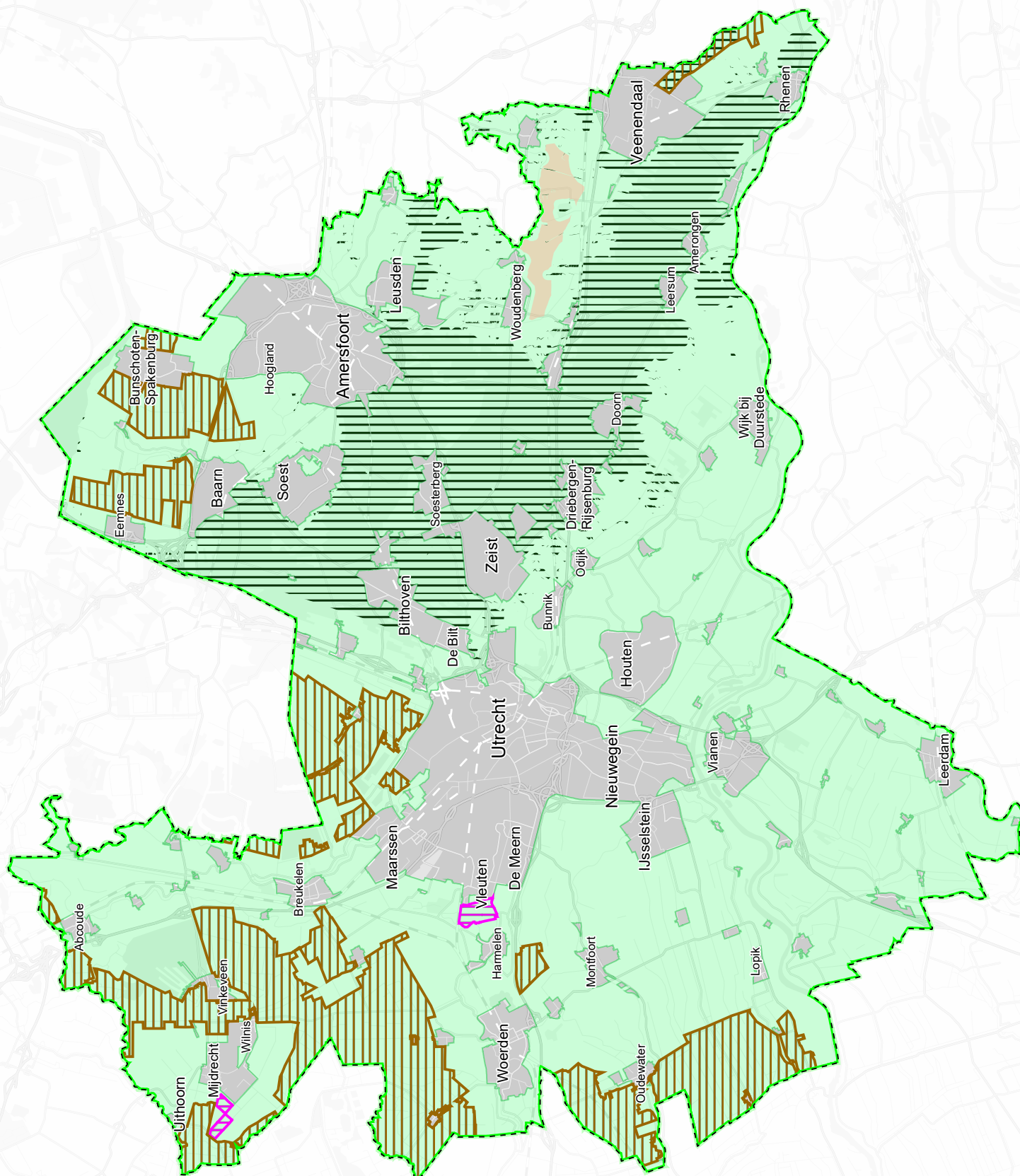
Cultuurhistorie en landschap kaart 2

- aardkundige waarden
- landschap Eemland
- landschap Gelderse Vallei
- landschap Groene Hart
- landschap Rivierengebied
- landschap Utrechtse
Heuvelrug

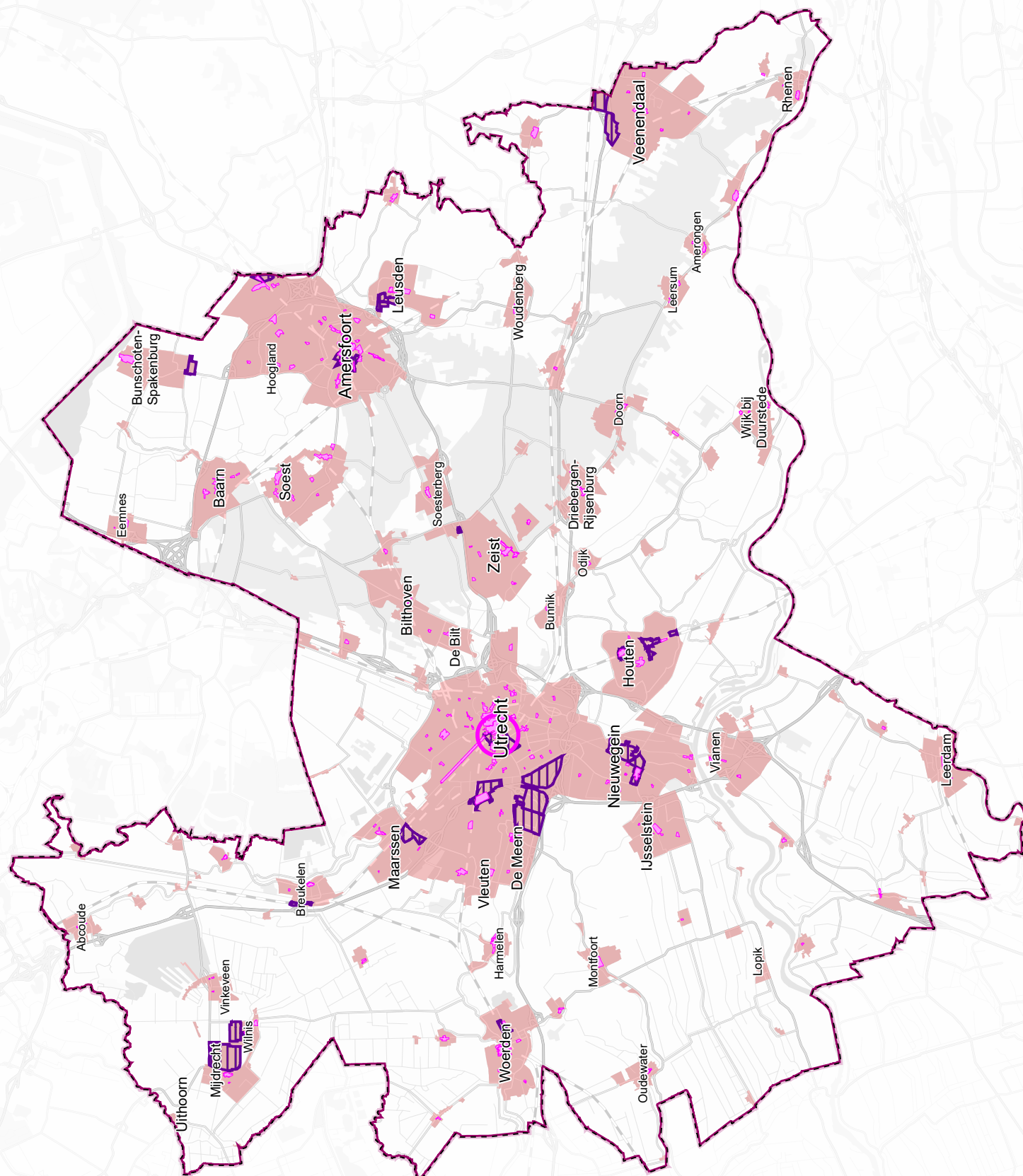
Landbouw

- agrarische bedrijven
- beperken bodembewerking
- concentratiegebied
glastuinbouw
- geitenhouderijen
- landbouwstabiliseringsgebied
- landbouwontwikkelingsgebied

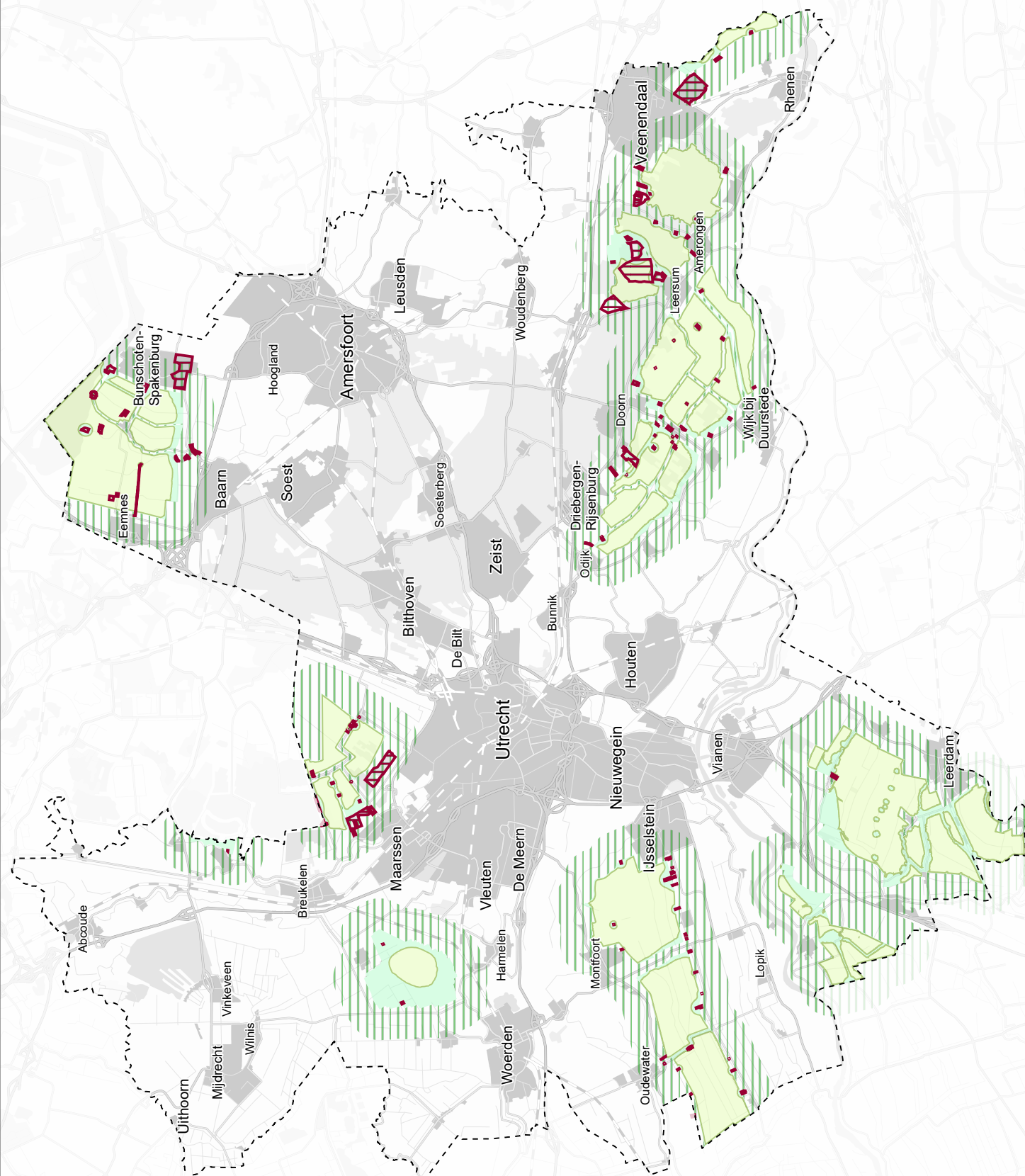

Wonen, werken en recreëren kaart 2

- bestaand winkelgebied
- kantoren
- kantoor op knooppunt
- reductielocatie kantoor
- stedelijk gebied

2.2.4 L
2.2.5 F
2.2.6 L

2.3 Activi

2.3.1 A
2.3.2 A
2.3.3 D

3. ONDE

3.1 Grond